

SJÖBO KOMMUN
Samhällsbyggnadsnämnden

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
 2022-05-30

Plats och tid	Stadsbyggnadsförvaltningen, Ommavägen 30, måndagen den 30 maj 2022 kl. 17:30		
Beslutande	Jörgen Ny,(C), ordförande Tommy Lövgren (C), tjug ersättare för Michael Smedberg (M),vice ordförande Cecilia Rosenqvist Perry (M) Thomas Nilsson (M) Camilla Windh (S) Sonya Jonasson (S) Simon Diaz (KD) Leif Jönsson (SD), tjug ersättare för Joakim Folkesson (SD) som av sagt sig alla uppdrag Lars-Wilhelm Larsson (SD)		
Ersättare	Björn Ljungdahl (S)		
Tjänstemän och Övriga	Louise Andersson, förvaltningschef Marie Rosdahl, enhetschef strategi Ingrid Nilsson, sekreterare Elin Brudin, samhällsplanerare		
Utses att justera	Simon Diaz och Cecilia Rosenqvist Perry		
Underskrifter	Sekreterare	.....	Paragrafer 59 - 60
		Ingrid Nilsson	
	Ordförande	.....	
		Jörgen Ny	
	Justerande	.....	
		Simon Diaz	Cecilia Rosenqvist Perry

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ	Samhällsbyggnadsnämnden		
Sammanträdesdatum	2022-05-30		
Datum för anslags uppsättande	2022-05-31	Datum för anslags nedtagande	2022-06-22
Förvaringsplats för protokollet	Stadsbyggnadsförvaltningen		
Underskrift	.....		
	Ingrid Nilsson		

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Beslut	Rubrik	Ärende	Sida
(1)	Ändring av föredragningslista 2022-05-30		3
(2)	Beslut om antagande av Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040		4 - 6

§59

Ärendenr ALL.2022.6

Ändring av föredragningslista 2022-05-30

Samhällsbyggnadsnämndens beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att fastställa föredragningslistan.

Sammanfattning

Föredragningslistan är beslutad av ordföranden och utsänd med kallelsen (bilaga).

Nämnden kan på sammanträdet, med ett majoritetsbeslut lägga till eller ta bort ärenden.

§60

Ärendenr PLAN.2018.1055

Beslut om antagande av Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040**Samhällsbyggnadsnämndens beslut**

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att Kommunfullmäktige föreslås anta Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040.

Sammanfattning

2016-06-15 förklarade kommunfullmäktige gällande översiktsplan inaktuell och beslutade samtidigt att en ny översiktsplan som redovisar kommunens utveckling fram till år 2040 skulle upprättas. Förslaget till Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040 utgår ifrån kommunens politiska vision och ska fungera vägledande för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas.

Beskrivning av ärendet

Översiktsplanering syftar till att olika förändringar i den fysiska miljön tillsammans ska bli så bra som möjligt. Var det byggs och hur mark- och vattenområden används är viktigt om det ska bli en bra helhet och en hållbar utveckling. Enligt plan- och bygglagen ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. 2016-06-15 förklarade kommunfullmäktige gällande översiktsplan inaktuell och beslutade samtidigt att en ny översiktsplan, som redovisar kommunens utveckling fram till år 2040, skulle upprättas. Förslaget till Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040 utgår ifrån kommunens politiska vision och ska fungera vägledande för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas. För att skapa goda möjligheter till medborgarinflytande är även processen för att ta fram en översiktsplan reglerad i plan- och bygglagen.

Förslaget till en ny översiktsplan ska granskas av bland andra Länsstyrelsen Skåne, Region Skåne, grannkommuner och kommuninvånare. Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040 var ute på granskning mellan den 15 december 2021 och den 15 februari 2022. De granskningsyttranden som inkom, samt kommunens svar på dessa, finns sammanställda i kommunens granskningsutlåtande (se "Beslutsunderlag"). Efter granskningen görs de ändringar som kommunen anser är befogade. Ifall ändringarna är av betydande karaktär behöver planförslaget granskas på nytt.

Annars antas förslaget i kommunfullmäktige. De ändringar som har gjorts i planförslaget är inte av en sådan karaktär som kräver en ny granskning. Ändringarna har inte heller bedömts kräva ändringar i sak i den miljökonsekvensbeskrivning som tagits fram till översiktsplanen.

Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040 ersätter enligt aktualitetsbeslutet 2016-03-21 följande dokument:

- *Översiktsplan för Sjöbo kommun, ÖP 2009*, antagen av kommunfullmäktige 2009-04-29

- *Fördjupad översiktsplan för Grimstofta söder*, antagen av kommunfullmäktige 2007-09-26
- *Vindkraft i Sjöbo kommun, tematiskt tillägg till översiktsplanen*, antagen av kommunfullmäktige 2010-10-07

Följande fördjupade översiktsplaner fortsätter enligt aktualitetsbeslutet 2016-03-21 att gälla parallellt med *Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040*:

- *FÖP 2007 Blentarp*, antagen av kommunfullmäktige 2008-04-23
- *Fördjupning av översiktsplanen för Sjöbo tätort*, antagen av kommunfullmäktige 2013-04-24

Senast andra dagen efter att protokollet över beslutet att anta översiktsplanen har justerats ska det tillkännages på kommunens anslagstavla på webben och tillgängliggöras i kommunens lokaler eller på annan plats. När beslutet att anta översiktsplanen har tillkännagetts ska kommunen senast dagen efter skicka ett meddelande om detta och ett protokollsutdrag med beslutet till länsstyrelsen. Efter kommunfullmäktiges beslut om antagande av översiktsplanen kommer beslutsprotokollet, antagandehandlingarna och den särskilda sammanställningen att finnas tillgängliga på www.sjobo.se (Bygga, bo och miljö [Översiktsplan och detaljplaner]).

Beslutsunderlag

- [Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040 \(digital kartberättelse\)](#)
- Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040, pdf-version (arkivhandling)
- Kommunens granskningsutlåtande (pdf-format)
- Länsstyrelsens granskningsyttrande (pdf-format)
- Miljökonsekvensbeskrivning av Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040 (pdf-format). Sammanfattning finns i översiktsplanen.
- Kommunens särskilda sammanställning enligt 6 kap. miljöbalken (pdf-format)
- Kommunens samrådsredogörelse (pdf-format)

Bilagor

- Separat dokument med översiktsplanens mark- och vattenanvändningskartor. Dokumentet innehåller ingen information utöver den som finns i översiktsplanen, utan syftet är att öka tydligheten och läsbarheten för den som enbart vill titta på någon av mark- och vattenanvändningskartorna i pdf-format. Dokumentet innehåller också kartan med uppmärksamhetsområden för miljö- och klimatsäkring som ligger i anslutning till översiktsplanens mark- och vattenanvändningskarta.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsnämnden
Tekniska nämnden
Familjenämnen
Vård- och omsorgsnämnden

SJÖBO KOMMUN
Samhällsbyggnadsnämnden

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
2022-05-30

Stadsbyggnadsförvaltningen
Länsstyrelsen Skåne

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040

Antagen av kommunfullmäktige
2022-06-22

Innehåll

Välkommen!	4	Bebyggelsestruktur	160
Detta är en översiktsplan	4	Kommunikationsstruktur	161
Process	4	Grön- och blåstruktur	164
Dialogarbete	5	Mark- och vattenanvändning	166
Geografisk avgränsning	5	Generella riktlinjer för ny-, om- och tillbyggnad	166
Läsanvisningar	6	Mark- och vattenanvändningskarta med riktlinjer	179
Organisation	7	Fördjupning: Vollsjö och Lövestad	255
Planeringsföretsättningar	8	Generella riktlinjer för landskapet	307
Samarbeten	8	Genomförande och uppföljning	309
Mål och program	14	Intern process för genomförande och uppföljning	309
Planer och bestämmelser	22	Fortlöpande översiktsplanering	309
Landskap och befolkning	25	Kommunens "Att göra"-lista	310
Bostadsbebyggelse	67	Extern samverkan	317
Verksamheter	70	Konsekvenser	320
Mobilitet	79	Samlad hållbarhetsbedömning	320
Tekniska försörjningssystem	89	Riksdressen	331
Miljö- och klimatrisker	107	Miljökvalitetsnormer	333
Planeringsprinciper	140	Barnkonsekvensanalys	356
Hela Sjöbo lever	140	Referenser	366
Naturen i Sjöbo förgyller livet	150	Textkällor	366
Barn och unga känner sig hemma	155	Samtalskällor	377
Utvecklingsstrategi	160	Geodata	377
		Statistik	383
		Länsstyrelsens granskningsyttrande	385

Redogörelse av ärendet _____	385
Aktuella lagrum _____	385
Länsstyrelsens samlade bedömning _____	385
Länsstyrelsens synpunkter enligt 3 kap. 16 § PBL _____	386
Remisshantering _____	387

Välkommen!

Detta är en översiktsplan

Översiktsplanering syftar till att olika förändringar i den fysiska miljön tillsammans ska bli så bra som möjligt; att skapa hållbara och trivsamma livsmiljöer, att hushålla med resurser och att vara transparent gentemot kommunens invånare gällande kommunens intentioner. Vad en översiktsplan ska innehålla och hur processen att ta fram en översiktsplan ska gå till är reglerat i plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Fördjupningar av översiktsplanen kan göras för delområden, till exempel tätorter.

Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040 utgår ifrån kommunens politiska vision och ska fungera vägledande för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. I översiktsplanen vägs allmänna intressen, enligt miljöbalken (1998:808) och enligt PBL, mot varandra och om de står i konflikt ska kommunen ange vilket intresse som ska prioriteras. Översiktsplanen behandlar inte avvägningen mellan allmänna och enskilda intressen.

Översiktsplanen ska också redovisa hur kommunen avser att tillgodose riksintressen och miljökvalitetsnormer enligt miljöbalken (1998:808). Statens uppfattning redovisas i länsstyrelsens granskningsyttrande över den utställda översiktsplanen.

En sammanfattande beskrivning av de konsekvenser som ett genomförande av översiktsplanen medför ska redovisas. Syftet med konsekvensbeskrivningen är att stärka översiktsplanens funktion som beslutsunderlag. Innebörden av olika förslag kan då lättare förstås och diskuteras tidigt under planprocessen.

Process

Förslaget till en ny översiktsplan ska samrådats med bland andra Länsstyrelsen Skåne, Region Skåne, grannkommuner och kommuninvånare. Efter samrådet görs de ändringar som kommunen anser är befogade, och sedan låter kommunen förslaget granskas ytterligare en gång. Länsstyrelsens granskningsyttrande ska fogas till översiktsplanen inför antagandet.

Översiktsplanen antas av kommunfullmäktige och fortsätter att gälla tills en ny översiktsplan antas. Översiktsplanen måste vara aktuell för att hela samhällsbyggnadsprocessen ska fungera effektivt och ändamålsenligt och för att planen ska fungera vägledande, vid såväl kommunens egna beslut om bland annat detalplaner och bygglov, som andra myndigheters beslut om exempelvis tillstånd enligt miljöbalken eller planering av ny infrastruktur. Därför ska en planeringsstrategi antas senast 24 månader efter ordinarie val. Kommunfullmäktige ska anta Sjöbo kommuns första planeringsstrategi senast den 11 september 2024.

Samråd

Samråd initierades i april 2020 och pågick fram till 30 september samma år. De yttranden som kom in under samrådstiden har sammanställts i en samrådsredogörelse tillsammans med kommunens svar. Samrådsredogörelsen finns tillgänglig via kommunens hemsida.

Granskning

Översiktsplanen var ute på granskning mellan den 15 december 2021 och den 15 februari 2022. De yttranden som kom in under granskningstiden har samlats i ett granskningsutlåtande tillsammans med kommunens svar. Granskningsutlåtandet finns tillgängligt via kommunens hemsida.

Dialogarbete

För att nå ett så bra resultat som möjligt har översiktsplanen föregåtts av ett dialogarbete. Bland annat intervjuades 2017 alla elever som gick i åk 9. Arbetet sammanställdes i rapporten Ung i Sjöbo (Persson, 2017). Alla byalag och försöksföreningar har fått möjlighet att berätta vad de ser som viktigt för deras bygd, genom ett utskick med en "hemuppgift" och genom fysiska "byvandringar" tillsammans med flera av kommunens byalag. Av totalt 33 byalag genomfördes byvandringar med nio. Kommunen fick in totalt två hemuppgifter. Lantbrukarnas Riksförbunds (LRF:s) kommungrupp har involverats liksom representanter för Jordägarförbundet. Viss dialog har också förts med Romeleås- och sjölandskapskommittén (RÅSK).

År 2018 genomförde kommunen två ortsanalyser i Vollsjö och Lövestad, vilka har legat till grund för de fördjupningar som tagits fram i ÖP2040 för dessa två orter. Inom ramen för ortsanalyserna fördes samtal med ett urval av boende och företagare på orterna, bland annat för att identifiera viktiga mötesplatser, vilka styrkor och kvaliteter som orternas invånare känner stolthet över, och den förbättringspotential som finns på de båda orterna.

I samband med kommunens arbete med att ta fram en ny vision för kommunen, "Vision 2034", genomfördes bland annat en omfattande

enkätundersökning. Det som kom fram från den har också legat till grund för Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040. Då översiktsplanen behandlar kommunens utveckling och mark- och vattenanvändning på en mycket övergripande nivå är det också många kloka idéer och synpunkter som inte rymts inom denna ram men som ändå varit värdefulla att ta del av. Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040 är utformad som ett realistiskt handlingsprogram som är tänkt att genomföras inom angiven tidsram. Detta innebär också att många prioriteringar har gjorts.

Geografisk avgränsning

Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040 omfattar hela kommunens geografiska område, med undantag för Sjöbo tätort och Blentarp där fördjupade översiktsplaner gäller parallellt.

Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040 ersätter följande dokument:

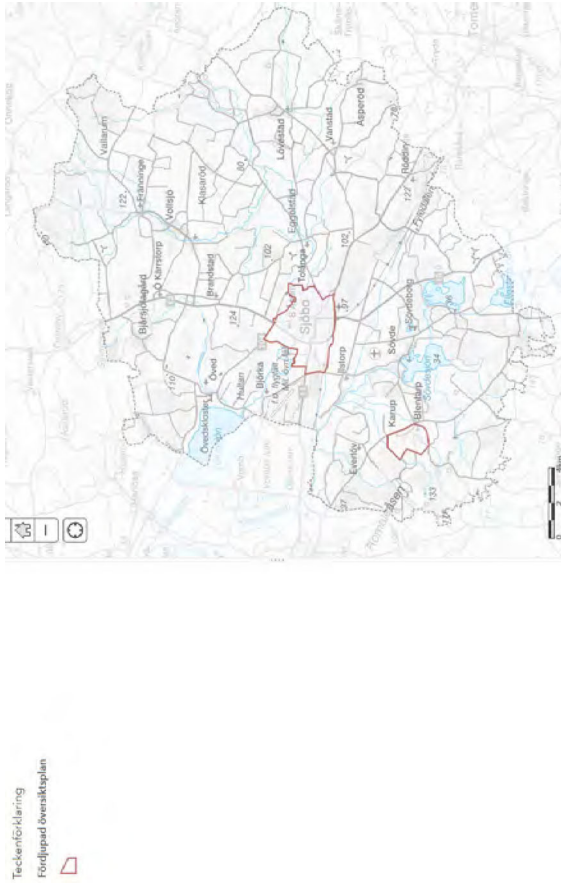
- Översiktsplan för Sjöbo kommun 2009, antagen av kommunfullmäktige 29 april 2009.
- Fördjupad översiktsplan för Grimstofta söder, antagen av kommunfullmäktige 26 september 2007.
- Vindkraft i Sjöbo kommun, tematiskt tillägg till översiktsplanen, antagen av kommunfullmäktige 7 oktober 2010.

Följande fördjupade översiktsplaner (FÖP) fortsätter att gälla parallellt med Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040:

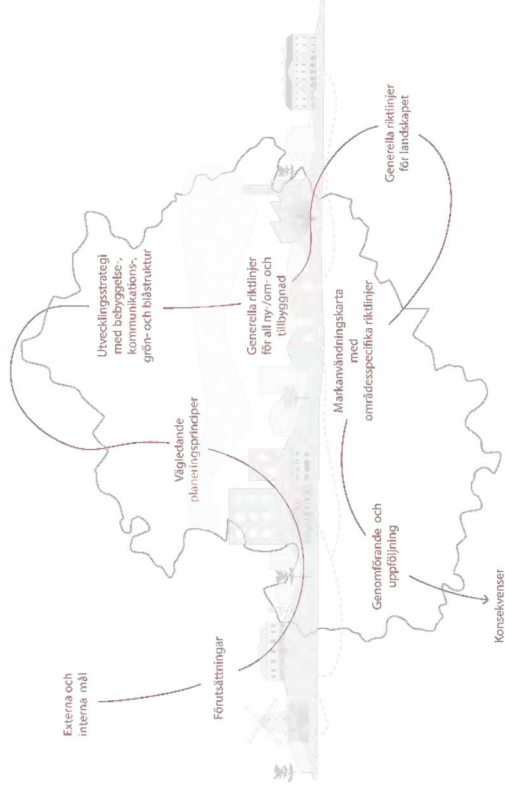
Läsanvisningar

Översiktsplanens innehåll

- Fördjupad översiktsplan för Blentarp, antagen av kommunfullmäktige 23 april 2008.
- Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort, antagen av kommunfullmäktige 24 april 2013.

Figur 1. Översiktsplanens geografiska angränsning. Inom röda gränser fortsätter fördjupade översiktsplaner att gälla parallellt.

Figur 2. Översiktsplanens innehåll.

En röd tråd löper genom översiktsplanens alla delar. Är du intresserad av kommunens ställningstaganden och riktlinjer är det kapitlet "Mark- och vattenanvändning" och "Genomförande och uppföljning" du ska läsa.

I kapitlet "Planeringsförutsättningar" redogörs för frågan *Vart ska vi?* genom att lista de externa och interna mål och program som är av relevans för översiktsplaneringen. Kapitlet besvarar även frågan *Vad*

har vi? med bäring på kommunens mark- och vattenanvändning i dag. "Planeringsföresättningar" innehåller ett gediget text- och kartmaterial. Tanken är inte att avsnittet ska sträckläsas, utan snarare att det ska fungera som en uppslagsbok.

Kapitlet "Planeringsprinciper" innehåller översiktsplanens planeringsprinciper, det vill säga olika sätt på vilka kommunen kan arbeta för att bidra till de externa och interna mål som presenteras i föregående kapitel. Planeringsprinciperna tar hänsyn till både kommunens vision och globala, nationella och regionala mål.

Med grund i planeringsprinciperna målas i "Utvecklingsstrategin" kommunens önskvärda utveckling fram till 2040 upp i breda penseldrag.

I kapitlet "Mark- och vattenanvändning" konkretiseras alla föregående kapitel och frågan *Har gör vi?* besvaras.

I kapitlet "Genomförande och uppföljning" beskrivs hur översiktsplanens satsningar och ställningstaganden är tänkta att genomföras och följas upp, bland annat i form av kommunens "att göra"-lista och extern samverkan.

Kapitlet "Konsekvenser" tar upp de konsekvenser som översiktsplanens genomförande får inom områden som anses vara av stor vikt för kommunens hållbarhetsarbete. Här presenteras även den miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram till översiktsplanen.

Kapitlet "Referenser" listar de referenser som har använts i arbetet.

Organisation

Politisk styrgrupp

- Magnus Weberg (M)
- Kent-Ivan Andersson (M)
- Cecilia Olsson Carlsson (S)
- Jörgen Ny (C)
- Michael Smedberg (M)

Arbetsgrupp

- Elin Brudin (projektledare)
- Louise Andersson (förvaltningschef)
- Marie Rosdahl (enhetschef)
- Emelie Willsäter (samhällsplanerare)
- Malin Töger (planarkitekt)
- Lisa Löden (arkitektstudent)
- **Kartor:** Elin Brudin
- **Illustrationer, tabeller och diagram:** Lisa Löden

Planeringsförutsättningar

Samarbeten

Sjöbo i Skåne

Skåne är en av tre storstadsregioner i Sverige och har cirka 1,35 miljoner invånare. Totalt 33 kommuner ingår i regionen, vilket innebär många kommuner på en relativt liten yta. Regionen har således en flerkärnighet av större orter, där Region Skåne har identifierat Malmö, Lund, Helsingborg, Kristianstad, Hässleholm, Trelleborg och Ystad som så kallade regionala kärnor.

Sjöbo kommun ligger i mitten av södra Skåne och angränsar till kommunerna Lund, Eslöv, Hörby, Tomelilla, Ystad och Skurup. Med en areal på drygt 500 km², varav 15 km² vatten, är Sjöbo kommun den ytmässigt fjärde största kommunen i Skåne. Sjöbo kommun har cirka 19 400 invånare och är därmed relativt gles bebyggelse jämfört med andra skånska kommuner.

För Sjöbo kommun är samspillet med omlandet avgörande för det dagliga livet och för samhällsutvecklingen i stort. Till exempel är Malmö, Lund och Ystad mycket viktiga pendlingskommuner för arbete och studier, och även viktiga målpunkter för service och verksamheter.

Figur 3. Sjöbo i Skåne.

Sydöstra Skånes Samarbetskommitté

Figur 4. Sydöstra Skånes Samarbetskommitté.

Sjöbo kommun ingår i Sydöstra Skånes Samarbetskommitté (SÖSK), tillsammans med grannkommunerna Simrishamn, Tomelilla och Ystad. SÖSK har en samordnande, rådgivande och rekommenderande roll i kommunernas utvecklingsarbete, och syftar till att hävda sydöstra Skånes intressen gentemot regionala, centrala och mellanstatliga myndigheter, samt diskutera mellankommunala frågor och potentiella samarbeten, exempelvis inom samhällsplanerings- och tillväxtfrågor.

SÖRF

Sydöstra Skånes räddningsförbund

Kommunalförbundet Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund (SÖRF) består sedan 2013-01-01 av Simrishamn, Sjöbo, Tomelilla och Ystads kommuner. Förbundet har till uppgift att tillvarata medlemskommunernas skyldigheter inom räddningstjänst, i syfte att bättre kunna utnyttja tillgängliga resurser inom det gemensamma räddningstjänstområdet.

I lagen (2003:778) om skydd mot olyckor ges kommunen ansvar för att genomföra räddningsinsatser, förebygga bränder och verka för skydd mot andra olyckor. Lagen om skydd mot olyckor (2003:778) reglerar också den enskildes, kommunernas och statens ansvar för skyddet mot olyckor, som kan föranleda räddningsinsatser. För att uppnå ett tillfredställande och likvärdigt sätt att skydda människors liv, hälsa, egendom och miljö mot olyckor, finns bestämmelser i lagen som syftar till att ta hänsyn till de lokala förhållandena som råder.

SÖRF deltar som rådgivare åt byggnadsnämnderna i de fyra medlemskommunerna. Detta innebär att SÖRF är remissinstans vid stadsplanering, bygglovsärenden och tekniska samråd.

Sysav

Sjöbo kommun ingår i Sysav (Sydskånes avfallsaktiebolag) tillsammans med 13 andra kommuner. Sysav tar emot avfall från både hushåll och industrier. Inom Sysav sker kontinuerliga träffar för att arbeta med hållbarhetsfrågor med fokus på avfallsminimering, återbruk, återvinning och matsvinn.

Skånes luftsvårdsförbund

Skånes luftsvårdsförbund är en ideell förening och en sammanslutning mellan kommuner, industrier och övriga intressenter. Genom att samverka kan de verksamheter som har utsläpp till luft gemensamt finansiera bakgrundsstationer som övervakar effekterna av utsläpp av luftföroreningar i länet. Verksamheten består av två delar: Löpande övervakning av föroreningar och status för att se förändringar i tiden samt projektinriktad verksamhet som belyser intressanta områden för att öka kunskapen i länet i specifika frågor.

Romeleås- och sjölandskapskommittén

Figur 5. Romeleås- och sjölandskapskommittén.

Romeleås- och sjölandskapskommittén, RÅSK, har bildats av kommunerna Lund, Malmö, Sjöbo, Skurup, Svedala, Trelleborg och Ystad samt Region Skåne. Romeleås- och sjölandskapet är bland annat en del av riksintresset för rörligt friluftsliv. År 2018 tog RÅSK fram "Strategi för utveckling av Romeleås- och sjölandskapet – Vision 2030". Strategin syftar till att ge en samlad bild av Romeleås- och sjölandskapets utvecklingsmöjligheter, att lista behov av insatser för att

nå de mål som ställs och att föreslå möjligheter till finansiering, genomförbarhet och ansvarsfördelning. Strategin ska bland annat fungera vägledande för kommunernas översiktsplanering.

Vattenråd

övriga, som är beroende av eller engagerade i vård och nyttjande av vattenförekosterna inom verksamhetsområdet. Kävlingeåns vattenråd bildades i syfte att samla arbetet med vattenvård och vattenkontroll i en organisation, där medlemmarna i vattenrådet kan samverka i olika frågor. Medlemmarna består bland annat av kommunerna Sjöbo, Eslöv, Hörby, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund och Tomelilla, samt Sydsvatten, VA Syd och olika representanter för areella näringar och markägare. Några av vattenrådets arbetsuppgifter är att säkerställa och förbättra vattenkvaliteten i de olika vattendragen, initiera olika åtgärder för Kävlingeån vid behov och verka som remissorgan i vattenfrågor gentemot kommuner och andra myndigheter.

Vattenrådet för Nybroån, Kabusaån och Tygeån

Sjöbo, Ystad, Tomelilla och Simrishamns kommuner samt Högestad & Christnehof är medlemmar av vattenrådet för Nybroån, Kabusaån och Tygeån. Vattenrådet är ett lokalt samverkansorgan för vattenfrågor och en frivillig medlemsorganisation för kommuner, företag, markägare, myndigheter, organisationer och enskilda som har intresse i vården och nyttjandet av vattenförekosterna. Några av vattenrådets uppgifter är att se till och samordna recipientkontroll i vattenförekosterna, initiera åtgärder som reducerar föroreningsbelastning, främja biologisk mångfald och rekreation samt fungera som samråds- och remissorgan.

Figur 6. Kävlingeåns avrinningsområde.

Kävlingeåns vattenråd

Kävlingeåns vattenråd är en frivillig sammanslutning av kommuner, representanter för de areella näringarna, vattenavledningsföretag och

Figur 7. Nybroåns avrinningsområde.

Fokus Vombsjön

"Fokus Vombsjön" är ett samarbetsprojekt mellan Kävlingeåns vattenråd och sydvatten för att förbättra vattenkvaliteten i sjön. Digitalisering, miljöövervakning, åtgärder för att minska fosforbelastningen, fiskeriförvaltning och statusuppdateringar om hur Vombsjön mår, är några av de frågor som det arbetas med inom projektet.

Biosfärområde

Vombsjösänkan

Vombsjösänkan är ett område som i olika sammanhang lyfts fram som unikt, med starka naturvärden och höga krav på naturvården. Det finns cirka 700 rödlistade arter här, vilket är en av de högsta noteringarna som gjorts i Sverige. Tillsammans med bland annat områdets flora och fauna, kulturhistoria, geologi och goda förutsättningar för turism och näringsliv, är Vombsjösänkan ett tänkbart biosfärområde. I

Vombsjösänkan finns stora utvecklingsmöjligheter inom exempelvis betesmarker, våtmarker och sjöar, jordbruk, biologisk mångfald, turism och näringsliv, friluftsliv och naturupplevelser i stort samt möjlighet att förbättra förutsättningarna för pendlning.

Under 2017–2019 genomfördes en förstudie och 2020 beviljade Nationella Biosfärkommittén Sjöbo, Eslöv och Lunds kommuners ansökan om att få inleda en kandidatur till att bli ett av Unescos biosfärområden. Målet med biosfärområden är att förbättra relationen mellan människa och miljö. Biosfärområdena fungerar som pilotområden, där nya metoder och ny kunskap testas för att nå en långsiktigt hållbar samhällsutveckling med naturvärdena i fokus. De utnämnda områdena benämns ofta som modellområden för hållbar utveckling.

Hästprojekt

Destination Häst

I samverkan med den ideella föreningen Hästen i Skåne har Sjöbo kommun bland annat initierat och deltagit som samarbetspartner i projektet "Destination Häst". "Destination Häst" kom till genom Leader-projektet "Tillväxt Hästturism" och finansierades av "Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling". Syftet med

projektet var att skapa en stark hästturismdestination i sydöstra Skåne, det vill säga i Sjöbo, Tomelilla, Ystad och Simrishamns kommuner. Projektet är avslutat.

Hållbart hästföretagande i sydöstra Skåne

"Hållbart hästföretagande i sydöstra Skåne" var en fortsättning på "Destination Häst". Syftet med projektet var, liksom för "Destination Häst", att mobilisera hästnäringen i sydöstra Skåne – att inventera, sammanföra, samverka om och gemensamt skapa nya produkter genom affärsutveckling för att främja utvecklingen av hållbara hästföretag som kan bidra till tillväxt. Projektet pågick mellan 2017 och 2020 och finansierades av Leader Sydöstra Skåne.

Det långsiktiga målet med projektet var att medverka till att sydöstra Skåne blir en "hästdestination", och att få både nya hästföretag och nyskapade arbetstillfällen hos de medverkande projektdeltagarna. Hästnäringen ska bli ännu starkare med fler professionella hästföretag. Utbudet av naturupplevelser som är kopplade till häst ska öka och området ska bli en året runt-destination för hästintresserade.

Mobilitetsprojekt

Framtida kollektivtrafik på landsbygden

År 2019 utfördes förstudien "Framtida kollektivtrafik på landsbygden", ett samarbete mellan bland annat Sjöbo, Tomelilla och Skånetrafiken, vars syfte var att utreda hur kollektivtrafiken på landsbygden kan bli bättre och mer intressant för medborgarna.

I förstudien framkom bland annat att trender så som ökad digitalisering och utvecklingen mot delningsekonomi möjliggör nya former av mobilitetstjänster. Utifrån de utvecklingsområden som beskrivs i förstudien och erfarenheter från genomförda projekt presenteras

reflektioner i förstudien om potentiella pilotprojekt i syfte att utveckla kollektivtrafiken på landsbygden:

- Test med självkörande fordon på landsbygden
- Anropsstyrd kollektivtrafik kräver teknikutveckling och riktade informationsinsatser
- Initiera och testa samåkningsprojekt
- Satsning på kollektivtrafik till besöksmål och arbetsplatser på landsbygden
- Samordning av samhällsbetalda resor kräver engagemang och vilja
- Kombinera flera mobilitetstjänster på samma ort

Mer information finns att läsa direkt i förstudien.

Mobilitet på tvärs

Under 2020–2022 är Sjöbo med i ett stort Interreg-projekt med totalt 17 skånska och danska partners för att undersöka och testa nya, hållbara sätt att resa på "tvärs". Fokus ligger på områden utanför de större städerna och på hållbarhet och syftet är att vi ska lära oss mer tillsammans. Med "tvärs" menas mellan stad och land, med olika transportslag och över landsgränser genom samarbete mellan svenska och danska kommuner och organisationer.

Sjöbo och Tomelilla kommer främst att delta genom ett "case" inom temat Hållbar mobilitet på landsbygden genom Living Labs, där projektet tillsammans med boende och arbetsgivare på mindre orter lär sig mer om mobilitetsfrågor och hållbart resande på landsbygden och tillsammans väljer ut och testat alternativa sätt att resa. Projektet kommer agera på flera nivåer och även bygga upp kunskap och utbyta

erfarenheter mellan transportaktörer i ett samarbetsforum i Greater Copenhagen samt med ett regionalt mobilitetscentrum i Lund.

Mål och program

Globalt och europeiskt

Agenda 2030

Vid FN:s möte den 25:e september 2015 fastslogs Agenda 2030, FN:s globala mål för hållbar utveckling. Det är sjutton mål med 169 delmål som handlar om att alla världens länder ska arbeta tillsammans för en hållbar utveckling genom att utrota fattigdomen, skapa fred och säkerställa ett värdigt liv och en välmående planet för nuvarande och kommande generationer. Sverige anses vara ett av de länder som har bäst förutsättningar för att nå de globala målen. De olika målen är starkt sammankopplade.

Kommunerna är utpekade som speciellt viktiga aktörer i arbetet med Agenda 2030, eftersom det är där det konkreta arbetet sker. Sjöbo kommuns översiktsplanering har koppling till följande globala mål:

- (2) Ingen hunger
- (3) God hälsa och välbefinnande
- (5) Jämställdhet
- (6) Rent vatten och sanitet för alla
- (7) Hållbar energi för alla
- (8) Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

- (9) Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- (10) Minskad ojämlikhet
- (11) Hållbara städer och samhällen
- (12) Hållbar konsumtion och produktion
- (13) Bekämpa klimatförändringarna

Figur 8. De globala målen (UNDP).

Barnkonventionen

Barn är personer mellan 0 och 18 års ålder. Barn har olika förutsättningar och behov i olika åldrar. Den fysiska miljön har mycket stor betydelse för barns liv och utveckling. Sverige antog 1990 FN:s barnkonvention och kommunerna i Sverige har en skyldighet att leva upp till den. Den 1 januari 2020 blev FN:s barnkonvention svensk lag, vilket medförde en skärpning i kommunernas ansvar för att bevaka barns rättigheter i bland annat planeringsfrågor. Lagändringen medförde också att barn får ett starkare rättsskydd, och att deras rätt att få sina åsikter hörda stärks ytterligare. Sverige är ett av de länder som

fått kritik från FN just gällande bristande lyhörddhet och att ta tillvara barns åsikter i olika frågor. I planeringssammanhang innebär detta att kommunen måste bli bättre på att ha med barn i olika åldrar i dialogen och samrådsprocessen, både på detaljplanenivå och i översiktsplanen.

Rent konkret innebär lagändringen att barnkonsekvensanalyser eller barnkonsekvensbeskrivningar, måste göras i samband med varje plan eller policy som rör barn direkt eller indirekt. Vidare måste en bedömning av ”barnets bästa” göras i samband med varje kommunalt beslut som berör barn direkt eller indirekt. ”barnets bästa” är en grundtanke i barnkonventionen, som framför allt handlar om att utgå från barnets förutsättningar och behov. Utgångspunkten i barnperspektivet är respekten för barnets fulla människovärde och integritet.

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar som alla är lika viktiga och utgör en helhet, men det finns fyra olika principer som alltid ska beaktas när det handlar om frågor som rör barn:

- (2) Alla barn har samma rättigheter och lika värde.
- (3) Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn.
- (6) Alla barn har rätt till liv och utveckling.
- (12) Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

Parisavtalet

År 2015 beslutades ett nytt klimatavtal i Paris. Målet innebär att den globala temperaturökningen ska hållas långt under 2 grader och att vi ska jobba för att den inte ska överstiga 1,5 grad. Vi ska även öka anpassningsförmågan för skadliga effekter av klimatförändringarna.

Europeiska landskapskonventionen

År 2011 ratificerade Sverige Europeiska landskapskonventionen (ELC), där grundtanken är att landskapet ställs i fokus – genom ökad medvetenhet, delaktighet och helhetssyn – tillsammans med de människor som bor och jobbar där. Konventionen syftar till att förbättra skydd, förvaltning och planering av landskap i Europa. Den avser främja samarbetet kring landskapsfrågor inom Europa och syftar till att stärka allmänhetens och lokalsamhällets delaktighet i det arbetet. Konventionen innefattar alla typer av landskap som människor möter i sin vardag och på sin fritid.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik

Den gemensamma jordbrukspolitiken tillkom 1962 och är ett partnerskap mellan jordbruket och samhället, och mellan EU och lantbrukarna. Den ska

- stödja lantbrukarna och förbättra jordbrukets produktivitet för att säkra tillgången på livsmedel till rimliga priser
- se till att EU:s lantbrukare kan försörja sig
- bidra till en hållbar förvaltning av naturresurser och kampen mot klimatförändringen
- bevara landsbygden och landskapet i EU
- hålla landsbygden levande genom att främja jobb i jordbruket, den jordbruksbaserade livsmedelsindustrin och andra närliggande näringar.

EU:s jordbrukspolitik är gemensam för alla medlemsländer. Den förvaltas och finansieras genom EU:s budget.

Nationellt och regionalt

Gestaltad livsmiljö

- Nationella mål för gestaltad livsmiljö
- Region Skånes strategi för gestaltad livsmiljö

Landskap och befolkning

- Det skånska landsbygdsprogrammet
- Nationella mål för jämställdhet
- Nationella målet för funktionshinderpolitiken

Regional utveckling

- Regionplanen (granskningsversion)
- Det öppna Skåne 2030

Miljö- och klimatsäkring

- Sveriges miljömål
- Sveriges klimatmål
- Nationell strategi för klimatanpassning
- Nationell strategi för cirkulär ekonomi
- Regionala klimatmål
- Klimat- och energistrategi för Skåne
- Regional handlingsplan för klimatanpassning 2020–2024
- Regionalt åtgärdsprogram för miljömålen 2022–2025

Materialutvinning

- Det regionala materialhushållningsprogrammet, inklusive rapporten "Bevarandevärden på Romeleåsen. Underlag för materialförsörjningsprogram".

- Materialförsörjningsplan Skåne 2022 (remissversion)

Mobilitet

- Region Skånes mål för kollektivtrafiken
- Trafikförsörjningsprogram för Skåne 2020–2030
- Regional transportinfrastrukturplan för Skåne 2022–2033 (remissversion)
- Strategi för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050
- Länsstyrelsens riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen

Teknisk försörjning

- Allmänna bestämmelser VA (ABVA).
- Regional och delregional vattenförsörjningsplan
- Nationell strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad
- Hansa PowerBridge
- Nationell strategi för digitalisering
- Nationell bredbandsstrategi

Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar

- Nationella kulturpolitiska mål
- Regional kulturplan för Region Skåne 2021–2024
- Nationella kulturmiljömål
- Kulturmiljöprogram för Skåne
- Naturvårdsstrategi för Skåne
- Regional naturvårdsplan (remissversion)
- Regional handlingsplan för grön infrastruktur 2019–2022
- Skånsk Skogsstrategi
- Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län

- Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd
- Kommunala ansvarsarter
- Nationella friluftsmål
- Närmare till naturen i Skåne
- Den nationella livsmedelsstrategin
- Skånes livsmedelsstrategi 2030

Lokalt

Vision 2034

År 2018 beslutade kommunfullmäktige om en ny vision för Sjöbo kommun. Visionen grundar sig framför allt på en omfattande medborgardialog med bland annat fysiska möten och en enkätundersökning.

Av enkätundersökningen framkom bland annat att det, för att trivas i Sjöbo 2034, är viktigt att ha nära till kollektivtrafik, att boendet är miljösamt och att bo i villa. Att ha nära till naturen återkom också i hög grad som betydelsefullt. På frågan vad som är bäst med Sjöbo lyfts naturen som oslagbar etta. Även det centrala läget väger tungt. Annars lyfts den lagom stora småstadskänslan med närhet till samhällsservice och de familjära, företagsamma, driftiga och vänliga människorna som det allra bästa med Sjöbo.

Vision för Sjöbo kommun 2034: Sjöbo – en plats vi skapar tillsammans

Visionen är indelad i tre målområden:

- Hela Sjöbo lever
- Naturen i Sjöbo förgyller livet
- Barn och unga känner sig hemma i Sjöbo

Visionen visar vägen för översiktsplanen och utifrån dess målområdesindelning har ett antal planeringsprinciper arbetats fram. Planeringsprinciperna lägger grunden för översiktsplanens utvecklingsstrategi och riktlinjer för mark- och vattenvårdning. Planeringsprinciperna är även vägledande för hela den kommunala samhällsbyggnadsprocessen.

Risk- och sårbarhetsanalys

Kommunens senaste risk- och sårbarhetsanalys togs fram 2019. I analysen framhålls bland annat följande risker som en övergripande samhällsplanering bedöms kunna öka samhällets motståndskraft mot:

- Bortfall av rödlistade arter
- Etablering av invasiva arter
- Torka
- Översvämning
- Storm
- Brand i naturen
- Utsläpp i vattendrag från miljöfarlig verksamhet
- Elavbrott

Handlingsprogram enligt lag om skydd mot olyckor

SÖRF har tillsammans med medlemskommunerna tagit fram handlingsprogram enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, som ska gälla under perioden 2019–2022. I programmet anges följande mål för förebyggande verksamhet och räddningstjänst:

- Antalet bränder och andra olyckor ska minska i medlemskommunerna.

- Alla människors förmåga att förebygga och hantera olyckor ska öka.
- Konsekvenserna av inträffade olyckor ska minska genom ett snabbt ingripande och effektiva skadeavhjälpanande insatser.

Riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026 (samrådsversion)

Kommunens nuvarande bostadsförsörjningsprogram togs fram 2017. Under 2022 pågår arbete med att ta fram nya riktlinjer för bostadsförsörjning. Arbetet sker i nära samarbete med framtagandet av Översiktsplan 2040, bland annat genom att målen i riktlinjerna för bostadsförsörjning lägger grunden till det bostadsbehov som anges i översiktsplanen. Ett resonemang om kommunens behov av bostadsförsörjning i relation till Översiktsplan 2040 finns under "Planeringsföresättningar: Bostadsbebyggelse".

I april 2022 tog samhällsbyggnadsnämnden beslut om att skicka ut förslaget på riktlinjer för bostadsförsörjning på samråd.

Samrådsförslaget innehåller följande mål och delmål:

Övergripande mål för bostadsförsörjningen

- Säkra förutsättningarna för att bygga mellan 45 och 70 nya bostäder per år, samt arbeta aktivt för att främja attraktivitet, hälsa och jämställdhet i bostadsutvecklingen.
  - En "lagom" befolkningsökning bidrar till framtidstro och ekonomiska resurser som på olika sätt kommer tillbaka till invånarna, genom satsningar på skola, vård, utemiljöer och dylikt. Det i sin tur ökar kommunens attraktivitet och invånarnas stolthet.

Delmål

1. Mer samordnad och tydlig hantering av bostadsförsörjningen som en övergripande kommunal fråga.
2. Mer varierat bostadsutbud i alla kommundelar.
3. Ökad valfrihet för äldre.
4. Ökad tillgänglighet i det befintliga bostadsbeståndet.
5. Minskat behov av bostadsanpassning i nyproduktion.
6. Bättre förutsättningar för god hälsa och välbefinnande i boendemiljön.
7. Förbättrade möjligheter för unga vuxna att få eget boende.
8. Tillgodosett behov av särskilda boenden (enligt Socialtjänstlagen och LSS) i tillgängliga lägen anpassade efter verksamheten.
9. Förbättrade möjligheter att få tillgång till sociala kontrakt och bostäder för nyanlända, i syfte att kunna erbjuda kontrakt i ett varierat utbud av bostadsstorlekar, med god tillgång till kollektivtrafik, integrerat i övrigt bostadsbestånd.

Riktlinjerna för bostadsförsörjning innehåller även en handlingsplan med prioriterade åtgärder för att nå målen till och med 2026. Ett omfattande underlag med statistik, befolkningsprognoser och planberedskap har också tagits fram.

Näringslivsstrategi

I kommunen finns ett näringslivsråd som består av representanter för näringslivet samt kommunorganisationen. Sjöbo kommun har i samarbete med näringslivsrådet tagit fram en näringslivsstrategi som anger verksamhetsinriktning för perioden 2019–2022. Syftet med näringslivsstrategin är att skapa goda förutsättningar för att starta, driva och utveckla företag i Sjöbo kommun så att näringslivsarbetet bidrar till en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Strategin ska aktualitetstörvas

varje mandatperiod med start 2022. I strategin ingår följande strategiska handlingsplan med direkt koppling till den fysiska planeringen:

- En väl fungerande intern service för befintliga företag och nyetableringar.
- En dialog med fastighetsägare, banker och mäklare.
- Insatser för att alla företag på landsbygden ska ha tillgång till fiber år 2022.
- Beakta näringslivets behov vid upprättande av översiktsplaner och infrastrukturplanering.
- God planberedskap för etableringar av nya företag, arbetsplatser och bostäder för anställda.
- Genomföra marknadshöjande åtgärder.

Trafik för en attraktiv stad (TRAST)

"Trafik för en attraktiv stad" (TRAST) är en trafikplan för Sjöbo kommuns tätorter. Planen togs fram 2013 för Sjöbo tätort, och 2015 för kommunens övriga tätorter. I planerna finns Sjöbos vision och mål för trafiken. Nedan listas de mål som en övergripande samhällsplanering bedöms kunna påverka.

- **Stadens karaktär:**
  - Skapa fler gröna och blå ytor
  - Skapa mötesplatser
- **Trafiknät:**
  - Förbättra GC-nätet
- **Trafikens omfattning:**
  - Kollektivtrafiken ska öka
  - GC-trafiken ska öka
- **Tillgänglighet:**

- Förbättrad tillgänglighet till kollektivtrafiken

- **Trafiksäkerhet:**

- Alla barn ska ges möjlighet till en säker skolväg

Mobilitetsnorm

Sjöbo kommuns mobilitetsnorm antogs 2021 och behandlar parkering på kvartersmark i Sjöbo tätort. På kvartersmark är det markägaren, kommunen eller en privat ägare, som ansvarar för att det parkeringsbehov, för både bil och cykel, som förväntas uppkomma från den planerade exploateringen tillgodose. Kommunen anger det parkeringsbehov som fastighetsägaren har att tillgodose.

Mobilitetsnormen gäller som vägledning vid detaljplanläggning och som krav vid bygglov.

VA-plan

År 2016 antogs en VA-plan i Sjöbo kommun, vars syfte är att beskriva vatten- och avloppssituationen i kommunen och visa planen för de större vatten-, avlopps- och utbyggnadsprojekten under de kommande fem åren. Planen är uppbyggd enligt Havs- och vattenmyndighetens riktlinjer för arbete med vattenkvalitet, med nulägesbeskrivning, VA-policy och åtgärdsplan för hela kommunen. VA-planen ska omarbetas och uppdateras var fjärde år.

Kretsloppsplan 2021–2030

Tillsammans med Sysav har kommunerna Sjöbo, Kävlinge, Lomma, Simrishamn, Skurup, Svedala, Tomelilla, Trelleborg, Vellinge och Ystad tagit fram en gemensam kretsloppsplan, "Gemensam kretsloppsplan – från avfall till resurs". Syftet med den gemensamma kretsloppsplanen är att skapa en hållbar resursanvändning där avfall förebyggs, material och produkter stannar i kretsloppet och det avfall som ändå uppstår ses som en resurs. Ett övergripande mål i planen är att resursanvändningen

i kretsloppet har effektiviserats 2030. Följande indikatorer som för fysisk planering och byggande är kopplade till målet:

- Kommunens arbete med att integrera avfallshanteringen i staden genom sin fysiska planering.
- Kommunens och kommunala bolags arbete med återbruk, återvinning och förebyggande av bygg- och rivningsavfall.

Sjöbo kommun har även föreskrifter för avfallshantering, vilka antogs 2021 och gäller fram till 2030.

Sjöbo kulturplan 2022–2031

I mars 2022 antogs en ny kulturplan för Sjöbo kommun. Kulturplanen bygger på tre bärande principer som Region Skåne använder sig av i sin kulturplan, nämligen 1) Kulturens egenvärde, 2) Kulturens demokratiska grund och 3) Kulturens kraft i samhällsbygget. Tillsammans med kommunens vision för år 2034 utgör de tre bärande principerna grunden för kulturplanens utvecklingsområden. Följande utvecklingsområden har kopplingar till Översiktsplan 2040:

Kulturens egenvärde

- **Värna om och stärka lokala kulturaktörer:** Kommunen är en viktig del i att stärka ett aktivt föreningsliv, skapa samverkan med lokala och regionala företag inom kulturella kreativa näringar samt bidra till att skapa möjligheter för nya verksamheter. Sjöbo kommun ska vara en attraktiv boende- och verkandekommun med hög livskvalitet där det finns många möjligheter att utvecklas. De kulturaktörer som finns i kommunen är en viktig del av detta.

Kulturens demokratiska grund

- **Använda kultur i arbetet med demokratiutveckling:** Kommunen ska både möjliggöra deltagande samt skapa fler situationer där en demokratisk process kan appliceras utifrån individuella förutsättningar. Att särskilt fokusera på samverkan, dialog, förankring och medinflytande kan säkerställa att långsiktighet främjas.
- **Särskilt prioritera och utveckla barns och ungas möjlighet till delaktighet och inflytande:** Barn och unga har rätt att påverka och göra sin röst hörd. De har rätt att delta i kulturlivet både i skola och på fritiden. Barn ska kunna samspela på flera nivåer av delaktighet och ska erbjudas möjlighet till deltagande på sina villkor.

Kulturens kraft i samhällsbyggandet

- **Göra kulturen tillgänglig för alla i kommunen:** Genom att skapa, utveckla och stötta olika arenor för kulturyrtingar och kulturutövare i kommunen, och genom att främja rörligheten mellan kommunens olika geografiska delar samt till kulturarenor utanför kommunens fysiska och digitala gränser, ökas tillgängligheten. Kommunens kulturarenor ska vara tillgängliga för alla och därför krävs ett fokus på tillgänglighet utifrån flera olika perspektiv.
- **Använda kulturen som en tillväxtfaktor och involvera kulturen i samhällsbyggandet:** Kommunala verksamheter och bolag har potential att utveckla samverkan med kultur både internt och externt och på så sätt stärka samhällsbygget i ett vidare perspektiv. Kulturen ska byggas in i samhället både fysiskt, socialt och digitalt och ska vara en aspekt inom all planering, utformning och genomförande av det offentliga

rummet. Sjöbo kommun och de kommunala bolagen tillämpar minst en procentregeln. En procentregeln anger att en procent av budgeten vid ny, om- och tillbyggnation ska avsättas för konstnärlig gestaltning.

Bevarandeplan

Kommunens bevarandeplan antogs 1993. Mer information finns under "Planeringsföresättningar: Landskap och befolkning".

Grönstruktur- och naturvårdsprogram

Kommunens grönstruktur- och naturvårdsprogram antogs 2016. Mer information finns under "Planeringsföresättningar: Landskap och befolkning".

Lokala miljömål (remissversion)

Sjöbo kommun arbetar vid tiden för översiktsplanens framtagande med att ta fram lokala miljömål. Miljömålen är inte politiskt beslutade, utan har skickats ut för interremiss vid tiden för översiktsplanens antagande. Nedan listas de mål i remissversionen som en övergripande samhällsplanering bedöms kunna påverka:

- Klimatsmarta transporter till alla
- Klimatsäkrad kommun
- Klimatkunskap
- God tillgång till grönområden för alla
- Frisk luft, god strål- och ljudmiljö
- Bevarade och utvecklade natur- och kulturmiljövärden
- Friskt vatten
- Hållbar energi

Skogsbruksplan 2020–2030

Kommunen har en antagen skogsbruksplan som ska gälla under perioden 2020–2030. Syftet med planen är att ge en samlad beskrivning över skogstillgångarna och förslag till handlingsplan för skogsbruket.

Totalt 22,5 procent av den produktiva skogsarealen är avsatt till naturvårdsändamål, med och utan skötsel. Genom det tas hänsyn till skyddsvärda arter och andra högt prioriterade naturvärden, och förutsättningarna för bevarande och utveckling av den biologiska mångfalden och värdefulla ekosystem ökar. I skogsvårdsplanen anges också att skötsel för utvalda områden ska bevara och främja skogarnas rekreationsvärden, till exempel i form av hyggescfria metoder.

Skötselplaner

Kommunens skötselplaner tar hänsyn till biologisk mångfald genom att områden med naturmark lämnas orörda med gräs, ris och örter som främjar den biologiska mångfalden. Ytor med högvuxet gräs, såsom i vågkanter och på ångsgräsytor, främjar också den biologiska mångfalden genom att de slås en gång per år och gräset sedan lämnas kvar en viss tid för att släppa frön.

Folkhälsoplan 2021–2024

Som grund för kommunens folkhälsoarbete ligger Folkhälsoplan 2021–2024. Nedan listas de mål som en övergripande samhällsplanering bedöms kunna påverka:

- Barnkonventionen genomsyrar kommunens arbete.
- Samhället är utformat så att det ger förutsättning för fysisk aktivitet.
- Barns och ungas förutsättningar att aktivera sig är goda.

Indikatorer som är kopplade till kommunens översiktsplanering:

Planer och bestämmelser

- Cykelväg i kommunen
- Barns behov av en god utemiljö
- Närhet till grönområde (parker och natur)

Lekplatsplan

Lekplatsplanen tar avstamp i barns rätt till lek och vikten av goda lekmiljöer både för det enskilda barnets välmående, men också utifrån ett större folkhälsoperspektiv. Med detta som utgångspunkt presenteras en lekplatspolicy som innehåller generella riktlinjer för hur Sjöbo kommun ska arbeta med lekplatser i framtiden, hur lekplatserna ska fungera och vad de bör innehålla. Vidare analyseras kommunens befintliga lekplatser genom en gradering av dess värden och utvecklingspotential samt utifrån kartmaterial och befolkningsdata.

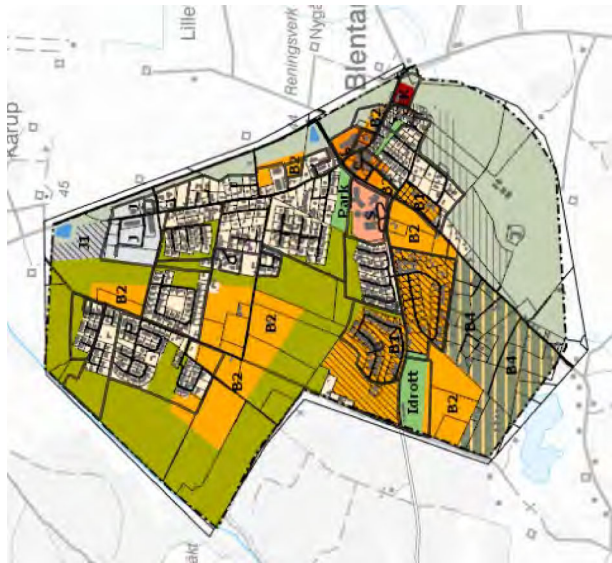
Utifrån analyserna presenteras sedan strategier som kan tillämpas vid utveckling av befintliga lekplatser, förslag på placering och teman för nyanläggning samt en översiktlig tidsplan och budget för detta.

Sjöbos framtida lekplatser ska vara utformade på så vis att de stimulerar barns fantasi och lockar till lek och rörelse samtidigt som de ska fungera som mötesplatser för både barn och vuxna. Lekplatserna ska erbjuda en variation i material, lekredskap och rumslighet och vara tillgängliga och inbjudande oavsett kön, ålder eller funktionsförmåga. För ökat lekvärde såväl som estetiskt värde ska lekplatserna gärna vara integrerade i omkringsliggande landskap och utformas efter den specifika platsens förutsättningar. Lekplatserna ska vara säkra och upplevas trygga av vuxna och barn och bör finnas inom gångavstånd (ca 400 meter) från barnets bostad.

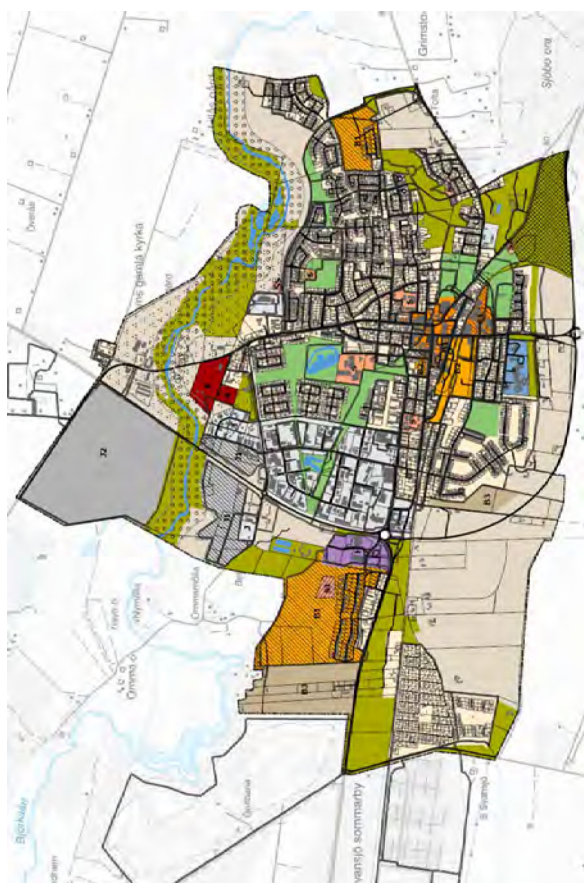
Fördjupade översiktsplaner

Följande fördjupade översiktsplaner (FÖP) fortsätter att gälla parallellt med Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040:

- Fördjupning av översiktsplanen för Blentarp, antagen av kommunfullmäktige 23 april 2008. Inom denna FÖP medges ytterligare detaljplaner för nya bostäder, förutom de detaljplaner som redan finns.
- Fördjupning av översiktsplanen för Sjöbo tätort, antagen av kommunfullmäktige 24 april 2013.

Figur 9. Aktuell fördjupad översiktsplan för Blentarp (2008). Observera att denna digitala karta endast är tolkad utifrån originalkartan i pdf. Linjeobjekt är inte karterade. För fullständig information om korrekt underlag, se mark- och vattenanvändningskartan i den fördjupade översiktsplanen.

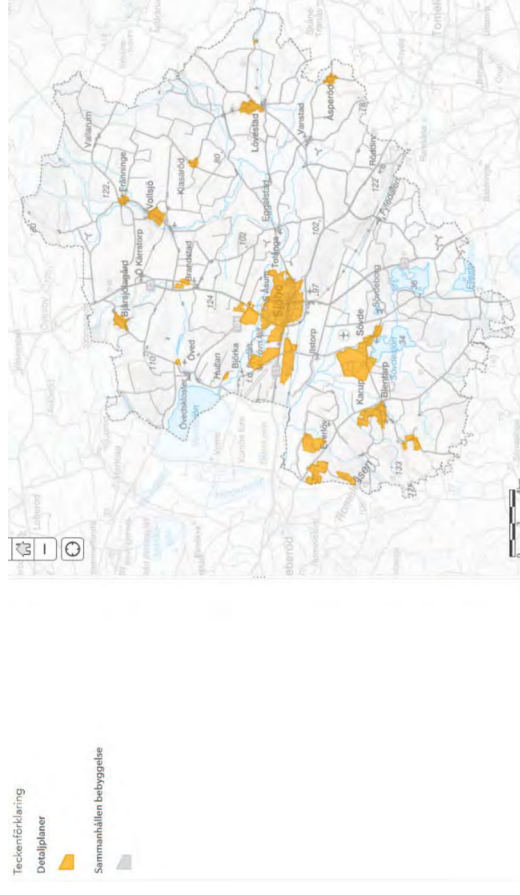

Figur 10. Aktuell fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort (2013). Observera att denna digitala karta endast är tolkad utifrån originalkartan i pdf. Linje- och punktobjekt är inte karterade. För fullständig information om korrekt underlag, se mark- och vattenanvändningskartan i den fördjupade översiktsplanen.

- Föndjupad översiktplan (Blentarp 2008, Sjöbo tätort 2013)
- Befintlig bostadsbebyggelse (B)
  - Skogsområde med bef. spridd bostadsbebyggelse (B4)
  - Utbyggnadsområde för bostäder med antagen detaljplan (B1)
  - Utbyggnadsområde för bostäder (B2)
  - Utredningsområde för bostäder (B3)
  - Centrum med handel, offentlig service, bostäder (S)
  - Utvecklingsområde för centrumfunktioner
  - Utbyggnadsområde för handel
  - Offentlig service
  - Skolorområde
  - Utbyggnadsområde för skolverksamhet
  - Kyrka, kyrkogård (K)
  - Befintligt verksamhetsområde (J)
  - Utbyggnadsområde för verksamheter (J1)
  - Markreserv för verksamheter med antagen detaljplan (J2)
  - Park/idrott
  - Tätortsnära natur och rekreationsområde
  - Jordbruksmark som bevaras
  - Bostadsnära betesmark med möjlighet för rekreation
  - Odlingamark
  - Strandskydd
  - Kulturmiljöområde (Sjöbo)
  - Kulturmiljöområde med bevarandevärde (Blentarp)
  - Landskapsbildskyddat område enligt f.d. 19 § naturvårdslagen

Detaljplaner

Markanvändningen regleras juridiskt genom detaljplaner, vilka finns framtagna för delar av kommunens totala yta. Detaljplaners bestämmelser är, till skillnad från översiktplaner, juridiskt bindande. Kommunens tätortsbebyggelse är till stor del detaljplanelagd, men även för andra typer av områden har detaljplaner upprättats, till exempel för golfbanan väster om Sjöbo tätort. Kommunen har även låtit upprätta och ändra befintliga detaljplaner som rör fritidsbyarna i kommunen, även sådana som ännu inte har inkluderats i Statistiska centralbyråns (SCB:s) tätortsdefinition. För gällande detaljplaner i kommunen, se karta.

Figur 11. Gällande detaljplaner i Sjöbo kommun och sammanhållen bostadsbebyggelse år 2021 (Sjöbo kommun). Karteringen över sammanhållen bebyggelse är inte juridiskt bindande.

Sammanhållen bebyggelse

Generellt krävs det bygglov för nybyggnad. Ekonomibyggnader är undantagna och på vissa platser är det tillåtet att uppföra en komplementbyggnad till ett en- och tvåbostadshus utan bygglov och utan anmälan. Detta undantag gäller om fastigheten ligger utanför område med detaljplan och utanför en "sammanhållen bebyggelse där bygglov krävs med hänsyn till omfattningen av byggnadsverk i bebyggelsen".

En bebyggelse är "sammanhållen bebyggelse där bygglov behövs med hänsyn till omfattningen av byggnadsverk i bebyggelsen" om båda nedanstående kriterier är uppfyllda:

- en bebyggelsegrupp som består av minst 10–20 hus
- de bebyggda tomterna gränsar till varandra eller åtskiljs endast av väg, parkmark och dylikt.

Med "hus" inom samlad bebyggelse avses bostadshus men också andra byggnader som inte är komplementbyggnader till bostadshus, till exempel butiker och industribyggnader.

Kommunens karterade områden kan vara till hjälp för både handläggare och sökande men är inte juridiskt bindande. Var det finns "sammanhållen bebyggelse där bygglov behövs med hänsyn till omfattningen av byggnadsverk i bebyggelsen" avgörs inte av en karta utan av lagstiftning och rättspraxis. En tolkning måste göras i varje enskilt fall (Boverket 2018).

Områdesbestämmelser

Utöver detaljplaner finns det enligt plan- och bygglagen möjlighet att reglera markanvändningen genom upprättande av

områdesbestämmelser. Områdesbestämmelser kan vara ett sätt att säkerställa syftet med översiktsplanen eller skydda riksintressen (Boverket, 2019).

Sjöbo kommun omfattas i dagsläget inte av några områdesbestämmelser. Områden där områdesbestämmelser bör upprättas anges under "Mark- och vattenanvändningskarta: Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar".

Landskap och befolkning

Inledning

Tätorter, byar, industriområden, åkermark och skog, allt är landskap. Landskapen förändras ständigt över tid, oavsett vad vi människor gör eller inte gör och i landskapen ryms en mängd olika intressen som på bästa sätt ska samverka för att en så hållbar utveckling som möjligt ska kunna uppnås. En helhetssyn på landskapet krävs, annars kan en åtgärd inom ett område få negativa konsekvenser inom ett annat. Kommunens översiktsplan blir här ett mycket viktigt verktyg.

Sammanfattning

Ur ett landskapsperspektiv

År 2008 tog Länsstyrelsen Skåne fram "Det skånska landsbygdsprogrammet". Programmet identifierar och analyserar landskapets karaktärsområden i Skåne, totalt 26 stycken. Landskapet i Sjöbo kommun är varierat, bland annat beroende på naturförutsättningar och hur marken har nyttjats genom historien. Kommunen omfattas av följande landskapskaraktärsområden (dessutom återfinns en mycket liten del av kommunens yta inom det sydsvenska backlandskapet):

Under framför allt 1800- och 1900-talen var jordhugern stor. Ny åkermark tillskapades genom reglering av åarna, utdikning av våtmarker och dylikt. Ett speciellt inslag i den agrara revolutionen var anläggandet av översilsängar. Strax öster om Vombsjön, intill Björka, ligger Skånes största anläggning. De lätta jordarna ledde efter hand till omfattande erosion. För att mildra effekterna av detta planterades stora tallskogar – Vombs fure.

Vombsjön är sedan 1936 reglerad, på grund av att grundvattennivån sänktes kraftigt i hela dalsänkan när Kävlingeån, Klingavälsån och nedre delen av Björkaån rätades och fördjupades. I dag är grundvattentillgången stor till mycket stor i både jord och berggrund.

Den mark i området som ligger inom kommunens gränser och inte är bebyggd består till största delen av skog, följt av odlad mark, öppen mark och vatten. Statistiken för marktäckte bygger på Lantmäteriets indelning 2019.

En hög andel av de bostadshus i Vombsjönsänkan där människor i dag bor är byggda efter 1950, varav många byggdes mellan 1970 och 1990 (SCB, 2018). I Vombsjönsänkan finns även en stor del av de bostadshus som byggts i kommunen efter 2011. Det är i Vombsjönsänkan majoriteten av kommunens befolkningsökning har ägt rum under de senaste decennierna.

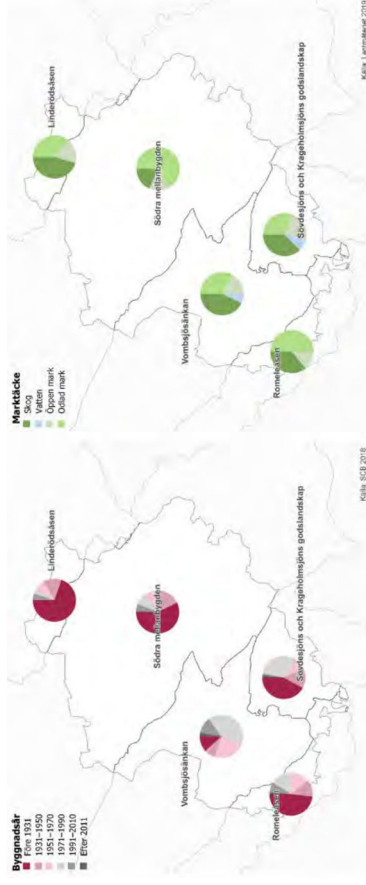
- Vombsjönsänkan
- Södra mellanbygden
- Linderödsåsen
- Sövdesjöns och Krageholmsjön godslandskap
- Romeleåsen

Vombsjönsänkan

Vombsjönsänkan är ett av landets mest artrika områden. Här lever över 750 sårbara och hotade arter som gynnas av sandmark, betad gräsmark, hög vattenkvalitet och äldre lövträd. Sänkans kalkrika berggrund och sandavlagringar har gett förutsättningar för ett unikt kulturlandskap med en mosaik av naturtyper och olika markanvändning. Stora delar av området är av riksintresse för friluftsliv, kulturmiljövård och naturvård och består av stora sammanhängande grönområden med höga rekreativvärden. Dessa är värdefulla, inte bara för boende i Sjöbo kommun, utan för befolkningen i hela sydvästra Skåne och Själland.

Vombsjön är områdets största sjö. Sjön är en omtyckt badsjö och en av Sveriges högst avkastande insjöar för yrkesfisket. Vombsjöns främsta tillflöde är den slingrande Björkaån-Åsumsån, och fisket efter öring i Björkaån har hög attraktionskraft. Vombsjön har en stor betydelse för sportfisket, men nyttjas i liten omfattning för fisketuristiska inslag. I och omkring Sövdesjön finns möjlighet till fiske, bad och vandring. Jakten i området har potential för naturturismen. Sydost om Björkaån ligger Klingavälsån som avvattnar Sövdesjön och mynnar i Kävlingeån en bit nedströms från Vombsjöns utlopp.

Jordbruksproduktionen är relativt stabil i området även om betesdjuren är få i förhållande till betesmarksarealen. Den ekologiska odlingen är omfattande. I området finns också många hästgårdar.

Figur 12. Kartor med statistik över byggnadsår på bostadsbus (baserat på andel av befolkningen som bor där) och marktyckedata för kommunens olika landskapskaraktärsområden. Data från Länsstyrelsen Skåne, Lantmäteriet och SCB.

Södra mellanbygden

Södra mellanbygden är omväxlande i topografi, markanvändning och struktur. Landskapet består till stor del av en variation av öppna åkermarker, artrika små betesmarker och bokskogar. Kvaliteten på jordbruksmarken är måttligt hög och ett blandat jordbruk har därför utvecklats. Gårdarna är arealmässigt förhållandevis små. Andelen diversifierade företag är stor i området jämfört med resten av Skåne. Det finns många bostadsjordbruk, varav ett stort antal är hästgårdar. Omfattande utdikningar har gjorts i området som är det tredje mest utdikningsstäta av områdena i Skåne sett till längden dikningsföretag per km². Området har generellt sett en hög belastning av växtnäring.

Merparten av Södra mellanbygden i Sjöbo kommun omfattas av Kävlungeåns avrinningsområde som mynnar ut i Lommabukten. Sydöstra delen av området avvattas främst mot sydkusten via Nybroån. Bland vattendragen kan nämnas Vollsjoån/Tolångaån/Björkaån. Uppströms Vombsjön är denna å

förhållandevis orörd med långa partier som fortfarande meandrar fritt i en flack dalgång.

Södra mellanbygden innehåller flera byar och gårdar men har också en hög andel gods och herrgårdar. I godsdominerade områden är åkerarealerna större medan landskapet i andra delar av området är småskaligt och mosaikartat. Godsen har ofta hög ålder och har i perioder strävat efter högre effektivitet och avkastning. Till exempel skapades så kallade plattgårdar under 1800-talet. Dessa stora gårdar ersatte hela eller delar av byar och drevs direkt under huvudgården. Godsen låg också bakom många av de egnahem som uppfördes under 1900-talets första decennier.

Bjarsjölagårds gods med sina historiska lämningar visar på en lång och kontinuerlig historia, från försvarsanläggning till ståndsmässig gård och kalkindustri. Området illustrerar en lång utveckling av kulturlandskapet i vilket lämningar från medeltiden och 1700- och 1800-talen dominerar. Sätessgårdarnas utveckling från försvarsanläggningar till ståndsmässiga gårdar framgår klart. Industrimiljön från förra seklet med kalkstensbrott och kalkugnar vittnar om en viktig näringsgren, för länet.

Naturbetesmarkerna i Södra mellanbygden är många och av skiftande karaktär, från öppna hedmarker till trädklädda betesmarker. En del naturbetesmarker har sitt ursprung i utmarker men mycket är också gammal ängsmark. Södra mellanbygden är tät på djur, och trots att det finns många naturliga betesmarker är området ett av två i Skåne som har betydligt fler betesdjur än vad som krävs för att beta områdets naturbetesmarker.

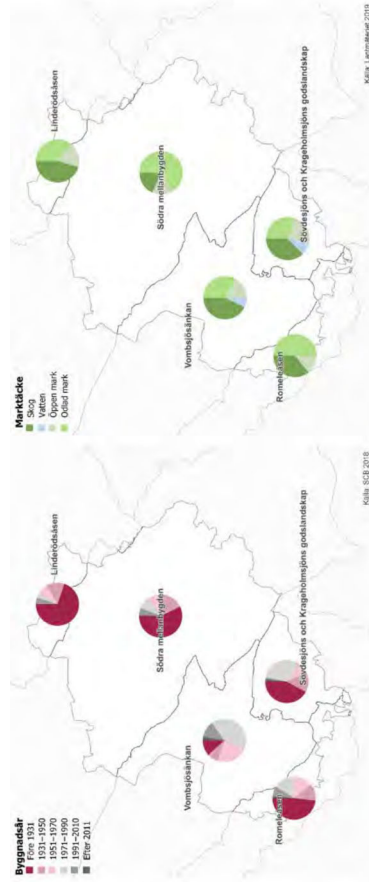
I den södra delen råder en viss godsdominans och här finns gårdar med större enheter som har en blandad och ganska intensiv produktion.

Dessa är sannolikt tillräckligt bärkraftiga, och genom uppköp av mindre enheter kan deras stabilitet dessutom öka. Konkurrenskraften för jordbruksproduktionen är i ett nationellt perspektiv bra.

Landskapskarakterärens småskalighet hotas främst i den nordöstra delen, upp mot Linderödsåsen. Enheterna i denna del av området är så små (hemmansklyvningar och egnahem) att uppköp eller sammanläggning till större enheter förefaller mindre troligt. Små enheter kan således övergå till att bli bostadsjordbruk eller fridnsjordbruk. Risken finns dock att en del enheter överges och förfaller. Försämrad ekonomi har gjort att mjölk- och nötköttproduktionsföretag upphört med sin produktion och produktionen har således minskat i området från en hög nivå. Denna produktion har goda förutsättningar i området men den kräver investeringar för att skapa internationell konkurrenskraft. På grund av en fallande mjölk- och nötköttproduktion kan tidigare betesmarker komma att planteras med skog. Det innebär ett nytt och mörkare landskap. En annan följd blir en mindre levande landsbygd som kan komma att upplevas som ödslig om inga satsningar görs, samt en minskad biologisk mångfald.

Den mark i området som ligger inom kommunens gränser och inte är bebyggd, består som nämnts ovan till största delen av odlad mark, följt av öppen mark och skog. Statistiken för marktäckte bygger på Lantmäteriets indelning 2019.

En hög andel av de bostadshus där människor i dag bor är byggda före 1950, varav många byggdes före 1931 (SCB, 2018). Med tanke på områdets storlek finns med andra ord ett stort antal av kommunens äldre bostadshus i Södra mellanbygden. Av ortsanalyser som genomfördes 2018 framgår att det i Vollsjö och Lövestad finns kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer som i dagsläget inte har något skydd.

Figur 13. Kartor med statistik över byggnadsår på bostadsbus (baserat på andel av befolkningen som bor där) och marktäckedata för kommunens olika landskapskarakterärsområden. Data från Länsstyrelsen Skåne, Lantmäteriet och SCB.

Linderödsåsen

Linderödsåsen är en urbergshorst som löper från nordväst till sydost. Området domineras av skog. Mot gränsen till Södra mellanbygden i Sjöbo kommun sker karaktärsförändringen gradvis allteftersom åsen mjukt reser sig från det lägre, flackare landskapet. Gränsen definieras också av skogens förändrade täthet.

Naturvärdena på den milda sydvästslutningen är knutna till det varierade mosaiklandskapet. Linderödsåsen, som helhet, har bland den högsta arealen värdefulla naturbetesmarker i Skåne. Lantbruket är småskaligt och det finns många kulturbärande landskapselement. Karakteristiskt är också de stora bokskogarna. Där påträffas ofta stenmurar, vilket kan tyda på ett tidigare mer omfattande jordbruk, vilket även styrks av områdets historiska kartmaterial. Det förekommer även en del granskog som planterats på tidigare betesmarker och ängar.

Åsens sluttningar mot sydväst (Sjöbo kommun) avvattnas mot Vollsjöån i Kävlingeåns avrinningsområde. Linderödsåsens bebyggelsestruktur karaktäriseras i dag av små glest liggande byar omgivna av många friliggande gårdar. De senare har tillkommit dels genom utskiftning och dels genom hemmansklyvningar.

Den mark i området inom kommunens gränser som inte är bebyggd består till största delen av skog, följt av odlad mark och öppen mark. Statistiken för marktäckte bygger på Lantmäteriets indelning.

De flesta av de bostadshus där människor i dag bor är byggda före 1950, varav en hög andel byggdes före 1931 (SCB, 2018).

Sövdesjöns och Krageholmsjön godslandskap

Sövdesjöns och Krageholmsjöns godslandskap skiljer sig från omkringliggande områden genom godsens tydliga påverkan. Flera gods etablerades redan under medeltiden eller har medeltida föregångare. Förutom till områdets sjöar och vattendrag, är de främsta naturvärdena knutna till godsmiljöerna och de miljöer med gamla träd som skapats här. Här finns ett antal värdefulla naturbetesmarker och våtmarker.

Godsen äger fortfarande större delen av marken i området. Områdets böljande backlandskap är beklätt med en blandad vegetation som domineras av bälten av löv- och barrskog. Genom landskapet sträcker sig också öppna fält med blandad jordbruksmark. Dessa saknar oftast klara fältgränser vilket skapar en känsla av att jordbruksmarken är sammanflätad med skogsmarkerna. Antalet betesdjur är knappt hälften av vad som behövs för att förvalta naturbetesmarkerna.

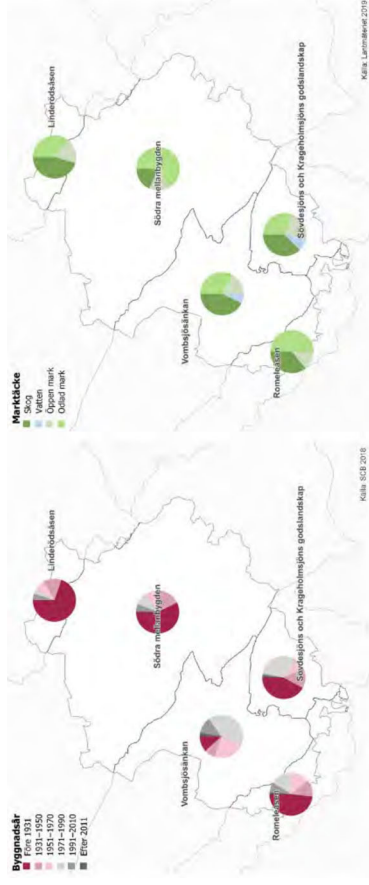
Eftersom godsen dominerat har inte skiftesreformerna slagit igenom lika kraftfullt här som i andra delar av Skåne. Däremot är andra delar av ”den agrara revolutionen” tydliga, och 1800-talets andra hälft innebar

en högkonjunktur för främst spannmålsproduktion, vilket avspeglar sig i byggnadsbestånd och dylikt. Gamla ägostrukturer och vägnät utgör grunden i området.

I övrigt förekommer endast någon enstaka by, som sannolikt haft en mycket nära koppling till något av godsens. Under 1900-talets andra hälft växte några stugområden fram och Snogeholms gods övergick till Stiftelsen fritidsområden i Skåne, som administreras genom Region Skåne. Sjöarna inom området hyser mycket fisk och är av stor betydelse för kommunens besöksnäring. I och omkring Snogeholmsjön och Ellestadssjön finns möjlighet till fiske, bad och vandring.

Den mark i området som ligger inom kommunens gränser och inte är bebyggd består till största delen av skog, följt av odlad mark, öppen mark och vatten. Statistiken för marktäckte bygger på Lantmäteriets indelning 2019.

Många av de bostadshus där människor i dag bor är byggda före 1950, varav en stor andel byggdes före 1931 (SCB, 2018).

Figur 14. Kartor med statistik över byggnadsår på bostadshus (baserat på andel av befolkningen som bor där) och markläckedata för kommunens olika landskapskaraktärsområden. Data från Länsstyrelsen Skåne, Lantmäteriet och SCB.

Romeleåsen

Romeleåsen, med sitt mosaikartade åslandskap, utgör den sydligaste av Skånes åsar. Åsens mittsektion har en dramatisk topografi vilket blir tydligt i mötet med den flacka Vombsjönsåsen på åsens östra sida där det finns öppna, storslagna vyer över det lägre liggande landskapet. Romeleåsen avvattnas av mindre vattendrag åt både norr och söder. Åsen har grundvattentillgångar i sprickakviferer med goda till mycket goda uttagsmöjligheter. Området tillhör de minst utdikade i länet och har endast cirka två mil dikningsföretag.

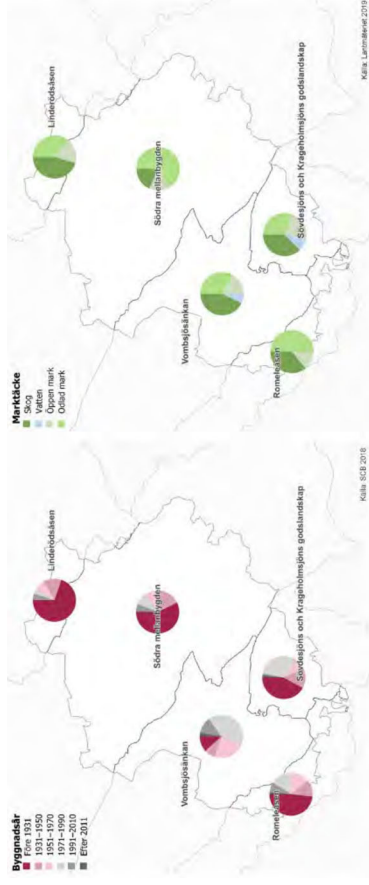
I dag är Romeleåsen ett område med blandad markanvändning men fortfarande relativt mycket betesmarker. Djurhållningen är dock låg och betesdjuren i området är ungefär hälften så många som krävs för skötseln av betesmarkerna. Skiftena är varierade; stora ligger blandade med små och det är inte ovanligt att jordarten varierar inom ett och samma skifte.

I stora delar av området utgörs bebyggelsen av enstaka hus eller grupper av hus på rad utmed vägarna. De gårdar som finns uppe på åsen har etablerats förhållandevis sent. Landskapet är tämligen småskaligt med små ägofigurer.

Romeleåsen brukades under lång tid som utmarksbete. Byar och gårdar i närområdet utnyttjade den stora åsen för bete. Även kreatur från slätten togs upp till Romeleåsen för att släppas på sommarbete. När betetrycket kulminerade under 1800-talet var stora delar av åsen helt trädfattig men under senare delen av 1800-talet och början av 1900-talet planterades mycket skog, främst bokskog. Trots detta återfinns fortfarande fäladsmarker som rester från utmarkslandskapet, och i dag utgör de Romeleåsens främsta naturvärden med sitt rika växt- och djurliv.

Den mark i området inom kommunens gränser som inte är bebyggd, består till största delen av odlad mark, följt av skog och öppen mark, se kartbild. Statistiken för markräcke bygger på Lantmäteriets indelning 2019.

Många av de bostadshus där människor i dag bor är byggda före 1950, varav en stor andel byggdes före 1931 (SCB, 2018).

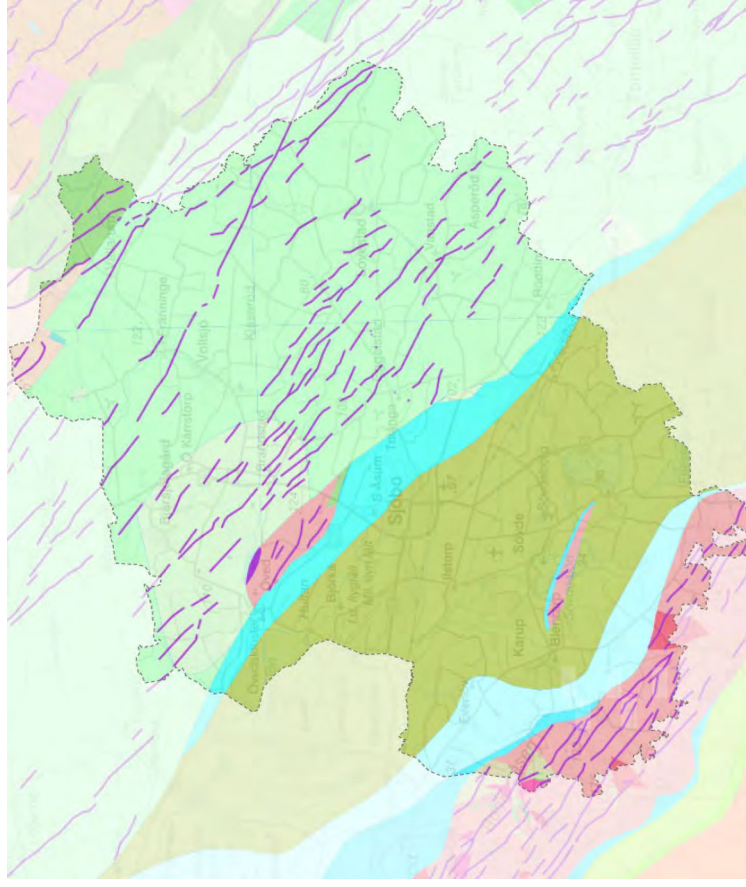

Figur 15. Kartor med statistik över byggnadsår på bostadsbus (baserat på andel av befolkningen som bor där) och markläckedata för kommunens olika landskapskaraktärsområden. Data från Länsstyrelsen Skåne, Lantmäteriet och SCB.

Berg, jord och vatten

Skåne är beläget i gränsområdet mellan den baltiska urbergsskolden, som består av äldre gnejser och graniter, och den mellaneuropeiska yngre sedimentära berggrunden. Diagonalt genom Skåne, i nordvästlig riktning, löper en bred sprick- och förkastningszon, den så kallade Tornquistzonen, där berggrundsrorelserna har varit kraftiga och där rörelsens riktning tydligt markerats i de skånska åsarna.

Urberget är 1 500 till 2 000 miljoner år gammalt och utgör den yttliga berggrunden inom stora delar av nordöstra Skåne. Förskjutningar mellan de olika berggrundsblocken har inneburit att horstar såsom Romeleåsen bildats längs sprickzonerna. Under den senaste istiden, vilken i Skåne slutade för 14 000–16 000 år sedan, påverkades Skåne under olika skeden av flera isrörelser, en tidig från nordost och flera senare från sydost och sydväst. Den nordostliga isen förde med sig stora mängder näringsfattigt och storblockigt urbergsmaterial (urbergsmorän).

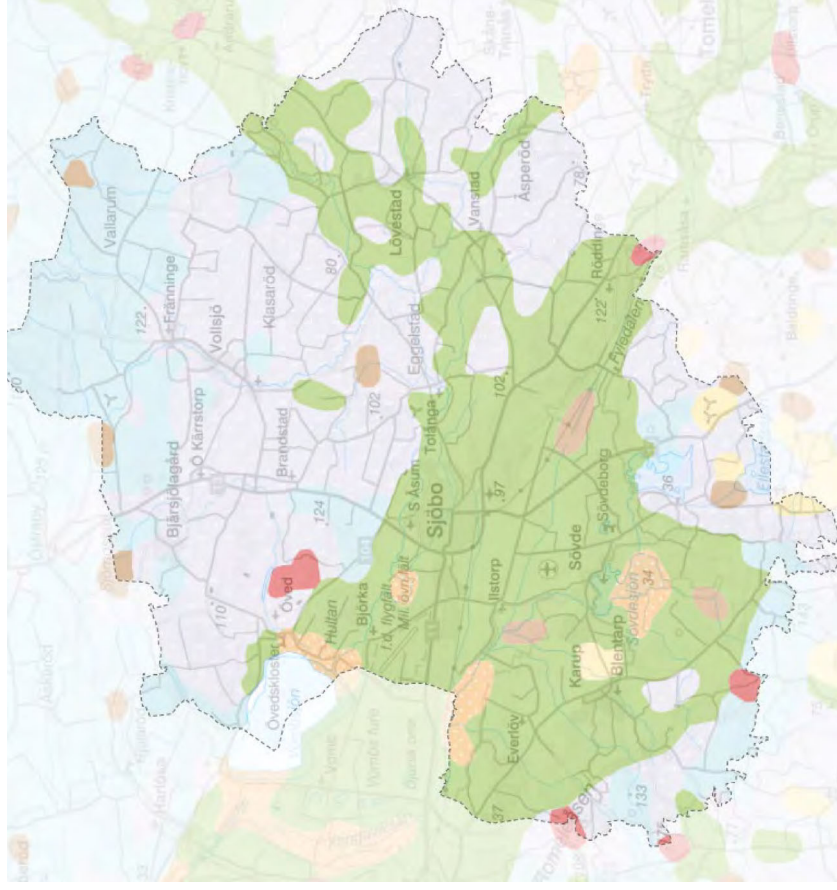

Figur 16. Berggrundskarta. WMS-fjänt från SGU. För en teckenförklaring hänvisas till SGU:s webb-baserade kartor eller WMS-fjänt.

Sydöst om Sjöbo börjar Fyledalen. Dalen har en intressant och säregen geologi med flera ovanliga mineral. Sitt nuvarande utseende fick dalen då landisen drog sig tillbaka och stora vattenmassor forsade fram upp mot Vombsjön. De lerrika sedimenten i Fyledalen är mycket näringsrika medan slättlandskapet kring Vomb är mer sandigt och näringsfattigt.

I sydväst höjer sig Romeleåsens nordöstra sida, där terrängen är kraftigt kuperad och jordartsinnehållet domineras av en relativt mager skiffer eller urbergsmorän. I nordost gränsar kommunen till Linderödsåsens sydvästsluttning med terrängformer och jordarter av liknande karaktär. Mellan dessa båda höglänta områden ligger Vombsänkan, ett flackt slätlandskap med magra, sandiga jordar. I söder övergår slätten i ett östligt parti av det sydsåkiska backlandskapet, som här får sin prägel av de större sjöarna, Sövedsjön, Snogeholmsjön och Ellestadssjön. Dominerande jordart är här den så kallade nordostmoränen med växlande lerhalt.

Figur 17. Jordartskarta. WMS-fjänt från SGU. För ytterligare teckenförklaring hänvisas till SGU:s webb-baserade kartor eller WMS-fjänt.

Dikningsföretag

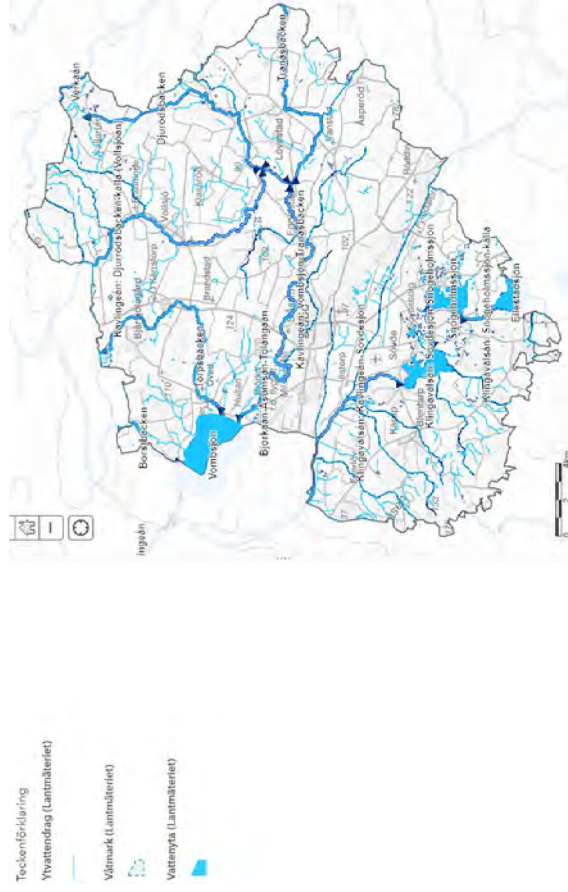
Dikningsföretag är avvattningsanläggningar för markområden. De är beslutade i domstol och ägs i princip alltid av de fastigheter som ligger inom båtadsområdet. Båtadsområde är det område som berörs av avvattningen.

Kommunen kan vara delägare i ett dikningsföretag genom att äga mark inom båtadsområdet eller genom att kommunen släpper dagvatten från ett bebyggt område i dikningsföretaget, men varje dikningsföretag ska ha en egen styrelse. I många fall är det de större markägarna inom företaget som är talespersoner. Många mindre markägare är inte ens medvetna om att de är delägare i dikningsföretag.

Med hjälp av dikningsföretag och dräneringsåtgärder har stora arealer mark blivit brukningsbara, som annars inte skulle ha varit det. Till följd av dessa åtgärder har vattnets förutsättningar i landskapet drastiskt ändrats, vilket resulterat i ett ökat näringsläckage och negativ påverkan på biologisk mångfald.

Grund- och ytvattentillgångar

I Sjöbo kommun finns flera större grundvattentillgångar, belägna både i berggrund och i jordlager. Dessa större grundvattentillgångar återfinns i södra halvan av kommunen. De norra delarna har få grundvattentillgångar och de som finns kan endast ge måttligt med vatten, se "Planeringsföresättningar: Teknisk försörjning".

Figur 18. Ytvatten i Sjöbo kommun. Data från Lantmäteriet och vattennyttighetsplanerna.

Ytvattentillgångarna i kommunen består av bäckar, åar och sjöar. Vombsjön är en av de viktigaste sjöarna i kommunen eftersom den ger råvatten till Vombs vattenverk som har stor betydelse för vattenförsörjningen i sydvästra Skåne. Vombs vattenverk drivs av Sydsvatten. Övriga större sjöar i Sjöbo kommun är Sövdesjön, Snogeholmsjön och Ellestadssjön.

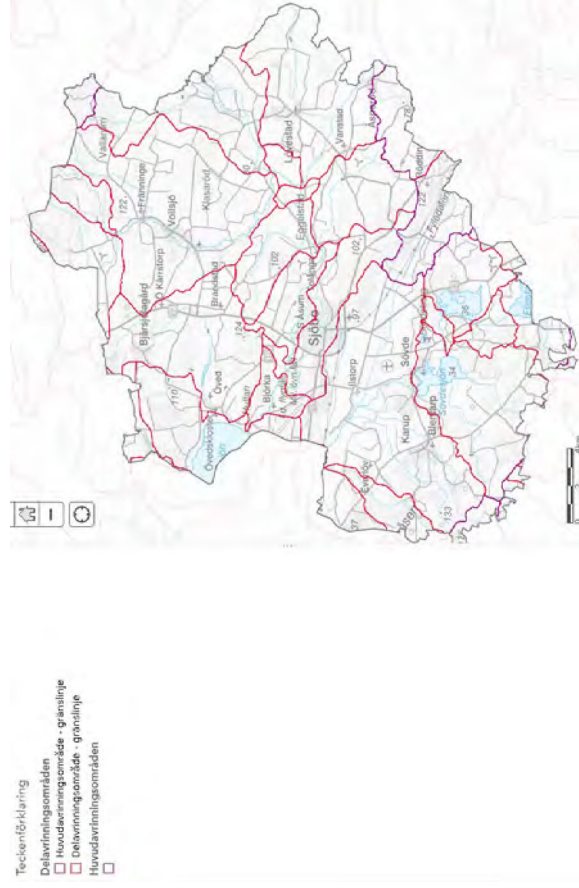

De större vattendragen är bland annat Björkaån (som även heter Åsumsån, Tolångaån och Vollsjön längre uppströms), Torpsbäcken, Borstbäcken och Klingavälsån. Klingavälsån mynnar i Kävlingeån nedströms Vombsjön, medan övriga åar och bäckar mynnar i Vombsjön och därmed påverkar vattenkvaliteten i Vombsjön.

I Sjöbo kommun finns sex olika fiskevatten, inom ett område på 80 km²: Sövdesjön, Björkadammen, Björka-Åsumsån, Snogeholmssjön, Kejsardammen och Vombsjön. Flugfiske, spinnfiske, mete och pimpling är tillåtet. Kommunen har två insjöbad vid Vombsjön och Sövdesjön med stränder bestående av sand. Vid Sövdebadet finns badbryggor, toaletter och kiosk. Vombsjöbadet är ett naturbad.

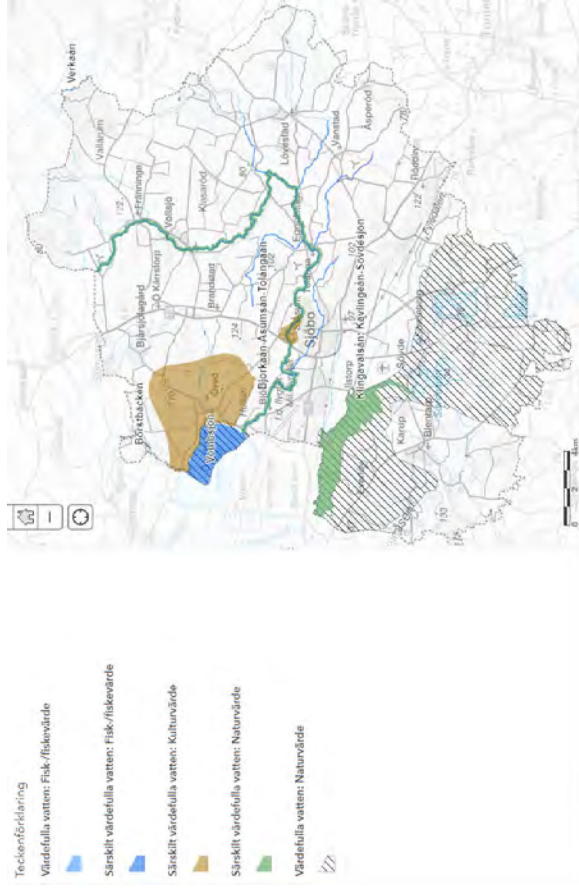
Ett avrinningsområde är det område från vilket vatten dräneras uppströms från en viss punkt. Avrinningsområdet begränsas av höjdryggar, som delar flödet från regn och smältvatten åt olika håll.

Ett huvudavrinningsområde definieras av att det har sin mynning i havet och att det har en areal som är minst cirka 200 km². Sjöbo kommun ingår till största delen i Kävlingeåns huvudavrinningsområde, men också till viss del i Nybroåns avrinningsområde.

Figur 19. Huvudavrinningsområden och delavrinningsområden i Sjöbo kommun. Data från SMHI.

Nationellt värdefulla vatten

Figur 20. Värdefulla vatten och särskilt värdefulla vatten i Sjöbo kommun. Data från Länsstyrelsen Skåne.

Inom arbetet med miljö kvalitetsmålet "Levande sjöar och vattendrag", sammanställde Naturvårdsverket, Fiskeriverket och Riksan tikvarieämbetet tillsammans med länsstyrelserna 2006 områden med Sveriges mest värdefulla sötvattensmiljöer ur natur-, fisk-, fiske- och kulturmiljö värdsynpunkt. Därefter gjordes en prioritering för varje område, där vattnen klassades som värdefulla eller särskilt värdefulla. Syftet med utpekandet är att dessa vatten på sikt ska få ett långsiktigt skydd, och även restaureras där behov finns.

Under 2017 ansvarade Havs- och vattenmyndigheten för genomförandet av ett regeringsuppdrag som omfattar kompletteringar av underlagen i "Värdefulla vatten" samt en revidering av den

nationella strategin. Beskrivningarna nedan är hämtade från Länsstyrelsen Skåne.

Björkaån-Tolångaån

Nationellt särskilt värdefull: Naturvärde

- **Områdesbeskrivning:** Fiskevårdsområde. Vattendrag med meandrande lopp med betesmarker längs huvudfåra och naturliga korvsjöar. Intressant ur hydroformologi och landskapsbild. Rik fiskfauna med ett värdefullt bestånd av öring.
- **Rödlistade/hotade arter:** Tjockskalig målarmussla, ål, bäckvattenbaggen *Riolus cupreus*, skalbaggen *Brychius elevatus*.

Nationellt särskilt värdefull: Fisk/fiskevärde

- **Avgränsning:** Björkaån inklusive biflöden (ingår i området Vombsjön-Björkaån).
- **Rödlistade/hotade arter:** Tjockskalig målarmussla, ål med relativt fri utvandring svåg.
- **Skyddsvärda fiskstammar:** Störvuxen, strömstationär öringstam.
- **Fritidsfisketilfälle:** >10 000 fisketilfällen per år.
- **Fritidsfiskearter:** Gös, öring.

Åsumsån

Nationellt särskilt värdefull: Kulturvärde

- **Avgränsning:** Södra Åsum.
- **Områdesbeskrivning:** Södra Åsum ligger i nära anslutning till Åsumsån, ett par kilometer norr om Sjöbo tätort. Åsums gård har anor från 1600-talet och från mitten av 1700-talet var den frälsegård under Övedskloster. Till gården hör en vattenkvarn från 1860-talet som ersatte en äldre föregångare. Av anläggningen finns, förutom kvarnen, en mangårdsbyggnad, stall, kvarnhus, transformatorstation och magasinbyggnad med drängkammare bevarade. Åsumsåns betydelse som kraftkälla är extra tydlig i den välbevarade kvarnmiljön, som också visar på en rik odlingsbygd.

Klingavälsån

Nationellt särskilt värdefull: Naturvärde

- **Områdesbeskrivning:** RAMSAR-område, riksintresse, Natura 2000-område, naturreservat i området. Ån har ett i stora delar naturligt meandrande lopp och omges av vidsträckt fuktängar vilka regelbundet svämmas över under vinterhalvåret. Stora delar av ån saknar trädvegetation och har en rik starr-, ört- och vassvegetation längs stränderna. Stort geovetenskapligt värde. Vattendraget är fisk- och fågelrikt, en förnäm övernitringslokal med mycket stora mängder gäss.
- **Rödlistade/hotade arter:** Ål.

Vombsjön

Nationellt värdefull: Naturvärde

- **Områdesbeskrivning:** Riksintresse och skyddsområde vattentäkt. En reglerad, eutrof slättsjö som sedan 1940-talet utgör dricksvattentäkt. Vombsjön har hög fiskproduktion och yrkesfiske utförs här. Sjön är omgiven av betesmarker och skogar. Viktig rastlokal för fåglar.
- **Rödlistade/hotade arter:** Svarttärna, citronfläckad kärtrollslända i närheten.

Nationellt särskilt värdefull: Fisk/fiskevärde

- **Rödlistade eller hotade arter:** Tjockskalig målarmussla, ål med relativt fri utvandringsväg.
- **Skyddsvärda fiskstammar:** Störvuxen, strömstationär öringstam.
- **Fritidsfisketillfälle:** >10 000 fisketillfällen per år.
- **Fritidsfiskearter:** Gös, öring.

Nationellt särskilt värdefull: Kulturvärde

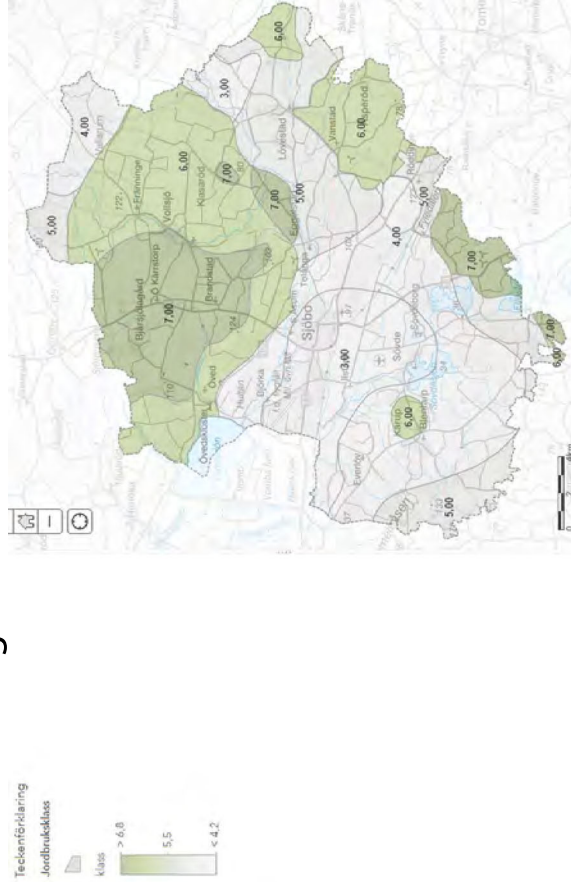
- **Avgränsning:** Övedskloster-Tullesbo.
- **Områdesbeskrivning:** Slotts- och odlingslandskap utmed Vombsjön med förhistorisk bosättningskontinuitet, som sedan medeltiden präglats av klostret och senare av godsförvaltningen vid Övedskloster, och de spår i såväl landskap som bebyggelse som förvaltningen genom århundraden bidragit till. Bebyggelsen har ett betydande arkitektur- och socialhistoriskt intresse.

Borstbäcken

Nationellt värdefull: Naturvärde

- **Områdesbeskrivning:** Riksintresse och Natura 2000-område. Vattendrag med bitvis hastigt lopp och ovanligt rent vatten. Linnologiskt intressant. Dalgång djupt nedskuren i skifferberggrunden. Rikt varierat växt- och djurliv. Flertalet rödlistade svampar, mossor, lavar och insekter tyder på en lång skoglig kontinuitet i området. Varierad ålderstruktur på skogen, stor andel död ved och relativt hög luftfuktighet gör området till en god biotop för skalbaggar och mollusker. Stora geovetenskapliga och biologiska värden.
- **Friluftsliv:** Betydelse för det rörliga friluftslivet.

Areella näringar

Figur 21. Jordbruksklasser i kommunen. Data från Jordbruksverket.

Den svenska självförsörjningsgraden av livsmedel har minskat kraftigt de senaste decennierna och ligger i dag på under 50 procent. Livsmedelsproduktionen kommer att påverkas av klimatförändringarna i framtiden, både i Sjöbo, Sverige men också globalt. I ett mer osäkert klimat med negativ påverkan på den globala livsmedelsproduktionen är ett lokalt hållbart lantbruk en värdefull resurs, i dag och i framtiden.

Under 2020 fanns det 510 stycken jordbruksföretag registrerade i Sjöbo kommun. Generellt produceras stora mängder kött och mjölk i kommunen. Cirka hälften av kommunens yta består av åkermark. Slätter/betesvall upptar ca 18 procent av ytan och betesmark cirka 8 procent. Förutom produktions- och besöksvärderna möjliggör

jordbruksverksamheten ett flertal andra ekosystemtjänster som är viktiga för att vi människor ska kunna leva och må bra. Den biologiska mångfalden och kulturmiljöerna är beroende av ett fortsatt jordbruk, men också av vilka metoder som används. Det återfinns många rödlistade arter i kommunen och en förutsättning för deras överlevnad är att säkerställa miljöer som de kan leva i. Bland annat är betande djur en förutsättning för att bevara artrika betesmarker. Många arter kan också gynnas av stenvmurar, åkerholmar och andra småbiotoper i småbrutna jordbrukslandskap. I kommunen är andelen ekologisk odlad åkermark 20 procent, vilket kan jämföras med det skånska snittet som är 7 procent.

Den interaktiva kartan visar en åkermarksgradering (mellan 1 och 10). Graderingen kan användas för att få en övergripande bild av markens produktionsvärde. Ingen uppdatering har dock gjorts sedan graderingen utfördes år 1969. Jordbruksverkets klassificering ger endast en grov uppskattning av markens produktionsvärde och en god användning av jordbruksmark bör inte endast utgå från denna klassificering. Bland annat kan det finnas geografiska aspekter som innebär en annan syn på jordbruksmarken. Jordbruksmarken inom Sjöbo kommun ligger mellan klass 3 och 7. I kommunens norra delar, främst i landskapskaraktärsområde Södra mellanbygden, hittas generellt högre klasser av jordbruksmark.

Cirka en fjärdedel av kommunen består av skogsmark, som i sin tur består av hälften barrskog och hälften lövskog. De största sammanhängande skogsområdena finns framför allt på åsarna, kring Fyledalen och i landskapet kring de större sjöarna. Skogen är värdefull för friluftsliv och rekreation. Den är också en viktig källa till förnybara råvaror och erbjuder unika livsmiljöer för olika djur- och växtarter. Inom kommunen bedrivs skogsbruk både i kommunal och privat regi.

Kulturmiljö

Landskapet i det som i dag utgör Sjöbo kommun har en rik historia att bygga vidare på. Här i området har människor levt och verkat i mer än 1000 år. Landskapet så som det ser ut i dag har framför allt påverkats av två händelser: skiftesreformerna i slutet av 1700- och början av 1800-talet och utbyggnaden av den svenska järnvägen, vars sträckor i kommunen senare kom att läggas ner. Spåren av dessa händelser kan vi se tydligt i flera delar av kommunen än i dag.

Värdefulla miljöer som speglar vår kultur, det vill säga miljöer som är påverkade av människan och berättar något om våra liv och vår historia, finns avspeglade i kommunens landskap, vilket ger en stor potential för att utveckla och förvalta de många värden som finns. Många värdefulla kulturmiljöer och byggnader saknar dock skydd i dag. Historiska bebyggda miljöer utgör ofta populära besöksmål och viktiga sociala mötesplatser.

Det forntida kulturlandskapet

Går vi längre tillbaka i tiden, cirka 12 000 år, var Mellansverige till stora delar täckt av inlandsisen. Växter, djur och människor följde långsamt isen mot norr. De äldsta boplatslämnningarna i Skåne är 14 000 år gamla och har hittats i norra Skåne. De äldsta boplatslämnningarna i Sjöbo är cirka 7000 år gamla. För 6000 år sedan blev boskapsskötsel och jordbruk de viktigaste näringarna och skåningarna blev bofasta. De bosatte sig i första hand längs kusterna och vid vattendragen.

Från äldre stenåldern (cirka 10 000 – 4 200 f. Kr.) härrör flera fynd från Vombsjö-området. Från den yngre stenåldern (4 200 – 1 800 f. Kr.) har man funnit lämningar från den äldsta bondekulturens röjnings- och svedjebruk i det tidigare urskogslika landskapet. Från den följande bronsåldersperioden (cirka 1 800 – 400 f. Kr.) och den senare

järnåldern (cirka 400 f. Kr. – 1050 e. Kr.) finns endast enstaka fynd inom kommunen vilket tyder på att området var extensivt utnyttjat som betesmark medan odlingsmarkerna fanns närmare kusten. Under järnålderns slutskede påbörjades ett mer intensivt utnyttjande av marken vilket bland annat har påvisats under utgrävningar vid Ilstorps kyrka.

Skiftesreformer

Den bebyggelsestruktur som återfinns i dagens landskap, med utspridda mindre byar med gatubebyggelse, affärer och gårdar, härstammar från slutet av 1700- och fram till början av 1800-talet. Under denna period genomfördes tre skiften i Sverige: storskiftet, enskiftet och laga skiftet, alla med syfte att öka jordbrukens effektivitet och lönsamhet. Före skiftena låg gårdarna samlade nära varandra, och djur och mark brukades i stor utsträckning gemensamt. Till följd av skiftesreformerna ökade de odlade arealerna, och dikningen och dräneringen av åkermark blev allt mer utbredd. Skiftesreformerna är en viktig del av den agrara revolutionen och industrialiseringen av Sverige. Samtidigt innebar den markanta samhällsförändringen att stora naturvärden gick förlorade.

Sammantaget har skiftesreformerna fått olika stora effekter i Sjöbo kommun till följd av olika mark- och ägoförhållanden. I den östra delen av kommunen fick reformerna en stor spridning och i de byar som skiftades ut kom hantverkare, affärer, skolor och bostäder att etableras på platser där gårdarna tidigare låg. I de områden där godsens dominerade fick skiftesreformerna däremot mindre påverkan, liksom i de mer höglänta områdena.

Järnvägens utveckling och tillbakagång

En annan stor händelse som kom att påverka kommunens orstsstruktur var utbyggnaden av järnvägen, som skedde från 1800-talets mitt fram till början av 1900-talet. Det skånska järnvägsnätet kom att bli det tätaste i Sverige. Genom järnvägens inträde i landskapet kom nya samhällen att bildas och befintliga orter blomstrade. Under järnvägens storhetstid stannade tågen i Sjöbo, Bjärsjölagård, Vollsjö, Klasaröd, Lövestad, Äsperöd, Sövdeborg och Eriksdal. Befolkningen mångdubblades i dessa orter som en följd av alla verksamheter som järnvägen gav möjlighet till.

Järnvägen innebar ett uppsving för både jordbruksproduktion, hantverk och industri. I takt med att bilismen bredde ut sig och vägtransporterna ökade, minskade järnvägens betydelse och orterna omvandlades efterhand från järnvägs- till pendlarsamhällen. Under 1970- och 80-talet lades all tågtrafik i Sjöbo kommun ner. En stor del av järnvägen revs upp, men banvallarna är fortfarande synliga i flera delar av landskapet.

Kulturmiljöprogram för Skåne

Figur 22. Karteringar från det regionala kulturmiljöprogrammet. Data från Länsstyrelsen Skåne.

"Kulturmiljöprogram för Skåne" togs fram 2006 av Länsstyrelsen Skåne och är ett regionalt kunskapsunderlag som pekar ut värdefulla kulturmiljöer i Skåne.

Utpökade områden i Sjöbo kommun

Beskrivningarna innehåller endast länsstyrelsens motiv för bevarande. Fullständig beskrivning av varje område finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

- **Bellinga:** Området är representativt för 1800-talets slottsmiljöer med tillhörande landskap. Av betydelse för miljön

är det rika beståndet av ädellövskog och den fria utsikten över sjön.

- **Bjärsjölagård:** Området illustrerar en lång utveckling av kulturlandskapet i vilket lämningar från medeltiden och 1700- och 1800-talen dominerar. Sätessgårdarnas utveckling från försvarsanläggningar till ståndsmässiga gårdar framgår klart. Industrimiljön från förra seklet vittnar om en viktig näringsgren, för länet.
- **Björka:** Björka är representativ för 1800-talets små kyrkbyar i de mindre expansiva områdena av Skåne. Såväl husens ålderdomliga byggnadsskick som deras oregelbundna placering är av betydelse för miljön. Översilningssystemen längs med Björkaån är av stort värde. Under den period ängavattning bedrevs var Övedsklosters verksamhet mest omfattande i Skåne. Få system finns bevarade i dag och översilningssystemen längs Björkaån bör därför värnas.
- **Brandstad:** Brandstad exemplifierar en by från efter skiftet med välbevarad äldre bebyggelse. Kyrkan med prästgård, skola och församlingshem är alla viktiga delar i bybildan.
- **Fränninge-Vollsjö:** Fränninge speglar en bystruktur som blev vanlig i och med skiftets genomförande under 1800-talet. Sockenkyrkans markanta höjdläge anses karaktäristiskt för den omfattande kyrkobyggnadsepoken under tidig medeltid. De båda prästgårdarna illustrerar utvecklingen från traditionell lantgård till modern bostads- och administrationsbyggnad. Landsvägen med sin stenbeläggning är ett viktigt inslag i miljön. Vollsjö stationsområde är ännu till flertalet delar bevarad, trots att stationshuset är rivet. Ett speciellt kulturhistoriskt intresse har knutits till Vollsjö genom att stationsområdet utgör miljön i flera av Fritiof Nilsson Piratens berättelser.

- **Hallsberg:** Området är av riksintresse för kulturmiljövård och behandlas därför i nästa kapitel.
- **Humlarödshus-Everlöv-Kumlatofa-Ilstorp:** Området utgör ett kulturlandskap med månghundraårig bebyggelsekontinuitet. Viktiga komponenter i miljön är de medeltida kyrkorna med accentuerat läge, Kumlatofa slutna bymiljö, avslutningens småbrutna odlingsmarker med stengården i ägogränserna och den äldre smågårds- och torpbebyggelsen. Delar av området är av riksintresse för kulturmiljövård.
- **Hylla-Knickarp:** Gångna tiders vägsystem exemplifieras väl av den aktuella vägsträckningen. Naturligt välränerade landskapsavsnitt, som här i övergångstrakten mellan slättbygd och höjdsträk, var av betydelse för dragningen av kommunikationslederna. Vägens bredd och sträckning i landskapet är av kulturhistoriskt värde.
- **Lövestad:** Området visar utvecklingen från äldre kyrk- och bondby till etableringen av stationssamhället. Den väl sammanhållna miljön kring kyrkan är belysande för gångna tiders kyrkbyar, där de offentliga byggnaderna fick en representativ utformning. Byns nuvarande karaktär speglar 1800-talets skiftesreformer och utflyttade gårdar. Lövestad är ett bra exempel på stationsamhället och centralort i rik jordbruksbygd som etablerades under mitten av 1800-talet.
- **Rödåinge:** Miljön är karaktäristisk för den bystruktur som uppstod efter 1800-talets skiftesreformer, då bykärnan gick från att ha varit dominerad av gårdar till att präglas av gatehusbebyggelse. Rödåingeberg åskådliggör sammansmältningen av traditionellt skånkt byggnadsskick och svenskt gårdsmönster, som var vanlig under 1700- och 1800-talen. Av betydelse för bymiljön är bebyggelsestrukturen med

- husen liggande i nära anslutning till gatan och det äldre byggnadsskicket.
- **Sjöbo-S Åsum:** Sjöbo har bibehållit något av sekelskiftets centralorts karaktär. Bebyggelsemönstret med husen placerade i anslutning till gaturummet och vissa enstaka byggnadsobjekt såsom gästgiveriet, tingshuset och kvarnen är av betydelse för miljön. Södra Åsum är av riksintresse för kulturmiljövård.
- **Sövde-Sövdeborg:** Området illustrerar en utveckling av det godspräglade kulturlandskapet från medeltid till 1800-tal. Goda exempel på samtliga av de byggnader som ingår i den traditionella slottsmiljön finns bevarade. Viktiga beståndsdelar i kulturlandskapet förutom slottsanläggningarna är ädellövskogen, betes- och odlingsmarkerna, alléerna och det äldre till godset knutna byggnadsbeståndet. Sövde-Sövdeborg är av riksintresse för kulturmiljövård.
- **Tolånga:** Området ingår i ett agrart inriktat kulturlandskap, som är präglat av 1800-talets jordbruksdrift. Bystrukturen är karaktäristisk för de skånska byarna för tiden efter skiftets genomförande. De av hävd betade markerna kring än är av betydelse för miljön.
- **Vanstad:** Området karaktäriseras av ett odlingslandskap som präglats av storgodsdrift. Den till huvudgården koncentrerade bebyggelsen, vägsystemet, de utskiftade gårdarna, allén och de omfattande brukningsarealerna är viktiga beståndsdelar i kulturlandskapet. Vanstad utgör ett tydligt exempel på en skiftad by. Den högt belägna färdvägen med Broås käring visar på äldre vägsystem.
- **Ågerup:** Området är ett av 1700- och 1800-talen präglat herrgårdslandskap. Ågerups herrgård utgör en för Skåne sällsynt anläggning. De stora brukningsenheterna och den till

huvudgården koncentrerade bebyggelsen är viktiga delar av miljön.

- **Övedskloster:** Övedskloster är av riksintresse för kulturmiljövård och behandlas därför i nästa kapitel.

Kulturmiljöstråk i kommunen

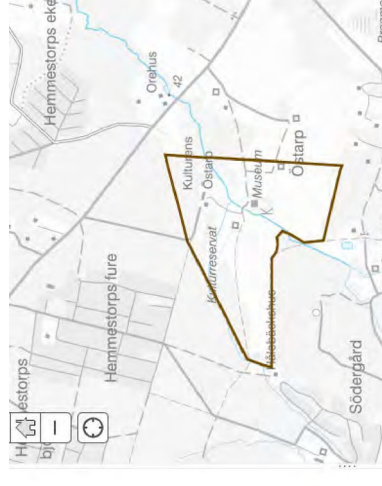
- **Malmö-Simirshamns järnväg:** En bana som Malmö-Simirshamns järnväg, en ”vanlig” privatbana, innebär ofta ett uppsving för jordbruket genom att större marknader öppnades. Mycket av industrin längs banan var helt beroende av järnvägstransporterna för sin existens. Stationssamhällen som Björnstorp, Sjöbo, Gärsnäs eller Tomelilla hade inte funnits och kyrkbyar som Staffanstorp, Dalby och Veberöd hade inte vuxit med sådan hastighet, om inte Malmö-Simirshamns järnväg funnits.
- **Ystad-Eslövs järnväg:** Ystad-Eslövs järnväg, en ”vanlig” privatbana, innebär ofta ett uppsving i jordbruket genom att större marknader öppnades. Mycket av industrin längs banan var helt beroende av järnvägstransporterna för sin existens, så pass att stationssamhällen inte hade existerat och att kyrkbyar inte hade vuxit med sådan hastighet om inte Ystad-Eslövs järnväg funnits.

Kulturresevat

Kulturens Östarp

Teckenförklaring

Kulturresevat: Kulturens Östarp

Figur 23. Utbredningen av kulturresevatet Kulturens Östarp.

Kulturens Östarp utsågs 2021 till kulturresevat, med Kulturhistoriska föreningen för södra Sverige som förvaltare. Kulturresevatet omfattas av fastigheten Östarp 1:3. Syftet med kulturresevatet ska vara att bevara och levandegöra ett värdefullt kulturpräglat landskap med byggnader, anläggningar och tillhörande marker, med särskild tonvikt på att:

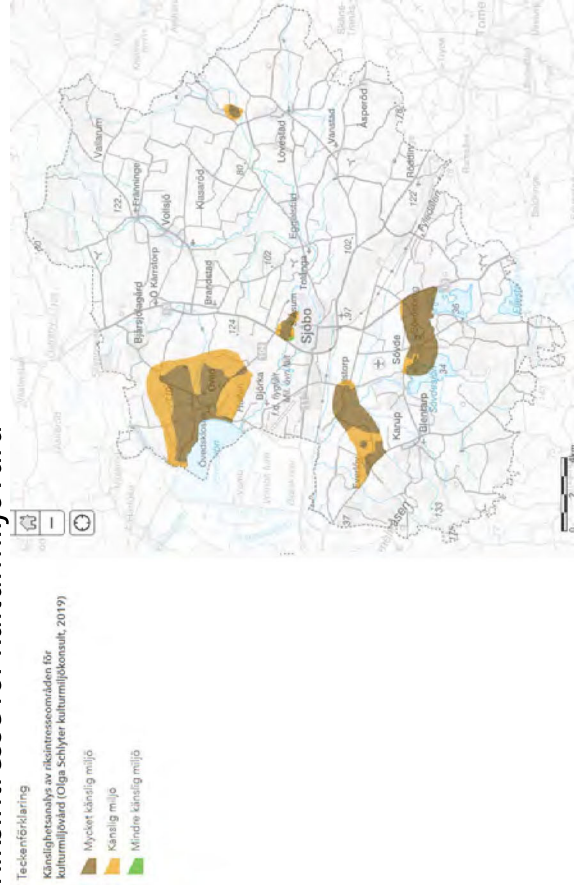
- bevara och utveckla friluftsmuseet Kulturens Östarp med utgångspunkt i de idéer som Georg Karlin lanserade på 1920-talet
- inom ramen för bevarandet av den kulturhistoriskt intressanta miljön fortsätta att utveckla Kulturens Östarp som ett attraktivt besöksmål med utgångspunkt i områdets agrara bakgrund
- inom ramen för bevarandet av museet och den värdefulla agrara miljön bevara och utveckla det biologiska kulturarv och

de hävdgynnade naturvärden som finns i området, vilka främst representeras av ett rikt insektsliv, artrika ängs- och betesmarker, örtrika trädor och gamla, grova träd

Målet bör vara att kulturresevatet ska spegla perioden 1830–1930. De västra och norra delarna, som hört till Gamlegård, ska präglas av 1800-talets landskap från 1830-talet och framåt, medan de sydöstra delarna som hört till Alriksgården ska avspegla det tidiga 1900-talets landskap på platsen. Utgångspunkt för driften av anläggningen bör vara Georg Karlins idéer om Kulturens Östarp, med möjlighet till varsam anpassning till modernerna krav.

Riksintresse för kulturmiljövård

Figur 24. Kommunens riksintressen för kulturmiljö, inklusive bedömningar från rapporten "Riksintressen för kulturmiljövården i Sjöbo kommun". Data från Riksanalysavdelningen och Schlyter (2019).

Bruksmiljöer, stadskärnor, äldre brukningslandskap och efterkrigstidens bebyggelse är exempel på riksintressen för kulturmiljövården. Genom tydliga exempel på olika historiska verksamheter och processer ska riksintresseområdena tillsammans avspegla hela landets historia. Under 2022 pågick en översyn av riksintresseområdet vid Sövde-Sövdeborg.

Följande riksintresseområden finns i kommunen:

- Everlöv-Kumlatofta-Ilstorp:** Dalgångsbygd kring Klingavälsån med omgivande svagt kuperade odlingslandskap påverkad av flygsand och präglat av jordbruk och betesdrift med av skiftena tämligen opåverkade byar och delvis spridd bebyggelse med lång kontinuitet. Riksintresseområdet är beläget nedanför Romeleåsens östra sluttning och består av byarna Everlöv, Kumlatofta och Ilstorp med omgivande landskap. Genom områdets östra del flyter Klingavälsån, som är omgiven av en vidsträckt och flack dalgång som till stor del består av ängs- och betesmark. Området i övrigt är i huvudsak uppodlat, med vissa mindre skogbevuxna partier.
- Hallsbergs stenar:** Trädgård med unika bild- och textstenar skapade som uttryck för det sena 1800-talets religiösa strömningar. Riksintresseområdet omfattar Hallsbergs gård och den söder därom belägna undantagsbyggnaden med sin trädgård med bildstenar. I området ingår också det närmast omgivande landskapet. Det är ett böljande, öppet och relativt småskaligt kulturlandskap med åker och betesmark som bryts av med glesa trädträdor och stengårdsgårdar. Bebyggelsestrukturen är präglat av skiftena och består av spridda, ensamliggande gårdar.
- Södra Åsum:** Sockencentrum med kringliggande odlingsbygd kring Åsums ån. (Kvarn miljö, Rekreativ miljö). Södra Åsums

medeltida kyrka med platt innertak i långhuset, Södra Åsums nya kyrka från 1800-talet. I området ingår även betade ängs- och hagmarker samt utmed ån översilningsmarker.

Riksintresseområdet omfattar en miljö vid Åsumsån, som rinner direkt norr om Sjöbo tätort. Ån är slingrande och förgrenar sig, och dess omgivning är lummiga och natursköna. Norra delen av riksintresseområdet är lantligt, och i söder är det präglat av närheten till tätorten. Vid Redskapsgatan i områdets sydvästra del har ny bebyggelse tillkommit som innebär att uttrycket för riksintresset har gått förlorade.

- **Övedskloster-Tullesbo:** Slottslandskap och odlingslandskap utmed Vombsjön med förhistorisk bosättningskontinuitet, som sedan medeltiden präglats av klostret och senare godsförvaltningen vid Övedskloster och de spår i såväl landskap som bebyggelse som förvaltningen genom årtusandranden bidragit till. Bebyggelsen är av betydande intresse vad gäller arkitektur och socialhistorik. Riksintresseområdet är beläget norr och öster om Vombsjön, och omfattar slotten Övedskloster och Tullesbo med omgivande slottslandskap. Landskapet är kuperat och består framför allt av odlingsmark med inslag av betesmark och skog, varav en stor del är ädellövskog. I östra delen av området finns vulkanresten Frualid som är en skogbevuxen höjdrygg, och Vassen, en sjö som bildats genom uppdämning av en bäck. I områdets sydligaste del finns Hultan, en tidigare lungmark som i dag i huvudsak utgörs av barrträdsplantering.

- **Sövde-Sövdeborg:** Slottslandskap i övergångszonen mellan slätt- och risbygd där såväl landskapet som det karaktäristiska byggnadsbeståndet genom århundraden har präglats av godsförvaltningen vid Sövdeborgs slott. Riksintresseområdet

ligger på västra sidan Sövdesjön, och omfattar byn Sövde och slottslandskapet runt Sövdeborgs slott. I sydost tangerar området Snogeholmssjön. Området är till stora delar skogbevuxet men har inslag av betesmarker och mindre odlingsytor, framför allt vid Sövdesjön. Förutom bebyggelsen i Sövde och själva slottet med kringbyggnader är området glest bebyggt. I Sövde går den gamla bygatan längs med Sövdesjöns strand, och det är utmed denna väg som den historiska bebyggelsen är koncentrerad. Här finns inslag av äldre gatehus som på karaktäristiskt vis ligger med långsidan mot gatan, framför allt öster om kyrkan. En äldre gård finns också bevarad inne i byn. Bebyggelsen domineras dock av hus från 1900-talet, däribland hembygdsgården och prästgården vid kyrkan som båda är från tidigt 1930-tal. I byns ytterkanter finns småhusbebyggelse från sent 1900-tal. Byns historia är präglad av närheten till godset. Gatehusen beboddes av arbetare vid godset, och den gedigna tegelbyggnad som ligger mitt emot musteriet (ursprungligen mejeri) uppfördes av godset som pensionärsbostad på 1880-talet.

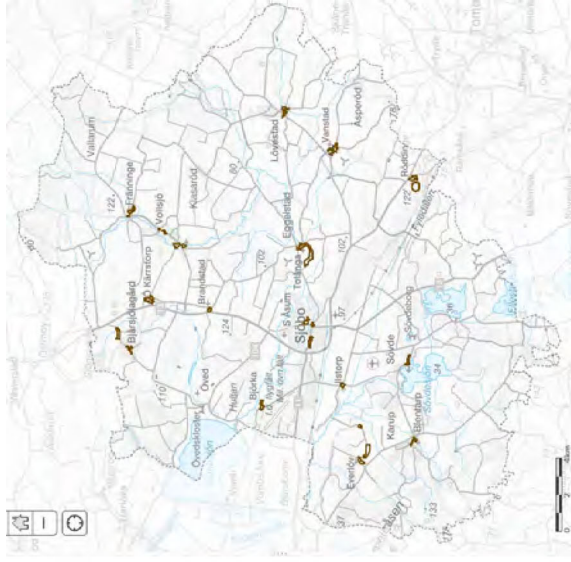
Känslighetsanalys av kommunens riksintressen

År 2019 togs en känslighetsanalys fram som ett underlag till denna översiktsplan ("Riksintressen för kulturmiljövården i Sjöbo kommun", Schlyter på uppdrag av Sjöbo kommun). Syftet med analysen är att ge fördjupad kunskap om de områden i kommunen som är utpekade som riksintressen för kulturmiljövården. Fokus ligger på områdenas känslighet för ny bebyggelse. Inom ramen för analysen delades riksintresseområdena upp i de tre kategorierna "mycket känsliga miljöer", "känsliga miljöer" och "mindre känsliga miljöer". Analysen har arbetats in i översiktsplanens mark- och vattenanvändningskarta i form av "särskilt värdefull kulturmiljö" och "värdefull kulturmiljö".

Känslighetsanalysens kategori "mindre känsliga miljöer" återfinns enbart inne i Sjöbo tätort, där en fördjupad översiktsplan gäller, varpå den kategorin inte har arbetats in i mark- och vattenanvändningskartan.

Bevarandeplan

Teckenförklaring
Bevarandeplan 1993: Sammanhängande kulturhistoriska miljöer

Figur 25. Sammanhängande kulturhistoriska miljöer från kommunens bevarandeplan från 1993 (Sjöbo kommun).

En byggnadsinventering för Sjöbo kommun, omfattande de tätbebyggda områdena, utfördes av olika personer under åren 1972–1990. Planen antogs 1993. Bevarandeplanen är uppdelad ortsvis med en allmän redovisning av orternas historiska utveckling och de i dag fysiska karakteristika. Till varje ortsbeskrivning hör en karta markerad med speciellt kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

Bevarandeplanen har till syfte att fungera som vägledning för planläggning och bygglov samt ge kunskap, väcka intresse och uppmuntra till förståelse och vilja att bevara de värdefulla miljöer som finns inom kommunen. För att förstå den totala kulturmiljön är det viktigt att ta hänsyn till hela landskapet med sina karaktäristiska drag såsom till exempel bebyggelse, odlings- och betesmarker, vattendrag, sankmarker och vägar.

I detaljplaner och områdesbestämmelser kan kulturmiljön genom kommunala beslut få ett övergripande skydd. Planen kan ange skräddarsydda byggrätter och bestämmelser som inte tillåter större exploatering än befintlig.

Vid värderingen av bebyggelsen och miljöerna i Sjöbo kommun har avgränsningen genomförts med utgångspunkt från en tregradig värderingsskala (1A, 1B, 2):

1A. Gruppen omfattar byggnadsverk och miljöer med ett högt kulturhistoriskt egenvärde och miljövärde. Klassen omfattar kyrkor och byggnader som genom sitt byggnadsskick, sociala funktion och/eller estetiska utformning anses så intressant att de ur såväl riks- som lokalsynpunkt kan komma ifråga för byggnadsminnesförklaring. Byggnadsverkens bevarandevärde omfattar bibehållande av främst den exteriöra helhetsuppfattningen, men i vissa fall även den interiöra.

1B. Gruppen omfattar byggnadsverk och miljöer med ett kulturhistoriskt värde. Klassen omfattar väl bevarade byggnader som ofta tillsammans bildar värdefulla miljöer. Byggnadens byggnadsskick, sociala funktion, estetiska utformning samt ofta lokala arkitektoniska och personhistoriska aspekter är av betydelse. Byggnadsverkens bevarandevärde omfattar bibehållande av husens exteriör.

2. Gruppen omfattar byggnadsverk som genom sitt läge, skala och form tillsammans med kulturhistoriskt värdefulla byggnader bidrar till att skapa en värdefull miljö. Byggnadsverkens bevarandevärde omfattar bibehållande av husens läge, skala och form. Nybyggnation kan godkännas om den följer föregående byggnads läge, skala och form.

Sammanhängande kulturhistoriska miljöer

I bevarandeplanen finns även sammanhängande kulturhistoriska miljöer karterade. Denna kartering ska ses som ett komplement till bevarandeplanens kartor med enstaka byggnader. För att bättre förstå betydelsen av det kulturhistoriska sammanhanget markerar de karterade områdena helheten, dels inom samhällena med områden vilka har speciellt intressanta byggnader och dels inom större områden vilka ur såväl byggnadsmässig som landskapsmässig synvinkel är kulturhistoriskt värdefulla.

Då det är hela miljöer som efterträvas har det ibland inom området hamnat hus som inte är helt tidsenligt korrekta, på grund av tillbyggnader och inklädnader. Dessa hus bidrar ändå till den totala bilden. På samma sätt har kulturhistoriskt värdefulla byggnader hamnat utanför det markerade området på grund av att de ligger isolerade från andra likvärdiga byggnader. Dessa byggnader är för den skull inte ointressanta och redovisas i separata kartor i bevarandeplanen.

Liksom det ska finnas ett skyddsområde runt fornminnen, bör det även finnas ett runt kulturhistoriskt intressanta samhällen och anläggningar. Kring vissa orter har därför gjorts en sådan avgränsning där det omgivande landskapet med sin vegetation, ängar, vattendrag, odlingsmarker, topografi och dylikt, har stor betydelse för platsens tillkomst, förståelse och fortlevnad.

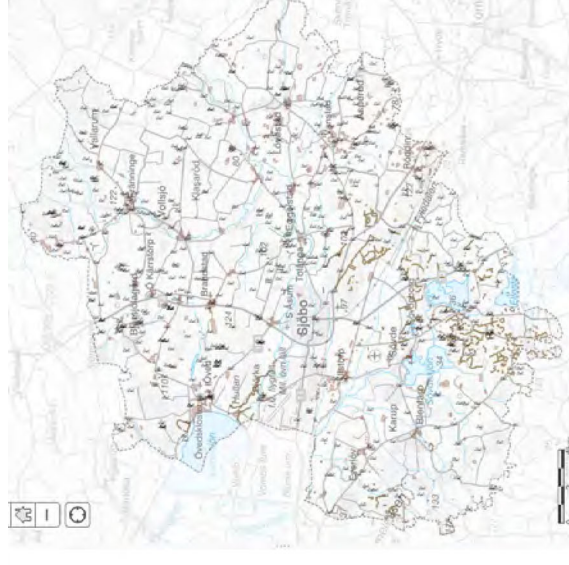
Bebyggelseinventeringar i Vollsjö och Lövestad

Under 2020 utfördes en kulturmiljöinventering i Lövestad av Olga Schlyter Kulturmiljökonsult. Inventeringen har arbetats in i den fördjupning som finns för Lövestad i översiktsplanen, se "Mark- och vattenanvändning: Fördjupning: Vollsjö och Lövestad".

Under 2021 utfördes en kulturmiljöinventering i Vollsjö av God Bostad Kulturmiljökonsult i Lund. Inventeringen har arbetats in i den fördjupning som finns för Vollsjö i översiktsplanen, se "Mark- och vattenanvändning: Fördjupning: Vollsjö och Lövestad".

Fornlämningar

Teckenförklaring
Fornlämning, punkt (Riksantikvarieämbetet, april 2021)
Fornlämning, linje (Riksantikvarieämbetet, april 2021)
Fornlämning, område (Riksantikvarieämbetet, april 2021)

Figur 26. Fornlämningar i kommunen. Data från Riksantikvarieämbetet.

Långt ifrån alla fornlämningar finns registrerade i Riksantikvarieämbetets forminnesregister, se karta nedan.

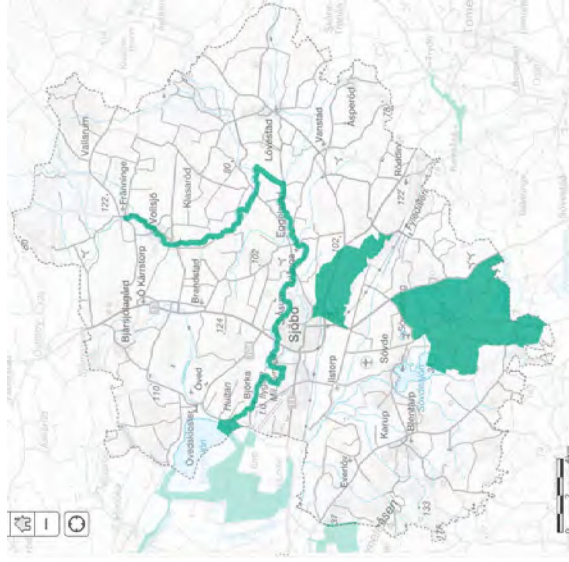

Rekreation

Sjöbo kommun har generellt god tillgång till grönområden med stora rekreations- och naturvärden. I kommunen finns också stor tillgång till allemansrättslig mark som är viktigt för ett rikt friluftsliv. En av de största anledningarna till inflyttning i kommunen är den närhet som finns till natur och skog. Naturvärden, friluftslivet, fysisk aktivitet och hälsa hör nära samman och insikten om deras betydelse för livskvaliteten växer. Barn har särskilda vinster av en god miljö, till exempel bättre förutsättningar för att klara skolan genom bullerfria miljöer och genom miljöer som främjar rörelse.

Närmare till naturen i Skåne

Teckenförklaring
Närmare till naturen i Skåne (Länsstyrelsen Skåne)

Figur 27. Karteringar från Länsstyrelsen Skånes "Närmare till naturen i Skåne".

Länsstyrelserna i Skåne, Stockholm och Västra Götalands län fick ett regeringsuppdrag 2002 att ta fram ett program för varaktigt skydd och förvaltning av de för naturvård och friluftsliv mest värdefulla tätortsnära områdena. Programmet fick namnet "Närmare till naturen i Skåne", och dess syfte var att fungera som underlag för genomförandet av skydd, förvaltning och utveckling av de utpekade områdena, vilket är länsstyrelsens och kommunernas uppgift. År 2017 kompletterades programmet med en uppdaterad genomförandeplan.

Följande värdefulla tätortsnära natur i Sjöbo kommun pekas ut av Länsstyrelsen Skåne i "Närmare till naturen i Skåne" 2017:

Björkaån

Björkaån-Åsumsån-Tolångaån-Vollsjoån är ett och samma vattendrag som tillhör Kävlingeåns vattensystem. Åns namn följer sockenindelningen. Vattendraget är endast obetydligt påverkat av rätningar och dikningar och har ett naturligt slingrande lopp i en flack Ådalen har en viktig landskapsekologisk funktion och en stor potential som sammanhängande ströv- och friluftsområde. Det föreslagna området börjar vid tätorten Vollsjö, går norr om Sjöbo och slutar vid Vombsjön, där det finns fritidsbebyggelse i Björkafuret. Riksväg 11 och 13 samt mindre landsvägar ansluter till dalgången.

Sjöbo Ora

Sjöbo Ora strax söder om Sjöbo är Fyledalens norra del. Det är en markant dalgång kring Fyleån som mynnar ut i Östersjön vid Ystad. Bokskogar och betesmarker avlöser varandra och erbjuder en ypperlig miljö för naturvandringar, ridturer och så vidare. Området kan nås från Sjöbo och via riksväg 13.

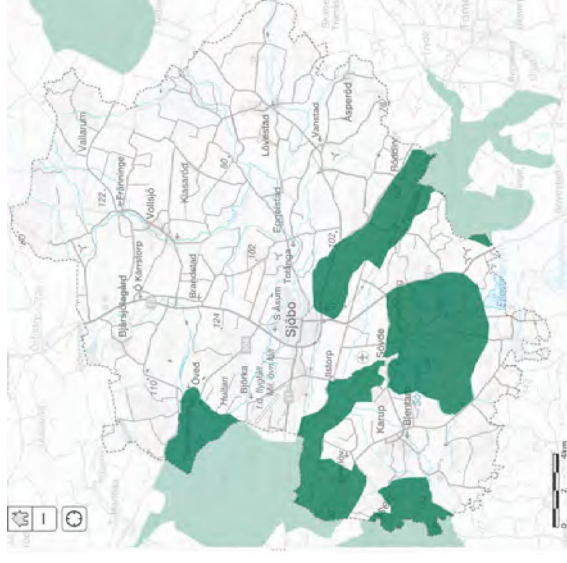
Snogeholmsområdet

Detta område innefattar delar av sjöarna Sövdesjön och Snogeholmsjön norr om Ellestadssjön. Snogeholms strövområde har omväxlande natur med markerade, handikappvänliga stigar, grillplatser, stugor, tältplats och så vidare. Området vid Sövdesjön är ett skogssjölandskap med insprängda hagmarker. Godset Sövdeborg och byn Sövde är kulturhistoriskt värdefulla, och vid sjön finns badplats och fiskemöjligheter. Skåneleden passerar genom området, som i sin helhet är av regional betydelse för friluftslivet. Området kan nås via riksväg 13.

I Sjöbo kommun har naturreservat bildats för Rölbacken, däremot har inget skydd bildats än för länsstyrelsens utpekade områden Snogeholm, Sjöbo Ora, Björkaåns dalgång eller utredningsområdet Övedskloster.

Riksintresse för friluftsliv

Teckenförklaring
Riksintresse för friluftsliv

Figur 28. Riksintresseområden för friluftsliv i kommunen. Data från Naturvärdsverket.

De områden som pekas ut som riksintresse för friluftsliv har stor betydelse för människors utvistelse. I dessa områden ska kommunerna ta hänsyn till friluftslivet i översikts- och detalplanering. Beskrivningarna nedan utgörs av värdebeskrivningen för varje riksintresseområde.

Vomb och Klingavälsån

Vombsjön som ligger i riksintressets norra del, är en slättsjö som är rik på fisk och en viktig rastplats för en mängd olika fågelarter. Från den skogbeklädda strandvallen i söder ges en vacker utblick norrut över sjön och Övedsklosters bokskogar. Slottet Övedskloster, som är en av

landets förnämsta anläggningar i rokokostil från 1700-talet, har satt en stark prägel på det omkringliggande landskapet.

Söder om Vombsjön finns ett stort skogsområde som är dominerat av tall, Vombs fure, som planterades för att hindra sandflykten till följd av jordhungern under 1800-talet. Området är svagt kuperat och utgörs till stor del av sanddynor. I furet finns ett rikt djur- och fågelliv där enstaka äldre tallar och ekar utgör boplatser. Kronhjortsbeståndet är stabilt och goda möjligheter finns att se dem. Furet präglas av tystnad och stillhet.

I Vombsänkan flyter Klingavälsån genom ett öppet flackt landskap med vidsträckt ängsmarker. Stora delar av åsträckan är opåverkad av regleringar, och ån har ett naturligt slingrande lopp och omges av vidsträckt fuktängar. Delar av ett ångavattningssystem med kanaler och dämmen finns kvar på Vombs ängar och är det enda fungerande i sitt slag i landet. Området hyser ett rikt fågelliv med rastande och häckande vadarfåglar, gäss och rovfåglar.

Inom riksintresseområdet ligger Kulturens Östarp som är ett levande museum i kulturlandskapet där det går att uppleva en lantbruksmiljö med byggnader, djur och trädgård från 1800-talets mitt. I anslutning till Östarp ligger Hemmestorps strövvänliga skogsområden.

Fyledalen

Fyledalens vackra och unika landskap karakteriseras av branta sluttningar med bokskogar och en flack dalbotten där Fyleån rinner fram genom åker- och betesmarker med gamla kärr. De höga naturvärdena gör området intressant för alla former av naturstudier och exkursioner. Från en observationsplattform vid Hassle sjö i Svartskylle hörs de spelande grodorna och fågel kan skådas, utan att störa det känsliga djurlivet.

De skiftande naturförhållandena i dalgången har lett till ett rikt och varierat växt- och djurliv med många ovanliga arter och dalen är det botaniskt mest artrika området i hela Skåne. Exempelvis återfinns lövgrodan här, i en av Nordens bästa lokaler för arten. Hela Fyledalen har stor betydelse för såväl häckande som rastande och övervintrande rovfåglar. Dalen är en av norra Europas finaste platser för rovfågelskådning och lockar många långväga besökare. Fyledalen är även ett viktigt tillhåll för kronhjort.

Under 2013 gjordes en omfattande restaurering av Fyleån och den har återfått sitt slingrande lopp. Även olika typer av våtmarker och kärr har återställts. Fyledalen är relativt opåverkat av buller och här går det uppleva stillhet och tystnad.

Odlingslandskapet vid Baldringe utgörs av ett backlandskap med varierade naturbetesmarker och den relativt opåverkade Fredriksbergs mosse har inslag av rikkärspartier. Nyvångsskogen är ett sammanhängande skogsområde som till stor del består av planterad gran med inslag av löv- och sumpskog. Skoghejdan är ett ålderdomligt beteslandskap med kontinuitet från bronsåldern. Sjöbo Ora, som ligger i direkt anslutning till Sjöbo tätort, är ett lättillgängligt närreklamationsområde med stigar och motionsslingor. Plataområdet begränsas av mycket branta sluttningssoner som till största delen är bevuxna med löv- och barrskog. Uppe på oran ges en utsikt över slätten och den dominerande Romeleåsen. Detta riksintresseområde korsas även av Skåneleden.

Snogeholm-Sövde

Landskapet kring Sövdesjön och Snogeholmssjön är kuperat och varierat med öppna åker- och betesmarker, hagmarker med grova ek- och bokträd, ädellövskog och mer slutna barrskogsområden. Området har präglats av godsen Sövdeborg och Snogeholm, och spår från deras

storhetstid återfinns i landskapet. Faunan är rik med bland annat ett myllrande fågelliv, rådjur och en kronhjortsstam. Naturreservatet Frihult utgör det viktigaste kärnområdet för lökgröda i Sverige.

Det välbesökta Snogeholms strövområde ligger mellan Sövedsjön och Snogeholmssjön. Området är iordningställt med flertalet markerade leder och ett stort antal eldplatser, rastplatser och toaletter. En kortare strandpromenad vid Snogeholmssjön är anpassad för barnvagn och rullstol. Skåneleden passerar igenom området och det finns gott om småvägar som är lämpliga för promenader. Det finns även två ridleder samt en särskild slinga för mountainbikeåkning. Badbryggor finns i Snogeholmssjön och i Sövde vid Sövedsjöns norra strand. Kejsardammen och Snogeholmssjön erbjuder goda fiskemöjligheter, antingen från stranden eller från båt. Kanoter och roddbåtar finns för uthyrning. Fågeltornet vid Sjöudden ger en fin vy över Snogeholmssjön. Det finns flera stugor att hyra samt tältcamping, husvagnsparkering och höloft. För skolor och större sällskap finns två lägergårdar.

Slottslingan som löper på allmänna vägar genom riksintresseområdet lämpar sig väl för cykling. Friluftsområdet besöks regelbundet av skolor och universitetsklasser, olika föreningar och privatpersoner för naturstudier.

Romeleåsen med Skrylleområdet

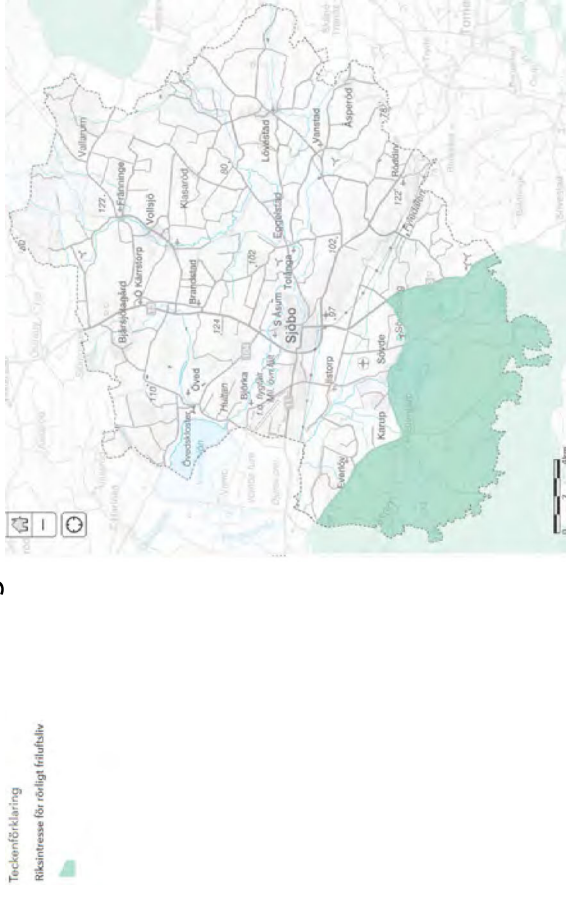
Riksintresseområdet präglas av Sveriges sydligaste horst Romeleåsen med den framträdande Romeleklint 175 meter över havet. Landskapet är varierat med ålderdomliga fåladsmarker och vidsträckt ädellövskogsområden. Stora skogsområden, bland annat med de karaktäristiska vresbokarna i Måryds naturreservat, utgör kärnan i området tillsammans med betesmarker.

Från höjden Billebjär ges en fantastisk vy över det sydsvenska slättlandskapet. Här finns ett gammalt stenbrott vilket används som badsjö. I den lilla nationalparken Dalby Söderskog utvecklas miljön mot ett naturskogsliknande tillstånd. Naturreservatet Knivsås-Borelund har fått sin speciella särprägel av rullstensåsar med skarpa bokskogsbeklädda ”getryggar”. Trakten runt Häckeberga har sedan medeltiden dominerats av Häckeberga gods, vilket har satt sin prägel på omgivningarnas vidsträckt bokskogar. Den långa trädkontinuiteten har gynnat en hög biologisk mångfald med flertalet sällsynta och hotade arter. Önneslövs fålad utgör en viktig länk mellan Romeleåsens norra och södra delar. Den rika floran och faunan, den långa kulturhistorien med spår av äldre markanvändning och fornlämningar samt flera utsiktsplatser, gör området attraktivt för besökare.

Skrylleområdet är ett av de största rekreationsområdena i sydvästra Skåne och besöks av mer än en halv miljon människor varje år. Här finns ett antal vandringsleder, stigar och motionsspår med olika längd och karaktär. En rullstolsvänlig slinga utgår från Skryllegården och det finns även markerade ridleder. Flera iordningställda rast och eldplatser, vindskydd och toaletter finns i området. Ett naturum erbjuder service och information till allmänheten.

I Dalby Söderskog finns spångar och stigar, rastplats, toalett och informationstavlor. Även Knivsås-Borelund är ett populärt strövområde som genomkorsas av lättpromenerade stigar. Det gamla stenbrottet utnyttjas för bad, fiske och dykning. Häckeberga med omnejd har mycket stor betydelse för det rörliga friluftslivet, och områdets varierande topografi gör det attraktivt som strövområde. På vintern är det populärt att åka skridskor på Häckebergasjön som även erbjuder fiskemöjligheter.

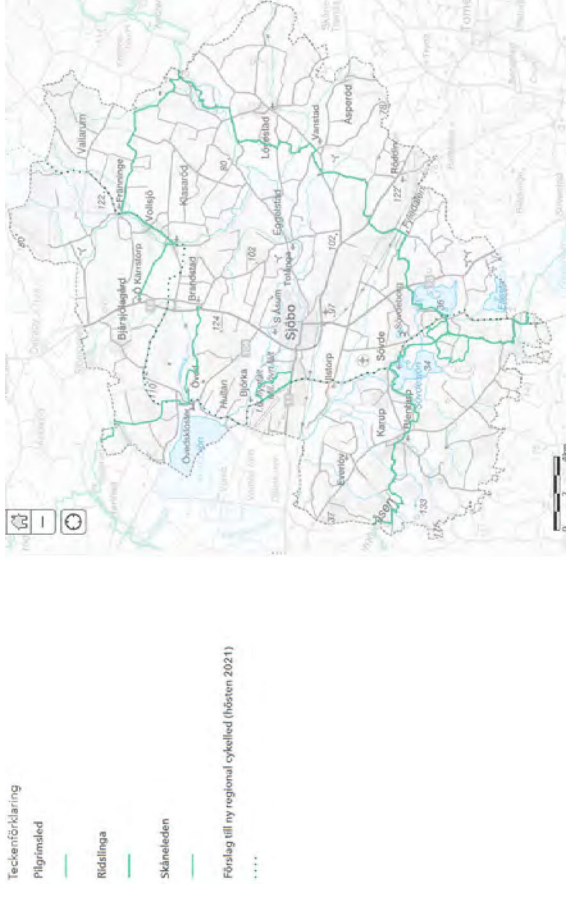
Riksintresse för rörligt friluftsliv

Figur 29. Riksintresseområden för rörligt friluftsliv i kommunen. Data från länsstyrelserna och Naturvårdsverket.

Sjö- och åslandskapet vid Romeleåsen i Skåne är ett av de områden som enligt 4 kap miljöbalken i sin helhet är av riksintresse med hänsyn till de natur- och kulturmiljövärden som finns. Syftet med RÅSK är bland annat att arbeta för att området långsiktigt kan tillmötesgå medborgarnas behov av rekreation, friluftsliv och naturupplevelser och därmed också förbättra folkhälsa.

Rekreationsleder

Figur 30. Rekreationsleder i kommunen. Data från Länsstyrelsen Skåne och Region Skåne.

Skåneleden

Nord till syd samt Österleden.

Pilgrimsled

S:t Olofsvägen vid Öveds kyrka till Brandstad kyrka.

Ridslingor

Sjöbo kommun har fler hästföretag än Sveriges kommuner i genomsnitt och ridning är en de mest populära fritidsaktiviteterna i kommunen. Samtliga typer av hästar och hästsport finns representerade; traditionella ridsportgrenar, western, islandshästar,

klassisk dressyr, körning, trav och galopp med mera. Det finns också en omfattande avelsverksamhet.

Förslag till en ny regional cykelled

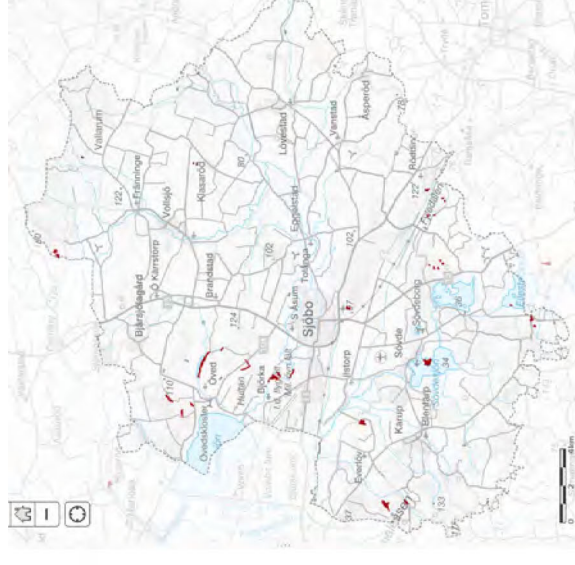
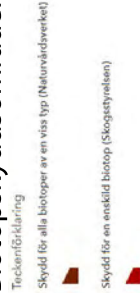
År 2019–2023 driver Region Skåne ett cykelledsprojekt i nära samarbete med berörda kommuner och Trafikverket i syfte att södra Sverige och Skåne ska bli en cykelturism-destination i världsklass som lockar nationella och internationella besökare. Planerad invigning av tre delleder i Skåne är sommaren 2023. Sträckningen i kartan nedan är ett förslag på hur leden kan gå.

Naturvård

Skyddad natur

Naturområden kan omfattas av olika typer av formella skydd. De skydd som ingår i nationella skyddsformer i Naturvårdsregistret är i Sjöbo kommuns fall biotopskyddsområden, naturreservat, naturminne, Natura 2000-områden, landskapsbildskydd och Ramsar.

Biotopskyddsområden

Figur 31. Biotopskyddsområden i kommunen. Data från Naturvårdsverket och Stogstyrevelsen.

Biotopskyddsområde är en skyddsform som kan användas för små mark- och vattenområden, så kallade biotoper. Det handlar om områden som på grund av sina särskilda egenskaper är värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter. Biotoperna är också viktiga för vanligare arter, och för att få omväxling i landskapet.

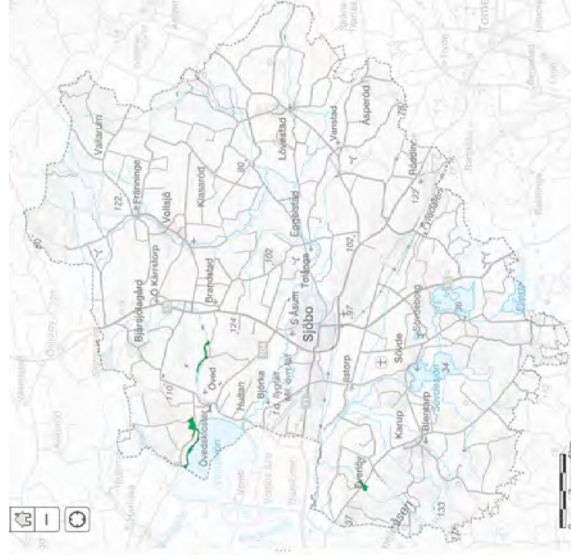
Den ena formen av biotopskyddsområde utgörs av vissa lätt identifierbara små biotoper som är skyddade som biotopskyddsområden i hela landet. Dessa biotoper finns i de flesta fall i jordbrukslandskapet och har minskat starkt till följd av effektiv markanvändning. De kvarvarande biotoperna utgör värdefulla livsmiljöer för växt- och djurarter i ett i övrigt påverkat landskap.

Den andra formen av biotopskyddsområde utgörs av biotoper som länsstyrelsen, Skogsstyrelsen eller en kommun får göra till ett biotopskyddsområde. Beslutet gäller för det enskilda området, till exempel en äng med många djur- och växtarter. Dessa värdefulla biotoper finns i såväl skogs- och jordbrukslandskapet som i sjöar, vattendrag, kust och hav (Naturvårdsverket, 2020):

Skogliga biotopskyddsområden återfinns utspridda i kommunens skogsområden. Dock finns väldigt få övriga biotopskyddsområden i jordbrukslandskapet.

Naturvårdsavtal

Teckentörläring
Naturvårdsavtal (Skogsstyrelsen)

Figur 32. Naturvårdsavtal i kommunen. Data från Skogsstyrelsen.

Naturvårdsavtal är ett nyttjanderättsavtal som kan tecknas mellan markägare och staten genom Skogsstyrelsen eller länsstyrelserna. I kommunen finns tre naturvårdsavtal mellan markägare och Skogsstyrelsen. Även kommunen kan teckna naturvårdsavtal, men inom Skövde kommun finns inga naturvårdsavtal där kommunen är part. Syftet med ett naturvårdsavtal är att utveckla och bevara de höga naturvärden som redan finns. Naturvårdsavtal sköts mellan markägare och förvaltare.

Naturreservat

Teckentörläring
Naturreservat

Figur 33. Naturreservat i kommunen. Data från Naturvårdsverket.

Naturreservat är mark- och vattenområden som anses behövas för att tillgodose behov av områden för friluftslivet, för att bevara biologisk

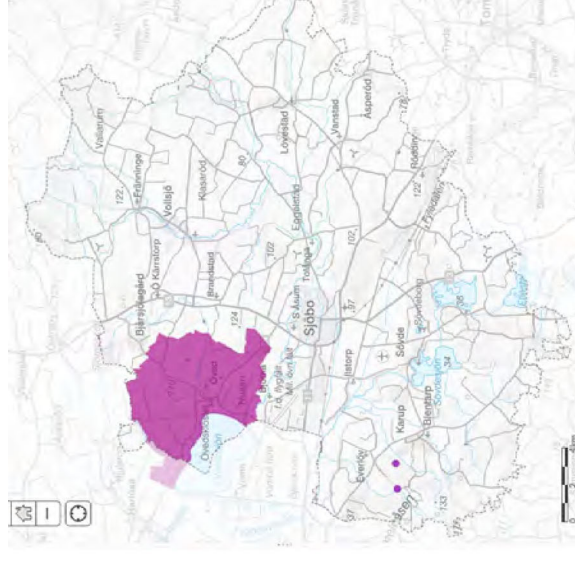
mångfald eller för att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer. I dagsläget finns 18 naturreservat i Sjöbo kommun:

- Klingavälsåns dalgång
- Frihult
- Navröd
- Vitabäckshällorna
- Borstbäcken
- Ekskiftet-Linneskogen
- Lindskeftet-Linneskogen
- Froenahejdan
- Lövestad åsar
- Rölbackarna
- Verkeåns naturreservat
- Agusa-Hallamölla
- Skoghusets enefälad
- Assmåabetet
- Fyledalen
- Humlarödshus fälad
- Riddarehagen-Simontorp
- Ramnahullabackarna

Naturminne

Teckenförklaring
Naturminne (punkt)

Naturminne (polygon)

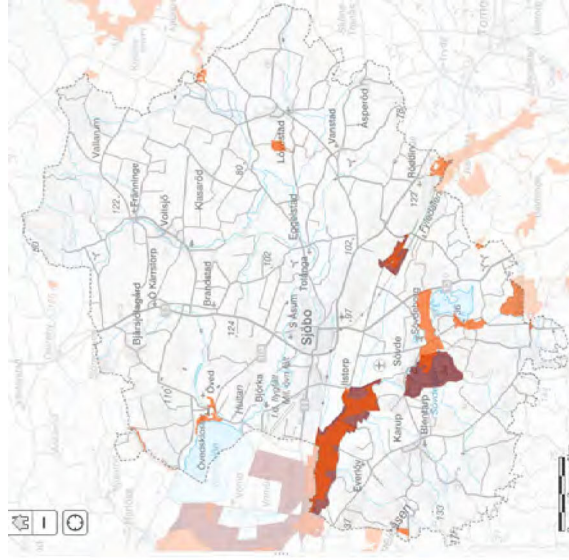
Figur 34. Naturminnen (punkt- och yt-objekt) i kommunen. Data från Naturvärdsverket.

Länsstyrelsen eller en kommun kan förklara ett föremål för naturminne om det anses vara ett särpräglat naturföremål som bör skyddas för framtiden. Exempel på dessa är stora träd, raukar och flyttblock. I Sjöbo kommun finns fyra skyddade områden eller objekt:

- Tall, Stora Rödde
- Tallar, Everlöf
- Lundviva, Övedskloster
- Alléer, Övedskloster

Natura 2000

Teckenförklaring
Natura 2000 (Habitatdirektiv)
Natura 2000 (Fågeldirektiv)

Figur 35. Natura 2000-områden i kommunen. Data från Naturvårdsverket.

Sverige åtog sig att ingå i ett nätverk av skyddade naturområden i Europa i och med medlemskapet i EU. Kriterierna för dessa områden, kallade Natura 2000-områden, regleras av två direktiv: fågeldirektivet (SPA) och habitatdirektivet (SCI). Fågeldirektivet berör alla fågelarter inom ett lands gränser och de åtgärder som ska vidtas för att bibehålla livskraftiga populationer inom landet. Habitatdirektivet verkar för att skydda livsmiljöer för olika vilda djur och växter och på så sätt säkra en biologisk mångfald.

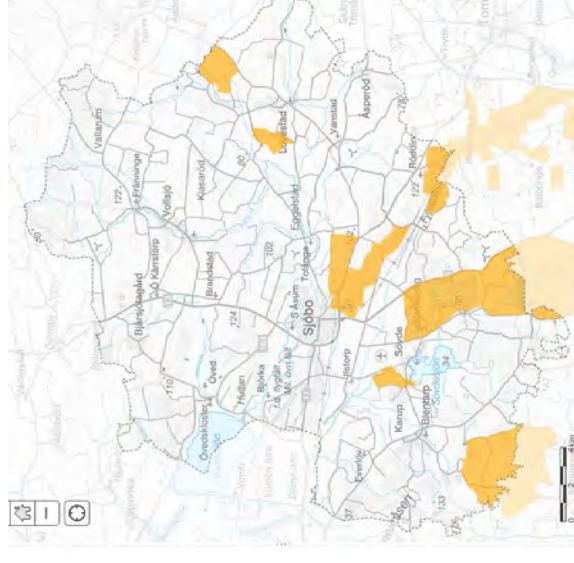
I de norra delarna av Sverige återfinns ymässigt de största Natura 2000-områdena, som i vissa fall täcker mer än 50 procent av landskapet. I Skåne är det i första hand väldigt små områden. Flera

finns utspridda i Sjöbo kommun och vid Klingavälsån återfinns ett större sammanhängande område.

- Habitatdirektivet: Klingavälsån-Karup, Övedskloster, Borstbäcken, Djurrödsbäcken, Lövestad åsar, Fyledalen, Tannhuset, Jordbodhällorna, Vitabäckskällan, Sövdeborg, Snogeholm, Skogshusets enefäläd, Ellestadssjön, Bellinga, Humlarödshus
- Fågeldirektivet: Klingavälsån, Sövdesjön, Norra Fyledalen

Landskapsbildskydd

Teckenförklaring
Landskapsbildskydd

Figur 36. Landskapsbildskydd i kommunen. Data från Länsstyrelsen Skåne.

Hur landskapet ser ut kan påverka både upplevelsevärden och boendekvaliteten i ett område. Länsstyrelsen har pekat ut sju

avgränsade områden för landskapsbildskydd enligt gamla naturvårdslagen. Även om begreppet inte längre finns i dagens lagstiftning (miljöbalken) gäller fortfarande bestämmelserna i landskapsbildskyddsområdena, så länge Länsstyrelsen inte beslutat om något annat. För varje landskapsbildsomsråde finns ett beslut med föreskrifter. I Sjöbo kommun återfinns områden i de södra delarna och utanför Lövestad.

- Karup Nygård
- Sjöbo Ora
- Ågerup-Kullaröd
- Lövestad åsar
- Fäladsmark söder om Heingeberg
- Fyledalen
- Sjölandskapet norr om Ystad

Figur 37. Ramsar-området i kommunen. Data från Naturvärdsverket.

Skydd av värdefulla våtmarker enligt Ramsarkonventionen (The Ramsar Convention on Wetlands) syftar till att bevara de speciella biologiska värden som finns i grunda vegetationstrika områden.

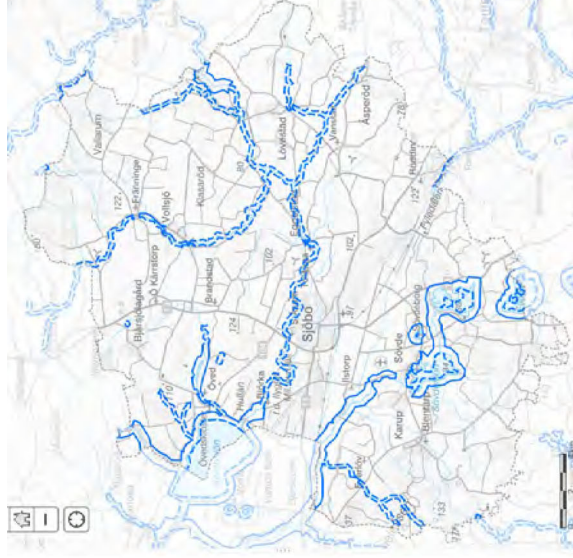
Konventionen omfattar hållbart nyttjande och bevarande av våtmarker, sjöar, vattendrag och grunda havsområden. Världens naturliga våtmarker och vattenmiljöer är mycket värdefulla och har även många funktioner till nytta för människan (Länsstyrelsen Skåne, 2019). Av totalt fem Ramsarområden i Skåne, är ett beläget i Sjöbo kommun:

- Klingavälsån – Krankesjön

Strandskydd

Teckenförklaring
Strandskydd
— Fast strandskydd
- - - Flytande strandskydd

Figur 38. Strandskydd i kommunen, både fast och flytande. Data från Länsstyrelsen Skåne.

Strandskyddet är ett allmänt skydd som gäller i hela landet. Det gäller vid alla kuster, sjöar och vattendrag, oavsett storlek. Inom ett strandskyddsområde är det förbjudet att bland annat uppföra nya byggnader.

Det skyddade området är i vanliga fall 100 meter från strandkanten, både in på land och ut i vattnet. Länsstyrelsen kan ändra gränsen för strandskyddet, genom att utöka eller minska det. På känsliga platser är strandskyddet utvidgat till maximalt 300 meter (Länsstyrelsen Skåne, 2019).

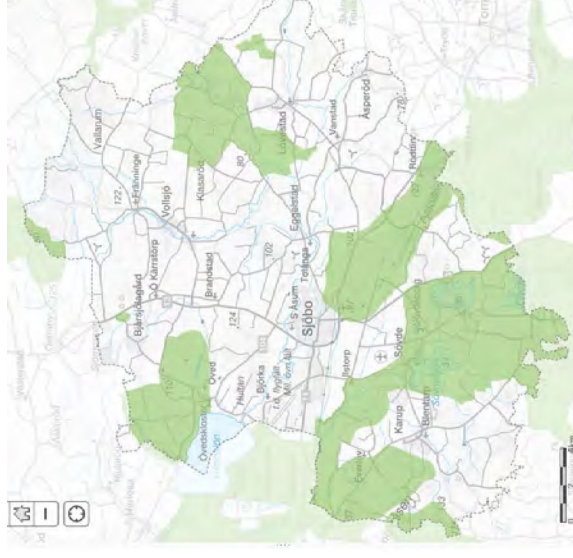
Strandskyddsområdena markeras i kartan enligt följande:

- Streckad begränsningslinje, flytande strandskydd, innebär att strandskyddszone omfattar land- eller vattenområden från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd.
- Heldragen begränsningslinje, fast strandskydd, innebär att strandskyddszone avser exakt det område som avgränsats på kartan.

(Länsstyrelsen Skåne, 2015)

Riksintresse för naturvård

Teckenförklaring
Riksintresse för naturvård

Figur 39. Riksintresse för naturvård. Data från Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket har bedömt och beslutat om de områden som anses vara av riksintresse för naturvården i Sverige. Länsstyrelsen i Skåne har

gjort avgränsningarna för de aktuella områdena som ligger helt eller delvis i Sjöbo kommun.

- Klingavälsån
- Sandurområdet mellan Veberöd och Blentarp
- Sjöbo Ora-Fyledalen-Nybroån med biflöden
- Borstbäcken-Skartofta ängar-Torpa klint-Helvetesgraven-Frualid
- Bjärsjölagård
- Lövestads åsar
- Froenahejdan
- Kvarnberga-Härröd-Östra Sallerup-Gummarp-Sniberup
- Snogeholms- och Skårbyområdet
- Backlandskapet söder om Romeleåsen

Kommunens grönstruktur- och naturvårdsprogram

Figur 40. Områden från kommunens grönstruktur- och naturvårdsprogram. Data från Sjöbo kommun.

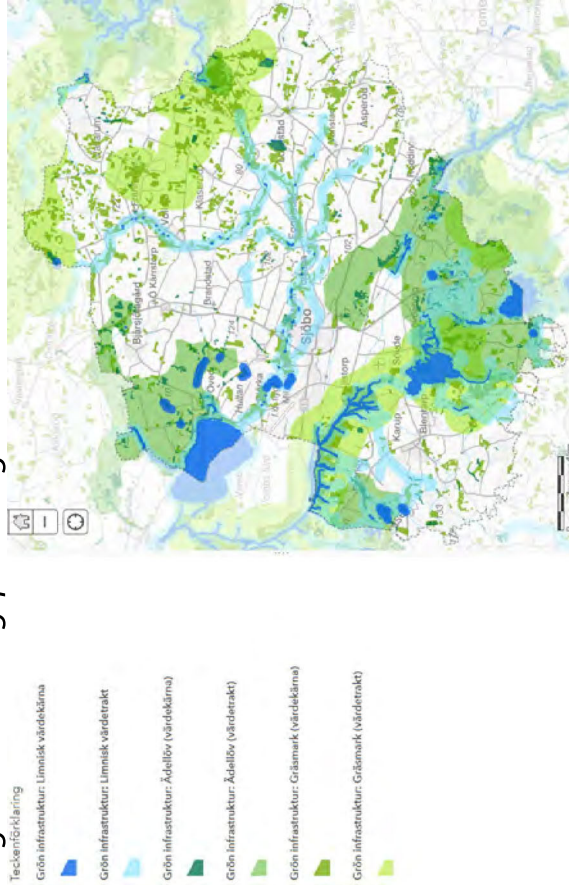
Sjöbo kommuns grönstruktur- och naturvårdsprogram beskriver övergripande mål och satsningar för att bevara och utveckla grönstruktur- och naturmiljövärden i Sjöbo kommun. Programmet baseras bland annat på Sjöbo kommuns tidigare naturvårdsplan samt en flora- och fauna-inventering som genomfördes under våren–sommar 2014.

Syftet med grönstruktur- och naturvårdsprogrammet är att redovisa kommunens plan för bevarande och utveckling av naturmiljö- och grönstrukturvärdena i Sjöbo kommun. Programmet ska utgå från perspektiv på hållbar utveckling, barn, tillgänglighet, geologi, kulturhistoria, pedagogik och vetenskap. Utifrån dessa perspektiv ska

programmet beskriva natur- och grönstruktur-förhållandena i kommunen och riktlinjer för hur dessa ska bevaras, utvecklas och nyttjas på ett hållbart sätt.

I grönstruktur- och naturvårdsprogrammet finns föreslagna satsningar som bygger på en genomförd workshop under hösten 2015. Satsningarna som föreslås i programmet är tänkta att brytas ner till konkreta åtgärder i genomförande- och/eller verksamhetsplaner. Ett antal av satsningarna har inkommerats i denna översiktsplan, se "Genomförande och uppföljning".

Regional handlingsplan för grön infrastruktur 2019–2022

Figur 41. Grön infrastruktur i kommunen. Data från Länsstyrelsen Skåne.

Länsstyrelsen Skåne har på uppdrag av regeringen tagit fram en regional handlingsplan för grön infrastruktur, det vill säga nätverk av natur som bidrar till fungerande livsmiljöer för växter och djur och till människors välbefinnande. Grön infrastruktur är en förutsättning för att nå miljömål och andra samhällsmål och bidrar med ökad kunskap om dels landskapets kvaliteter och funktioner, dels hur dessa kan omhändertas i praktisk tillämpning. Grön infrastruktur är också en förutsättning för friluftslivet.

Kommunala ansvarsarter

I rapporten "Kommunala ansvarsarter i Skåne", framtagen av Länsstyrelsen Skåne år 2017, finns förslag på ett antal arter per kommun som skulle kunna fungera som kommunala ansvarsarter. Gemensamt för dessa arter är att de mer eller mindre har tyngdpunkten av sina svenska förekomster i en specifik kommun. Den enskilda kommunen har då genom riktade åtgärder för dessa arter möjligheter att påverka varje enskild arts framtid.

I rapporten föreslås följande ansvarsarter för Sjöbo kommun (fetslådade arter har mer eller mindre sin tyngdpunkt inom kommunen):

- Kärlväxter: Pipstakra, lundviva, skogsveronika
- Storsvampar: **Tennvaxskivling**, stor lilariska, lundticka, Paraxerula causseii
- Everttebrater: **Nyckelpigespindel**, **slättergökbj**, slättersandbj,
- Fåglar: Vit stork, **havsörn**, ärta, skedand,
- Övriga organismgrupper: Barbastell, lökgröda

Befolkning

Denna analys av kommunens befolkning har gjorts både på landskapsnivå och på tätortsnivå. Kommunens landskapskaraktärsområden utgör inga traditionella statistikområden, och därför finns det ingen färdigbearbetad statistik att hämta. Den statistik som presenteras här bygger på statistik från SCB och är indelad i 500-metersrutor. Områdena blir därmed ungefärliga, varpå presentation av absoluta befolkningstal har utslutits ur materialet och ersatts av ungefärliga procentsatser. I de fall en ruta ingår i två olika landskapskaraktärsområden antas hälften av dess befolkning höra hemma i det ena området och hälften i det andra. Verkligheten ser naturligtvis inte ut så, men skillnaderna är så pass små att det i det här fallet endast har marginell påverkan på statistiken som helhet.

Områdena skiljer sig mycket åt vad gäller storlek och befolkningsantal. Cirka två tredjedelar av kommunens befolkning bor i Vombsjösjänkan, en tredjedel i Södra mellanbygden och bara fem procent av kommunens invånare bor i övriga landskapskaraktärsområden. Samtliga av kommunens tätorter är lokaliserade i Vombsjösjänkan och Södra mellanbygden, undantaget Sövde som ligger på gränsen mellan Vombsjösjänkan och Sövdesjöns och Krageholmsjöns godslandskap.

Befolkningsutveckling

År 2020 hade Sjöbo kommun 19 412 invånare. Mellan 2002 och 2020 ökade invånarantalet i Sjöbo kommun med i genomsnitt cirka 135 personer per år, det vill säga med 0,8 procent per år.

Sedan 2010 är Sjöbo tätort, Blentarp och Sövde de tätorter vars andel av befolkningen har ökat mest, mellan 25 och 30 procent. Övriga tätorter har ökat med mellan 5 och 21 procent. I några fall påverkas statistiken för en tätort mycket då en närliggande sommarby har

omdefinierats och inkluderats i tätorten, till följd av att majoriteten av den fritidshusbyggelse som fanns där från början gradvis har ombildats till permanentbostäder. Tätortsgrensarna har överlag ändrats sedan 2010, och ofta kommit att utökas för att omfatta närliggande områden med bostadshus.

Vombsjösjänkan har haft en för kommunen mycket hög befolkningsökning under de senaste tio åren. Kommunens totala befolkningsökning under denna period har i stort sett varit koncentrerad till detta område. Ökningen skiljer sig mycket från befolkningsökningen i övriga av kommunens landskapskaraktärsområden, där befolkningsmängden i princip har varit oförändrad under samma period. I området bor ungefär två tredjedelar av kommunens befolkning.

Åldersfördelning

Medelåldern i Sjöbo kommun är 43,8 år (44,4 för kvinnor och 43,3 för män) (SCB 2021), vilket är högre än rikssnittet (Länsstyrelsen Skåne 2020). Åldersammansättningen hos befolkningen i Sjöbo kommun har förändrats sedan 2010. Överlag har befolkningen i åldern 55 + ökat, och det är också där den procentuella ökningen är som störst. Antalet i åldersgrupperna 0–4, 5–14 och 25–34 år har också ökat. Den största minskningen har skett i grupperna 15–24 och 35–44 år (SCB, 2020).

Sjöbo kommun har en äldre befolkning än Skåne som helhet. Procentuellt är det de äldre åldersgrupperna (70 +) och åldersgruppen 25–34 år som har ökat mest sedan 2011. Sjöbos andel befolkning i åldern 16–24 år är låg, inte bara i jämförelse med Skånes genomsnitt, utan även jämfört med många av Skånes kommuner. Det är dock en av de åldersgrupper som förväntas öka mest till 2031 i kommunens befolkningsprognos. Kommunen har en hög andel befolkning i åldern 45–64 år jämfört med Skånes övriga kommuner (Regionfakta, 2020).

Kommunens olika tätorter kan på en översiktlig nivå delas in i tre olika kategorier när det gäller orternas åldersfördelning:

- **Blandade åldrar:** Sjöbo, Vollsjö och Lövestad liknar varandra och kommunens genomsnitt. Även Blentarp liknar dessa orter men har en högre andel barn och unga och en lägre andel äldre. Åsperöd liknar delvis dessa orter, men har en högre andel barn och unga.
- **En hög andel invånare i medelåldern:** Karup Nygård, Hemmestorp (gamla sommarbyar) och Sövde har en låg andel barn och unga och en hög andel invånare i medelåldern, samt en hög andel 65–79-åringar.
- **En hög andel unga vuxna:** Bjärsjölagård har en förhållandevis hög andel unga och 20–29-åringar. Tätorten har en låg andel äldre.

Näringsliv och arbetsmarknad

De invånare som har sin arbetsplats i Sjöbo kommun är främst sysselsatta inom följande branscher: byggverksamhet (16,9 procent i kommunen, 7,2 procent i riket); vård och omsorg; sociala tjänster (15,2 procent i kommunen, 16,1 procent i riket); utbildning (14 procent i kommunen, 10,9 procent i riket); handel (11 procent i kommunen, 11,8 procent i riket); jordbruk, skogsbruk och fiske (9,8 procent i kommunen, 1,9 procent i riket); företagstjänster (7 procent i kommunen, 12,2 procent i riket).

Tabell 1. Statistik över näringsliv i de olika landskapskaraktärsområdena. Högst andel företagare bland den förvärsarbetande befolkningen finns inom landskapskaraktärsområden Södra mellanbygden, Linderödsåsen och Romeleåsen.

Näringsliv				
Förvärsarbetande befolkning 20–64 år (år 2017)				
	Företagare	Företagare i eget AB	Anställda inom jordbruk (inkl. jakt) samt service i anslutning härtill	Övriga anställda
Sjöbo kommun	9 %	4 %	6 %	87 %
Vombsjöänkan	6 %	4 %	4 %	90 %
Södra mellanbygden	14 %	4 %	10 %	82 %
Linderödsåsen	16 %	2 %	16 %	82 %
Sövdesjöns och Krageholmssjöns godslandskap	9 %	6 %	9 %	85 %
Romeleåsen	13 %	7 %	8 %	80 %

År 2019 uppgick antalet nya företag per 1000 invånare 16–64 år i Sjöbo till 10,3 vilket kan jämföras med 10,9 företag i Skåne och 10,6 företag i riket. Av de sysselsatta invånarna i Sjöbo hade 8,5 procent (349 personer) av kvinnorna sin huvudsakliga inkomst som företagare 2019. Motsvarande andel för män var 17,5 procent (781 personer). Totalt hade 13,2 procent (1 130 personer) sin huvudsakliga inkomst som företagare.

År 2020 uppgick antalet arbetslösa i Sjöbo till 627 vilket var en ökning med 68 personer sedan 2000. Andelen arbetslösa av befolkningen 16–64 år uppgick till 5,5 procent under både 2020 och 2000. Samma år var 98 unga i Sjöbo öppna arbetslösa eller befann sig i arbetsmarknadspolitiska program, vilket var en ökning med 31

personer sedan 2000. Andelen arbetslösa av befolkningen 18–24 år ökade från 5,9 till 8,2 procent mellan 2000 och 2020.

En väsentligt högre andel av kommunens kvinnor än män har en eftergymnasial utbildning. Samma trend kan ses för andelen ej sysselsatta – bland kommunens invånare är sysselsättningsgraden lägre bland kvinnor än bland män. Statistiken om näringsliv och arbetsmarknad kommer från Region Skånes kommunrapport för Sjöbo.

Tabell 2. Statistik över sysselsättning i de olika landskapskaraktärsområdena. Högst sysselsättningsgrad i kommunen finns inom landskapskaraktärsområdena Romeleåsen, Söndesjöns och Krageholmssjöns godslandskap och Vombsjösjänkan.

Sysselsättning				
Andel sysselsatta av totalbefolkningen 20–64 år (2017)				
	Andel sysselsatta av totalbefolkningen kvinnor	Andel sysselsatta av totalbefolkningen, kvinnor	Andel sysselsatta av totalbefolkningen, män	Andel kvinnor/män av totala antalet förvärvsarbetsbetande
Sjöbo kommun	81 %	79 %	83 %	47 % kvinnor 53 % män
Vombsjösjänkan	82 %	80 %	84 %	48 % kvinnor 52 % män
Södra mellanbygden	80 %	77 %	82 %	46 % kvinnor 54 % män
Linderödsåsen	78 %	74 %	84 %	50 % kvinnor 50 % män
Söndesjöns och Krageholmssjöns godslandskap	83 %	86 %	81 %	53 % kvinnor 47 % män
Romeleåsen	86 %	84 %	87 %	47 % kvinnor 53 % män

Tabell 3. Statistik över pendling i de olika landskapskaraktärsområdena. Det är inom landskapskaraktärsområde Romeleåsen, Söndesjöns och Krageholmssjöns godslandskap och Vombsjösjänkan som störst andel av förvärvsarbetsbetande befolkning pendlar utomkommunalt.

Pendling				
Andel utomkommunala pendlare av förvärvsarbetsbetande totalbefolkning (2017)				
	Andel förvärvsarbetsbetande som pendlar utomkommunalt	Andel förvärvsarbetsbetande kvinnor som pendlar utomkommunalt	Andel förvärvsarbetsbetande män som pendlar utomkommunalt	Andel kvinnor/män av totala antalet pendlare
Sjöbo kommun	54 %	52 %	56 %	45 % kvinnor 55 % män
Vombsjösjänkan	56 %	53 %	58 %	45 % kvinnor 55 % män
Södra mellanbygden	51 %	50 %	51 %	44 % kvinnor 56 % män
Linderödsåsen	52 %	52 %	52 %	49 % kvinnor 51 % män
Söndesjöns och Krageholmssjöns godslandskap	57 %	65 %	48 %	58 % kvinnor 42 % män
Romeleåsen	62 %	64 %	60 %	49 % kvinnor 51 % män

Orter

Vombsjösjänkan

Sjöbo

Sjöbo tätort är kommunens centralort med cirka 8 400 invånare. I dagsläget präglas orten av en struktur som har sina rötter i det järnvägssambälte som kulminerade under 1920- och -30-talen, och upphörde att existera under 1970-talet. Under de följande årtiondena utvecklades bebyggelsen med tyngdpunkt på enfamiljsbostäder och ett industriområde, och tätorten blev efterhand alltmer områdesorienterad (uppdelad i bostäder, handel och industri). I Sjöbo finns två skolor F–6

och en högstadieskola, samt nio förskolor. Det finns tre äldreboenden (varav ett med servicelägenheter), en dagcentral (inklusive servicelägenheter) och tre dagliga verksamheter.

I Sjöbo tätort ingår även Svansjö och Sjöbo sommarby, med cirka 860 invånare. Dessa sommarbyar är till större delen omgivna av skogsmiljö och ligger placerade på en grusås i sydsluttning mot öppna landskap. Skogsmiljön gör att närliggande större vägars buller dämpas väl vilket bidrar till en lugn och fridfull miljö. Sommarbyarna antyder med sitt namn att områdena har ett ursprung som fritidsbebyggelse som i dag övergått till bostadsområden med en hög andel permanentboende och en lägre andel som fortfarande använder sin bostad som fritidsboende. Bebyggelsen består endast av bostäder varav en stor del utgörs av den ursprungliga fritidsbebyggelsen från 1960- och 70-talen, även om många är ombyggda eller utbyggda. Med tiden har andelen permanentboende i området ökat och i med detta har vissa byggnader förändrats. Trots det har den stugliknande karaktären bevarats.

Sysselsättningsgraden i Sjöbo tätort är förhållandevis hög, 82 procent 2019, men det är en relativt låg andel av befolkningen i åldern 25–64 år i Sjöbo tätort som har en eftergymnasial utbildning, 25 procent 2019. En betydligt större del av kvinnorna jämfört med männen har högre utbildning än gymnasienivå. En lägre andel kvinnor än män är förvärvsarbetsande. En relativt hög andel av de boende i bostadsrätt och hyresrätt är ej sysselsatta i jämförelse med de boende i äganderätt.

Blentarp

Blentarp är en av kommunens serviceorter och även den näst största tätorten med cirka 1 500 invånare. Det ursprungliga Blentarp växte upp före medeltiden kring platsen där kyrkan från 1100-talet i dag ligger. Enligt kartor från 1825, som upprätrades före skiftet, var Blentarp en stor by under början av 1800-talet med ett 20-tal större och mindre

gårdar och cirka 20 gathus belägna vid dagens kyrka. Efter skiftet minskade antalet gårdar och i dag finns endast ett fåtal byggnader kvar från denna tid.

Nästa stora förändring för byn inträffade 1931 då en brand utbröt. Skolan och samtliga hus längs Skomakargatan brann ner och dagens tegelbebyggelse uppfördes. Byns norra del har sedan 1970-talet kompletterats med villabebyggelse. Bebyggelsen i Blentarp består huvudsakligen av enfamiljshus i en till två våningar. I Blentarp finns Storskolan (F–6) och Friskolan Boken (F–6), två förskolor och ett äldreboende.

Sysselsättningsgraden i Blentarp är förhållandevis hög, 87 procent 2019, och andelen befolkning i åldern 25–64 år som har högre utbildning än gymnasiet är också hög, 39 procent 2019. En betydligt större del av kvinnorna jämfört med männen har högre utbildning än gymnasienivå. Sysselsättningsgraden är något högre bland kvinnorna än bland männen.

Sövde

Sövde har cirka 360 invånare. Sövde by med sin långa bygatan koncentrerade bebyggelse är präglad av Sövdeborgs gods genom bland annat gatehusen och Klokkaregården; en före detta arrendegård. På en kulle i byns sydvästra del ligger socknens medeltidskyrka med kyrkogård belägen på en udde ute i Sövdesjön. Dessa äldre delar ingår i ett större område som är av riksintresse för kulturmiljövården.

Sysselsättningsgraden i Sövde är förhållandevis hög, 82 procent 2019. Andelen befolkning i ålder 25–64 med en eftergymnasial utbildning i Sövde är mycket hög, 42 procent 2019. En betydligt högre andel av kvinnorna jämfört med männen har högre utbildning än gymnasienivå.

Karup Nygård

Karup Nygård har cirka 410 invånare. Karup Nygård, eller Karup sommarby, har ett ursprung som fritidsbebyggelse men har i dag övergått till ett bostadsområde med en stor andel permanentboende och en mindre andel som fortfarande använder sin bostad som fritidsboende. Mycket stora delar av bebyggelsen i Karup Nygård är uppförd under 1970- och 80-talen. Orten ligger vackert beläget i ett skogsområde mellan Sövde och Blentarp. Det är ett naturskönt område med möjlighet till fina naturupplevelser; här finns vandringsleder, fiske, bad och Skånes första storkhågn med fritt häckande storkar.

Hemmestorp

Hemmestorp har cirka 330 invånare. Fram till 2018 klassificerades Hemmestorp enligt SCB som en småort, men orten har sedan dess istället blivit klassificerad som tätort. Bebyggelsen i Hemmestorp bestod ursprungligen av fritidshus, men har i hög grad ombildats till permanentboenden. Utanför Hemmestorp finns en förskola som drivs som ett föräldrakooperativ.

Sysselsättningsgraden i Hemmestorp är förhållandevis hög, 86 procent 2019. Det är en större andel av kvinnorna som inte arbetar jämfört med männen. Andelen befolkning i åldern 25–64 år med en eftergymnasial utbildning i Hemmestorp låg på 28 procent 2019. En betydligt högre andel av kvinnorna jämfört med männen har högre utbildning än gymnasienivå.

Småorter inom Vombsjösjönsänkan

- Everlöf
- Hemmestorps Eke
- Hemmestorps Boke

I övrigt finns sammanhållen bebyggelse vid bland annat Kumlatofta, Stora Rödde, Ilstorp, Björka, Omma, Brukshuset, Spjälla och Vressel.

Södra mellanbygden

Vollsjö

Vollsjö har cirka 830 invånare och är kommunens tredje största tätort och en av kommunens tre serviceorter. Det som karaktäriserar Vollsjö är framförallt de många kulturhistoriskt intressanta miljöer och byggnader som härrör från det sena 1800-talets stationssamhälle tillsammans med de naturupplevelser som finns i direkt anslutning till tätorten genom skogen och Vollsjöån. I Vollsjö finns Vollsjö skola (F–6), en förskola och ett äldreboende (inklusive serviceägenheter). Det finns också en förskola i Fränninge, norr om Vollsjö. År 2018 tog Sjöbo kommun fram en ortsanalys av Vollsjö. Analysen har på många sätt varit vägledande för översiktsplanens riktlinjer och utbyggnadsförslag för Vollsjö, se "Mark- och vattenanvändning: Vollsjö och Lövestad", och de finns att tillgå via Sjöbo kommun.

Vollsjö har en hög andel äldre bebyggelse i jämförelse med tätorterna i södra delen av kommunen. Vollsjös struktur utgår från torget i norr, det gamla stationsområdet i söder och Storgatan som binder ihop dessa platser. Tätorten karaktäriseras till stor del av den sekelskiftesbebyggelse som finns kvar kring delar av torget och längs med Storgatan tillsammans med mer klassisk villabebyggelse.

Landskapet i anslutning till tätorten präglas av jordbruksmark, steniga kuperade betesmarker, tätortsnära skog och Vollsjöån som rinner väster om det lilla samhället. Särskilt viktiga målpunkter i Vollsjö är torget, skolan, idrottsplatsen och det gamla spårområdet med Gröningen och Piratenmuseet.

Dagens Vollsjö kyrkby med sin kyrka och delvis bevarade äldre bebyggelse är framför allt präglad av 1800-talets jordbruksreformer. När laga skifte genomfördes under 1800-talet flyttade de flesta gårdarna i Vollsjö by ut till tilldelade jordlotter och kvar i byn fanns endast ett fåtal byggnader. Flera av de tomter som lämnades tomma bebyggdes sedan under framför allt 1920- och 30-tal med villor. När järnvägen anlades 1866 stagnerade utvecklingen av kyrkbyn då Vollsjö stationssamhälle växte fram norr om den gamla bykärnan. Stationssamhället uppstod inte kring själva tågstationen, utan runt torget ungefär 500 meter därifrån. Vid torget finns fortfarande flera sekelskiftesbyggnader bevarade, där Hotel Svea är den mest karaktärsgivande. Med sin tegelbebyggelse, officiella byggnader, torg, affärer, hantverksbostäder och stationsområde illustrerar Vollsjö ett samhälle som uppkommit i samband med järnvägens tillkomst. Trots att stationshuset revs 1983 är fortfarande flera historiska miljöer bevarade, bland annat pumphus, banvaktstuga och järnvägsbro, inte minst tack vare det kulturhistoriska intresse som knutits till Vollsjö genom att stationsområdet utgör miljön i flera av Fritiof Nilsson Piratens berättelser.

Lövestad

Lövestad har cirka 670 invånare och är kommunens fjärde största tätort och en av kommunens tre serviceorter. Det som karaktäriserar Lövestad är de många kulturhistoriskt intressanta miljöer och byggnader som härrör från det sena 1800-talets stationssamhälle tillsammans med det böljande jordbrukslandskapet, de natursköna vägarna och rullstensåsarna väster om tätorten. I Lövestad finns Lövestad skola (F–6) och en förskola, samt ett äldreboende och dagcentral. År 2018 tog Sjöbo kommun fram en ortsanalys av Lövestad. Analysen har på många sätt varit vägledande för översiktsplanens riktlinjer och utbyggnadsförslag för Lövestad, se

"Mark- och vattenanvändning - Vollsjö och Lövestad". Den finns att tillgå via Sjöbo kommun.

Lövestad har en hög andel äldre bebyggelse i jämförelse med tätorterna i södra delen av kommunen. Lövestads struktur är uppbyggd kring det gamla stationsområdet, där stationshuset finns bevarat än i dag. De tidiga byggnaderna uppfördes på västra sidan av järnvägen, i kvarteren närmast stationen och längs de större genomfartsgatorna. Under andra halvan av 1900-talet expanderade orten med villabebyggelse i de östra och södra delarna. De platser som är särskilt viktiga målpunkter i Lövestad är marknadsplatsen, skolorna, idrottsplatsen och badet. Flest rekreativa naturvärden finns omkring banvallen, idrottsplatsen och i anslutning till naturreservatet Lövestad åsar.

Järnvägsträckningen Ystad – Bjärsjölagård anlades på 1860-talet och längs banan växte flera stationssamhällen upp med några kilometers intervaller, varav Lövestad var ett. Lövestad stationssamhälle byggdes upp ungefär en kilometer norr om Lövestad by. Lövestad växte fram kring järnvägsstationen och blev snart sockencentrum och ett livskraftigt samhälle med jordbruket som huvudsaklig näring. Som mest fanns 30–40 verksamheter, bland annat järnvägshotell, spannmålshandlare, andelsbageri, andelsbränneri och äggförening. När jordbrukets betydelse efter hand minskade och bilismen ökade under mitten av 1900-talet blev Lövestads roll som stationssamhälle mindre betydande. Detta ledde till att godstrafiken upphörde 1975, följt av nedlagd persontrafik 1981. Lövestad by har lyfts fram som en särskilt värdefull kulturmiljö av Länsstyrelsen Skåne i det regionala kulturmiljöprogrammet eftersom den är ett klassiskt exempel på en typ av äldre tiders kyrkbyar som präglats av skiftesreformerna.

Bjärsjölagård

Bjärsjölagård har en hög andel äldre bebyggelse i jämförelse med tätorterna i södra delen av kommunen. Större delen av Bjärsjölagård byggdes före 1950 och har sedan dess utvecklats gradvis. Ett för orten större villaområde tillkom under 1970-talet. Bjärsjölagård har cirka 400 invånare. Bjärsjölagård upplevde en blomstringstid i och med järnvägens tillkomst 1865. Ett mindre stationsområde uppstod då, vilket stationsområdet med sin tegelbyggnad minner om. Stationssamhället var starkt präglat av godset och en del byggnader fungerade som arbetarbostäder.

Bjärsjölagård var tänkt att bli en stor knutpunkt längs den planerade järnvägen från Ystad till norra Skåne. Därför revs stationshuset från 1860-talet och ersattes med en ny, stor och pampig stationsbyggnad under 1910-talet. Men planerna på utbyggnad av järnvägen förverkligades aldrig, och kvar finns ett stort stationshus som aldrig kom att utnyttjas fullt ut. I dag består bebyggelsen främst av tegelhus som är uppförda under 1920–1940-talen.

Äsperöd

Äsperöd har cirka 270 invånare och är kommunens minsta tätort. Den gamla järnvägsstationen är kulturhistoriskt intressant som ett tidstypiskt exempel på järnvägsstationer från den tid då den nu nedlagda järnvägslinjen byggdes. Stora delar av Äsperöd är byggda före 1930, samt på 40- och 50-talen. Sedan dess har tätorten utvecklats gradvis, med bland annat en relativt omfattande utveckling av ett par bostadsområden på 1970-talet.

Småorter inom Södra mellanbygden

- Fränninge
- Vollsjö by

- Klasaröd
- Brandstad
- Öved
- Tolånga
- Vanstad
- Eriksdal
- Röddinge

I övrigt finns sammanhållen bebyggelse vid bland annat Vallarum, Skartofta, Elestorp, Östra Kärrtorp, Klamby, Vollsjö ängar, Stenhaga, Näsby, Heingetorp, Eggelestad och Ljunghusen.

Inom övriga landskapskaraktärsområden

Inom området för Linderödsåsen finns inga enligt SCB definierade tät- eller småorter. Däremot finns sammanhållen bebyggelse vid Starrarp, Bjälkhult och Bokeberg.

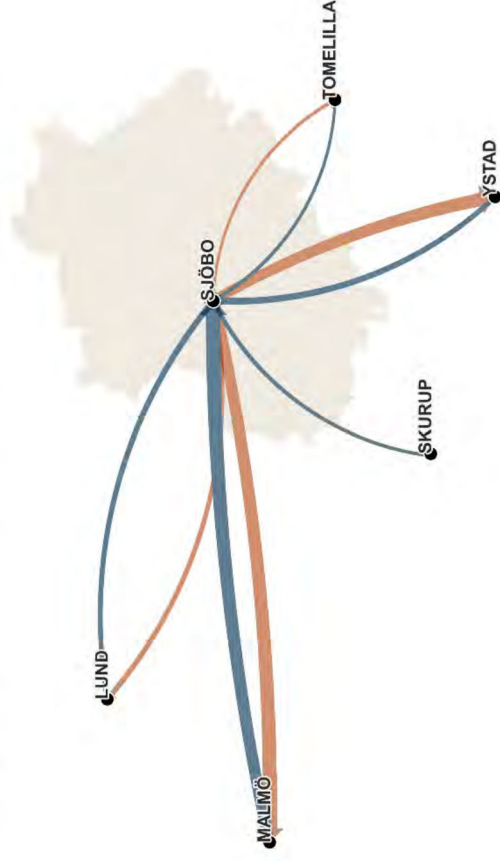
Inom området för Sövdesjöns och Krageholmsjöns godslandskap finns inga enligt SCB definierade tät- eller småorter, eller områden med sammanhållen bebyggelse, med undantag från delar av Sövde (beskrivs under landskapskaraktärsområde Vombsjösånskan).

Inom området för Romeleåsen finns småorten Knickarp. I övrigt finns vissa områden med sammanhållen bebyggelse omkring Dalvik, Råsåkra och Ramnakullen.

Bostadsbebyggelse

Flyttningar

- Flyttningar till Sjöbos tätorter från tätorter i andra kommuner (> 30, mellan 33 och 125 pers.)
- Flyttningar från Sjöbos tätorter till tätorter i andra kommuner (> 30, mellan 31 och 123 pers.)

Figur 42. In- och utflyttning i kommunen 2017 och 2018. Data från SCB.

Sedan många år har kommunen ett positivt flyttnetto. Inflyttning till Sjöbo kommun skedde under 2017 och 2018 främst från Malmö, Lund, Ystad och Tomelilla kommuner. Samma mönster kan ses vad gäller utflyttning från kommunen. Kartbilden visar enbart flyttningar till och från tätorter, med fler än totalt 30 flyttningar under 2017 och 2018 (SCB). Flyttningar inom kommunen visas inte i kartbilden. Bilden visar att flyttningar främst sker mellan kommunernas centralorter, det vill

säga mellan Malmö och Sjöbo, Lund och Sjöbo, Skurup och Sjöbo, Ystad och Sjöbo och Tomelilla och Sjöbo. Naturligtvis sker flyttningar även till och från kommunens övriga delar, men antalen är inte lika stabila som de mellan centralorterna, utan varierar mer mellan åren.

Kommunens bostadsbestånd

I rapporten "Regional bostadsmarknadsanalys för Skåne 2020" (Länsstyrelsen Skåne, 2020) jämförs bostadsbeståndet i kommuner i olika kommungrupper. Sjöbo tillhör tillsammans med 12 andra kommuner kommungruppen "Pendlingskommun nära större stad". Rapporten beskriver att det samlade bostadsbeståndet i gruppen består av en hög andel äganderätter och en låg andel bostads- och hyresrätter jämfört med genomsnittet för Skåne. Sjöbo kommun är den kommun i gruppen som tydligast uppvisar det mönstret.

År 2020 fanns den största andelen hyresrätt och bostadsrätt in kommunen i Sjöbo tätort, samt i Vollsjö. Även Lövestad och Bjärsjölagård har en hög andel hyresrätter, men inga bostadsrätter. Lågst andel hyresrätter, och inga bostadsrätter, fanns år 2020 i Blentarp, Hemmestorp, Karups Nygård, Sövde och Äsperöd.

Bostadsarean anges för varje bostad och är i allmänhet lika med den avgifts- eller hyresgrundade area som anges på kontrakt eller motsvarande upplåtelsehandling. Enligt Region Skånes kommunrapport för Sjöbo har Sjöbo kommun en högre andel bostäder med bostadsarea över 90 m² i jämförelse med Skåne och riket.

Enligt Länsstyrelsen Skåne (2020) kommer en mycket hög andel av de som flyttar till nyproduktion i Sjöbo kommun från den egna kommunen. I Skåne är det bara Hörby, Östra Göinge, Perstorp, Örskälljunga och Klippan som har liknande andelar.

Jämfört med Skåne som helhet hade Sjöbo kommun ett relativt lågt antal färdigställda lägenheter i nybyggda hus 2014–2018 i relation till kommunens befolkning 2013 (Länsstyrelsen Skåne, 2020). Antalet liknar det för de flesta kommuner i norra och mellersta Skåne. Generellt produceras mycket få bostadsrätter i Sjöbo kommun. De flesta av de bostäder som har byggts sedan år 2011 ligger i Sjöbo tätort, följt av Blentarp.

Under år 2021 och 2022 pågår ett arbete med att ta fram ett nya riktlinjer för bostadsförsörjning för kommunen. I beslutsunderlaget studeras bland annat kommunens demografiska utveckling över tid, behovet av bostäder hos olika grupper samt kommunens planberedskap.

Befolkningsprognoser

Enligt SCB

Sedan 2020 finns befolkningsframskrivningar för samtliga av Sveriges kommuner att tillgå på SCB:s hemsida. Enligt SCB kommer den totala befolkningen i Sjöbo kommun att öka fram till 2030, till cirka 20 000 invånare, det vill säga med cirka 0,3 procent per år. Den högsta procentuella och absoluta ökningen förväntas ske i åldersgruppen 85+.

Enligt Region Skåne

Enligt Region Skånes befolkningsprognos 2020–2029 förväntas befolkningen i regionen öka med 8,8 procent, eller 121 000 invånare till och med 2028. I början av prognosperioden förväntas ökningen vara starkare. I prognosen förväntas flyktingströmmar från Syrien, Afghanistan och Irak minska kraftigt under prognosperioden, mycket på grund av gränskontroller och hårdare lagstiftning i Sverige och många andra länder. Antalet äldre barn och personer i åldersgruppen 80+ förväntas öka mest. Det är främst i Malmö, Lund och Helsingborg

som den stora befolkningsökningen kommer att ske, dock förväntas folkmängden ha ökat i de flesta skånska kommuner i slutet av prognosperioden. År 2029 förväntas Sjöbo kommun ha cirka 20 500 invånare, det vill säga cirka 0,5 procent per år. Den högsta procentuella ökningen förväntas ske i åldersgruppen 85 +, följt av åldersgruppen 20–24 år.

Enligt Sjöbo kommun

Enligt Sjöbo kommuns befolkningsprognos från 2021 (KAAB) förväntas befolkningen växa till år 2031, till ungefär 21 300 personer, det vill säga med cirka 0,8 procent per år. De största ökningarna förväntas ske i de äldre och yngre åldersgrupperna. De åldersgrupper som främst förväntas öka, i kommunen som helhet men även i samtliga kommundelar, är 19–24 år och 80+. Åldersgruppen 25–39 år förväntas öka i delområde Sjöbo, men minska i alla andra delområden. Gruppen 65–79 år förväntas minska i Sjöbo delområde, men öka i alla andra delområden. Befolkningsprognosen tar hänsyn till kommunens flyttningar mot andra kommuner och utlandet, men inte till inomkommunala flyttningsmönster.

Enligt Sjöbo kommuns befolkningsprognos från 2021 beräknas följande befolkningsutveckling per delområde fram till 2031:

ökning förväntas ske i åldersgruppen 19–24 år (med cirka 50 procent, det vill säga cirka 230 personer). Högst absolut ökning förväntas ske i åldersgruppen 40–64 år (cirka 600 personer). Det är bara i åldersgruppen 65–79 år som befolkningen förväntas minska (med cirka 10 procent, det vill säga cirka 130 personer). I delområdet ligger tätorten Sjöbo.

Delområde Blentarp

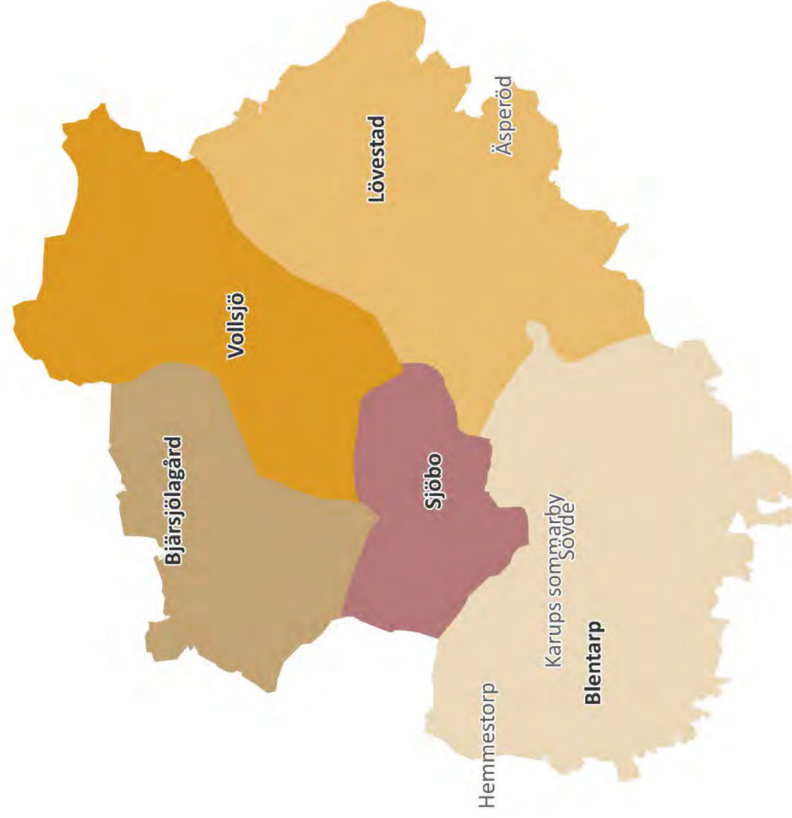
Befolkningsmängden i delområde Blentarp förväntas öka med cirka 170 personer till 2031. Högst procentuell och absolut ökning förväntas ske i åldersgruppen 80+ år (med cirka 140 procent, det vill säga cirka 200 personer). Högst procentuell och absolut minskning i förväntas ske i åldersgruppen 25–39 år (med cirka 20 procent, det vill säga cirka 140 personer). I delområdet ligger tätorterna Blentarp, Karup Nygård, Sövde och Hemmestorp.

Delområde Vollsjö

Befolkningsmängden i delområde Vollsjö förväntas öka med cirka 15 personer till 2031. Högst procentuell ökning förväntas ske i åldersgruppen 80+ år (med cirka 35 procent, eller cirka 50 personer). Högst absolut ökning av åldersgruppen förväntas ske i åldersgruppen 56–79 år (med cirka 80 personer). Högst procentuell och absolut minskning förväntas ske i åldersgruppen 25–39 år (med cirka 20 procent, det vill säga cirka 80 personer). I delområdet ligger tätorten Vollsjö.

Delområde Lövestad

Befolkningsmängden i delområde Lövestad förväntas öka med cirka 30 personer till 2031. Högst procentuell och absolut ökning förväntas ske i åldersgruppen 80+ år (med cirka 100 procent, det vill säga cirka 120 personer). Högst procentuell och absolut minskning förväntas ske i

Figur 43. Delområden i Sjöbo kommun.

Delområde Sjöbo

Befolkningsmängden i delområde Sjöbo förväntas öka med cirka 1600 personer till 2031. Det utgör cirka 85 procent av den totala förväntade befolkningsökningen till 2031 i hela kommunen. Högst procentuell

åldersgruppen 25–39 år (med cirka 20 procent, det vill säga cirka 90 personer). I delområdet ligger tätorterna Lövestad och Åsperöd.

Delområde Bjärsjölagård

Befolkningsmängden i delområde Bjärsjölagård förväntas öka med cirka 40 personer till 2031. Högst procentuell ökning förväntas ske i åldersgruppen 80+ år (med cirka 80 procent, det vill säga cirka 25 personer). Högst absolut ökning förväntas ske i åldersgruppen 65–79 år (med cirka 60 personer, eller cirka 40 procent). Högst procentuell minskning förväntas ske i åldersgruppen 0–18 år (med cirka 15 procent, det vill säga cirka 35 personer). Högst absolut minskning förväntas ske i åldersgruppen 40–64 år (med cirka 40 personer). I delområdet ligger tätorten Bjärsjölagård.

Bostadsförsörjning i Översiktsplan 2040

Översiktsplan 2040 pekar ut Sjöbo tätort, Blentarps, Vollsjö och Lövestad som bebyggelsenoder, det vill säga som platser där kommunen initierar nytt bostadsbyggande, se "Utvecklingsstrategi".

Det övergripande målet i kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning (samrådsförslag) är:

- Säkra förutsättningarna för att bygga mellan 45 och 70 nya bostäder per år, samt arbeta aktivt för att främja attraktivitet, hälsa och jämställdhet i bostadsutvecklingen.

I dagsläget har kommunen en relativt splittrad och gles bebyggelse, vilket innebär stora kommunalekonomiska kostnader för till exempel vatten och avlopp (VA) och infrastruktur samt sämre förutsättningar för en god kollektivtrafik. En splittrad bebyggelsestruktur skapar också svårdefinierade grönytor som ofta får låga kvaliteter. Denna typ av

struktur, med en stor del gles småhusbebyggelse, innebär en ensidig bostadsförsörjning där inte alla får sitt bostadsbehov uppfyllt.

Med anledning av kommunens nuvarande bostadsbestånd, och de riktlinjer för bostadsförsörjning som håller på att tas fram för kommunen, föreslås i Översiktsplan 2040 en förtätning av bostäder, med variation i typ och upplåtelseform. Mer varierat bostadsutbud i alla kommundelar ingår som ett delmål i riktlinjerna för bostadsförsörjning (samrådsförslag).

Majoriteten av befolkningsökningen i kommunen förväntas fram till 2031 ske i delområde Sjöbo, och till viss del i delområde Blentarps, vilket stämmer överens med hur utvecklingen i kommunen har sett ut under de senaste tio åren. Sjöbo tätort och Blentarps ingår dock inte i Översiktsplan 2040, utan omfattas av parallellt gällande fördjupade översiktsplaner. För att möta bostadsbehoven i kommunens övriga serviceorter, Vollsjö och Lövestad, föreslås i Översiktsplan 2040 en förtätad bebyggelse och delvis ändrad markanvändning inom dessa orter. För mer information, se "Mark- och vattenanvändning: Vollsjö och Lövestad".

Verksamheter

Näringsliv

Sjöbo kommuns geografiska läge, med närhet till Öresunds-, Greater Copenhagen- och Östersjöregionen är en positiv etableringsfaktor för företag. Det ger även invånarna tillgång till ett rikt utbud av arbetstillfällen inom ett rimligt avstånd. Dominerande näringslivssektorer inom kommunen är jordbruk, bygg, verkstad och handel. Inom jordbrukssektorn har det skett en successiv förändring

genom åren i samband med att en del jordbruksföretag även har blivit betydande besöksmål.

Kommunens besöksnäring

Det finns en hög potential för att utveckla kommunens besöksnäring, kopplat till jordbruksverksamheter och/eller kultur- och naturmiljöer. De flesta av kommunens större besöksmål ligger utanför kommunens tätorter. Exempelvis finns många fina rekreationsområden och verksamheter som är knutna till slottsmiljöer vid Öved, Tullebo, Snogeholm, Bjärsjölagård och Sövdeborg slott, samt i anslutning till kommunens sjöar och vattendrag. Eriksgården är en annan typ av populärt besöksmål med direkt bäring på markens produktionsvärde. Sådana verksamheter, i kombination med kommunens höga naturvärden och stora attraktionskraft, medför en hög potential för att utveckla tillgången till upplevelser och mötesplatser för kultur-, natur- och måltidsturism, vilket kan ha stor inverkan på kommunens fortsatta hållbarhetsarbete. Goda förutsättningar för utbyggd IT-infrastruktur är en mycket viktig del av näringslivsutvecklingen, se "Planeringsförutsättningar: Teknisk försörjning".

Kommunens hästnäring

Sjöbo kommun har en omfattande hästnäring och betraktas som en hästvänlig kommun. Hästen har en stor betydelse för kommunen både idag och historiskt. I kommunen finns 120 hästar per 1000 invånare. Under de senaste 20 åren har hästantalet ökat och så även företagandet inom hästnäringen. Företagen som finns inom området är både stora professionella företag och små hobbyverksamheter. I kommunen finns fem ryttaföreningar.

Tack vare sitt geografiska läge och landskapets utformning har kommunen goda förutsättningar för att attrahera hästnäringen

ytterligare. Insatser och satsningar bör vara utformade så att de hjälper företagare med omställningar som eventuellt kan komma att behövas i framtiden för att de ska kunna växa ytterligare. En satsning på hästnäringen bidrar till fler arbetstillfällen för kommunen och bidrar till en levande landsbygd.

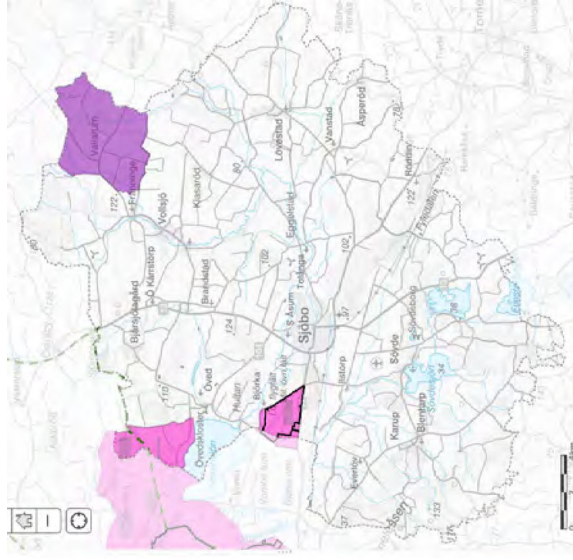
Genom ett bra stöd från kommunen kan företagen växa, vilket kan ge både fler besökare till kommunen, bättre hälsa för kommunens invånare och hjälp för de som behöver rehabilitering. Hästnäringen bidrar också med att arrangera stora evenemang som kan bidra till besöksnäringen.

Planberedskap

Det största planlagda verksamhetsområdet inom kommunen finns inom gränsen för den fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort (detaljplan "P242, Företagspark Södra Åsum"). Utanför Sjöbo tätort finns i dagsläget mycket lite planlagd mark för verksamhetsområden.

Försvaret

- Teckenförklaring
- Riksintresse på land
- Område med särskilt behov av hinderfrihet
- Övnings- och skjutfält
- Påverkansområde för buller eller annan risk
- Påverkansområde övrigt

Figur 44. Riksintresse- och påverkansområden för Försvarmakten. Data från Försvarmakten.

Försvarmaktens riksintresse- och påverkansområden

Övnings- och skjutfält utgör omistliga produktionsresurser för Försvarmaktens övningar och är därför områden av riksintresse. I Sjöbo kommun ligger Björka övningsfält som är ett utpekad riksintresse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9§ andra stycket miljöbalken. Inom kommunen finns också ett "Påverkansområde för buller eller annan risk" tillhörande Revingeheds övningsfält med skjutbanor, ett "Område med särskilt behov av hinderfrihet" och ett "Påverkansområde övrigt".

Den verksamhet som konstituerar riksintressena innebär påverkan på omgivningen genom skottbullen som kan uppfattas som störande. I

vissa fall kan verksamheten även innebära annan påverkan. Verksamheten vid övningsfälten omfattar övningar med band- och hjulfordon samt skjutning med finkalibrig ammunition på skjutbanor och i närliggande terräng.

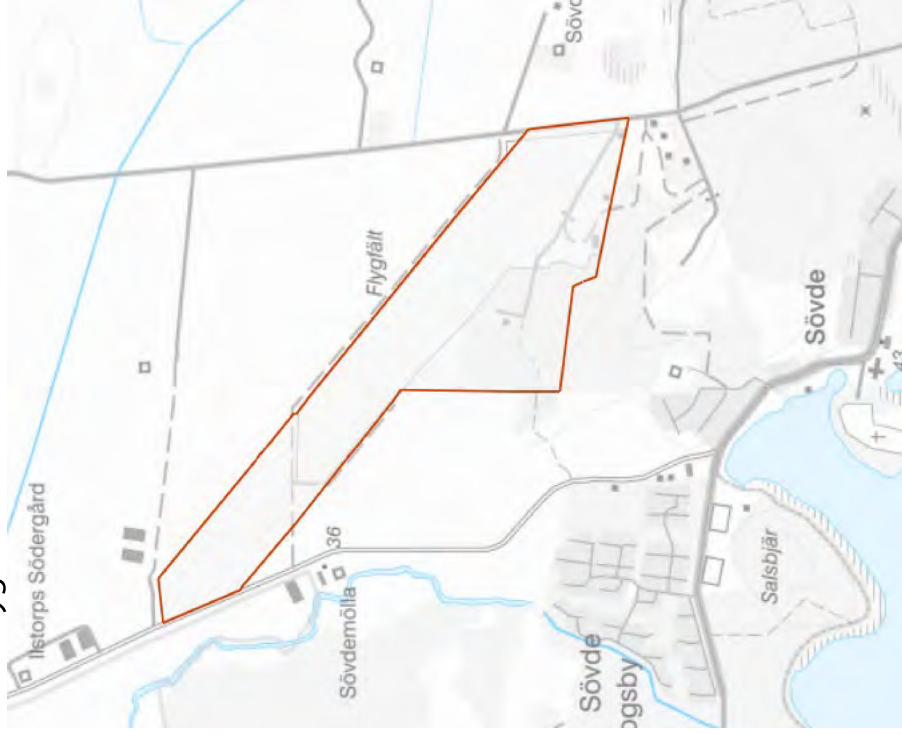
Vissa av Försvarmaktens riksintressen omfattas av sekretess, varpå själva riksintressets geografiska utbredning inte kan redovisas öppet. Tillhörande påverkansområden (s.k. "Påverkansområde övrigt") omfattas dock inte av sekretess. För riksintressen som omfattas av sekretess finns en samlad värdebeskrivning.

Verksamheter

Tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheter

A-, B- och C-objekt utgör miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken. Klassningen beror bland annat på verksamhetens omfattning. I Sjöbo kommun finns B-, och C-objekt, till exempel täkter, avloppsreningsverk, lantbruk, skjutbanor, vindkraftverk och flygfält. För B-objekt söks tillstånd hos länsstyrelsen och för C-objekt krävs anmälan till Sjöbo kommun. Mer information om kommunens tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter finns i avsnittet "Planeringsföresattningar: Miljö- och klimatrisker".

Sövde flygfält

Figur 45. Sövde flygfält

Sjöbo-Sövde Flygfält tillhör kommunens C-verksamheter. Det finns begränsningar i luftrummet kring Sjöbo-Sövde Flygfält, till skydd för

startande och landande flygplan. Till flygfältet finns därför en del särskilda aspekter att ta hänsyn till vid bland annat bygglovshandläggning, se "Mark och vattenanvändning: Generella riktlinjer för ny-, om- och tillbyggnad".

Flygfältet anlades under 30-talet av flygvapnet och tillhörde F10 i Ängelholm. Under mitten av 60-talet etablerades flygklubbsverksamheten på flygplatsen och den fick allt mindre militär betydelse. Sedan mitten av 90-talet ägs hela flygfältet av Sjöbo kommun och sedan dess används flygplatsen endast av civilflyg (motor- och segelflyg) och modellflyg. Flygfältet ligger norr om Sövde.

Skjutbanor

I kommunen finns tre anmälningspliktiga skjutbanor, vid Sjöbo Ora, Sövdeborg och Öveds kloster. I kommunen finns också två icke-anmälningspliktiga skjutbanor, vid Röddinge och Sövdeborg. Även ifall skjutbanorna inte är anmälningspliktiga, behöver hänsyn tas till dem vid bygglovsprövning och fysisk planering eftersom de kan anses ha en viss påverkan på omgivningen, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Verksamheter)".

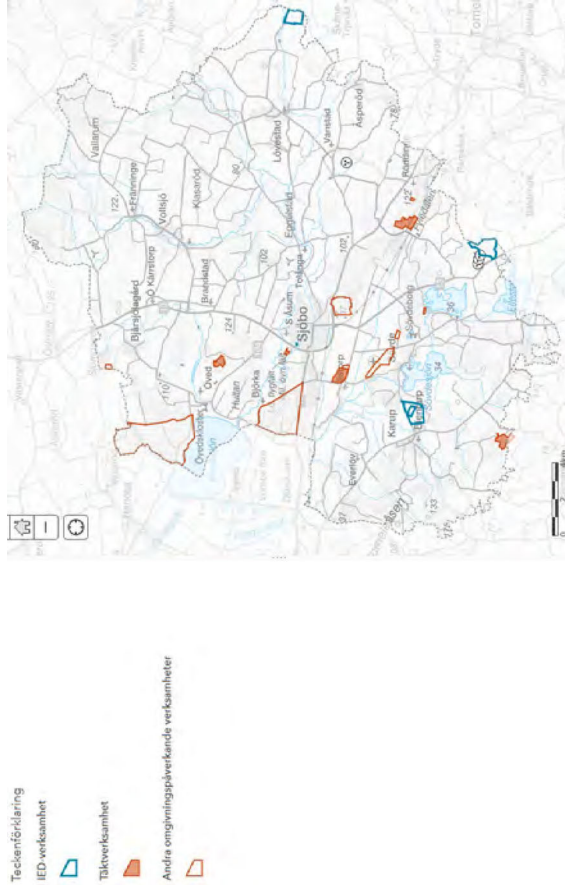
Motorsportbanor

Även motorsportbanor har en påverkan på sin omgivning. I Sjöbo kommun finns två anmälningspliktiga motorsportbanor, vid Ilstorp och Omma-området i Sjöbo tätort.

Lantbruk

I kommunen finns ett antal tillstånds- eller anmälningspliktiga lantbruk, inklusive så kallad industriutsläppsverksamheter. Lantbruken är utspridda i kommunen, med en viss tyngdpunkt mot de nordvästra delarna, det vill säga i landskapskaraktärsområdet Södra mellanbygden.

Figur 46. Omgivningspåverkande verksamheter (spritom lantbruksverksamhet).

Materialutvinning

Det regionala materialhushållningsprogrammet

Det regionala materialhushållningsprogrammet togs fram av Länsstyrelsen Skåne 2005 och reviderades 2012. Programmet innehåller sammanfattningsvis följande riktlinjer:

- Hushållning med befintliga resurser.
- Ökad återvinning av bygg- och rivningsavfall, schaktmassor, krossad reststen från blockstenstäckor och lämpligt avfall från industriell verksamhet för användning som ersättning för i första hand lagkvalitativ ballast. Fler etableringar av återvinningsanläggningar i täkter.

- Ökad användning av markstabilisering vid bygg- och anläggningsarbeten i områden med leriga moräner.
- Ökad användning av morän som fyllnadsmaterial och i betong. Nya moräntäckor bör etableras.
- Krossat berg från bergtäkter är det huvudsakliga ersättningsmaterialet för naturgrus. Nya bergtäkter bör etableras.
- Avvecklad brytning och användning av naturgrus med kornstorlek större än 2 mm. Användning av naturgrus måste reduceras till betong- och torrbruksbranchens behov av sand från täkter där sandfraktionen dominerar. Nya sandtäkter kan behöva etableras.
- Import bör övervägas för omfattande bygg- och anläggningsprojekt med stort ballastbehov i närheten av hamnar.

Materialförsörjningsplan Skåne – 2022

Länsstyrelsen skickade ut ett förslag på ny materialförsörjningsplan för Skåne i april 2022. Remissförslaget tar upp att ballastbehovet och -tillgången är ojämnt fördelad i Skåne. Tillgången på ballast i sydvästra och nordvästra Skåne uppfyller inte de behov som finns, samtidigt som det finns ett gott utbud av berg av god kvalitet i nordöstra Skåne. Men att transportera ballast blir snabbt både olönsamt och påfrestande för klimatet. I sydöstra Skåne finns ett överskott för det lokala behovet, men det är tveksamt om ballasten räcker för att även försörja de andra delregionerna.

I remissförslaget har tre långsiktiga mål formulerats:

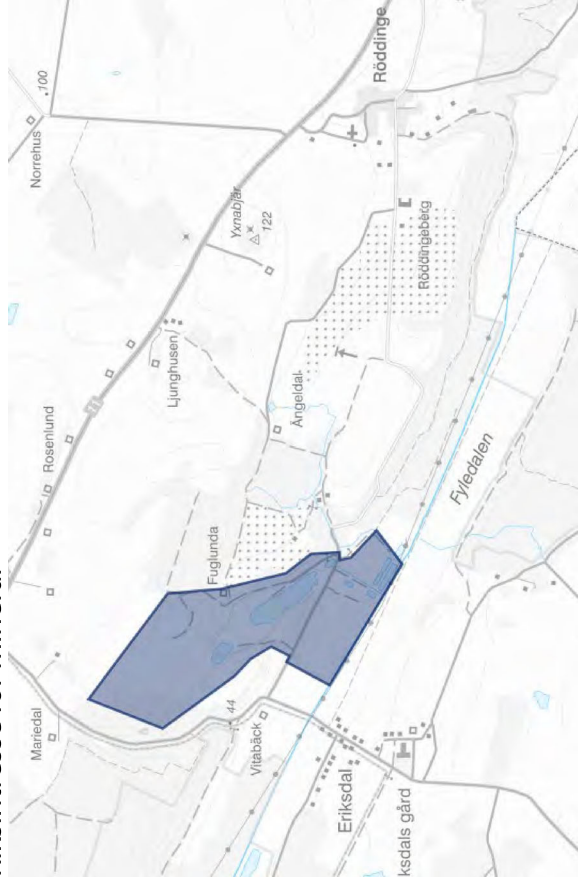
- En långsiktigt hållbar försörjning av ballastmaterial

- Hantering och transporter av massor, med minskad miljö- och klimatpåverkan
- Bred regional samverkan och lika behandling

I remissförslaget anges också följande delmål av relevans för den fysiska planeringen:

- Materialförsörjningsplanerna ska beaktas vid fysisk planering och infrastrukturplanering samt handläggning av områdesskydd.
- Uppmärksamma behovet att identifiera viktiga täktlägen samt mottagningsytor för schaktmassor för återvinning i den kommunala fysiska planeringen.
- För ett utvecklat resonemang om materialförsörjning och fysisk planering, se "Förutsättningar för täktetablering" nedan.

Riksintresse för mineral

Figur 47. Riksintresseområde för värdefulla ämnen och mineral. Data från SGU.

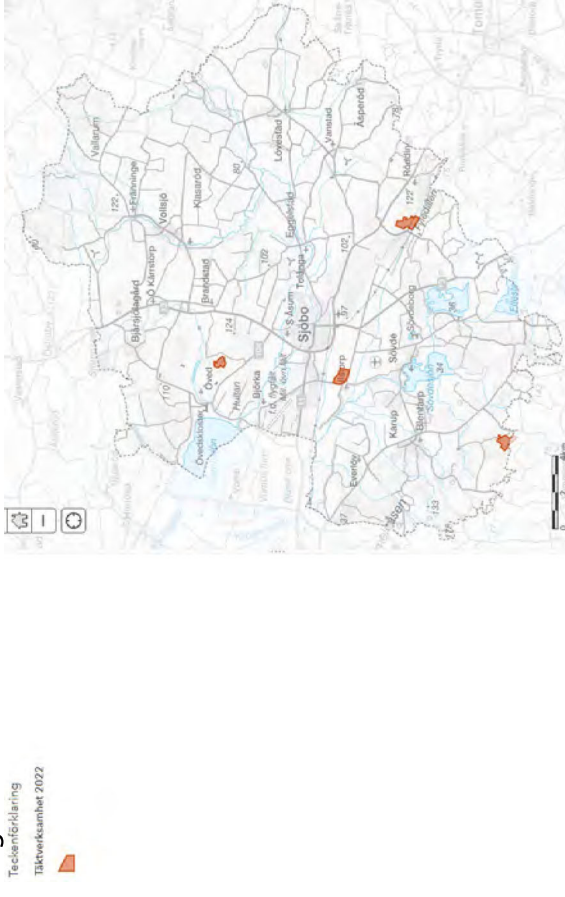
Vissa mark- eller vattenområden innehåller värdefulla ämnen och mineral. De kan därför utgöra utpekade riksintressen, eftersom det är en nationell angelägenhet att skydda dessa områden mot åtgärder som påtagligt kan försvåra för nuvarande och framtida utvinningsverksamhet. Syftet med riksintresset är att göra det möjligt att utvinna material inom områdena.

I Sjöbo kommun är kvartssandträkten vid Eriksdal utpekad som riksintresse för mineral. Kvartssandträkten är belägen 8 kilometer sydöst om Sjöbo. Förutom det uttridade området sträcker sig den geologiskt riksintressanta högre na fyndigheten av kvartssand utanför det avgränsade området och är påvisad på en cirka 4 kilometer lång sträcka

i Fyledalen. Täkten öppnades 1938 och sanden användes som råvara för glasframställning och vid järnbruk. Fram till 2018 bedrev Fyleverken IMB AB verksamhet på området, men i dagsläget bedrivs ingen täktverksamhet där (SGU, 2007).

För att fungera på ett rationellt sätt utan störningar har dagens samhälle i allmänhet ett allt större behov av en kontinuerlig tillförsel av högkvalitativa råmaterial. Uteblivna leveranser skulle omedelbart skapa stora problem. Sanden är av dokumenterat god kvalitet och förekomsten har utnyttjats i mer än 60 år. Till detta kan läggas dess goda brytningsmöjligheter varför den sammantaget utgör en viktig samhällsresurs. Även om kvartssanden för närvarande inte används till glasframställning utgör den en viktig nationell resurs om nuvarande leveranser skulle utebli i en krisituation (SGU, 2007).

Pågående täktverksamhet i kommunen

Figur 48. Pågående täktverksamhet 2022. Verksamheternas utbredning är ungefärlig och baseras inte på fasthetsgränser. Data från Skurups kommun.

Täktverksamhet hör till kommunens B-verksamheter. Detta är de pågående täktverksamheterna i kommunen:

- Typ: Bergtäkt, moräntäkt.
  - Fastigheter: Ågerup 2:26, 2:27, 2:29, 2:30, 2:31, 2:32, 2:84 samt Slimminge 64:3, 64:4 i Skurups kommun.
  - Tillståndstid: 31 december 2025.
- Typ: Grustäkt.
  - Fastighet: Ilstorp 28:21.
  - Tillståndstid: 31 december 2023.
- Typ: Bergtäkt.

- Fastighet: Övedskloster 2:39.
- Tillståndstid: 18 september 2048.
- Typ: Kvartsandtäkt.
- Fastigheter: Fuglunda 1:7 och Röddingeberg 3:19.
- Tillståndstid: 31 december 2018. Ansökt om villkorsändring avseende efterbehandling och förlängd efterbehandlingstid. Ytterligare brytning är inte aktuellt.

Kunskapsunderlag skulle behövas för att kartlägga om de nämnda täkterna, framför allt bergtäkter, kan försörja kommande efterfrågan från infrastrukturprojekt och bostäder inom kommunen och hur stor regional betydelse de har för Sjöbos grannkommuner.

Förutsättningar för framtida täktetablering

Figur 49. Områden med goda geologiska förutsättningar för utvinning av sand, grus eller berg. Data från Sigma Civil AB.

År 2020 utförde Sigma Civil på uppdrag av Sjöbo kommun en utredning om kommunens geologiska förutsättningar för framtida täktetablering. Rapporten heter "Förslag till lokaler för täktetableringar inom Sjöbo kommun". Övriga bedömningar, såsom störningsrisker på grund av närhet till bostäder eller andra motsäande intressen, gjordes inte i samband med utredningen. I utredningen framkom två platser med geologiskt goda förutsättningar för bergtäkt, en i sydvästra och en i nordvästra delen av kommunen, samt fem platser med geologiskt goda förutsättningar för grus- och sandtäkt. Ett av områdena sammanfaller med den befintliga täkten vid Ilstorp (Skåne Grus AB). I de jordartsdata som använts till undersökningen, från Sveriges

geologiska undersökning (SGU), pekas inga områden i Sjöbo kommun ut som särskilda moränområden utifrån ett ballastperspektiv, varpå inga geologiskt lämpliga platser för moräntäkter föreslås i utredningen.

Förutsättningar för framtida bergtäkt

Berggrund av god kvalitet som är lämpad för ballastproduktion finns på få ställen i Skåne där kristallin berggrund går i dagen (till exempel Romeleåsen och Linderödsåsen), vilket kräver mellankommunalt samarbete i översiktsplanering och vid tillståndsgivning för att tillgodose skånska kommuners råvarubehov för infrastruktur och bostäder (SGU). Enligt det regionala materialhushållningsprogrammet är det huvudsakliga ersättningsmaterialet för naturgrus krossat berg från bergtäkter.

I dagsläget återfinns två bergtäkter i Sjöbo kommun, i Övedskloster (AB Sydsten) och i Ågerup (Swerock AB). I kommunen finns två områden där bergkvalitetsundersökningar genomförts med avseende på ballast, ett i norra delen av kommunen och ett i den södra, på Romeleåsen. Klass 1-material för järnväg, betong och väg återfinns i både den norra och den södra delen av kommunen. I den utredning som gjordes 2020 pekas särskilt två områden ut, ett i norra delen av kommunen och ett i södra. I det norra området, på Linderödsåsen, sammanfaller de bedömda klass 1-bergmassorna för järnväg och betong med klass 2-massor för vägmakadam. I det södra området sammanfaller klass 1-massor för järnväg, betong och makadam.

Det södra området är beläget på Romeleåsen. Åsen hyser höga natur-, rekreations- och kulturvärden, vilket motiverar vidare undersökning av lämpligheten för nya bergtäkter i kommunens norra delar. Det södra området ligger också delvis inom ett av kommunens utredningsområden för vattenskydd, se "Planeringsförutsättningar: Teknisk försörjning". Inom norra området finns befintlig

sammanhållen bostadsbebyggelse. Dessa förutsättningar kan påverka möjligheterna för en framtida täktetablering.

Förutsättningar för framtida grus- och sandtäkt

För att kunna bestämma geologiskt lämpliga områden för sandtäkter i kommunen har olämpliga områden sorterats bort, utifrån materialförsörjningsprogrammets riktlinjer angående fraktioner och utifrån huruvida materialets volymer är bedömda som uttagbara. Efter utförd sortering efter kriterierna, återstod fem områden, inklusive en grus- och sandförekomst vid Ilstorp där en befintlig täkt är belägen (Skåne Grus AB).

Samtliga potentiella områden i kommunen som har bäst geologiska egenskaper och uppfyller kriterierna i det regionala materialhushållningsprogrammet, återfinns helt eller delvis i områden med höga bevarandevärden vad gäller naturvård och kulturmiljö. Förekomsterna har också i sig själva ett högt bevarandevärde, då de kan vara viktiga från både en hydrogeologisk och en naturvårdsmässig synpunkt. Att anlägga en grus- och sandtäkt i dessa förekomster innebär därför per definition ett ingrepp i något av de bevarandevärden som satts upp av länsstyrelsen, kommunen och andra aktörer. Det finns ingen naturgrusförekomst i kommunen som inte bedömts inneha stora naturvärden eller helt sakna geologiska värden. Förekomsterna är dock en viktig resurs för samhällets funktioner och de båda intressena måste vägas mot varandra i tät dialog med berörda aktörer, invånare, tillsynsmyndigheter och andra intressenter.

Alla de fem områdena i utredningen ligger i kommunens västra delar. Område B ligger mycket nära befintlig bostadsbebyggelse i Hemmestorp. Området vid Ilstorp sandförekomst sammanfaller med ett riksintresseområde för kulturmiljö, vilket kan påverka möjligheterna för framtida utökning av verksamheten. Område A ligger till stor del

inom ett naturminne. Område C angränsar till ett utredningsområde för vattenskydd. Område D ligger delvis inom ett område som finns med i det regionala kulturmiljöprogrammet.

Kommunens bedömning

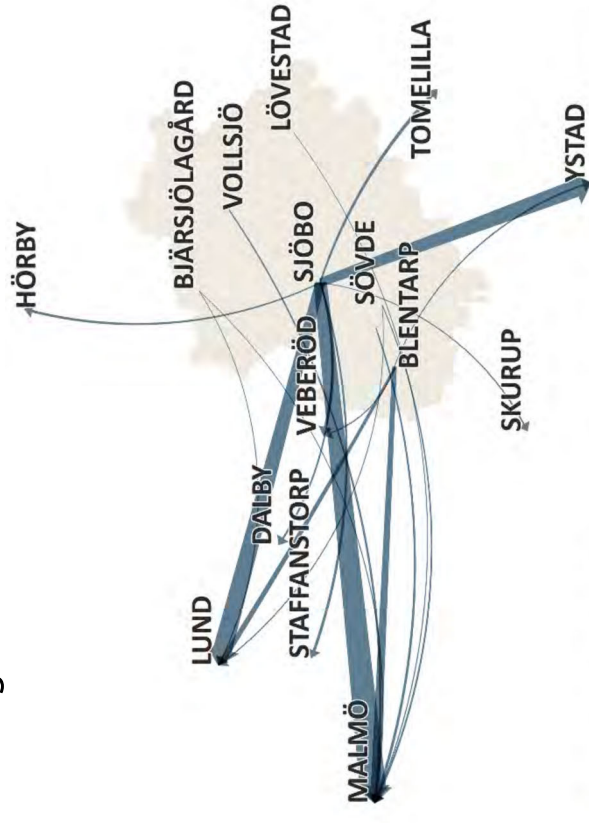
Sjöbo kommun har gjort den sammanvägda översiktliga bedömningen att inget av de i rapporten kartlagda områdena med geologiskt goda förutsättningar för utvinning av sand, grus eller berg kan anses direkt lämpliga för täktetablering i dagsläget, på grund av att alla områden sammanfaller med andra intressen såsom bostadsbebyggelse, kulturmiljövård och grundvattenskydd. En bedömning görs dock alltid av länsstyrelsen och/eller mark- och miljödomstolen vid varje enskild täktansökan.

Utredningen pekar ut två områden med geologiskt goda förutsättningar för bergtäkt. I SGU:s data om grus och krossberg kan dock utläsas att även andra områden i kommunens norra och södra delar skulle kunna vara geologiskt lämpliga för bergutvinning, exempelvis området i kommunens nordöstra spets, även om bergkvaliteten i de områdena inte är riktigt lika hög för både betong, järnväg och väg. Den befintliga bostadsbyggelsen inom landskapskaraktärsområde Linderödsåsen är inte heller fullt så omfattande som inom landskapskaraktärsområde Romeleåsen. Andra förutsättningar, såsom värdefulla ostörda områden, närhet till större vägar och påverkan på eller samverkan med totalförsvarets intressen (Linderödsåsen omfattas till stor del av ett så kallat "Påverkansområde övrigt"), behöver dock också vägas in i en eventuell framtida lämplighetsbedömning.

För mer information om kommunens förhållningssätt till den utredning som tagits fram, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Verksamheter)".

Mobilitet

Pendling

■ Arbetspendling från Sjöbo kommun 2016 (mellan 20 och 464 pendlare) (2018, SCB)

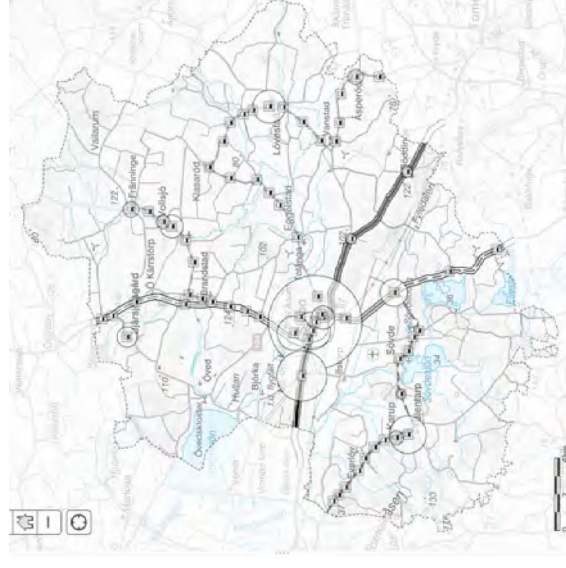
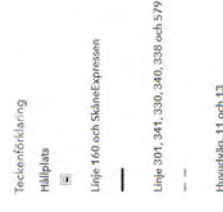
Figur 50. Övervägande pendlingsvägströskor i kommunen år 2016. Data från SCB (2018).

Sedan mitten av 1900-talet har Sjöbo utvecklats från att vara en utpräglad jordbrukskommun till att bli en kommun där många pendlar ut till omkringliggande större städer och tätorter. Cirka 7 000 av kommunens totalt cirka 19 400 invånare pendlar ut och cirka 2 000 in för arbete eller studier. År 2016 skedde utpendlingen för arbete främst till Lunds kommun (cirka 1 300 pendlare) och Malmö kommun (cirka 1 230), följt av Ystad (cirka 700) och Tomelilla (cirka 300).

Kartbilderna visar större pendlingsstråk mellan tätorter. I Sjöbo arbetar 46 procent av de förvärvsarbetande i den egna kommunen medan övriga pendlar ut till arbete i andra kommuner (2017). Sjöbo är därmed bland de 15 skånska kommunerna med lägst andel förvärvsarbetande som bor och arbetar i samma kommun. I Skåne som helhet var andelen 59 procent 2017.

Inpendling till kommunen sker främst från Ystad (cirka 430 pendlare 2017) och Tomelilla kommun (cirka 340 pendlare), följt av Lunds kommun (cirka 280 pendlare) och Malmö stad (ca 200 pendlare). Sjöbo tätort är det främsta målet för pendlingen. Även inomkommunal pendling förekommer, till Sjöbo tätort och till centralorterna. Antalet kollektivtrafikresande och resesträcker per invånare i kommunen har ökat under de senaste åren.

Kollektivtrafik

Figur 51. Strukturer för kollektivtrafik i kommunen, samt resandestatistik från hållplatserna. Data från Skånetrafikens (2019), förutom resandestatistiken som är från 2017.

I Sjöbo kommun går det starkaste busstråket längsmed väg 11, med busslinje 160 från Lund, och med SkåneExpressen 5 och 8 från Lund och Malmö. I de södra och norra delarna av kommunen finns också busslinjer till samtliga av kommunens tätorter: linje 30 och 341 i söder och linje 330, 340, 338 och 579 i norr.

Den interaktiva kartan visar kommunens huvudsakliga kommunikationer. Väg 11 och 13 kan ses som vita streck med svart kontur. Kartan visar även busslinjer och hållplatser samt totalt antal påstigande 2017 (över 1 000 stycken). En stor majoritet av påstigningarna skedde 2017 på Sjöbo busstation, cirka 330 000. I övrigt

skedde många av påstigningarna på busshållplatser inom Sjöbo tätort och på hållplatserna i Blentarp, Vollsjö och Lövestad, och i Sövdeborgskorset.

Avstånd till busshållplats

I Sjöbo kommun ligger cirka 62 procent av bostadshusen, och samtliga flerbostadshus utom två, inom 800 meters avstånd från en busshållplats, fågelvägen. Cirka 31 procent av bostadshusen, och 61 procent av flerbostadshusen, ligger inom ett avstånd av 400 meter (Sjöbo kommun, 2022). Uppgifterna 400 meter och 800 meter har hämtats från den parkeringsnorm som antogs i Sjöbo kommun 2021. Avstånden är beräknade utifrån samtliga busshållplatser som har en avgång, oavsett turtäthet. Turtätheten i kommunen kan antas vara högre längsmed kommunens starkare stråk, det vill säga SkåneExpressen och linje 160. Enligt "Framtidens kollektivtrafik på landsbygden", en förstudie som togs fram 2019 i samarbete med bland annat Tomelilla kommun och Region Skåne, utgör dessa linjer tillsammans med linje 301 så kallad "god tillgång till kollektivtrafik" inom kommunen, medan linje 341, 340, 330, 338 och 579 räknas till kategorin "mindre god tillgång till kollektivtrafik".

Majoriteten av kommunens detaljplaner och kartlagda sammanhållna bebyggelse ligger inom 400 eller 800 meter från en busshållplats. Det finns emellertid ett par detaljplaner som ligger utanför dessa områden. I dessa finns ett antal lediga bostadstomter kvar. Även i Karup Nygård finns ett antal oexploaterade byggrätter som ligger längre än 800 meter från en busshållplats. I Båretofta finns också en oexploaterad detaljplan som medger campingstugor.

Sjöbos plats i regionens kollektivtrafik

Figur 52. Sjöbos plats i regionens kollektivtrafik. Data från Region Skåne (2018) och SCB (2015).

Enligt rapporten "Ung i Sjöbo" som togs fram år 2017 (Persson) är förbättrad kollektivtrafik den viktigaste frågan för de unga. En bättre kollektivtrafik skulle tillgängliggöra ett större utbud, göra det lättare att umgås och delta i fritidsaktiviteter, och underlätta de ungas skolgång framöver. Framförallt gäller det kollektivtrafik till byarna.

De förutsättningar som finns idag gör det emellertid svårt att koppla ihop många av Sjöbos tätorter med starka kollektivtrafikstråk i Skåne. Den mycket förenklade kartbilden till höger visar att det starka kollektivtrafikstråket längsmed väg 11 skulle möjliggöra utveckling av endast en liten del av kommunen ifall hänsyn enbart togs till att utvecklingsområden bör ha god tillgång till kollektivtrafik. Befolkningsunderlaget i och omkring kommunen är relativt litet i jämförelse med övriga Skåne, framför allt de västra delarna. Om hela Sjöbo ska leva och utvecklas behövs andra lösningar.

Pilot plusresa

I mars 2021 startade Skånetrafiken ett nytt pilotprojekt som ska göra det enklare för de som bor på landsbygden att resa kollektivt. Projektet heter "Pilot plusresa". Testområdet för detta pilotprojekt är Hässleholm och Osby kommun. Tanken med plusresa är att koppla ihop landsbygd med större trafikstråk. Fokus är främst på arbets- och studiependling men även på fritidsresor för en fungerade vardag. Lösningen innebär att en resenär som har 2 kilometer eller längre till närmaste hållplats ska kunna resa från hemmet till en av kollektivtrafikens hållplatser eller tvärtom. Till skillnad från närtrafik, som är tidtabellsstyrd och ofta bara har enstaka avgångar per dag, kan plusresor bokas mer när det passar resenären. Det finns planer på att lansera projektet även i Sjöbo kommun, men vid översiktsplanens framtagande är det ännu inte klart när den lanseringen kommer att ske.

Planerade insatser

Teckenförklaring
Planerad högkvalitativ busstrafik (ungefärlig sträckning)

Figur 53. Planerade insatser för förbättrad kollektivtrafik i kommunen. Sträckningen är ungefärlig.

I Skånetrafikens Trafikförslöjningsprogram 2020–2030 pekas busstråket längsmed väg 11 genom Sjöbo tätort, Anklam och Röddinge ut som ett busstråk av regional betydelse. Busstråket mellan Blentarp och Veberöd samt mellan Sjöbo tätort och Ystad, längsmed väg 13, pekas ut som ett busstråk av delregional betydelse.

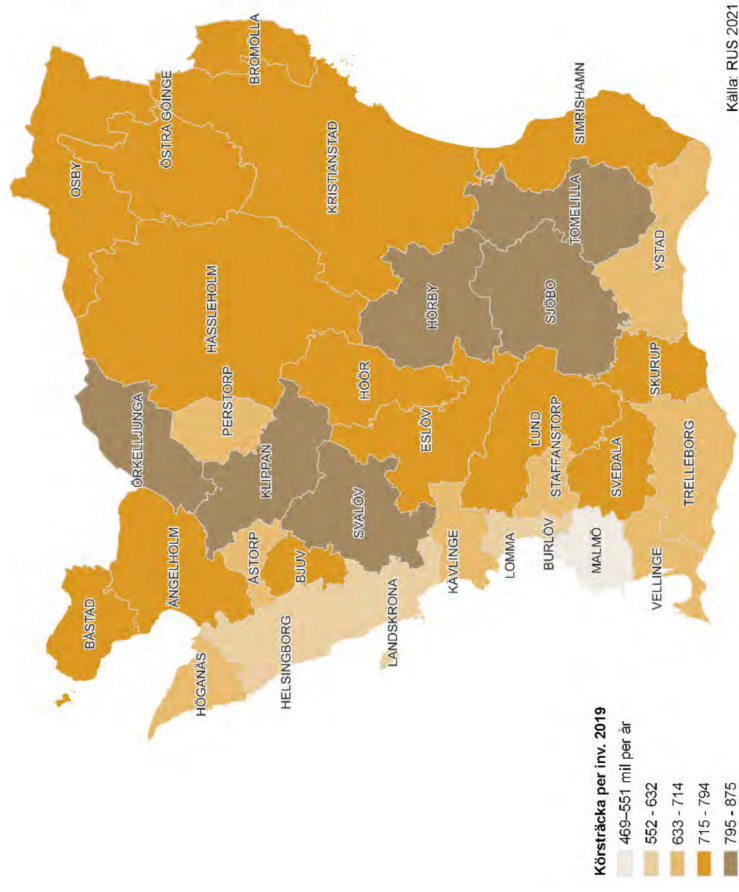
I programmet finns planer på att utveckla de nuvarande SkåneExpress-linjerna längs med väg 11 till så kallad högkvalitativ busstrafik. Syftet är att uppnå en högkvalitativ kollektivtrafik på avstånd som lämpar sig för daglig pendling och som är attraktiv med bland annat hög resestandard och komfort. SkåneExpress 5 får kvartstrafik under peak-tid mot Lund, och i andra riktningen går alla turer till Simrishamn (halvtimmestrafik).

SkåneExpress 8 har kvar sin nuvarande trafikering, och en översikt pågår av möjligheterna för snabbare genomfart i Veberöd.

Väg

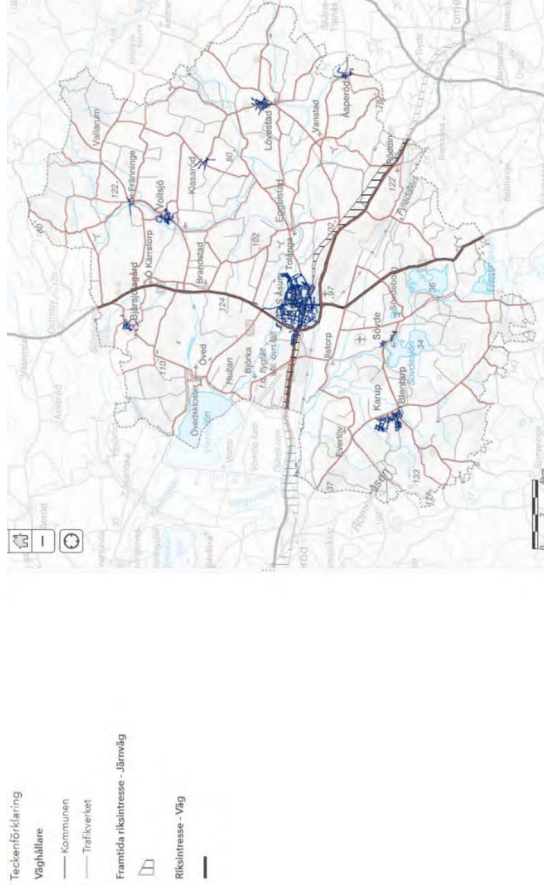
I Skåne står transporterna för nästan hälften av växthusgasutsläppen. I Sjöbo kommun står transporterna för en tredjedel av växthusgasutsläppen. Sjöbo kommun är en stor kommun till ytan och vi kör generellt längre sträckor och har ett högre antal bilar per person jämfört med Sverige och Skåne som helhet.

Medan den totala biltätheten i Skåne 2020 låg på 476 bilar per 1000 invånare, låg biltätheten i Sjöbo kommun samma år på 606 bilar per 1000 invånare. Den genomsnittliga körsträckan per person i Skåne var 641 mil 2019. För Sjöbo kommun var motsvarande sträcka 875 mil, vilket är en sänkning från det föregående året, då 897 mil per invånare registrerades. Sjöbo kommun har längst körsträcka i Skåne. Jämfört med våra grannkommuner har Sjöbo en hög förbrukning av diesel och bensin. Andelen miljöbilar i Sjöbo kommun låg på 12 procent vid årsskiftet 2020/2021, och i hela Skåne var motsvarande andel 14 procent.

Figur 54. Körsträcka per invånare 2019. Data från Regional utveckling och samverkan (RUS) (2021).

Kommunikationer

Figur 55. Väg- och järnvägsinfrastruktur i Sjöbo kommun samt riksintressen för kommunikationer. Data från Trafikverket.

Riksvägarna 11 och 13 utgör grundstommen i kommunens vägnät. Vägarna ingår i regionens funktionellt prioriterade vägnät och är av regional betydelse för gods, för dagliga- och långväga personresor, och för kollektivtrafik. Väg 11 är av särskild betydelse för regional eller interregional trafik. Vägen förbinder Österlen med Malmö och Lund. Väg 13 är av särskild betydelse för regional eller interregional trafik. Den utgör en del av en viktig förbindelse från Mellansverige till södra Skåne, bland annat till Ystads hamn.

Sträckan Staffanstorps–Tomelilla är ett riksintresse för framtida järnväg och ett samhällsbyggnadsprojekt som främst syftar till att knyta samman östra och västra Skåne med Öresundstunneln och skapa

förbättrad regional balans. Riksintresseområdet korsar kommunen i västöstlig riktning och går igenom Sjöbo tätort längsmed gamla spårstråk i anslutning till dagens busstation. Simrishamnbanan kallades den järnväg som gick mellan Malmö och Simrishamn via Tomelilla. Idag återstår endast delen Malmö–Staffanstorps.

Under 2020–2022 pågick en statlig översyn av befintliga och framtida riksintressen. I utredningens remissförslag föreslogs att riksintresset för riksvägar 11 och 13 samt framtida riksintressen för järnväg tas bort.

Transport av farligt gods

Transportleder för farligt gods finns längsmed väg 11 och 13. Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och produkter som kan skada människor, djur, miljö, egendom och annat gods om de inte hanteras rätt under bland annat transporter. Det kan till exempel vara gasol, olja och bensin. Länsstyrelsen har rekommendationer för hur olycksrisken och konsekvenserna av en olycka med farligt gods kan minimeras.

Det är viktigt att beakta transporter av farligt gods när ny bebyggelse planeras intill transportanläggningar, när ny transportinfrastruktur planeras och när markens användning ska förändras på annat sätt. Om hänsynsfrågan hanteras tidigt i processen, till exempel genom lämplig lokalisering, kan risken för olyckor undvikas eller begränsas, och eventuella kostnader för riskreduktion minimeras. För mer information om riktlinjer för markanvändning i anslutning till transportvägar för farligt gods, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Transportinfrastruktur)".

I anslutning till väg 11 öster om Sjöbo tätort finns ett vattenskyddsområde. Åtgärder för att skydda det mot föroreningar är vidtagna av Trafikverket i form av täta diken mellan Sjöbo tätort och Anklam. Det finns också en vattentäkt i närheten av väg 11 i Röddinge

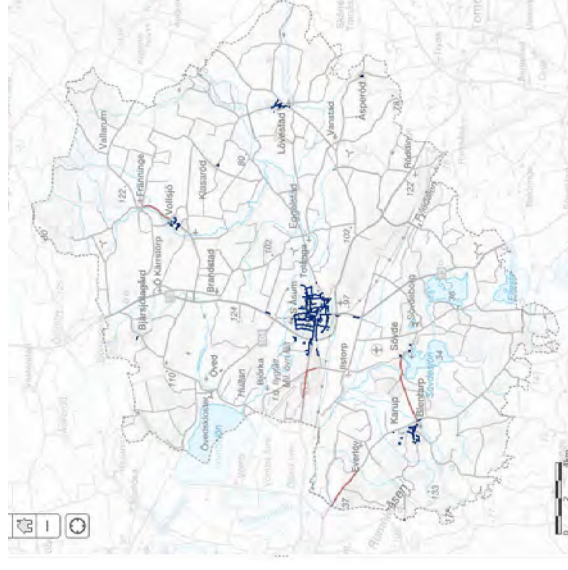
som inte har något vattenskyddsområde ännu, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Transportinfrastruktur)".

Trafikolyckor

I SÖRF:s handlingsprogram 2019–2022 enligt lag om skydd mot olyckor anges att trafikolyckorna i Sverige har ökat under de senaste åren. Mellan 2010 och 2017 ökade räddningstjänsternas insatser vid trafikolyckor med cirka 25 procent. Förklaringen ligger troligtvis i en ökande trafikmängd. I SÖRF:s insatsområde, det vill säga i kommunerna Sjöbo, Simrishamn, Tomelilla och Ystad, minskade emellertid trafikolyckorna med cirka 25 procent under perioden 2010–2017. Antalet personskador minskade i motsvarande grad under samma tidsperiod. Flest olyckor i kommunerna inträffar på de vägar som är hårdast trafikerade, det vill säga väg 11 och 13 (i Sjöbo kommun). Flest olyckor inträffar enligt statistiken under de tider på dygnet då pendlingstrafiken är som mest intensiv (SÖRF, 2019).

Cykel

Teckenförklaring
Befintlig gång- och cykelväg
— Trafikverket
— Kommunen

Figur 56. Cykelvägar, inklusive uppgift om vem som är väghållare, i Sjöbo kommun. Data från Trafikverket och Sjöbo kommun.

Cykeln är ett transportmedel som har stor potential för att ersätta bilen, framför allt på kortare sträckor. Cykeln ger inte upphov till buller eller luftutsläpp och ökar den fysiska aktiviteten hos invånarna. Det i sin tur ökar folkhälsan och resulterar i stora sjukvårdsbesparingar för samhället. Cykling är också en populär fritidsaktivitet och en tillgänglig infrastruktur för cykling kan ge ökade möjligheter för landsbygdens besöksnäring.

I Sjöbo kommun är cykelvägnätet främst lokaliserade i centralort och serviceorter, samt mellan Bientarp och Sövde, Hemmestorp och

Veberöd (färdigställs under våren 2022), Vollsjö och Fränninge och västerut från Sjöbo tätort.

Ett projekt som kommunen drivit är "Cykla i Sjöbo" som syftar till ett ändrat beteende för att få fler att cykla. Projektet utredde förutsättningarna för ökat cyklande i Sjöbo samt åtgärder. Utredningen visar i stora drag att det finns ett intresse för utbyggnad av cykelnätet, att belysning är viktig för att öka cyklandet och att det är viktigt att se över antalet busshållplatser i kommunen och cykelparkeringsmöjligheten vid dessa.

Samspel med VA-försörjning

Infrastrukturen är av stor betydelse för hur VA-försörjningen ser ut och kan utvecklas och vice versa. Infrastrukturen påverkar exempelvis placering av vattenverk och reningsverk samt ofta även ledningsdragnings. Vid utbyggnad av allmän VA-försörjning kan synergieffekter uppnås med satsningar på den lokala infrastrukturen. Ledningsdragnings underlättas där det redan finns vägar, cykelbanor, före detta banvallar och så vidare, vilket ibland innebär att det är fördelaktigt att välja en något längre sträcka för en ny ledning längs en väg, istället för att dra ledningen genom till exempel en skog.

Infrastruktur kan också utgöra en beaktansvärd risk för en vattentäkt, dels genom risken för tillförsel av förorenat dagvatten, dels genom den olycksrisk som finns på både väg och järnväg. Nya infrastrukturprojekt kan även komma att medföra konkurrens om en gemensam resurs då det för byggnation och drift kan krävas att vatten avleds från mark eller berg (Sweco, 2014).

Planerade insatser för väg

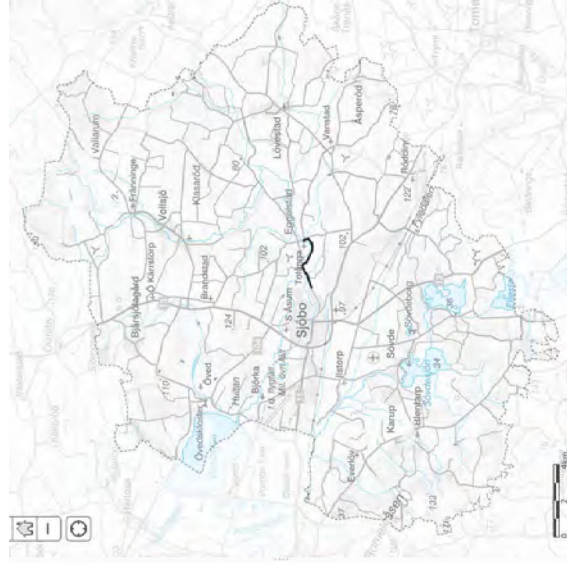
Trafikverket planerar att bygga om väg 11 för att öka trafiksäkerheten och framkomligheten mellan Anklam och Tomelilla. Den befintliga vägen mötessepareras genom att omkörningsfält, en så kallad 2+1-väg, byggs. Planerad byggstart är 2024.

Trafikverket planerar också för att bygga om väg 13 förbi Assmåsa söder om Sjöbo för att förbättra trafiksäkerheten och framkomligheten på vägen. Vägen kommer delvis att få en ny sträckning för att minska risken för översvämning. Vägen kommer även att breddas och förstärkas.

Planerade insatser för cykelväg

I remissförslaget för den regionala transportinfrastrukturplanen 2022–2033 (Region Skåne, 2021) framgår nedanstående regionala cykelväg:

- Sjöbo-Tolånga (Marielundsvägen) (2024–2026)

Figur 57. Planerade insatser för utbyggnad av cykelvägnätet i kommunen. Sträckningen är ungefärlig.

Buller

Många skåningar störs av vägtrafikbuller. Större ostörda och bullerfria områden utomhus är en bristvara i Skåne och de som finns behöver värnas.

Kommuner med en befolkning på under 100 000 har inga krav på sig att ha åtgärdsprogram enligt miljö kvalitetsnormerna för utomhusbuller. I mindre kommuner ska strävan vara att begränsa buller, vilket styrs av allmänna hänsynsregler i miljöbalken och av reglerna om egenkontroll, tillsyn och provning.

Vägrafiken står för den största delen av bullerstörningar i kommunen. Större trafikflöden har väg 11 och 13 och centrala Sjöbo tätort. Sjöbo

kommun genomförde 2012 en orienterande bullerinventering av fastigheter längs trafikerade gator i tätorten. Av bullerkartläggningen framgår att det endast är ett mindre antal fastigheter som utsätts för nivåer över riktvärdena. Framför allt är det maxnivåerna som är problematiska, vilket är vanligt i tätare gatumiljöer. Bullernivåerna är högst på Västergatan, väster om Bussgatan och söder om Silogatan på Södergatan. Det finns en bullerpolicy (2008) för de vägar där kommunen är väghållare. Den som äger en fastighet och som störs av buller från en kommunal väg kan söka bidrag för åtgärder som minskar vägtrafikbullret.

År 2015 tog länsstyrelserna fram en GIS-baserad (som bygger på geografiska informationssystem) metod för att identifiera ostörda områden, det vill säga områden i bullerkategori 0–0.10. Metoden skiljer sig från de som har funnits tidigare bland annat tack vare att den tar hänsyn till vegetationens inverkan på bullernivåer. Det GIS-skikt från 2016 som finns att tillgå i samband med rapporten (se karta nedan) visar att Skåne län generellt har få ostörda områden jämfört med övriga landet, framför allt Skånes sydliga och västliga delar, inklusive Sjöbo kommun.

Vissa delar av kommunen ingår i eller angränsar till ett antal kluster av ostörda områden, i många fall sammanhängande med utpekade grönsstruktur- och naturvårdsområden. Områden med låga ljudnivåer sammanfaller ofta av förklarliga skäl med mörka områden. Den här översiktsplanen innehåller inga specifika kartläggningar över mörka områden, men även de är en resurs som bör värnas. Ostörda områden avser inte påverkan från verksamhet inom de areella näringarna.

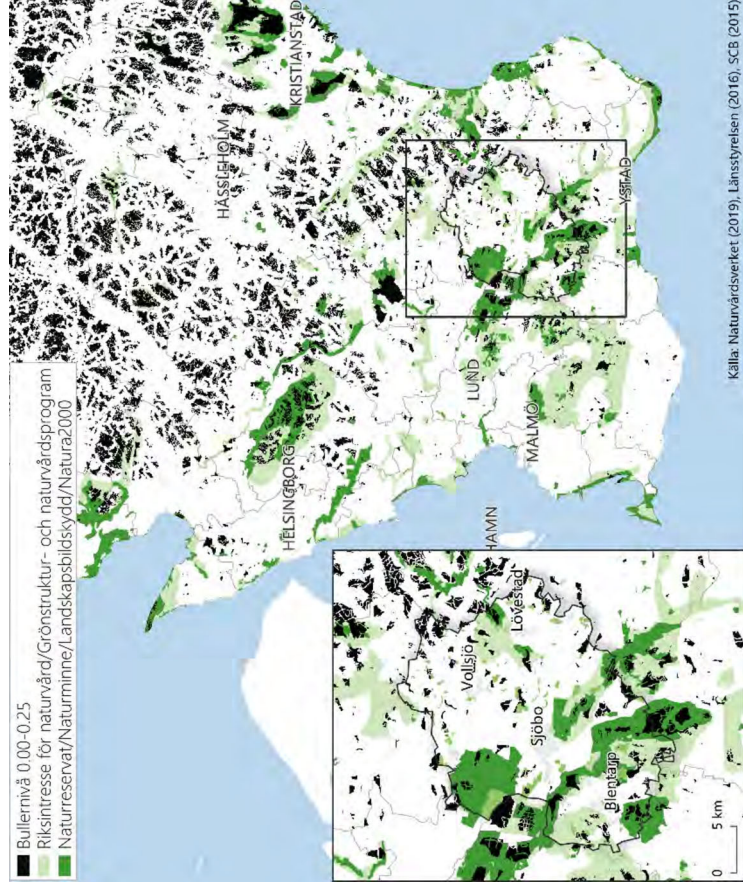
Det finns få ostörda områden med stora natur- och kulturmiljövärden på närmare håll för Malmö-Lundregionens invånare. Ostörda områden

har en stor potential ur ett regionalt perspektiv och kan utgöra en stor tillgång för turism och rekreation.

Sjöbo kommuns har, med utgångspunkt i länsstyrelsernas kartläggning ovan samt områden med höga naturvärden, gjort en kartering av områden som bedöms vara lämpliga att bibehålla som ostörda fram till 2040, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar)".

Figur 58. Kartering över ostörda områden från länsstyrelserna (2016).

Figur 59. Områden från länsstyrelsernas bullerkartering och områden med riksintresse för naturvård, områden från kommunens grönstruktur- och naturvårdsprogram samt områden med naturreservat, naturminne, landskapsbildskydd och/ eller Natura 2000.

Tekniska försörjningssystem

Dricksvattenförsörjning

Grundvattnets sårbarhet

Från SGU finns data att tillgå som översiktligt indikerar grundvattnets sårbarhet. Grundvattnets sårbarhet (ytor större än cirka 1 ha) baseras på befintliga data från SGU:s jordartskartor, modellerade jorddjup, grundvattenmagasin och grundvattenförekomster som finns utpekade inom vattenförvaltningen. Noggrannheten i underliggande material är av skiftande kvalitet och för att göra en mera omfattande bedömning av sårbarheten för en viss plats måste en detaljerad undersökning göras på plats (SGU, 2017). Likväl kan informationen vara av relevans vid bedömningar av exempelvis tillståndspliktiga verksamheter.

Grundvattentillgångar och vattenverk

Dricksvattenförsörjningen i Sjöbo kommun är helt baserad på grundvatten. Totalt 28 procent av kommuninvånarna får sitt dricksvatten från privata brunnar. Övriga 67 procent av kommuninvånarna är kopplade till kommunalt dricksvatten. Sjöbo kommun har idag nio vattenverk med elva grundvattentäkter kopplade till sig. Vattentäkterna ligger i olika grundvattentillgångar. Sjöbo kommun har även samarbete med grannkommuner; Knickarp förses med vatten från Ystad kommun och anslutna byar området omkring Hemmestorp förses med vatten från VA Syd.

Vissa av de större grundvattentillgångarna i kommunen är mycket skyddsvärda eftersom de används som vattentäkter av både privatpersoner och kommuner, men även som vattenreserv för framtiden. Vattenförekomster som pekas ut som värda att bevara för

framtiden får ofta inga vattenskyddsområden varför dessa är extra viktiga att ta i beaktande i översiktsplaner och detaljplaner.

Vattenförekomster i sand och grus

Sjöbo vattenverk, vars vattentäkter i Grimstofta och Gröndal förser 56 procent av kommunens invånare med vatten, tar sitt vatten från vattenförekomsten Revingehed (WA14819189). Vattenförekomsten är utbredd och sträcker sig genom tre kommuner. Den täcker delar av samma område som Vombsänkan, men inte i berg utan i de överlagrande sand- och jordlagren. Revingehed har mycket goda uttagsmöjligheter. Förekomsten försörjer möjligen också någon eller några av de större gemensamhetsanläggningar för dricksvatten som finns i kommunen. Grundvattnets sårbarhet är till största del hög, samt hög under tätande jordlager (SGU).

Snogeholm (WA54918966) och Ilstorp (WA68758318) är två vattenförekomster som har ovanligt goda uttagsmöjligheter i delar av magasinen. Båda områdena är möjliga för framtida vattentäkter i kommunen, särskilt kring Sövde-Snogeholm och norr därom. Förekomsterna försörjer möjligen någon eller några av de större gemensamhetsanläggningar för dricksvatten som finns i kommunen. Grundvattnets sårbarhet är till största del hög, samt hög under tätande jordlager (SGU).

Fyledalen (WA44667498) är en mycket smal och utsträckt vattenförekomst som sträcker sig genom tre kommuner, från Tågra och genom Fyledalen och söderut. Delar av förekomsten har ovanligt goda uttagsmöjligheter och används som kommunal vattentäkt både i Ystad och i Tomelilla kommun. Grundvattnets sårbarhet är till största del hög under tätande jordlager (SGU).

Vanstad vattenverk, Lövestad vattenverk och Klararöd vattenverk får sitt vatten från tre mindre vattenföremster i sand- och grusavlagringar med måttliga uttagsmöjligheter (Vanstad [WA3508370] samt ej namngiven utanför Lövestad/Heinge [WA4704045] och ej namngiven utanför Klararöd [WA4309253]). Dessa tre vattenföremster är därmed viktiga ur ett vattenförsörjningsperspektiv. Grundvattnets sårbarhet är till största del hög, samt hög under tätande jordlager (SGU).

Utöver dessa finns ytterligare tre mindre vattenföremster i sand- och grus med måttliga uttagsmöjligheter. Föremsten vid Lövestad Åsar (WA47879523) är viktig som möjlig framtida vattentäkt. De övriga två, norr om Åsumsån (WA37781110) och vid Vressel eller Torps by (WA70178938) är av mindre vikt ur ett kommunalt vattenförsörjningsperspektiv. Grundvattnets sårbarhet är till största del hög (SGU).

Vattenföremster i sedimentärt berg

Blentarp vattenverk tar troligtvis sitt vatten från vattenföremsten Vombsänkan (WA12744184). Vombsänkan, som är den största vattenföremsten i kommunen, sträcker sig genom ytterligare sex kommuner i Skåne och innehåller flera dricksvattentäkter med vattenskyddsområden. Vattenföremsten har mycket goda uttagsmöjligheter och är av stor betydelse, både som befintlig vattentäkt och som en möjlig vattentäkt för Sjöbo i framtiden, särskilt kring Sövde-Snoeholm och norr därom. Vombsänkan är även viktig som vattentäkt för andra kommuner. Föremsten försörjer möjligen också någon eller några av de större gemensamhetsanläggningar för dricksvatten som finns i kommunen.

Romeleåsens östslutning (WA79873141) är en långsmal vattenföremst med måttliga uttagsmöjligheter längs Vombsänkans södra sida. Eftersom gränsdragningen mellan vattenföremsterna inte är helt säker, kan Blentarp vattenverk eventuellt ta sitt vatten från Romeleåsens östslutning. Föremsten försörjer möjligen också någon eller några av de större gemensamhetsanläggningar för dricksvatten som finns i kommunen.

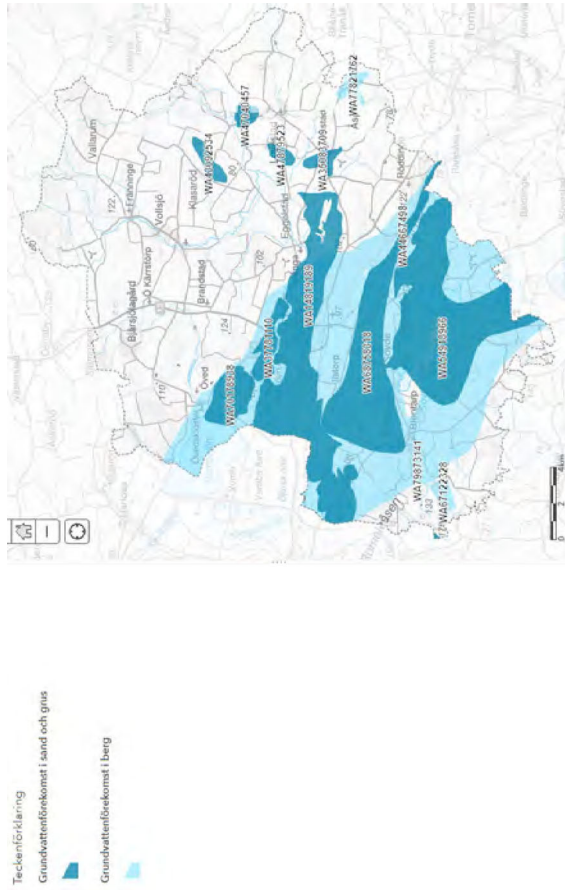
Rödlinge vattenverk får troligen sitt vatten från vattenföremsten Eriksdal (WA97124112), en långsmal föremst längs Vombsänkans norra sida med måttliga uttagsmöjligheter.

Bjärsjölagård vattenverk har en vattentäkt i berggrunden och har även ett upprättat vattenskyddsområde. I Bjärsjölagård finns ingen av SGU utpekad större vattenföremst, vilket stämmer då vattentäkten inte räcker till hela Bjärsjölagård och ger allt mindre vatten. Om brunnen sinar kommer vattentäkten att avvecklas då kommunalt vatten från Sjöbo finns utbyggt.

Vattenföremster i urberg

Herreberga vattenverk använder vattenföremsten Herreberga (WA67122328) som vattentäkt. Enligt SGU har föremsten måttliga uttagsmöjligheter, men tillräckliga mängder vatten finns för behovet i området. Föremsten försörjer möjligen också någon eller några av de större gemensamhetsanläggningar för dricksvatten som finns i kommunen.

Tidigare har Åsperöd vattenverk tagit sitt vatten från vattenföremsten Åsperöd (WA77821762). Enligt SGU har föremsten måttliga uttagsmöjligheter. Vattentäkten i Åsperöd är i dag avvecklad då vattentäkten har gett allt mindre vatten och inte längre räcker till.

Figur 60. Grundvattentillgångar i kommunen. Data från vattennyttighetsberäkningarna.

Regional och delregional vattenförsörjningsplan

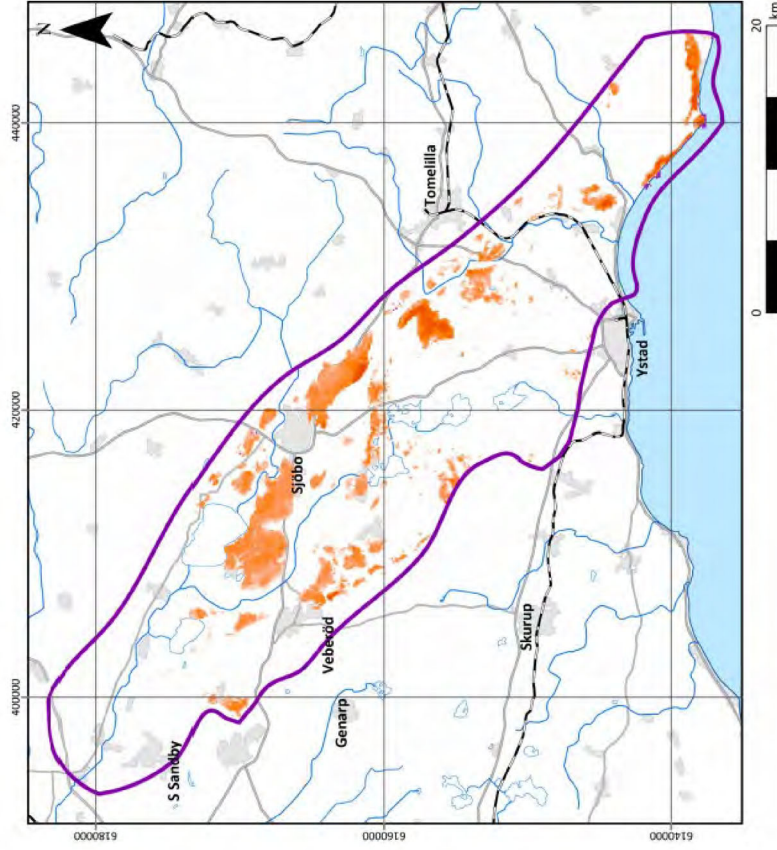
I Skånes regionala vattenförsörjningsplan från 2012 pekas ett par av Sjöbo kommuns grundvattenresurser, Vombsänkan och Fyledalen, ut som betydelsefulla för regionens dricksvattenförsörjning. Även Vombfältet tas upp, det vill säga den konstgjorda infiltration som Vombverket har. Bland regionalt betydelsefulla ytvattenförekomster för dricksvattenförsörjningen pekas Vombsjön ut. I planen tas också potentiella intressekonflikter upp mellan dricksvattenförsörjning och andra samhällsintressen, såsom bostäder, avloppsanläggningar, väg och järnväg, materialtäkter, lantbruk och miljöfarlig verksamhet. Andra potentiella hot som nämns är förorenade områden och vissa typer av extraordinära händelser.

År 2014 tog Sweco fram en delregional vattenförsörjningsplan på uppdrag av kommunerna Ystad, Tomelilla, Simrishamn och Sjöbo. I den pekas prioriterade dricksvattenresurser ut. De resurser som ligger i Sjöbo kommun är Snogeholm (större delen av förekomsten, men inte norra eller sydöstra), Fyledalen (större delen av förekomsten, men inte norra), Vombfältet (sydöstra delen av förekomsten, flera områden) och Vombsänkan (sydöstra delen av förekomsten). Vombsjön pekas ut som en mycket betydelsefull ytvattentäkt. Bland i rapporten nämnda potentiella hot och risker finns förorenade områden, miljöfarlig verksamhet och materialtäkter.

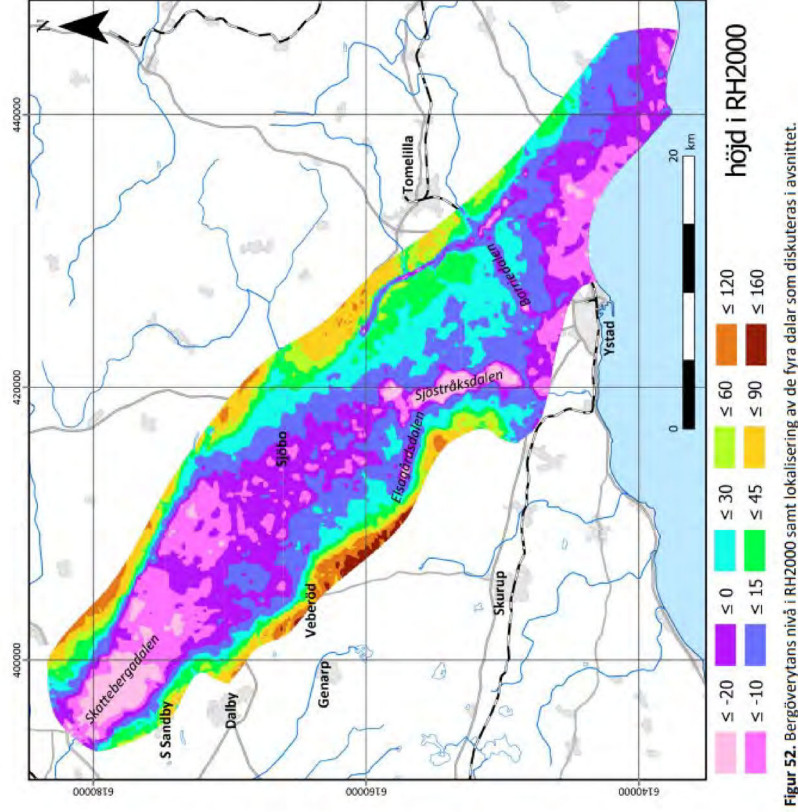
I Skånes regionala vattenförsörjningsplans del "Fortsatt arbete" tas upp att kommunerna i sin översiktsplan bör ta ställning till att de utpekade förekomsterna ska skyddas mot sådan exploatering som kan motverka deras användning för nutida och/eller framtida dricksvattenförsörjning, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskartan (Teknisk försörjning)". Det tas också upp att vissa av förekomsterna i och med en lagändring kan komma att klassas som riksintresse för dricksvattenförsörjningen, vilket har blivit fallet med ytvattenförekomsten Vombsjön.

Helikopterburna TEM-mätningar inom Vombsänkan, Skåne

Vikti

Figur 61. Områden med över 10 meter tjocka jordlager med en resistivitet över 200 Ohm. Mörkare orange färg betyder större och ljusare betyder mindre mäktighet på lagret. Dabblqvist med flera, SGU, 2021 (s. 73).

Figur 52. Bergövertans nivå i RH2000 samt lokalisering av de fyra dalar som diskuteras i avsnittet.

Figur 62. Bergövertans nivå i RH2000 samt lokalisering av de fyra dalar som diskuteras i avsnittet. Dabblqvist med flera, SGU, 2021 (s. 65).

Under 2019 utförde SGU undersökningar inom det geologiska området Vombsänkan med hjälp av helikopterburna transient elektromagnetisk mätning (TEM). Det primära syftet var att kartlägga områden som kan vara lämpliga för större grundvattenuttag, genom att studera de hydrogeologiska förutsättningarna. I rapporten pekas ett antal områden

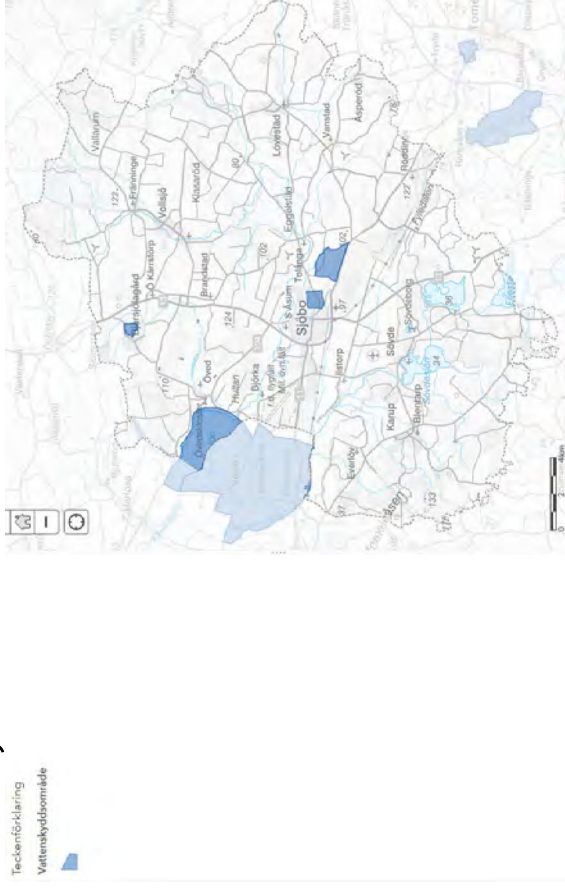

ut inom Vombsänkan som mycket viktiga för nybildningen av grundvatten i området. Områdena bedöms samtidigt ha stor möjlighet att användas för konstgjord infiltration för dricksvatten.

Rapporten pekar även ut ett antal områden med stora jorddjup som ligger likt begravnadalgångar, delvis bestående av sand- och grusavlagringar, och bedöms som potentiella större grundvattenresurser. Dessa områden kan också om de är oskyddade agera som fönster som kan sprida föroreningar ner i de djupare grundvattenlagren i bland annat berg (Dahlqvist med flera, SGU).

För mer information om riktlinjer som är kopplade till områden med begravnadalar samt områden som är viktiga för nybildningen av grundvatten, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Teknisk försörjning)".

Vattenskyddsområde

Figur 63. Vattenskyddsområde i kommunen. Data från Naturvårdsverket.

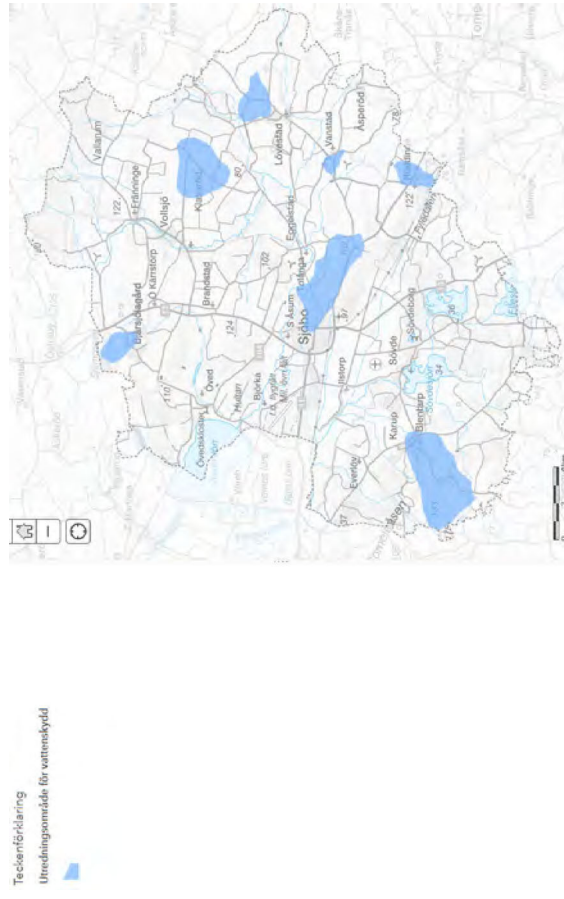
Större vattentäkter för dricksvatten ska skyddas med bland annat vattenskyddsområden med tillhörande föreskrifter. Inom vattenskyddsområden förekommer restriktioner utöver övrig lagstiftning.

Endast tre av de kommunala vattentäkterna i Sjöbo har i dag vattenskyddsområden kopplade till sig, men ett successivt arbete pågår för att alla vattentäkter ska få ett skydd. I en av kartorna visas de utredningsområden som har tagits fram som ett steg på vägen. Det finns även ett vattenskyddsområde kring Vombsjön som utgör vattentäkt för Sydsvatten. Runt alla kommunala vattentäkter finns så

kallade influensområden identifierade, det vill säga områden med snabb tillrinning till vattenverket. Områdena finns inte utritade på kartan.

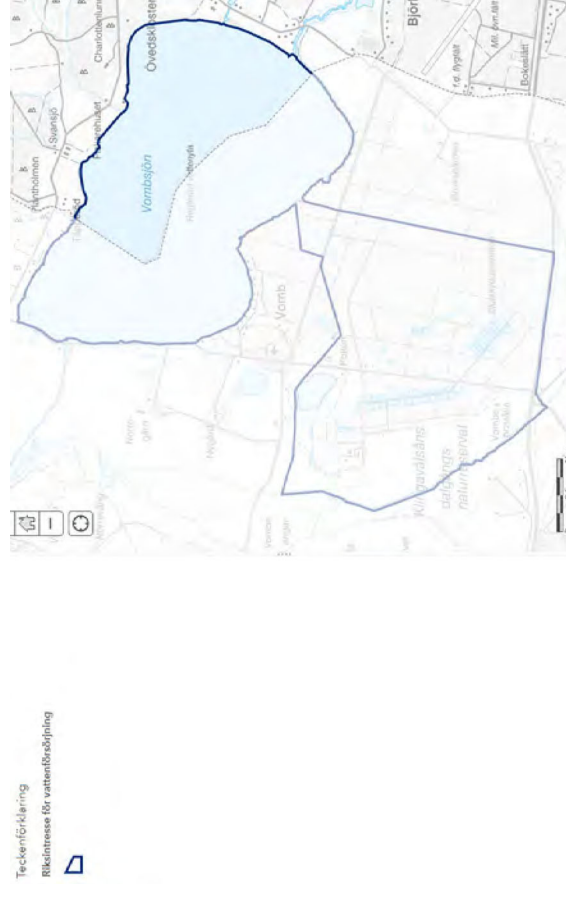
I åtgärdsprogrammet (2016–2021) för vattenmiljökvalitetsnormerna för Södra Östersjöns vattendistrikt pekas elva grundvattenförekoster ut där vattenskyddsområden behöver upprättas eller revideras för att uppnå säker produktion av dricksvatten i Sjöbo kommun. De stora grundvattentillgångarna i kommunen är sårbara på grund av risken för att förorenande ämnen ska infiltrera till grundvattnet och ett förändrat klimat kommer att ändra de nuvarande förutsättningarna.

Figur 64. Karta över utredningsområden för vattenskydd i kommunen.

Riksintresse för vattenförsörjning

Vombverket utgör, som nämnts ovan, ett riksintresse för vattenförsörjning, i enlighet med 3 kap, 8 § miljöbalken. Havs- och vattenmyndigheten har bedömt att Vombverket uppfyller kriterierna: "nyttjas av många människor", "stor kapacitet och god kvalitet", "liten risk att påverkas av klimatförändringar" och "anläggningar som behövs för reserv eller för framtida användning".

Figur 65. Riksintresse för vattenförsörjning. Data från länsstyrelserna.

Kommunalt vatten och avlopp (VA)

Kommunalt verksamhetsområde för dricksvatten

Verksamhetsområden för dricksvatten finns upprätrade i kommunens större byar och bostadsområden. Inom verksamhetsområdena är kommunen skyldig att förse invånarna med dricksvatten. Utanför verksamhetsområdena är kommunen inte skyldig att ordna dricksvatten till invånarna, men många som bor strax utanför verksamhetsområdet har fått lov att ansluta sig till kommunalt vatten med VA-avtal.

Grundvattentäkterna som hör till respektive vattenverk finns beskrivna ovan. Grundvattnet har mycket bra kvalitet, vilket medför att ingen direkt rening av vattnet behövs. Filter för borttagning av järn finns vid åtta av kommunens nio vattenverk och vid Sjöbo vattenverk sker dessutom avhårdning av vattnet (vattnets hårdhet sänks). Annars förs vattnet direkt ut till abonnenterna efter att vattnet bestrålats med ultraviolettt ljus som en extra säkerhetsbarriär för mikroorganismen.

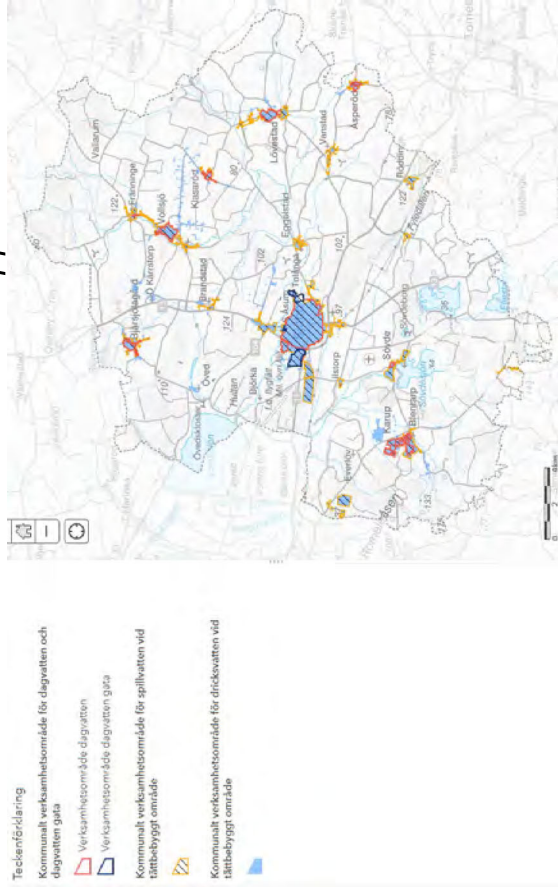
Vattenverken och vattentäkterna i respektive område klarar i de flesta fall att leverera vatten till den mängd invånare som finns där idag. Kommunens VA-verksamhet ser vissa problem med framtida vattenförsörjning och arbetar för att åtgärda dessa. Åsperöd vattentäkt har inte gett tillräckligt med vatten, varför en överföringsledning har anlagts från Lövestad till Åsperöd. Vattnet i Lövestad räcker till för nuvarande behov, men med påkoppling av Åsperöd och en eventuell framtida befolkningsökning i Lövestad behöver vattentäkten och råvattenledningarna utökas. En ny brunn är under anläggande. Vattnet i kommunens största vattentäkt i Sjöbo är tillräckligt och det finns tillstånd att ta ut mer även vid en befolkningsökning. I samband med de senaste årens torra somrar med hög vattenförbrukning har problem uppkommit med att vattenverket inte klarar av att producera tillräckligt

med vatten. Vattenverket behöver utökas för att klara efterfrågan. Innan vattenverket har utökats kan det begränsa nyanslutningar både i och utanför Sjöbo tätort.

En vattentäkt eller vattenresurs påverkas mer eller mindre negativt av övriga verksamheter inom tillrinningsområdet. Uttag av vatten för vattenförsörjning kan också medföra en negativ påverkan på andra samhällsintressen, till exempel om det uppkommer konkurrens om samma vattenresurs eller om ett vattenskyddsområde begränsar möjligheterna för framtida markanvändning.

Ett anspråk på mark behöver i detta sammanhang inte vara ett till dricksvattenförsörjning motsstående intresse. Intresset kan till och med höja vattentäktens eller vattenresursens värde och vara i samklang med denna. Inte helt ovanligt är dock att en vattentäkt eller en vattenresurs påverkas mer eller mindre negativt av de verksamheter som finns inom tillrinningsområdet, liksom i vissa fall vice versa.

Kommunalt verksamhetsområde för avloppsvatten

Figur 66. Kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp vid tätbebyggt område. Fullständiga verksamhetsområden för spillvatten och dricksvatten visas inte eftersom viss information kan vara känslig. Vid frågor om områden som ligger utanför de verksamhetsområden som visas på kartan, kontakta kommunens VA-verksamhet.

Inom verksamhetsområdena för spillvatten är kommunen skyldig att ta emot spillvatten, det vill säga avloppsvatten från hushåll.

Verksamhetsområden för spillvatten finns upprättade i kommunens större byar och bostadsområden och i VA-planen anges de områden som planeras få ett verksamhetsområde i framtiden. Även en del fastigheter som är belägna strax utanför verksamhetsområdena är anslutna till kommunalt avloppsledningsnät med VA-avtal. De kommunala spillvattennäten tar emot spillvatten från anslutna abonnenter och transporterar detta till avloppsreningsverk för rening innan vattnet släpps till recipienterna.

Totalt 70 procent av kommunens invånare är anslutna till kommunalt avlopp. Sjöbo kommun har åtta egna avloppsreningsanläggningar, men har även samarbete med grannkommuner. Avloppsvattnet i Hemmestorp går till VA Syd och i Knickarp tar avloppsanläggningen emot avloppsvatten även från boende i Ystad kommuns del av samhället. Samtliga reningsverk med tillhörande ledningsnät är byggda 1965–1975. Det är problem i de flesta byar med felkopplade dräneringsledningar från hus, felkopplade dagvattenanslutningar och inläckage, vilket ger höga flöden till reningsverken vid regn. För ytterligare anslutningar krävs åtgärder för att minska dagvattenmängden i spillvattennätet.

Avloppsreningsverket i Sjöbo, som tar emot avlopp från 61 procent av kommunens invånare samt slam från enskilda brunnar, närmar sig sin maximala gräns för tillståndsgivna anslutningar. Detta kan begränsa möjligheten till nyanslutningar både i och utanför Sjöbo tätort innan ett nytt tillstånd kommer till stånd.

Hantering av dagvatten

Marken i stora delar av Sjöbo är mycket infiltrationsbenägen. Detta innebär att behovet av verksamhetsområden för dagvatten är begränsat. Verksamhetsområden för dagvatten finns endast upprättade inom begränsade områden enligt två principer:

- **Verksamhetsområde Dagvatten:** Upprättas i områden där tomtmarken inte är infiltrationsbenägen eller i områden i direkt närhet till vattentäkt där infiltration från hårdgjorda ytor inte är önskvärd. Inom dessa områden upprättas anslutningspunkter för dagvatten till fastigheter och fastigheterna är skyldiga att betala en anslutningsavgift för dagvatten.

- **Verksamhetsområde Dagvatten Gata:** Upprättas där infiltration är möjlig på tomtmark, men där området innehåller många hårdgjorda gator. Det innebär att kommunens dagvattenledningar endast är dimensionerade för avrinning från gator. Inga fastigheter får kopplas till dagvattennätet.

Företsättningar för bebyggelseutveckling

Ett fungerande dricksvatten- och avloppssystem är en förutsättning för kommunens bebyggelseutveckling. Kapaciteten i ledningsnätet är ansträngd på många håll, både i Sjöbo tätort och i omgivande tätbebyggelse. Kapacitetsbrist i spillvattennätet (avlopp) kan leda till breddningar av avloppsvatten till bäckar och åar, vilket påverkar vattendragen negativt. Arbetet med att komma till rätta med kapacitetsproblemet i VA-anläggningarna är komplext och tar ofta lång tid.

Dricksvattnet i Vollsjo-Frånninge kommer från Sjöbo vattenverk. Kommunens VA-verksamhet har börjat märka en kapacitetsbrist under sommardag i delar av befintliga ledningsnätet kopplat till Sjöbo vattenverk. Spillvattnet från området pumpas till Sjöbo avloppsreningsverk och dagvattnet avleds i ledningar till Vollsjo-ån. De befintliga spillvattenledningarna är föråldrade och det läcker in dagvatten vid regn, vilket orsakar höga flöden i systemet. Många fastigheter har troligen dagvatten och dräneringsvatten felaktigt kopplat till spillvattennätet i stället för dagvattennätet. Sjöbo avloppsreningsverk börjar nå taket i sitt tillstånd för antalet anslutna personer.

Dricksvattnet i Lövestad kommer från Heingetorp. Mängden vatten som går att få upp ur befintliga brunnar räcker till Lövestad idag, men vattentäkten har nyligen utökats för att även kunna försä Äsperöd och

eventuell ytterligare utbyggnad med dricksvatten. Spillvattnet tas omhand i Lövestad avloppsreningsverk. Reningsverket är i behov av upprustning och drabbas då och då av översvämning från en intilliggande å. De befintliga spillvattenledningarna är föråldrade och det läcker in dagvatten vid regn, vilket orsakar höga flöden i systemet. Många fastigheter har troligen dagvatten och dräneringsvatten felaktigt kopplat till spillvattennätet i stället för dagvattennätet.

Hantering av dagvatten

Täta jordar i norra, östra och nordöstra delarna av kommunen minskar möjligheterna för fastighetsägare att ordna lokalt omhändertagande av dagvatten inom fastigheten (LOD). Viss fördrojning av dagvatten på tomtmark är möjlig, men det är svårt att skapa bra förutsättningar för LOD. Kommunal dagvattenhantering kan vara att föredra i vissa fall och i flera sådana områden. I tätbebyggelse där täta jordar finns har kommunen beslutat om verksamhetsområde för dagvatten och har byggt ut eller tagit över system med dagvattenledningar.

Både Vollsjo-Frånninge och Lövestad har verksamhetsområde för dagvatten. Beroende på var utbyggnader ska ske måste dagvattenproblematiken som kommer med ökade hårdgjorda ytor hanteras – helst med fördrojning på tomtmark, men sedan i befintliga dagvattenledningar om de räcker till eller i nya ledningar. Om ytterligare ytor byggs ut och ansluts till dagvattennät som mynnar i dikningsföretag, måste antingen en överenskommelse om dagvattnet slutas med dikningsföretaget eller dikningsföretaget omprövas då kommunen påverkar det i högre grad än innan.

Enskilt vatten och avlopp (VA)

Enskilda avlopp

Det finns drygt 3 000 enskilda avlopp och cirka 20 små och stora avlopprensingsverk (som betjänar mer än 25 personer) i kommunen. För mer information om enskilda avlopps miljöpåverkan och kommunens tillsyn av enskilda avlopp, se "Planeringsföresätningar: Miljö- och klimatrisker".

Enskilt dricksvatten

Totalt 33 procent av kommunens invånare får sitt dricksvatten från privata brunnar. I kommunen finns tre större gemensamhetsanläggningar som omfattas av Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrifter och därmed fastställda undersöknings- och kontrollprogram. Dessa är belägna i anslutning till Karup Nygård, Hemmestorp Ljungbacken och Hemmestorp Eket. I kommunen finns också ett tjugotal kommersiella verksamheter och/eller livsmedelsverksamheter med enskild dricksvattentäkt som också omfattas av dricksvattenföreskrifterna. Fyra något mindre gemensamhetsanläggningar omfattas av miljöbalken och Livsmedelsverkets allmänna råd om enskilda dricksvattentäkter. Dessa är belägna i anslutning till Ramnakulla, Råsåkra, Dalvik och Hemmestorp Södergård. Områdena bestod ursprungligen främst av fritidsbebyggelse, men att fritidsbebyggelse gradvis görs om till permanentboenden är en sedan länge pågående trend i kommunen.

Utöver detta försörjs ett antal av kommunens invånare av enskilda vattentäkter. Eftersom vattentäkter inte är anmälningspliktiga finns de inte dokumenterade i något av kommunens register. Det kan dock uppskattas att det finns ungefär lika många enskilda täkter som enskilda avlopp, det vill säga cirka 3 000 stycken, emellertid inte riktigt lika

många eftersom kommunens verksamhetsområde för dricksvatten är något mer omfattande än det för avlopp. SGU har register över borrade brunnar, men i kommunen finns också ett stort antal grävda brunnar.

Att en så pass hög andel av kommunens invånare försörjs av enskilt dricksvatten är förenat med risker. Klimatförändringar i form av ökad nederbörd kan medföra tillfälligt höjda vattennivåer som kan öka risken för förorening av brunnarna genom till exempel ytvattenpåverkan. Ett förändrat klimat kan också innebära perioder av torka med risk för sinade brunnar. Det kan i sin tur medföra föroreningar genom ändrad riktning på avrinningen i marken, som till exempel kan orsaka förorening från det egna enskilda avloppet på fastigheten. I dricksvatten som försörjer enskilda dricksvattentäkter kan det också finnas höga halter av nitrat och bakterier. Grävda brunnar i dåligt skick kan ha inläckage av miljöfarliga ämnen i form av bekämpningsmedel och dylikt. Borrade brunnar är i regel säkrare än grävda. Ju kortare avstånd till grundvattentytan desto mer sårbar är täkten, men risken för att brunnen sinar är högre ju längre avståndet till grundvattnet är.

Energiproduktion

Solceller

Figur 67. Solcellsparken i Tågra.

Under 2019 stod en ny större solcellspark klar i Tågra, söder om Sjöbo tätort. Sedan dess har solcellsparken utökats ytterligare. Sjöbo kommun har relativt goda förutsättningar för solcellsparket, eftersom det finns tillgång till öppna landskap utan mycket skugggivande vegetation.

Utbyggnad av solcellspark i området kring Tågra är geografiskt fördelaktigt eftersom det ligger nära Sjöbo elnäts mottagningsstation vilket minskar anslutningskostnaden. Utbyggnad av solceller på tak inne i tätorterna är fullt möjligt utan utbyggnad av lokalnätet. Större anläggningar utanför tätorterna kräver dock ofta en ombyggnad av nätet, vilket görs på begäran. Anpassningen ska ske inom två år om inte särskilda skäl finns.

Biogas

I Sjöbo kommun sker idag biogasproduktion från slam på avloppsreningsverket, vilket delvis används för uppvärmning samt delvis facklas (eldas upp). I kommunen finns god potential att arbeta för mer biogasproduktion från gödsel, vilket bland annat har visat sig i form av att det 2021 inkom en ansökan om planbesked för en biogasanläggning, strax norr om Röddinge.

Vattenkraft

Även om vattenkraft är en ickefossil energitvinnning är de lokala negativa konsekvenserna för ekologi och biologi i vattendraget mycket större i jämförelse med andra icke fossila energikällor, till exempel solceller eller vindkraft. Vattenkraft prövas av länsstyrelsen.

Vindkraft

Fyra, i enlighet med miljöbalken anmälningspliktiga, vindkraftverk finns inom kommunen, tre i Assmåsa och ett i Vanstad. Även icke-anmälningspliktiga, men däremot bygglovspliktiga, verk förekommer.

Nationell strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad

Energimyndigheten och Naturvårdsverket har tillsammans tagit initiativ till en samlad strategi för hållbar utbyggnad av vindkraft i Sverige. Strategin antogs 2021 och syftar till att hantera den kraftiga och snabba

utbyggnad av vindkraften som pågår i landet, samtidigt som den ska bidra till att de politiska målen nås. I strategin uppskattas det nationella utbyggnadsbehovet av vindkraft till minst 100 TWh fram till 2040-talet, vilket omfattar både land- och havsbaserad vindkraft. Av det antas 80 TWh vara landbaserad och 20 TWh antas vara havsbaserad vindkraft.

En viktig fråga för en hållbar vindkraftsutbyggnad handlar om att utbyggnaden i allt högre grad behöver fördelas på ett lämpligt sätt över landet, bland annat utifrån ett elförsörjningsperspektiv och med hänsyn till andra markanvändnings- och samhällsintressen. I strategin föreslås varje län ett utbyggnadsbehov för vindkraft som uttrycks i TWh och ger en miniminivå för den vindkraftsutbyggnad som behöver planeras för i det länet. Fördelningen omfattar bara landbaserad vindkraft. Viktiga faktorer som beaktats vid fördelningen är länets landyta, elanvändning och befolkning. I fördelningen har också beaktats tillgången till ytor med bra vindförhållanden i kombination med låg eller viss konfliktgrad med andra intressen i de olika länen.

Tematiskt tillägg till Översiktsplan 2009

År 2010 togs ett tematiskt tillägg fram till Sjöbo kommuns översiktsplan 2009, vid namn "Vindkraft i Sjöbo kommun" (Sweco på uppdrag av Sjöbo kommun). Under 00-talet inkom ett flertal förfrågningar om utbyggnad av vindkraft i Sjöbo kommun av vilka de tre anläggningarna Ågerup, Härderup och Klamby beviljades plantillstånd. Ytterligare fem förfrågningar hade vid tidpunkten för framtagandet av "Vindkraft i Sjöbo kommun" aktualiserats. Både plantillstånden och förfrågningarna redovisas utförligt i det tematiska tillägget. Samtliga plantillstånd och förfrågningar har sedan dess dragits tillbaka och i nuläget finns inga giltiga plantillstånd eller förfrågningar för tillståndspliktiga verk i kommunen. Inga nya tillståndspliktiga

vindkraftverk har heller rests i kommunen sedan det tematiska tillägget färdigställdes 2010.

Trots att intresset för vindkraftutveckling inom kommunen är svalt, krävs en beredskap från kommunens sida i händelse av att vindkraftsetablering skulle komma att bli aktuellt. Snarare än att platsen för en sådan etablering är helt öppen, och en fullständig prövning behöver göras på nytt, är det önskvärt att den inventering och analys som utfördes 2010 kan tas tillvara. Inom ramen för översiktsplanen har därför en översyn av det tematiska tillägget gjorts, och lämpliga och olämpliga områden med tillhörande riktlinjer har inkluderats i översiktsplanens "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Teknisk försörjning)". Vid översynen, utförd av Sigma Civil, undersöktes huruvida slutsatserna i det tematiska tillägget från år 2010 fortfarande kunde anses vara giltiga 2021. Den samlade bedömningen är att "Vindkraft i Sjöbo kommun" överlag fortfarande kan anses vara aktuell angående de fem områden som pekas ut i tillägget.

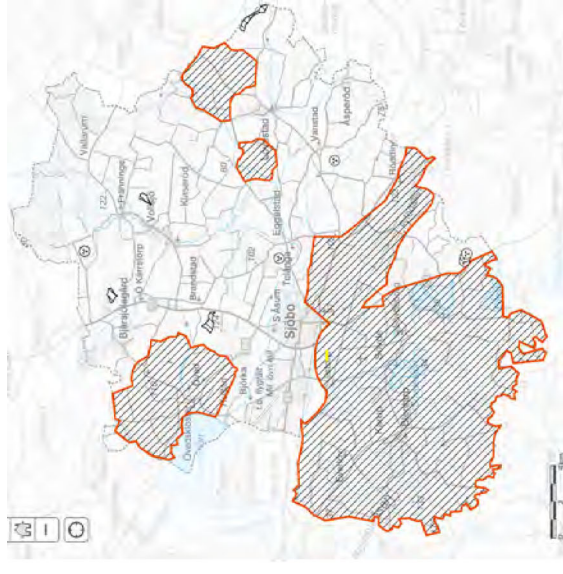
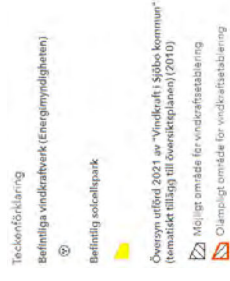
Efter utförd översyn har kommunen emellertid gjort bedömningen att en av platserna, i det tematiska tillägget benämnt som område 1, sammanfaller med ett område som i kommunens grönsstruktur- och naturvårdsprogram (GNP) från 2014 bedöms hysa höga landskapsvärden. Området utgår därför i den här översiktsplanen. Vidare har två områden, 2 och 3, ritats om för att bättre passa ett närliggande GNP-område samt ett område som av kommunen har karterats som så kallat ostört område, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Teknisk försörjning)".

För att i översynen kunna bedöma om de områden som ansågs lämpliga för utbyggnad av kommersiell vindkraftsutbyggnad 2010 fortfarande var lämpliga 2021 har de intressen som ansågs vara av vikt

för bedömningen 2010 behövt jämföras med ett nuläge. Detta har precis som då gjorts genom att avgränsa områden vilka med hänsyn till starka motstående intressen bedöms vara olämpliga för vindkraftsutbyggnad.

Områden undantas om det finns flera överlagrade starka bevarandointresse (vilket omfattar riksintresseområde för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv). Områden undantas också om det finns ett starkt bevarandointresse tillsammans med övriga motstående intressen (riksintresse för friluftsliv, tysta och större opåverkade områden, känslig landskapsbild och flygplatser). Utgångspunkten för avgränsningen har precis som 2010 varit att flera bevarande-intressen finns inom området och att enstaka intressen inte är ett tillräckligt motiv för att området ska bedömas som olämpligt för vindkraft. Områdena som anses olämpliga för vindkraftsutbyggnad har utökats något i översynen, jämfört med i det tematiska tillägget från 2010 (Sigma Civil, 2021).

Figur 68. Befintliga vindkraftverk, samt försättningar för etablering av vindkraft enligt en översyn utförd 2021 av det tematiska översiktsplaner tillägget "Vindkraft i Sjöbo kommun" från 2010.

Energidistribution

Elnätets kapacitet

I rapporten "Scenario för det skånska elsystemet" från Region Skåne (2020) står att en hög andel vindkraft med skifrande produktionsnivåer bidrar till att det är svårt att uppnå ett energisystem där produktion och användning är i balans. Framtidens effektbehov kommer också att medföra en större oregelbundenhet med tydligare toppar över dygnets olika tider. Sjöbo kommun tillhör de kommuner i Skåne där utvecklingen i elanvändningen 2018–2040 förväntas bli relativt låg, mellan noll och tio procent. I Sjöbo används en större del av elen till bostäder, och en mindre del till industri och bygg, jämfört med Skåne

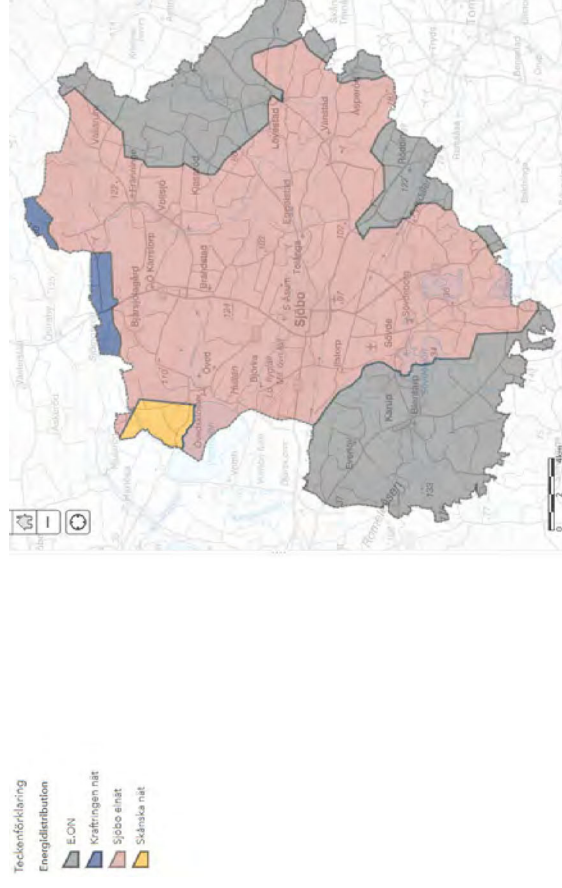

som helhet, med uppgifter för 2020. Fram till 2040 förväntas enligt rapporten Skånes totala elanvändning för personbilar och övriga transporter öka, medan elanvändningen för bostäder förväntas minska (Region Skåne, 2020).

De utmaningar som finns med elnätets kapacitet ställer höga krav på kommunikation mellan bland annat kommuner och elnätägare, till exempel i form av plansamråd och nätutvecklingsplaner. Fyra elnätägare försörjer Sjöbo kommun: Sjöbo elnät, Eon, Ringsjö (Krafttringen) och Skånska nät. För att avhjälpa den rådande kapacitetsbristen krävs lösningar och samverkan från alla parter på lokal, regional och nationell nivå. Framtiden är ett energisystem där centrala lösningar samverkar med många lokala energisystem, och där energin alltid används på ett klimatsmart sätt.

Förutsättningar för ny bebyggelse

År 2021 i Sjöbo kommun syntes inte samma expansiva verksamhetstablering som kan ses i Skånes västra delar, exempelvis i Malmö-Lundregionen och norrut. I Sjöbo är det snarare bostadsbeståndet som utökas kontinuerligt. Den utökning som finns planerad, exempelvis i samband med utbyggnad av kvarteret Bränneriet i centrala Sjöbo, klarar kommunen av inom ramen för Sjöbo elnäts nuvarande abonnemang hos Eon på 36 MW. Eventuellt krävs en liten utökning, eftersom 36 MW är vad som används inom kommunen under årets kallaste dagar (tioårs vinter), när inga förutsättningar för lokal energiproduktion finns. Kommunens genomsnittliga förbrukning under året är 28 MW. Lokal energiproduktion i form av solcellsparker och vindkraft bidrar med att stötta upp kapaciteten i elnätet under dagar då förutsättningar för den typen av energiproduktion finns. I kommunen finns inga möjligheter att utnyttja överskottsenergi från befintlig industri.

Figur 69. Elnätägare i Sjöbo kommun.

Den kapacitet som fanns på elnätet 2021 kan tillåta en ökning av kommunens abonnemang med upp till 60 MW, vilket innebär att bostadsutveckling och etablering av verksamheter med normalstor energianvändning är fullt möjlig så länge de förutsättningarna ligger kvar. Kapaciteten utgår ifrån ett nuläge och är beroende av hur utvecklingen ser ut i andra kommuner på samma regionnätetsledning. Möjligheten till utökad effektuttag från regionnätet kan snabbt ändras om tillgänglig kapacitet tings av något annat nätområde innan en eventuell ökning sker i Sjöbo kommun.

Det är tänkbart att de geografiska lägena för attraktiva verksamhetstableringar kan komma att utökas i framtiden, och inkludera Sjöbo kommun. Sjöbos potentiella ökning av

abonnemanget hos Eon skulle då kunna innebära en konkurrensfördel. Ifall etableringsförfrågningar från väldigt energikrävande verksamheter, såsom serverhallar, inkommer kan kapacitetsbrist uppstå. I nuläget finns inga tecken på den typen av utveckling.

Fjärrvärme

Fjärrvärmen i Sjöbo kommun produceras av Solär Bioenergi Syd AB och innehåller nästan 100 procent fossilfritt bränsle.

Fjärrvärmeanslutningar kan göras inom Sjöbo tätort. Användning av fjärrvärme kan bidra till en ökad stabilitet i energiförsörjningen.

Värmepumpar

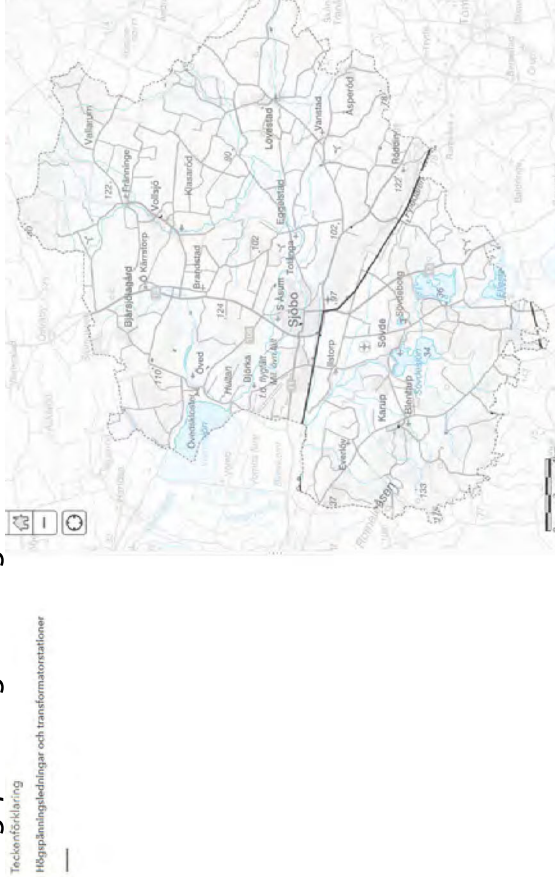
Värmeenergi kan utvinnas ur övre markskikt, grundvatten, ytvatten eller berggrund och föras vidare till ett köldmedium som värmer hus och vatten. Det behövs tillstånd för att installera en värmepump för utvinning av värme ur mark, berg, ytvatten och grundvatten enligt gällande miljölagstiftning och Sjöbo kommuns lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön 6§. Det krävs inte tillstånd för att installera luftvärmepumpar.

Energibrunnar

För att en berg- eller grundvattenvärmepump ska fungera måste ett hål borras, även kallat en energibrunn. Energibrunnens funktion är att göra det möjligt att hämta energi i form av lagrad solenergi från berget för att sedan överföra den värmen till värmepumpen. I Sjöbo kommun finns mycket viktiga grundvattentillgångar av stor kvantitativ omfattning, varav vissa är av nationell betydelse för vattenförsörjningen. Att borra en energibrunn är ett ingrepp som riskerar av få negativa konsekvenser för grundvattenförsörjningen (SGU, 2016). Efter borrning kan föroreningar nå ner till grundvattenförekomster och fler borrhål medför större risk. En annan

risk med energibrunnar är att borrning genom grundvattenmagasin som ligger på olika djup riskerar att blanda olika grundvattenmagasin. Då kan ett magasin med bra vatten blandas med ett annat med sämre vatten. Risken för negativ påverkan på grundvattnet kan anses vara större för en energibrunn än en dricksvattenbrunn, eftersom dess vatten inte dricks och därmed inte kontrolleras.

Högspänningsledningar och transformatorstationer

Figur 70. Högspänningsledare och transformatorstationer i Sjöbo kommun. Data från Lanthälsö.

Genom kommunen går två högspänningsledningar, söder om väg 11 och genom kommunens allra sydligaste del. De elektromagnetiska fält som förekommer kring dessa ledningar varierar med mängden ström som går i ledningarna och den är högre vid perioder med stor last, till

exempel kalla vinterdagar. I kartan visas också transformatorstationer (Lantmäteriet 2021).

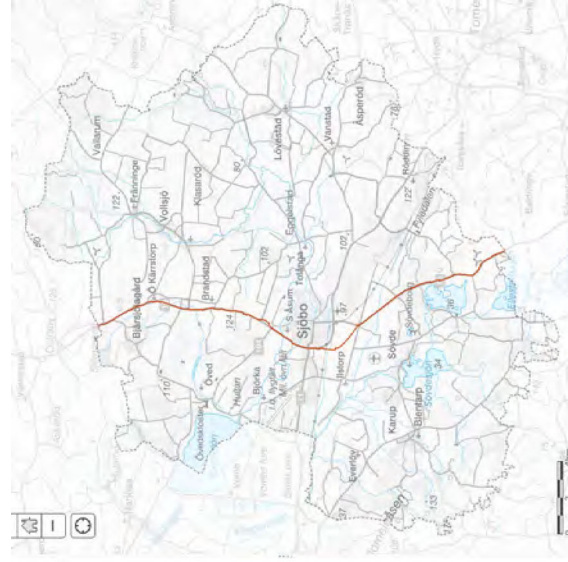
Laddinfrastruktur

I kommunen finns ett antal publika elbilsaddstolpar. Etableringen av laddinfrastruktur är beroende av effektstarka kablar för att effektivt kunna ladda fordonsbatterier.

Planerade insatser

Hansa PowerBridge

Teckenförklaring
HansaPowerBridge - Förelagren dragning | oktober 2019

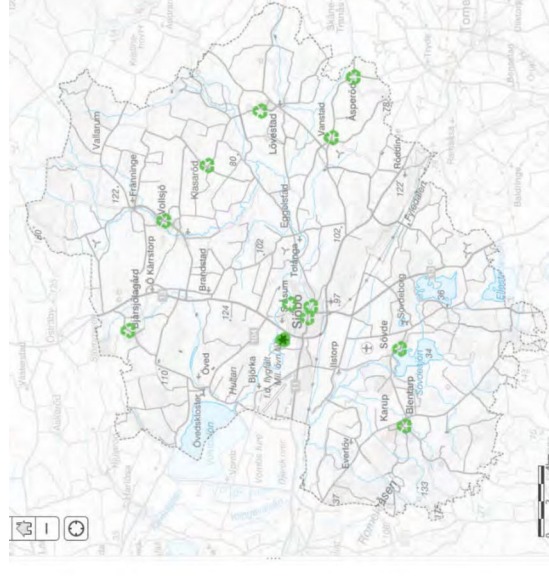
Figur 71. Förelagren sträckning för Hansa PowerBridge, 2019.

Svenska Kraftnät planerar att tillsammans med det tyska företaget 50Hertz anlägga en ny stamnätsförbindelse mellan station Hurva i Hörby kommun och Güstrow i norra Tyskland, för att öka

redundansen i det europeiska stamnätet och möjliggöra tryggare elförsörjning vid ansträngda förhållanden. Förbindelsen har fått namnet Hansa PowerBridge och byggs som en 700 MW likströmsförbindelse. Den interaktiva kartan visar den föreslagna sträckningen från oktober 2019. Kraftledningen är till för att exportera energi till utlandet, inte för att avhjälpa de problem som finns med energidistribution i Skåne.

Avfallshantering

Teckenförklaring
Återvinning
Återvinningscentral

Figur 72. Kommunens återvinningsstationer och återvinningscentral.

Det finns totalt elva återvinningsstationer i kommunen, och en återvinningscentral i Sjöbo tätort. En omlastningscentral i anslutning till återvinningscentralen färdigställdes under våren 2020. Omlastningscentralen mellanlagrar kommunalt avfall som samlas in

kommunens regi. Återvinningscentralerna och omlastningscentralen visas i kartan nedan.

Framtida krav på insamling av avfall kommer troligtvis innebära att kommuninvånare ska ha större möjlighet till källsortering och återvinning nära bostaden. Idag är fyrfackssystemet fullt utbyggt i kommunen. Det är inte osannolikt att fler fraktioner kommer behöva sorteras ut eftersom Sveriges övergripande mål pekar mot mer återvinning och utsortering av olika fraktioner. Detta ställer höga krav på framkomlighet för avfallsfordon och på vägnätet i hela kommunen. En sådan utveckling kan medföra konflikt mellan naturvärden och avfallsfrågorna, dels gällande uppställningsplatser för återvinning, dels för avfallsfordonens framkomlighet.

IT-tjänster

Fungerande IT-tjänster är avgörande för möjligheten att bo och verka i hela Skåne. IT-infrastrukturen behöver integreras i samhällsplaneringsprocessen på regionnivå och i alla kommuner, annars finns risken att de tjänster som är beroende av infrastrukturen inte når ut till användarna. Behovet av digitala tjänster är lika stort, om inte större, hos invånare i glesbygd som hos invånare i tätbefolkade områden. I samband med Corona-pandemin har användningen av digitala verktyg ökat, tillsammans med en tendens att bosätta sig i mindre tätbefolkade områden, vilket också kan ses i Sjöbo kommun. Det är möjligt att de som har flyttat till mindre tätbefolkade områden tar med sig krav och förväntningar på en bra uppkoppling. Genom att möjliggöra utnyttjande av exempelvis äldre ekonomibyggnader kan fiberutbyggnaden också medföra en synergieffekt i form av bättre förutsättningar för kulturmiljövård.

En viktig aspekt av utvecklingen av den digitala infrastrukturen är behovet av vård- och omsorgstjänster som ställer stora krav på bandbredd och stabilitet. Det behovet kommer med stor sannolikhet att öka i framtiden, då äldreomsorg i allt högre utsträckning kommer att ske i hemmet, samt med tanke på att antalet äldre förväntas öka kraftigt inom en relativt snar framtid. Det gäller också i Sjöbo kommun, i samtliga kommundelar.

Post- och telestyrelsen (PTS) är central förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar inom områdena post och elektronisk kommunikation. PTS har inte tillgång till detaljinformation om hur operatörer och andra ledningsägare utformar sina nät utan hänvisar till de operatörer och ledningsägare som blir berörda inom det aktuella området för ytterligare information.

Fiberutbyggnad i Sjöbo kommun

Sjöbo kommun bygger ingen bredbandsinfrastruktur i egen regi utan har överlåtit detta till marknadens aktörer. Teleservice står för majoriteten av fiberutbyggnaden i kommunen. Bidrag har sökts och erhållits för stora delar av kommunens yta i omgångar under perioderna 2007–2013 och 2014–2020.

Bredbandsinfrastrukturen är av största vikt för kommunen, både för dess invånare och för företagarna. Under 2021 deltog kommunen i processen för PTS bredbandsstöd genom att kvalitetssäkra och prioritera underlag för utbyggnad till kvarvarande bidragsberättigade fastigheter.

I avsiktsförklaringen mellan Sjöbo kommun och Teleservice från 2014 anges följande mål för fiberutbyggnaden:

Likvärdiga och geografiskt tillgängliga tjänster förväntas kräva en mix av 5G och fiber.

Enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) kan 5G-nät användas för olika ändamål och i olika rumsliga sammanhang. Kommersiellt kommer 5G-nät sannolikt att börja byggas i tätorter, för att öka kapaciteten där många människor och verksamheter befinner sig samtidigt. I samklang med olika behov kommer även 5G-sändarna att se olika ut. I tätbebyggda områden kan en sändare kanske sitta på en husvägg eller på ett hustak.

När större områden ska täckas i mer glesbebyggda områden behövs en mast och det är ingen skillnad i själva mastens konstruktion för att klara olika mobilnät. Mastens höjd anpassas beroende på topologi och krav på räckvidd. Grundläggande för prövningen är huruvida den gällande detaljplanen tillåter åtgärden eller inte. Elektronik kommunikation anges som ett allmänt intresse i 2 kap. PBL. Vid planläggning och i bygglovsärenden ska möjligheterna till elektronisk kommunikation vägas mot andra allmänna intressen för att åstadkomma en ur helhetssynpunkt bra bedömning. Elektroniska kommunikationer ingår i den grundläggande infrastrukturen för bebyggelse. Om hela nätets funktion står och faller med en lokalisering kan den få en överordnad betydelse att jämföra med ett riksintresse (3 kap. 1 § miljöbalken). För att nätet ska fungera så som det är tänkt är det viktigt att masten kan placeras på en lämplig plats. Annars kan funktionaliteten bli sämre och fler mastar behövas.

Utbyggnadstakten av 5G-nätet styrs av marknadskrafter och efterfrågan. Sannolikt sker utbyggnad av 5G i första hand på platser där dagens kapacitet inte räcker till, exempelvis i storstäder. På sikt förväntas dock 5G-nätet byggas ut i samma utsträckning som dagens 4G-nät. Till en början kommer utbyggnaden antagligen att genomföras

- 50 procent av hushåll/fastighetsägare och företag ska ha tillgång till minst 100 Mbit/s år 2015.
- 70 procent av hushåll/fastighetsägare och företag ska ha tillgång till minst 100 Mbit/s år 2018.
- 90 procent av hushåll/fastighetsägare och företag ska ha tillgång till minst 100 Mbit/s år 2020.

År 2020 hade 69 procent av kommunens hushåll tillgång till 100 Mbit/s. Kommunen når därmed inte målet i avsiktsförklaringen om 90 %, och inte heller det nationella bredbandsmålet för 2020 på 95 procent. Av Skånes kommuner är det tre som når det nationella målet (Helsingborg, Landskrona och Malmö). I Sjöbos tätbygd hade 76 procent av hushållen tillgång till 100 Mbit/s-anslutningar, jämfört med 47 procent på glesbygden. Riksnittet ligger på 90 procent för tätbygd och 55 procent för glesbygd. I Sjöbo kommun ökade andelen hushåll med tillgång till bredband på 100 Mbit/s med 9 procentenheter under 2020 jämfört med året före. I hela landet var motsvarande ökning 3 procentenheter (Region Skåne, 2020).

År 2020 hade 86 procent av kommunens hushåll tillgång till bredband på 1 Gbit/s i sin absoluta närhet. Det betyder att kommunen inte ännu når det nationella bredbandsmålet för 2025 på 98 %. I kommunen ökade andelen hushåll med tillgång till bredband på 1 Gbit/s med 12 procentenheter under 2020, jämfört med året före.

5G

Enligt en rapport från RISE (2021), utförd på uppdrag av Svenska Stadsnätföreningen, är utvecklingen av fiber och av 5G i viss mån beroende av varandra och bör ses som mestadels kompletterande teknologier, snarare än konkurrerande sådana. Fasta installationer behöver fiber, medan det som rör på sig ska kopplas till mobilnätet.

genom att återanvända och vid behov uppgradera befintlig infrastruktur för mobilnät, via befintliga sändarplatser på tak, master och torn. Utöver detta kan riktad nybyggnation av infrastruktur behövas på platser där operatörerna identifierar nya kunder och behov eller kommande lokal kapacitetsbrist.

Miljö- och klimatrisker

Radonrisk och föroreningar

Radon

Radon avgår från marken eller byggnadsmaterial. Även hushållsvatten kan innehålla radon som i så fall tillförs inomhusluften, till exempel när man duschar. Radon medför en ökad risk för lungcancer.

Strålningen är av geologiskt ursprung och kopplas främst till viss berggrund, men förekomst av olika kvartära jordarter kan påverka risknivån avsevärt. Kommuninvånare som bor inom riskområdena erhåller gratis radonmätning. I Sjöbo kommun har markförhållandena kartlagts avseende radonavgång, och ett område runt Tolånga, Lövestad, Vanstad och Äsperöd har tagits fram där risken för förhöjda värden anses föreligga. Riskområdet visas i kartan nedan. Radonriskområdet sträcker sig från Tolånga och upp i den nordöstra delen av kommunen.

År 2006 antogs ett radonprogram för Sjöbo kommun. Programmet innehåller rutiner för hantering av radon vid till exempel planering och bygglovshantering.

Teckenförklaring
Radon: Riskområde
///

Figur 73. Riskområde för radon. Data från kommunens radonprogram.

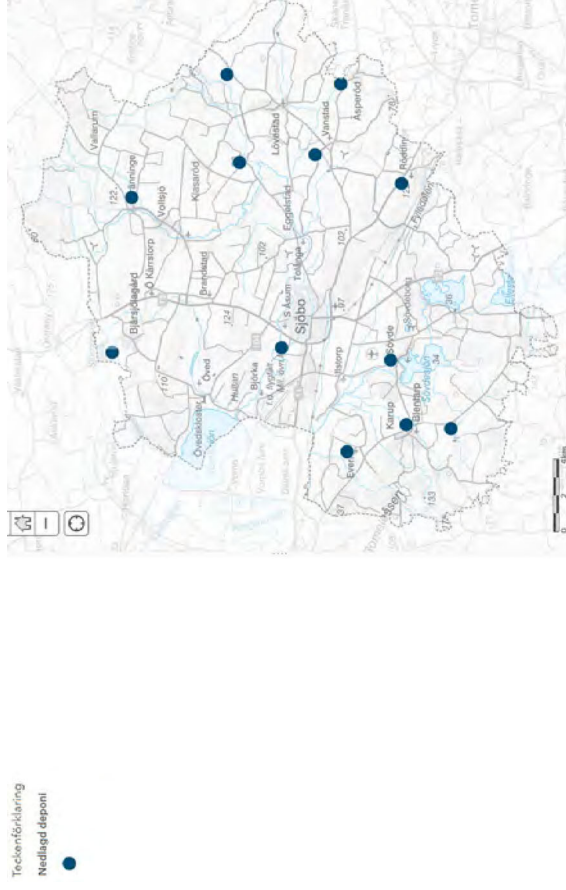
Nedlagda kommunala deponier

Sjöbo kommun har ansvar för tolv kommunala nedlagda deponier. De är olika stora och finns spridda geografiskt inom alla kommunens områden. Omma-deponin, som är belägen inom Sjöbo tätort, är den största kommunala deponin. Den har en total yta av 12 hektar, varav 6 hektar utgör den del av deponin som avslutades innan förordningen (2001:512) om deponering av avfall trädde ikraft i juli 2001. För resterande 6 hektar ansökte tekniska nämnden i Sjöbo kommun 1993 om tillstånd för fortsatt deponering i två etapper. Länsstyrelsen gav nämnden tillstånd om fortsatt deponering av 250 000 m³ avfall i etapp 1 men avslog ansökan om deponering i etapp 2. Deponeringen i etapp 1 upphörde vid årsskiftet 2002/2003 varefter sluttäckning godkändes av länsstyrelsen i ett beslut daterat 19 september 2005. I detta beslut

gjorde länsstyrelsen också bedömningen att de äldre delarna av deponin skulle anses vara sluttäckta och avslutade. Övriga kommunala deponier är betydligt mindre och spridda runt om i kommunen. De var aktiva 31 år under perioden 1945–1980.

År 2018 togs en åtgärdsplan fram för nedlagda kommunala deponier i Sjöbo. Kommunens nedlagda deponier är identifierade och ett flertal har även undersökts i enlighet med metodik för inventering av förorenade områden fas 2 (MIFO). Dessa är Bjärsjölagård 1:118, Frånninge 31:4, Vanstad 25:1, Elsagården 1:1 och Bientarp 23:10. Deponier som är aktuella för fortsatta undersökningar är Ry 3:19, Näsby 3:4, Vanstad 18:50, Röddinge 1:1, Sövde 2:1 och Evertlöv 15:1. Omna 2:3 har undersökts i enlighet med MIFO fas 1. Åtgärdsplanen syftar till att få en överblick över kommunens nedlagda deponier och ska utgöra en tidplan för undersökning av de som ännu inte har undersökts i enlighet med MIFO fas 2. När alla deponier har utretts kommer åtgärdsförslag att tas fram och utföras i samråd med kommunens miljöenhet. Åtgärdena syftar till att förbättra människors hälsa och miljön i och omkring deponierna. Deponierna visas i kartan nedan.

De nedlagda deponierna i kartan nedan är klickbara och visar bland annat status, riskklass och storlek (m²). Riskklassningen visar hur miljö- och/eller hälsofarliga deponierna bedöms vara. En deponi som har hamnat i riskklass 3 eller 4 bedöms oftast inte behöva någon form av åtgärd. Deponier som har hamnat i riskklass 1 eller 2 kan komma att behöva vidare åtgärder i enlighet med kommunens åtgärdsprogram.

Figur 74. Nedlagda kommunala deponier.

Förorenade områden

I Sjöbo kommun finns cirka 150 identifierade förorenade eller misstänkt förorenade områden. Områdena visas på kartan nedan (klicka på objektet för att få fram mer information). På de aktuella objekten har det bedrivits verksamheter som kan antas medföra spridning av föroreningar till mark, vatten och byggnader. Deponier och bensinstationer är exempel på anläggningar där föroreningar i mark ofta förekommer. Många ämnen är långlivade och kan ge negativa konsekvenser för människor och växt- och djurliv. Områdena är generellt sett koncentrerade till kommunens tätorter.

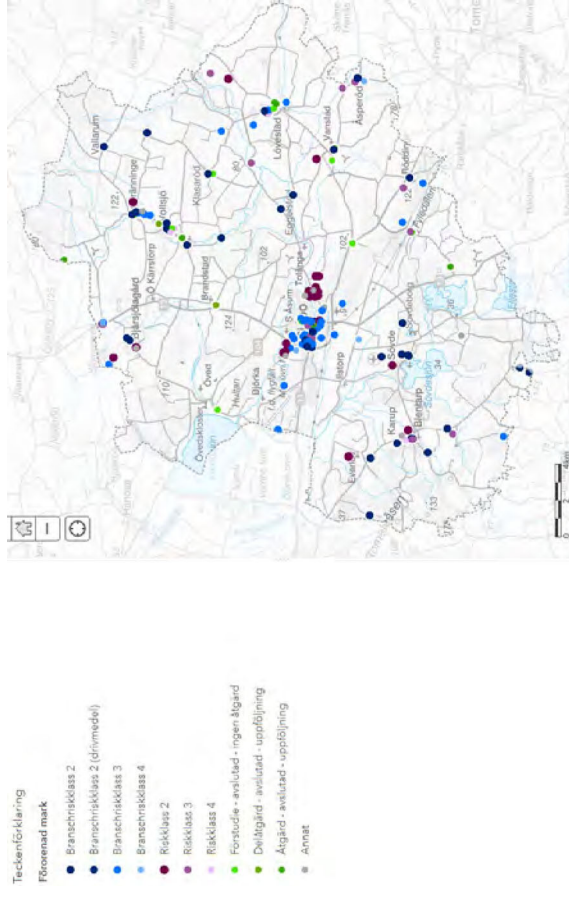
Vissa av de förorenade områdena är klassade utifrån "riskklass". Det betyder att objektet är utrett (administrativ inventering eller

arkivstudier, utredning, provtagning etc.) enligt MIFO och riskklassen är säkrare. Klass 1-områden har störst påverkan. I Sjöbo kommun finns inga riskklass 1-områden. Ifall objektet har klassning enligt en så kallad "bransch-riskklass" är denna enbart gjord utifrån bransch, och är med andra ord lika säker som riskklass. Även här har klass 1-områden störst påverkan. I kommunen finns också områden som är klassade som avslutade.

Ett förorenat område kan som en diffus föroreningskälla medföra läckage av förorenande ämnen till exempelvis en vattentäkt. Vid sanering av ett förorenat område krävs stor försiktighet för att förhindra föroreningsutbredning. Det finns exempel på saneringar som kommit till stånd eller blivit mer angelägna när ett område fastställs som vattenskyddsområde, även när ingen sådan specifik vattenskyddsföreskrift finns. Förorenade områden är också en beaktansvärd parameter vid planering av nya ledningsdragningar för VA och vid förnyelse av befintligt ledningsnät. I bebyggda områden är det inte ovanligt att gamla synder förädlar VA-projekt längs de sträckningar där inga rimliga alternativ finns (Sweco, 2014).

Förorenade områden kan också försvåra och fördyra nya bostadsprojekt. Det är inte ovanligt att mark som ur övriga hänseenden är lämplig för förtätning av bostäder, sammanfaller med förorenad mark, eftersom föroreningar i många fall återfinns centralt i kommunens tätorter. Den i översiktsplanen föreslagna strategin för förtätning av bostadsbebyggelse kan därmed innebära ett större behov av hantering av misstänkt förorenade områden. Även masshantering behöver regleras. Nedlagda deponier kan inte exploateras. För mer information om förorenade områden och riktlinjer för dessa, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Miljö- och klimatsäkring, uppmärksamhetsområden)".

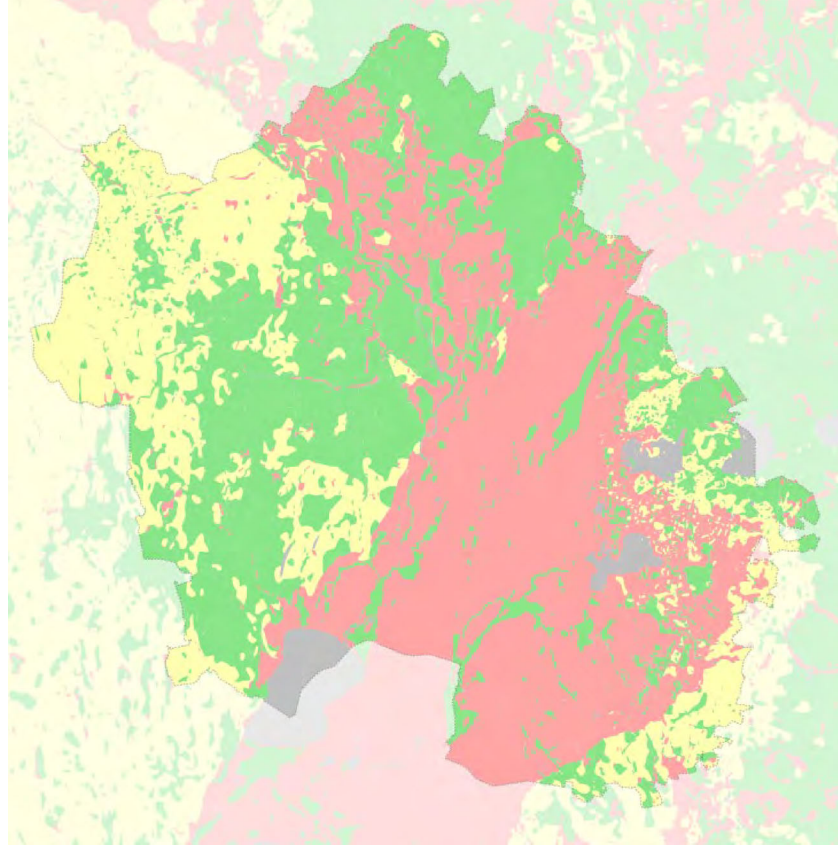
Figur 75. Registrerade förorenade områden.

Markens genomsläpplighet

Visningsstjärnan "Genomsläpplighet" från SGU presenterar en starkt förenklad bild av markens genomsläpplighet. Produkten bygger på en omklassning av grundlaget i datamängden Jordarter 1:25 000–1:100 000 till fyra klasser av genomsläpplighet: låg, medelhög, hög eller ej bedömd genomsläpplighet. Klassificeringen baseras på korntorlek hos jordarten i grundlaget. En jordarts genomsläpplighet beror dock inte bara på korntorlek utan även på till exempel läge i terrängen, mättnadsgrad och grundvattennivå samt det utsläppta ämnets viskositet. Produkten tar inte hänsyn till detta, och inte heller till eventuella ytlager eller underliggande lager. Produkten är bland annat tänkt att användas som ett första underlag vid bedömning av spridningsrisken av förorenande ämnen från olyckor. Med tanke på

eventuella brister i underlaget ska alltid en platspecificik bedömning göras i terrängen.

Teckenförklaring

Genomsläpplighet (SGU) (zooma in i kartan)

- Låg genomsläpplighet
- Medelhög genomsläpplighet
- Hög genomsläpplighet
- Ej bedömd genomsläpplighet

Figur 76. Markens genomsläpplighet. WMS-tjänst från SGU.

Miljö kvalitetsnormer

Vatten

EU:s ramdirektiv för vatten (eller vattendirektivet) (2000/60/EG), och dotterdirektivet om miljö kvalitetsnormer (2008/105/EG), definierar de svenska (och europeiska) målen för förvaltning av alla former av vatten. Målen har införlivats i svensk lagstiftning genom femte kapitlet i miljöbalken, förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön och förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Fem vattendelationer har tagit beslut om kvalitetskrav (så kallade miljö kvalitetsnormer) för ekologisk status och kemisk vattenstatus för Sveriges yt- och grundvattenförekomster. Aktuell status i förekomsterna bedöms och uppdateras fortlöpande av myndigheterna. Syftet med miljö kvalitetsnormerna är att tillståndet i våra vatten inte ska försämrats och att alla vatten ska uppnå en bestämd miljö kvalitet. Grundregeln är att miljö kvalitetsnormen ska fastställas till god status, och att normen ska uppnås innan den aktuella förvaltningscykeln är slut. Beroende på vattenförekomstens nuvarande status kan vattendelationerna fastställa kvalitetskrav på en nivå som är lägre än god status, alternativt skjuta fram tidpunkten för när god status ska vara uppnådd.

För att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska uppnås krävs att myndigheter och kommuner har vidtagit de åtgärder som behövs enligt det fastställda aktuella åtgärdsprogrammet. Kommunens skyldighet regleras genom miljöbalkens femte kapitel som behandlar miljö kvalitetsnormer och miljö kvalitetsförvaltning, föreskrifter om miljö kvalitret och åtgärdsprogram. Kommuner är inom sina ansvarsområden således skyldiga att vidta de åtgärder som behövs enligt åtgärdsprogrammet. Det övergripande målet för vattenförvaltningen är att uppnå god vattenstatus till 2021, eller senast till 2027. God status innebär god ekologisk och vattenkemisk status i alla inlands- och kustvatten. För grundvatten innebär det, förutom god vattenkemisk status, även god kvantitativ status. Åtgärderna är antingen kontinuerliga eller engångsinsatser.

Ytvatten

Tabellen visar kommunens ytvattenförekomster, deras beslutade miljö kvalitetsnormer och deras aktuella ekologiska och kemiska status. Informationen är hämtad från myndigheternas databas över gällande miljö kvalitetsnormer och statusbedömningar den 11 mars 2020 (vattenmyndigheterna, länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten). Kvalitetskravet för alla kommunens ytvattenförekomster är god ekologisk och kemisk status. Alla förekomster förutom en har fått en tidsfrist till 2027 för kravet god ekologisk status. Generellt motiveras tidsfristerna med att det har bedömts vara omöjligt att uppnå god ekologisk status med avseende på näringsämnen och näringsämnespåverkan i förekomsterna inom den nuvarande förvaltningscykeln.

De beslutade kvalitetskraven, med avseende på både ekologisk status och kemisk ytvattenstatus, uppnås inte i någon av förekomsterna i dag. De bedömda kvalitetsfaktorer i kommunens förekomster visar

generellt att näringsämnespåverkan på förekomsterna är för hög. I flera förekomster visar hydromorfologiska kvalitetsfaktorer sämre än god status. Bedömningen av kemisk status baseras i samtliga fall på nationstäckande bedömningar av status för kvicksilver, kvicksilverföreningar och bromerade difenyletrar. Mätningar avseende kemisk status (halter av bly, kadmium och nickel) har rapporterats för tre förekomster, och visar god status (Ellestadssjön, Klingavälsån: Snogeholmssjön – källa, och Klingavälsån: Kävlingeån – Sövdesjön).

Tabell 4 Kommunens ytvattensförekomster och deras aktuella status och miljö kvalitetskrav (normer). Tabell från översiktsplanens miljökonsekvensbeskrivning. Data från vattenmyndigheterna med flera.

Förekomst	Kvalitetskrav (norm)		Aktuell status	
	Ekologisk status	Kemisk ytvattenstatus	Ekologisk	Kemisk
Ellestadsjön, WA43762631	God 2027 ●	God ●	Dålig ●	Uppnår ej god ●
Klingeålsån: Snogeholmsjön-Kalla, WA21616687	God 2027 ●	God ●	Måttlig ●	Uppnår ej god ●
Snogeholmsjön, WA49189666	God 2027 ●	God ●	Dålig ●	Uppnår ej god ●
Klingeålsån: Sövdesjön-Snogeholmsjön, WA20774729	God 2027 ●	God ●	Måttlig ●	Uppnår ej god ●
Sövdesjön, WA13434476	God 2027 ●	God ●	Dålig ●	Uppnår ej god ●
Klingeålsån: Kavlingeån-Sövdesjön, WA14011444	God 2027 ●	God ●	Måttlig ●	Uppnår ej god ●
Tranåsbacken, WA20376298	God 2027 ●	God ●	Måttlig ●	Uppnår ej god ●
Djurrödsbacken (Sillarödsbacken), WA38831352	God ●	God ●	Måttlig ●	Uppnår ej god ●
Kavlingeån: Djurrödsbacken-kalla (Vollsöjan), WA84285224	God 2027 ●	God ●	Måttlig ●	Uppnår ej god ●
Kavlingeån: Tranåsbacken-Djurrödsbacken, WA25040470	God 2027 ●	God ●	Måttlig ●	Uppnår ej god ●
Kavlingeån: Vombsjön-Tranåsbacken (Björkaån/Åsumsån/Trolångaån), WA78517976	God 2027 ●	God ●	Måttlig ●	Uppnår ej god ●
Torpbacken, WA3072528	God 2027 ●	God ●	Dålig ●	Uppnår ej god ●
Borstbacken (Borstbacken), WA53905987	God 2027 ●	God ●	Måttlig ●	Uppnår ej god ●
Vombsjön, WA93795099	God 2027 ●	God ●	Ohillfredsställande ●	Uppnår ej god ●
Verkaån, WA82206081	God ●	God ●	Måttlig ●	Uppnår ej god ●

Grundvatten

Tabellen visar kommunens grundvattenförekomster, deras beslutade miljö kvalitetsnormer och deras aktuella ekologiska och kemiska status. Informationen är hämtad från myndigheternas databas över gällande

miljö kvalitetsnormer och statusbedömningar den 4-7 december 2020. Kvalitetskravet för alla kommunens grundvattenförekomster är god ekologisk och kemisk status. Beslutade kvalitetskrav, med avseende på både ekologisk status och kemisk status, uppnås i samtliga förekomster idag. Ofta saknas kvalitetsparametrar i grundvattenförekomsterna. I riskbedömningen som redovisas bedöms det finnas en övergripande risk för att inte uppnå kemisk status i framtiden, beroende på näringsämnen och miljögifter från jordbruk samt salt från vägar. I sand- och grusförekomsterna Vombsänkan och Revingehed (både bedömda av kommunen som särskilt skyddsvärda, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Teknisk försörjning)", bedöms högluorande ämnen (PFAS) från en brandövningsplats i centralorten Sjöbo kunna finnas. De påverkanskällor som redovisas i myndigheternas databas över vattenförekomster bedöms ha betydande påverkan på möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormerna i framtiden (vattenmyndigheterna med flera).

I några av de större förekomsterna som sträcker sig över flera kommuner, Revingehed (sand- och grusförekomst) och Vombsänkan (förekomst i sedimentär berggrund), bedöms det även finnas en risk för att kvantitativ status inte uppnås. Ur dessa förekomster finns nämligen ett stort antal tillståndsgivna uttag av grundvatten. Kopplat till Revingehed finns även grundvattenberoende terrestra ekosystem, men eftersom det konkurrerande grundvattenuttaget är en dricksvattentäkt med inducerad infiltration bedömer myndigheterna att det finns goda möjligheter att anpassa dricksvattenuttaget så att de rådande grundvattennivåerna upprätthålls (vattenmyndigheterna med flera).

Kommunens grundvattenförekomster finns dels i sand- och grusavlagringar i jord, dels i berggrund, där de största finns i

sedimentära bergarter. Generellt överlagrar de relativt mäktiga sand- och grusförekomsterna grundvattenförekomsterna i sedimentär berggrund. Det innebär att åtgärder som förbättrar situationen i grundvattenförekomsterna i jord även minskar risken för negativa konsekvenser för grundvattenförekomsterna i sedimentär berggrund. Sand- och grusförekomsterna i kommunen saknar skydd i form av överlagrande täta jordarter och de har också god vattentransporterande förmåga, vilket gör att de är sårbara för föroreningar.

Tabell 5. Kommunens grundvattenförekomster och deras aktuella status och miljökvalitetskrav (normer). Tabell från översiktsplanens miljökonskvensbeskrivning. Data från vattenmyndigheterna med flera.

Förekomst	Kvalitetskrav (norm)		Aktuell status	
	Kvantitativ	Kemisk	Kvantitativ	Kemisk
WA43092534 Sand- och grusförekomst	God ●	God ●	God ●	God ●
WA47040457 Sand- och grusförekomst	God ●	God ●	God ●	God ●
WA4789523 Sand- och grusförekomst	God ●	God ●	God ●	God ●
Vansjöstad WA35083709 Sand- och grusförekomst	God ●	God ●	God ●	God ●
Revingehed WA14819189 Sand- och grusförekomst	God ●	God ●	God ●	God ●
WA37781110 Sand- och grusförekomst	God ●	God ●	God ●	God ●
WA7078938 Sand- och grusförekomst	God ●	God ●	God ●	God ●
Illistorp WA68758318 Sand- och grusförekomst	God ●	God ●	God ●	God ●
Fyledalen WA44667496 Sand- och grusförekomst	God ●	God ●	God ●	God ●
Snoggeholm WA54918966 Sand- och grusförekomst	God ●	God ●	God ●	God ●
Eriksdal WA97124112 Sedimentär bergförekomst	God ●	God ●	God ●	God ●
Vombsåskan WA12744164 Sedimentär bergförekomst	God ●	God ●	God ●	God ●
Romeleåsens östsluttning WA79873141 Sedimentär bergförekomst	God ●	God ●	God ●	God ●
Herrebärga WA67122328 Urbergsförekomst	God ●	God ●	God ●	God ●
Asperöd WA77821762 Urbergsförekomst	God ●	God ●	God ●	God ●

Påverkanskällor

Kartorna visar var kommunens miljöfarliga verksamheter är lokaliserade i relation till kommunens vattenförekomster, grundvattnets sårbarhet (SGU) och extra skyddsvärda grundvattenområden inom Vombsänkan i enlighet med SGU:s rapport från 2021, se "Planeringsföretagningar: Teknisk försörjning". Kartorna är uppdelade i B-objekt, C-objekt, övriga verksamheter och enskilda avlopp. Även förorenade områden är en källa som påverkar, se ovan.

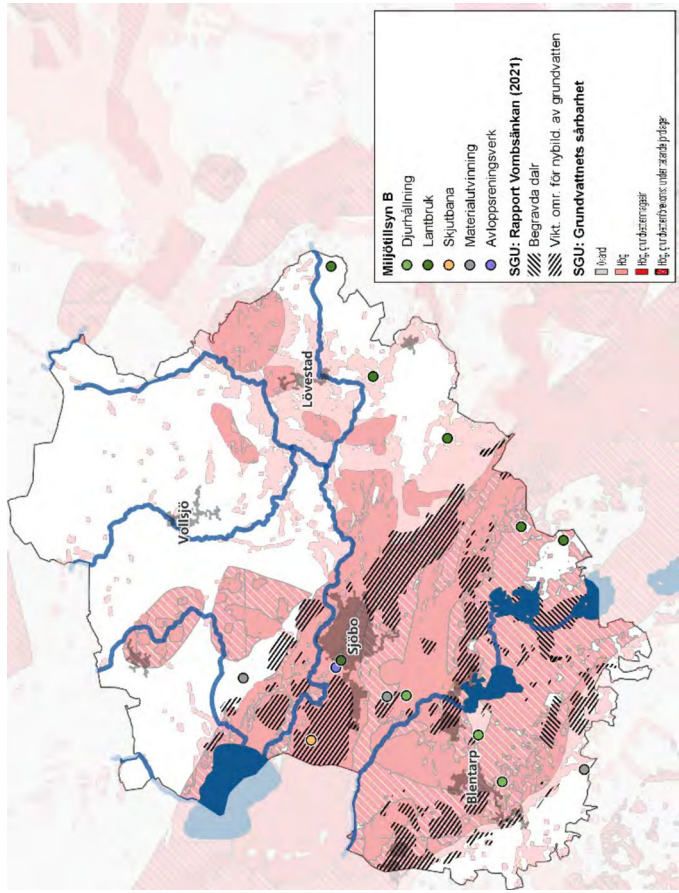
Utsläpp från verksamheter och industrier kan, även om de befintliga utsläppskraven uppfylls, medföra negativ påverkan på vattenkvaliteten hos en vattenresurs som används eller kan komma att användas som vattentäkt. Det kan också uppkomma intressekonflikter kring uttaget av vatten om en verksamhet, en industri eller kommunen önskar öka sitt vattenuttag från en gemensam resurs. Åtgärder från en vattenverksamhet som syftar till att förändra vattnets djup eller läge kan medföra en intressekonflikt om själva nyttjandet av vatten där vattentäktsintresset ofta vill bevara den naturliga tillgången på vatten och ett annat intresse gör anspråk på samma vatten för sitt intresse (Sweco, 2014).

Även lantbrukets olika delar, främst jordbruk och skogsbruk, kan påverka en vattenresurs negativt. Riskerna för vattenförsörjningen uppkommer bland annat vid hantering av bekämpningsmedel, gödselmedel och drivmedel, vid djurhållning och vid avverkning av skog. Inte sällan upplever lantbrukare att vattenskyddsområden som skapas för att skydda allmänna dricksvattentäkter utgör en begränsning i den enskildes rätt att förfoga över sin mark. Vid fastställande av vattenskyddsområden görs en avvägning mellan vad den enskilde får tåla i syfte att skydda ett allmänt intresse och vilken nytta som ges vattentäkten (Sweco, 2014).

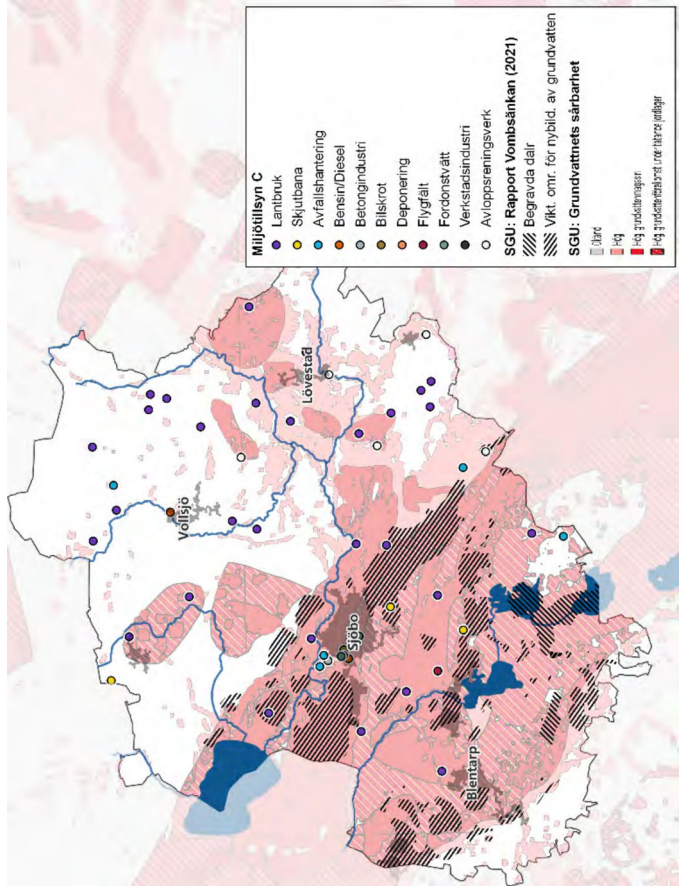
Materialtäkter är ett annat hot, främst för grundvattenförekomster, då verksamheten kan försämrade grundvattenkvaliteten eller -kvantiteten. Genom att avlägsna grus, sand och dylikt minskar vanligen avståndet till grundvattenytan, vilket gör grundvattenmagasinet mer känsligt för förorening från markytan. Sprängning av berg kan skapa nya transportvägar för ytvatten till grundvattnet och själva sprängämnet i sig kan förorena grundvattnet. Det största hotet från materialtäkter utgörs av det faktum att det material som avlägsnas innebär att en i vissa fall värdefull vattenresurs försvinner för alltid. På så vis råder ibland en stark intressekonflikt mellan att bevara och att utvinna materialet (Sweco, 2014).

Det finns också drygt 3 500 enskilda avlopp och cirka 20 små och stora avloppsreningsverk (som betjänar mer än 25 personer) i kommunen. Även om varje enskilt avlopps miljöpåverkan är begränsad innebär det samlade antalet en påverkan på kommunens vattenförekomster.

Förutom utsläpp från miljöfarlig verksamhet, förekommer en lång rad potentiella risker för förorening av en nedströms belägen vattenförekomst överallt där människor bor. Riskerna kommer bland annat från energianläggningar, parkeringar, fordonstvätt, användning av hemkemikalier (främst bekämpningsmedel) och dagvatten från de bebyggda ytorna. Exploatering av bostäder kan få konsekvenser för vattenförekomster som används eller kan komma att användas för dricksvattenförsörjning, eller som utgör en känslig recipient. Eftersom uttag av vatten, särskilt grundvatten, kan komma att påverka företsättningarna för bebyggelse kan bebyggelse nära en vattentäkt innebära begränsningar för framtida ökat vattenuttag (Sweco, 2014).

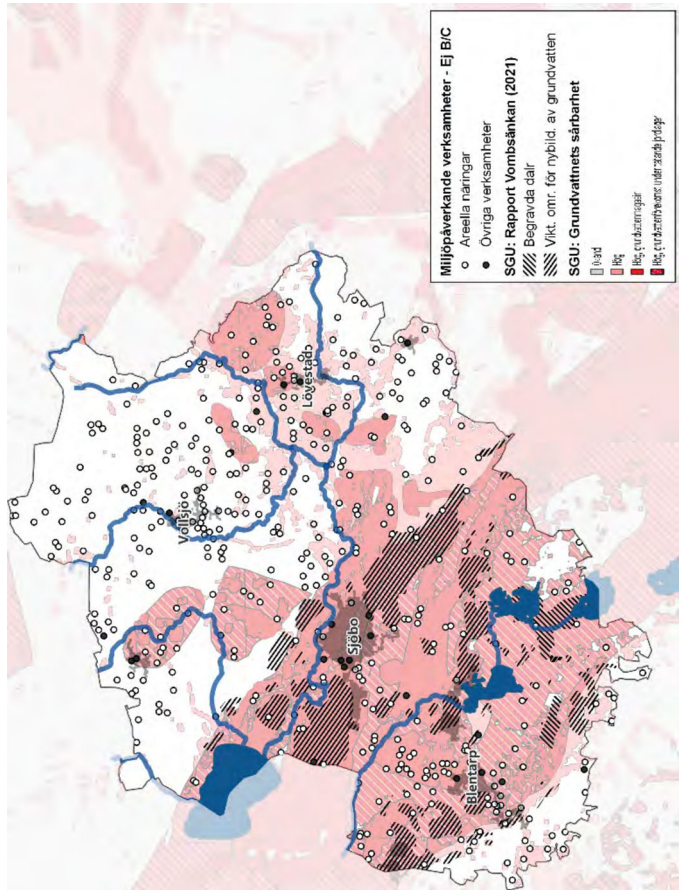

Figur 77. B-verksamheter i relation till vattenförekomster och grundvattnets sårbarhet. Data från Sjöbo kommun (2020), vattennydigheterna och SGU.

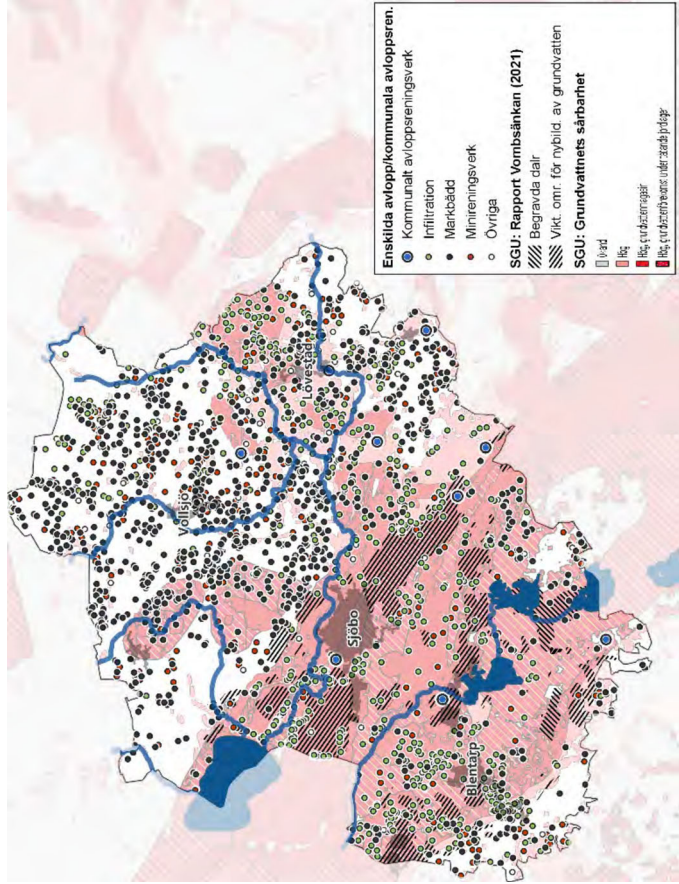

Figur 78. C-verksamheter i relation till vattenförekomster och grundvattnets sårbarhet. Data från Sjöbo kommun (2020), vattennydigheterna och SGU.

Figur 79. Övriga miljöpåverkande verksamheter i relation till vattenförekomster och grundvattnets sårbarhet. Data från Sjöö kommun (2020), vattennyttigheterna och SGU.

Figur 80. Enskilda avlopp i relation till vattenförekomster och grundvattnets sårbarhet. Data från Sjöö kommun (2020), vattennyttigheterna och SGU.

Pågående arbete kopplat till vattenförekomsterna

För närvarande pågår följande arbete kopplat till kommunens ytvatten:

- Vattendialog påbörjad 2019 förs med markägare och andra berörda i Vanstadsbäckens avrinningsområde (biflöde till Tranåsbacken) på uppdrag av Kävlingeås vattenråd. Fokus för dialogen ligger på bevattnings- och åtgärder mot övergödning. Innehåll och konkreta åtgärder håller på att tas fram tillsammans med de berörda lantbrukarna.
- LEVA-projektet (Lokalt Engagemang för Vatten), som är ett nationellt pilotprojekt mot övergödning, påbörjades 2019 i Tranåsbackens avrinningsområde på uppdrag av Kävlingeås vattenråd.
- Fokus Vombsjön: År 2018 startade Kävlingeås vattenråd och Sydsvatten AB projektet Fokus Vombsjön. De planerade åtgärderna inom projektet syftar framför allt till att öka kunskapen om och samverkan kring Vombsjön och dess tillrinningsområde.

Under fyra månader 2016 – 2017 genomfördes en vattendialog med markägare och andra berörda i Borstbäckens avrinningsområde på uppdrag av Kävlingeås vattenråd. Vattendialogen bidrog framför allt till ökad kunskap.

Under 2014–2016 genomfördes en vattendialog med markägare och andra berörda i Torpsbäckens avrinningsområde på uppdrag av Kävlingeås vattenråd. Drygt 20 lantbrukare deltog. Årgärdet som genomfördes för att främja en bättre vattenkvalitet var: ökad kunskap, anläggning av dammar, infiltrationsdiken och tvåstegsdiken samt strukturkalkning. Årgärderna resulterade enligt uppdraget från Sjöbo

kommun i att fosfortransporten till Vombsjön minskat med knappt 100 kg/år.

För en sammanfattning av översiktsplanens direkta och indirekta åtgärder för att förbättra miljökvalitetsnormerna för vatten, se "Konsekvenser: Miljökvalitetsnormer".

Luft

Liksom vattenkvaliteten regleras även luftkvaliteten av miljökvalitetsnormer. Luftkvaliteten är överlag bedömd som god i Sjöbo kommun. Viss olägenhet kan föreligga i sommarbyarna på grund av vedeldning utifrån uppgifter från klagomålsärenden. Vegetation fungerar som naturlig stoftuppsamlare och luftrenare, och kan därmed användas för att motverka luftföroreningar och undvika negativ påverkan på miljökvalitetsnormerna för luft.

Varje kommun är skyldig att kontrollera att miljökvalitetsnormerna för utomhusluft uppfylls. År 2013 kom nya regler som gäller för miljökvalitetsnormerna för utomhusluft. Samverkan är av stor betydelse för kommunens luftövervakning ur ett kompetensmässigt och ekonomiskt perspektiv.

Sjöbo kommun är medlem i Skånes luftvårdsförbund och ingår i samverkansområdet Skåne för samordnad kontroll av luftkvaliteten och miljökvalitetsnormerna för utomhusluft i Skåne. Sedan januari 2017 bedrivs samordnade luftkvalitetskontroller i samtliga medlemskommuner. Programmet innehåller en kontrollstrategi som beskriver utformning och omfattning av kontrollen för två kalenderår, 2019–2020 samt en översiktlig planering för 2021–2023. Varje år sammanställs en årsrapport för varje medlemskommun.

Luften i Sjöbo kommun

År 2010 gav Skånes luftvårdsförbund i samarbete med miljöförvaltningen i Malmö ut rapporten "Emissioner och luftkvalitet i Skånes kommuner 2009". De halter som uppmättes i Sjöbo kommun innebar ingen direkt skyldighet att utföra kontinuerliga mätningar enligt luftkvalitetsförordningen. Nya mätningar utfördes i Sjöbo hösten och vintern 2014/2015 och en rapport kom under 2017. Under 2019 utfördes mätningar i Sjöbo av kvävedioxid (NO₂) och kväveoxider (NO_x).

Sjöbo kommun har som medlem i "Skånes luftvårdsförbund" bland annat tillgång till en emissionsdatabas för Skåne, vilken innehåller geografiska och tidsatta data över utsläpp av luftföroreningar i regionen, samt meteorologiska data. Med hjälp av databasen kan spridningsberäkningar göras, och en uppfattning kan fås om vilka halter som finns i de områden där mätningar inte sker. Beräkningar utförs för varje kommun och kan även användas till att utföra spridningsberäkningar från industriell verksamhet och för infrastrukturlanor. Halterna av luftföroreningar i Sjöbo kommun är enligt beräkningarna generellt sett låga. Vad gäller geografisk fördelning återfinns de högsta halterna som väntat i större tätorter och i kommunens västra delar.

Att Sjöbo kommun överlag har relativt god luftkvalitet konstateras också i Länsstyrelsen Skånes rapport "Förslag på samverkansområde i Skåne för gemensam kontroll av luftkvalitet" (2013). Vad gäller luftföroreningen PM_{2,5} riskerar kommunen dock, tillsammans med samtliga av Skånes kommuner, att inte uppfylla det nationella miljömålet för frisk luft. I rapporten framgår att kommunens mest betydande utsläppskällor för de olika luftföroreningarna är: vägtrafik och jordbruk (NO_x), småskalig uppvärmning och jordbruk (PM₁₀),

och småskalig uppvärmning (PM_{2,5}). Småskalig uppvärmning i form av fastbränsleledning orsakar olägenheter i bostadsområden i Sjöbo kommun. Kommunens miljöenhet har i klagomålsärenden konstaterat att det föreligger olägenhet för människors hälsa. År 2015 reviderades de lokala föreskrifterna för människors hälsa och miljö, och det utreddes om det skulle vara möjligt att inkludera bestämmelser gällande vedeldning för vissa områden. Det visade sig inte vara praktiskt genomförbart.

Påverkanskällor

Förutom att påverkas av exempelvis vägtrafik, lantbruk och småskalig uppvärmning kan luftkvaliteten i ett område också påverkas av vissa särskilda verksamheter, till exempel industriutsläppsverksamheter, se "Planeringsföresattningar: Verksamheter".

Kommunal tillsyn

Miljöfarliga verksamheter

Miljötillsyn sker på industrier och miljöfarliga verksamheter inom kommunen. Syftet med tillsynen är att minska utsläppen av föroreningar till mark, vatten och luft från dessa verksamheter samt att hanteringen av kemikalier och farligt avfall ska ske på ett godtagbart sätt. Miljötillsyn av de areella näringarna innebär bland annat kontroll av hantering och förvaring av kemiska bekämpningsmedel, avfall, cisterner och växtnäring samt kontroll av vinterbevuxen mark.

Kommunen prioriterar tillsyn på miljöfarliga verksamheter och förorenad mark som kan ha negativ inverkan på vattenmiljön inom områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status. Kommunen utövar också tillsyn på icke anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter. Krav

på dagvattenhantering i form av reningskrav ställs på miljöfarliga verksamheter.

Förorenade områden

Förorenade områden i kommunen har under de senaste åren ökat i antal. En av anledningarna är att kommunen 2014 fick en kompletterande sammanställning från en inventering utförd av Länsstyrelsen Skåne. År 2014 blev förorenade områden ett eget delområde inom miljöfarlig verksamhet i tillsynsplanen.

Förorenade områden är ett av de områden som får höga poäng i miljöenhetens miljömålsbaserade prioriteringsmodell. År 2016 riskbedömdes alla objekt och en flerårig prioriteringsplan togs fram. Tillsyn på objekt med störst påverkan utifrån riskklass (1–4) och/eller bransch-riskklass (1–4) enligt MIFO prioriteras först (riskklass 2, riskklass 1 finns inte inom kommunen), varpå de med näst störst påverkan (riskklass 3) prioriteras i andra hand, följt av de med minst påverkan (riskklass 4).

Om prioritering behöver göras mellan objekt med samma klass prioriteras de som kan ha mest negativ omgivningspåverkan. Arbetet med förorenade områden utifrån en flerårig tillsynsplan och prioriteringsplan möjliggör att marken blir tillgänglig och kan användas för andra ändamål.

Enskilda avlopp

Kommunens miljöenhet prioriterar en effektivare tillsyn av enskilda avlopp. Med anledning av aktuell status, och risken för att god status för miljökvalitetsnormerna för vatten inte kan uppnås på lång sikt för kommunens avrinningsområden, beslutade samhällsbyggnadsnämnden 2015 att hög miljöskyddsnivå ska råda vid prövning av ansökningar och

anmälningar om inrättande av enskilda avloppsanläggningar. En prioriteringsordning som följer vattenförekomsternas status, och en effektiviserad handläggning ingår i en handlingsplan som samhällsbyggnadsnämnden antog 2015.

Sedan 2014 utförs timdebiterbar tillsyn på godkända anläggningar. De största och de som ligger inom ett avrinningsområde med dålig eller otillfredsställande status prioriteras först, sedan prioriteras de med otillfredsställande status, därefter de med måttlig status och slutligen de avrinningsområden som framöver riskerar att inte upprätthålla god status. Större avloppsanläggningar prioriteras före mindre, och avlopp från vattentoilet prioriteras före avlopp för bad-, tvätt- och diskvatten.

De framtagna uppgifterna inom arbetet med VA-planen underlättar för fastighetsägare med enskilda avlopp, genom bland annat mer riktad tillsyn och tydligare fokus på prioriterade områden. Som en följd av tillsynen har i princip alla enskilda avlopp någon form av (tidigare godkänd) efterföljande rening, till exempel direktutsläpp efter slamavskiljare eller en filterbrunn eller sjunkbrunn efter slamavskiljare. Större delen av de avlopp som inte uppfyller dagens reningskrav har en äldre infiltration eller markbädd.

Klimatförändringar

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar och en av de högst prioriterade miljöfrågorna. Utsläpp av växthusgaser medför att klimatet förändras och blir varmare med stora globala konsekvenser som följd. Att klimatet förändras får konsekvenser för till exempel vatten- och livsmedelsförsörjningen, vilket kräver att samhället på olika nivåer arbetar aktivt med anpassningar till ett förändrat klimat.

FN:s mellanstatliga klimatpanel Intergovernmental Panel of Climate Change (IPCC) sammanställer det rådande vetenskapliga kunskapsläget

om klimatförändringar, konsekvenser, sårbarhet och möjliga lösningar. Den sjätte rapporten (AR6) "Den naturvetenskapliga grunden" publicerades den 9 augusti 2021 och är en omfattande sammanställning av det rådande vetenskapliga kunskapsläget om klimatmätningar, klimatsystemet, klimatmodeller och scenarier. I rapporten fastslås bland annat att omfattningen på förändringarna i klimatsystemet som kan observeras i dag saknar motsycke många århundraden till många årtusenden tillbaka i tiden.

I rapporten "Klimatsäkrat Skåne" från Lunds universitet (2015) belyses att effekterna av klimatförändringarna i Skåne är många och komplexa men att de bland annat pekar på: att ekosystemen och den biologiska mångfalden påverkas, att växtsäsongen blir längre, att jordbruket intensifieras med ökad belastning på miljön och ökad risk för skador, sjukdomar och insektsangrepp, och att dricksvattnet påverkas. Länsstyrelsen Skåne har i "Regional handlingsplan för klimatanpassning 2020–2024", i samband med framtagningen av en regional klimat- och riskanalys, definierat sju särskilda riskområden för länet:

- Kraftigt regn
- Värme
- Ökad nederbörd
- Torka
- Samhällsförändringar
- Stigande havsnivå
- Havsförsurning

Kommunerna har ett stort ansvar för att genomföra konkreta åtgärder och implementera klimatanpassningsarbetet. Översiktsplanen fungerar vägledande för bebyggelse och infrastruktur och är därmed ett viktigt verktyg för såväl minskad klimatpåverkan som anpassning till ett

förändrat klimat. Detaljplanen är bindande och styr bland annat bebyggelsens utformning, placering och exploateringsgrad. Enligt PBL har kommunen ansvar för att ta hänsyn till klimatrisker vid ny bebyggelse, se mer i avsnittet "Klimatrelaterade risker i PBL" nedan.

Klimatförändringarnas effekter

Klimatförändringarna får många konsekvenser. Värmeböljor, ökad risk för översvämning och förändrade nederbördsmönster är några av dem.

Enligt en forskningsstudie från Göteborgs universitet (2019) drabbar de allt mer frekventa värmeböljorna förskolebarnen genom att deras utelekar begränsas på grund av bristen på skugga. Många förskolegårdar har inte tillräckligt med skuggiga platser. Bäst skugga ger träd, men det tar tid för dem att växa upp vid nyplantering. Om inte annat solskydd finns, såsom parasoller och liknande, är alternativet att hålla barnen inomhus. Med tanke på att barn behöver fysisk aktivitet för sin hälsa, och att möjligheterna till rörelse är större utomhus, är detta inte ett lyckat alternativ. Många skolgårdar har dessutom underlag av asfalt eller gummiliknande beläggningar, material som i sig kan bli heta under varma och soliga dagar.

En effekt av klimatförändringarna är att risken för översvämningar, och omfattningen och frekvensen av dessa, ökar. I Sjöbo kommun finns i dagsläget många enskilda avlopp och mycket jordbruksmark, och det kommunala dricksvattnet hämtas från grundvattentäkter. Om enskilda avlopp eller gödselstäder översvämmas finns risken att dessa förorenar närliggande brunnar, vattendrag eller dricksvattentäkter. Detsamma gäller översvämning som påverkar miljöfarlig verksamhet, avloppsreningsverk, avfallsdeponier eller återvinningsstationer. Det finns också en risk för att översvämning påverkar människors och djurs hälsa och säkerhet, eller orsakar materiella skador. Dagvattensystem

och dagvattenkvalitet kan påverkas av ett förändrat klimat, vilket sannolikt kan medföra ett behov av klimatanpassning av dagvattenhanteringen.

Ett varmare klimat och uteblivna regn under sommartid drabbar i första hand djur och växtlighet och de verksamheter som är beroende av ytvatten. Efter långvarig torka påverkas även grundvattennivåerna. Sommartid kommer ofta korta men intensiva regn som snabbt rinner ut i bäckar och åar. För att fylla på grundvattenmagasinen krävs istället långvariga och lågintensiva regn, vilka normalt sker under höst, vinter och vår. Eftersom många av vintrarna under de senaste åren har varit relativt nederbördsfattiga har grundvattenmagasinen på många håll inte fyllts på så mycket som normalt.

De lägre grundvattennivåerna på många håll, i kombination med att mer vatten används under varma soliga somrar, och att grundvatten kanske i högre grad används för exempelvis bevattning av jordbruksmark, innebär att dricksvattenförsörjningen kan bli drabbad. Nivåerna i Sjöbo kommuns vattentäkter mäts en gång per månad, året runt. Hittills har några avvikande grundvattennivåer inte kunnat ses. Det betyder inte att det inte finns problem i andra grundvattenmagasin med privata brunnar. Främst märks detta i kommunens norra delar hos personer med grävda brunnar. Grävda brunnar i relativt ytliga jordlager får oftare problem än djupare borrade brunnar. För att det alltid ska gå att få tag på vatten har kommunens VA-verksamhet införskaffat en vattenkiosk. Där går det alltid att få tag i vatten, gratis om man hämtar i mindre mängd och att köpa om man vill hämta i större behållare.

För jordbruket får vattenbristen en dubbel effekt, dels att regnet uteblir för grödorna, dels att nivåerna i dammar, åar och sjöar blir för låga för de ska att kunna användas till bevattning. Frågan om vattenförsörjning riskerar att skapa en konkurrenssituation mellan dricksvatten,

industrier, bevattning och naturvärden. Det finns ett stort behov av att skapa samverkansplattformar mellan dessa näringar och mellan olika samhällsintressen avseende klimatanpassningsåtgärder.

Klimatrelaterade risker i PBL

I PBL anges följande angående fysisk planering i förhållande till klimatrelaterade risker:

2 kap. 5 §: Vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat

- människors hälsa och säkerhet,
- jord-, berg- och vattenförhållandena,
- möjligheterna att förebygga vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar, och risken för olyckor, översvämning och erosion.

Bebyggelse och byggnadsverk som för sin funktion kräver tillförsel av energi ska lokaliseras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till energiförsörjningen och energihushållningen.

3 kap. 5 §: Av översiktsplanen ska även bland annat följande framgå

- kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Översvämning

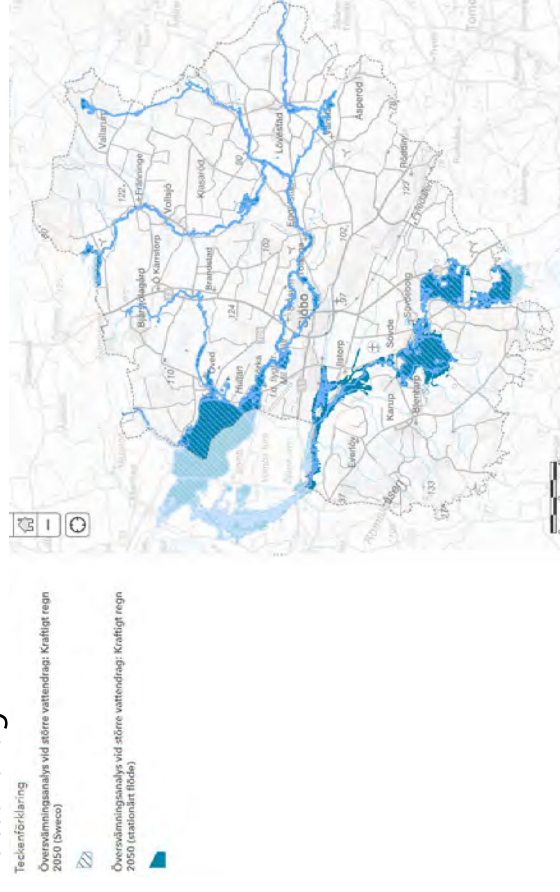
I karteringar och riktlinjer utgår Sjöbo kommun ifrån så kallade 100-årsflöden. 100-årsflödet motsvarar det flöde som under ett givet år har sannolikheten 1 på 100 (0,01) att inträffa, men det tolkas ibland felaktigt som ett flöde som händer en gång vart 100:e år. Flera 100-årshändelser kan inträffa under en och samma 100-årsperiod (Sweco, 2015).

I sin skrift "Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall – stöd i fysisk planering" (2018) definierar länsstyrelserna i Stockholms och Västra Götalands län ett skyfall som ett 100-årsregn med klimatkraft. I publikationen står följande:

”Boverket anger i sin tillsynsvägledning för översvämning att ett 100-årsregn är en lämplig utgångspunkt vid såväl kommunens lämplighetsprövning som länsstyrelsens tillsyn. Hantering av översvämningens risk till följd av ett 100-årsregn kan betraktas som ett lägsta tröskelvärde för att skapa en säkerhetsnivå men kommunen kan själv bestämma om de vill tillämpa en högre säkerhetsnivå” (s. 3).

Vidare står det så här: ”En klimatkraft ska inkluderas för att bedöma översvämningens risk i ett förändrat klimat. Lämplig klimatkraft för ettregn med 100- års återkomsttid är utifrån dagens kunskapsläge 1,2–1,4, vilket innebär att regnvolymen väntas öka med 20–40 procent fram till år 2100. Vilken siffra som ska användas kan variera regionalt.” (s. 1).

Översiktlig översvämninganalys vid kommunens större vattendrag

Figur 81. Data från en översiktlig översvämninganalys vid kommunens större vattendrag (Sweco, 2015).

På uppdrag av Sjöbo kommun karterade Sweco 2015 nutida och framtida områden som sannolikt skulle översvämmas vid ett 100-årsflöde, vid kommunens större vattendrag. Översvämningsskarteringen utfördes med en 1-D hydrodynamisk modell (MIKE 11), det vill säga samma metodik som används av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) vid översiktliga översvämningsskarteringar av Sveriges mest prioriterade vattendrag. Det innebär att det inte gjorts några mätningar av åfåran, utan kalibrering av modellen har gjorts med hjälp av angivna högsta högvattennivåer på brotningar, och endast de broar som finns i Trafikverkets bro-databas är inkluderade i modellen. Resultaten från studien ska därför tolkas med en viss försiktighet, men

de ger ändå en god bild av översvämningskänsliga områden i Sjöbo kommun. Totalt omfattar karteringen cirka 170 kilometer vattendrag, som har ett avrinningsområde motsvarande 690 km². Översvämningskarteringen baseras på ett 100-årsflöde 2013 och ett 2050 (Sweco, 2015).

Klimatförändringarna förväntas förändra de svenska vattendragens flödesregim. Påverkan blir inte densamma över hela Sverige, utan olika beroende på vattendrag. SMHI (Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut) har med hjälp av regionala klimatsimuleringar studerat hur skånska vattendrag förväntas påverkas av klimatförändringen. Nybroån är ett av de studerade vattendragen och dess avrinningsområde angränsar till Sjöbo kommun. Därför är klimatförändringens konsekvenser för Sjöbo kommuns vattendrag baserad på resultaten av SMHI:s analys av Nybroån. Baserat på den informationen har 20 procent använts som påslag på dagens 100-årsflöde för att bedöma framtida 100-årsflöden (Sweco, 2015), det vill säga klimatafaktor 1,2.

Modelluppsättning

100-årsflödet har tagits fram genom en frekvensanalys av SMHI:s stationer belägna inom det aktuella avrinningsområdet. SMHI:s station 2125 – Eggeled har använts som grund för flödena i översvämningsmodelleringen, då det inte finns några sjöar eller större reglerande dammar i stationens avrinningsområde. Det areella 100-årsflödet 2013 för denna station har beräknats till 0,28 m³/s/km² och för 2050 är det areella 100-årsflödet 20 procent högre, det vill säga 0,34 m³/s/km². Flödet för varje avrinningsområde har därefter beräknats genom det areella 100-årsflödet och avrinningsområdets storlek. Flödet i modellen är beskrivet som hydrografen för det högsta observerade flödet vid stationen 2125 – Eggeled. Hydrografens utseende har

betydelse för hur stor utjämningseffekten blir för flodplan, dammar, sjöar etc. Som en känslighetsanalys av översvämningen har även ett stationärt 100-årsflöde för varje scenario simulerats. Denna simulering kan sägas visa den maximala översvämningsutbredningen för varje flöde eftersom utjämningseffekten uteblir vid ett stationärt flöde (Sweco, 2015).

Resultat

Resultat från översvämningsmodelleringen kan ses i den interaktiva kartan, som visar 100-årsflödet 2013 och 2050. I dessa kartskikt redovisas översvämningsutbredningen för ett varierande flöde, men även för översvämningsutbredningen vid ett stationärt 100-årsflöde. Det sistnämnda kan sägas visa största möjliga översvämningsutbredning för det angivna 100-årsflödet. Störst skillnad mellan det varierade och det stationära flödet fås i Klingavälsån. Antagligen beror det på att avrinningsområdet innefattar tre sjöar som dämpar flödestoppar, men troligen även på att de nedre delarna är relativt flacka. När flodplanet är flackt blir översvämningsarean per centimeter höjd vattennivå mycket större jämfört med för ett flodplan med branta slänter. Därför kan en marginellt högre vattennivå resultera i en avsevärt större översvämningsyta.

Storleken på det översvämmade områdena för 100-årsflöde 2013 och 2050 skiljer sig inte nämnvärt åt. Vattennivån för de två olika scenarierna skiljer sig i genomsnitt åt med cirka 1 dm. Inom den sannolika översvämningsutbredningen 2050 finns det sammanlagt cirka 100 byggnader, varav 23 är klassificerade som bostadshus på fastighetskartan. En stor källa till osäkerhet för simuleringen av 100-årsflödet 2050 är det förväntade flödet 2050. Enligt SMHI:s klimatanalys av 100-årsflödet för Nybroån varierar de extremaste

scenarierna för 100-årsflödet 2050 med +60 procent av 100-årsflödet i dag till – 40 procent (Sweco, 2015).

Övrig kartinformation

Översvämningsskadeanalys drabbar inte nödvändigtvis endast områden i nära anslutning till större vattendrag. Topografin i landskapet, båtudsområden för dikningsföretag, det vill säga de områden som fick ett förhöjt värde genom markavvattningen när marken avvattnades, och grundvatten som står nära markytan är exempel på andra faktorer som kan påverka. En kartering av båtudsområden för dikningsföretag, före och efter 1920, finns att hämta från Länsstyrelsen Skåne. Dock är alla dikningsföretag som finns inte registrerade där. Länsstyrelsen Skåne har också tagit fram en lågpunktskartering och översiktliga avrinningsvägar, samt svämplansanalyser med buffrar i höjdlid på 1,5 och 2,5 meter.

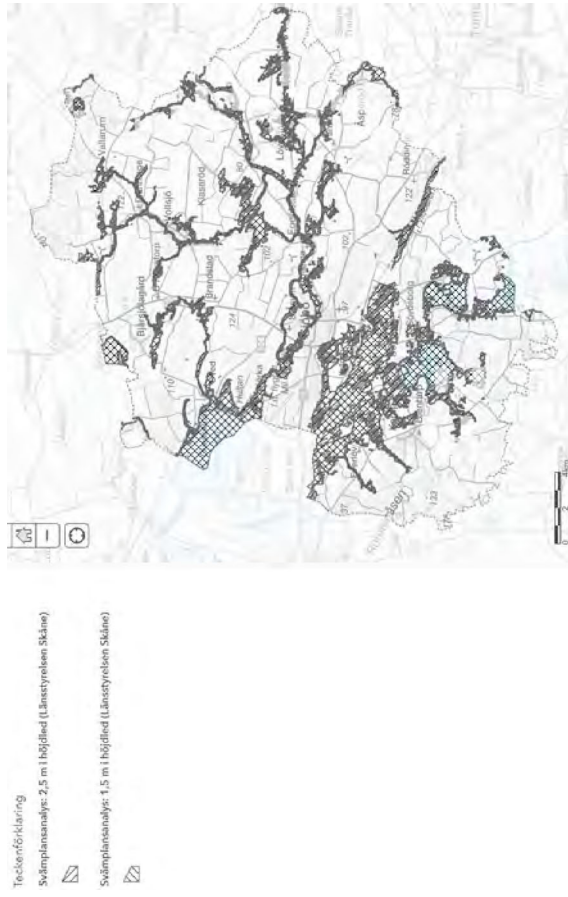
Vid skyfallskarteringar kan det antas att marken efter en kort tid blir helt mättad och därmed inte tillåter infiltration, vilket är en god bild av vad som händer vid 100-årsregn. Med det antagandet finns dock risk för att skyfallens påverkan överskattas, då det finns områden som har så god infiltration att de aldrig blir helt mättade (Sigma Civil, 2020).

I kartportalen ovan kan även Naturvårdsverkets nationella marktäckedata samt markfuktighetsindex visas i rasterformat. Markfuktighetsindexet är ett delresultat från produktionen av Nationella Marktäckedata där det användes till avgränsning av våtmarker. Produkten redovisar markfuktighet i ett kontinuerligt spektrum från torrt till blött och har, liksom Naturvårdsverket nationella marktäckedata, 10 meters upplösning. Generellt är marken i Sjöbo kommun relativt torr, utom i lågområdena där marken varierar från fuktig till blöt. Inom dessa områden är markens

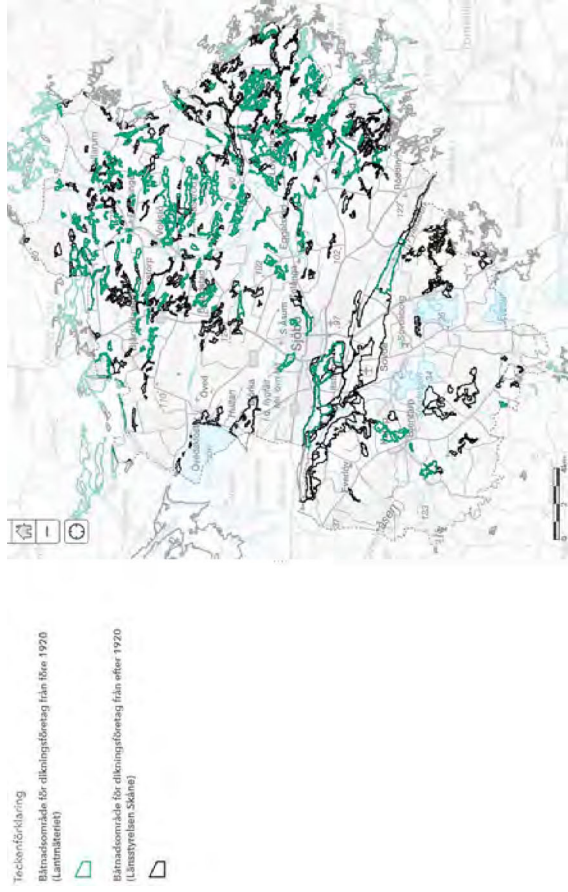
infiltrationsförmåga lägre och därmed ökar risken för översvämningar även vid mindre regn. Naturvårdsverkets nationella marktäckedata visar bland annat översiktligt vilka områden som är hårdgjorda och vilken utbredning som finns av olika typer av vegetation.

Visningsstjänsten "Genomsläpplighet" från SGU presenterar en starkt förenklad bild av markens genomsläpplighet. Med tanke på eventuella brister i underlaget ska alltid en platspecifik bedömning göras i terrängen.

Dessa kartlager är alla relevanta att studera för att få en bättre uppfattning om ett områdes översiktliga översvämningsskadeanalys, även om de inte nödvändigtvis ger hela sanningen. Data är ofta framtagna via automatiska beräkningar och ger därför inte hela sanningen. Vidare utredning behövs alltid för att få bättre kunskap om ett områdes verkliga översvämningsskadeanalys. Ett område kan också mycket väl drabbas av översvämningar trots att det inte indikeras av de kartlager som i dagsläget finns att tillgå.

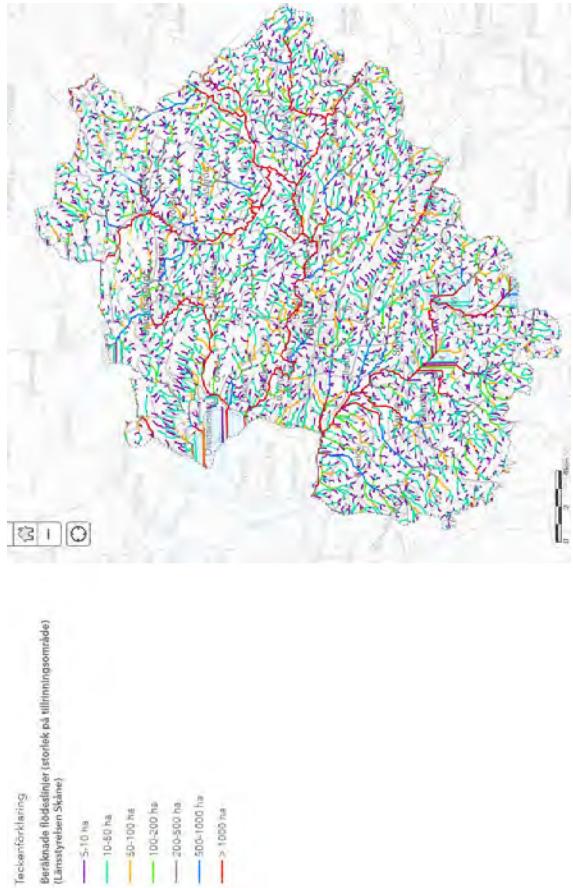

Figur 82. Data från två svämplananalyser, en med ett svämplan på 1,5 meter i höjdd och en med ett svämplan på 2,5 meter i höjdd (Länstyrelsen Skåne).

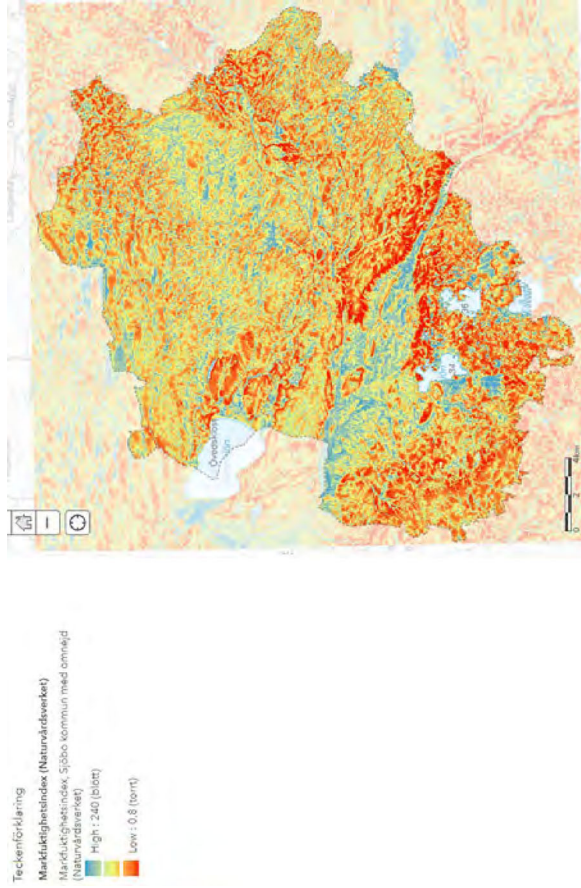

Figur 83. Bätnadsområden för dräkningsförening. Data från Länstyrelsen Skåne och Länstyrelsen.

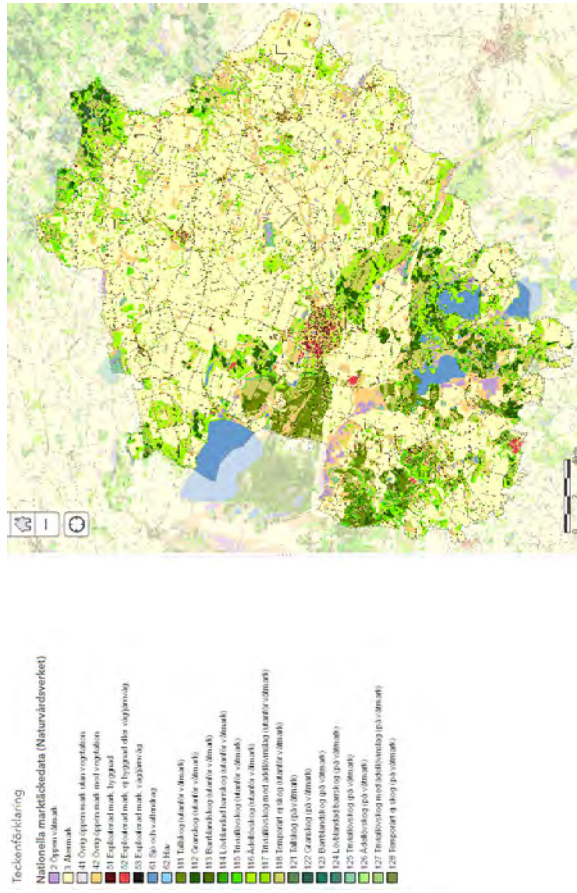

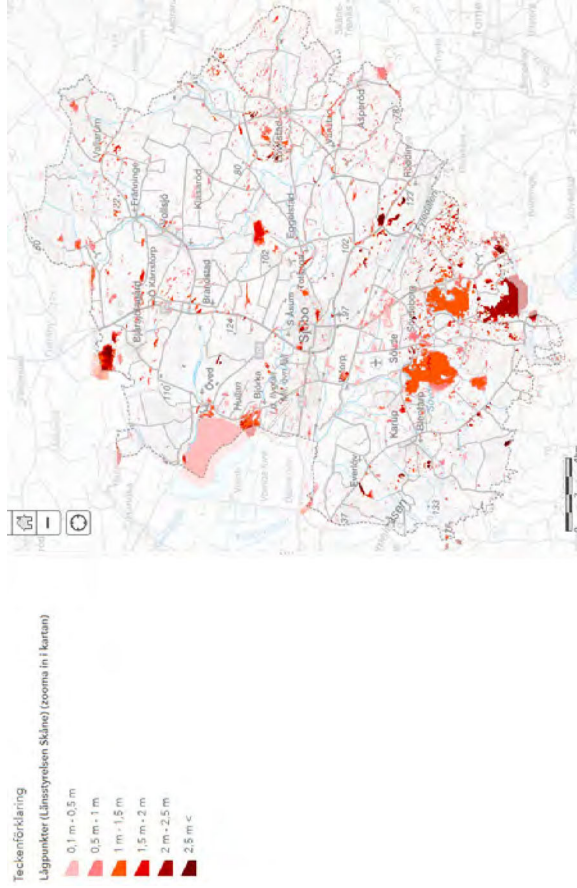
Figur 84. Beräknade flödeslinjer. Data från Länsstyrelsen Skåne.

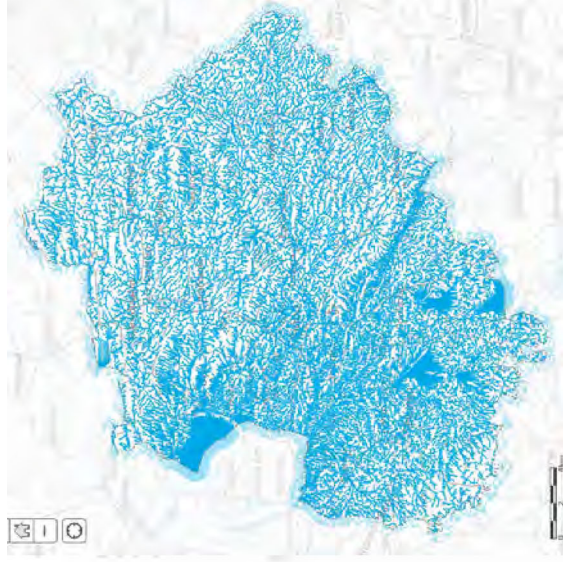
Figur 85. Marktfähigheidsindex. Data från Naturvärdsverket.

Figur 86. Nationella markälskedata. Data från Naturvärdsverket.

Figur 87. Lägpunkter. Data från Länstyrelsen Skåne.

Figur 88. Ytvärningsvägar. Data från Länstyrelsen Skåne.

Skylfallskartering över Sjöbo tätort

Förutom det underlag som presenteras i översiktsplanen har även en skylfallskartering över Sjöbo tätort tagits fram, inför arbetet med att ta fram en ny fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort. Rapporten finns tillgänglig via Sjöbo kommun.

Ras, skred och erosion

I Sjöbo kommun finns inga kända historiska problemområden för ras, skred och erosion med direkt påverkan på bebyggelse. En viss sandflykt förekommer vid vattendrag i de delar av kommunen som har sandiga jordar, det vill säga främst i kommunens sydvästra delar. Sandflykt är ett problem som kan förvärras ifall flödet i vattendraget ökar, exempelvis i samband med översvämning. I anslutning till

Fyleverkens gamla täktverksamhet, runt täktsjöarna i Fyledalsänkan, finns branta slätter där viss rasrisk föreligger och försiktighet krävs. Skogsavverkning är ett ingrepp som riskerar att förvärra eventuella risker för ras och/eller skred.

Underlag från nationella aktörer

Utredningen som har gjorts för Sjöbo kommun bygger på underlag från SGU och Statens geotekniska institut (SGI). Information kan också hämtas från Skogsstyrelsen ("Översiktlig kartering över områden där skogsbruk och exploatering kan orsaka erosion, ras och slamströmmar"). Att ett område pekats ut av SGU innebär inte att det automatiskt finns risken med att bygga där, utan att vidare undersökningar bör göras vid eventuell nybyggnation.

Instabila slätter och raviner

I delar av kommunen, till exempel i anslutning till Sjöbo Ora och Lövestad åsar samt i anslutning till vissa vattendrag, finns så kallade instabila slätter med mycket kraftig lutning och i vissa fall raviner. Instabila slätter kan ha förutsättningar för erosion, ras och/eller slamströmmar. Dessa områden kan vara känsliga för påverkan på vegetationen liksom förändringar i vattenmängder, vattnets flödesvägar och rinnhastigheter, det vill säga påverkan som ofta uppstår vid skogsbruk och exploatering.

Inom områden med mycket kraftig lutning och i raviner finns det förutsättningar för erosion, ras eller slamströmmar. Dessa jordrörelser kan även påverka angränsande områden med kraftig lutning. Kartläggningen identifierar områden som kan påverkas av rasande jordmassor från slätter. I de fallen exempelvis infrastruktur, bebyggelse eller vattentäcker finns inom detta område kan de påverkas eller skadas. Vattendrag i anslutning till ravinformaion är vattendrag i vilken en

slamström kan utvecklas. Ett vattendrag anses ha förutsättningar för slamströmmar om det går i en ravinformation och jordarten inte består av lera eller berg i dagen.

Raviner med ett djup understigande cirka tre meter har normalt inte kartlagts, inte heller raviner vars former har utjämnats genom schaktning och utfyllnad. Jordskredsrikt med en linjelängd under 30–50 meter har normalt inte kartlagts. I en del fall har spårerna efter inträffade jordskred blivit otydliga genom schaktning och utfyllnader. Sådana spår har normalt inte kartlagts.

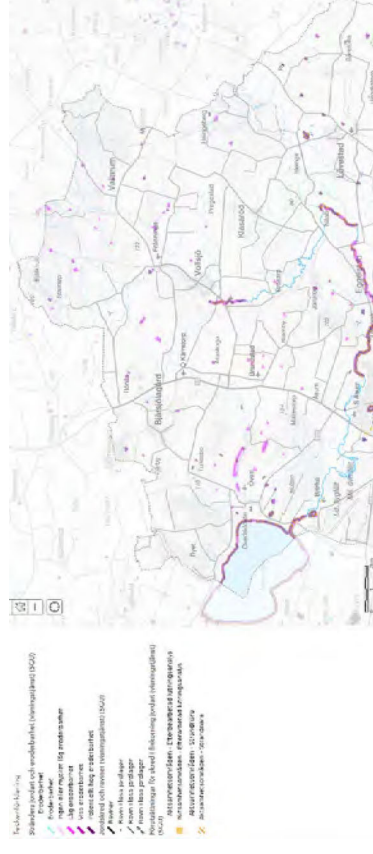
Skred i finkornig jordart

Vad gäller förutsättningar för skred i finkornig jordart finns det vissa av SGU utpekade aktsamhetsområden att ta hänsyn till, främst i närheten till raviner vid Hemmestorp och Sjöbo Ora-Fyledalens sluttningar, då det kan finnas finkorniga sediment under sanden.

Kartan visar inte risken eller sannolikheten för jordskred. Kartan pekar inte heller ut områden med förutsättningar för morän- och bergskred. För bestämning av markens stabilitet krävs normalt geotekniska undersökningar.

Stränders eroderbarhet

Vid vissa stränder omkring vattendrag och sjöar förekommer även potentiellt hög eroderbarhet. Klassificeringen av stränders eroderbarhet redovisar förhållandena vid karteringstillfället. Byggnation och markarbeten kan sedan dess ha ändrat strandens egenskaper. Kartan bör därför tolkas med stor försiktighet inom tätorter. Klassificeringen av eroderbarhet avser endast materialegenskapen. Faktorer såsom vattnets strömningshastighet, vågpåverkan och morfologi, vilka är avgörande för de faktiska erosionsförhållandena, beaktas inte.

Figur 89. Data från nationella aktörer över potentiella riskområden för ras, skred och/ eller erosion i kommunens norra delar. Data från SGU och Skogstyre kommun.

Figur 90. Data från nationella aktörer över potentiella riskområden för ras, skred och/ eller erosion i kommunens södra delar. Data från SGU och Skogstyre kommun.

Analys av risk för ras, skred och erosion för befintlig bebyggelse i Sjöbo kommun

Figur 91. Ett känt riskområde för ras och skred i kommunen, samt de omgivande områdena i en översiktlig utredning av risker för ras, skred och erosion i kommunen.

Inom ramen för denna översiktsplan har Markera Mark Göteborg AB genom Radar Arkitektur och Planering studerat risker som är kopplade till ras, skred och erosion inom befintlig bebyggd miljö i Sjöbo kommun. Rapporten heter "Översiktlig bedömning av risk för ras, skred och erosion" och ligger på en mycket översiktlig nivå. Uppdraget omfattade inga detaljstudier av utpekade områden eller någon typ av överslagsberäkningar. Inga platsbesök har heller utförts. Slutsatser och rekommendationer bygger på digitalt kartunderlag.

Underlag

Till utredningen tillhandahöll kommunen ett underlag som identifierar riskområden inom kommunen. Det materialet bygget i sin tur på underlag från SGU:s och SGU:s kartdata där risk för till exempel erosion framgår. Vidare har kommunen tillhandahållit kartunderlag om kommunens tänkta utbyggnadsområden i anslutning till tätorterna Vollsjö och Lövestad. Huvudsakligen har underlag från SGU:s och Lantmäteriets olika digitala kartjänster såsom jordartskarta och jorddjupskarta studerats. Kommunen har även tillhandahållit nivåkurvor med 1 meter ekvidistans över kommunen.

Företsättningar för ras och skred

I kommunen finns i nuläget inga tidigare kända ras eller skred dokumenterade. I kommunen finns dock ett flertal branta slänter med tydliga spår av erosion ner i isälvsmaterial eller morän. Slänterna är ofta trädbevuxna.

Förekommande svämsediment av lera, och i övrigt avsatt lera, är generellt belägna utmed de låglänta delarna av vattendrag eller svåmplatåter samt inom områden med flack lutning. Risken för lerskred på grund av erosion bedöms som låg. I anslutning till områden med lera är vidare marklutningen ofta liten. Riskerna är snarare förknippade med ras i branta eller underminerade slänter och strandbrinkar. Risken ökar avsevärt om skog avverkas eller om vegetationen inte kan hantera högre flöden eller vattenhastigheter.

Vidare kan tätare jordar i branta slänter, såsom morän, få en negativ påverkan av lång och kraftig nederbörd. Kraftig och ihållande nederbörd medför att jorden blir vattenmättad i större uträkning. Den högre vattenmättningen medför att effektivspänningen i jorden minskar, vilket är negativt ur stabilitetssynpunkt. I den nedre delen av en slänt kan ett skred utlösas genom att porttrycket byggs upp så pass högt att

jorden förlorar sin hållfasthet, vilket medför att den överliggande delen av slänten förlorar sitt stöd. Morän är till sin natur ett heterogent material och kan lokalt innehålla mer vattenförande lager av sand eller grus som kan påverka portrycken i slänten.

Sammanfattning

Risken för ras, skred och erosion i Sjöbo kommun bedöms i dagsläget vara låg eller måttlig. För att få en mer rättvisande bild bör dock områden eller sträckor med större nivåskillnader och släntlutningar studeras mer i detalj, i första hand genom en okulärbesiktning. De sträckor som bör kontrolleras är där släntlutningen är brant, där nivåskillnaden mellan krön och vattendrag överstiger cirka 10 meter och/eller där bebyggelse eller anläggningar finns nära släntkrönet.

Vidare bör en studie av främst erosionsrisk utföras om till exempel en modellering visar på ökade vattenflöden eller vattenhastigheter.

Risken för lerskred bedöms som låg eller mycket låg då områdena i kommunen med lera huvudsakligen har små marklutningar.

Geotekniskt relaterade risker är snarare förknippade med ras i branta eller underminerade slänter och strandbrinkar. Risken ökar avsevärt om skog avverkas eller vegetationen inte längre kan hantera höga flöden. Risken för ras i moränslänter ökar även i ett scenario med ökande nederbördsmängder.

Resultat: Delområden Sjöbo Omma-Åsum

Figur 92. Sjöbo, Omma-Åsum, västra delen. Grönt visar isälvsediment. Ljusblå sandig morän. Orange visar sand och orange med vågor flygsand. Ljusbrun med blå prickar visar kärrtorr. Ljusrosa svämsediment. Vitt med blå skraffering visar fjälling. Jordartsdata från SGU.

Figur 93. Sjöbo, Omma-Åsum, östra delen. Grönt visar isålvssediment. Ljusblå sandig morän, just rosa lermorän. Orange visar sand. Ljusbrun med blå prickar visar kärrtorv. Rosa svämsediment. Vitt med blå skraffering visar fyllning. Jordartsdata från SGU.

Jordlagren domineras i väster och söder av isålvssediment i och ovan ravinernas slänter. Utmed dalgångens östra del finns även morän, huvudsakligen klassad som sandig morän. Svämsedimenten består av omväxlande lager ler, silt och sand. Ett mindre område med fyllning finns i anslutning till en återvinningscentral. Mot öster finns mindre partier där berggrunden går i dagen. Slänterna är huvudsakligen skogsbevuxna.

Jorddjupen utmed dalgången varierar mycket kraftigt, från några enstaka meter till över 70 meter. Störst jorrdjup finns främst inom områdets västra delar. Längre österut minskar jorrdjupen till omkring 5–30 meter. Bedömningarna baseras på ett begränsat underlag från brunnarskivet och SGU:s jorrdjupskarta.

Nivåskillnaden mellan släntröner och dalgång är relativt stor och uppgår huvudsakligen till 10–20 meter.

Närheten till befintlig bebyggelse och anläggningar varierar utmed sträckan. Mot väster finns bland annat en golfbana och småhus. Mer centralt utmed södra sidan finns mer samlad bebyggelse. Vidare österut och utmed norra sidan utgörs marken huvudsakligen av åkermark med ett mindre antal byggnader. Flera broar korsar dalgången.

Risken för skred eller ras bedöms i nuläget som måttlig med hänsyn till de förekommande jordlagren och det faktum att slänterna är täckta av vegetation. Lokalt är dock slänterna mycket branta.

Sjöbo Ora-Fyledalen

Figur 94. Sjöbo Ora-Fyledalen, norra delen. Grönt visar isålvssediment. Gult visar silt. Orange visar sand och ljusbrun med blå prickar visar kärrtorv. Jordartsdata från SGU.

Figur 95. Sjööra-Fyledalen, mellersta delen. Grönt visar isälvs sediment. Ljusblå lerig morän. Orange visar sand och ljusbrun med blå prickar visar kärrtorv. Ljusrosa svämsediment, ljusrosa med sträck visar nittringsjord och mörkblå sedimentärt berg. Vitt med blå skraffering visar fjällning. Jordartsdata från SGU.

Figur 96. Sjööra-Fyledalen, södra delen. Grönt visar isälvs sediment. Ljusblå lerig morän. Gult visar lera. Orange visar sand och ljusbrun med blå prickar visar kärrtorv. Ljusrosa svämsediment, ljusrosa med sträck visar nittringsjord och mörkblå sedimentärt berg. Jordartsdata från SGU.

Jordlagren domineras av isälvs sediment i och ovan ravinernas slänter. Utmed Fyledalens dalgång finns svämsediment bestående av ler, silt och sand. Vidare finns flera större områden med kärrtorv. Inom delar av de östra ravinslänterna kommer berggrunden i dagen. I anslutning till en nerlagd gruva finns även fyllning utlagd. Slänterna är skogbevuxna och i dalgången brukas marken som åker- eller betesmark. Flera källor finns utmed släntens nedre del, framför allt i den norra delen av området.

Jorddjupen utmed dalgången varierar kraftigt från 0 till över 50 meter. Störst jorddjup finns främst i områdets norra delar, men även delvis i den mellersta delen. Jorddjupen är stora både ovan släntrön och i dalgången. Längre söderut minskar jorddjupen till att vara omkring 10 meter vid ravinens krön och cirka 30 meter i dalgången.

Bedömningarna baseras på begränsat underlag från brunnarkivet och SGU:s jorddjupskarta.

Nivåskillnaden mellan släntröner och dalgång är stor, 30–50 meter.

Befintlig bebyggelse i form av småhus och mindre vägar är belägna relativt långt från både släntröner och släntröner.

Risken för skred eller ras bedöms i nuläget som måttlig med hänsyn till förekommande jordlager och det faktum att släntröner är täckta av vegetation. Större nederbördsmängder kan medföra att jordlagren blir vattenmättade i större utsträckning, främst i mindre genomsläpplig jord såsom morän. Detta medför att ras- och erosionsrisken kan öka i brantare partier av sluttningarna.

Vollsjö

Figur 97. Vollsjö. Ljusblå lerig morän. Orange visar lera. Gult visar sand och ljusbrun med blå prickar visar kärtröner. Ljusrosa svämsediment samt mörkblå sedimentärt berg. Jordarsdata från SGU.

Jordlagren utgörs av lerig morän med svämsediment av ler och silt i anslutning till Vollsjöån. Släntröner är skogsbevuxna. Jorddjupen är små, kring 3–10 meter, baserat på ett begränsat underlag från brunnarkivet och SGU:s jorddjupskarta.

Nivåskillnaden mellan släntröner och ån är 5–8 meter. Befintlig bebyggelse i form av småhus och lokalvägar är belägna förhållandevis nära släntröner i öst.

Risken för skred eller ras bedöms i nuläget som liten med hänsyn till förekommande jordlager och det faktum att släntröner är täckta av vegetation. Större nederbördsmängder kan medföra att jordlagren blir vattenmättade i större utsträckning, främst i mindre genomsläpplig jord såsom morän. Detta medför att ras- och erosionsrisken kan öka i brantare partier av sluttningarna.

Lövestad

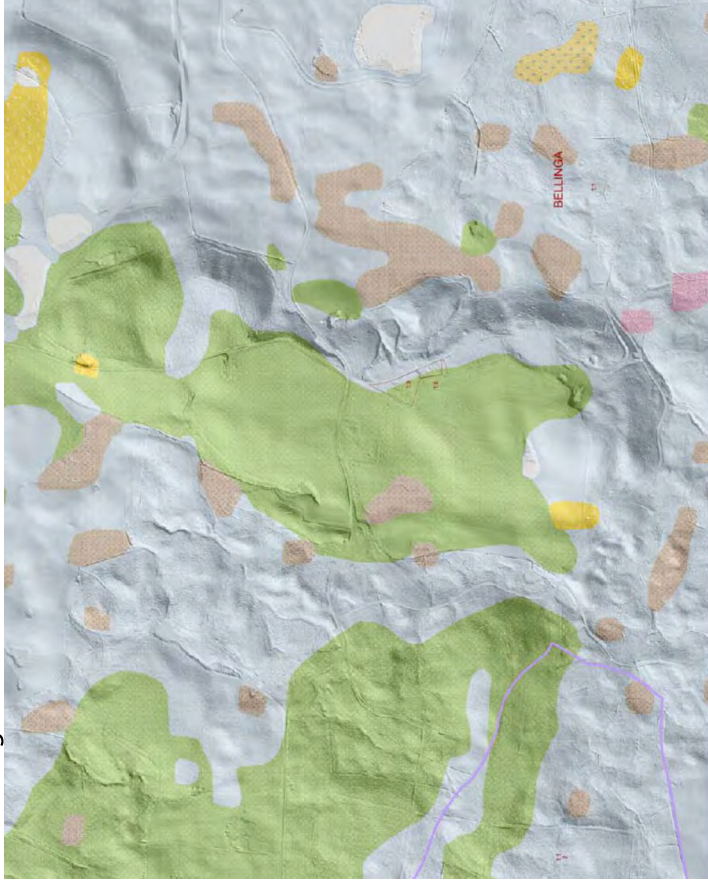
Figur 98. Lövestad. Grönt visar isälsediment. Ljusblå lerig morän. Ljusrosa morängrovlera. Gult visar lera. Orange visar sand och ljusbrun med blå prickar visar kärrtorr. Jordartsdata från SGU.

Jordlagren i och kring samhället utgörs främst av morängrovlera och isälsmaterial. Jorddjupen är generellt små, under 10 meter, men kan lokalt uppgå till cirka 20 meter baserat på ett begränsat underlag från brunnsartkivet och SGU:s jorddjupskarta.

Nivåskillnaderna är små och inga större vattendrag finns i närheten av samhället. Befintlig bebyggelse i form av småhus och lokalgator är belägen förhållandevis nära släntröna i öst.

Ingen risk för skred eller ras bedöms föreligga.

Lien-Bellinga

Figur 99. Lien-Bellinga. Höjtrygg med isälsmaterial mot väst (grönt) och ljusblå sandig morän. Gult visar lera. Gult med prickar terygitta och ljusbrun med blå prickar visar kärrtorr. Ljusrosa svämsediment. Jordartsdata från SGU.

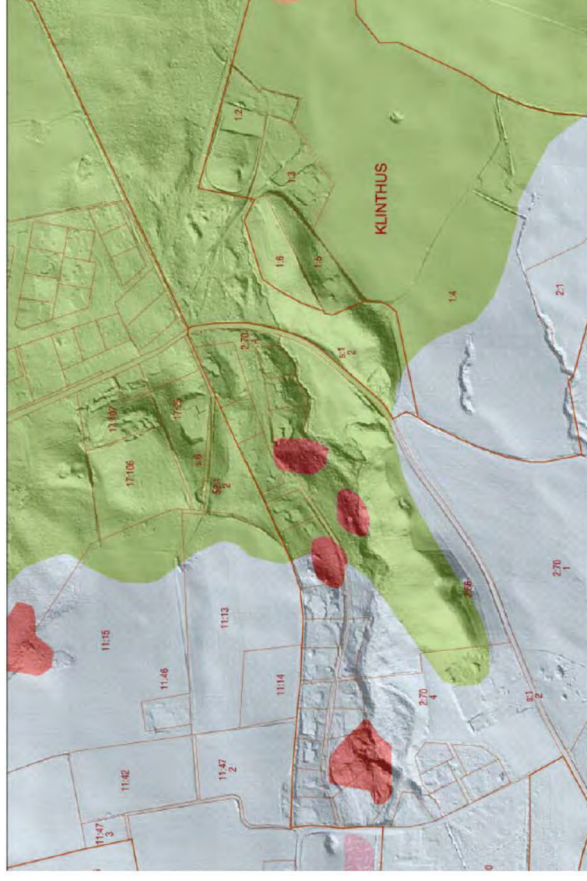
Jordlagren utgörs av friktionsjord bestående av isälsmaterial och sandig morän. I lågpunkter nedanför höjdryggen finns områden med kärrtorr. Slänterna är skogsbevuxna. Jorddjupen är sannolikt stora, kring 40–50 m, baserat på SGU:s jorddjupskarta.

Nivåskillnaden mellan höjdryggen och omgivande mer låglänt terräng är kring 30 meter. Befintlig bebyggelse i form av några småhus och en mindre väg är belägen förhållandevis nära ravinbildningen i öst.

Risken för skred eller ras bedöms i nuläget som liten med hänsyn till förekommande jordlager och det faktum att slänterna är täckta av vegetation. Större nederbörds mängder kan medföra att jordlagren blir vattenmättade i större utsträckning, främst i mindre genomsläpplig jord såsom morän. Detta medför att ras- och erosionsrisken kan öka i brantare partier av sluttningarna.

Ramnakullen

Figur 100. Ramnakullen. Grönt visar isälvsediment. Ljust blå sandig morän och rosa svännsediment. Rött visar arberg. Jordartsdata från SGU.

Utmed bäckravinsens övre del utgörs jordlagren av sandig morän, och nedströms av isälvsmaterial. Berggrunden går delvis i dagen i och utmed bäckravinen. Dalgångarnas sidor är i övrigt skogsbevuxna.

Jorddjupen är sannolikt små, runt 5–10 meter, baserat på ett begränsat underlag från brunnsarkivet och karterat yttligt berg.

Nivåskillnaden mellan ravins botten och omgivande krön är uppgår till 15–20 meter. Befintlig bebyggelse i form av småhus, lokalgata och landsväg är belägen förhållandevis nära ravinbildningen i norr.

Risken för skred eller ras bedöms i nuläget som liten med hänsyn till förekommande jordlager och jorddjup och det faktum att slänterna är täckta av vegetation. Ett större flöde i bäckarna kan medföra ökad risk för erosion. Större nederbörds mängder kan även medföra att jordlagren blir vattenmättade i större utsträckning, främst i mindre genomsläpplig jord såsom morän. Detta medför att ras- och erosionsrisken lokalt kan öka i brantare partier av sluttningarna.

Stora Rödde-Östarp

Figur 101. Stora Rödde - Östarp. Utmed Orehusabäckens biflöde (norr) och Avelsbäckens finns svämsediment, rosa. Grönt visar isälvmaterial och sand. Ljusblå morän. Gult visar lera och ljusbrun med blå prickar visar kärtrori. Rött urberg. Jordartsdata från SGU.

Utmed bäckravinerna utgörs jordlagren av lerig morän eller isälvmaterial. På vissa sträckor finns i dalgångens botten svämsediment av sand samt ytor med kärtrori. Utmed Avelsbäckens söder finns även finare avsättningar av ler och silt. Dalgångarnas sidor är i övrigt skogsbevuxna. Jorddjupen är sannolikt mäktiga, över 20 meter, baserat på ett begränsat underlag från brunnarsarkivet.

Nivåskillnaden mellan ravinens botten och omgivande krön är måttliga och uppgår till 5–8 meter. Befintlig bebyggelse i form av småhus och lokalgator är belägen förhållandevis nära ravinbildningen i norr. Avelsbäckens söder omges främst av skogsbevuxen naturmark samt åkermark.

Risken för skred eller ras bedöms i nuläget som liten med hänsyn till förekommande jordlager och det faktum att slänterna är täckta av vegetation. Dock är avstånden mellan bäckravinerna och gator och fastigheter relativt korta. Ett större flöde i bäckarna kan medföra ökad risk för erosion. Större nederbördsmängder kan även medföra att jordlagren blir vattenmättade i större utsträckning, främst i mindre genomsläpplig jord såsom morän. Detta medför att ras- och erosionsrisken kan öka i partier av sluttningarna.

Harlösa-Hjälmaröd-Övedskloster

Figur 102. Harlösa-Hjälmaröd-Övedskloster. Utmed Borsthäcken finns mindre ytor med svämsediment. Ljusblå visar sandmorän och lerig morän. Gult visar lera och ljusbrun med blå prickar visar kärtrori. Mörkblå sedimentärt berg. Jordartsdata från SGU.

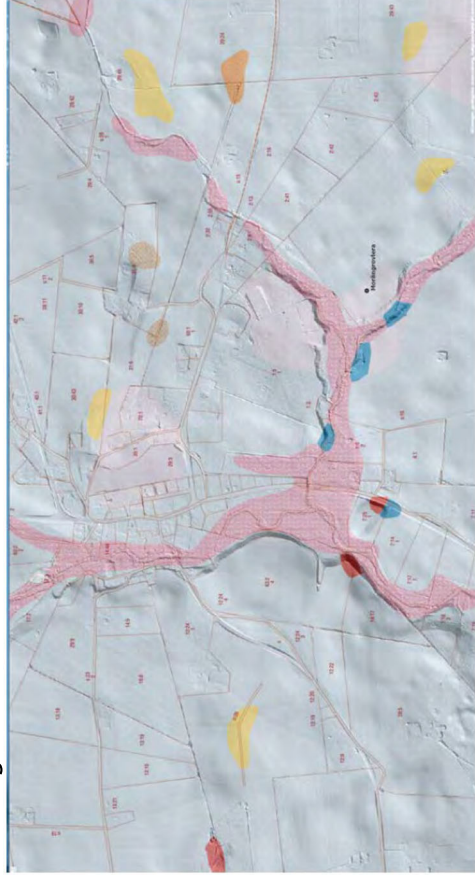

Utmed Borstbäcken domineras jordlagren av morän, huvudsakligen sandmorän men med högre inslag av lera i ytor som brukas. Längs kortare sträckor finns svämsediment av sand i dalgångens botten. Dalgången är i övrigt skogbevuxen. Jorddjupen är sannolikt mätliga, i storleksordningen 30–50 meter baserat på ett begränsat underlag från brunnarskivet. Enligt jordartskartan har bäcken, åtminstone i den norra delen, skurit genom jordlagren ned till berggrunden.

Nivåskillnaden mellan ravinens botten och omgivande krön uppgår till 20–25 meter, ställvis med tämligen brant lutning. Angränsande mark utgörs närmast krönen av skogsmark följt av åkermark. Utmed vissa sträckor finns mindre brukningsvägar eller liknande typ av mindre vägar parallellt med dalgången.

Risken för skred eller ras bedöms i nuläget som måttlig med hänsyn till förekommande jordlager och det faktum att slänterna är täckta av vegetation. Ett större flöde i bäckarna kan medföra ökad risk för erosion. Större nederbördsmängder kan även medföra att jordlagren blir vattenmättade i större utsträckning, främst i mindre genomsläpplig jord såsom morän. Detta medför att ras- och erosionsrisken kan öka i partier av sluttningarna.

Fränninge

Figur 103. Fränninge. Utmed vattendrag finns svämsediment. Ljusblå visar sandmorän och svagt rosa lermorän. Gult visar lera och ljusbrun med blå prickar visar kärntorn. Mörkblå och röd visar sedimentärt respektive kristallint berg. Orange visar postglacial sand. Jordartsdatabas från SGU.

Området runt Fränninge domineras av morän, huvudsakligen sandmorän med vissa inslag av lermorän mot öster. Utmed Vollsjoån och dess biflöden finns svämsediment bestående av ler och silt. Jorddjupen bedöms vara små, runt 5 meter baserat på underlag från brunnarskivet. Nivåskillnaden mellan västra sidan av vattendraget i nord-sydlig riktning uppgår som mest till cirka 10 meter.

Angränsande mark utgörs av åkermark. Inga byggnader eller anläggningar finns i närheten.

Risken för skred eller ras bedöms i nuläget som liten med hänsyn till förekommande jordlager och det faktum att slänterna är täckta av vegetation. Lokalt har dock Vollsjöbäcken en meanderslinga som ligger

nära en högre del av ravinslätten. Ett större flöde i bäckarna kan medföra ökad risk för erosion. Större nederbördsmängder kan även medföra att jordlagren blir vattenmättade i större utsträckning, främst i mindre genomsläpplig jord såsom morän. Detta medför att ras- och erosionsrisken kan öka i partier av sluttningarna, främst där ån ligger nära branta sluttningar.

Planeringsprinciper

Hela Sjöbo lever

Alla delar av Sjöbo känns nära och har bra tillgång till service och kultur. Vi vågar prova nya lösningar för att möta utmaningar. I Sjöbo bor du bekvämt och reser miljösamt. Som företagare kan du arbeta globalt och ändå ha naturen runt hörnet.

Växa flerkärnigt

En förutsättning för att hela Sjöbo ska leva är en jämn tillväxt i kommunens alla serviceorter. Ett första steg är att kommunens satsningar fördelas geografiskt. Fler satsningar på allmänna platser i serviceorterna Lövestad, Vollsjö och Blentarp kommer att öka deras attraktivitet. På sikt kommer sådana satsningar med stor sannolikhet att generera en jämnare inflyttning, vilket i sin tur skapar ett bättre underlag för kollektivtrafik, service och kultur.

Koppling till mål och program

- Agenda 2030
  - 10 Minskad ojämlikhet
  - 11 Hållbara städer och samhällen
- Regionplan 2022–2040 (granskingsversion)
  - Planeringsstrategi 1: Utveckla flerkärnigheten och stärka samspelet mellan stad och landsbygd
- Sjöbo kulturplan 2022–2031
  - Värna om och stärka lokala kulturaktörer
  - Göra kulturen tillgänglig för alla i kommunen
- Kommunens näringslivsstrategi

- God planberedskap för etableringar av nya företag, arbetsplatser och bostäder för anställda

Genomförande

- Riktlinjer för mark- och vattenanvändning – fördjupning i Vollsjö och Lövestad
- Genomförande och uppföljning: "Att göra"-lista ("Planer och program")

Lokalisera ny sammanhängande bebyggelse i anslutning till befintlig samhällsservice

Genom att koncentrera bebyggelseutvecklingen i anslutning till befintlig samhällsservice och infrastruktur skapas goda förutsättningar för att bo bekvämt och resa miljösamt med närhet till kollektivtrafik, cykelvägar, kommunalt vatten och avlopp, förskolor och skolor, elektronisk infrastruktur och dylikt. Dessutom främjas den lokala mat- och energiproduktionen, underlaget för kollektivtrafik ökar och rekreativt värdefulla landskapsområden kan tas tillvara.

Koppling till mål och program

- Agenda 2030
  - 2 Ingen hunger
  - 11 Hållbara städer och samhällen
  - 13 Bekämpa klimatförändringarna
- Det globala klimatmålet
  - Den globala temperaturökningen ska hållas långt under 2 grader och att vi ska jobba för att den inte ska överstiga 1,5 grader.
- EU:s gemensamma jordbrukspolitik
  - Bidra till en hållbar förvaltning av naturresurser

- Sveriges klimatmål
  - Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.
- Sveriges miljömål
  - 1 Begränsad klimatpåverkan
  - 2 Frisk luft
  - 3 Bara naturlig försurning
  - 7 Ingen övergödning
  - 15 God bebyggd miljö
- Den svenska livsmedelsstrategin
  - Den totala livsmedelsproduktionen ökar
- Klimat- och energistrategi för Skåne
  - Utsläppen av växthusgaser i Skåne ska till år 2030 vara minst 80 procent lägre än år 1990.
  - År 2030 ska utsläppen av växthusgaser från transporter i Skåne vara minst 70 procent lägre än år 2010.
  - Klimatsmart fysisk planering
- Regionplan 2022–2040 (granskningsversion)
  - Planeringsstrategi 4: Växa effektivt med en balanserad och hållbar mark- och vattenanvändning
- Strategi för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050
  - Effektivare användning av transportsystemet
- Lokala miljömål (remissversion)
  - Bevarade och utvecklade natur- och kulturmiljövärden
  - Friskt vatten
  - Frisk luft, god strål- och ljudmiljö

Genomförande

- Riktlinjer för mark- och vattenanvändning

- Genomförande och uppföljning: "Att göra"-lista ("Planer och program")

Höja den gestaltningsmässiga kvaliteten i Sjöbo kommuns byggda och anlagda miljö

För att alla delar av Sjöbo ska leva behövert fler kvaliteter synliggöras. Det finns idag en outnyttjad potential i flera av kommunens orter. Om kommunen föregår med gott exempel på kommunal mark är sannolikheten stor för att en omsorg om det allmänna bidrar till en omsorg om det privata. Vår generations bidrag till morgondagens kulturmiljöer utgörs av den utveckling som sker idag och genom att höja den gestaltningsmässiga kvaliteten i kommunens byggda och anlagda miljö blir även vår tids avtryck värda att bevara. Det ska vara attraktivt att leva och verka i alla delar av kommunen.

Koppling till mål och program

- Nationella mål för gestaltad livsmiljö
  - Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.
- Region Skånes strategi för gestaltad livsmiljö
  - Öka kunskapen om gestaltad livsmiljö och dess betydelse för samhällsutvecklingen
  - Öka samverkan med offentlig sektor, näringsliv, idéburen sektor samt akademi
  - Öka möjligheterna att genomföra och finansiera insatser som utvecklar området gestaltad livsmiljö
- Regionplan 2022–2040 (granskningsversion)

- Planeringsstrategi 3: Stärka mångfalden av attraktiva och hälsofrämjande livsmiljöer med tillgång till rekreation
- Regional kulturplan för Skåne
  - Kulturens rum och platser
- Sjöbo kulturplan 2022–2031
  - Använda kulturen som en tillväxtfaktor och involvera kulturen i samhällsbyggandet

Genomförande

- Riktlinjer för mark- och vattenanvändning
- Genomförande och uppföljning: "Att göra"-lista ("Planer och program")

Vårda och levandegöra kulturmiljöer och kulturbyggnader

Runt om i Sjöbo kommun finns värdefulla kulturmiljöer som riskerar att gå förlorade om de inte hålls levande. Med ”vårda och levandegöra” avses en respektfull restaurering och nyanvändning av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer. Kulturmiljöerna berättar kommunens historia och kan dessutom bidra till ökad attraktivitet, och därmed skapa förbättrade förutsättningar för att hela Sjöbo ska leva. Genom att lyfta berättelsen om platsen och dess historia kan kulturmiljövärdena användas till att levandegöra bygden och skapa en gemensam identitet för dess invånare. Kulturlandskapet ger också en god grund för att utveckla en stark besöksnäring.

Koppling till mål och program

- Agenda 2030
  - 11 Hållbara städer och samhällen

- De nationella kulturmiljömålen
  - 1 Ert hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.
  - 2 Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön.
  - 3 Ert inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.
  - 4 En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.
- Regional kulturplan för Skåne
  - Kulturens rum och platser
- Kommunens grönsstruktur- och naturvårdsprogram
  - Kommunens kulturmiljöprogram bör färdigställas och omfatta tätorten, serviceorterna och de kulturmiljöer som är viktiga i landskapet runt omkring.
- Lokala miljömål (remissversion)
  - Bevarade och utvecklade natur- och kulturmiljövärden
- Sjöbo kulturplan 2022–2031
  - Använda kulturen som en tillväxtfaktor och involvera kulturen i samhällsbyggandet

Genomförande

- Riktlinjer för mark- och vattenanvändning
- Genomförande och uppföljning: "Att göra"-lista ("Planer och program")

Förbättra kvaliteten i och tillgången till platser för möten, fritid och kultur

Möten mellan människor berikar oss. Egentligen kan vi mötas överallt, men genom den fysiska planeringen har kommunen verktyg som kan användas för att göra det lättare för oss. Levande gatumiljöer skapar förutsättningar för trygghet, trivsel och attraktivitet. Vi möts där det händer mycket och på platser som vi passerar på väg någonstans. Vi möts på allmän platsmark, på idrottsplatsen, utanför affären, på biblioteket, i simhallen, på hundpromenader, när vi väntar på bussen, på lekplatsen och så vidare. Det är viktigt att det finns mötesplatser där vi kan mötas på lika villkor och där olika behov av social gemenskap kan tillgodoses, och att det finns mötesplatser som är lätta att nå till fots eller med cykel. I första hand är det befintliga mötesplatser som behöver utvecklas och göras mer tillgängliga för alla.

Kultur och evenemang skapar ofta stora mervärden för en plats. Att på olika sätt underlätta för kulturutbyte kan också leda till en bättre integration mellan befintlig befolkning och nyinflyttade, olika generationer, eller invånare från olika bostadsområden och bostadsorter. Det finns en stor potential i kreativa miljöer och nätverk som uppkommit genom privata initiativ, vilka bör tas tillvara. Biblioteken är en samhällsservice som fyller en viktig roll för individens möjlighet till utveckling, samt som mötesplats och demokratisk arena. Biblioteken är också ett exempel på en mötesplats som kan nyttjas som samlingspunkt för andra kulturverksamheter.

Barns och ungas rätt till kultur behöver särskilt uppmärksammas. Både biblioteken och kommunens kulturskola spelar en viktig roll för barns och ungas möjligheter att skapa sig en värdefull fritid, och för deras

möjligheter att tillgodogöra sig, och i längden bli en del av, kommunens kulturliv.

Koppling till mål och program

- Agenda 2030
  - 10 Minskad ojämlikhet
  - 11 Hållbara städer och samhällen
- De nationella kulturpolitiska målen
  - Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund.
  - Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet.
  - Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präga samhällets utveckling.
- Nationellt mål för funktionshinderpolitiken
  - Uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning.
- Nationellt mål för folkhälsopolitiken
  - Målområde 5: Boende och närmiljö
- Regional kulturplan för Skåne
  - Delaktighet och medskapande
  - Kulturens rum och platser
  - Barns och ungas rätt till kultur
- Regionplan 2022–2040 (granskningsversion)
  - Planeringsstrategi 3: Stärka mångfalden av attraktiva och hälsofrämjande livsmiljöer med tillgång till rekreation
- Kommunens gröstruktur- och naturvårdsprogram
  - Vid exploatering bör behovet av ytor för möjlighet till spontanidrott, social gemenskap och lek tillgodoses samtidigt som tillgängligheten ses över.

- Sjöbo kulturplan 2022–2031
  - Värna om och stärka lokala kulturaktörer
  - Använda kultur i arbetet med demokratiutveckling
  - Särskilt prioritera och utveckla barns och ungas möjlighet till delaktighet och inflytande
  - Göra kulturen tillgänglig för alla i kommunen
  - Använda kulturen som en tillväxtfaktor och involvera kulturen i samhällsbyggandet
- Trafik för en attraktiv stad (TRAST) i Sjöbo kommun
  - Skapa mötesplatser
- Kommunens lekplatsplan

Genomförande

- Riktlinjer för mark- och vattenanvändning
- Genomförande och uppföljning: "Att göra"-lista ("Planer och program" samt "Anläggning och utbyggnad")

Säkra förutsättningarna för nybyggnation i enlighet med kommunens gällande bostadsförordningsprogram, med ett varierat utbud av bostadstyper och upplåtelseformer i alla kommundelar

En "lagom" befolkningsökning bidrar till framtidstro och ekonomiska resurser som på olika sätt kommer tillbaka till invånarna genom satsningar på skola, vård, utemiljöer och dylikt. Sådana satsningar ökar i sin tur kommunens attraktivitet och invånarnas stolthet.

Koppling till mål och program

- Nationellt mål för folkhälsopolitiken
  - Målområde 5: Boende och närmiljö
- Regionplan 2022–2040 (granskningsversion)
  - Planeringsstrategi 3: Stärka mångfalden av attraktiva och hälsofrämjande livsmiljöer med tillgång till rekreation
- Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning
- Kommunens näringslivsstrategi
  - God planberedskap för etableringar av nya företag, arbetsplatser och bostäder för anställda

Genomförande

- Genomförande och uppföljning: "Att göra"-lista ("Planer och program")

Främja hållbart, säkert och motståndskraftigt samhällsbyggande, genom klimatsäkring, innovation och teknikutveckling

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar och en av de högst prioriterade miljöfrågorna. Utsläpp av växthusgaser medför att klimatet förändras och blir varmare med stora konsekvenser som följd, till exempel ökad risk för extremväder såsom värmeböljor och översvämning. Lokalisering och utformning av byggnader och utemiljöer behöver anpassas för att klara av ett förändrat klimat. Helhetsperspektivet är viktigt, exempelvis gällande dagvattenhantering, avfallshantering, räddningstjänstens förutsättningar och gröna och blå infrastruktur.

Vilka byggmaterial och tekniker som väljs och hur vi bygger är avgörande för hur hållbart bygget blir. Av enkäten som legat till grund för kommunens vision framgår att miljösmart boende är en av de tre viktigaste parametrarna för att trivas i Sjöbo 2034. För att säkra levnadsvillkoren för kommande generationer är innovation och teknikutveckling inom byggande och boende en nödvändighet.

Koppling till mål och program

- Agenda 2030
  - 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
  - 11 Hållbara städer och samhällen
  - 12 Hållbar konsumtion och produktion
  - 13 Bekämpa klimatförändringarna
- Det globala klimatmålet
  - Den globala temperaturökningen ska hållas långt under 2 grader och att vi ska jobba för att den inte ska överstiga 1,5 grader.
- Sveriges miljömål
  - 1 Begränsad klimatpåverkan
  - 15 God bebyggd miljö
- Sveriges klimatmål
  - Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.
- Nationell strategi för klimatanpassning
  - Den byggda miljön måste anpassas
- Nationell strategi för cirkulär ekonomi
- Klimat- och energistrategi för Skåne
  - År 2030 ska utsläppen av växthusgaser i Skåne vara minst 80 procent lägre än år 1990.

- År 2030 ska energianvändningen i Skåne vara minst 20 procent lägre än år 2005 och utgöras av minst 80 procent förnybar energi.
- Klimatsmart fysisk planering
- Effektiva och fossilfria bostäder och fastigheter
- Kommunens kretsloppsplan 2021–2030
  - Kommunens arbete med att integrera avfallshanteringen i staden genom sin fysiska planering.
  - Kommunens och kommunala bolags arbete med återbruk, återvinning och förebyggande av bygg- och rivningsavfall.
- Kommunens gröstruktur- och naturvårdsprogram
  - Kommunen ska hantera frågor om översvämningsproblematik och flödesreglering.
- Lokala miljömål (remissversion)
  - Klimatsäkrad kommun
- Kommunens risk- och sårbarhetsanalys (2019)
  - Minska riskerna för/öka motståndskraften mot torka, översvämnning, storm, brand i naturen, elavbrott

Genomförande

- Riktlinjer för mark- och vattenanvändning
- Genomförande och uppföljning: "Att göra"-lista ("Planer och program", "Anläggning och utbyggnad" samt "Informationsinsatser, förhållningssätt och löpande arbete")

Säkra förutsättningarna för utveckling av elektronisk infrastruktur i hela kommunen

Tillgång till snabb digital uppkoppling är en förutsättning för att hela Sjöbo ska leva och för att företagare i kommunen ska kunna arbeta globalt och ändå ha naturen runt hörnet. Den ökade omfattningen av distansarbete i samband med corona-pandemin är ytterligare en utvecklingstrend som har förstärkt vikten av en väl fungerande och tillgänglig elektronisk infrastruktur. Kommunen har generellt en positiv syn på etableringen av kommunikationsmaster, och verkar för att utbyggnaden av elektronisk infrastruktur ska ligga i fas med samhällets pågående digitalisering och utveckling av välfärdsteknologi.

Koppling till mål och program

- Agenda 2030
  - 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
  - 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- Den nationella digitaliseringsstrategin
  - 2 Digital trygghet
  - 5 Digital infrastruktur
- Regionplan 2022–2040
- (granskningsversion)
  - Planeringsstrategi 2: Stärka tillgängligheten och binda samman Skåne
- Strategi för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050
  - Effektivare användning av transportsystemet
- Kommunens näringslivsstrategi
  - Insatser för att alla företag på landsbygden ska ha tillgång till fiber år 2022

Genomförande

- Genomförande och uppföljning: "Att göra"-lista ("Planer och program" samt "Informationsinsatser, förhållningssätt och löpande arbete")

Arbeta aktivt för att främja hälsa, trygghet, jämställdhet och inflytande i den fysiska planeringen, bostadsutvecklingen och utformningen av offentliga rum

För att uppnå en god och jämlik hälsa krävs att alla människor ges likvärdiga villkor och förutsättningar. Ojämlighet i hälsa skapas av att olika grupper i samhället, till exempel kvinnor och män eller olika socioekonomiska grupper, systematiskt har olika livsvillkor och levnadsvanor. Människors hälsa påverkas av ekonomiska, ekologiska och sociala faktorer.

Sjukvården går mot ett paradigmskifte där alltmer vård kommer att behöva ske i hemmen. För att skapa hälsofrämjande livsmiljöer som fungerar i de flesta av livets skeden behöver bostäder och utemiljöer redan från början vara tillgängliga. Fysisk planering kan bidra till att främja alla invånares möjligheter att skapa och bibehålla lokala nätverk, där individer kan hjälpa och stötta varandra upp i åldrarna. Ett exempel är varierade bostadsformer i ett och samma område, så att det finns en möjlighet att bo kvar i närheten av sin bekantskapskrets även när nya livsvillkor uppstår, samt att det finns mötesfrämjande offentliga miljöer som uppmuntrar till gemenskap och gemensamma intressen.

Både barn och äldre är särskilt känsliga för värme. En tillgänglig utemiljö behöver alltid tillgodose behovet av skugga och svalka i form

av träd och annan hög vegetation, både på allmänna platser och i anslutning till exempelvis skolgårdar och vårdboenden.

Trygghet är en central aspekt när jämställdhetsperspektivet studeras. Kvinnor tenderar att känna sig mer otrygga än män och undviker i större utsträckning att vistas i miljöer som upplevs som otrygga. Den fysiska miljön bör därför utformas på ett sätt som främjar trygghet och rörelsefrihet, över dygnets alla timmar, och genom årstidernas växlingar.

Ett aktivt arbete för att främja jämställdhet i den fysiska planeringen tar sin utgångspunkt i en inkluderande och tillgänglig medborgardialog. Till exempel deltar kvinnor på samrådsmöten i lägre utsträckning än män, och de kvinnor som deltar talar mindre än männen. Planeringsprocesserna bör säkerställa att alla grupper inkluderas i dialoger med allmänheten. Aktiviteter under samråd ska skapa förutsättningar för att få in synpunkter från kvinnor och män, i ett brett åldersspann och från olika socioekonomiska och kulturella grupper.

Koppling till mål och program

- Agenda 2030
  - 3 God hälsa och välbefinnande
  - 5 Jämställdhet
  - 10 Minskad ojämlikhet
  - 11 Hållbara städer och samhällen
- Europeiska landskapskonventionen
  - Främja delaktighet i beslut och processer som rör landskapet lokalt och regionalt.
- De nationella jämställdhetsmålen
  - 1 En jämn fördelning av makt och inflytande
- Nationellt mål för funktionshinderpolitiken

- Uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning.
- De nationella kulturpolitiska målen
  - Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet
  - Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling
- Regional kulturplan för Skåne
  - Delaktighet och medskapande
- Nationellt mål för folkhälsopolitiken
  - Målområde 5: Boende och närmiljö
  - Målområde 6: Levnadsvanor
  - Målområde 7: Kontroll, inflytande och delaktighet
- Regionplan 2022–2040 (granskningsversion)
  - Planeringsstrategi 3: Stärka mångfalden av attraktiva och hälsofrämjande livsmiljöer med tillgång till rekreation
- Kommunens gröstruktur- och naturvårdsprogram
  - Kommunen ska utveckla befintliga parker och rekreationsområden, inklusive idrottsplatser, inom orterna men också de stråk som leder ut från orterna till omgivande grönområden.
  - I samband med utpekande av utbyggnadsområden i översiktsplanen ska grönområden finnas med.
  - Vid exploatering bör behovet av ytor för möjlighet till spontanidrott, social gemenskap och lek tillgodoses samtidigt som tillgängligheten ses över.
  - Förnyelse och upprustning av utemiljön i anslutning till kommunala äldre- och vårdboenden.
- Kommunens folkhälsoplan

- Samhället är utformat så att det ger förutsättning för fysisk aktivitet
- Barns och ungas förutsättningar att aktivera sig är goda
- Sjöbo kulturplan 2022–2031
  - Använda kultur i arbetet med demokratiutveckling
  - Särskilt prioritera och utveckla barns och ungas möjlighet till delaktighet och inflytande
- Kommunens lekplatsplan

Genomförande

- Riktlinjer för mark- och vattenanvändning
- Genomförande och uppföljning: "Att göra"-lista ("Planer och program", "Anläggning och utbyggnad" samt "Informationsinsatser, förhållningssätt och löpande arbete")

Utveckla viktiga kommunikationsstråk och noder för kollektivtrafik, cykel, ladd-infrastruktur, gång- och vandring och ridning

För att det ska vara möjligt och attraktivt att leva och driva företag i hela kommunen, och möjligt att göra miljösmarta val när det gäller transporter, så krävs det att kommunikationsstråk och bytespunkter för cykel och kollektivtrafik utvecklas på strategiska platser. Idén med utvecklade bytespunkter är att göra det enklare för kommunens invånare att resa kollektivt och därmed klimatsmart. I översiktsplan 2040 kallas sådana bytespunkter för mobilitetsnoder.

I dag kör många resenärer bil in till Sjöbo tätort för att därifrån resa vidare till omkringliggande kommuner med kollektivtrafik, eller så kör man bil hela vägen till målpunkten. Pendlarparkeringen inne i Sjöbo tätort är ofta full och en utvecklad lösning som kan komma att

innebära en kostnad för att parkera diskuteras, bland annat eftersom marken behöver användas på ett mer effektivt och attraktivt sätt.

Med flera utspridda mobilitetsnoder utanför Sjöbo tätort innehållande gratis parkering och andra servicefunktioner breddas upptagningsområdet och det blir möjligt för fler att ta bussen den längre sträckan av färdvägen. En utvecklad mobilitetsnod kan innehålla busshållplats med tak, bilparkering, ladd-stolpar för elbilar, cykelparkering med bra låsanordningar, cykelpump med mera. Det är även viktigt att utveckla kopplingarna till mobilitetsnoderna genom exempelvis utbyggnad av cykelstråk. Där kommunen inte har rådighet över frågan är det viktigt att arbeta för att Region Skåne och Trafikverket är med och bidrar i utvecklingen.

Koppling till mål och program

- Agenda 2030
  - 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
  - 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
  - 10 Minskad ojämlikhet
  - 11 Hållbara städer och samhällen
  - 13 Bekämpa klimatförändringarna
- Det globala klimatmålet
  - Den globala temperaturökningen ska hållas långt under 2 grader och att vi ska jobba för att den inte ska överstiga 1,5 grader.
- Sveriges klimatmål
  - Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.
- Sveriges miljömål
  - 1 Begränsad klimatpåverkan

- 2 Frisk luft
- 3 Bara naturlig försurning
- 7 Ingen övergödning
- 15 God bebyggd miljö
- Nationellt mål för folkhälsopolitiken
  - Målområde 6: Levnadsvanor
- Klimat- och energistrategi för Skåne
  - Utsläppen av växthusgaser i Skåne ska till år 2030 vara minst 80 procent lägre än år 1990.
  - År 2030 ska andelen resor som görs med cykel eller gång vara minst 3 procent och andelen resor som görs med kollektivtrafik vara minst 28 procent av det totala antalet resor i Skåne.
- År 2030 ska utsläppen av växthusgaser från transporter i Skåne vara minst 70 procent lägre än år 2010.
- Effektiva och fossilfria transporter
- Regionplan 2022–2040 (granskningsversion)
  - Planeringsstrategi 1: Utveckla flerkärnigheten och stärka samspelet mellan stad och landsbygd
  - Planeringsstrategi 2: Stärka tillgängligheten och binda samman Skåne
  - Planeringsstrategi 4: Växa effektivt med en balanserad och hållbar mark- och vattenanvändning
- Regional transportinfrastrukturplan och trafikförsörjningsprogram
- Strategi för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050
  - Omställning till förnybara drivmedel
  - Utveckla möjligheten till att röra sig till fots
  - Bygg ut cykelinfrastrukturen
  - Binda samman Skåne med kollektivtrafik

- Skapa hållbara förutsättningar för bilen
- Kommunens gröstruktur- och naturvårdsprogram
  - Förbättra bussförbindelser och turtäthet till våra viktigaste natur- och rekreationsområden.
- Lokala miljömål (remissversion)
  - Klimatsmarta transporter till alla
  - God tillgång till grönområden för alla
  - Frisk luft, god strål- och ljudmiljö
  - Friskt vatten
- Kommunens folkhälsoplan
  - Samhället är utformat så att det ger förutsättning för fysisk aktivitet
  - Barns och ungas förutsättningar att aktivera sig är goda
- Trafik för en attraktiv stad (TRAST) i Sjöbo kommun
  - Samtliga mål, förutom under område ”Stadens karaktär”
- Kommunens näringslivsstrategi
  - Beakta näringslivets behov vid upprättande av översiktsplaner och infrastrukturplanering

Genomförande

- Riktlinjer för mark- och vattenanvändning
- Genomförande och uppföljning: "Att göra"-lista ("Planet och program", "Anläggning och utbyggnad" samt "Informationsinsatser, förhållningssätt och löpande arbete"), Extern samverkan

Naturen i Sjöbo förgyller livet

Här i Sjöbo är naturen nära och en plats för boende, rekreation och företagande. Vi är skickliga på att skapa en god livsmiljö och utveckla ta tillvara och tillgängliggöra vår varierande natur. Det gröna entreprenörskapet ger goda förutsättningar för en hållbar utveckling och besöksnäringen växer och frodas.

Värna våra värdefulla naturlandskap och tillgängliga områden med rekreativa kvaliteter för fysiskt och mentalt välbefinnande

Forskning visar att närhet till grönska och natur påverkar hälsan positivt och ger förbättrad livskvalitet. Det rika och varierade natur- och kulturlandskapet är också en av kommunens absolut främsta styrkor, något som framgår bland annat av den medborgardialog som ligger till grund för kommunens vision. I Sjöbo kommun går det dessutom att uppleva tystnad och mörker på många platser; två resurser som inte ska undervärderas och som kommer att bli allt mer ovanliga och åtråvärda i framtiden.

I en hållbar bebyggelsestruktur ska gröna rekreationsområden finnas nära människor och vara lätta att nå, helst inom gångavstånd. Vid utvecklingen av tillgången till grönska och rekreativt värdefulla landskapsområden behöver god tillgänglighet för alla invånare främjas, inklusive personer med funktionsvariation. Folkhälsomyndigheten poängterar att personer från socioekonomiskt utsatta områden, äldre och personer med funktionsnedsättning har störst vinst av att komma ut och vistas i naturen.

För att ta tillvara, utveckla och i högre grad tillgängliggöra rekreativt värdefulla landskapsområden krävs ett samarbete mellan kommun, markägare och gröna entreprenörer. I kommuner med stark besöksnäring skapas ofta mervärden för hela samhället i form av nya arbetstillfällen och ökade skatteintäkter. Det som gör ett område attraktivt för besöksnäringen gör det också ofta attraktivt för invånarna.

Men arbetet med att värna värdefulla landskapsområden måste också ta hänsyn till att naturen kan uppfylla flera olika syften. Naturområden behöver förvaltas och skyddas på ett väl avvägt sätt. Att tillgängliggöra ett naturområde för besökare är inte alltid det bästa för att bevara och gynna dess naturvärden. Med fler besökare ökar risken för ett hårdare tryck på naturen, och därmed ett större slitage. Det krävs därför en långsiktig planering med inriktning på kanalisering av besökare för att minimera slitage och konflikter i känsliga områden, till exempel med hänsyn till djurlivet.

Koppling till mål och program

- Agenda 2030
  - 3 God hälsa och välbefinnande
  - 10 Minskad ojämlikhet
  - 11 Hållbara städer och samhällen
  - 15 Ekosystem och biologisk mångfald
- Europeiska landskapskonventionen
  - Öka medvetenheten om landskapets värde och betydelse i det civila samhället, i privata organisationer och hos offentliga myndigheter.
  - Utveckla en helhetssyn på landskapets värden och hållbar förvaltning av dessa.
- EU:s gemensamma jordbrukspolitik

- Bevara landsbygden och landskapet i EU
- Sveriges miljömål
  - 12 Levande skogar
  - 13 Ett rikt odlingslandskap
  - 16 Ett rikt växt- och djurliv
- Nationellt mål för folkhälsopolitiken
  - Målområde 5: Boende och närmiljö
  - Målområde 6: Levnadsvanor
- Nationellt mål för funktionshinderpolitiken
  - Uppnä jämlighet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning.
- Nationella friluftslivsmål
  - 1 Tillgänglig natur för alla
  - 4 Tillgång till natur för friluftsliv
  - 5 Attraktiv tätortsnära natur
- Regionplan 2022–2040 (granskningsversion)
  - Planeringsstrategi 3: Stärka mångfalden av attraktiva och hälsofrämjande livsmiljöer med tillgång till rekreation
  - Planeringsstrategi 5: Planera för en god miljö och en hållbar resursanvändning
- Skånsk skogsstrategi
- Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län
- Länsstyrelsen Skånes program ”Närmare till naturen i Skåne” (Tätortsnära natur)
  - Genomförande av skydd, förvaltning och utveckling av de i programmet utpekade områdena.
- Kommunens grönsstruktur- och naturvårdsprogram
  - Ökad areal av vattennära rekreationsområden, främst i anslutning till tätorterna.
  - Delar av Klingavälsån/Vombsjönsänkan görs tillgänglig för allmänhet inklusive funktionsnedsatta.
  - Minska barriäreffekterna som förekommer exempelvis vid de större och trafikerade vägarna och vattendragen, med ett ”hela resan”- perspektiv till naturområdena utanför orterna.
  - Större natur- och friluftsområden i kommunen som Snogeholms strövområde, Heinge strövområde och Övedskloster är mycket viktiga att förvalta och utveckla för att förbli populära besöksmål.
  - Kommunen ska kartlägga tysta områden som visar på var de värdefulla områdena finns.
  - Kommunen ska arbeta aktivt för att inrätta två kommunala naturreservat på kommunal mark (Heinge strövområde och ett tätortsnära skogsområde i Grimstofta).
  - Kommunens folkhälsoplan
    - Samhället är utformat så att det ger förutsättning för fysisk aktivitet
    - Barns och ungas förutsättningar att aktivera sig är goda
  - Lokala miljömål (remissversion)
    - Bevarade och utvecklade natur- och kulturmiljövärden
    - God tillgång till grönområden för alla
  - Kommunens skogsbruksplan

Genomförande

- Riktlinjer för mark- och vattenanvändning

- Genomförande och uppföljning: "Att göra"-lista ("Planer och program", "Anläggning och utbyggnad" samt "Informationsinsatser, förhållningssätt och löpande arbete"), Extern samverkan

Främja lokal förnybar energiproduktion där det är lämpligt, och ta hänsyn till förutsättningar för energiförsörjning vid verksamhets- och bostadsutveckling

Att ta tillvara kommunens varierade natur innebär även att nyttja den till produktion av förnybar energi där det är lämpligt. Energiproduktion och -distribution förväntas bli viktiga utmaningar av flera olika anledningar. Exempelvis förväntas samhällets fordonsflotta bli eldriven inom en relativt snar framtid. En mer instabil omvärld bidrar också till att ytterligare spä på problematiken.

Förutsättningarna för lokal förnybar energiproduktion i Sjöbo är goda och kommunen har i dagsläget en av Sveriges största solcellsparker, flera vindkraftverk och ett fjärrvärmeverk vars energiproduktion är fossilbränslefri till 98 procent.

Kommunens fysiska planering behöver samverka med de förutsättningar som finns för en god och hållbar energiförsörjning. Bland annat krävs kontinuerlig dialog och kunskapsutbyte med elnätsägare. Det är också viktigt att planera för att hantera elförsörjningen när effektbehovet generellt är som störst, det vill säga när det är mörkt, kallt och vindstilla. Planering för utbyggnad av energiinfrastruktur i kommunen behöver vid behov påbörjas i tidiga skeden inför en planerad exploatering.

Koppling till mål och program

- Agenda 2030
  - 7 Hållbar energi för alla
  - 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
  - 11 Hållbara städer och samhällen
  - 12 Hållbar konsumtion och produktion
  - 13 Bekämpa klimatförändringarna
- Det globala klimatmålet
  - Den globala temperaturökningen ska hållas långt under 2 grader och att vi ska jobba för att den inte ska överstiga 1,5 graden.
- Sveriges miljömål
  - 1 Begränsad klimatpåverkan
  - 2 Frisk luft
  - 3 Bara naturlig försurning
  - 6 Säker strålmiljö
  - 7 Ingen övergödning
  - 15 God bebyggd miljö
- Sveriges klimatmål
  - Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.
- Nationell strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad
- Regionplan 2022–2040 (granskningsversion)
  - Planeringsstrategi 4: Växa effektivt med en balanserad och hållbar mark- och vattenanvändning
- Klimat- och energistrategi för Skåne
  - Utsläppen av växthusgaser i Skåne ska till år 2030 vara minst 80 procent lägre än år 1990.

- Förnybar energiproduktion
- Lokala miljömål (remissversion)
  - Hållbar energi
- Kommunens näringslivsstrategi
  - God planberedskap för etableringar av nya företag, arbetsplatser och bostäder för anställda

Genomförande

- Riktlinjer för mark- och vattenanvändning
- Genomförande och uppföljning: "Att göra"-lista ("Planer och program"), Extern samverkan

Ta ställning till ny spridd bebyggelse på landsbygden i hela kommunen

Spridd bebyggelse kräver mer resurser för att försörja den med infrastruktur för vatten, avlopp och energi än vad sammanhållen bebyggelse gör. Spridd bebyggelse är mindre yt-effektiv och innebär ett större anspråk på markresursen samt bidrar till ett ökat bilberoende.

Av 2 kap 2 § PBL framgår att mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål som de är mest lämpade för, med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företräde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning.

Genom att koncentrera ny bebyggelse till befintliga byar och samhällen främjas bland annat lokal mat- och energiproduktion, samtidigt som underlaget för kollektivtrafik ökar, förutsättningarna för skolskjuts och säkra skolvägar förbättras och rekreativt värdefulla landskapsområden kan tas tillvara.

Koppling till mål och program

- Agenda 2030
  - 2 Ingen hunger
  - 11 Hållbara städer och samhällen
- Det globala klimatmålet
  - Den globala temperaturökningen ska hållas långt under 2 grader och att vi ska jobba för att den inte ska överstiga 1,5 grader.
- EU:s gemensamma jordbrukspolitik
  - Bidra till en hållbar förvaltning av naturresurser
- Den svenska livsmedelsstrategin
  - Den totala livsmedelproduktionen ökar.
- Sveriges miljömål
  - 1 Begränsad klimatpåverkan
  - 2 Frisk luft
  - 3 Bara naturlig försurning
  - 7 Ingen övergödning
  - 15 God bebyggd miljö
- Sveriges klimatmål
  - Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.
- Regionplan 2022–2040 (granskningsversion)
  - Planeringsstrategi 4: Växa effektivt med en balanserad och hållbar mark- och vattenanvändning
- Regional och delregional vattenförsörjningsplan
- Strategi för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050
  - Effektivare användning av transportsystemet
- Klimat- och energistrategi för Skåne

- Utsläppen av växthusgaser i Skåne ska till år 2030 vara minst 80 procent lägre än år 1990.
- År 2030 ska utsläppen av växthusgaser från transporter i Skåne vara minst 70 procent lägre än år 2010.
- Klimatsmart fysisk planering
  - Lokala miljömål (remissversion)
    - Bevarade och utvecklade natur- och kulturmiljövärden
    - Frisk luft, god strål- och ljudmiljö
    - Friskt vatten
- Riktlinjer för mark- och vattenanvändning
- Genomförande och uppföljning: "Att göra"-lista ("Planer och program")

Genomförande

Förbättra förutsättningarna för ekosystemen

Människan har genom alla tider alltid fått varor och tjänster från naturen, vilket i moderna termer kallas ekosystemtjänster. Detta är de grätstjänster naturen gör som är till nytta för oss människor, direkt eller indirekt. Ekosystemtjänsterna är grunden till människans överlevnad och finns överallt – i skogen, på åkern, i vattnet, i våtmarker – både i och utanför tätbefolkade områden.

Vi behöver säkra levnadsvillkoren för kommande generationer genom att skapa en god, grön och hållbar livsmiljö för alla våra invånare, växter, djur och människor, både i dag och i morgon. För att nå dit måste vi arbeta för minskad negativa påverkan på ekosystemen, öka den biologiska mångfalden, få en sammanhängande grön infrastruktur med höga kvalitativa värden och säkra tillgången till livsviktiga naturresurser, såsom vatten och luft av god kvalitet.

Biologisk mångfald är en förutsättning för ekosystemens förmåga att leverera ekosystemtjänster, såsom virke och upplevelser från skogen, mat från åkern, vatten och fisk från sjön, klimatreglering från träden och så vidare. Genom en hög biologisk mångfald ökar ekosystemens möjligheter att anpassa sig till förändringar.

Koppling till mål och program

- Agenda 2030
  - 2 Ingen hunger
  - 6 Rent vatten och sanitet för alla
  - 11 Hållbara städer och samhällen
  - 12 Hållbar konsumtion och produktion
  - 13 Bekämpa klimatförändringarna
  - 15 Ekosystem och biologisk mångfald
- Sveriges miljömål
  - 1 Begränsad klimatpåverkan
  - 2 Frisk luft
  - 3 Bara naturlig försurning
  - 4 Giftfri miljö
  - 6 Säker strålningsmiljö
  - 7 Ingen övergödning
  - 8 Levande sjöar och vattendrag
  - 9 Grundvatten av god kvalitet
  - 11 Myllrande våtmarker
  - 12 Levande skogar
  - 13 Ett rikt odlingslandskap
  - 16 Ett rikt växt- och djurliv
- Nationella skogsprogrammet
- Naturvårdsstrategi för Skåne
- Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län

- Skånsk skogsstrategi
- Regional handlingsplan för grön infrastruktur 2019–2022
- Kommunala ansvarsarter
- Regional och delregional vattenförsörjningsplan
- Kommunens gröstruktur- och naturvårdsprogram
  - I fysiska planeringen är det viktigt att tillgodose sammanhängande grönområden för t.ex. spridningskorridorer för växter och djur, klimatreglering, människors rörelsemönster.
  - Inom fysiska planeringen ta fram ett GIS-skikt för skyddsvärda träd i odlingslandskapet utifrån Naturvårdsverkets riktlinjer.
  - Insatser för en god ekologisk och kemisk status i Kävlingeåns vattenförekoster, vilket ger minskande halter av övergödande och förorenande ämnen i områdets vattendrag, sjöar och grundvatten, samt minskad uttransport av näringsämnen till Öresund.
- Kommunens skogsbruksplan
- Lokala miljömål (remissversion)
  - Bevarade och utvecklade natur- och kulturmiljövärden
  - Frisk luft, god strål- och ljudmiljö
  - Friskt vatten

Genomförande

- Riktlinjer för mark- och vattenanvändning
- Genomförande och uppföljning: "Att göra"-lista ("Planer och program", "Upprättande av områdesskydd" samt "Informationsinsatser, förhållningssätt och löpande arbete"), Extern samverkan

Barn och unga känner sig hemma

Unga i Sjöbo har stort inflytande och deras upplevelser påverkar vår utveckling. Skolorna i Sjöbo är trygga och utvecklande lärmiljöer som ger stabilt höga resultat. Goda samarbeten finns med arbetsliv och högstskola. Efter skoldagen väntar fritid som utmanar och utvecklar och en uppsjö av aktiviteter som de unga själva kan påverka utvecklingen av.

Satsa på meningsfulla utemiljöer för barn och unga, på både skolgårdar och allmän platsmark

Det finns många studier som visar sambandet mellan miljö och hälsa. Relativt stora när- och lekmiljöer med många träd och mycket grönska är av stor betydelse för att barn och unga ska må bra, både fysiskt och psykiskt. Barn får mycket av sin vardagsmotion när de rör sig mellan olika platser. Rörelsefrihet och en tillgänglig utemiljö är viktiga faktorer som påverkar såväl hälsa och välbefinnande som möjligheten att leva ett fysiskt aktivt liv. Bra lekmiljöer utvecklar motorik, inlärning och koncentrationsförmåga. De bidrar till lugnare elever med bättre resultat. Meningsfulla utemiljöer kan också bidra till att främja barns och ungas kreativitet och konstnärliga skapande, samt barns och ungas rätt att uppleva kulturlivet.

En förutsättning för barns vistelse i naturen är att den är lättillgänglig. Forskning visar att ett grönområde bör ligga inom 300 meter från en skola eller bostad för att användas regelbundet. En förskole- eller skolgård bör omfatta minst 3000 m² i en sammanhållen och kvalitativ friyta.

Koppling till mål och program

- Agenda 2030
  - 3 God hälsa och välbefinnande
  - 11 Hållbara städer och samhällen
- Barnkonventionen
  - 3 Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.
  - 6 Alla barn har rätt till liv och utveckling.
- Nationellt mål för folkhälsopolitiken
  - Målområde 5: Boende och närmiljö
  - Målområde 6: Levnadsvanor
- Nationellt mål för funktionshinderpolitiken
  - Uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning.
- Nationella friluftslivsmål
  - 1 Tillgänglig natur för alla
  - 5 Attraktiv tätortsnära natur
- Regional kulturplan för Skåne
  - Barns och ungas rätt till kultur
- Kommunens lekplatsplan
- Sjöbo kulturplan 2022–2031
  - Använda kultur i arbetet med demokratiutveckling
  - Särskilt prioritera och utveckla barns och ungas möjlighet till delaktighet och inflytande
- Kommunens grönsstruktur- och naturvårdsprogram
  - Skolgårdar och förskolegårdar ska vid förnyelse och upprustning kvalitetssäkras. Vid nyanläggning ska höga krav på utemiljön och dess storlek ställas. Storleken och utformningen ska följa gällande riktlinjer.

- Kommunens folkhälsoplan
  - Samhället är utformat så att det ger förutsättning för fysisk aktivitet
  - Barns och ungas förutsättningar att aktivera sig är goda
- Trafik för en attraktiv stad (TRAST) i Sjöbo kommun
  - Skapa fler gröna och blå ytor
- Lokala miljömål (remissversion)
  - God tillgång till grönområden för alla

Genomförande

- Riktlinjer för mark- och vattenanvändning
- Genomförande och uppföljning: "Att göra"-lista ("Planer och program" samt "Anläggning och utbyggnad"), Extern samverkan

Arbeta för en utbyggd kollektivtrafik med fler och tätare turer

Av intervjuer genomförda med kommunens niondeklassare framgår tydligt hur viktig kollektivtrafiken är för ungdomar, framför allt den inom kommunen. För att kunna träffa vänner och ta sig till fritidsaktiviteter är du som ung på landsbygden många gånger beroende av antingen en fungerande kollektivtrafik eller föräldrar som kan skjutsa dig. Det är framför allt yngre och äldre på landsbygden som missgynnas när kollektivtrafiken är bristfällig. Om fler har möjlighet att åka kollektivt minskar dessutom både koldioxidutsläppen och bilträngseln i centralorten och kringliggande orter.

Förutsättningarna för kollektivtrafik och mobilitet är i ständig förändring. Nya resesätt och tekniska lösningar tillkommer, vilket gör att mobilitet som begrepp blir alltmer mångfacetterat och flexibelt. För

att möjliggöra resor utan egen bil behöver Sjöbo kommun aktivt arbeta med att främja och utveckla möjligheterna till olika attraktiva och fossilbränslefria resesätt inom och utanför kommunen, exempelvis genom olika former av projektdeltagande och samarbeten. Samtidigt som nya lösningar behöver tas tillvara, måste alla trafikanters säkerhet alltid säkerställas. Det innebär att det ibland kan ta tid och tankekraft innan nya lösningar fullt ut kan arbeta in i det ordinarie trafiksystemet.

Inom ramen för att arbeta för en utbyggd kollektivtrafik med fler och tätare turer, ska kommunen också arbeta för att förbättra bussförbindelser och turtäthet till våra viktigaste natur- och rekreationsområden. Speciellt viktigt är detta under sommar månaderna.

Koppling till mål och program

- Agenda 2030
  - 6 Rent vatten och sanitet för alla
  - 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
  - 10 Minskad ojämlikhet
  - 11 Hållbara städer och samhällen
  - 12 Hållbar konsumtion och produktion
  - 13 Bekämpa klimatförändringarna
- Det globala klimatmålet
  - Den globala temperaturökningen ska hållas långt under 2 grader och att vi ska jobba för att den inte ska överstiga 1,5 grader.
- Sveriges miljömål
  - 1 Begränsad klimatpåverkan
  - 2 Frisk luft
  - 3 Bara naturlig försurning
  - 7 Ingen övergödning
  - 15 God bebyggd miljö

- Sveriges klimatmål
  - Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.
- Klimat- och energistrategi för Skåne
  - Utsläppen av växthusgaser i Skåne ska till år 2030 vara minst 80 procent lägre än år 1990.
  - År 2030 ska andelen resor som görs med cykel eller gång vara minst 30 procent och andelen resor som görs med kollektivtrafik vara minst 28 procent av det totala antalet resor i Skåne.
  - År 2030 ska utsläppen av växthusgaser från transporter i Skåne vara minst 70 procent lägre än år 2010.
  - Effektiva och fossilfria transporter.
- Strategi för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050
  - Binda samman Skåne med kollektivtrafik
  - Regionalt trafikförsörjningsprogram
- Kommunens grönstruktur- och naturvårdsprogram
  - Förbättra bussförbindelser och turtäthet till våra viktigaste natur- och rekreationsområden.
- Lokala miljömål (remissversion)
  - Klimatsmarta transporter till alla
  - Frisk luft, god strål- och ljudmiljö
  - Friskt vatten
- Trafik för en attraktiv stad (TRAST) i Sjöbo kommun
  - Kollektivtrafiken ska öka
- Kommunens näringslivsstrategi
  - Beakta näringslivets behov vid upprättande av översiktsplaner och infrastrukturplanering

Genomförande

- Genomförande och uppföljning: "Att göra"-lista ("Planer och program", "Anläggning och utbyggnad" samt "Informationsinsatser, förhållningssätt och löpande arbete"), Extern samverkan

Planera för säkra skolvägar efter barns och ungas behov av tillgänglighet och trafiksäkerhet

Ett cykelvägnät som hjälper vuxna att våga låta sina barn cykla till skolan, minskar i förlängningen biltrafiken omkring förskolor och skolor. De hälsofrämjande effekter som regelbunden cykling medför, och de hälsosamma resvanor som barn får med sig från unga år, tar de dessutom oftast med sig in i vuxenlivet i form av bättre chanser till att få ett friskt och aktivt liv. Osäkra avbrott eller korsningspunkter i skolvägarna behöver identifieras och åtgärdas. Det krävs bara en eller två sådana osäkra korsningspunkter för att föräldrar ska hålla tillbaka sina barn från att cykla själva till skolan.

Koppling till mål och program

- Agenda 2030
  - 6 Rent vatten och sanitet för alla
  - 10 Minskad ojämlikhet
  - 11 Hållbara städer och samhällen
  - 12 Hållbar konsumtion och produktion
  - 13 Bekämpa klimatförändringarna
- Det globala klimatmålet
  - Den globala temperaturökningen ska hållas långt under 2 grader och att vi ska jobba för att den inte ska överstiga 1,5 grader.

- Barnkonventionen
  - 3 Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.
  - 6 Alla barn har rätt till liv och utveckling.
- Sveriges klimatmål
  - Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.
- Sveriges miljömål
  - 1 Begränsad klimatpåverkan
  - 2 Frisk luft
  - 3 Bara naturlig försurning
  - 7 Ingen övergödning
  - 15 God bebyggd miljö
- Nationellt mål för folkhälsopolitiken
- Målområde 6: Levnadsvanor
- Klimat- och energistrategi för Skåne
  - Utsläppen av växthusgaser i Skåne ska till år 2030 vara minst 80 procent lägre än år 1990.
  - År 2030 ska andelen resor som görs med cykel eller gång vara minst 30 procent och andelen resor som görs med kollektivtrafik vara minst 28 procent av det totala antalet resor i Skåne.
  - År 2030 ska utsläppen av växthusgaser från transporter i Skåne vara minst 70 procent lägre än år 2010.
  - Effektiva och fossilfria transporter.
- Strategi för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050
  - Bygg ut cykelinfrastrukturen
- Kommunens folkhälsoplan

- Samhället är utformat så att det ger förutsättning för fysisk aktivitet
- Barns och ungas förutsättningar att aktivera sig är goda
- Trafik för en attraktiv stad (TRAST) i Sjöbo kommun
  - Förbättra gång- och cykelnätet
  - Gång- och cykeltrafiken ska öka
  - Alla barn ska ges möjligheter till en säker skolväg
- Lokala miljömål (remissversion)
  - Klimatsmarta transporter till alla
  - Frisk luft, god strål- och ljudmiljö
  - Friskt vatten

Genomförande

- Riktlinjer för mark- och vattenanvändning
- Genomförande och uppföljning: "Att göra"-lista ("Planer och program" samt "Anläggning och utbyggnad")

Involvera barn och unga i strategiska beslut om kommunens mark- och vattenanvändning

Barnperspektivet enligt barnkonventionen avser både barnet som individ och barn som grupp. FN:s barnkonvention, PBL, Boverkets Byggregler och de transportpolitiska målen är exempel på lagar och politiska dokument för den fysiska planeringen som reglerar barns möjligheter och rättigheter till deltagande i den fysiska planeringen. Med relativt enkla medel kan barn och unga involveras och komma till tals, till exempel genom workshoppar och dialogsamarbeten med förskolor och skolor, via enkäter, promenader och/eller intervjuer.

Koppling till mål och program

- Agenda 2030
  - 10 Minskad ojämlikhet
  - 11 Hållbara städer och samhällen
- Barnkonventionen
  - 12 Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.
- Regional kulturplan för Skåne
  - Barns och ungas rätt till kultur
- Kommunens folkhälsoplan
- Barnkonventionen genomsyrar kommunens arbete
- Sjöbo kulturplan 2022–2031
  - Använda kultur i arbetet med demokratiutveckling
  - Särskilt prioritera och utveckla barns och ungas möjlighet till delaktighet och inflytande

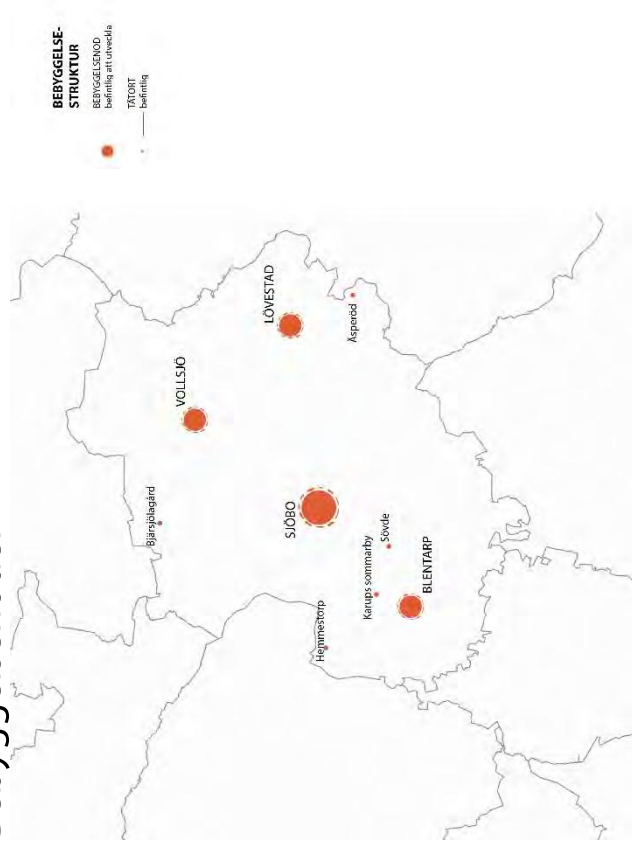
Genomförande

- Riktlinjer för mark- och vattenanvändning
- Genomförande och uppföljning: "Att göra"-lista ("Informationsinsatser, förhållningssätt och löpande arbete")

Utvecklingsstrategi

Bebyggelsestruktur

Bebyggelsenoder

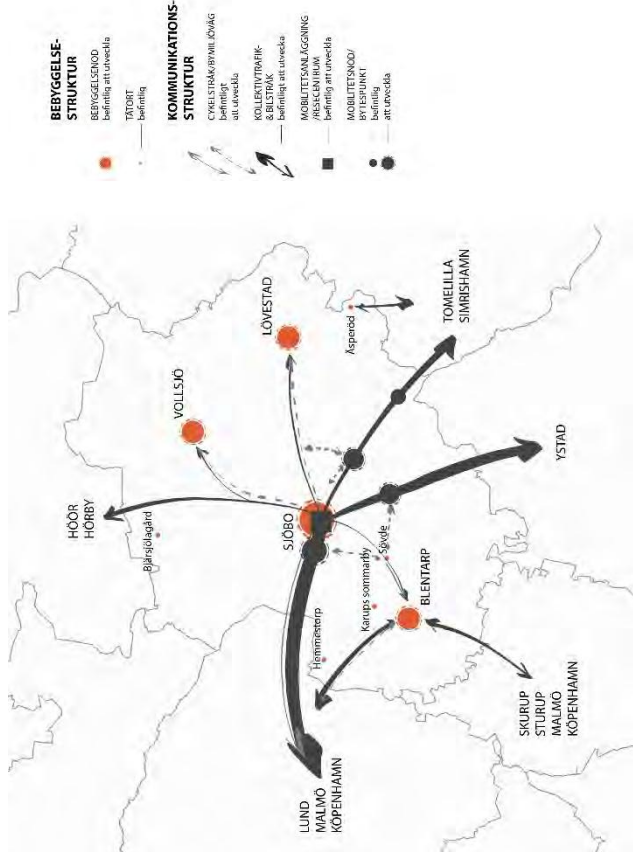
Figur 104. Utvecklingsstrategi: Bebyggelsestruktur.

All ny sammanhängande bebyggelse lokaliseras i anslutning till befintlig samhällsservice. Samtliga av kommunens tätorter anses ha tillgång till befintlig samhällsservice i form av kommunalt vatten och avlopp, hållplatslägen och förskolor.

Även om alla tätorter kan anses ha viss tillgång till befintlig samhällsservice ska ny sammanhängande bebyggelse fram till 2040 huvudsakligen koncentreras till kommunens centralort Sjöbo samt serviceorterna Blentarp, Vollsjö och Lövestad. I de orterna är utbudet av befintlig samhällsservice bredare än i övriga tätorter.

Översiktsplanen behandlar endast Vollsjö och Lövestad närmare eftersom det finns gällande fördjupade översiktsplaner för Sjöbo tätort och Blentarp. Både Vollsjö och Lövestad har stor potential som attraktiva boende- och verksamhetsorter, bland annat tack vare att båda orterna har många värdefulla kulturmiljöer och karaktärskapande byggnader. En av översiktsplanens planeringsprinciper är just att växa flerkärnigt.

Kommunikationsstruktur

Figur 105. Utvecklingsstrategi: Bebyggelsenoder och kommunikationsstruktur.

Cykelstråk och bymiljöväg

Värdefulla befintliga

För att binda ihop tätorter har Trafikverket utvecklat regionala cykelvägar mellan Blentarp och Sövde, Hemmestorp och Veberöd (färdigställs under våren 2022), samt längs sträckan mellan Sjöbo tätort och Veberöd. Kommunala cykelvägar är inte med i illustrationen men finns inne i tätorterna Sjöbo, Blentarp, Vollsjö, Lövestad, Bjærslöjlagård, Åsperöd och Sövde.

Att utveckla

Förutom ovanstående sträckor är Sjöbo kommuns målsättning att det senast 2040 ska finnas cykelstråk eller bymiljöväg mellan Sjöbo tätort och Tolånga, Hemmestorp och Blentarp, Tolånga och Lövestad, Sjöbo tätort och Vollsjö, Ilstorp och Sövde, Sövde och Sövdeborgskorset, Sjöbo Ora och Anklam samt Tolånga och Anklam.

En bymiljöväg (kallas även bygdeväg eller 2 minus 1-väg) är en lågtrafikerad väg som målas och skyltas så att det blir tydligt för alla trafikanter att de måste samsas om utrymmet och ta hänsyn till varandra (Boverket, 2018).

Kommunen har begränsad rådighet över utbyggnaden av regionala cykelvägar och bymiljövägar, men översiktsplanen fungerar som ett underlag för framtida dialoger med Trafikverket.

Det är önskvärt att tidigt i planeringsprocessen undersöka möjligheten att anlägga ridedlar i anslutning till nya gång- och cykelvägar.

Sjöbo tätort – Tolånga

Ett av de föreslagna kommunikationsstråken för cykel är redan planerat och budgeterat för av Trafikverket. Det är sträckan Sjöbo tätort – Tolånga (Marielundsvägen), planerad 2024–2026. En åtgärdsvalsstudie och finansiering finns för sträckan. Sträckan finns också med i remissversionen av den regionala transportinfrastrukturplanen (2021). Den regionala transportinfrastrukturplanen upprättas av Region Skåne och genomförs av Trafikverket. Det är av stor vikt att dialog om ny infrastruktur hålls med såväl Region Skåne som Trafikverket.

Blentarp – Hemmestorp

För Sjöbo kommun är sträckan mellan Blentarp och Hemmestorp allra högst prioriterad av de sträckor som i dagsläget saknar finansiering. Vid

översiktsplanens framtagande arbetar kommunen aktivt för att sträckan ska byggas. Sträckan har varit planerad under en lång tid men har ännu inte genomförts. Den utgör den sista pusselbiten för att skapa ett sammanhängande cykelstråk mellan Sövde och Veberöd.

Kollektivtrafiks- och bilstråk

Befintliga att utveckla

Kommunens dominerande kommunikationsstråk är riksväg 11, främst västerut från Sjöbo tätort mot Lund och Malmö, men även mot Tomelilla, och riksväg 13, främst söderut mot Ystad men även norrut mot Hörby.

Med anledning av att många invånare i Blentarp pendlar till Lund och Malmö, finns det också ett mycket starkt kommunikationsstråk mellan Blentarp och Veberöd. Vägen mellan Blentarp och Veberöd är hårt trafikerad och mycket olycksdrabbad, men det planerade cykelstråket längs vägen förväntas bidra till att olyckorna minskar.

Utvecklingsmöjligheter och dialog

Väg 11 och cirkulationsplatsen väster om Sjöbo tätort

I rusningstrafik bildas långa köer längs riksväg 11 vid den västra infarten till Sjöbo tätort. En bussfil, i riktning mot Sjöbo, längs den mest trafikerade sträckan är mycket önskvärd och skulle bidra till att fler väljer att åka kollektivt, vilket i förlängningen medför ett minskat trafiktryck.

En separat avfartsväg mellan väg 11, väster om cirkulationsplatsen, och väg 1 och 13 söder om cirkulationsplatsen skulle innebära att trafik från Lund som ska vidare mot Tomelilla och Ystad inte behöver åka via cirkulationsplatsen. Det bidrar i sin tur till mindre köbildning och ökad framkomlighet för kollektivtrafiken.

Kommunen önskar att tillsammans med Trafikverket och Skånetrafiken utreda hela trafiksituationen och ta ett helhetsgrepp om trafikområdet längs med väg 11 väster om Sjöbo tätort. Kommunen har begränsad rådighet över utvecklingen av riksvägarna, men översiktsplanen fungerar som ett underlag till dialog med Trafikverket och Skånetrafiken. I utredningen önskar kommunen att följande undersöks:

- möjligheten att utveckla och eventuellt förlänga befintlig bussfil för att förbättra framkomligheten för kollektivtrafiken
- möjligheten till en separat avfartsväg mellan väg 11, väster om cirkulationsplatsen, och väg 11/13 söder om cirkulationsplatsen
- lokaliseringen av hållplatsläget vid Sjöbo sommarby/Sjöbo väst, se "Mobilitetsnod/Bytespunkt" nedan.

Utveckling av kollektivtrafiken

Trafikverket, Skånetrafiken och kommunen arbetar för utvecklingen av högkvalitativ busstrafik, det så kallade superbusskonceptet, längs med väg 11.

Sjöbo kommun arbetar kontinuerligt tillsammans med Skånetrafiken och bussbolagen för att utveckla kollektivtrafiken inom, till och från kommunen. Sjöbo kommun önskar utveckla dialogen med Skånetrafiken ytterligare för att kunna bevaka dessa frågor och för att tillsammans med Skånetrafiken arbeta för en god utveckling av kollektivtrafiken.

Sjöbo kommun ställer sig positiv till Skånetrafikens koncept "Plusresor". Plusresor kommer att bidra till ökad tillgänglighet för de som bor på landsbygden där kollektivtrafiken i dagsläget är begränsad. Sjöbo kommun tror att detta kommer att underlätta för de utan tillgång

till bil, framför allt för unga och gamla. Mer information om Skånetrafikens projekt finns i "Planeringsföresättningar: Mobilitet".

Mobilitetsanläggning

Befintlig att utveckla

Sjöbo busstation, med sina drygt 300 000 påstigande 2017, har pekats ut som en befintlig mobilitetsanläggning att utveckla. Antalet påstigande kan jämföras med kommunens näst största hållplats vid Sjöbo sommarby som hade cirka 13 000 påstigande samma år. Inga konkreta utvecklingsförslag för en framtida mobilitetsanläggning tas upp i Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040 eftersom det finns en fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort som kommer att gälla parallellt.

Mobilitetsnod och bytespunkt

Värdefull befintlig

Med anledning av det starka kollektivtrafikutbud som finns och kommer att utvecklas vidare längs med riksväg 11, och eftersom där finns en pendelparkering, är busshållplatsen vid Röddinge markerad som en viktig befintlig bytespunkt.

Att utveckla

Väster om Sjöbo tätort och vid de befintliga busshållplatserna vid Sövdeborgskorset och Anklam utvecklas så kallade mobilitetsnoder för byte av färdmedel.

Idén med utvecklade mobilitetsnoder är att göra det enklare för kommunens invånare att resa kollektivt och därmed klimatsmart. För att räknas som en utvecklad mobilitetsnod ska den innehålla flera av följande punkter:

- Hållplats med tak.
- Säker pendelparkering för bil.
- Cykelparkering med tak och bra låsanordningar.
- Cykelpump, verktyg och så vidare för att förenkla cykelunderhåll.
- Laddstolpar eller -platser för eldrivna fordon.
- Möjlighet att låsa in och ladda batterier till el-cyklar.
- Digital informationstavla med beräknad ankomsttid.
- Tillgänglighetsanpassning av hållplats och av- och påstigning.
- Trygghet tack vare god belysning och uppsyn.
- Gratis internet på hållplatsen.
- Eluttag för laddning av mobila enheter.
- Aktiviteter som innebär att det finns annat att göra för resenären än att vänta. Små upplevelser, utställningar, konst, tävlingar, QR-koder som leder till nutidstest etc. Eftersom många resenärer ändå använder sina smarta telefoner på hållplatsen kan dessa integreras i upplevelsen.
- Trafiksäker sysselsättning för väntande barn.

Det är också viktigt att utveckla kopplingarna till bytesnoderna genom exempelvis utbyggnad av cykelstråk. Där kommunen inte har rådighet över frågan är det viktigt att kommunen arbetar för att Region Skåne och Trafikverket bidrar i utvecklingen.

Utvecklingsmöjligheter och dialog

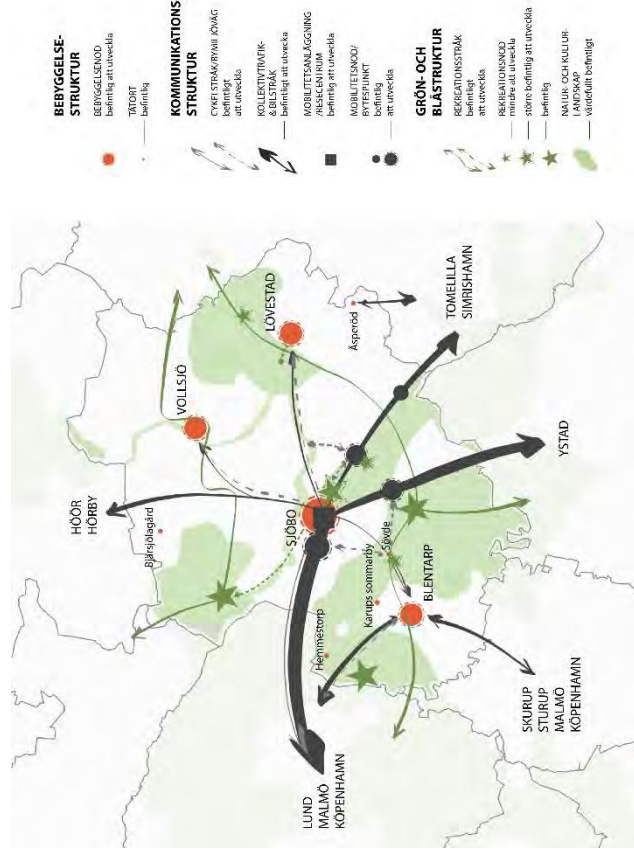
Väster om Sjöbo tätort

Hållplatsläget väster om Sjöbo tätort är under utredning. Om en flytt av hållplatsläget beslutas innebär det att busshållplatsen vid Björkakorset ersätts av ett nytt läge närmare Sjöbo tätort. Satsningar på

nya gång- och cykelvägar (GC-vägar) i området Sjöbo och Svansjö sommarbyar och Sjöbo väst, till exempel längs med banvallen, kan i så fall bli aktuellt. Det är också viktigt att skapa trygga och gena trafikkopplingarna till det nya bostadsområdet vid Sjöbo Väst.

En mobilitetsnod kommer att utvecklas väster om Sjöbo tätort, oavsett om hållplatsläget flyttas eller inte. Utredningen kommer att visa om mobilitetsnoden ska utvecklas i befintligt kollektivtrafikläge, eller om ett nytt läge ska skapas närmre Sjöbo tätort. Diskussioner om mobilitetsnodens placering har inletts med Skånetrafiken och Trafikverket. I diskussionerna behandlas hela området längs riksväg 11 och vid cirkulationsplatsen väster om Sjöbo tätort som en helhet, både gällande hållplatsläge, bussfil, separat avfartsväg och kopplingar för gång- och cykel. För mer information, se "Kollektivtrafik- och bilstråk" ovan.

Grön- och blåstruktur

Figur 106. Utvecklingsstrategi: Bebyggelsestruktur, kommunikationsstruktur och grön- och blåstruktur.

Rekreationstråk

Värdefulla befintliga

De gröna pilarna i illustrationen symboliserar värdefulla befintliga vandringsleder i form av Skåneleden och Pilgrimsleden. Region Skåne respektive Svenska kyrkan ansvarar för lederna men Sjöbo kommun förvaltar Skåneleden.

Att utveckla

Vombsjön–Sjöbo tätort

Kopplingen mellan Vombsjön och Sjöbo tätort förstärks genom ett vandringsstråk längs med Björkaån. Björkaån har pekats ut som ett av flera potentiella tätortsnära rekreativstråk i rapporten "Närmare till naturen i Skåne" (Länsstyrelsen Skåne), se "Planeringsföresätningar: Landskap och befolkning".

Ett utvecklat vandringsstråk längs ån gör det lättare och mer attraktivt för Sjöboborna att ta sig till Vombsjön, som tillsammans med omgivningarna kring Övedskloster är utpekade som ett värdefullt sammanhängande natur- och kulturlandskap och som en rekreativnod med badplats, fiske och vandring med mera. Att hela Björkaån inte pekats ut som ett rekreativstråk att utveckla, trots att hela sträckan finns omnämnd i Länsstyrelsen Skånes rapport beror på att sträckan Vombsjön – Sjöbo tätort bedöms vara ett lämpligt och genomförbart första steg till år 2040.

Lövestad–Lövestad åsar

Även kopplingen mellan Lövestad och naturreservatet Lövestad åsar förstärks med ett markerat vandringsstråk.

Rekreativnod

Värdefulla befintliga

De gröna stjärnorna i illustrationen markerar så kallade rekreativnoder. Med rekreativnod avses ett koncentrat av friluftsmöjligheter eller en utgångspunkt för friluftsliv, där friluftsliv kan bestå av allt från mountaincykling och ridning till promenader, bad, fiske, kanotpaddling, fågelskådning, svampplockning och ”picknickande”.

Markerade existerande rekreativnoder är Snogeholm, Vombsjön och Övedskloster samt Kulturens Östarp. Värdet av dem är stort och det är viktigt att de värnas. Kulturens Östarp ägs och förvaltas av

Kulturhistoriska föreningen för södra Sverige, strövområdena kring Snogeholmsjön förvaltas av Stiftelsen Skånska Landskap och stora delar av området kring Vombsjön ägs och förvaltas av Övedskloster. Kommunen har begränsad rådighet över dessa områden och är därmed inte den drivande parten i frågor rörande nodernas utveckling. Dock krävs det samarbete mellan kommun och förvaltare för att nå gemensamma mål.

Att utveckla

Gröna stjärnor som har en streckad linje omkring sig markerar befintliga eller nya rekreativnoder att utveckla. Det enorma trycket på befintliga rekreativnoder under corona-pandemin 2020–2021 visar vikten av att utveckla fler noder för att sprida ut besökare i syfte att minimera slitage och risker för negativa konsekvenser för växt- och djurlivet. Sjöbo Ora, Anklam, Salsbjer i Sövde och Heinge strövområde är utpekade. Både Sjöbo Ora, Salsbjer och Heinge strövområde utgör utgångspunkter för friluftsliv redan i dag.

Sjöbo Ora

En friluftsutredning har tagits fram för Sjöbo Ora, som syftar till att utreda förutsättningar och utvecklingsmöjligheter för ett aktivt friluftsliv i det tätortsnära rekreativområdet.

Anklam

Den markerade rekreativnoden vid Anklam syftar till att, på ett enkelt sätt, knyta samman hela friluftsområdet Sjöbo Ora och göra det möjligt att ta sig runt och åka kollektivt dit och hem. Denna

rekreationspunkt är därmed starkt sammanknuten med bytespunkten och har även en koppling till Skåneleden.

Heinge strövområde

Heinge strövområde ägs av kommunen vilket förenklar den framtida utvecklingen av området. Vid utvecklingen av rekreationsnoder behöver god tillgänglighet för alla invånare främjas, inklusive personer med funktionsvariation.

Salsbjer

Kommunen har under 2021 låtit ta fram ett förslag för utvecklingen av Salsbjer skogspark. Visionen är att skapa en naturnära aktivitetspark med mötesplatser i Sövde. I utredningen förslås att utvecklingen sker etappvis.

Natur- och kulturlandskap

Värdefulla befintliga

De gröna områdena i illustrationen visar värdefulla sammanhängande natur- och kulturlandskap att värna. Områdena utgår ifrån riksintressena för naturvård, kulturmiljö och friluftsliv vilka sammanfaller med naturreservaten, Ramsar, Natura 2000-områdena och i vissa fall också landskapsbilskydd inom kommunen. Riktlinjer för dessa områden finns angivna under "Mark- och vattenanvändning".

Mark- och vattenanvändning

Generella riktlinjer för ny-, om- och tillbyggnad

Riktlinjerna i det här avsnittet gäller vid all ny-, om- och tillbyggnation, för alla typer av byggnader eller andra anläggningar.

- Läs under rubriken "Inom detaljplan" eller "Utanför detaljplan", beroende på var din fastighet ligger.
- För nya bostadshus gäller alltid riktlinjer för placering och utformning. Se "Placering och utformning" nedan.
- Riktlinjer för miljö- och klimatsäkring ska alltid följas. Se "Miljö- och klimatsäkring" nedan.
- Läs under rubriken "Intressen att ta hänsyn till" nedan.
- När en detaljplan ska tas fram eller ändras gäller riktlinjerna för detaljplanering under "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Sammanhängande bostadsbebyggelse)".

Riktlinjerna i det här avsnittet gäller tillsammans med de områdesspecifika riktlinjerna i mark- och vattenanvändningskartan. Primära målgrupper för avsnittet är fastighetsägare och kommunens tjänstemän.

Inom detaljplan

Plankarta och -bestämmelser

Inom detaljplanlagt område gäller den plankarta och planbestämmelser som finns för den aktuella detaljplanen.

Miljörisiker

Det finns alltid en risk för att den fastighet som är aktuell för exploatering ligger inom ett område där det finns föroreningar i marken. Fastigheten kan också ligga inom ett område med förhöjd radonrisk. För karta och riktlinjer, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Miljö- och klimatsäkring, uppmärksamhetsområden)".

Fasad- och takmaterial

Restriktion råder för fasad- och takmaterial som kan förorena dagvattnet, till exempel bly-, zink- och kopparplåt, i syfte att minska negativ påverkan på recipientens vattenkvalitet. Detta är ett led i att uppnå miljökvalitetsnormerna för vattenkvalitet.

Konstnärlig gestaltning

När kommunen initierar ny-, om- och tillbyggnad av offentliga lokaler och offentliga rum ska en del av investeringsbudgeten avsättas till konstnärlig gestaltning, i enlighet med kommunens gällande kulturplan.

Barnrättsperspektivet

Barnrättsperspektivet ska alltid beaktas vid bygglovsprövningar. Vid beslut som direkt eller indirekt rör barn ska en bedömning av barnets bästa genomföras och dokumenteras.

Gatu- och utemiljöer

När nya gatumuljöer och offentliga utemiljöer anläggs bör de utformas på ett sätt som främjar liv och rörelse för ökad trivsel, attraktivitet, trygghet och rörelsefrihet, över dygnets alla timmar och genom årstidernas växlingar.

Nya utemiljöer, både på skolgårdar och allmän platsmark, bör ha god tillgänglighet, hög kvalitet och bra förutsättningar för kultur- och fritidsupplevelser. Nya lekplatser ska utvecklas i enlighet med kommunens lekplatsplan.

Nya gång- och cykelvägar ska bidra till att skapa säkra och sammanhängande skolvägar utan otrygga avbrott.

Samordning vid utbyggnad av infrastrukturer

Vid all planering av utbyggnad eller underhåll av gator, fjärrvärme, VA, bredband eller andra ledningsnät ska möjligheten till samordning främjas. Det är viktigt att etablera samarbete i positiv anda med samtliga ägare av ledningsnät och att göra det enkelt för de som vill investera.

Dagvattenhantering

Dagvatten och dräneringsvatten från husgrunder ska om möjligt omhändertas lokalt på den fastighet som ska bebyggas. Se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Teknisk försörjning)".

Energibrunnar

Kommunen är mycket restriktiv med att godkänna ansökningar för energibrunnar och ytjordvärme där de kan ha negativ påverkan på grundvattenförekomster. Den berörda avdelningen inom kommunen

ska alltid remittera ansökningar om tillstånd för energibrunn och yttjordvärme till kommunens VA-verksamhet.

Avfallsutrymmen och avloppsanläggningar

Kommunens bygglovsenhet, avfallsorganisation och miljöenhet ska kontaktas så tidigt som

möjligt inför ny- och ombyggnation, större renovering av avfallsutrymme och installation och anläggande av små eller enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare eller oljeavskiljare.

I de fall ett bygglovsärendet upprättas, intern-remitteras ärendet av bygglovsenheten, och i annat fall behöver fastighetsägaren själv ta kontakt med miljöenheten och/eller avfallsorganisationen, beroende på vad som ska göras.

Det ska alltid utredas om fett- eller oljeavskiljare behövs för en byggnad eller annan anläggning innan bygglov ges. Inför installation och anläggande av fett- och oljeavskiljare ska VA-huvudmannen informeras.

Förvarningsförbudet

8 kap. 13 § PBL: En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvarnas.

Motsvarande gäller även för:

1. Bygglovspliktiga anläggningar
2. Bebyggelseområden
3. Allmänna platser

4. Tomter i den mån de omfattas av bestämmelser om skydd av kulturvärden i detaljplan eller områdesbestämmelser.

Förvarningsförbudet kan tillämpas även på byggnader som i sig inte kan anses utgöra en särskilt värdefull byggnad, men som ingår i ett särskilt värdefullt bebyggelseområde.

I PBL finns det ett antal undantag från den generella bygglovsplikten, så kallat bygglovsbefriade åtgärder. I flera fall gäller inte de undantagen för sådana särskilt värdefulla byggnader eller bebyggelseområden som avses i 8 kap. 13 § PBL. Det kan fortfarande vara möjligt för fastighetsägaren att vidta åtgärderna, men de är inte bygglovsbefriade utan behöver prövas i ett bygglov.

Varsamhetskravet

För samtliga byggnader gäller 8 kap. 17 och 18 § PBL: Ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad ska utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden. Det som gäller i fråga om ändring och flyttning av en byggnad enligt 17 § ska tillämpas också på ändring och flyttning av en anläggning som kräver bygglov enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 7 §.

Kravet syftar till att tillvarata byggnadens värden, det vill säga positiva eller på andra sätt bevarandevärda egenskaper, oberoende av husens ålder. I mångt och mycket handlar det om ett förhållningssätt där man vid varje ändring utgår ifrån den befintliga byggnaden och dess värden och kvaliteter. Hänsyn ska tas till byggnadens karaktärsdrag. Det kan avse sådant som byggnadsmaterial, takutformning, färgsättning, form och byggnadens samspel med omgivningen. Det handlar inte bara om

trohet mot originalets utseende, utan även mot den teknik och material med vilket det har åstadkommit.

För att förtydliga innebörden av varsamhetskravet kan kommunen precisera dessa genom bestämmelser i en detaljplan eller i områdesbestämmelser. Kraven gäller dock även om någon sådan precisering inte har skett. Kravet gäller alla byggnader och vid alla ändringar, såväl vid tillbyggnad som vid ombyggnad och övriga ändringar. Det gäller såväl invändigt som utvändigt och oberoende av om en åtgärd är bygglovs- eller anmälningsskyddad eller inte.

Kravet på varsamhet gäller inte enbart enskilda byggnader utan även hela bebyggelsemiljön. Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas. Kravet gäller såväl vid ändring av en byggnad som vid uppförande av en ny byggnad. Det är inte heller begränsat till byggnader, utan gäller alla typer av byggnadsverk. Bedömningen ska ske utifrån vilka konsekvenser åtgärden får för bebyggelsemiljön, inte utifrån vilka kvaliteter åtgärden i sig har.

Träd

Om en åtgärd på ett särskilt skyddsvärdt träd riskerar att väsentligt ändra naturmiljön ska den som planerar att vidta åtgärden lämna in en ansökan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken till länsstyrelsen.

Särskilt skyddsvärda träd avser jätteträd, mycket gamla träd och grova hålträd av naturligt förekommande trädslag, enligt "Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd – Mål och åtgärder 2012–2016" (Rapport 6946, Naturvårdsverket 2012). De träd som bedöms vara särskilt skyddsvärda har stor betydelse för bevarandet av biologisk mångfald samt för att uppfylla flera, av riksdagen, antagna miljökvalitetsmål. I åtgärdsprogrammet beskrivs särskilt skyddsvärda träd enligt följande:

- **Jätteträd:** Levande eller döda träd som är grövre än en meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd.
- **Mycket gamla träd:** Levande eller död gran, tall, ek och bok som är äldre än 200 år. Övriga trädslag som är äldre än 140 år.
- **Grova hålträd:** Levande eller döda träd som är grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hållighet i huvudstammen.

På kommunal mark

Stora och friska träd på kommunal mark ska bevaras så långt det är möjligt. Det gäller alla träd, inte enbart de som är särskilt skyddsvärda.

Utanför detaljplan

Hänsyn till andra intressen

Hänsyn ska alltid tas till andra intressen som finns på eller i anslutning till platsen, i enlighet med riktlinjerna i mark- och vattenanvändningskartan. Exempel på sådana intressen är bostäder och verksamheter, totalförsvarets intressen, vägar, teknisk infrastruktur, kulturmiljövård, naturvärden och liknande. Se "Intressen att ta hänsyn till".

Bygglövsbefriade åtgärder

Utanför ett område med detaljplan och utanför "sammanhållen bebyggelse där bygglov eller ansökan behövs med hänsyn till omfattningen av byggnadsverk i bebyggelsen" är det ibland tillåtet att utföra vissa kompletterade åtgärder utan att ansöka om bygglov eller ansökan. Se "Mark- och vattenanvändning; Mark- och vattenanvändningskarta (Sammanhängande bostadsbebyggelse)".

Behov av ny detaljplan

En ny byggnad eller annan anläggning kan medföra krav på att en detaljplan upprättas eller ändras. Riktlinjer för detaljplanering finns under "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Sammanhängande bostadsbebyggelse)".

Miljörisker

Det finns alltid en risk för att den fastighet som är aktuell för exploatering ligger inom ett område där det finns föroreningar i marken. Fastigheten kan också ligga inom ett område med förhöjd radonrisk. För karta och riktlinjer, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Miljö- och klimatsäkring, uppmärksamhetsområden)".

Fasad- och takmaterial

Restriktion råder för fasad- och takmaterial som kan förorena dagvattnet, till exempel bly-, zink- och kopparpått, i syfte att minska negativ påverkan på recipientens vattenkvalitet. Detta är ett led i att uppnå miljökvalitetsnormerna för vattenkvalitet.

Konstnärlig gestaltning

När kommunen initierar ny-, om- och tillbyggnad av offentliga lokaler och offentliga rum ska en del av investeringsbudgeten avsättas till konstnärlig gestaltning, i enlighet med kommunens gällande kulturplan.

Barnrättsperspektivet

Barnrättsperspektivet ska alltid beaktas vid bygglovsprövningar. Vid beslut som direkt eller indirekt rör barn ska en bedömning av barnets bästa alltid genomföras och dokumenteras.

Gatu- och utemiljöer

När nya gatumuljöer och offentliga utemiljöer anläggs bör de utformas på ett sätt som främjar liv och rörelse för ökad trivsel, attraktivitet, trygghet och rörelsefrihet, över dygnets alla timmar och genom årtidernas växlingar.

Nya utemiljöer, både på skolgårdar och allmän platsmark, bör ha god tillgänglighet och hög kvalitet samt bra förutsättningar för kultur- och fritidsupplevelser. Nya lekplatser ska utvecklas i enlighet med kommunens lekplatsplan.

Nya gång- och cykelvägar ska bidra till att skapa säkra och sammanhängande skolvägar utan otrygga avbrott.

Skolor och förskolor

Nya förskolor ska ha en friyta för lek och utevistelse på minst 40 m²/barn och nya grundskolor på minst 30 m²/barn. Den totala ytan ska minst vara 3 000 m² oavsett antal barn. Möjlighet ska finnas till naturlig skuggning från träd.

Möjlighet till räddningsinsats

Möjligheten till räddningsinsats ska alltid beaktas vid bygglovsprövning av en ny byggnad eller annan anläggning. En tomt behöver utformas på ett sätt som ger räddningstjänsten möjlighet att ta både sig själva och sin utrustning från uppställningsplatsen till angreppspunkten.

Kommunens bygglovsenhet ska vid behov remittera ärenden för nybyggnad och tekniska samråd till SÖRF. Remittering kan till exempel vara relevant vid ansökningar som berör vissa verksamheter eller flerbostadshus, eller om det finns verksamheter runt omkring som kan påverkas.

Verksamheter

Riktlinjer för nyetablering eller utökning av verksamheter finns under "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Verksamheter)".

Kollektivtrafik och samhällsservice

Nya enstaka byggnader eller andra anläggningar placeras med fördel i lägen där förutsättningarna för kollektivtrafik är goda, alternativt i närheten av hållplatslägen som skulle kunna gynnas av ett utökat befolkningsunderlag. Ny sammanhängande bebyggelse ska alltid lokaliseras i anslutning till befintlig samhällsservice, se "Planeringsprinciper".

Samordning vid utbyggnad av infrastruktur

Vid all planering av utbyggnad eller underhåll av gator, fjärrvärme, VA, bredband eller andra ledningsnät ska möjligheten till samordning främjas. Det är viktigt att etablera samarbete i positiv anda med samtliga ägare av ledningsnät och att göra det enkelt för de som vill investera.

Dricksvatten, avlopp och avfallshantering

För mer information och riktlinjer om både kommunalt och enskilt VA, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Teknisk försörjning)". Observera att kategorin "Enskilt VA" enbart finns med i texten som tillhör mark- och vattenanvändningskartan, och inte som ett uttriat lager i kartan.

Möjligheten till dricksvatten- och avloppsförsörjning ska undersökas, och nya byggnadsverk ska i första hand kopplas till kommunalt vatten och avlopp. Om en byggnad inte kan anslutas till det kommunala VA-nätet ska vatten och avlopp lösas med i första hand en gemensam, och

i andra hand en enskild, anläggning på ett ekonomiskt och miljömässigt hållbart sätt.

Planeringen av den bebyggda miljön bör anpassas för att underlätta för avfallsfordonens framkomlighet. Framtida krav på insamling av avfall innebär med hög sannolikhet att kommuninvånare ska ha större möjlighet till källsortering och återvinning nära bostaden.

Kommunens bygglovsenhet, avfallsorganisation och miljöenhet ska kontaktas så tidigt som möjligt inför ny- och ombyggnation, större renovering av avfallsutrymme och installation och anläggande av små eller enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare eller oljeavskiljare. I de fall ett bygglovsärende upprättas, intern-remitteras ärendet av bygglovsenheten, och i annat fall behöver fastighetsägaren själv ta kontakt med miljöenheten och/eller avfallsorganisationen, beroende på vad som ska göras.

Det ska alltid utredas om en fett- eller oljeavskiljare behövs för en byggnad eller annan anläggning innan bygglov ges. Inför installation och anläggande av fett- och oljeavskiljare ska VA-huvudmannen informeras.

Dagvattenhantering

Dagvatten och dräneringsvatten från husgrunder ska om möjligt omhändertas lokalt på den fastighet som ska byggas. För mer information, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Teknisk försörjning)".

Energidistribution

Nya byggnader eller andra anläggningar placeras med fördel i lägen där förutsättningarna för energiförsörjning är goda och kostnadseffektiva.

Den kapacitet som finns på elnätet år 2022 innebär att bostadsutveckling och etablering av verksamheter med normalstor energianvändning är fullt möjlig så länge förutsättningarna inte ändras avsevärt. Kapaciteten utgår ifrån ett nuläge och är beroende av hur utvecklingen ser ut i andra kommuner på samma regionnätledning. Möjligheten till utökat effektuttag från regionnätet kan snabbt ändras, till exempel om tillgänglig kapacitet tingas av något annat nätområde innan en utökning sker i Sjöbo kommun.

Ifall ett område ligger inom riskzon för ras och/eller skred behöver skogsavverkning antingen undvikas eller utföras med mycket stor försiktighet, i de fall det innebär ökade risker för närliggande byggnader.

Det krävs bygglov för att uppföra, flytta eller väsentligt ändra en transformatorstation, se PBL.

För karta och ytterligare riktlinjer, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Teknisk försörjning)".

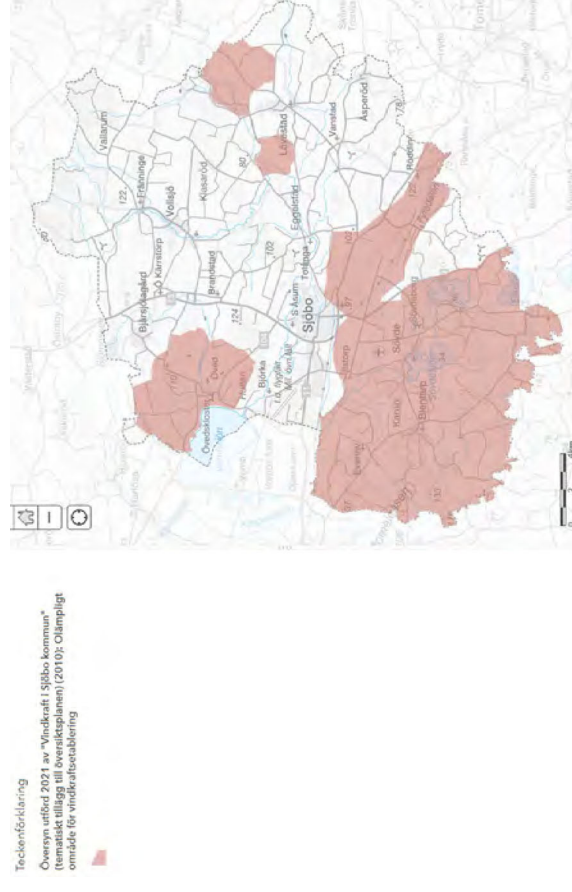
Energibrunnar

Kommunen är mycket restriktiv med att godkänna ansökningar för energibrunnar och ytjordvärme där de kan ha negativ påverkan på grundvattenförekomster. Den berörda avdelningen inom kommunen ska alltid remittera ansökningar om tillstånd för energibrunn och ytjordvärme till kommunens VA-verksamhet.

Energiproduktion

För fler riktlinjer om energiproduktion såsom solcellsparkar och vindkraftverk, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Teknisk försörjning)".

Inom på kartan markerat olämpligt område för vindkraftsetablering ska nyetablering av vindkraftverk undvikas. Vad gäller mindre verk, så kallade gårdsverk, kan etablering av dessa vara möjliga även inom områden som redovisats som olämpliga för vindkraft. Skälet är att gårdsverk medför betydligt mindre konsekvenser för närmiljön än större vindkraftverk vad gäller landskapsbild, bullernivåer med mera.

Figur 107. Olämpligt område för vindkraftsetablering. Data från "Vindkraft i Sjöbo kommun" (tematiskt tillägg till översektspjännen) (2010).

Elektronisk infrastruktur

Nya byggnader eller andra anläggningar placeras med fördel i lägen där förutsättningarna för elektronisk infrastruktur är goda.

Kommunen har en generell positiv syn på etableringen av kommunikationsmaster. Uppförande av radio- och telemaster kräver dock bygglov. Lovplikten har tillkommit för att kunna bedöma hur master inverkar på stads- och landskapsbilden och hur säkerhetsfrågorna beaktas. Om verksamheten kan medföra skada på kulturmiljö eller natur ska ärendet anmälas till länsstyrelsen.

Det är viktigt att den IT-infrastruktur som skapas är tillförlitlig och långsiktigt hållbar med god kvalitet och säkerhet.

För ytterligare ställningstaganden om elektronisk infrastruktur, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Teknisk försörjning)". Observera att kategorin "Elektronisk infrastruktur" enbart finns med i texten som tillhör mark- och vattenanvändningskartan, och inte som ett uttritat lager i kartan.

Förvanskingsförbudet

8 kap. 13 § PBL: En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas.

Motsvarande gäller även för:

1. Bygglövspliktiga anläggningar
2. Bebyggelseområden
3. Allmänna platser
4. Tomter i den mån de omfattas av bestämmelser om skydd av kulturvärden i detaljplan eller områdesbestämmelser.

Förvanskingsförbudet kan tillämpas även på byggnader som i sig inte kan anses utgöra en särskilt värdefull byggnad, men som ingår i ett särskilt värdefullt bebyggelseområde.

I PBL finns det ett antal undantag från den generella bygglovsplikten, så kallat bygglovsbefriade åtgärder. I flera fall gäller inte de undantagen för sådana särskilt värdefulla byggnader eller bebyggelseområden som avses i 8 kap. 13 § PBL. Det kan fortfarande vara möjligt för fastighetsägaren att vidta åtgärderna, men de är inte bygglovsbefriade utan behöver prövas i ett bygglov.

Varsamhetskravet

För samtliga byggnader gäller 8 kap. 17 och 18 § PBL: Ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad ska utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden. Det som gäller i fråga om ändring och flyttning av en byggnad enligt 17 § ska tillämpas också på ändring och flyttning av en anläggning som kräver bygglov enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 7 §.

Kravet syftar till att tillvarata byggnadens värden, det vill säga positiva eller på andra sätt bevarandevärda egenskaper, oberoende av husens ålder. I mångt och mycket handlar det om ett förhållningssätt där man vid varje ändring utgår ifrån den befintliga byggnaden och dess värden och kvaliteter. Hänsyn ska tas till byggnadens karaktärsdrag. Det kan avse sådant som byggnadsmaterial, takutformning, färgsättning, form och byggnadens samspel med omgivningen. Det handlar inte bara om trohet mot originalets utseende, utan även mot den teknik och material med vilket det har åstadkommit.

För att förtydliga innebörden av varsamhetskravet kan kommunen precisera dessa genom bestämmelser i en detaljplan eller i områdesbestämmelser. Kraven gäller dock även om någon sådan precisering inte har skett. Kravet gäller alla byggnader och vid alla

ändringar, såväl vid tillbyggnad som vid ombyggnad och övriga ändringar. Det gäller såväl invändigt som utvändigt och oberoende av om en åtgärd är bygglovs- eller anmälningspliktig eller inte.

Kravet på varsamhet gäller inte enbart enskilda byggnader utan även hela bebyggelsemiljön. Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas. Kravet gäller såväl vid ändring av en byggnad som vid uppförande av en ny byggnad. Det är inte heller begränsat till byggnader, utan gäller alla typer av byggnadsverk. Bedömningen ska ske utifrån vilka konsekvenser åtgärden får för bebyggelsemiljön, inte utifrån vilka kvaliteter åtgärden i sig har.

Träd

Om en åtgärd på ett särskilt skyddsvärt träd riskerar att väsentligt ändra naturmiljön ska den som planerar att vidta åtgärden lämna in en anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken till länsstyrelsen.

Med särskilt skyddsvärda träd avses jätteträd, mycket gamla träd och grova hålträd av naturligt förekommande trädslag, enligt "Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd – Mål och åtgärder 2012–2016" (Rapport 6946, Naturvårdsverket 2012). De träd som bedöms vara särskilt skyddsvärda har stor betydelse för bevarandet av biologisk mångfald och för att uppfylla flera, av riksdagen, antagna miljökvalitetsmål. I åtgärdsprogrammet beskrivs särskilt skyddsvärda träd enligt följande:

- **Jätteträd:** Levande eller döda träd som är grövre än en meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd.
- **Mycket gamla träd:** Levande eller död gran, tall, ek och bok som är äldre än 200 år. Övriga trädslag som är äldre än 140 år.

- **Grova hålträd:** Levande eller döda träd som är grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hållighet i huvudstammen.

Kommunal mark

Stora och friska träd på kommunal mark ska bevaras så långt det är möjligt. Det gäller alla träd, inte enbart de som är särskilt skyddsvärda.

Exploatering av jordbruksmark

Jordbruksmark består av åkermark samt betesmark och slätteräng. Åkermark definieras som mark som används till växtodling eller är i sådant tillstånd att den kan användas till växtodling. Om jordbruksmark exploateras blir den för alltid obrukbar.

För att inte försämrade förutsättningarna för inhemsk livsmedelsproduktion, både för nuvarande och kommande generationer, ska exploatering av jordbruksmark i de allra flesta fall undvikas.

Undantag kan vara exploatering för att möjliggöra ett så kallat väsentligt samhällsintresse, vilket i regel behöver föregås av en detaljplan, eller byggnation som främjar utvecklingen av jordbruksnäringen. Byggande av ett enskilt hus utgör normalt inte ett sådant väsentligt samhällsintresse som avses i miljöbalken.

Om exploatering sker ska den vara förenlig med de areella näringarna och, om tillämpligt, inte begränsa friluftslivet i området. Det senare gäller inom områden där rekreation är ett betydande intresse, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar)".

Placering och utformning

Bygga i Sjöbo

För nya bostadshus gäller alltid riktlinjerna i skriften "Bygga i Sjöbo – Vägledning för arkitektur och bevarande vid om-, till- och nybyggnation" (Sjöbo kommun, 2021), som handlar om byggnadens placering i landskapet, och på tomten och samt byggnadens utformning.

Samtliga riktlinjer och frågeställningar finns i skriften "Bygga i Sjöbo – Vägledning för arkitektur och bevarande vid om-, till- och nybyggnation".

Placering, proportioner och materialval

I korthet handlar riktlinjerna om att byggnaden ska placeras med stöd i och underordnat landskapet samt så att riktlinjer bevaras. Byggnadens placering ska stämma överens med omkringliggande bebyggelsemönster, beakta befintlig vegetation och ge liv och rörelse till befintlig gatumiljö. Material ska användas som förekommer i området sedan tidigare, och byggnaden ska harmonisera med omgivande skala, proportioner och färgsättning. Lägen där många människor rör sig är extra viktiga ur estetisk synpunkt, till exempel intill stadens entréer, vid allmänna platser eller i anslutning till värdefulla kulturmiljöer.

Frågeställningar

I "Bygga i Sjöbo" presenteras ett antal frågeställningar. Syftet med frågeställningarna är att konkretisera vad kommunens bygglovsavdelning vill ha svar på, för att säkra en viss kvalitet vid om-, till- eller nybyggnation. Genom att fundera på och besvara frågorna redan tidigt i projektet kan byggprocessen förenklas längre fram.

Frågeställningarna består av fem övergripande frågor, med ett antal underliggande exempelfrågor som hjälp för att sätta igång diskussionen. De fem övergripande frågeställningarna handlar om på vilket sätt projektet tar hänsyn till platsen, tillför någonting till platsen, säkerställer långsiktig kvalitet, ekonomi och minskad klimatpåverkan framför kortsiktiga överväganden, är klimatanpassat och är tillgängligt, tryggt och inkluderande.

Miljö- och klimatsäkring

För mer information och riktlinjer, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Miljö- och klimatsäkring, uppmärksamhetsområdet)" och "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Sammanhängande bostadsbebyggelse).

Hållbart byggande

I all nyproduktion eftersträvas hållbart byggande med väl genomtänkt utformning, resurseffektivitet, klimatsmart teknik och byggmaterial med låg klimatpåverkan.

Mångfunktionella ytor

När nya ytor för rekreation och fritid, men även exempelvis cykelparkering, skatebordstramper och liknande, anläggs i anslutning till sammanhängande bebyggelse bör de vid behov kunna fylla en funktion som klimatanpassningsområde. Ytorna utformas med fördel på ett sätt som kan få även andra positiva effekter, till exempel i form av förbättrade förutsättningar för biologisk mångfald.

Klimatrelaterade risker

Det finns alltid en risk för att den fastighet som är aktuell för exploatering ligger i anslutning till ett riskområde för översvämning och/eller ett riskområde för ras, skred och erosion. Topografi, jordart,

närliggande ytvattentillgångar och grundvattennivå är faktorer som kan påverka. Markens naturliga förutsättningar ska alltid vara grundläggande vid lämplighetsbedömning för bebyggelse.

Även om fastigheten inte angränsar till ett riskområde enligt kartlagda data ska förutsättningarna för riskfaktorer alltid undersökas. Sådana faktorer kan utgöras av vattnets avrinningsvägar, avstånd till grundvatten och markens infiltrationsförmåga. Risken för översvämning och stranderosion ska särskilt beaktas vid ny-, om- eller tillbyggnad i anslutning till vatten.

Översvämning

Alla nya byggnader och andra anläggningar, inklusive vägar, ska säkras mot ett 100-årsregn med klimatkriterier. I klimatsäkringssyfte ska placering och utformning av ny bebyggelse eller tillbyggnad ta hänsyn till dagvattnets befintliga avrinningsvägar.

Förutom de kartlager som finns i anslutning till översiktsplanens mark- och vattenanvändningskarta har en separat och fördjupad skyfallskartering tagits fram för Sjöbo tätort.

Om det finns en indikation på översvämningsskade risker krävs relevanta utredningar i samband med ansökan om förhandsbesked och/eller bygglov.

Ras, skred och erosion

Inom ramen för Översiktsplan 2040 har Markera Mark Göteborg AB, genom Radar Arkitektur och Planering, studerat risker som är kopplade till ras, skred och erosion inom befintlig bebyggd miljö, se "Planeringsförutsättningar: Miljö- och klimatrisker". Utredningen ligger på en mycket översiktlig nivå, och uppdraget omfattar inga detaljstudier av utpekade områden eller någon typ av överslagsberäkningar. Inga

platsbesök har heller utförts. Slutsatser och rekommendationer byggs på ett digitalt kartunderlag. Om det finns en indikation på risk för ras, skred eller erosion krävs en geoteknisk utredning.

Klimatrisker på annan plats

Ny-, om- eller tillbyggnader ska inte förvärra eller tillskapa översvämningsskade risker på annan plats. Exploatering får inte heller öka riskerna för ras och/eller skred i potentiellt sårbara områden.

Samhällsviktig verksamhet

Nybyggnad av samhällsviktig verksamhet, i enlighet med kommunens risk- och sårbarhetsanalys, ska säkras mot 200-årsregn med klimatkriterier. Vid om- eller tillbyggnad av samhällsviktig verksamhet ska man alltid sträva efter att klimatsäkra byggnaden, om risk för översvämning eller ras och skred föreligger.

Minskad värmeproblematik

Ny-, om- och tillbyggnader bör bidra till förbättrade förutsättningar för ett behagligt inomhus- och utomhusklimat vid värmeböljor.

Intressen att ta hänsyn till

Bostadshus

Vid uppförande av nya omgivningspåverkande byggnader och anläggningar behöver hänsyn alltid tas till befintliga bostadshus. För specifika riktlinjer för ny transportinfrastruktur, nya verksamheter (inklusive lantbruk) och nya tekniska anläggningar, se "Mark- och vattenanvändningskarta (Verksamheter/Transportinfrastruktur/Teknisk försörjning)". Observera att mark- och vattenanvändningskartan enbart visar sammanhängande bostadsbebyggelse, snarare än enstaka bostadshus.

Verksamheter

För mer information och riktlinjer, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Verksamheter)".

Vid nybyggnation eller ändrad användning ska hänsyn tas till närliggande verksamheter, exempelvis lantbruksverksamhet eller skjutbanor. Verksamheter kan även omfattas av skyddsavstånd.

Den fastighet som är aktuell för exploatering kan beröras av riktlinjer för ett riksintresse eller ett påverkansområde för totalförsvaret. För att säkerställa att ingen skada sker på de riksintressen som omfattas av sekretess och inte alls kan redovisas öppet på karta, är hela landets yta samrådsområde för objekt som är högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. I det här sammanhanget avser sammanhållen bebyggelse de områden som utgör tätort på Lantmäteriets översiktskarta 1:250 000. Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt måste skickas på remiss till Försvarsmakten.

Sövde flygfält omfattas av en skyddszon som inte får bebyggas. Bilderna nedan beskriver de begränsningsytor som inte får penetreras av byggnader, master, vindkraftverk eller andra hinder.

Figur 108. Begränsningsytor i anslutning till Sövde flygfält som inte får penetreras av byggnader, master, vindkraftverk eller andra hinder.

Transportinfrastruktur

För mer information och riktlinjer om nedanstående, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Transportinfrastruktur)". Observera att mark- och vattenanvändningskartan enbart visar större vägar.

Den fastighet som är aktuell för exploatering kan beröras av riktlinjer för byggnation i närheten av allmän väg, transport av farligt gods eller markreservat för framtida järnväg.

All byggnation av objekt högre än 20 meter bör samrådaskas med Trafikverket med tanke på att deras kommunikationssystem kan påverkas av höga byggnader.

Hela kommunens yta omfattas av ett område för "minimum safety altitude" (MSA) för flygplats. Om byggnadsverk högre än 20 meter (mast, vindkraftverk med mera) planeras utanför en tätort, eller högre än 45 meter inom en tätort, ska samråd ske med Luftfartsverket och de berörda flygplatserna Ljungbyhed, Kristianstad och Malmö.

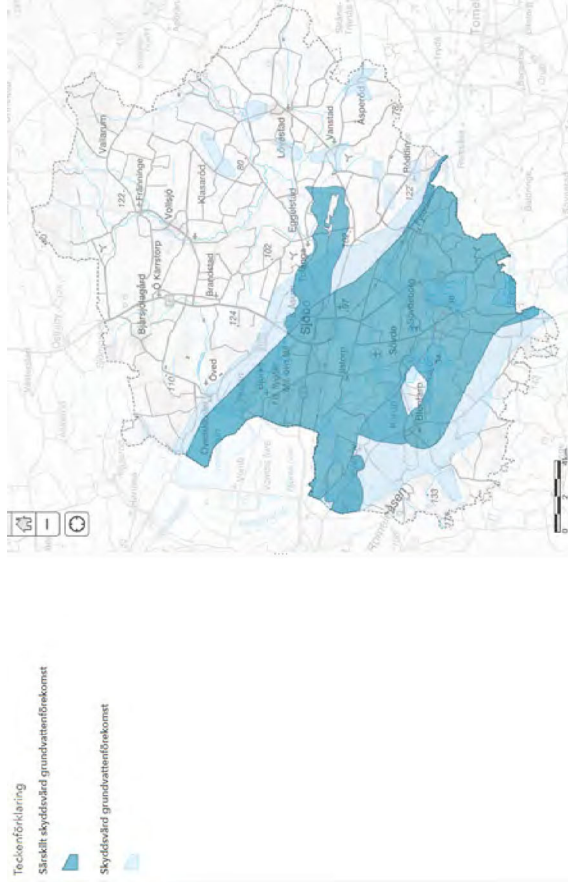
Teknisk försörjning

För mer information och riktlinjer om nedanstående, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Teknisk försörjning)".

Alla kommunens grundvattenförekomster är skyddsvärda. Vid planläggning, miljöprövning och bygglovshandläggning behövs en bedömning göras i varje enskilt fall. Extra stor försiktighet krävs i anslutning till kommunens särskilt skyddsvärda förekomster, det vill säga:

- Vombsänkan
- Revingehed
- Ilstorp
- Snogeholm
- Fyledalen

Flera av dessa särskilt skyddsvärda förekomster saknar än så länge ett vattenskyddsområde eller ett utredningsområde för vattenskydd. Det gäller även för flera av kommunens övriga grundvattenförekomster. Bedömningen av vilka förekomster som är särskilt skyddsvärda är gjord av Sjöbo kommun och är baserad på nuvarande och framtida behov och förutsättningar för kommunal dricksvattenförsörjning. Regionala och delregionala vattenförsörjningsplaner har också varit viktiga inspel i arbetet.

Figur 109. Sjöbo kommun och särskilt skyddsvärda grundvattentillgångar.

Den fastighet som är aktuell för exploatering kan beröras av riktlinjer för vattenskyddsområde, utredningsområde för vattenskydd eller befintlig energiproduktion. Fastigheten kan också beröras av riktlinjer för särskilt skyddsvärt område för grundvattenbildning inom den geologiska formationen Vombsänkan.

Vid nybyggnation eller ändrad användning ska hänsyn tas till närliggande tekniska anläggningar och ledningar. Tekniska anläggningar och ledningar kan även omfattas av skyddsavstånd eller dialogzoner.

Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar

För mer information och riktlinjer om nedanstående, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar)".

Biotopskydd och naturvårdsavtal

Den fastighet som är aktuell för exploatering kan omfattas av ett biotopskydd eller ett naturvårdsavtal. Vid åtgärder som riskerar att skada ett biotopskyddsområde måste möjligheten till dispens först prövas av länsstyrelsen.

Utpekade områden i mark- och vattenanvändningskartan

Den fastighet som är aktuell för exploatering kan beröras av riktlinjer för naturvård, kulturmiljövård, rekreation och/eller areella näringar.

Områdena i mark- och vattenanvändningskartan är baserade på olika former av beslut, såsom områdesskydd, riksintresse och/eller kommunalt grönsstruktur- och naturvårdsprogram. Det är de i beslutet beskrivna värdena i ett område som är skyddsvärda, inte dess geografiska avgränsning, vilket innebär att även åtgärder utanför ett utpekade område kan påverka värdena negativt. Stor hänsyn behöver tas vid all fysisk planering och bygglovsprövning.

Fornlämningar

Vid planer på exploatering av områden som är större än ett hektar, samt om förutsättningarna för dolda fornlämningar under mark kan anses vara gynnsamma, bör en arkeologisk utredning genomföras. Sådana förutsättningar, som avgörs av arkeologisk expertis, kan exempelvis vara följande:

- att det finns kända fornlämningar i närheten

- att läget är topografiskt fördelaktigt såsom närhet till sjöar, vattendrag eller mossmarker
- att det finns geologiska och geokemiska förutsättningar såsom förhöjd fosfathalt
- att området i övrigt kan bedömas vara intressant för möjligheten att finna fornlämningar.

Den som avser att uppföra en byggnad eller annan anläggning, alternativt genomföra ett annat arbetsföretag, har ett ansvar för att ta reda på om åtgärderna kan beröra någon fornlämning och bör i så fall samråda med länsstyrelsen. Markingrepp eller markförändrande åtgärder inom en fornlämning eller ett fornlämningsområde kräver alltid länsstyrelsens tillstånd.

Mark- och vattenanvändningskarta med riktlinjer

Läsanvisning

- Till att börja med, läs "Generella riktlinjer för all ny-, om- och tillbyggnad".
- I tätortsområde Sjöbo och Blentarp gäller inte denna mark- och vattenanvändningskarta. Istället gäller fördjupade översiktsplaner från 2008 och 2013.
- Leta upp området för din fastighet i mark- och vattenanvändningskartan.
- Titta på kartan och i teckenförklaringen för att se vilka kartlager som är relevanta för dig. Läs riktlinjerna som tillhör de aktuella kartlagret.

- Exempelvis kan ett område omfattas av både strandskydd, värdefulla ytvatten och värdefull kulturmiljö. Då behöver samtliga tre riktlinjer läsas för att en sammantagen bedömning ska kunna göras.
- Läs under kategorin "Mark- och vattenanvändningskarta: Miljö- och klimatsäkring (uppmärksamhetsområden)" med tillhörande karta för att få en preliminär uppfattning om områdets lämplighet vad gäller miljö- och klimatsäkring.
- Om fastigheten ligger i Vollsjo eller Lövestad, läs under "Fördjupning: Vollsjo och Lövestad".
- Vid framtagande av ny detaljplan eller ändring av detaljplan, läs planeringsprinciper och riktlinjer för detaljplanering under "Mark- och vattenanvändningskarta: Sammanhängande Bostadsbebyggelse".

Mark- och vattenanvändningskartan visar kommunens önskvärda markanvändning 2040. Den klagöt vad som gäller för kommunens olika geografiska delar. Riktlinjerna gäller tillsammans med de generella riktlinjer som finns för all ny-, om- och tillbyggnad och för landskapet.

Mark- och vattenanvändningskartan och indelningen av de områdesspecifika riktlinjerna utgår till största del ifrån Boverkets ÖP-modell 2.1. Vissa anpassningar och justeringar har gjorts. Till exempel används begreppen "överordnade" och "samverkande" intressen i översiktsplanen. Detta för att tydliggöra möjliga intressekonflikter i landskapet. Avvägningar och ställningstaganden kan behöva göras för att uppnå globala, regionala och lokala mål om en hållbar markanvändning.

Samverkande intressen är liksom överordnade intressen en förutsättning för hållbar utveckling. De kan dock inte stå för sig själva, utan samverkar alltid med andra värden.

I kartan finns också så kallade uppmärksamhetsområden, under kategorin "Miljö- och klimatsäkring (uppmärksamhetsområden)". Det är områden där särskild uppmärksamhet krävs vid planläggning och bygglovshandläggning. Dessa områden behöver likt överordnade och samverkande intressen vägas in i bedömningen när riktlinjerna tolkas.

Översiktsplanen ger stark vägledning, men i många fall inga omedelbara svar. Det beror på att scenarier och situationer som på pappret verkar lika ändå kan skilja sig mycket åt, och därför kan kräva olika lösningar och beslut. En bedömning behöver göras i varje enskilt fall.

Konsekvensbedömning

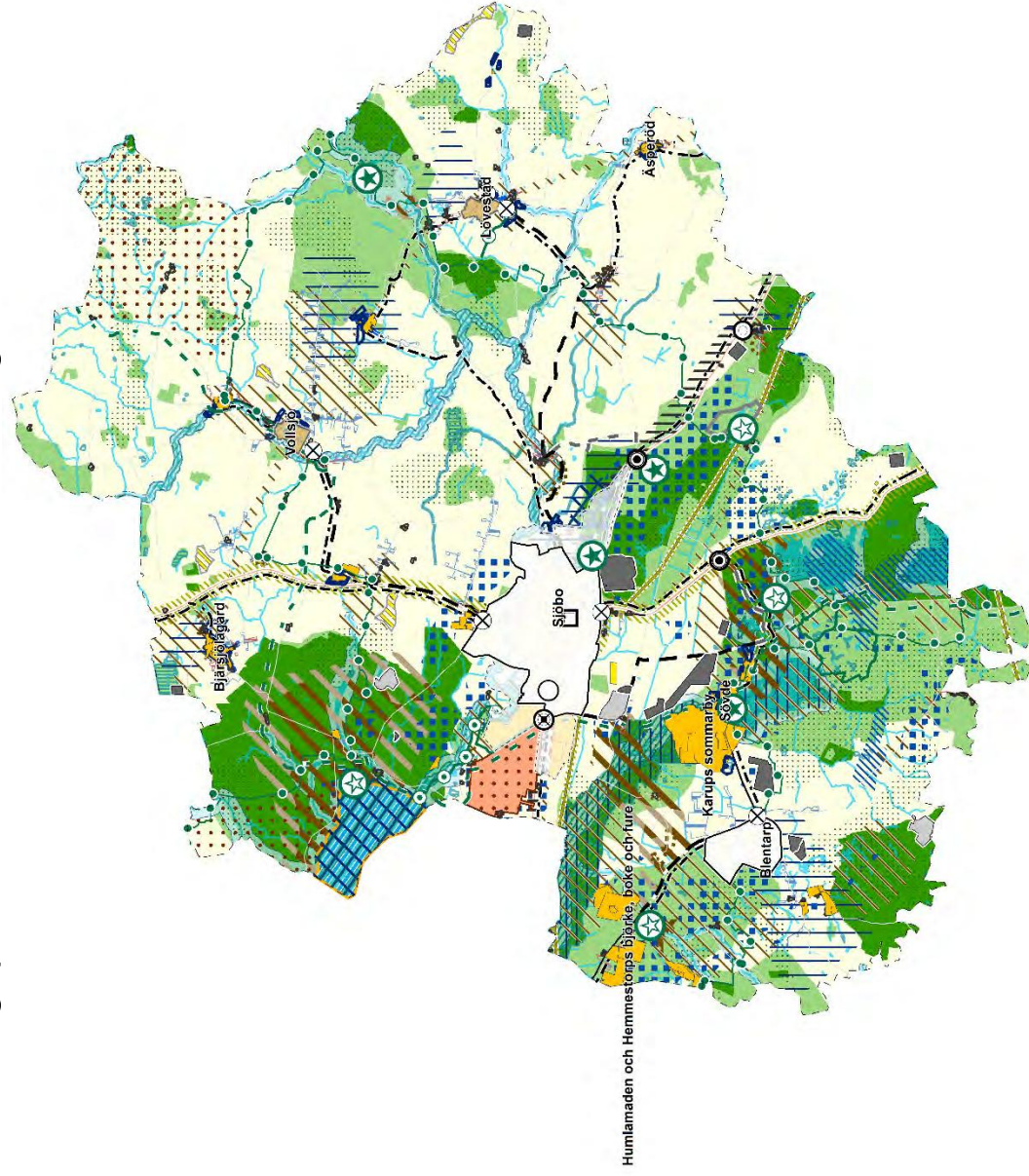
Konsekvenserna av de områdesspecifika riktlinjerna bedöms utifrån följande temaområden:

- Attraktivitet, hälsa och välbefinnande
- Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre)
- Resurshushållning
- Klimatpåverkan
- Ekosystem och biologisk mångfald
- Klimatsäkring

Förutom de områdesspecifika konsekvensbedömningarna finns en samlad bedömning av översiktsplanens konsekvenser, se "Konsekvenser".

Kommunövergripande mark- och vattenanvändningskarta

Figur 110. Kommunövergripande mark- och vattenanvändningskarta.

Mångfunktionell bebyggelse

- Gällande fördjupade översiktsplaner (2008 och 2013) (vit bakgrund)
- Förslag på gräns för ny fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort
- Mångfunktionell bebyggelse, att utveckla (Vollsjö och Lövestad)

Sammanhängande bostadsbebyggelse

- Miljö- och klimatsäkring: Område vars infiltrerande egenskaper bör bibehållas
- Detaljplan
- Sammanhängande bebyggelse

Verksamheter

- Materialutvinning
- Riksintresse: Värdefulla ämnen och mineral
- Omgivningspåverka... anmälings- eller tillståndspliktig verksamhet (lantbruksverksamhet har ej karterats)
- Skjutbana (icke-anmälingsplik...)
- Militärt övningsområde
- Militärt
- påverksområde

Transportinfrastruktur

- Mobilitetsanläggning
- Mobilitetsnod
- Mobilitetsnod, utvecklad
- Mobilitetsnod, utvecklad (lokalisering är under utredning), och strategisk gång- och cykelpassage för att uppnå säkra skolvägar, utvecklad
- Alternativ lokalisering av mobilitetsnod (under utredning)
- Strategisk gång- och cykelpassage för att uppnå säkra skolvägar, utvecklad
- Busstrafik (övergripande stråk)
- Gång- och cykelväg
- Cykelväg, ny
- Bymiljöväg eller motsvarande, ny
- Eventuell ny gång- och cykelväg: Ungefärlig sträcka att utreda ifall hållplatsläge Sjöbo sommarby flyttas (sträckan ligger inom den föreslagna nya FÖP-gränsen för Sjöbo tätort)
- Järnvägsreservat
- Väg 11 och 13
- Större väg

Teknisk försörjning

- Vattenskyddsområde
- Dricksvattenförsörjningsintresse, även vattenförsörjning
- Kommunalt VA: Verksamhetsområde – dricksvatten (vid tätbebyggt område)
- Kommunalt VA: Verksamhetsområde – spillvatten (vid tätbebyggt område)
- Kommunalt VA: Verksamhetsområde – dagvatten
- Energidistribution: Högsämnings-/kraft... buffertzon för dialog med energidistributör
- Energidistribution: Befintlig högsämningsledning, samt markreservat för ev. utökning (inkl. 30 m buffertzon på var sida om ledningen)
- Energidistribution: Kraftledning, ny (inkl. 30 m buffertzon på var sida om ledningens föreslagna sträckning) (Hansa PowerBridge)
- Energitransmission

Grundvatten: Särskilt skyddsområde inom Vombsånkan, viktigt för bl.a. nybildning av grundvatten (SGU)

- Grundvatten: Särskilt skyddsområde inom Vombsånkan, begravnad dalar (SGU)
- Grundvatten: Utredningsområde för vattenskydd

- Energitransmission: Område som i första hand bör undersökas vid förfrågningar om vindkrafttablering (från TOP 2010)

Kulturlandskap

- Särskilt värdefull kulturmiljö
- Värdefull kulturmiljö
- Sammanhängande kulturlandskap
- Utredningsområde: Sammanhängande kulturhistorisk miljö
- Kulturresevat: Kulturrens Östarp

Vatten

- Ramsar-område
- Fast strandskydd
- Flytande strandskydd
- Strandskydd
- Särskilt värdefulla ytvatten
- Övriga ytvatten
- Våtmark

Rekreationsnoder och leder

- Rekreationsnod
- Rekreationsnod, utvecklad/ny
- Rekreationsled
- Rekreationsled, ny
- Regional cykelled, ny
- Ridslinga

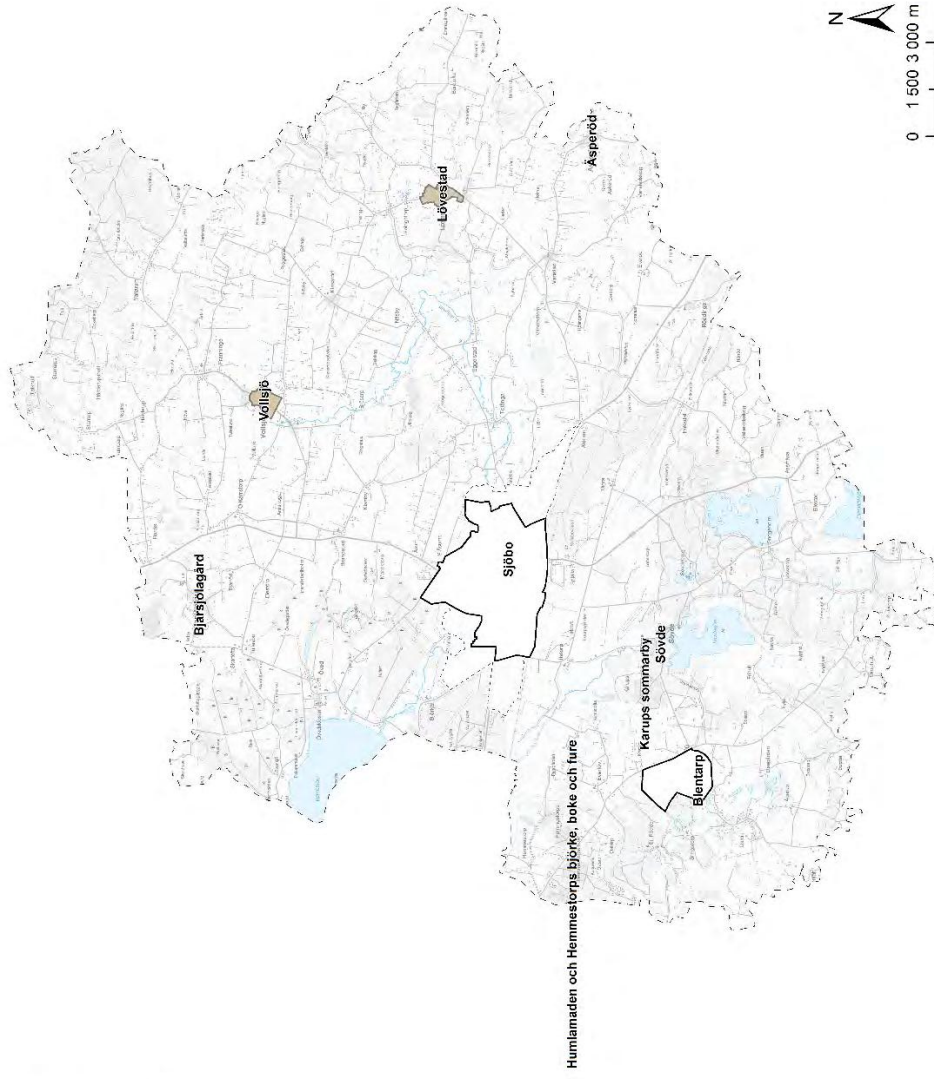
Naturlandskap, rekreation och areella näringar

- Ostört område
- Naturvård. Annat betydande intresse: Areella näringar och i vissa fall rekreation
- Areella näringar. Annat betydande intresse: Naturvård och i vissa fall rekreation
- Areella näringar. I vissa fall med rekreation som annat betydande intresse

Mångfunktionell bebyggelse

Mångfunktionell bebyggelse

- Gällande fördjupade översiktsplaner (2008 och 2013)
- Förslag på gräns för ny fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort
- Mångfunktionell bebyggelse, att utveckla (Volsjö och Lövestad)

Figur 111. Mångfunktionell bebyggelse.

Begreppet mångfunktionell bebyggelse är hämtat från Boverkets ÖP-modell 2.1. Boverket skriver så här:

"Områden för Mångfunktionell bebyggelse har stads- och tätortsmässig karaktär och innehåller många olika servicefunktioner tillsammans med bostäder. Mångfunktionell bebyggelse är bebyggelse som i huvudsak används för bostäder, kontor, handel eller annan verksamhet som är förenlig med bostäder. Bebyggelsen är indelad i kvarter åtskilda av gator, eller har en kvartersliknande struktur. Trafik- och parkeringsytor, parker och fritidsanläggningar kan ingå".

För Sjöbo kommun innebär det, i något förenklad mening, bebyggelse som ingår i kommunens centralort Sjöbo samt tre serviceorter: Vollsjö, Lövestad och Blentarp. Sjöbo tätort och Blentarp omfattas av fördjupade översiktsplaner som gäller parallellt med översiktsplan 2040. Inför kommande arbete med att ta fram en ny fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort föreslås dock en ny lämplig gränsdragning för denna, se karta.

Mångfunktionell bebyggelse: Planeringsprinciper

För mer information, se ”Planeringsprinciper”.

- Växa flerkärntigt.
- Lokalisera ny sammanhängande bebyggelse i anslutning till befintlig samhällsservice.
- Höja den gestaltningsmässiga kvaliteten i Sjöbo kommuns byggda och anlagda miljö.
- Vårda och levandegöra kulturmiljöer och kulturbyggnader.
- Förbättra kvaliteten i och tillgången till platser för möten, fritid och kultur.
- Säkra förutsättningarna för nybyggnation i enlighet med kommunens gällande bostadsförsörjningsprogram, med ett varierat utbud av bostadstyper och upplåtelseformer i alla kommundelar.

- Främja hållbart, säkert och motståndskraftigt samhällsbyggande, genom klimatsäkring, innovation och teknikutveckling.
- Arbeta aktivt för att främja hälsa, trygghet, jämställdhet och inflytande i den fysiska planeringen, bostadsutvecklingen och utformningen av offentliga rum.
- Ta hänsyn till förutsättningar för energiförsörjning vid verksamhets- och bostadsutveckling.
- Utveckla viktiga kommunikationsstråk och noder för kollektivtrafik, cykel, ladd-infrastruktur, gång och vandring och ridning.
- Värna våra värdefulla naturlandskap och tillgängliga områden med rekreativa kvaliteter för fysiskt och mentalt välbefinnande.
- Främja lokal förnybar energiproduktion där det är lämpligt, och ta hänsyn till förutsättningar för energiförsörjning vid verksamhets- och bostadsutveckling.
- Förbättra förutsättningarna för ekosystemtjänster.
- Ta ställning till ny spridd bebyggelse på landsbygden i hela kommunen.
- Satsa på meningsfulla utemiljöer för barn och unga, på både skolgårdar och allmän platsmark.
- Planera för säkra skolvägar efter barns och ungas behov av tillgänglighet och trafiksäkerhet.
- Involvera barn och unga i strategiska beslut om kommunens mark- och vattenanvändning.

Områdsspecifika riktlinjer

- Gällande fördjupade översiktsplaner (2008 och 2013)
  - **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
  - **Annat betydande intresse:** -
  - **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående.
  - **Riktlinjer:** Se gällande fördjupade översiktsplaner och gällande detaljplaner.
  - **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Se gällande fördjupade översiktsplaner och gällande detaljplaner.
  - **Tidshorisont:** Se gällande fördjupade översiktsplaner och gällande detaljplaner.
  - **Konsekvenser:** Se gällande fördjupade översiktsplaner och gällande detaljplaner.

Ny fördjupad översiktsplan

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Ändrad.
- **Riktlinjer:**
  - **Hälsa och trygghet:** Översiktsplaneringen ska främja hälsa, trygghet, jämställdhet och inflytande i den fysiska planeringen, bostadsutvecklingen och utformningen av offentliga rum.
  - **Barns och ungas inflytande:** Barn och unga ska involveras i strategiska beslut om kommunens mark- och vattenanvändning.

- **Barnkonsekvensanalys:** En barnkonsekvensanalys ska genomföras.
- **Skolor och förskolor:** Nya förskolor och skolor ska inkluderas på ett tidigt stadium vid planering av ny bebyggelse.
- **Meningsfulla utemiljöer:** Översiktsplaneringen ska bidra till att öka kvaliteten på, och tillgången till, meningsfulla utemiljöer och platser för möten, fritid och kultur.
- **Friyta för lek:** Nya förskolor ska ha en friyta för lek och utevistelse på minst 40 m²/barn och nya grundskolor på minst 30 m²/barn. Den totala ytan ska vara minst 3 000 m² oavsett antal barn. Möjlighet till naturlig skuggning från träd ska finnas.
- **Hållplatsnära:** Ny sammanhängande bebyggelse ska placeras hållplatsnära.
- **Gång- och cykelmöjligheter:** Fotgängare och cyklister ska generellt prioriteras inom hela området, och utan undantag vid förskolor och skolor. Goda förutsättningar ska finnas för barn och unga att på ett tryggt och säkert sätt ta sig till skola, förskola och fritidsaktiviteter.
- **Grönstruktur:** Grönstruktur ska tillskapas och förstärkas längs gator och gång- och cykelvägar.
- **Värmeproblemantik:** Översiktsplaneringen ska bidra till förbättrade förutsättningar för ett behagligt inomhus- och utomhusklimat vid värmeböljor.
- **Säkerhet:** Länsstyrelsens riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen ska beaktas i planeringsarbetet.

- **Vattenförutsättningar:** Ett områdes vattenförutsättningar ska kartläggas tidigt i planeringsprocessen. Tidig dialog bör föras med berört vattenråd.
- **Miljö kvalitetsnormer för vatten:** Kommunen ska arbeta aktivt för att miljö kvalitetsnormerna för vattenkvalitet ska uppnås.
- **Relevanta underlag för klimatrisker:** Relevanta underlag för klimateraterade risker ska alltid tas fram vid upprättande av en ny fördjupad översiktsplan.
- **Översvämningsrisk:** Riktlinjer ska tas fram i syfte att säkra ny bebyggelse, byggnadsverk och vägar mot ett 100-årsregn med klimatkfaktor. Strategiskt viktiga tillfartsvägar ska alltid säkras för att klara ett 200-årsregn med klimatkfaktor. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Miljö- och klimatsäkring (uppmärksamhetsområden)".
- **Risker för ras, skred och/eller erosion:** Området kan omfattas av eller angränsa till ett riskområde för ras, skred och erosion. Topografi, jordart och översvämningsrisk är faktorer som kan påverka. Markens naturliga förutsättningar ska vara grundläggande vid lämplighetsbedömningar för bebyggelse. Även om området inte angränsar till ett riskområde enligt kartlagda data så ska förutsättningarna för riskfaktorer alltid undersökas. Inom ramen för Översiktsplan 2040 har Markera Mark Göteborg AB, genom Radar Arkitektur och Planering, studerat risken som är kopplade till ras, skred och erosion inom befintlig bebyggd miljö. Utredningen ligger på en mycket översiktlig nivå, och uppdraget omfattar inga detalstudier av utpekade områden eller någon typ av överslagsberäkningar. Inga platsbesök har heller utförts. Slutsatser och rekommendationer bygger på

digitalt kartunderlag. I samband med planläggning ska en mer detaljerad bedömning eller utredning utföras för aktuellt område, se "Mark- och vattenanvändningskarta: Miljö- och klimatsäkring (uppmärksamhetsområden)" för underlag och ytterligare riktlinjer, samt Markera Mark Göteborgs AB rapport för vägledning om vidare utredningsbehov, "Sjöbo kommun – Översiktlig bedömning av ras, skred och erosion".

- **Ökad motståndskraft mot klimatförändringar:** Kommunen ska aktivt arbeta med att minska andelen hårdgjord yta och öka andelen stora träd inom detaljplanlagt område. Friska träd och större buskage ska bevaras så långt det är möjligt. Dessa fungerar bland annat som skydd mot sol och värme, samt som naturliga stoftuppsamlare och luftrenare. Sådana funktioner är hjälpsamma för att motverka luftföroreningar och undvika negativ påverkan på miljö kvalitetsnormerna för luft. Planbestämmelse för att kräva marklov för trädplänning samt reglera andelen genomsläpplig mark kan med fördel användas. Vid planering och anläggning av allmän platsmark ska kommunen plantera träd där det är möjligt. Hänsyn behöver dock tas till befintlig VA-infrastruktur.
- **Risk för ökad problematik på annan plats:** Nya byggnader eller andra anläggningar ska inte planeras så att de förvärrar eller skapar översvämningsproblematik på annan plats. Det ska i stället alltid planeras för att förbättra tätortens förmåga att fördröja vatten vid skyfall. Översiktsplaneringen ska inte heller öka riskerna för ras och skred i potentiellt sårbara områden.

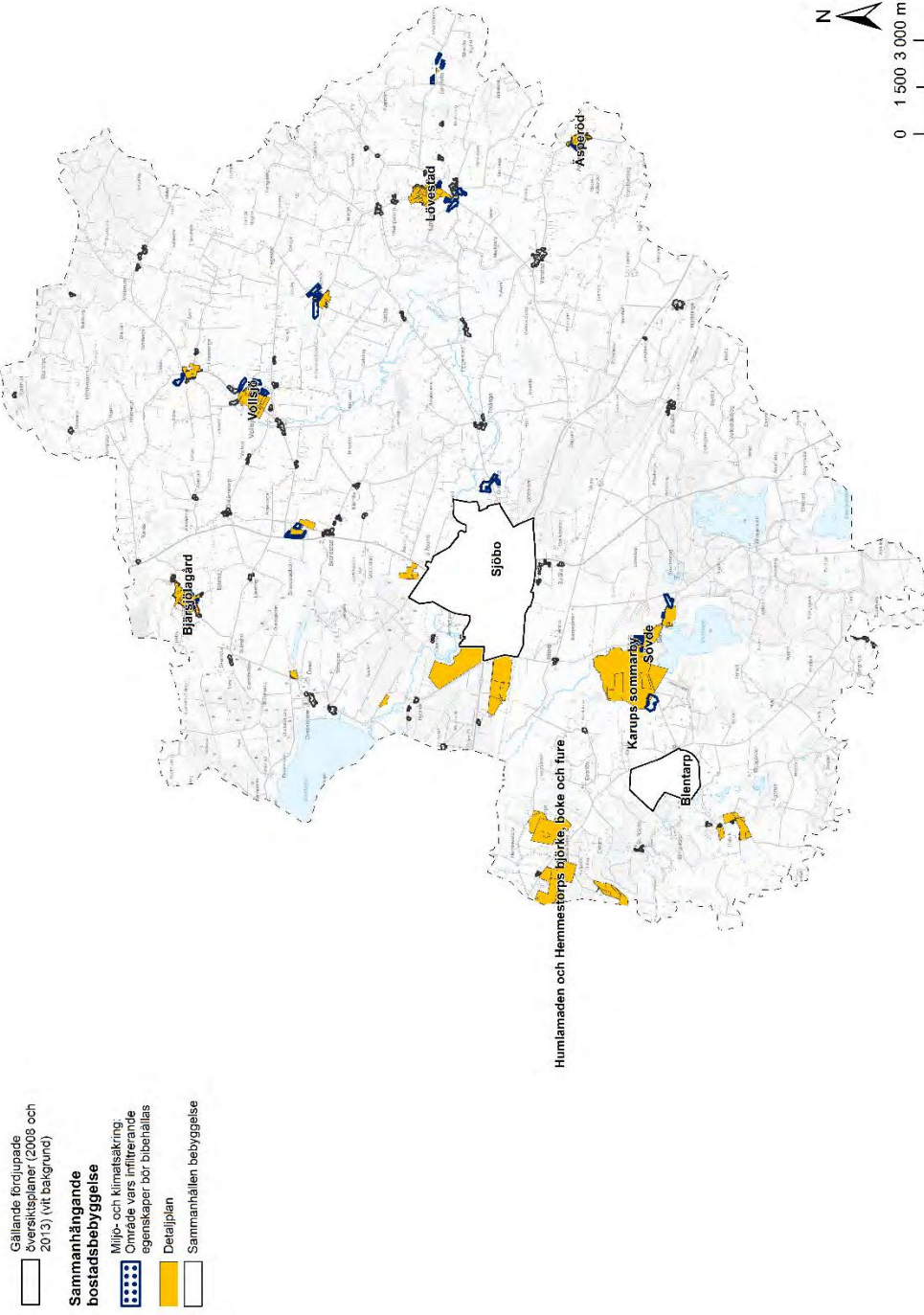
- **Buller och luftföroreningar:** Risk för buller och luftföroreningar ska beaktas och begränsas vid planering, utformning och placering av nya bostäder. Vegetation fungerar som naturlig stoftuppsamlare och luftrenare. Grönska kan därmed användas för att motverka luftföroreningar och undvika negativ påverkan på miljökvalitetsnormerna för luft.
- **Hänsyn i närheten av verksamheter:** Vid planering av ny bebyggelse ska hänsyn tas till närliggande verksamheter, exempelvis lantbruksverksamhet och skjutbanor. Verksamheter kan också omfattas av skyddsavstånd.
- **Järnvägsreservat:** Riktlinjer för byggnation inom markreservat för framtida järnväg kan finnas, se "Mark- och vattenanvändningskarta: Transportinfrastruktur".
- **Hänsyn i närheten av tekniska anläggningar:** Vid planering av ny bebyggelse ska hänsyn tas till närliggande tekniska anläggningar. Tekniska anläggningar kan också omfattas av skyddsavstånd. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Teknisk försörjning".
- **Påverkan på grundvattnet:** Planerad utveckling kan påverka kommunens grundvattenförekoster. Till exempel kan ett särskilt känsligt område, ett vattenskyddsområde eller ett utredningsområde för vattenskyddsområde finnas. Se "Generella riktlinjer för all ny- om- och tillbyggnad" och "Mark- och vattenanvändningskarta: Teknisk försörjning".
- **Kommunalt vatten och avlopp:** Möjligheten att ansluta ny bebyggelse till det kommunala VA-nätet ska utredas tidigt, inklusive kapaciteten hos ledningsnät, vattenverk och avloppsreningsverk. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Teknisk försörjning".
- **Dagvattenhantering:** Den fördjupade översiktsplanen ska innehålla förutsättningar, riktlinjer och eventuellt markanspråk för dagvattenhantering.
- **Energiproduktion och -distribution:** Ett överordnat intresse i form av befintlig energiproduktion eller -distribution kan finnas. Riktlinjer för byggnation i anslutning till högspänningsledning och framtida dragning av Hansa Powerbridge kan finnas. Förutsättningar för energiförsörjning och -distribution ska utredas och beaktas tidigt i planeringen, i samråd med berörda elnätsägare. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Teknisk försörjning".
- **Återvinning och avfallshantering:** Hela kedjan av återvinning, återbruk och avfallshantering ska beaktas och integreras på ett tidigt stadium i planeringsprocessen, till exempel i form av markanspråk för kvartersnära återvinning och ytor för återbruk, eller genom att planeringen av den bebyggda miljön anpassas för att underlätta för avfallsfordonens framkomlighet. Det senare är med tanke på att framtida krav på insamling av avfall troligen innebär att kommuninvånare ska ha större möjlighet till källsortering och återvinning nära bostaden.
- **Elektronisk infrastruktur:** Behovet av elektronisk infrastruktur ska beaktas och integreras i planeringsprocessen.
- **Kulturmiljövärden:** En kulturmiljöinventering ska genomföras som ett underlag till den nya fördjupade översiktsplanen.
- **Naturvärden:** I samband med planeringsprocessen ska behovet av en naturvärdesutredning undersökas, i syfte att

- bibehålla ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Vid behov ska inventeringar genomföras.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Gräns för nuvarande fördjupad översiktsplan, detaljplaner, strandskydd, "Närmare till naturen i Skåne" (Länsstyrelsen Skåne). Den föreslagna gränsen är dragen för att inkludera tätortsnära natur och möjligheter till rekreation.
- **Tidshorisont:** 2022–2030.
- **Konsekvenser:** Behandlas inom ramen för den fördjupade översiktsplanen.

■ Mångfunktionell bebyggelse i serviceorterna Vollsjö och Lövestad

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Ändrad.
- **Riktlinjer:** Se fördjupningar för Vollsjö och Lövestad.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Se "Utvecklingsstrategi".
- **Tidshorisont:** Se avsnitt "Mark- och vattenanvändning: Fördjupning: Vollsjö och Lövestad".
- **Konsekvenser:** Se avsnitt "Mark- och vattenanvändning: Fördjupning: Vollsjö och Lövestad".

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Figur 112. Sammanhängande bostadsbebyggelse.

Begreppet sammanhängande bostadsbebyggelse är hämtat från Boverkets ÖP-modell 2.1. Boverket skriver så här:

"Områden Sammanhängande bostadsbebyggelse består huvudsakligen av bostäder och har en tydlig beroendeförhållning till närliggande orter. Sammanhängande bostadsbebyggelse är småorter, fritidshusområden och bybildningar eller bostadsområden och förorter som huvudsakligen består av bostadsbebyggelse, men där en eller ett fåtal servicefunktioner kan förekomma. Områdena har en tydlig beroendeförhållning till närliggande orter och karaktäriseras av en övervägande andel nattbefolkning och fler utpendlare än inpendlare."

För Sjöbo kommun innebär detta bostadsbebyggelse som inkluderas av detaljplan, och bebyggelse som ligger utanför mångfunktionell bebyggelse, samt sammanhållen bebyggelse där bygglov eller anmälan behövs med hänsyn till omfattningen av byggnadsverk i bebyggelsen. Majoriteten av sådana områden omfattas av "sammanhängande bostadsbebyggelse", men inte alla eftersom några detaljplaner omfattar verksamheter.

Sammanhängande bostadsbebyggelse: Planeringsprinciper

För mer information, se "Planeringsprinciper".

- Växa flerkärntigt.
- Lokalisera ny sammanhängande bebyggelse i anslutning till befintlig samhällsservice.
- Höja den gestaltningsmässiga kvaliteten i Sjöbo kommuns byggda och anlagda miljö.
- Vårda och levandegöra kulturmiljöer och kulturbyggnader.
- Förbättra kvaliteten i och tillgången till platser för möten, fritid och kultur.
- Säkra förutsättningarna för nybyggnation i enlighet med kommunens gällande bostadsförordningsprogram, med ett

varierat utbud av bostadstyper och upplåtelseformer i alla kommundelar.

- Främja hållbart, säkert och motståndskraftigt samhällsbyggande genom klimatsäkring, innovation och teknikutveckling.
- Arbeta aktivt för att främja hälsa, trygghet, jämställdhet och inflytande i den fysiska planeringen, bostadsutvecklingen och utformningen av offentliga rum.
- Ta ställning till ny spridd bebyggelse på landsbygden i hela kommunen.
- Ta hänsyn till förutsättningar för energiförsörjning vid verksamhets- och bostadsutveckling.
- Utveckla viktiga kommunikationsstråk och noder för kollektivtrafik, cykel, ladd-infrastruktur, gång och vandring och ridning.
- Värna våra värdefulla naturlandskap och tillgängliga områden med rekreativa kvaliteter för fysiskt och mentalt välbefinnande.
- Främja lokal förnybar energiproduktion där det är lämpligt, och ta hänsyn till förutsättningar för energiförsörjning vid verksamhets- och bostadsutveckling.
- Förbättra förutsättningarna för ekosystemtjänster.
- Satsa på meningsfulla utemiljöer för barn och unga, på både skolgårdar och allmän platsmark.
- Planera för säkra skolvägar efter barns och ungas behov av tillgänglighet och trafiksäkerhet
- Involvera barn och unga i strategiska beslut om kommunens mark- och vattenanvändning.

Områdesspecifika riktlinjer

 Miljö- och klimatsäkring: Område vars infiltrerande egenskaper bör bibehållas

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlaget i anslutning.
- **Syfte:** Bibehållen infiltrationsförmåga och avrinning.
- **Riktlinjer:**
  - Förändringar som kan påverka markens nuvarande uppsamlings- och infiltrationsförmåga ska undvikas, för att inte förvärra eller skapa översvämningproblematik som kan skada byggnader eller andra anläggningar på annan plats. Det är dock mycket viktigt att områdenas syfte fortfarande är förenligt med de areella näringarna.
  - De utpekade områdena anses vara av strategisk betydelse. Detta på grund av deras placering i landskapet och deras närhet till befintlig bebyggelse, ofta bostäder eller samhällsviktiga byggnader eller verksamheter. En förändrad infiltrationsförmåga, eller en förändring i områdets naturliga höjdsättning, skulle avsevärt kunna öka översvämningrisken för bebyggelse i närheten, eller för nedströms belägen bebyggelse. De utpekade områdena bör fungera som möjliga översvämningssytor för framtida behov. Värlägrade insatser inom dessa områden anses kunna påverka översvämningrisken för kommunens befintliga bebyggelse och detaljplanlagda mark.

- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** En bedömning utifrån följande: en kartläggning utförd av Sweco (kartlager med 100-årsregn, stationärt flöde), kartlager med

lågpunkter och ytavrinning (Länsstyrelsen Skåne), och uppgifter om dikningsföretag (Länsstyrelsen Skåne och Lantmäteriet).

Till viss del har även kartlager med byggnader som kan drabbas av översvämning (Sweco, 2015) och en svämplansanalys (1,5 meter i höjdded) från Länsstyrelsen Skåne använts i analysen.

- **Tidshorisont:** –
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring +]

Detaljplan

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlaget i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående med kontinuerlig utveckling och ändring.
- **Riktlinjer:**
  - En ny detaljplan kan tas fram på kommunens eller privata aktörers initiativ. Om initiativet är privat företagsplanarbetet av en ansökan om planbesked hos kommunen. Vid inkommen ansökan om förhandsbesked eller bygglov kan kommunen göra bedömningen att en ny detaljplan behöver tas fram, för att ta ett helhetsgrepp i området. Behovet av att ta fram en ny detaljplan behöver bedömas i varje enskilt fall.
- **Följande faktorer kan påverka behovet av en ny detaljplan:**
  - när- eller omkringliggande intressen såsom riksintressen, areella näringar eller natur-, kulturmiljö- och rekreationsvärden

- förutsättningarna för en välfungerande vattenförsörjning och/eller avloppslösning
- omfattningen, utformningen och trafikallsträngen av den nya bebyggelse som ansökan avser
- hur området har förändrats över tid
- närheten till en befintlig detaljplan.
- **Riktlinjer för detaljplanering:**
  - **Arkitektonisk vägledning:** För nya bostadshus gäller alltid riktlinjer i skriften "Bygga i Sjöbo – Vägledning för arkitektur och bevarande vid om-, till- och nybyggnation" (Sjöbo kommun, 2021). Den handlar om byggnadens placering i landskapet och på tomten samt dess utformning.
  - **Hälsa och trygghet:** Detaljplaneringen ska främja hälsa, trygghet, jämställdhet och inflytande i den fysiska planeringen, bostadsutvecklingen och utformningen av offentliga rum. Vid behov kan detaljplaner med fördel remitteras till kommunpolisens.
  - **Barns och ungas inflytande:** Barn och unga ska involveras i strategiska beslut om kommunens mark- och vattenanvändning.
  - **Barnkonsekvensanalys:** Barnrättsperspektivet ska integreras. Vid detaljplanering av områden som direkt eller indirekt berör barn ska en barnkonsekvensanalys genomföras.
  - **Livfulla gatumiljöer:** När nya gatumiljöer anläggs bör de utformas på ett sätt som främjar liv och rörelse för ökad trygghet, trivsel och attraktivitet.
  - **Nya lekplatser:** Nya lekplatser ska utvecklas i enlighet med kommunens lekplatsplan.
- **Skolor och förskolor:** Nya förskolor och skolor ska inkluderas på ett tidigt stadium vid planering av ny bebyggelse.
- **Meningsfulla utemiljöer:** Detaljplaneringen ska bidra till att öka kvaliteten på, och tillgången till, meningsfulla utemiljöer och platser för möten, fritid och kultur.
- **Friyta för lek:** Nya förskolor ska ha en friyta för lek och utvistelse på minst 40 m²/barn och nya grundskolor på minst 30 m²/barn. Den totala ytan ska vara minst 3 000 m² oavsett antal barn. Möjlighet till naturlig skuggning från träd ska finnas.
- **Hållplatsnära:** Ny sammanhängande bebyggelse ska placeras hållplatsnära.
- **Gång- och cykelmöjligheter:** Fotgängare och cyklister ska generellt prioriteras inom hela området, och utan undantag vid förskolor och skolor. Goda förutsättningar ska finnas för barn och unga att på ett tryggt och säkert sätt ta sig till skola och förskola.
- **Grönstruktur:** Grönstruktur ska tillskapas och förstärkas längs gator, gång- och cykelvägar.
- **Värmeproblematik:** Detaljplaneringen bör bidra till förbättrade förutsättningar för ett behagligt inomhus- och utomhusklimat vid värmeböljor.
- **Säkerhet:** Länsstyrelsens riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen ska beaktas i planeringsarbetet.
- **Möjligheter till räddningsinsats:** I detaljplaneläggning ska möjligheten till räddningsinsatser beaktas. Om gatunätet eller motsvarande inte ger åtkomst till byggnaden ska en särskild räddningsväg anordnas. Räddningsvägen ska vara skyltad och anpassas för räddningstjänstens fordon avseende till exempel fri höjd,

marklutning, bredd, svängradie och bärighet så att större fordon kan ta sig fram. Detaljplanearbena ska remitteras till SÖRF.

- **Vattenförutsättningar:** Ett områdes vattenförutsättningar ska kartläggas tidigt i planeringsprocessen.
- **Miljökvalitetsnormer för vatten:** Kommunen ska arbeta aktivt för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska uppnås. En del av det arbetet är att i ett tidigt detaljplaneskede göra utförliga, tvärsektionella behovsbedömningar om betydande miljöpåverkan.
- **Översvämningsrisk:** Ny bebyggelse, byggnadsverk och vägar ska alltid klara ett 100-årsregn med klimatfaktor. Strategiskt viktiga tillfartsvägar inom planområdet ska utformas för att klara ett 200-årsregn med klimatfaktor. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Miljö- och klimatsäkring (uppmärksamhetsområden)".
- **Relevanta underlag för klimatrisker:** Om det finns indikation på en översvämningsproblematik krävs relevanta utredningar.
- **Avrinningsvägar:** I klimatsäkringssyfte ska placering och utformning av ny bebyggelse ta hänsyn till dagvattnets befintliga avrinningsvägar. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Miljö- och klimatsäkring (uppmärksamhetsområden)".
- **Risker för ras, skred och/eller erosion:** Området kan omfattas av eller angränsa till ett riskområde för ras, skred och erosion. Topografi, jordart och översvämningsrisk är faktorer som kan påverka. Markens naturliga förutsättningar ska vara grundläggande vid en lämplighetsbedömning för

bebyggelse. Även om området inte angränsar till ett riskområde enligt kartlagda data ska förutsättningarna för riskfaktorer alltid undersökas. Inom ramen för Översiktsplan 2040 har Markera Mark Göteborg AB, genom Radar Arkitektur och Planering, studerat risker som är kopplade till ras, skred och erosion inom befintlig bebyggd miljö. Utredningen ligger på en mycket översiktlig nivå, och uppdraget omfattar inga detaljstudier av utpekade områden eller någon typ av överslagsberäkningar. Inga platsbesök har heller utförts. Slutsatser och rekommendationer bygger på digitalt kartunderlag. I samband med planläggning ska en mer detaljerad bedömning eller utredning utföras för det aktuella området. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Miljö- och klimatsäkring (uppmärksamhetsområden)" för underlag och ytterligare riktlinjer, samt Markera Mark Göteborgs AB rapport för vägledning om vidare utredningsbehov, "Sjöbo kommun – Översiktlig bedömning av ras, skred och erosion".

- **Ökad motståndskraft mot klimatförändringar:** Kommunen ska aktivt arbeta med att minska andelen hårdgjord yta och öka andelen stora träd inom detaljplanlagt område. Friska träd och större buskage ska bevaras så långt det är möjligt. Dessa fungerar bland annat som skydd mot sol och värme, samt som naturliga stoftuppsamlare och luftrenare. Sådana funktioner är hjälpsamma för att motverka luftföroreningar och undvika negativ påverkan på miljökvalitetsnormerna för luft. Planbestämmelse för att kräva marklov för trädfällning och reglera andelen genomsläpplig mark kan med fördel användas. Vid planering och anläggning av

allmän platsmark ska kommunen planera träd där det är möjligt. Hänsyn behöver dock tas till befintlig VA-infrastruktur.

- **Risk för ökad problematik på annan plats:** Nya byggnader eller andra anläggningar ska inte planeras så att de förvärrar eller skapar översvämningsproblematik på annan plats. Det ska istället alltid eftersträvas att i samband med planläggning förbättra områdets förmåga att fördröja vatten vid skyfall. Nya byggnader eller andra anläggningar får inte heller öka riskerna för ras och/eller skred i potentiellt sårbara områden. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Miljö- och klimatsäkring (uppmärksamhetsområden)".
- **Buller och luftföroreningar:** Risk för buller och luftföroreningar ska beaktas vid planering, utformning och placering av nya bostäder. Vid exploatering i bullerutsatta miljöer ska en bullerutredning beställas och bekostas av exploatören. Utredningen ska presenteras i ett inledande skede av detaljplane-processen.
- **Hänsyn i närheten av verksamheter:** Vid planering av ny bebyggelse ska hänsyn tas till närliggande verksamheter, inklusive lantbruksverksamhet. Verksamheter kan även omfattas av skyddsavstånd. Sövde flygfält omfattas till exempel av en skyddszon som inte får byggas, se "Mark- och vattenanvändningskarta: Verksamheter" och "Generella riktlinjer för ny-, om- och tillbyggnad".
- **Hänsyn i närheten av totalförsvarets intresseområden:** Området kan omfattas av riksintresse eller påverkansområde för totalförsvaret. För att säkerställa att ingen skada sker på de riksintressen som

omfattas av sekretess och inte kan redovisas öppet på karta, är hela landets yta samrådsområde för objekt som är högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Med sammanhållen bebyggelse avses här de områden som utgör tätort på Lantmäteriets översiktskarta 1:250 000. Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt måste skickas på remiss till Försvarsmakten.

- **Hänsyn i närheten av allmän väg:** Detaljplan som upprättas i anslutning till allmän väg ska samrådats med Trafikverket så att tillräcklig hänsyn till trafiksäkerheten tas inom den tillståndspliktiga zonen. se "Mark- och vattenanvändningskarta: Transportinfrastruktur".
- **Järnvägsreservat:** Riktlinjer för byggnation inom markreservat för framtida järnväg kan finnas, se "Mark- och vattenanvändningskarta: Transportinfrastruktur".
- **Riktlinjer för höga objekt:** All byggnation av objekt som är högre än 20 meter bör samrådats med Trafikverket, eftersom deras kommunikationssystem kan påverkas av höga byggnader.
- **Hänsyn inom MSA-område:** Hela kommunens yta omfattas av MSA-område för flygplats. Om byggnadsverk högre än 20 meter (mast, vindkraftverk och dyligt) utanför tätort eller 45 meter inom tätort planeras i kommunen, ska samråd ske med Luftfartsverket och de berörda flygplatserna Ljungbyhed, Kristianstad och Malmö.
- **Hänsyn i närheten av tekniska anläggningar:** Vid planering av ny bebyggelse ska hänsyn tas till närliggande tekniska anläggningar. Tekniska anläggningar kan också

- omfattas av skyddsavstånd. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Teknisk försörjning".
- **Påverkan på grundvattnet:** Exploateringen kan påverka kommunens grundvattenförekoster. Till exempel kan vattenskyddsområde eller utredningsområde för vattenskyddsområde finnas. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Teknisk försörjning".
  - **Kommunalt vatten och avlopp:** Möjligheten att ansluta ny bebyggelse till det kommunala VA-nätet ska utredas på ett tidigt stadium. Det ska även utredas om ledningsnät, vattenverk och avloppsreningsverk har kapacitet för den ökade bebyggelsen. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Teknisk försörjning".
  - **Dagvattenhantering:** Samma principer för dagvattenhantering gäller vid ny eller ändrad detaljplan som för privata fastigheter. En dagvattenutredning bör i de allra flesta fall beställas av exploatören i ett tidigt skede av detaljplaneprocessen. I utredningen bedöms markens infiltrationsförmåga, avrinningsvolymerna och den vid behov bästa tekniska lösningen för omhändertagandet av dagvatten. Dagvatten och dräneringsvatten från husgrunder ska om möjligt omhändertas lokalt (lokalt omhändertagande av dagvatten, LOD) på den fastighet som ska byggas. Undantag från LOD kan ske inom vissa områden för att skydda en vattentäkt eller om marken har för dålig infiltrationsförmåga. Där infiltrationsförmågan är dålig bör öppna fördröjningssystem övervägas, innan vattnet släpps till dagvattensystemet eller recipienten. Inom vissa områden kan rening av dagvatten vara nödvändig,

exempelvis genom öppen dagvattenlösning och/eller oljeavskiljare. I en ny eller ändrad detaljplan bör det framgå hur och av vem de valda dagvattenlösningarna ska anläggas och drifas. Vid planerad kommunal anläggning ska dagvattenlösningen vara avstämd med aktuell avdelning. Vid planering och anläggning av allmän platsmark ska kommunen, där det är möjligt (exempelvis utifrån befintlig VA-infrastruktur) arbeta med fördröjningsytor för dagvatten.

Dagvattenhanteringen utformas med fördel för att även stödja artrikedomen och bidra med platser för rekreativ vistelse. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Teknisk försörjning".

- **Energiproduktion- och -distribution:** Ett överordnat intresse i form av befintlig energiproduktion eller -distribution kan finnas. Riktlinjer för byggnation i anslutning till högspänningsledningar och framtida dragning av Hansa Powerbridge kan finnas. Föresattningar för energiförsörjning och -distribution ska utredas och beaktas tidigt i planeringsprocessen, i samråd med berörda elnätsägare. Se "Mark. och vattenanvändningskarta: Teknisk försörjning".
- **Återvinning och avfallshantering:** Hela kedjan av återvinning, återbruk och avfallshantering ska beaktas och integreras på ett tidigt stadium i planeringsprocessen, till exempel i form av markanspråk för kvartersnära återvinning och ytor för återbruk. Vid utformning av ett nytt gatunät i utbyggnadsområden ska återvandsgränder undvikas där det är möjligt. Gällande gatuhierarkins bredder ska hänsyn tas till framkomligheten för renhållnings- och tömningsfordon.

- **Elektronisk infrastruktur:** Ny bebyggelse placeras med fördel i lägen där förutsättningarna för elektronisk infrastruktur och energidistribution är goda. Behovet av elektronisk infrastruktur ska alltid beaktas och integreras i planeringsprocessen.
- **Kulturmiljövärden:** Genom bestämmelser i en detaljplan har en kommun långtgående möjligheter att skydda ett områdes kulturvärden och att ange hur ett område kan utvecklas och förändras utan att kulturvärdena skadas. I arbetet med att ta fram en detaljplan ska det tydliggöras vilka kulturvärden området har och hur de påverkas av den föreslagna förändringen. Någon sakkunnig inom kulturmiljöfrågor ska konsulteras.
- **Fornlämningar:** Inför en planerad exploatering ska behovet av en arkeologisk utredning undersökas.
- **Naturvärden:** Inför en planerad exploatering ska behovet av en naturvärdesutredning undersökas, i syfte att bibehålla ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Exploatören ska vid behov genomföra en naturvärdesinventering utförd av sakkunnig inom naturvårdsfrågor. Vid exploateringar kan negativa konsekvenser uppstå på befintliga naturvärden. Denna påverkan kan åtgärdas genom att tillämpa ekologisk kompensation i fysisk planering. Det görs till exempel genom skötselåtgärder, restaurering av skadade miljöer, skapande av nya livsmiljöer eller genom att skydda naturområden långsiktigt.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Se respektive detaljplan.

- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** Behandlas inom ramen för detaljplaneringen.

Sammanhållen bebyggelse där bygglov eller anmälan behövs med hänsyn till omfattningen av byggnadsverk i bebyggelsen

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående med kontinuerlig utveckling och ändring.
- **Riktlinjer:**
  - Utanför område med detaljplan är vissa åtgärder undantagna från lov- och anmälningsplikten. Undantagen gäller dock inte inom "sammanhållen bebyggelse där bygglov eller anmälan behövs med hänsyn till omfattningen av byggnadsverk i bebyggelsen", det vill säga om båda nedanstående kriterier är uppfyllda:
    - det gäller en bebyggelsegrupp som består av minst 10–20 hus, och
    - de bebyggda tomterna gränsar till varandra eller åtskiljs endast av en väg, parkmark eller dylikt.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** En inventering och analys antagen av samhällsbyggnadsnämnden 17 april 2018. Karterade områden i mark- och vattenanvändningskartan kan vara till hjälp för både handläggare och sökande, men är inte juridiskt bindande. Var det finns "sammanhållen bebyggelse där bygglov behövs med hänsyn till omfattningen av byggnadsverk i bebyggelsen" avgörs inte av en karta utan av lagstiftning och rättspraxis. En

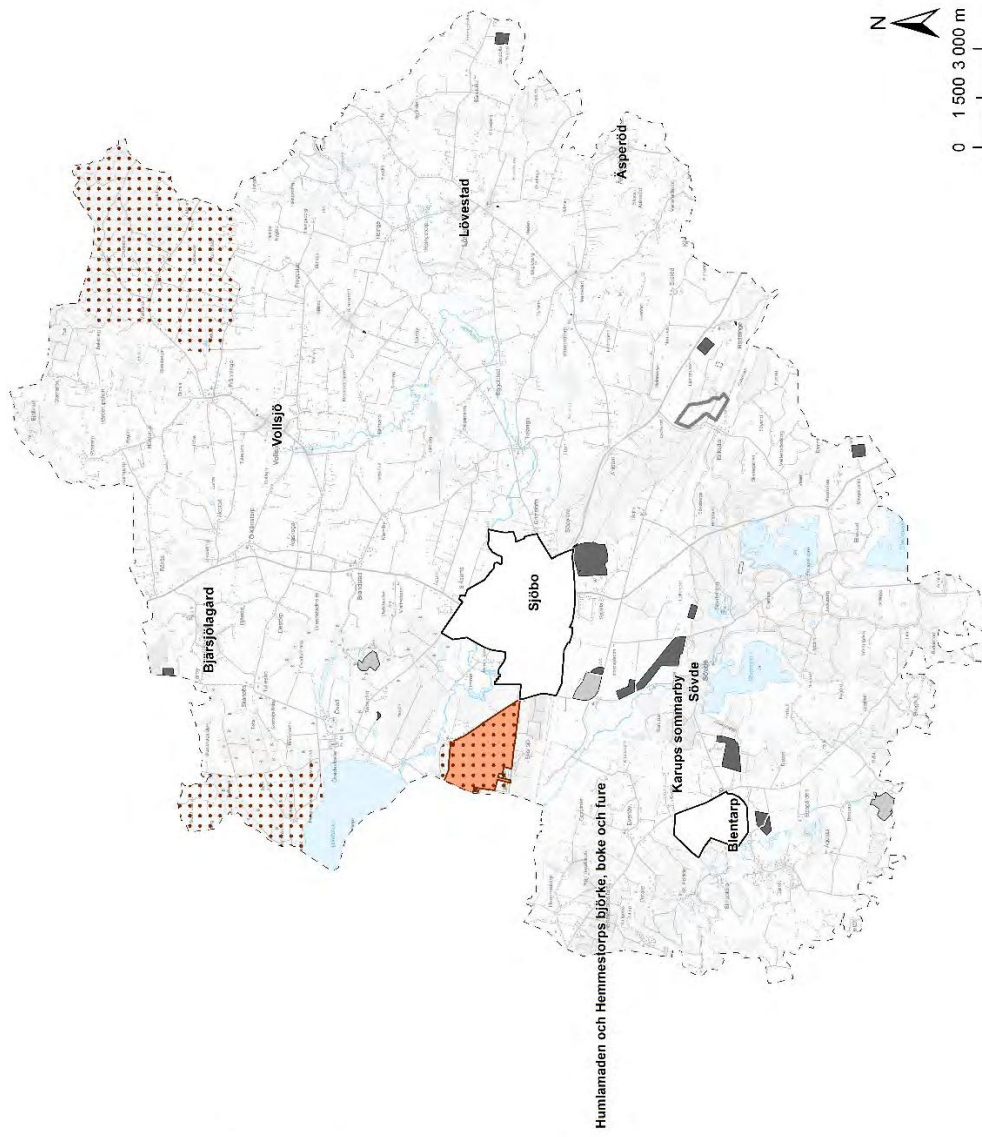
bedömning behöver göras i varje enskilt fall. Vid alla enskilda bygglovsprövningar ska översiktsplanens generella riktlinjer för ny-, om- och tillbyggnad tillämpas.

- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** -

Verksamheter

- Gällande fördjupade översiktsplaner (2008 och 2013)
- Verksamheter**
- Materialutvinning
- Riksintresse: Värdefulla annan och mineral
- Omgivningsövervakande anmälings- eller tillståndspflichtig verksamhet (anbudsverksamhet har ej kategoris)
- Skjutbana (icke-anmälingsplichtig)
- Militärt övningsområde
- Militärt påverkansområde

Figur 113. Verksamheter.

Begreppet verksamheter är hämtat från Boverkets ÖP-modell 2.1. Boverket skriver så här:

"Användning Verksamheter och industri är områden för verksamheter som inte bör blandas med bostäder. Verksamheterna i den här användningen är störande för omgivningen på något sätt och inte förenliga med bostäder. Det kan till exempel vara verksamheter som är ytkrävande, genererar tung trafik eller påverkar omgivningen med buller eller lukt. Här ingår såväl traditionella industriområden som större handelscentrum, sportarenor och annan verksamhet."

För Sjöbo kommun innebär detta tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheter, icke-anmälningspliktiga skjutbanor samt riksintresse och påverkansområde för totalförsvaret. Verksamhetsområden för handel och dylikt ingår inte eftersom dessa endast återfinns inom Sjöbo tätort, det vill säga inom den gällande fördjupade översiktsplanen.

Verksamheter: Planeringsprinciper

För mer information, se ”Planeringsprinciper”.

- Lokalisera ny sammanhängande bebyggelse i anslutning till befintlig samhällsservice.
- Främja hållbart, säkert och motståndskraftigt samhällsbyggande, genom klimatsäkring, innovation och teknikutveckling.
- Ta hänsyn till förutsättningar för energiförsörjning vid verksamhets- och bostadsutveckling.

Områdesspecifika riktlinjer

Materialutvinning

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående med kontinuerlig utveckling och ändring.
- **Riktlinjer:**
  - Materialtäkter är av stor vikt för kommunens och regionens utveckling. I kommunen finns platser med geologiskt goda förutsättningar för utvinning av sand och berg. Etablering och utökning av täkter är emellertid inte okomplicerat. I många fall uppstår en intressekonflikt med till exempel miljökvalitetsnormer, landskapsvärden eller bostadsbebyggelse. Det är länsstyrelsen eller mark- och miljödomstolen som prövar täktansökningar. I samband med det bevakas olika intressen och skydd.
  - Vid nybyggnation eller ändrad användning i närheten av materialutvinning ska hänsyn tas till den befintliga utvinningsverksamheten.
  - **Vid tillståndsprövning av ansökan om täktetablering önskar kommunen att stor hänsyn tas till:**
    - **Materialhushållningsprogrammet:** Vid täktetablering ska det regionala materialhushållningsprogrammet beaktas. Programmet anger bland annat riktlinjer för avvecklad brytning och användning av naturgrus med kornstorlek större än två millimeter.
    - **Påverkan på grundvattnet:** En etablering som skadar vattentäkt ska undvikas. Vid berörd ansökan om etablering ska en remiss skickas till kommunens VA-verksamhet. I översiktsplanen finns information om särskilt skyddsvärda grundvattenförekomster och

information från SGU (2021) om särskilt skyddsvärda områden inom den geologiska formationen Vombsänkan. Denna bör också användas som kunskaps- och beslutsunderlag vid täkt-tillståndsprövning. För mer information om grundvatten, se "Generella riktlinjer för ny-, om- och tillbyggnad" och "Mark- och vattenanvändningskarta: Teknisk försörjning".

- **Miljö kvalitetsnormerna för vatten och luft:** Utvinningsverksamhet bör inte etableras eller utökas om det medför en ökad risk för att miljö kvalitetsnormerna för vatten och luft inte kan nås.
- **Natur- och kulturmiljö värden:** I översiktsplanen delas riksintresseområdena för kulturmiljö in i värdefull och särskilt värdefull kulturmiljö. Indelningen bör användas som beslutsunderlag vid täkt tillståndsprövning. Riksintresseområdena kräver stor hänsyn, särskilt områden inom kategorin "särskilt värdefull kulturmiljö". Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar".
- **Fornlämningar:** Inför en planerad exploatering ska behovet av en arkeologisk utredning undersökas.
- **Ostörda områden:** Kommunen önskar att det vid täkt tillståndsprövning tas särskild hänsyn till ostörda områden i översiktsplanen, särskilt om det är stort och sammanhängande. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar".
- **Bevarandevärden på Romeleåsen:** Vid eventuell täktetablering på Romeleåsen behöver mycket stor

hänsyn tas till åsens bevarandevärden. Länsstyrelsen Skånes rapport "Bevarandevärden på Romeleåsen" (2019) ska användas som kunskapsunderlag. Med tanke på Romeleåsens höga bevarandevärden kan den norra delen av kommunen vara att föredra vid nyetablering av bergtäkt. Andra förutsättningar behöver dock också vägas in, såsom närhet till bostadsbebyggelse och större vägar och påverkan på Totalförsvarets intressen.

- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:**

- Tillstånd. Materialtäkten vid Eriksdal (Fyleverken IMB AB) är på väg att avvecklas och visas därför inte i mark- och vattenanvändningskartan. Verksamheternas utbredning är ungefärlig och baseras inte på fastighetsgränser.
- Inom ramen för översiktsplanen har underlaget "Förslag till lokaler för täktetableringar inom Sjöbo kommun" tagits fram av Sigma Civil (2020). Det visar områden med geologiskt goda förutsättningar för sand- eller bergutvinning. Vid en sammanvägning med andra intressen, såsom miljö kvalitetsnormer och kulturmiljö värden, i kombination med avstånd till befintliga bostäder, har kommunen gjort den övergripande bedömningen att materialutvinning i de allra flesta av dessa områden inte kan anses vara direkt lämplig utifrån dagens förutsättningar. En mer detaljerad lämplighetsbedömning behöver istället göras av länsstyrelsen och/eller mark- och miljö domstolen vid varje enskild täktansökan. Därför finns områdena inte utritade i översiktsplanens mark- och vattenanvändningskarta. Det text- och kartmaterial som beskriver områden med goda geologiska förutsättningar utgör dock ett viktigt

kunskapsunderlag vid framtida prövningar och fysisk planering. Se "Planeringsföresättningar: Verksamheter".

- **Tidshorisont:** Löpande tillståndsprövning och fortsättning av gällande tillstånd.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

Riksintresse för värdefulla ämnen och mineral

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Syfte:** Att bibehålla riksintresse för värdefulla ämnen och mineral.
- **Riktlinjer:** Ingen ny byggnad eller annan anläggning medges som inte är förenlig med riksintressets syfte. Syftet med riksintresset är att göra det möjligt att utvinna material inom området.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Riksintresseområde för mineral. Den geologiskt riksintressanta högre fyndigheten av kvartssand sträcker sig utanför det avgränsade området och är påvisad över en cirka fyra kilometer lång sträcka i Fyledalen.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande =] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning +] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Omgivningspåverkande anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående med kontinuerlig utveckling och ändring.
- **Riktlinjer:**
  - Anmälan eller ansökan om tillstånd prövas i varje enskilt fall. Dessa riktlinjer gäller alla omgivningspåverkande anmälnings- eller tillståndspliktiga verksamheter, inklusive lantbruksverksamhet.
  - Vid nybyggnation eller ändrad användning i närheten av en omgivningspåverkande verksamhet ska hänsyn tas till den befintliga verksamheten.
  - **Riktlinjer för ny-, om- och tillbyggnad av verksamheter och prövning av miljöfarlig verksamhet:**
    - **Detaljplanekrav:** Detaljplan krävs för verksamhet som medför betydande risk för människors hälsa eller säkerhet eller för miljön, inklusive olyckor, översvämning eller erosion.
    - **Externa mål:** Verksamhetstablering och -utökning i Sjöbo kommun bör ske på ett sätt som främjar globala, nationella, regionala och lokala miljö- och hållbarhetsmål.
    - **Miljö- och klimatsäkring:** Alla nya byggnader och andra anläggningar (inklusive vägar) ska säkras mot ett 100-årsregn med klimattfaktor. Vid om- eller tillbyggnad av miljöfarlig verksamhet ska man alltid sträva efter att

klimatsäkra byggnaden, om risk för översvämning, ras eller skred föreligger. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Miljö- och klimatsäkring (uppmärksamhetsområden)".

- **Hänsyn i närheten av bostadsbebyggelse:** Verksamheter bör i regel inte nyanläggas eller utökas i nära anslutning till sammanhållen eller detaljplanerad bostadsbebyggelse. Stor hänsyn ska tas till enstaka bostäder. Bedömning görs i varje enskilt fall.
- **Hänsyn i närheten av totalförsvarets intresseområden:** Verksamheter ska inte nyanläggas eller utökas om det innebär att riksintresse för totalförsvaret inte kan tillgodoses.
- **Järnvägsreservat:** Verksamheter ska inte nyanläggas eller utökas om det innebär att markreservatet för framtida järnväg inte kan tillgodoses. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Transportinfrastruktur".
- **Dricksvattenförsörjning:** Verksamheter bör inte nyanläggas eller utökas på ett sådant sätt att de riskerar att skapa en konkurrenssituation med den kommunala dricksvattenförsörjningen.
- **Påverkan på grundvattnet:** Verksamheter som kan utgöra risk för försämrad vattenkvalitet ska inte nyanläggas eller utökas inom ett vattenskyddsområde utan att tillräckliga skydd finns. Ärendet ska remitteras till kommunens VA-verksamhet. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Teknisk försörjning".
- **Energibrunnar:** Kommunen är mycket restriktiv med att godkänna ansökningar för energibrunnar eller ytfjordvärme där de kan ha negativ påverkan på grundvattenförekoster.

- **Miljökvalitetsnormer för vatten och luft:** Verksamheter ska inte etableras eller utökas om det medför en ökad risk för att miljökvalitetsnormerna för vatten och luft inte kan nås. Verksamheten kan genom åtgärder minska sin påverkan, till exempel med hjälp av rening. För information om kommunens grundvattenförekoster och känsliga områden, se "Generella riktlinjer för ny-, om- och tillbyggnad" och "Mark- och vattenanvändningskarta: Teknisk försörjning".
- **Kulturmiljövården:** Nya byggnader eller andra anläggningar inom eller i anslutning till ett riksintresseområde för kulturmiljövård medges restriktivt eller mycket restriktivt. Inom sammanhängande kulturlandskap ska hänsyn tas till kulturmiljövårderna i området. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar".
- **Fornlämningar:** Inför en planerad exploatering ska behovet av en arkeologisk utredning undersökas.
- **Ostörda områden:** Verksamheter bör inte nyanläggas eller utökas inom ett ostört område om det medför en negativ påverkan på områdets ostörda karaktär. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar".
- **Naturvården:** Nya byggnader eller andra anläggningar inom eller i anslutning till ett riksintresseområde, ett område inom kommunens gröntstruktur- och naturvårdprogram, Björka översilningsångar eller ett område med områdesskydd enligt 3, 4 och 7 kap. miljöbalken, eller Ramsar-område, medges restriktivt

eller mycket restriktivt. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar".

- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Tillstånd. Verksamheternas utbredning är ungefärliga och baseras inte på fastighetsgränser.
- **Tidshorisont:** Löpande tillståndsprövning och fortsättning av gällande tillstånd.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan +] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

Skjutbana (icke-anmälningsskyldig)

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående med kontinuerlig utveckling och ändring.
- **Riktlinjer:**
  - Vid nybyggnation eller ändrad användning i närheten av en skjutbana ska hänsyn tas till den befintliga verksamheten.
  - Omgivningspåverkande verksamheter bör i regel inte nyanläggas eller utökas i nära anslutning till sammanhållen eller detaljplanerad bostadsbebyggelse. Stor hänsyn ska tas till enstaka bostäder. En bedömning behöver göras i varje enskilt fall.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Sjöbo kommun. Verksamheternas utbredning är ungefärliga och baseras inte på fastighetsgränser.

- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** -

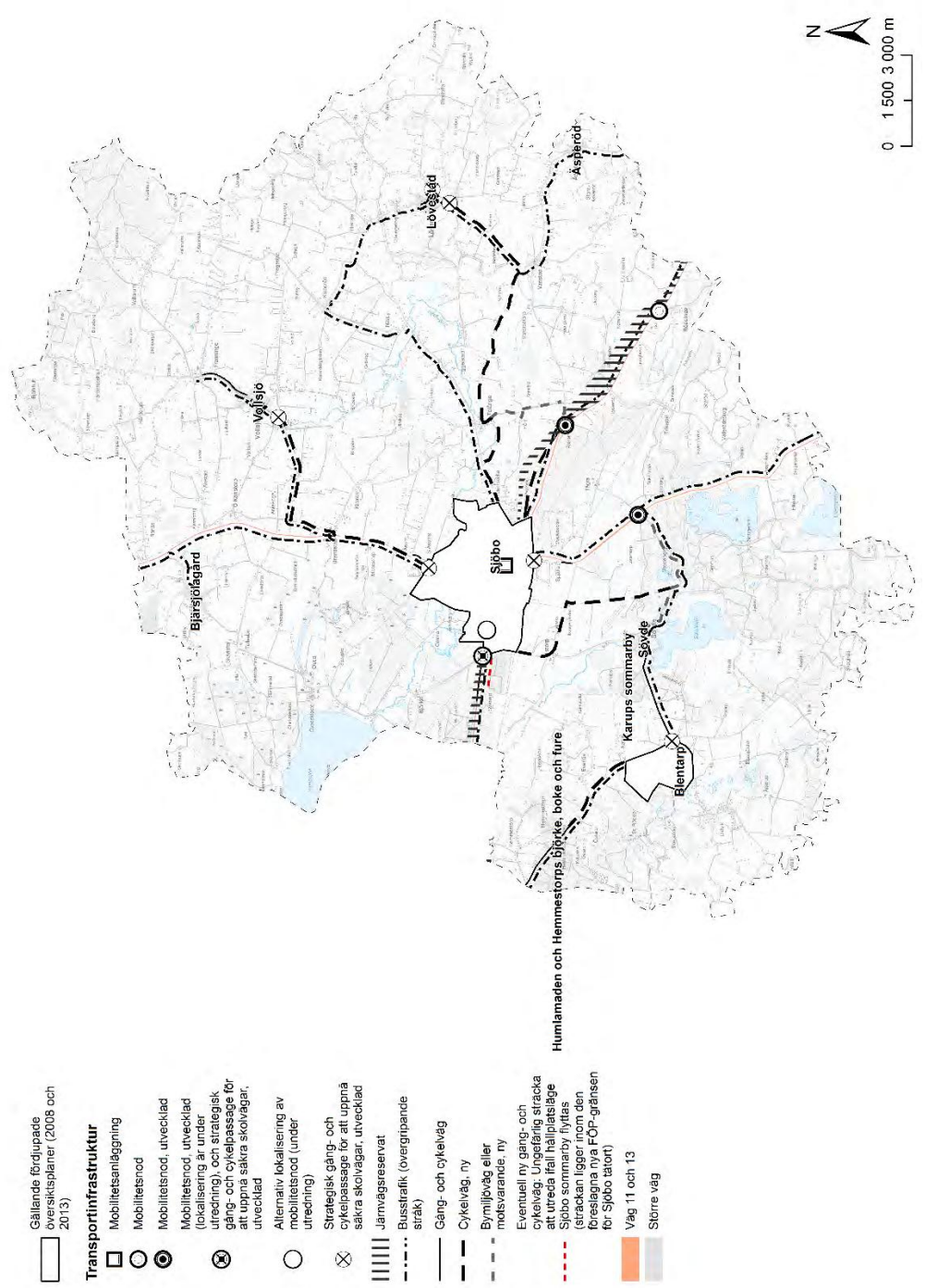
Militärt övningsområde

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående.
- **Riktlinjer:**
  - Ingen ny bebyggelse tillåts inom området.
  - Inga förändringar får ske som negativt påverkar totalförsvarets förutsättningar för att bedriva verksamhet inom riksintresseområdet.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Riksintresseområde för totalförsvarets militära del.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

∴ Militärt påverkansområde

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Syfte:** Att bibehålla befintliga förutsättningar för totalförsvarets verksamhet.
- **Riktlinjer:** Alla detaljplaner och bygglovsärenden ska remitteras till Försvarsmakten.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Försvarsmakten. I området ingår "påverkansområde för buller eller annan risk, område med särskilt behov av hinderfrihet" och "påverkansområde övrigt".
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Transportinfrastruktur

Figur 114. Transportinfrastruktur.

Begreppet transportinfrastruktur är hämtat från Boverkets ÖP-modell 2.1. Med transportinfrastruktur avses i modellen "det övergripande transportsystemet som är viktigt för att åstadkomma en hållbar och ändamålsenlig bebyggelsestruktur."

För Sjöbo kommun innebär detta vägar och cykelvägar, men även de övergripande strukturbildande kollektivtrafiksstråken.

Transporter: Planeringsprinciper

För mer information, se "Planeringsprinciper".

- Främja hållbart, säkert och motståndskraftigt samhällsbyggande, genom klimatsäkring, innovation och teknikutveckling.
- Utveckla viktiga kommunikationsstråk och noder för kollektivtrafik, cykel, ladd-infrastruktur, gång och vandring och ridning.
- Arbeta för en utbyggd kollektivtrafik med fler och tätare turer.
- Planera för säkra skolvägar efter barns och ungas behov av tillgänglighet och trafiksäkerhet.

Områdesspecifika riktlinjer

|| Järnvägsreservat

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Syfte:** Möjliggöra för framtida järnväg.
- **Riktlinjer:**
  - I järnvägsreservatet medges ingen ny bostadsbebyggelse. Tillbyggnader och komplementbyggnader får uppföras.
  - Verksamheter ska inte nyanläggas eller utökas om det innebär att markanspråket för järnväg inte kan tillgodoses.

- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Trafikverkets utredning.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan +] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

□ Mobilitetsanläggning

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående
- **Riktlinjer:** Behandlas i anslutning till kommande arbete med fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Se "Utvecklingsstrategi".
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** -

○ Mobilitetsnod

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående.
- **Riktlinjer:** -
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Se "Utvecklingsstrategi".
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** -

--- Mobilitetsnod, utvecklad

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Utvecklad.
- **Riktlinjer:**
  - **Attraktivitet och tillgänglighet:** Mobilitetsnoden ska utvecklas till en attraktiv bytestpunkt för resor med byte av färdmedel. En utvecklad bytestpunkt kan innehålla busshållplats med tak, bilparkering, laddstolpar för elbilar, cykelparkering med bra låsanordningar, cykelpump och dyligt. Se "Utvecklingsstrategi".
  - **Säkerhet:** Särskilda insatser krävs för att skapa säkra förutsättningar för bussbyte i samband med skolskjuts, underlätta för byte av färdmedel och skapa säkrare gång- och cykelpassager. Länsstyrelsens riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen ska beaktas i planeringsarbetet.
  - **Fornlämningar:** Inför en planerad exploatering ska behovet av en arkeologisk utredning undersökas.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:**
  - Se "Utvecklingsstrategi".
  - Pågående diskussioner mellan kommunen, Skånetrafiken och Trafikverket angående hållplatsläget vid Sjöbo sommarby. Det alternativa läge som utreds finns markerat i kartan, dock är det än så länge enbart under utredning. Ifall en flytt av hållplatsen blir aktuellt kommer satsningar att göras på nya gång- och cykelvägar inom området Sjöbo och Svansjö sommarbyar och Sjöbo väst. Den exakta placeringen av sådana gång- och cykelkopplingar behöver i

så fall utredas vidare (den markerade sträckan i mark- och vattenanvändningskartan ska enbart ses som ungefärlig). En mobilitetsnod kommer att utvecklas väster om Sjöbo tätort, oavsett om hållplatsläget flyttas eller inte. Utredningen kommer att visa om mobilitetsnoden ska utvecklas i befintligt kollektivtrafikläge, eller om ett nytt läge ska skapas närmare Sjöbo tätort.

- **Tidshorisont:** 2022–2040.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning +] [Klimatpåverkan +] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]
- ⊗ **Strategisk gång- och cykelpassage att utveckla som en del av arbetet med att uppnå säkra skolvägar**
  - **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
  - **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
  - **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Utvecklad.
  - **Riktlinjer:**
    - På markerade platser krävs en utredning för att på sikt anordna säkra passager för oskyddade trafikanter över eller under väg. Korsningspunkterna är en del av viktiga ”säkra skolvägar-stråk”, där många barn och unga färdas till fots eller på cykel till och från skolan. Punkterna bedöms vara av strategisk vikt för att öka andelen gång- och cykeltrafik i kommunen, för att öka trafiksäkerheten för bland annat barn och unga och för att arbeta för ett minskat bilberoende.
    - Sjöbo kommun äger inte ensam frågan utan behöver samverka med Trafikverket. Punkternas exakta placering är preliminär, och vidare utredning krävs. I vissa fall finns

redan en planlagd säker passage i befintlig detaljplan längre inåt tätorten Sjöbo, som i fallet öster om Björkakorset och söder om vägkorsningen i Åsum. Dessa två planlagda gång- och cykelundergångar har dock aldrig genomförts, så därför kvarstår behovet av en säker skolvägs passage.

- **Kartläggning/ grund för intresseprioritering:**
  - ”Cykelkartan”, det vill säga produkten av en dialog med allmänheten om korsningar och gång- och cykel-övergångar som upplevs som osäkra ur trafiksäkerhetssynpunkt för oskyddade trafikanter (Tekniska förvaltningen och Stadsbyggnadsförvaltningen, Sjöbo kommun, 2017).
  - Översiktlig ”säkra skolvägar” -analys av cykelvägar och cykelövergångar i och i anslutning till Sjöbo tätort, (Stadsbyggnadsförvaltningen 2020).
  - Det exakta läget för den framtida gång- och cykelpassagen vid väg 11 i västra Sjöbo påverkas av utkomsten av diskussioner mellan kommunen, Skånetrafiken och Trafikverket angående hållplatsläget vid Sjöbo sommarby, se ”Mobilitetsnod, utvecklad” ovan. Gång- och cykelvägnätet kommer att kopplas till den framtida gång- och cykelpassagen, oavsett var längs sträckningen av vägen den placeras.
  - **Tidshorisont:** 2022–2040.
  - **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning +] [Klimatpåverkan +] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

-- Busstrafik

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående och utvecklad.
- **Riktlinjer:**
  - Kommunen önskar att tillsammans med Trafikverket och Skånetrafiken utreda hela trafiksituationen och ta ett helhetsgrepp om trafikområdet längs med väg 11 väster om Sjöbo tätort. Kommunen har begränsad rådighet över utvecklingen av riksvägarna, men översiktsplanen fungerar som ett underlag till dialog med Trafikverket och Skånetrafiken.
  - I utredningen önskar kommunen att följande undersöks:
    - möjligheten att utveckla och eventuellt förlänga befintlig bussfil för att förbättra framkomligheten för kollektivtrafiken
    - möjligheten till en separat avfartsväg mellan väg 11, väster om cirkulationsplatsen, och väg 11/13 söder om cirkulationsplatsen
    - lokaliseringen av hållplatsläget vid Sjöbo sommarby/Sjöbo väst, se ”Mobilitetsnod, utvecklad” ovan.
  - För mer information, se ”Utvecklingsstrategi”.
- **Kartläggning/ grund för intesseprioritering:** Busslinjedata från Skånetrafiken (2019).
- **Tidshorisont:** -

- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning +] [Klimatpåverkan +] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

— Gång- och cykelväg

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående med kontinuerliga utökningar och ändringar.
- **Riktlinjer:**
  - **Möjligheten att också anlägga en ridled:** Det är önskvärt att tidigt i planeringsprocessen undersöka möjligheten att anlägga en ridled i anslutning till nya gång- och cykelvägar.
  - **Samordning:** Vid all planering av utbyggnad eller underhåll av gator, fjärrvärme, VA, bredband eller andra ledningsnät ska möjligheten till samordning främjas. Det är viktigt att etablera samarbete i positiv anda med samtliga ägare av ledningsnät och att göra det enkelt för de som vill investera.
  - **Säkerhet:** Länsstyrelsens riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen ska beaktas i planeringsarbetet.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Trafikverket och Sjöbo kommun.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** -

— Cykelväg, ny

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Ändrad.
- **Riktlinjer:**
  - **Möjligheten att också anlägga en ridled:** Det är önskvärt att tidigt i planeringsprocessen undersöka möjligheten att anlägga en ridled i anslutning till nya gång- och cykelvägar.
  - **Samordning:** Vid all planering av utbyggnad eller underhåll av gator, fjärrvärme, VA, bredband eller andra ledningsnät ska möjligheten till samordning främjas. Det är viktigt att etablera samarbete i positiv anda med samtliga ägare av ledningsnät och att göra det enkelt för de som vill investera.
  - **Säkerhet:** Länsstyrelsens riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen ska beaktas i planeringsarbetet.
  - **Dialog med externa parter:** Dialog kring att lyfta in objekten i den regionala cykelvägsplanen behöver ske mellan kommunen och Region Skåne.
  - **Kulturmiljövärden:** Vid exploatering eller ombyggnation ska någon sakkunnig inom kulturmiljöfrågor konsulteras.
  - **Fornlämningar:** Inför en planerad exploatering ska behovet av en arkeologisk utredning undersökas.
  - **Naturvärden:** Vid exploatering eller ombyggnation ska någon sakkunnig inom naturvårdsfrågor konsulteras.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Se "Utvecklingsstrategi".
- **Tidshorisont:** 2022–2040.

- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning +] [Klimatpåverkan +] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

- Bymiljöväg eller motsvarande, ny

- **Intressesetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Ändrad.
- **Riktlinjer:**
  - **Möjligheten att också anlägga en ridled:** Det är önskvärt att tidigt i planeringsprocessen undersöka möjligheten att anlägga en ridled i anslutning till nya gång- och cykelvägar.
  - **Samordning:** Vid all planering av utbyggnad eller underhåll av gator, fjärrvärme, VA, bredband eller andra ledningsnät ska möjligheten till samordning främjas. Det är viktigt att etablera samarbete i positiv anda med samtliga ägare av ledningsnät och att göra det enkelt för de som vill investera.
  - **Säkerhet:** Länsstyrelsens riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen ska beaktas i planeringsarbetet.
  - **Dialog med externa parter:** Dialog om att lyfta in objekten i den regionala cykelvägsplanen behöver ske mellan kommunen och Region Skåne.
  - **Kulturmiljövården:** Vid exploatering eller ombyggnation ska någon sakkunnig inom kulturmiljöfrågor konsulteras.
  - **Fornlämningar:** Inför en planerad exploatering ska behovet av en arkeologisk utredning undersökas.
  - **Naturvården:** Vid exploatering eller ombyggnation ska någon sakkunnig inom naturvårdsfrågor konsulteras.

- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Se "Utvecklingsstrategi".
- **Tidshorisont:** 2022–2040.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning +] [Klimatpåverkan +] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

■ Väg 11 och 13, inklusive transport av farligt gods

- **Intressesetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående med kontinuerlig utveckling och ändring.
- **Riktlinjer:**
  - Byggnadsfritt avstånd, en så kallad tillståndspflichtig zon, på 50 meter för väg 11, från Sjöbo tätort och västerut, samt på 30 meter på väg 11, från Sjöbo tätort och österut, och på väg 13, gäller utanför detaljplan och för objekt som inte kräver bygglov. Länsstyrelsen beslutar om tillstånd inom tillståndspflichtig zon. Ärendet ska samrådas med Trafikverket. Det är naturligtvis lika viktigt att ta hänsyn till trafiksäkerheten inom detaljplanen och för objekt utanför detaljplan som kräver bygglov. När detaljplanen upprättas ska kommunen samråda med Trafikverket så att tillräcklig hänsyn till trafiksäkerheten tas inom den tillståndspflichtiga zonen. Detsamma gäller vid bygglov.
  - Området närmast en väg omfattas normalt av en säkerhetszon. Trafikverket tillhandahåller vägledning om vilket säkerhetsavstånd som gäller vid olika sorters vägar.

Säkerhetszonens bredd varierar mellan två och elva meter, beroende på vägens utformning, hastighetsbegränsning och trafikflöde. Trafikverket beslutar om åtgärder inom dessa zoner.

- På väg 11 och väg 13 transporteras farligt gods. Vid planering av ny bebyggelse inom cirka 150 meter från dessa vägar bör en riskanalys tas fram av exploatören och eventuellt bör också riskreducerande åtgärder vidtas. Exakt avstånd för behov av riskanalys beror på vilken typ av bebyggelse som planeras. Ärendet ska samrådats med Trafikverket.
- Skyttar som ska placeras inom 50 meter från ett vägområde kräver tillstånd från länsstyrelsen.
- **Riktlinjer för ny-, om- och tillbyggnad av väg:**
  - **Dialog med externa parter:** Dialog kring att lyfta in objekten i den regionala transportinfrastrukturplanen behöver ske mellan kommunen och Region Skåne.
  - **Samordning:** Vid all planering av utbyggnad eller underhåll av gator, fjärrvärme, VA, bredband eller andra ledningsnät ska möjligheten till samordning främjas. Det är viktigt att etablera samarbete i positiv anda med samtliga ägare av ledningsnät och att göra det enkelt för de som vill investera.
  - **Säkerhet:** Länsstyrelsens riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen ska beaktas i planeringsarbetet.
  - **Påverkan på grundvattnet:** Vägområden med tillrinning till kommunal vattentäkt kräver täta diken och andra relevanta skyddsåtgärder. Det finns en vattentäkt i närheten av väg 11 i Röddlinge som inte har

något vattenskyddsområde ännu. Den bör skyddas av Trafikverket vid ombyggnad.

- **Framkomlighet för avfallsfordon:** En framtida utveckling mot mer återvinning och utsortering av olika fraktioner inom avfallshanteringen ställer höga krav på framkomligheten för avfallsfordon och på vägnätet i hela kommunen.
- **Kulturmiljövärden:** Vid exploatering eller ombyggnation ska någon sakkunnig inom kulturmiljöfrågor konsulteras.
- **Fornlämningar:** Inför en planerad exploatering ska behovet av en arkeologisk utredning undersökas.
- **Naturvärden:** Vid exploatering eller ombyggnation ska någon sakkunnig inom naturvårdsfrågor konsulteras.
- **Önskvärd utveckling av väg 11:**
  - Kommunen önskar att tillsammans med Trafikverket och Skånetrafiken utreda hela trafiksituationen och ta ett helhetsgrepp om trafikområdet längs med väg 11 väster om Sjöbo tätort. Kommunen har begränsad rådighet över utvecklingen av riksvägarna, men översiktsplanen fungerar som ett underlag till dialog med Trafikverket och Skånetrafiken.
  - I utredningen önskar kommunen att följande undersöks:
    - möjligheten att utveckla och eventuellt förlänga befintlig bussfil för att förbättra framkomligheten för kollektivtrafiken
    - möjligheten till en separat avfartsväg mellan väg 11, väster om cirkulationsplatsen, och väg 11/13 söder om cirkulationsplatsen

- Lokaliseringen av hållplatsläget vid Sjöbo sommarby/Sjöbo väst, se "Mobilitetsnod, utvecklad" ovan.
  - För mer information, se "Utvecklingsstrategi".
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Trafikverket.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning +] [Klimatpåverkan + (plus för bättre kollektivtrafik och minus för risk för ökad biltrafik)] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

■ Väg

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående med kontinuerlig utveckling och ändring.
- **Riktlinjer:**
  - Byggnadsfritt avstånd, en så kallad tillståndspliktig zon, på tolv meter från allmän väg gäller utanför detaljplan och för objekt som inte kräver bygglov. I övrigt gäller byggnadsfritt avstånd på 12–50 meter beroende på väg och vad som ska byggas. Länsstyrelsen beslutar om tillstånd inom tillståndspliktig zon. Ärendet ska samrådats med Trafikverket. Det är naturligtvis lika viktigt att ta hänsyn till trafiksäkerheten inom detaljplan och för objekt utanför detaljplan som kräver bygglov. När detaljplanen upprättas ska kommunen samråda med Trafikverket så att tillräcklig

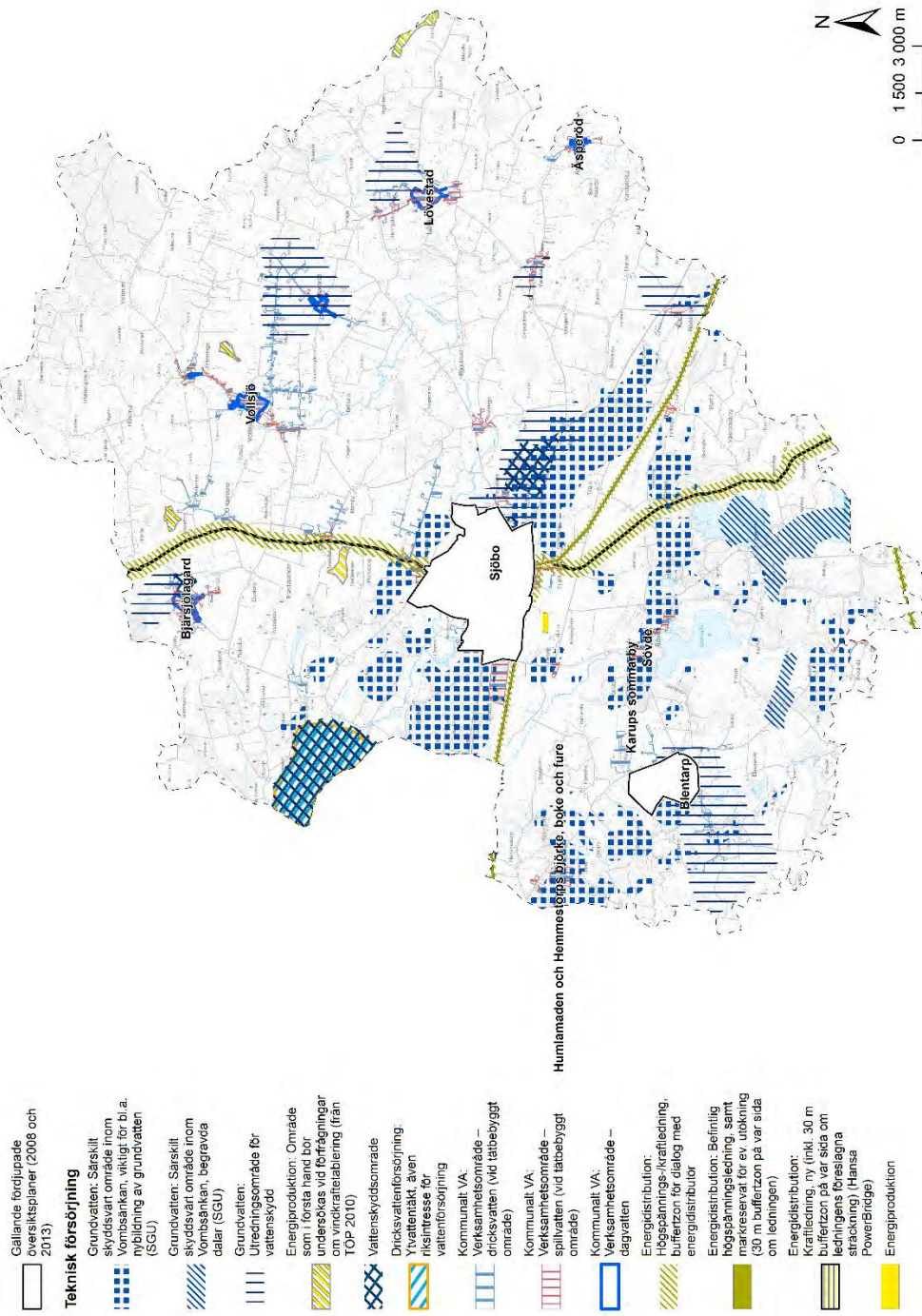
hänsyn till trafiksäkerheten tas inom den tillståndspliktiga zonen. Detsamma gäller vid bygglov.

- Området närmast en väg omfattas normalt av en säkerhetszon. Trafikverket tillhandahåller vägledning om vilket säkerhetsavstånd som gäller vid olika sorters vägar. Säkerhetszonens bredd varierar mellan två och elva meter, beroende på vägens utformning, hastighetsbegränsning och trafikflöde. Trafikverket beslutar om åtgärder inom dessa zoner.
- Skyltar som ska placeras inom 50 meter från ett vägområde kräver tillstånd från länsstyrelsen.
- **Riktlinjer för ny-, om- och tillbyggnad av väg:**
  - **Samordning:** Vid all planering av utbyggnad eller underhåll av gator, fjärrvärme, VA, bredband eller andra ledningsnät ska möjligheten till samordning främjas. Det är viktigt att etablera samarbete i positiv anda med samtliga ägare av ledningsnät och att göra det enkelt för de som vill investera.
  - **Säkerhet:** Länsstyrelsens riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen ska beaktas i planeringsarbetet.
  - **Påverkan på grundvattnet:** Vägområden med tillrinning till kommunal vattentäkt kräver täta diken och andra relevanta skyddsåtgärder.
  - **Framkomlighet för avfallsfordon:** En framtida utveckling mot mer återvinning och utsortering av olika fraktioner inom avfallshanteringen ställer höga krav på framkomligheten för avfallsfordon och på vägnätet i hela kommunen.
  - **Fornlämningar:** Inför en planerad exploatering ska behovet av en arkeologisk utredning undersökas.

- **Kulturmiljövärden:** Vid exploatering eller ombyggnation ska någon sakkunnig inom kulturmiljöfrågor konsulteras.
- **Naturvärden:** Vid exploatering eller ombyggnation ska någon sakkunnig inom naturvårdsfrågor konsulteras.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Trafikverket.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +]
[Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =]
[Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

Teknisk försörjning

Figur 115. Teknisk försörjning

Begreppet teknisk försörjning är inspirerat av Boverkets ÖP-modell 2.1, där den liknande frasen teknisk anläggning används. Boverket skriver så här:

"Teknisk anläggning används för områden som försörjer samhället med exempelvis energi, vatten och telekommunikation. Tekniska anläggningar är grundläggande funktioner för ett fungerande samhälle och ska därav pekas ut med försiktighet. Det är framför allt anläggningar som kräver stora ytor och där användningen behöver ha företräde framför andra användningar för att få ett fungerande system som kan pekas ut i översiktsplanen. Teknisk anläggning i det här sammanhanget omfattar hela kedjan från utvinning, transport, alstring, distribution och lagring."

För Sjöbo kommun innebär detta i princip de anläggningar som nämns i stycket ovan, men även värden och hänsyn i form av bland annat vattenskyddsområden, utredningsområden för vattenskydd, grundvattenförekomster och dialogområden för el-infrastruktur har lagts till. Vattentäkt och reningsverk pekas inte ut.

Teknisk försörjning: Planeringsprinciper

För mer information, se "Planeringsprinciper".

- Främja hållbart, säkert och motståndskraftigt samhällsbyggande, genom klimatsäkring, innovation och teknikutveckling.
- Säkra förutsättningarna för utveckling av elektronisk infrastruktur i hela kommunen.
- Främja lokal förnybar energiproduktion där det är lämpligt, och ta hänsyn till förutsättningar för energiförsörjning vid verksamhets- och bostadsutveckling.

Områdesspecifika riktlinjer

■ Särskilt skyddsvärt område inom den geologiska formationen Vombsänkan, viktigt för bland annat nybildning av grundvatten (SGU)

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Syfte:** Bibehållen kemisk och kvantitativ status.
- **Riktlinjer:**
  - Viktigt område för nybildning av grundvatten enligt SGU, det vill säga ett område inom grundvattenförekomsten där regnvatten lättare och snabbare tar sig ner i marken och möjliggör att grundvatten nybildas. Områdenas utbredning är ungefärlig.
  - Inom och i anslutning till dessa områden bör nyanläggning av större hårdgjorda ytor begränsas. Områdena är också extra känsliga för föroreningar. Därför behöver särskild hänsyn tas vid exempelvis prövning av miljöfarlig verksamhet.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Översiktlig kartering är utförd av Sjöbo kommun och baserad på bildmaterial i rapporten "Helikopterburna TEM-mätningar i Vombsänkan, Skåne – Geologiska tolkningar och hydrogeologisk tillämpning", s. 73, SGU, 2021.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning +] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

/// Särskilt skyddsvärt område inom den geologiska formationen Vombsänkan, begravda dalar (SGU)

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlagen i anslutning.
- **Syfte:** Bibehållen kemisk och kvantitativ status.
- **Riktlinjer:**
  - Viktigt område för så kallade begravda dalar enligt SGU, det vill säga ett område där större grundvattenmängder samlas. Föreningar till grundvatten i sådana vattenansamlingar medför en högre spridningsrisk via berg till annat grundvatten, snarare än via sand och grus som vanligtvis är fallet. Områdenas utbredning är ungefärlig.
  - Inom och i anslutning till dessa områden behöver särskild hänsyn tas vid provning av ingrepp som medför föroreningsrisk. Därför behöver särskild hänsyn tas vid exempelvis provning av miljöfarlig verksamhet.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Översiktlig kartering är utförd av Sjöbo kommun och baserad på bildmaterial i rapporten "Helikopterburna TEM-mätningar i Vombsänkan, Skåne – Geologiska tolkningar och hydrogeologisk tillämpning", s. 65, SGU, 2021.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning +] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

I | Utredningsområde för vattenskydd

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående.
- **Syfte:** Bibehållen kemisk och kvantitativ status.
- **Riktlinjer:** Inom utredningsområde för vattenskydd ska ärenden remitteras till kommunens VA-verksamhet.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Utredningsmaterial från kommunens VA-verksamhet.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning +] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

☑ Vattenskyddsområde

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående.
- **Syfte:** Bibehållen kemisk och kvantitativ status.
- **Riktlinjer:** Inom vattenskyddsområden i anslutning till kommunens vattentäkter ska ärenden remitteras till kommunens VA-verksamhet. Inom Vombsjöns vattenskyddsområde ska ärenden remitteras till Sydsvatten och till Sjöbo kommuns representant i Kävlingeåns vattenråd.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Vattenskyddsområden.

- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +]
[Sociala perspektiv =] [Resurshushållning +] [Klimatpåverkan =]
[Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

Ytvattentäkt + riksintresse för vattenförsörjning (Vombsjön)

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående.
- **Riktlinjer:** Se riktlinjer för särskilt värdefulla ytvattenförekomster i "Mark- och vattenanvändningskarta: Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar".
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Riksintresse för vattenförsörjning.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** -

Kommunalt VA

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående med kontinuerlig utveckling och ändring.
- **Riktlinjer:**
  - **Kapacitetsutredning:** Vid planerade utbyggnader inom befintliga kommunala verksamhetsområden är det mycket viktigt med samordning så att de befintliga systemen av

vattenledningar, vattenverk, avloppsledningar och reningsverk räcker till. De befintliga anläggningarna är ofast inte dimensionerade för att kunna hantera alltför stora utökningar. De kan därför behöva förstoras eller kompletteras med nya anläggningar.

- **Dricksvattenförsörjning:** Kommunen ansvarar för att vid planläggning, bygglov och förhandsbesked lokalisera nya byggnader till mark som är lämpad med hänsyn till att ordna dricksvattenförsörjning. Det är mycket önskvärt att ny byggnation kan kopplas till det kommunala dricksvattennätet. Ligger fastigheten inom verksamhetsområde för dricksvatten är kommunen skyldig att upprätta en anslutningspunkt för kommunalt dricksvatten, och fastighetsägaren är skyldig att betala anslutningsavgift. Ligger fastigheten utanför verksamhetsområdet för dricksvatten ligger ansvaret på fastighetsägaren att ordna dricksvatten, se "Enskilt VA" nedan. I närheten av befintligt kommunalt dricksvattennät kan möjlighet finnas till kommunal anslutning med VA-avtal, och annars måste fastighetsägaren ordna vatten på annat sätt. Om vattenförsörjning behöver ske på annans fastighet eller via samfällighet ska ett avtal och/eller servitut upprättas.

- **Kommunala avlopp:** Ny byggnation ska i första hand kopplas till det kommunala spillvattenledningsnätet (avlopp). Ligger fastigheten inom verksamhetsområdet för kommunalt spillvatten är kommunen skyldig att upprätta en förbindelsepunkt, och fastighetsägaren är skyldig att betala anslutningsavgift och ansluta. Inom ett verksamhetsområde för spillvatten tillåts inga enskilda avloppslösningar. Ligger

fastigheten utanför verksamhetsområde för spillvatten ligger ansvaret på fastighetsägaren att ordna en avloppsledning, se "Enskilt VA" nedan. I närheten av befintligt kommunalt spillvattennät kan möjlighet finnas till kommunal anslutning med VA-avtal. Om sådan möjlighet finns bör detta ordnas, annars måste fastighetsägaren ordna avloppsledning på annat sätt. Om avloppsledning måste ske på annans fastighet eller genom samfällighet ska detta avtalas och ett servitut upprättas.

- **Dagvatten:** För information om dagvatten, se separat avsnitt "Dagvattenhantering" nedan.
- **Riktlinjer för ny-, om- och tillbyggnad av kommunalt vatten och avlopp:**
  - **Samordning:** Vid all planering av utbyggnad eller underhåll av gator, fjärrvärme, VA, bredband eller andra ledningsnät ska möjligheten till samordning främjas. Det är viktigt att etablera samarbete i positiv anda med samtliga ägare av ledningsnät och att göra det enkelt för de som vill investera.
  - **Styrande dokument:** Kommunens arbete med VA-frågor ska gå i linje med de ställningstaganden som finns i den kommunala VA-planen och andra styrande dokument, exempelvis "Allmänna bestämmelser VA" (ABVA).
  - **Miljökvalitetsnormer för vatten:** Vid daglig drift och vid utveckling av kommunens avloppsreningsverk är målet alltid att minska eller minimera påverkan på recipienterna.
- **Kartläggning/ grund för intreseprioritering:** Kartan visar översiktligt verksamhetsområde för kommunalt VA vid

tätbyggt område. Kontakta kommunens VA-verksamhet vid förfrågningar utanför dessa områden.

- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Enskilt VA

(ingen symbol i mark- och vattenanvändningskartan)

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i aktuellt område.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående med kontinuerlig utveckling och ändring.
- **Riktlinjer:**
  - **Anmälningsplikt:** Enskilda avloppsanläggningar är anmälningspliktiga till tillsynsmyndigheten enligt miljöbalken. Kommunens miljöenhet prioriterar en effektivare tillsyn av enskilda avlopp.
  - **Dagvatten:** För information om dagvatten, se avsnitt "Dagvattenhantering" nedan.
  - **Riktlinjer för ny-, om- och tillbyggnad av enskilt vatten och avlopp:**
    - **Miljömessig hållbarhet:** Om ett byggnadsverk inte kan anslutas till det kommunala VA-nätet behöver vatten och avlopp lösas med i första hand en gemensam, och i andra hand en enskild, anläggning på ett ekonomiskt och miljömässigt hållbart sätt. Anläggningens placering ska medföra så låg risk som möjligt för förorening av vattendrag eller vattentäkter.

- **Dricksvattenförsörjning:** I Sjöbo kommun finns många stora och rikliga grundvattentillgångar, både relativt ytliga och djupa. De är främst belägna i kommunens södra och västra halva. De norra och östra delarna av kommunen har mindre tillgängligt grundvatten. Dessa förutsättningar behöver beaktas vid eventuell nyetablering av privata dricksvattentäkter. Ytterligare vägledning för den som har enskild dricksvattenförsörjning finns på kommunens hemsida. För mer information om kommunens grundvattentäkter och skydd av dessa, se separata avsnitt ovan. I samband med ett förhandsbesked, bygglov och/eller startbesked krävs alltid en redovisning av hur dricksvattenförsörjningen ska lösas. Om det finns en indikation på att fastighetens nuvarande eller långsiktiga behov av dricksvattenförsörjning är svårt att tillgodose, krävs redovisning i ett tidigt skede. Faktorer som kan påverka är till exempel närhet till grundvattentillgångar och dessas kvantitativa och kvalitativa status, samt rådande föroreningsrisiker på grund av närliggande utsläppskällor och dylikt.
  - **Placering:** Fastigheten eller tomten ska vara tillräckligt stor för att medge placering av en enskild anläggning. Om anläggningen inte kan placeras på fastigheten ska lokaliserings säkerställas långsiktigt genom ett avtal och/eller servitut. Samordning av tillstånd enligt miljöbalken och förhandsbesked och/eller bygglov ska ske.
  - **Säkerhetsavstånd:** Mellan en enskild avloppsanläggning och en enskild dricksvattentäkt bör
- det vara minst 50 meter. Avståndet får aldrig understiga 30 meter. En enskild dricksvattentäkt får inte ligga nedströms ett enskilt avlopp, för att inte riskera att föroreningar från avloppet når dricksvattnet.
- **Riktlinjer för förvaltning av enskilt vatten och avlopp:**
    - **Dricksvattenförsörjning:** I Sjöbo kommun finns många stora och rikliga grundvattentillgångar, både relativt ytliga och djupa. De är främst belägna i kommunens södra och västra halva. De norra och östra delarna av kommunen har mindre tillgängligt grundvatten. Det är viktigt att alla invånare i Sjöbo kommun är försiktiga med vattenförbrukningen, men det är särskilt viktigt att personer med privata brunnar i de norra och östra delarna av kommunen är försiktiga med sin vattenförbrukning. De naturliga förutsättningarna för grundvattenuttag är sämre där.
    - **Klimatförändringar:** Klimatförändringar i form av ökad nederbörd kan medföra tillfälligt höjda vattennivåer. Förhöjda nivåer kan öka risken för förorening av brunnarna genom till exempel ytvattenpåverkan. Ett förändrat klimat kan också innebära perioder av torka med risk för sinade brunnar. Det kan i sin tur medföra förorening genom ändrad riktning på avrinning i marken, vilket bland annat kan orsaka förorening från det egna enskilda avloppet på fastigheten. I dricksvatten som försörjer enskilda dricksvattentäkter kan det också finnas höga halter av nitrat och bakterier. Grävda brunnar i dåligt skick kan medföra inläckage av miljöfarliga ämnen i form av bekämpningsmedel och dylikt. Borrade brunnar är i regel säkrare än grävda. Ju kortare avstånd till

grundvattenytan, desto mer sårbar är tårken, men risken för att brunnen sinar är högre ju längre avståndet till grundvattnet är. Regelbunden provtagning är av största vikt.

- **Vidare vägledning:** Vägledning för den som har enskilt avlopp finns på kommunens hemsida.

- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** -
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning +] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

Dagvattenhantering

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlagen i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående med kontinuerlig utveckling och ändring.
- **Riktlinjer:**
  - **Anmälningsplikt:** Dagvattenanläggningar utanför kommunalt verksamhetsområde för dagvatten är anmälningspliktiga till tillsynsmyndigheten enligt miljöbalken. Kommunens miljöenhet har tillsyn på dagvattenanläggningar.

- **Regler för anslutning till kommunens dagvattenledningsnät:**

- Kommunen har två olika typer av verksamhetsområden: dagvatten och dagvatten-gata. Inom dagvatten-gata ansvarar kommunen endast för att

ta hand om dagvatten från gator och allmänna platser. Övrigt dagvatten ska omhändertas lokalt.

- Dagvatten från tomtmark och dräneringsvatten från husgrunder får endast kopplas till kommunens dagvattenledningsnät om det finns ett verksamhetsområde för dagvatten. Inom verksamhetsområden för dagvatten upprättar kommunen en anslutningspunkt för dagvatten och anslutning får ske om anslutningsavgiften är betald. Om ett verksamhetsområde för dagvatten är upprättat som skydd för en vattentäkt ska anslutning ske till kommunens ledningsnät för dagvatten.
- Även där en dagvattenanslutning finns är det en fördel om dagvattnet kan fördröjas eller omhändertas lokalt inne på fastigheten innan det släpps ut i ledningsnätet, men inga krav ställs förutom på fastigheter med stora hårdgjorda ytor. Undantag eller särskilda krav kan vara angivna i detaljplan.
- Dagvattenledningar och dräneringsledningar ska vara helt separerade från spillvattenledningarna för att undvika översvämning i huset. Dräneringsledningar kan med fördel anslutas med dräneringspump för att undvika att dagvatten tränger upp mot huskropp vid höga flöden. Kommunen följer Svenskt Vattens riktlinjer för dimensionering och ansvar.
- **Riktlinjer för dagvattenhantering vid bygglovsprövning och detaljplanering:**
  - **Dagvattenlösning:** En fungerande dagvattenlösning ska finnas innan bygglov ges.
  - **Miljökvalitetsnormer för vatten:** Där dagvattensystem finns (kommunalt eller enskilt), där ett

verksamhetsområde för dagvatten behöver upprättas eller där en fastighet släpper dagvatten till en recipient, måste hänsyn tas till den recipient som dagvattnet släpps till.

- **Dikningsföretag:** Om nytt dagvatten ska släppas till ett dikningsföretag måste dikningsföretagets styrelse kontaktas. Dikningsföretaget har rätt att neka ytterligare anslutning och dikningsföretaget behöver troligen omprövas i samband med en utökning. Avtal måste inte skrivas vid avledning till ett dike, bäck eller å om det inte avleds mot ett dikningsföretag. Före en direktavledning ska vattnet fördröjas. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar".

- **Reningskrav:** Oavsett om dagvattenhantering sker inom eller utanför verksamhetsområdet för dagvatten kan det komma att ställas krav på någon slags rening av dagvatten från ytor där det finns risk för att föroreningar kan sköljas ut till någon recipient. Rening kan exempelvis ske med hjälp av oljeavskiljare.

- **Ansvar utanför verksamhetsområde:** Ifall fastigheten ligger utanför verksamhetsområde för dagvatten, eller inom det som kallas för "Verksamhetsområde dagvatten-gata", ansvarar fastighetsägaren för att ordna dagvattenlösning.

- **Markens genomsläpplighet:** Markens genomsläpplighet bör utredas i ett tidigt skede för att finna bästa möjliga dagvattenlösning.

- **Lokalt omhändertagande av dagvatten:** Dagvattnet ska där det är möjligt fördröjas och infiltreras på tomtmark (lokalt omhändertagande av dagvatten).

- **Fördröjningskrav:** Om lokal infiltration är svår eller omöjligt att ordna ska vattnet fördröjas inne på tomtmark innan det leds vidare. Det finns många olika alternativa dagvattenlösningar eller kombinationer av dem förutom infiltration, till exempel dagvattendamm, våtmark, underjordiska magasin eller kassetter och översilningsytor. Ifall dagvatten måste fördröjas, avledas och/eller omhändertas på annans mark för att ingen lösning finns inom egen tomtmark, ska frågan lösas genom ett godkänt avtal med den aktuella markägaren. I avtalet ska ingå hur och av vem skötsel av dagvattenanläggning ska ske. Undantag kan vara om kommunen har ordnat en gemensam anläggning inom ett tätbebyggt område som regleras i detaljplan.

- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Kommunala verksamhetsområden för dagvatten. Verksamhetsområden för dagvatten-gata är inte med eftersom kommunen enbart har sådana områden i Sjöbo tätort, det vill säga inom gränsen för den fördjupade översiktsplan som gäller parallellt med översiktsplan 2040.

- **Tidshorisont:** -

- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande =] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring +]

Energidistribution

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.

- **Användning (pågående/utvecklade/ändrade):** Pågående med kontinuerlig utveckling/ändring.

- **Riktlinjer:**

- Samråd ska hållas med elnätstributören Eon när åtgärder planeras inom 100 meter från högspänningsledning och fördelningsstationer.
- Sjöbo kommun försöks med energi via en 130 kV-ledning mellan Sege och Tomelilla, med fördelningsstation söder om Sjöbo tätort. Ledningen spelar en vital roll för kommunens energiförsörjning. I mark- och vattenanvändningskartan finns därför en totalt 60 meter bred korridor karterad i anslutning till kabeln. En sådan korridor kan möjliggöra en eventuell utbyggnad av ledningarna eller ökad belastning i framtiden. En utbyggnad och/eller ökad belastning kan vara mer platskrävande, men den kan även ändra förutsättningarna för elektromagnetiska fält och påverkan på omgivningen. Om större utbyggnader förväntas, eller om nya effektkrävande kunder vill etablera sig i kommunen, kan en utbyggnad av regionnätanslutningen krävas. En ansökan till elnätägaren om en sådan utbyggnad kräver god framförhållning.
- Högspänningsledningar ger upphov till elektromagnetiska fält. Dessa kan medföra risker för människor. Fältstyrkan bör inte överstiga 0,2 mikroTesla vid bostäder, skolor och liknande. Vid planering av bebyggelse i närheten av högspänningsledningar bör försiktighetsprincipen tillämpas.
- Planering för utbyggnad av energinfrastruktur i kommunen är en grundläggande förutsättning för utveckling. Därför behöver sådan planering vid behov påbörjas i tidiga skeden i planprocessen. En god planering och tidig dialog skapar

bättre förutsättningar för att förutse behoven av olika typer av energi.

- Den kapacitet som finns på elnätet år 2021 kan tillåta en utökning av kommunens abonnemang med upp till 60 MW. Det innebär att bostadsutveckling och etablering av verksamheter med normalstor energianvändning är fullt möjlig så länge de förutsättningarna ligger kvar. Kapaciteten utgår ifrån ett nuläge och är beroende av hur utvecklingen ser ut i andra kommuner på samma regionnätledning. Möjligheten till utökad effektuttag från regionnätet kan snabbt ändras, till exempel om tillgänglig kapacitet tingas av något annat nätområde innan en eventuell utökning sker i Sjöbo kommun.
- **Riktlinjer för ny-, om- och tillbyggnad av energidistribuerande system:**
  - **Samordning:** Vid all planering av utbyggnad eller underhåll av gator, fjärrvärme, VA, bredband eller andra ledningsnät ska möjligheten till samordning främjas. Det är viktigt att etablera samarbete i positiva anda med samtliga ägare av ledningsnät och att göra det enkelt för de som vill investera.
  - **Bygglövsplikt:** Det krävs bygglov för att uppföra, flytta eller väsentligt ändra en transformatorstation, se PBL.
  - **Miljöpåverkan:** Kommunen är mycket restriktiv med att godkänna ansökningar om energibrunnar och yttjordvärme där de kan ha negativ påverkan på grundvattenförekomster. Ansökningar om tillstånd för energibrunn och yttjordvärme ska alltid remitteras till kommunens VA-verksamhet.

- **Kartläggning/ grund för intresseprioritering:** Lantmäteriet.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +]
[Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =]
[Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Energidistribution, ny (Hansa PowerBridge)

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Ändrad (Hansa PowerBridge).
- **Riktlinjer:**
  - Samråd ska hållas med Svenska kraftnät när åtgärder planeras inom 250 meter från stamnätledning och stationer. Mer information om hur samråd med Svenska kraftnät går till finns på deras webbplats.
  - Ingen byggnation medges inom 10 meter från ledningen. Byggnation i zonen 10–15 meter från ledningen medges mycket restriktivt. All anläggning, etablering och uppförande av byggnadskroppar eller -delar med mera inom ett avstånd av 15 meter ska remitteras till Svenska Kraftnät.
  - Vägrätt har företrädesrätt framför ledningsrätt. Anläggande av allmän väg bör dock inte ske inom 10 meter från kabeln.
  - Ändring av marknivå ovanför stamnätets kablar bör undvikas, men är i vissa fall möjligt. En sådan ändring kan påverka kablarnas fysiska skydd, elektriska säkerhetsavstånd och termiska omgivningsförhållanden. Det är därför inte tillåtet att utan föregående kontakt och godkännande från

Svenska kraftnät ändra marknivån inom ledningsrättsområdet.

- Motionsspår och gång- och cykelvägar ska normalt anläggas så att dessa befinner sig utanför kablarnas ursprungliga kabelschakt. Minst två meters avstånd ska eftersträvas.
- Ytor för parkeringsplatser och rastplatser för verksamhetsytor vid industrier och liknande får anläggas över stamnätets kablar under förutsättning att de förändrade termiska förhållanden för kablar som detta medför kan accepteras. Inga faciliteter som inbjuder till vistelse ovan för kablarnas ursprungliga kabelschakt får dock anläggas vid dessa ytor. Exempel på sådana faciliteter är bänkar, bord och lekplatser. Avståndet mellan kablar i stamnätet till sådana faciliteter ska vara minst 5 meter. För busshållplatser ska avståndet från kabel till metallisk del i busshållplatsen vara minst 5 meter.
- Marken får användas till jordbruk, om kablarnas förläggning har förberetts för jordbruk. Så borde vara fallet om de har lagts ner i befintlig jordbruksmark. Om kablarnas förläggning inte har förberetts för jordbruk är det generellt sett inte tillåtet att ändra markanvändningen till jordbruk. Skogsbruk inklusive upplag är inte tillåtet inom ledningsrättsområdet.
- **Vidare vägledning:** Gällande el och VA, samt för andra råd och avståndsangivelser för etableringar utöver det som nämnts i riktlinjerna ovan, se Svenska Kraftnätets skrift "Vägledning för verksamhet vid markförlagd kabel i stamnätet – till myndigheter, kommuner, allmänhet, ledningsägare och näringsidkare" (2014).
- **Riktlinjer för utveckling av ledningsnätet:**

Energiproduktion

- **Samordning:** Vid all planering av utbyggnad eller underhåll av gator, fjärrvärme, VA, bredband eller andra ledningsnät ska möjligheten till samordning främjas. Det är viktigt att etablera samarbete i positiv anda med samtliga ägare av ledningsnät och att göra det enkelt för de som vill investera.
- **Strandskydd:** Vid nedgrävning av kabel inom strandskyddat område krävs en anmälan om samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken, till samhällsbyggnadsnämnden i Sjöbo kommun.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Handlingar från Svenska kraftnät 4 november 2020.
- **Tidshorisont: 2022–2030.**
- **Konsekvenser:**
  - Kommunen bedömer att den aktuella dragningen är den mest lämpliga då den följer befintlig vägsträckning, med minsta möjliga påverkan på exempelvis kultur- och naturvärden som följd. En konsekvens av dragningen som kan bli märkbar inom kommunen är att cykelväg inte kommer att kunna anläggas direkt ovanför kabelns sträckning, däremot bredvid. Utveckling av cykelväg längs med väg 13 mellan Sjöbo tätort och Vollsjö finns inlagd i översiktsplanen. Möjligheterna till bebyggelseförtätning i anslutning till kabeln påverkas också.
  - [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Ändrad samt pågående med kontinuerlig utveckling och ändring.
- **Riktlinjer:** Kommunen ser positivt på utökning av befintlig produktion för förnybar energi. En bedömning behöver dock göras i varje enskilt fall. Snarare än att jordbruksmark eller skogsråvara används för energiproduktion, bör biprodukter från befintliga verksamheter användas i första hand. Ur miljöhänsyn är det inte önskvärt med utbyggnad av vattenkraft – inte heller småskalig sådan. Ansökningar om vattenkraftsetablering prövas av länsstyrelsen. Vid planering av större solcellsparker behöver möjligheten att ansluta till en mottagningsstation utredas.
- **Områden som i första hand bör utredas vid förfrågningar om nybyggnation av vindkraftverk:**
  - Markerade områden i kartan visar de områden i kommunen som i första hand bör undersökas vid förfrågningar om vindkraftsetablering. För separata områdesbedömningar från kommunens tematiska tillägg för vindkraft från 2010, ”Vindkraft i Sjöbo kommun”, se nedan.
- **Olämpliga områden för vindkraft:**
  - För mer information om, och karta över, olämpliga områden för vindkraft, se ”Generella riktlinjer för ny-, om- och tillbyggnad”.

- **Områdesbedömningar från Tematiskt tillägg för vindkraft (2010):**
  - **Område tre, nordöst om Båretofta:** Området är relativt litet och långsmalt vilket begränsar möjligheterna att anpassa en eventuell utbyggnad till landskap och topografi. Landskapet är relativt småskaligt och området bedöms inte tåla en utbyggnad med vindkraftverk inom hela intresseområdet. En eventuell utbyggnad behöver förhålla sig till befintligt vindkraftverk och eventuellt planerade verk i Tomelilla. De sammanlagda konsekvenserna på landskapsbilden av befintligt och eventuella tillkommande verk redovisas i en ansökan eller anmälan.
  - **Område fyra, sydväst om Brandstad:** Området är relativt litet. Dess utsträckning i östvästlig riktning stämmer dock bra överens med landskapets struktur och en vindkraftsanläggning bör kunna anpassas till det relativt storskaliga landskapet. Anläggningen bör inte dominera över kulturmiljön kring Brandstad, men frågan behöver utredas vidare. Nära område fyra finns ett område där plantillstånd givits för en prövning av lämpligheten för utbyggnad av vindkraft. Konsekvenser för landskapet av båda etableringarna behöver utredas noga.
  - **Område fem, nordöst om Vollsjö:** Närheten till angränsande samhällen innebär att särskilt noggrann övervägning krävs vid en eventuell vindkraftsutbyggnad. En eventuell utbyggnad bör kunna anpassas till landskap och topografi.
  - **Område sex, nordväst om Alestad:** Området är relativt litet och ligger delvis omgärdat av högre

vegetation, vilket ger området en tydlig avgränsning mot väg 13. Området bedöms ha relativt goda förutsättningar för vindkraftsutbyggnad. Vid en bedömning av konsekvenser på landskapsbilden behöver även omkringliggande vindkraftverk vägas in i bedömningen.

- **Riktlinjer för ny-, om- och tillbyggnad av produktionsanläggningar:**
  - **Energiutvinning:** Om etablering av ett nytt vindkraftverk är aktuellt bör så hög energitvinning som möjligt eftersträvas. Detta i avvägning mot potentiellt negativa konsekvenser för boendemiljöer, natur- och kulturlandskap, ekologi och landskapsförhållanden. Eventuella negativa konsekvenser ska undvikas eller begränsas så långt det är möjligt.
  - **Samråd:** Dialog med kommunen, allmänhet, föreningar och myndigheter ska ske så tidigt som möjligt i planeringsprocessen. För att säkerställa att en vindkraftsetablering inte hamnar i konflikt med Försvarsmaktens tekniska system måste en förfrågan ställas till myndigheten. Hela kommunens yta omfattas av MSA-område för flygplats. Om byggnadsverk som är högre än 20 meter utanför tätort eller 45 meter inom tätort planeras i kommunen, ska samråd ske med Luftfartsverket och de berörda flygplatserna Ljungbyhed, Kristianstad och Malmö. Objekt som är högre än 20 meter ska även remitteras till Försvarsmakten och Trafikverket. Sjöbo kommun ska samråda med grannkommunerna vid

vindkraftstableringar inom 5 kilometer från kommungränsen.

- **Radiosignaler:** Uppförande av vindkraftverk kan i vissa fall påverka mottagningen av radiosignaler på ett negativt sätt, speciellt för radiolänkförbindelser. Ett samrådsförfarande bör genomföras mellan vindkraftsbolag och de radiolänkopertörer som blir berörda av vindkraftstableringen, för att minimera störningsriskerna. Inför ett sådant samråd kan PTS bidra med information om vilka de berörda radiolänkopertörerna är.
- **Tillståndsprövning:** Vindkraftverket kan vara tillståndspliktigt enligt miljöbalken.
- **Anmälningsplikt:** Vindkraftverket kan vara anmälningspliktigt enligt miljöbalken. Kommunen kan ange försiktighetsmått eller förbud för exploatering i ett anmälningsstadium.
- **Bygglövsplikt:** Vindkraftverket kan vara bygglövspliktigt enligt PBL.
- **Detaljplanekrav:** Vindkraftverket kan medföra krav på ny detaljplan enligt PBL. Vid detaljplaneläggning för nyetablering av vindkraft gäller följande:
  - Förslaget till detaljplan ska omfatta all mark inom 500 meter från respektive vindkraftverk.
  - Tillfartsvägar, bullerberäkningar och skuggstudier ska redovisas i planhandlingarna.
  - Planarbetet ska genomföras enligt utökat förfarande inklusive Miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

- I planen bör anges att bygglövsplikten för ekonomibyggnader inte ändras på grund av detaljplaneläggningen.

- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Tillstånd och bygglövs. ”Vindkraft i Sjöbo kommun – Tematiskt tillägg till översiktsplanen”, antagen 2010, och ”Översyn Tematiskt Tillägg – Vindkraftsområden”, utförd i januari 2021 av Sigma Civil.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande -] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning +] [Klimatpåverkan +] [Ekosystem och biologisk mångfald -] [Klimatsäkring =]

Avfallshantering/återvinning

(ingen symbol i mark- och vattenanvändningskartan)

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående med kontinuerlig utveckling och ändring.
- **Riktlinjer:** Hela kedjan av återvinning, återbruk och avfallshandling ska beaktas och integreras på ett tidigt stadium i planeringsprocessen, till exempel i form av markanspråk för kvartersnära återvinning och ytor för återbruk. Planeringen av den bebyggda miljön bör anpassas för att underlätta för avfallsfordonens framkomlighet. Framtida krav på insamling av avfall innebär antagligen att kommuninvånare behöver ha större möjlighet till källsortering och återvinning nära bostaden.

- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Information från tekniska förvaltningen.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande =] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning +] [Klimatpåverkan +] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Elektronisk infrastruktur

(ingen symbol i mark- och vattenanvändningskartan)

- **Intressesyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i aktuellt område.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående med kontinuerlig utveckling och ändring.
- **Riktlinjer:**

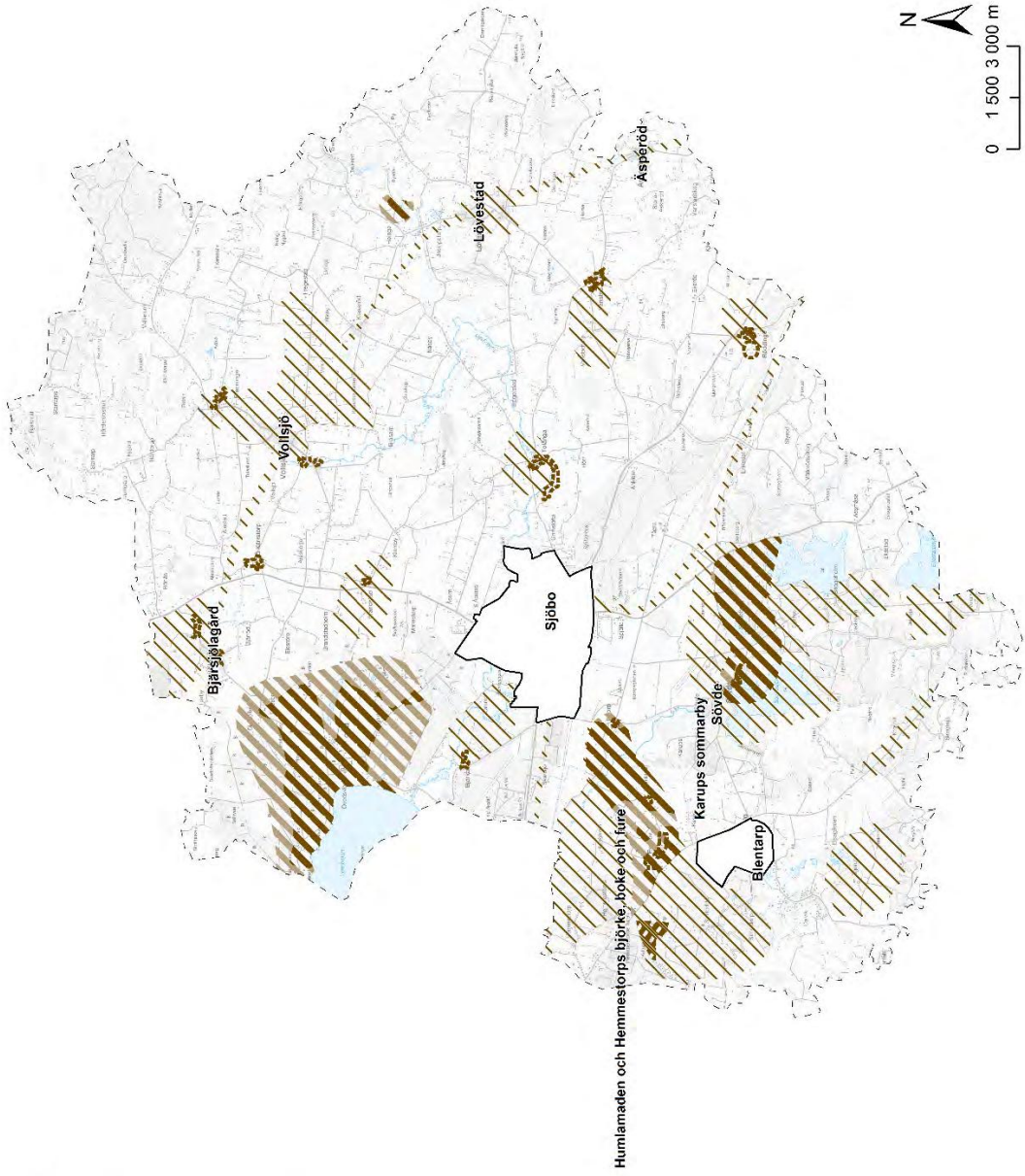
- **Samordning:** Vid all planering av utbyggnad eller underhåll av gator, fjärrvärme, VA, bredband eller andra ledningsnät ska möjligheten till samordning främjas. Det är viktigt att etablera samarbete i positiv anda med samtliga ägare av ledningsnät och att göra det enkelt för de som vill investera.
- **Kvalitet:** Det är viktigt att den IT-infrastruktur som skapas är tillförlitlig och långsiktigt hållbar med god kvalitet och säkerhet.

- **Bygglövsplikt:** Uppförande av radio- och telemaster kräver bygglov. Lovplikten har tillkommit för att kunna bedöma hur master inverkar på stads- och landskapsbilden och hur säkerhetsfrågorna beaktas.

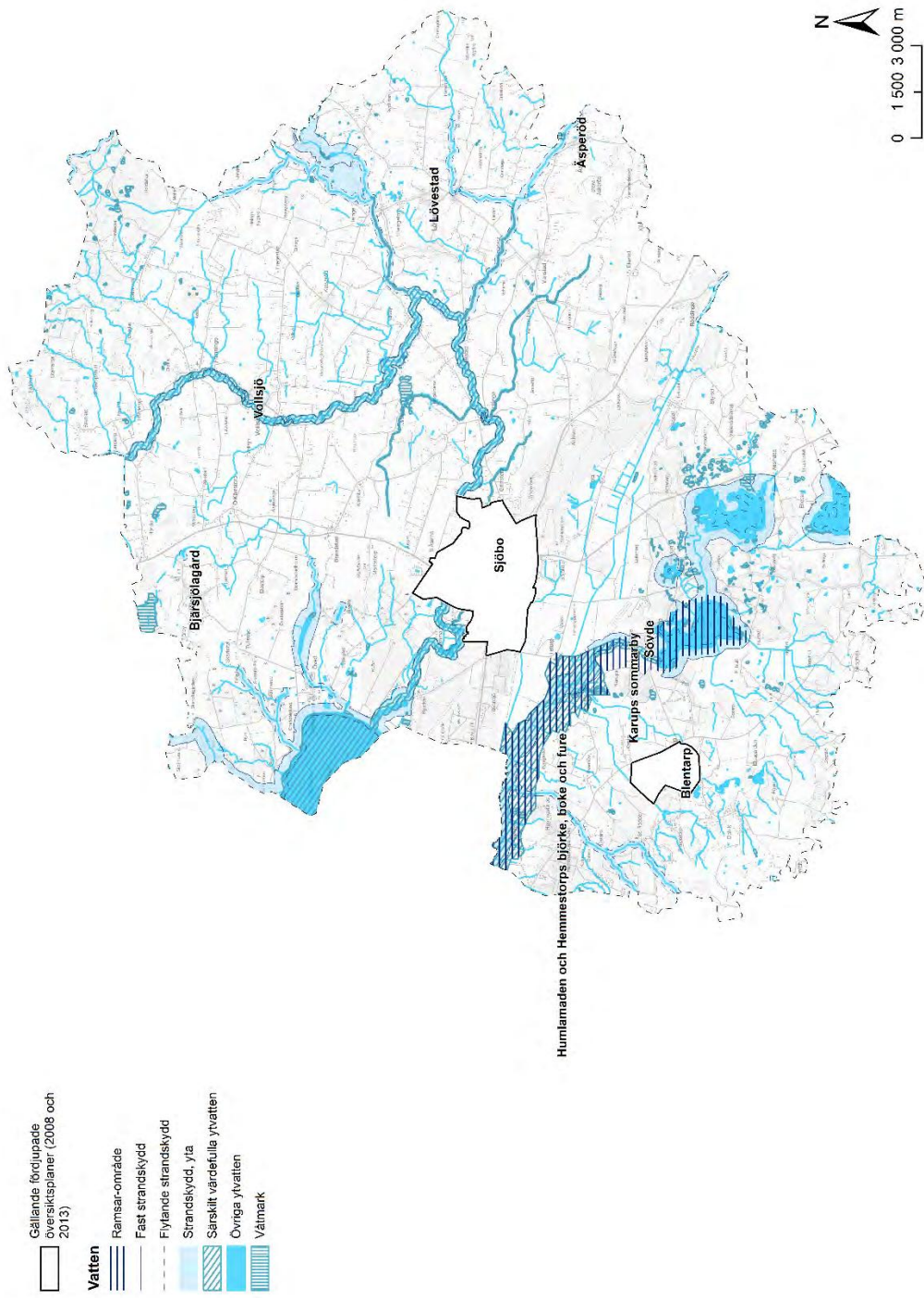
- **Kulturmiljö och naturvärden:** Om verksamheten kan medföra skada på kulturmiljö eller natur ska ärendet anmälas till länsstyrelsen.
- **Kommunens åtaganden:**
  - Kommunen och Teleservice ska verkställa de åtaganden som satts upp i den gällande avsiktsförklaringen.
  - **För kommunen innebär det följande:**
    - Kommunen låter Teleservice ansluta de kommunala verksamheterna till svartfiber nätet och kommunen åtar sig att köpa förbindelsejänster efter behov till dessa verksamheter.
    - Kommunen ansvarar för att, genom sina digitala kanaler såväl som i möten med blivande kommuninvånare och företag samt vid andra mötesplatser såsom bibliotek och konsthall, sprida information om svartfiberinfrastrukturen och dess möjligheter till medborgare, företag och fastighetsägare.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** -
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Natur- och kulturlandskap, rekreation, areella näringar

- Gällande fördjupade översiktsplaner (2008 och 2013)
- Kulturlandskap**
- Särskilt värdefull kulturmiljö
- Värdefull kulturmiljö
- Sammanhängande kulturlandskap
- Utredningsområde: Sammanhängande kulturhistorisk miljö
- Kulturrenvatet Kulturens Östarp

Figur 116. Kulturlandskap.

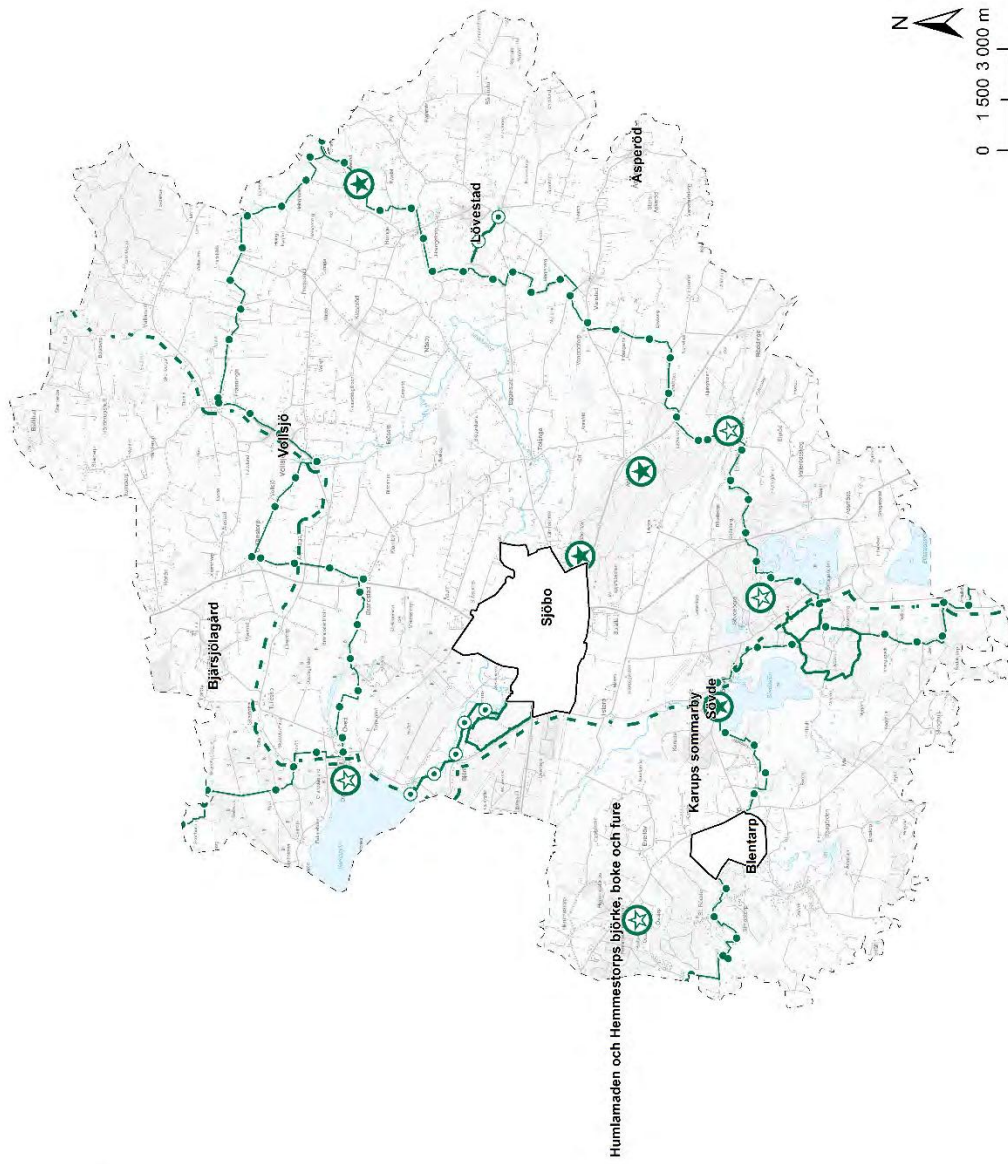
Figur 117. Vatten.

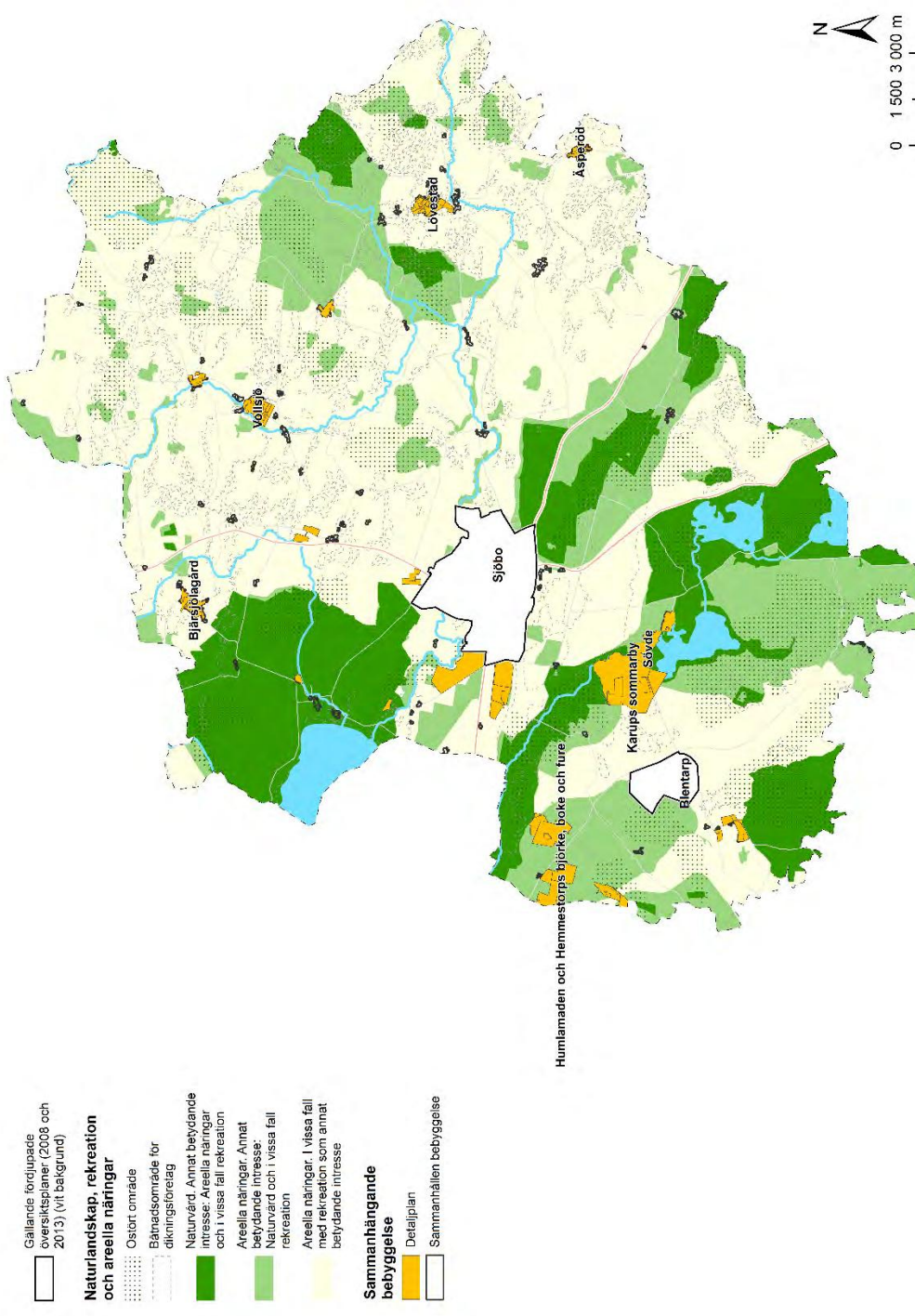
Gällande fördjupade
översiktsplaner (2008 och
2013)

Rekreationsnoder och -leder

- Rekreationsnod
- Rekreationsnod,
utvecklad/ny
- Rekreationsled
- Rekreationsled, ny
- Regional cykelled, ny
- Ridslinga

Figur 118. Rekreationsnoder och -leder.

Figur 119. Naturlandskap, rekreation och areella näringar, och referensinformation i form av sammanhängande bebyggelse, större vägar och ytvattenförekomster.

Begreppen naturlandskap, kulturlandskap, friluftsliv och areella näringar är inspirerade av Boverkets ÖP-modell 2.1, där fraserna natur, friluftsliv och areella näringar ingår. Boverket skriver så här och natur och friluftsliv:

"Natur och friluftsliv innefattar större sammanhängande områden där värden för friluftsliv, natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster är prioriterade och förvaltas med hänsyn till friluftslivet. Områdena ska vara allmänt tillgängliga och kan innehålla övernattningsmöjlighet för det rörliga friluftslivet, skidspår, vandringsleder, motionslingor mm. Områden kan ha olika karaktär och användning beroende på årstid. Oftast sammanfaller flera av dessa värden men en precisering är möjlig i ställningstagandet".

Boverket skriver så här om areella näringar:

"I areell näring ingår områden för jordbruk, skogsbruk, rennäring, vattenbruk och yrkesfiske. Mark- och vattenområden för areell näring kan också planläggas som Landsbygd eller Vatten men ska särskiljas om mark- eller vattenområdet har ett speciellt värde för näringen och ska ha företräde framför andra användningar".

För Sjöbo kommun innebär detta områden som omfattas av områdesskydd eller riksintressen eller som på andra sätt kan anses ha höga natur-, kulturmiljö- och/eller friluftslivsvärden. I begreppet areella näringar ingår de områden i kommunen där inga andra överordnade intressen finns. Kartsiktet är med andra ord framtaget på ett övergripande sätt och en bedömning behöver göras i varje enskilt fall.

Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar: Planeringsprinciper

För mer information, se ”Planeringsprinciper”.

- Ta ställning till ny spridd bebyggelse på landsbygden i hela kommunen.
- Utveckla viktiga kommunikationsstråk och noder för kollektivtrafik, cykel, ladd-infrastruktur, gång och vandring och ridning.
- Värna våra värdefulla naturlandskap och tillgängliga områden med rekreativa kvaliteter för fysiskt och mentalt välbefinnande.
- Förbättra förutsättningarna för ekosystemtjänster.

Områdesspecifika riktlinjer

Kulturmiljövård: Särskilt värdefull kulturmiljö

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Syfte:** Bibehålla kulturmiljövärden.
- **Riktlinjer:**
  - Nya byggnader, andra anläggningar eller bygglövspliktiga markeringar medges mycket restriktivt med hänsyn till kulturmiljövärdena i området. Någon sakkunnig inom kulturmiljöfrågor ska konsulteras vid bygglövsförfrågningar.
  - Kommunen är positiv till skydd, restaurering och nyanvändning av värdefulla kulturhistoriska byggnader så länge det sker på ett respektfullt sätt.
- **Önskvärd förvaltning:** Kulturmiljövård och kulturmiljövårdsinriktat jord- och skogsbruk.
- **Områdesbeskrivningar:**

- Karteringen av områdena med särskilt värdefulla kulturmiljöer är grundad på en känslighetsanalys av kommunens riksintresseområden för kulturmiljö. Områdesbeskrivningarna och -bedömningarna nedan kommer från rapporten "Riksintressen för kulturmiljövården i Sjöbo kommun" (Schlyter, 2019).
- **Mycket känsliga miljöer vid Övedskloster-Tullesbo:**
  - Omfattas av riksintresse för kulturmiljövård.
  - Det huvudsakliga uttrycket för riksintresset är slottslandskapet, ett begrepp som omfattar såväl bebyggelse som landskap. En stor del av riksintresseområdet utgörs av denna typ av landskap, i och med att området är så präglad av godsén.
  - Övedsklosters slottsanläggning med slott, park, ekonomibyggnader och arbetarbostäder utgör en helhetsmiljö som är mycket känslig för nya tillägg. Här bör i princip ingen ny bebyggelse tillkomma. Undantag kan göras för exempelvis rekonstruktioner som del i väl underbyggda restaureringsprojekt. Det slottspräglade kulturlandskapet med stora odlingsarealer och långa alléer är monumentalt. I detta landskap uppstår vidsträckt vyer och siktlinjer som är av avgörande betydelse för miljöns karaktär. De stora, öppna landskapspartier som omger riksintresseområdets alléer och bebyggelse av dignitet är därför mycket känsliga för nya tillägg, och här bör man vara mycket restriktiv vad gäller ny bebyggelse. Även betesmarker och

landskap med synliga fornlämningar som hägn, gravhögar och stensättningar är mycket känsliga och där bör i princip ingen ny bebyggelse tillkomma.

- Kännetecknande för bebyggelse som arrendegårdar, plattgårdar och småhus med koppling till godsförvaltningen är att de ofta är ensamliggande. Känsligheten för nybyggnation i närheten av den här typen av bebyggelse bedöms därför som mycket stor och man bör vara mycket restriktiv vad gäller ny bebyggelse. Exempel på detta är plattgårdarna Torp och Övedsgården samt Svansjö. Dessa gårdar har pampiga mangårdsbyggnader som utgör blickfång i det storskaliga slottslandskapet. Tullesbo slott och Charlottenlund är två välbevarade änkesäten med tillhörande trädgårdar vars omedelbara omgivningarna också är mycket känsliga för ny bebyggelse. Här bör i princip ingen ny bebyggelse tillkomma.
- Bebyggelsen i Öveds by är förhållandevis spridd. I de delar som ligger närmast Mölledammen och kyrkan finns en hög grad av välbevarad bebyggelse kvar, och här bör man vara mycket restriktiv vad gäller nybyggnation. Dock kan enstaka tillägg på historiskt dokumenterade bebyggelselägen vara möjliga utan att skada riksintresset, under förutsättning att det sker med största hänsyn och varsamhet vad gäller placering, volym och gestaltning.

Observera att Öveds bytomt är klassad som fast fornlämning.

○ **Mycket känsliga miljöer vid Everlöv-Kumlatofa-Ilstorp:**

- Omfattas av riksintresse för kulturmiljövård.
- Ängs- och betesmarkerna vid Klingavälsån är ett öppet och flackt kulturlandskap med långa siklinjer och vidsträckt vyer. I ett sådant landskap blir nya tillägg påtagliga och kan innebära skada för riksintresset. Här bör i princip ingen ny bebyggelse tillkomma.
- De öppna landskap som omger kyrkbyarna Ilstorp och Everlöv gör att kyrkorna bildar tydliga landmärken och blickfång. Bykaraktären stärks av de öppna omgivningarna, vilket gör närliggande landskap mycket känsligt för nybyggnation och man bör vara mycket restriktiv. Detsamma gäller Kumlatofa, där kontrasten mellan det omgivande landskapet och den mycket täta bykärnan är av stor betydelse för kulturmiljöns avläsbarhet.
- Ensamliggande gårdar med välbevarad karaktär och exponerat läge i landskapet finns framför allt norr och väster om Kumlatofa, samt gården Kolsbjär. Här är riksintressets uttryck tydliga och känsligheten för nya tillägg är därför mycket stor.
- I Ilstorp utgör kyrkan, den gamla prästgården och skolan en sammanhållen, mycket känslig miljö där riksintresset tydligt kommer till

uttryck. Everlövs bykärna med den centralt belägna och väl exponerade kyrkan och den slingrande bygatan är också en mycket känslig miljö. Här bör man vara mycket restriktiv vad gäller ny bebyggelse. Dock kan enstaka tillägg på historiskt dokumenterade bebyggelselägen vara möjligt utan att skada riksintresset, under förutsättning att det sker med största hänsyn och varsamhet vad gäller placering, volym och gestaltning. Observera att bytomterna är klassade som fast fornlämning. Kumlatofa är en unik bymiljö, med de tätt liggande och mycket välbevarade förlängade gårdarna. Här bör ingen ny bebyggelse tillkomma. Bytomten är klassad som fast fornlämning. Gården Kumlatofa 5:12 är byggnadsminnesförklarad.

○ **Mycket känsliga miljöer vid Sövde-Sövdeborg:**

- Omfattas av riksintresse för kulturmiljövård. Vid översiktsplanens antagande håller områdets utsträckning på att ses över för att eventuellt utökas något i Sövde.
- Miljön runt den medeltida kyrkan, med kyrkogårdar och prästgård samt udden med lämningar efter Absalons borg, utgör en mycket känslig kulturmiljö där man bör vara mycket restriktiv med ny bebyggelse.
- Slottslandskapet runt Sövdeborgs slott utmärker sig genom att vara glest bebyggt, och de enstaka hus som finns har en historisk koppling till godset. Tillägg av ny bebyggelse i denna miljö

kan komma i konflikt med riksintresseutpekandet.

- Bebyggelsen längs den gamla bygatan i Sövde, Sövdeborgsvägen, har en bevarad bykaraktär, med tät bebyggelse som ligger med långsidan mot gatan, även om många av husen är av yngre datum. Särskilt tydligt är detta öster om kyrkan. Här bör man vara restriktiv med ny bebyggelse, och hänsyn krävs vad gäller placering, volym och gestaltning.

○ **Mycket känsliga miljöer vid Hallsbergs stenar:**

- Omfattas av riksintresse för kulturmiljövård.
- Hallsbergs gård, undantagshuset med trädgård och stenar samt kvarnmiljön och kringliggande betesmark är tydliga uttryck för riksintresset. I denna miljö bör i princip ingen ny bebyggelse tillkomma.

○ **Mycket känsliga miljöer vid Södra Åsum:**

- Omfattas av riksintresse för kulturmiljövård.
- Åsumsån är en central pulsåder genom riksintresseområdet och ålandskapet i sin helhet är mycket känsligt för ingrepp. Såväl stenvalvsbron, vattenkvarnen som friluftsbadet har tillkommit med direkt koppling till ån. Åsumsgården med mycket lång kontinuitet på platsen är också betydelsefull för de historiska sambanden. Platsens betydelse som sockencentrum kommer till uttryck i de båda kyrkorna samt skolhusen. De öppna fälten norr om Södra Åsums nya kyrka är av stor betydelse

för att markera platsens lantliga karaktär, i kontrast till tätortsbebyggelsen i söder.

Bytomten och stenvalvsbron är klassade som fasta fornlämningar.

- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** "Riksintressen för kulturmiljövården i Sjöbo kommun" (Schlyter, 2019). Under 2022 pågick en översyn av riksintressområdet vid Sövde-Sövdeborg. Vid översiktsplanens antagande har ett beslut ännu inte tagits i ärendet.

● **Tidshorisont:** -

- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

Kulturmiljövård: Värdefull kulturmiljö

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Syfte:** Bibehålla kulturmiljövården.
- **Riktlinjer:**
  - Nya byggnader, andra anläggningar eller bygglövspliktiga markgrepp medges restriktivt med hänsyn till kulturmiljövårderna i området. Någon sakkunnig inom kulturmiljöfrågor ska konsulteras vid bygglövsförfrågningar.
  - Kommunen är positiv till skydd, restaurering och nyanvändning av värdefulla kulturhistoriska byggnader så länge det sker på ett respektfullt sätt.
  - **Önskvärd förvaltning:** Kulturmiljövård och kulturmiljövårdsinriktat jord- och skogsbruk.

- **Områdesbeskrivningar:**

- Karteringen av områdena med värdefulla kulturmiljöer är grundad på en känslighetsanalys av kommunens riksintresseområden för kulturmiljö. Områdesbeskrivningarna och -bedömningarna nedan är hämtade direkt från rapporten "Riksintressen för kulturmiljövården i Sjöbo kommun" (Schlyter, 2019).

- **Känsliga miljöer vid Övedskloster-Tullesbo:**

- Omfattas av riksintresse för kulturmiljövård.
- I Skartofta och Torp kan enstaka kompletterande bostadshus stärka bykarakteren. Den nordöstra delen av Öveds by är präglad av yngre bebyggelse, delvis belägen utanför bytomten. Här finns utrymme för komplettering med ett fåtal bostadshus. I samtliga byar gäller att man bör vara restriktiv vad gäller nybyggnation, och att stor varsamhet ska iakttas vad gäller placering, volym och gestaltning. Observera att bytomterna är klassade som fasta fornlämningar.
- Inom riksintesseområdet finns skogbevuxna områden som saknar det öppna landskapets monumentalitet och vyer. Även skogsområden, framför allt ädellövskog, är dock karaktäristiskt för slottslandskapet och man bör vara restriktiv vad gäller nybyggnation här.
- I de järnvägshistoriska miljöerna Tapperöd och Öveds station bör enstaka bebyggelsestillägg kunna göras utan skada för riksintresset.

Miljöerna är dock känsliga och varsamhet krävs vad gäller placering, volym och gestaltning.

- **Känsliga miljöer vid Everlöv-Kumlatofta-Ilstorp:**

- Omfattas av riksintresse för kulturmiljövård.
- De mer småskaliga och bitvis skogbevuxna partierna i riksintresseområdets mellersta och nordvästra delar är inte lika känsliga för nya tillägg som de vidsträckta och öppna landskapen. Längs vägen mellan Kumlatofta och Everlöv finns successivt tillkommen bebyggelse från 1800-talet och framåt, liksom i riksintresseområdets nordvästra kant. Här är enstaka kompletteringar med bostadsbebyggelse möjlig utan konflikt med riksintressets intentioner. Man bör dock vara restriktiv vad gäller nybyggnation, då det är av stor vikt att bebyggelsen även fortsatt är spridd och inte blir sammanhängande. I den känsliga miljön krävs varsamhet vad gäller placering, volym och gestaltning.
- I Ilstorp har bebyggelsen i bykärnan historiskt sett varit tätare. Öster och söder om nuvarande bybebyggelse kan komplement av enstaka bostadshus göras förutsatt att varsamhet iakttagas vad gäller placering, volym och gestaltning. Observera att bytomten är klassad som en fast fornlämning

- **Känsliga miljöer vid Sövde-Sövdeborg:**

- Omfattas av riksintresse för kulturmiljövård. Vid översiktsplanens antagande håller områdets

- utsträckning på att ses över för att eventuellt utökas något i Sövde.
- I de delar av Sövde tätort som domineras av sentida bebyggelse ska ny bebyggelse utformas med hänsyn till miljöns vad gäller volym och placering. Detsamma gäller de obebyggda områden i anslutning till tätorten som inte är del av det mycket känsliga slottslandskapet.
  - I riksintresseområdets nordvästliga del finns ett mindre område där slottslandskapets karaktär inte är lika starkt uttryckt. Området är dock känsligt såtillvida att dess lantliga karaktär ska bibehållas. Enstaka komplement med ny bebyggelse kan göras förutsatt att hänsyn tas vad gäller placering, volym och gestaltning.
- **Känsliga miljöer vid Hallsbergs stenar:**
    - Omfattas av riksintresse för kulturmiljövård.
    - Riksintresseområdet utgörs av ett småskaligt skifteslandskap med ensamliggande gårdar. Detta landskap är en värdefull inramning runt gården och tydliggör dess historiska sammanhang. Miljön är känslig och man bör vara mycket restriktiv vad gäller nybyggnation.
  - **Känsliga miljöer vid Södra Åsum:**
    - Omfattas av riksintresse för kulturmiljövård.
    - Norr om Södra Åsums gamla kyrka och Åsums gård finns öppen odlingsmark. I detta område är det viktigt att bibehålla den lantliga karaktären, och man bör vara restriktiv vad gäller ny bebyggelse. I anslutning till befintliga

bebyggelsestrukturer är dock komplettering med enstaka bostadshus möjlig. Vid nybyggnation krävs en anpassning till miljön vad gäller volym, placering och gestaltning. Till exempel är kyrkans roll som landmärke av stor vikt att beakta. Detsamma gäller söder om den nya kyrkan. Observera att bytomten är klassad som fast fornlämnning.

- Obebyggt område i riksintresseområdets sydöstra är känsligt i och med sin närhet till ålandskapet. Här bör man vara restriktiv med nybyggnation och det krävs en anpassning till miljön vad gäller volym och placering.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** "Riksintressen för kulturmiljövården i Sjöbo kommun" (Schlyter, 2019). Under 2022 pågick en översyn av riksintresseområdet vid Sövde-Sövdeborg. Vid översiktsplanens antagande har ett beslut ännu inte tagits i ärendet.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

Kulturmiljövård: Sammanhängande kulturlandskap

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Syfte:** Bibehållna kulturmiljövärden.
- **Riktlinjer:**
  - Vid bygglovsprövning och detaljplanering ska hänsyn tas till kulturmiljövärdena i området. Någon sakkunnig inom kulturmiljöfrågor ska konsulteras vid bygglovsförfrågningar.
  - Kommunen är positiv till skydd, restaurering och nyanvändning av värdefulla kulturhistoriska byggnader så länge det sker på ett respektfullt sätt.
  - **Önskvärd förvaltning:** Kulturmiljövård och kulturmiljövårdsinriktat jord- och skogsbruk.
  - **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** "Kulturmiljöprogram för Skåne" (Länsstyrelsen Skåne, 2006).
  - **Tidshorisont:** -
  - **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

Utredningsområde: Sammanhängande kulturhistorisk miljö

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Syfte:** Bibehållna kulturmiljövärden.
- **Riktlinjer:**
  - Områdena baseras på kartor över sammanhängande kulturhistoriska miljöer i kommunens bevarandeplan från 1993. Områdena har inte inventerats efter 1993 och för att veta hur aktuella de fortfarande är krävs en ny utredning. Tills en ny inventering har utförts är det viktigt att vid bygglovsprövning och detaljplanering undersöka och ta hänsyn till områdenas kulturmiljövärden.
  - Områdena från bevarandeplanen ska ses som ett komplement till bevarandeplanens kartor över enstaka byggnader. För att bättre förstå betydelsen av det kulturhistoriska sammanhanget markerar områdena helheten, dels inom samhällena med områden vilka har speciellt intressanta byggnader och dels inom större områden vilka ur såväl byggnadsmässig som landskapsmässig synvinkel är kulturhistoriskt värdefulla.
  - Då det är hela miljöer som eftersträvas har det ibland inom området hamnat hus som inte är helt tidsenligt korrekta, på grund av tillbyggnader och inklädnader. Dessa hus bidrar ändå till den totala bilden. På samma sätt har kulturhistoriskt värdefulla byggnader hamnat utanför det markerade området på grund av att de ligger isolerade från andra likvärdiga byggnader. Dessa byggnader är för den skull inte

ointressanta och redovisas i separata kartor i bevarandeplanen.

- Liksom det ska finnas ett skyddsområde runt forrminnen, bör det även finnas ett runt kulturhistoriskt intressanta samhällen och anläggningar. Kring vissa orter har därför gjorts en sådan avgränsning där det omgivande landskapet med sin vegetation, ångar, vattendrag, odlingsmarker, topografi och dyligt, har stor betydelse för platsens tillkomst, förståelse och fortlevnad.

- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:**

Bevarandevärda kulturmiljöer inom Sjöbo kommun (1993). De områden i bevarandeplanens som finns i Vollsjö, Lövestad och Lövestad by har ersatts av karteringar från nyare inventeringar. Se "Mark- och vattenanvändning: Fördjupning: Vollsjö och Lövestad" för mer information och riktlinjer.

- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Kulturmiljövård: Kulturresevatet Kulturens Östarp

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Syfte:** Bibehålla kulturmiljövärden.
- **Riktlinjer:** De riktlinjer och föreskrifter som finns angivna i länsstyrelsens beslut om bildande av kulturresevatet Kulturens Östarp ska följas.

- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Länsstyrelsens beslut om bildande av kulturresevatet Kulturens Östarp i Sjöbo kommun, 11 november 2021.

- **Tidshorisont:** -

- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

== Naturvård: Ramsar-område

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Syfte:** Bibehållen ekologisk karaktär.
- **Riktlinjer:** Området omfåttas av Ramsar-konventionen. Detta på grund av dess speciella vattenförhållanden, viktiga vattenhushållande funktioner och/eller dess ekologiska, botaniska eller zoologiska betydelse. Områdets ekologiska karaktär får inte försämrats. Markavvattningsförbud råder.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Naturvårdsverket.

- **Tidshorisont:** -

- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning +] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring +]

-- Naturvård och rekreation: Strandskyddsområde

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlaget i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Pågående.
- **Riktlinjer:** I princip medges inga nya byggnader, andra anläggningar eller bygglovspliktiga markningrepp. Ny byggnad eller anläggning prövas i en dispensansökan som hanteras av kommunen. Alla positiva beslut överprövas av länsstyrelsen.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Strandskyddsområde.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring +]

Naturvård: Ytvatten eller våtmark, inklusive särskilt värdefulla ytvatten

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlaget i anslutning.
- **Syfte:** Förbättrad vattenmiljö.
- **Riktlinjer:**
  - Vid beslut om nya byggnader eller andra anläggningar i anslutning till ytvatten eller våtmark krävs mycket stor hänsyn till potentiell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för

vatten och områdets ekologiska karaktär. En bedömning behöver göras i varje enskilt fall. Nya byggnaders lokaliseringar behöver bedömas utifrån recipientens avrinningsområde.

- Nya byggnader eller andra anläggningar i anslutning till särskilt värdefulla ytvatten medges mycket restriktivt, med hänsyn till potentiell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för vatten. Kommunens särskilt värdefulla vatten inkluderar Björkaån-Tolångaån, Åsumsån, Klingavålsån, Vombsjön och Borstbäcken, se karta.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:**
  - Linjeskikt och ytskikt för hydrologi och våtmarker enligt Lantmäteriets fastighetskarta. Observera att vattendragens bredd utgår från en schablon och därmed skiljer sig från verkligheten. Kartlaget i kategorin "Särskilt värdefulla ytvatten" består av karteringen över särskilt värdefulla vatten från "Värdefulla vatten" i Skåne (Länsstyrelsen Skåne).
  - Ytvattendraget mellan Sjöbo tätort och Skåneleden, från Skåneleden och vidare till Tomelilla kommun, samt mellan Lövestad och Tomelilla kommun, pekas ut som ett grönstråk att utveckla alternativt sträcka i behov av nytt grönstråk i granskningsversionen av Regionplanen 2022–2040.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

Rekreationsnod

- **Intresse (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående.
- **Riktlinjer:** Vid utveckling av rekreationsnoder bör god tillgänglighet för alla invånare främjas, inklusive för personer med funktionsvariation. Kommunen ska arbeta för ökade möjligheter att resa fossilbränslefritt till och från rekreationsnoder.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Se "Utvecklingsstrategi".
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan - (om bil krävs för att ta sig till området)] [Ekosystem och biologisk mångfald -] [Klimatsäkring =]

Rekreationsnod, ny/att utveckla

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Utvecklad eller ändrad.
- **Riktlinjer:**
  - **Attraktivitet och tillgänglighet:** Området ska utvecklas till en attraktiv rekreationsnod. Noden kan antingen innehålla ett koncentrat av friluftsmöjligheter, eller också kan den

fungera som en utgångspunkt för närliggande friluftsliv.

Området kan innehålla mountainbike-slinga, ridslinga, badplats, fiskemöjligheter, kanoting, fågeltorn, vindskydd, skidspår, motionsslinga med mera. Vid utveckling av rekreationsnoder och -områden bör god tillgänglighet för alla invånare främjas.

- **Fossilbränslefräa resmöjligheter:** Kommunen ska arbeta för ökade möjligheter att resa fossilbränslefritt till och från rekreationsnoder.
  - **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Se "Utvecklingsstrategi".
  - **Tidshorisont:** 2022–2040.
  - **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan - (om bil krävs för att ta sig till området)] [Ekosystem och biologisk mångfald -] [Klimatsäkring =]
- Rekreationsled
- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
  - **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
  - **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående eller utvecklad.
  - **Riktlinjer:** Vid utveckling och förvaltning av rekreationsleder bör god tillgänglighet för alla invånare främjas.
  - **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Region Skåne och Svenska kyrkan.
  - **Tidshorisont:** -

- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan - (om bil krävs för att ta sig till området)] [Ekosystem och biologisk mångfald -] [Klimatsäkring =]

Rekreatiönsled, ny

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Utvecklade.
- **Riktlinjer:** Vid utveckling och förvaltning av rekreatiönsleder bör god tillgänglighet för alla invånare främjas.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Se "Utvecklingsstrategi".
- **Tidshorisont:** 2030–2040.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan - (om bil krävs för att ta sig till området)] [Ekosystem och biologisk mångfald -] [Klimatsäkring =]

Rekreatiönsled: Regional cykelled, ny (preliminär sträckning)

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Utvecklade.
- **Riktlinjer:** Cykelleden ska utvecklas och förvaltas i enlighet med projekt- och vägghälaravtalen.

- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Underlag från Region Skåne. Cykelleden kommer att gå på befintliga vägar, vilket innebär att ingen ny infrastruktur tillkommer.

- **Tidshorisont:** 2030–2040.

- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan - (om bil krävs för att ta sig till området)] [Ekosystem och biologisk mångfald -] [Klimatsäkring =]

Rekreatiönsled: Ridslinga

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Pågående eller utvecklade.
- **Riktlinjer:** -
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Kartunderlag från Länsstyrelsen Skåne.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan - (om bil krävs för att ta sig till området)] [Ekosystem och biologisk mångfald -] [Klimatsäkring =]

Ostört område

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Syfte:** Bibehållen karaktär av ostördhet från väg- och verksamhetsbuller och ljusexponering.
- **Riktlinjer:** Ostörda områden är platser där en naturlig ljud- och ljusmiljö dominerar. Inga nya större vägar, vindkraftverk eller andra kraftigt ljud- och/eller ljusgenererande verksamheter bör tillåtas.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Utförd vidarebearbetning av kartunderlag från länsstyrelserna över ostörda områden. Bearbetningen har utförts av Sjöbo kommun.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning +] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald + (lika med eller minus ifall antalet besökande i området ökar)] [Klimatsäkring =]

Areella näringar: Dikningsföretag

- dikningsföretaget. Ledningarna är ofta beskrivna i tillståndet och får inte flyttas utan omprövning.
- Ett dikningsföretags styrelse måste kontaktas om nytt dagvatten planeras att släppas till dikningsföretaget. Dikningsföretaget har rätt att neka ytterligare anslutning och dikningsföretaget behöver troligen omprövas i samband med en utökning.
- Storleken på hårdgjorda ytor bör minimeras, till exempel takytor, vägar och plattläggning. För de hårdgjorda ytor som anläggs krävs fördröjningsmagasin så att det vatten som avleds till dikesföretagets diken eller dräneringsledningar inte överstiger en naturlig markavrinning. Den naturliga markavrinningens storlek beror på många faktorer, men som riktvärde antas flödet 1 l/s och ha.
- **Önskvärd förvaltning:**
  - Dikningsföretag är juridiska aktörer som ansvarar för skötsel och underhåll av diken och täckdikade dräneringsledningar inom sitt geografiska område i enlighet med miljöbalken, 11 kap. 17 §.
  - Det finns både positiva och negativa effekter av underhåll av diken. Dikningsföretagen bör därför överväga i varje enskilt fall hur skötsel och underhåll ska genomföras. Kontinuerlig skötsel kan vara mycket viktig för att förebygga översvämningssproblematik i eller uppströms området. Samtidigt blir det allt viktigare att arbeta för att behålla och fördröja vattnet i landskapet. Fördröjningen är viktig både för att minska näringsläckage, med övergödningssproblematik som följd, och för att gynna växter, djur och

grundvattentillgången i brunnar under torra somrar. Det är en balansgång att gynna en god avledning av vatten under delar av året och samtidigt bibehålla vatten i landskapet under andra årstider.

- Kommunen ser positivt på att exempelvis våtmarker och dammar anläggs inom dikningsföretagens båtudsområden där det är möjligt. Sådana anläggningar kan både utvecklas i privat regi och i samarbete med vattenråden där kommunen ingår som en part. Våtmarker och dammar är mycket positiva för den biologiska mångfalden och levnadsbetingelserna för känsliga arter.

- **Kartläggning/ grund för intresseprioritering:** Uppgifter om dikningsföretag från Länsstyrelsen Skåne (företag registrerade efter 1920) och Lantmäteriet (företag registrerade efter 1920). Dessa riktlinjer gäller även för eventuella dikningsföretag som inte finns markerade i kartan.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring +]

Naturvård

Med areella näringar, och i vissa fall rekreation, som annat betydande intresse

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:**
  1. Areella näringar.
  2. Rekreation (ifall området omfattas av riksintresse för friluftsliv eller rörligt friluftsliv).
  3. Se även kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående.
- **Riktlinjer:**
  - Det överordnade intresset är naturvård. En bibehållen jord- och skogsbruksförvaltning är en förutsättning för merparten av naturvårderna i området.
  - Nya byggnader, andra anläggningar eller bygglovspliktiga markgrepp medges mycket restriktivt med hänsyn till områdets naturvärden. Någon sakkunnig inom naturvårdsfrågor ska konsulteras vid bygglovsförfrågningar.
  - Inom områden som omfattas av landskapsbildskydd får bland annat ingen ny bebyggelse uppföras utan tillstånd från länsstyrelsen.
  - Jordbruksmark består av åkermark samt betesmark och slätteräng. Åkermark definieras som mark som används till växtodling eller är i sådant tillstånd att den kan användas till växtodling. Om jordbruksmark exploateras blir den för alltid obrukbar. För att inte försäkra förutsättningarna för inhemsk livsmedelsproduktion, både för nuvarande och kommande generationer, ska exploatering av jordbruksmark

i de allra flesta fall undvikas. Undantag kan vara exploatering för att möjliggöra ett så kallat väsentligt samhällsintresse, vilket i regel behöver föregås av en detaljplan, eller byggnation som främjar utvecklingen av jordbruksnäringen. Byggande av ett enskilt hus utgör normalt inte ett sådant väsentligt samhällsintresse som avses i miljöbalken. Om det blir aktuellt med en ny byggnad eller annan anläggning ska den placeras på ett sätt som är förenligt med de areella näringarna. Hänsyn ska också tas till jordbruket och dess behov och till jordbrukets påverkan på omgivningen. Nya byggnader och andra anläggningar ska inte begränsa friluftslivet, ifall området omfattas av riksintresse för friluftsliv eller rörligt friluftsliv.

- **Önskvärd förvaltning:** Naturvårdsinriktat jord- och skogsbruk.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Områden som omfattas av landskapsbildskydd, naturminne eller Natura 2000.
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande =] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning +] [Klimatpåverkan -] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

Areella näringar

Med naturvård, och i vissa fall rekreation, som annat betydande intresse

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:**
  1. Naturvård.
  2. Rekreation (ifall området omfattas av riksintresse för friluftsliv eller rörligt friluftsliv).
  3. Se även kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående.
- **Riktlinjer:**
  - Det överordnade intresset i området är jord- och skogsbruksproduktion. Området hyser också många höga naturvärden som är av stor vikt att bibehålla och utveckla.
  - Nya byggnader, andra anläggningar eller bygglovspliktiga markgrepp medges restriktivt med hänsyn till jord- och skogsbruksproduktionen och naturvärdena i området. Någon sakkunnig inom naturvårdsfrågor ska konsulteras vid bygglovsförfrågningar.
    - Jordbruksmark består av åkermark samt betesmark och slåtteräng. Åkermark definieras som mark som används till växtodling eller är i sådant tillstånd att den kan användas till växtodling. Om jordbruksmark exploateras blir den för alltid obrukbar. För att inte försämra förutsättningarna för inhemsk livsmedelsproduktion, både för nuvarande och kommande generationer, ska exploatering av jordbruksmark i de allra flesta fall undvikas. Undantag kan vara exploatering för att möjliggöra ett så kallat väsentligt samhällsintresse, vilket

i regel behöver föregås av en detaljplan, eller byggnation som främjar utvecklingen av jordbruksnäringen.

Byggande av ett enskilt hus utgör normalt inte ett sådant väsentligt samhällsintresse som avses i miljöbalken. Om det blir aktuellt med en ny byggnad eller annan anläggning ska den placeras på ett sätt som är förenligt med de areella näringarna. Hänsyn ska tas till jordbruket och dess behov och till jordbrukets påverkan på omgivningen. Nya byggnader och andra anläggningar ska inte begränsa friluftslivet, ifall området omfattas av riksintresse för friluftsliv eller rörligt friluftsliv.

- **Följande aspekter är av stor vikt för den sammanvägda bedömningen om**

- **förhandsbesked/bygglov/planbesked:**

- närheten till kollektivtrafik
  - närheten till cykelväg
  - möjligheten att ansluta till kommunalt vatten och avlopp
  - närheten till befintlig detaljplan
  - närheten till sammanhängande bebyggelse
  - förutsättningarna för ett effektivt markutnyttjande vad gäller vägdragningar och dylikt
  - möjligheten till samverkan med andra betydande intressen, se ovan samt kartlager i anslutning.

- **Önskvärd förvaltning:**

- Naturvårdsinriktat jord- och skogsbruk.

- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Områden som omfattas av riksintresse för naturvård, områden från

kommunens gröstruktur- och naturvårdsprogram, antaget av kommunfullmäktige 2016, och Björka översilningsängar.

- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande =] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning +] [Klimatpåverkan -] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

Areella näringar

I vissa fall med rekreation som annat betydande intresse

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Rekreation (ifall området omfattas av riksintresse för friluftsliv eller rörligt friluftsliv). Se även kartlager i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående
- **Riktlinjer:** Det överordnade intresset i området är jord- och skogsbruksproduktion.
- Nya byggnader, andra anläggningar eller bygglovspliktiga markgrepp medges restriktivt med hänsyn till jord- och skogsbruksproduktionen i området.
- Jordbruksmark består av åkermark samt betesmark och slätteräng. Åkermark definieras som mark som används till växtodling eller är i sådant tillstånd att den kan användas till växtodling. Om jordbruksmark exploateras blir den för alltid obrukbar. För att inte försämrade förutsättningarna för inhemsk livsmedelsproduktion, både för nuvarande och kommande generationer, ska exploatering av jordbruksmark i de allra flesta fall undvikas. Undantag kan vara exploatering för att möjliggöra ett så kallat väsentligt samhällsintresse,

vilket i regel behöver föregås av en detaljplan, eller byggnation som främjar utvecklingen av jordbruksnäringen. Byggande av ett enskilt hus utgör normalt inte ett sådant väsentligt samhällsintresse som avses i miljöbalken. Om det blir aktuellt med en ny byggnad eller annan anläggning ska den placeras på ett sätt som är förenligt med de areella näringarna. Hänsyn ska tas till jordbruket och dess behov och till jordbrukets påverkan på omgivningen. Nya byggnader och andra anläggningar ska inte begränsa friluftslivet, ifall området omfattas av riksintresse för friluftsliv eller rörligt friluftsliv.

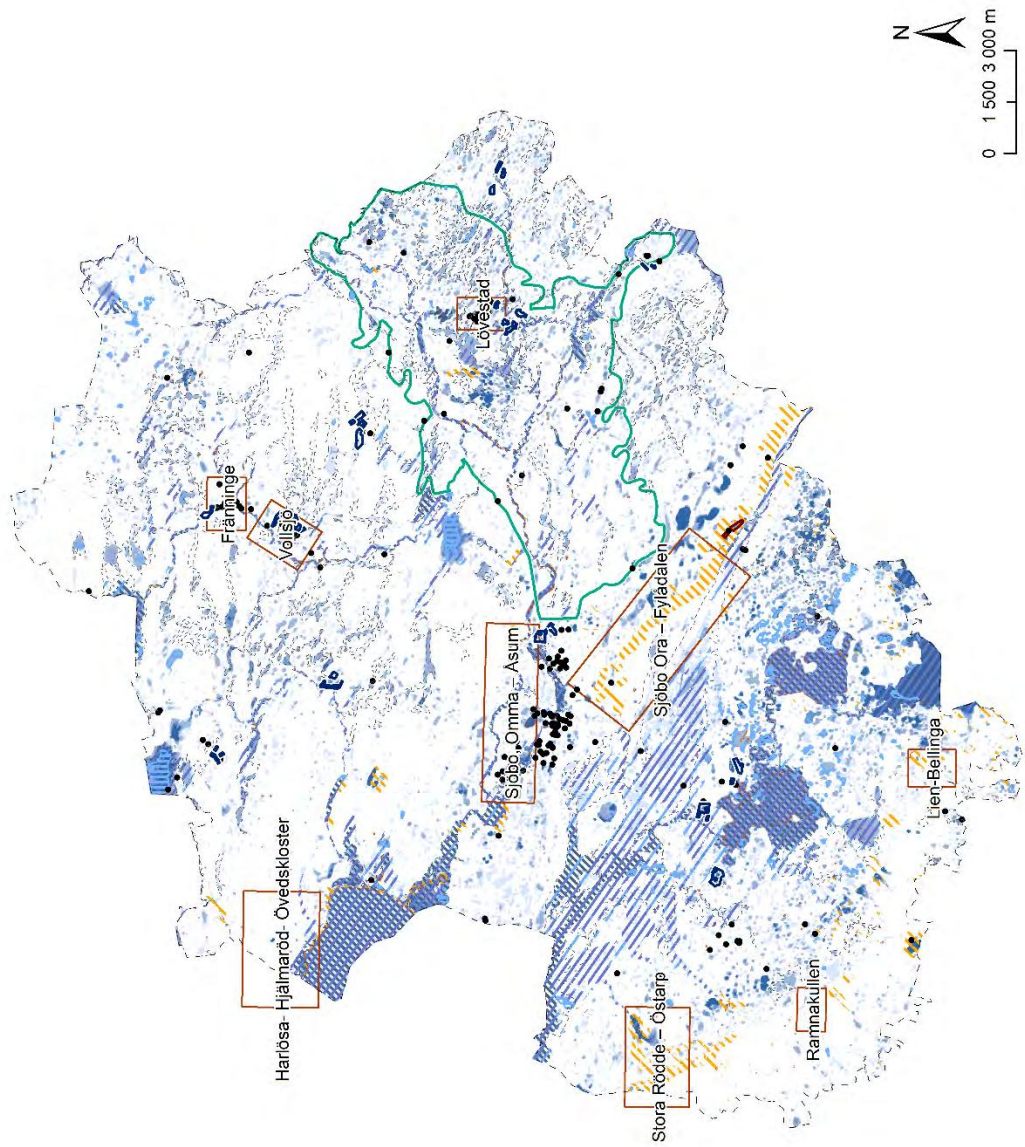
- **Följande aspekter är av stor vikt för den sammanvägda bedömningen om**

förhandsbesked/bygglov/planbesked:

- närheten till kollektivtrafik
- närheten till cykelväg

- möjligheten att ansluta till kommunalt vatten och avlopp
- närheten till befintlig detaljplan
- närheten till sammanhängande bebyggelse
- förutsättningarna för ett effektivt markutnyttjande vad gäller vägdragningar och dylikt
- möjligheten till samverkan med andra betydande intressen, se kartlager i anslutning.
- **Önskvärd förvaltning:** Jord- och skogsbruk.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** -
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande =] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning: plus för mat och minus för vatten] [Klimatpåverkan -] [Ekosystem och biologisk mångfald -] [Klimatsäkring =]

Miljö- och klimatsäkring (uppmärksamhetsområden)

Figur 120. Uppmärksamhetsområden för miljö- och klimatsäkring.

Sammanhängande bostadsbebyggelse/Areella näringar: Samverkande intresse

 Båtnadsområde för dikningsföretag (Länsstyrelsen Skåne eller Lantmäteriet) (se "Areella näringar")

 Miljö- och klimatsäkring: Område vars infiltrerande egenskaper bör bibehållas (se "Bostadsbebyggelse (sammanhängande)")

Uppmärksamhetsområde

- Registrerat förorenat område
- Kartläggning vid Sjöbo kommuns större vattendrag (2050, stationary) (Sweco, 2015)
- Svämplananalys 1,5 m i höjled (Länsstyrelsen Skåne)
- Svämplananalys 2,5 m i höjled (Länsstyrelsen Skåne)
- Våtmark (Lantmäteriet)
- Lågpunkt: 0,1–0,5 m (Länsstyrelsen Skåne)
- Lågpunkt: 0,5–1 m (Länsstyrelsen Skåne)
- Lågpunkt: 1–1,5 m (Länsstyrelsen Skåne)
- Lågpunkt: 1,5–2 m (Länsstyrelsen Skåne)
- Lågpunkt: > 2 m (Länsstyrelsen Skåne)

 Område inom översiktlig utredning för risk för ras, skred och erosion i Sjöbo kommun (Markera Mark Göteborg AB, 2021)

 Känt riskområde för ras/skred

 Ras eller skred: Ev. förutsättningar för riskområde (SGU, Skogsstyrelsen), dock inga kända riskområden

 Erosion: Stränders eroderbarhet (viss eller potentiellt hög) (SGU), dock inga inträffade incidenter förutom viss sandflykt vid sandiga jordar

 Radonriskområde

Avsnittet inkluderar förorenade områden, ett riskområde för radon, och områden där risk för översvämning och ras, skred och erosion kan förekomma. Notera att kartan endast ger en fingervisning, så och noggrannare utredningar behöver göras för att fastställa hur miljö- och klimatrelaterade risker ser ut inom de karterade områdena. På samma sätt kan områden utanför karterade lager ligga i riskzonen, trots att de inte finns utritade i kartan. Faktorer som kan öka klimatrelaterade risken är till exempel hög grundvattennivå, bristfällig infiltrationsförmåga i marken eller att området ligger i en naturlig lågpunkt alternativt i vägen för korsande avrinningsvägar.

Miljö- och klimatsäkring (uppmärksamhetsområden): Planeringsprinciper

För mer information, se ”Planeringsprinciper”.

- Främja hållbart, säkert och motståndskraftigt samhällsbyggande, genom klimatsäkring, innovation och teknikutveckling.

Områdesspecifika riktlinjer

- **Uppmärksamhetsområde: Registrerat förorenat område**
- **Riktlinjer:** En förtätning av bebyggelse innebär ofta att förorenade områden exploateras. Sådana områden kan till exempel utgöras av gamla industrifastigheter och deponier. Vid planläggning, exploatering och hantering av ärenden enligt PBL är det viktigt att hänsyn tas till förorenade eller misstänkt förorenade områden. Detta för att undvika risker för människors hälsa och miljö eller för att framtida avhjälpande åtgärder försvåras. Även hantering av olika typer av massor, exempelvis inom ramen för exploateringsprojekt, bör ske på ett sätt så att risk för människors hälsa och miljö minimeras.
- **Underliggande kartläggning:** Registrerade förorenade områden, inklusive nedlagda kommunala deponier.

- **Tidshorisont:** -

- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

Uppmärksamhetsområde: Översvämningsrisk vid vattendrag

- **Riktlinjer:**
  - **Byggnadens antagna livslängd:** Ny- och tillbyggnation, inklusive komplementbyggnader, bör undvikas inom det kartlagda området alternativt föregås av en utredning. Nya byggnaders eller andra anläggningars antagna livslängd behöver alltid tas med i bedömningen av hur lämplig en plats är för ny bebyggelse. Alla nya byggnader och andra anläggningar (inklusive vägar) ska säkras mot ett 100-årsregn med klimatkfaktor.
  - **Andelen hårdgjord yta:** Hårdgjorda ytor. Hårdgjorda ytor ska begränsas.
  - **Risken för ras, skred och/eller erosion:** En ökad översvämningsrisk medför även en generellt högre risk för ras, skred och/eller erosion, ifall sådana förutsättningar finns.
- **Underliggande kartläggning:** En kartläggning utförd av Sweco 2015 (kartlager med 100-årsregn, stationärt flöde).
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring +]

Uppmärksamhetsområde: Lågpunkter,

svämplansanalys, avrinningsvägar, våtmarker och båtnadsområden för diktningensföretag

• Riktlinjer:

- **Behov av vidare utredning:** Kartan ger endast en fingervisning, noggrannare utredningar behöver göras för att fastställa huruvida översvämningsrisk föreligger. Den information som finns i kartan är inte sällan automatiskt framtagna på förenklade grunder. Områdena är just uppmärksamhetsområden som kräver extra försiktighet och eventuellt vidare utredning.
- **Byggnadens antagna livslängd:** Nya byggnaders eller andra anläggningars antagna livslängd behöver alltid tas med i bedömningen av hur lämplig en plats är för ny bebyggelse. En bedömning av översvämningsrisken behöver göras i varje enskilt fall. Alla nya byggnader och andra anläggningar (inklusive vägar) ska säkras mot ett 100-årsregn med klimatfaktor. Ifall översvämningsrisk kan anses föreligga behöver en ny- eller tillbyggnation föregås av en utredning, det gäller även för komplementbyggnader.
- **Andelen hårdgjord yta:** Hårdgjorda ytor ska alltid begränsas inom områden där översvämningsrisk kan anses föreligga.
- **Risken för ras, skred och/eller erosion:** En ökad översvämningsrisk medför även en generellt högre risk för ras, skred och/eller erosion, ifall sådana förutsättningar finns.

- **Faktorer som kan öka risken för översvämnning:** Översvämningsrisken vid ett lågpunktsområde inom diktningensföretag, samt eventuellt vid en korsande ytavrinning inom ett båtnadsområde för ett diktningensföretag, är generellt sett extra hög. Här ska alltid stor försiktighet råda. Hur stor tillrinning som sker till lågpunkten är avgörande, både för översvämningsrisken och för områdets potentiella ekosystemtjänster. Se kartlager med "Flödeslinjer" från Länsstyrelsen Skåne i kartans lagerlista.
- **Områden som inte har karterats:** Områden utanför karterade lager kan också ligga i riskzonen för översvämnning. Faktorer som kan öka risken för översvämnning är till exempel hög grundvattennivå, bristfällig infiltrationsförmåga i marken, samt att området ligger i en naturlig lågpunkt eller i vägen för korsande avrinningsvägar.
- **Underliggande kartläggning:**
  - Kartlager med "Lågpunkter", "Svämplansanalys Buffert 1,5 meter i höjled", "Svämplansanalys Buffert 2,5 meter i höjled" och "Ytavrinning" (Länsstyrelsen Skåne), våtmarker (Lantmäteriet), och uppgifter om diktningensföretag (Länsstyrelsen Skåne och Lantmäteriet). Använd lagerlistan för att tända lagret "Ytavrinning".
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring +]

Uppmärksamhetsområde: Ras, skred och erosion

- **Riktlinjer:**
  - **Behov av vidare utredning:** Förutom karteringen över riskområdet i Fyledalsänkan och rapporten från Markera Mark Göteborg AB, se nedan, baseras uppmärksamhetsområdena i kartan på SGU:s och Skogsstyrelsens data. Sådana data ger endast en fingervisning, så noggrannare utredningar behöver göras för att fastställa huruvida risk för ras och/eller erosion föreligger.
  - **Byggnadens antagna livslängd:** Nya byggnaders eller andra anläggningars antagna livslängd behöver alltså tas med i bedömningen av hur lämplig en plats är för ny bebyggelse. En bedömning av rasrisk behöver göras i varje enskilt fall. I samband med planläggning ska en detaljerad bedömning utföras för det aktuella området. Vid markanvändning i anslutning till vatten bör nuvarande och framtida risker för stranderosion beaktas. En ökad översvämningssrisk medför generellt en högre risk för ras, skred och/eller erosion, ifall sådana förutsättningar finns.
  - **Områden som inte har karterats:** Observera att även områden utanför karterade lager kan ligga inom riskområden för ras och/eller skred.
  - **Önskvärd förvaltning:** Ifall ett område ligger inom riskzon för ras och/eller skred behöver skogsavverkning antingen undvikas eller utföras med mycket stor försiktighet, i de fall det innebär ökade risker för närliggande byggnader.

- **Utredning om risken för ras, skred och erosion i kommunen:**

- Inom ramen för Översiktsplan 2040 har Markera Mark Göteborg AB genom Radar Arkitektur och Planering studerat risker som är kopplade till ras, skred och erosion inom befintlig bebyggd miljö. Utredningen ligger på en mycket översiktlig nivå. Uppdraget omfattar inga detaljstudier av utpekade områden eller någon typ av överslagsberäkningar. Inga platsbesök har heller utförts. Slutsatser och rekommendationer bygger på digitalt kartunderlag. Nedanstående områdesbeskrivningar och -bedömningar är hämtade direkt från rapporten "Sjöbo kommun – Översiktlig bedömning av ras, skred och erosion".
- **Sammanfattande bedömning:**
  - I kommunen finns inga tidigare skred eller ras dokumenterade, med undantag för ett riskområde i anslutning till täktsjöarna vid en före detta täkt i Fyledalsänkan. Området ligger inom riksintresse för värdefulla ämnen och mineral.
  - Det finns inga kända problemområden för erosion i kommunen. I områden med lätta sandjordar förekommer dock en viss sandflykt i vattendrag. Risken ökar vid ökade vattenflöden. Ökad översvämningssrisk kan därför ge förändrade förutsättningar i framtiden.
  - Överlag bedöms risken för ras, skred och erosion bedöms i nuläget vara låg eller måttlig.

- För att få en mer rättvisande bild bör dock områden eller sträckor med större nivåskillnader och släntlutningar studeras mer i detalj, i första hand genom en okularbesiktning. De sträckor som bör kontrolleras är där släntlutningen är brant, nivåskillnaden mellan krön och vattendrag överstiger cirka tio meter och/eller bebyggelse eller anläggningar finns nära släntkrön. Om till exempel en modellering visar på ökade vattenflöden eller vattenhastigheter, bör en studie av främst erosionsrisk utföras. Risken för lerskred bedöms som låg eller mycket låg då områden med lera huvudsakligen har små marklutningar. Geotekniskt relaterade risker är snarare förknippade med ras i branta eller underminerade slänter och strandbrinkar. Risken ökar avsevärt om skog avverkas eller om vegetationen inte längre kan hantera höga flöden. Risken för ras i moränslänter ökar även i ett scenario med ökande nederbördsmängder.
  - **Områdesvisa bedömningar:**
    - **Sjöbo, Omma-Åsum:** Risken för skred eller ras bedöms i nuläget som måttlig med hänsyn till förekommande jordlager och det faktum att slänterna är täckta av vegetation. Lokalt är dock slänterna mycket branta.
    - **Sjöbo Ora-Fyledalen:** Risken för skred eller ras bedöms i nuläget som måttlig med hänsyn till förekommande jordlager och det faktum att slänterna är täckta av vegetation. Större nederbördsmängder kan medföra att jordlagren
- blir vattenmättade i större utsträckning, främst i mindre genomsläpplig jord såsom morän. Detta medför att ras- och erosionsrisken kan öka i brantare partier av sluttningarna.
- **Vollsjö:** Risken för skred eller ras bedöms i nuläget som liten med hänsyn till förekommande jordlaget och det faktum att slänterna är täckta av vegetation. Större nederbördsmängder kan medföra att jordlagren blir vattenmättade i större utsträckning, främst i mindre genomsläpplig jord såsom morän. Detta medför att ras- och erosionsrisken kan öka i brantare partier av sluttningarna.
  - **Lövestad:** Ingen risk för skred eller ras bedöms föreligga.
  - **Lien-Bellinga:** Risken för skred eller ras bedöms i nuläget som liten med hänsyn till förekommande jordlaget och det faktum att slänterna är täckta av vegetation. Större nederbördsmängder kan medföra att jordlagren blir vattenmättade i större utsträckning, främst i mindre genomsläpplig jord såsom morän. Detta medför att ras- och erosionsrisken kan öka i brantare partier av sluttningarna.
  - **Ramnakullen:** Risken för skred eller ras bedöms i nuläget som liten med hänsyn till förekommande jordlager och jorddjup och det faktum att slänterna är täckta av vegetation. Ett större flöde i bäckarna kan medföra ökad risk för erosion. Större nederbördsmängder kan även medföra att jordlagren blir vattenmättade i

större utsträckning, främst i mindre genomsläpplig jord såsom morän. Detta medför att ras- och erosionsrisken lokalt kan öka i brantare partier av sluttningarna.

- **Stora Rödde-Östarp:** Risken för skred eller ras bedöms i nuläget som liten med hänsyn till förekommande jordlager och det faktum att slänterna är täckta av vegetation. Dock är avstånden mellan bäckravinerna och gator och fastigheter relativt små. Ett större flöde i bäckarna kan medföra ökad risk för erosion. Större nederbörds mängder kan även medföra att jordlagren blir vattenmättade i större utsträckning, främst i mindre genomsläpplig jord såsom morän. Detta medför att ras- och erosionsrisken kan öka i partier av sluttningarna.
- **Harlösa-Hjälmaröd-Övedskloster:** Risken för skred eller ras bedöms i nuläget som måttlig med hänsyn till förekommande jordlager och det faktum att slänterna är täckta av vegetation. Ett större flöde i bäckarna kan medföra ökad risk för erosion. Större nederbörds mängder kan även medföra att jordlagren blir vattenmättade i större utsträckning, främst i mindre genomsläpplig jord såsom morän. Detta medför att ras- och erosionsrisken kan öka i partier av sluttningarna.

- **Fränninge:** Risken för skred eller ras bedöms i nuläget som liten med hänsyn till förekommande jordlager och det faktum att slänterna är täckta av vegetation. Lokalt har

dock Vollsjöbäcken en meander som ligger nära en högre del av ravinslätten. Ett större flöde i bäckarna kan medföra ökad risk för erosion. Större nederbörds mängder kan även medföra att jordlagren blir vattenmättade i större utsträckning, främst i mindre genomsläpplig jord såsom morän. Detta medför att ras- och erosionsrisken kan öka i partier av sluttningarna, främst där ån ligger nära branta sluttningar.

- **Underliggande kartläggning:** Observerat riskområde vid Fyledalssänkan (Sjöbo kommun), "Sjöbo kommun – Översiktlig bedömning av ras, skred och erosion" (2021, Markera Mark Göteborg AB), "Förutsättningar för ras och skred i finkornig jordart" (SGU), "Jordskred och raviner" (SGU), "Översiktlig kartering över områden där skogsbruk och exploatering kan orsaka erosion, ras och slamströmmar" (Skogsstyrelsen) och "Stränders jordart och eroderbarhet" (kategorierna "viss eroderbarhet" och "potentiellt hög eroderbarhet") (SGU).
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring +]

☐ Uppmärksamhetsområde: Radonriskområde

- **Riktlinjer:**
- **Radonprogram:** Vid planering och bygglovshandtering ska angivna rutiner i kommunens radonprogram (2006) följas för hantering av radon.
- **Vidare vägledning:** Inom karterat område kan kommunens invånare också höra av sig till miljöenheten i Sjöbo kommun för att få hjälp med att utföra en radonmätning.
- **Underliggande kartläggning:** "Radonprogram för Sjöbo kommun" (2006).
- **Tidshorisont:** -
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Fördjupning: Vollsjö och Lövestad

Läsanvisning

Avsnittet anger områdesspecifika riktlinjer för mark- och vattenanvändning i serviceorterna Vollsjö och Lövestad (i Sjöbo tätort och Blentarp fortsätter fördjupade översiktsplaner att gälla parallellt med översiktsplan 2040). Mark- och vattenanvändningskartan visar önskvärd markanvändning i Vollsjö och Lövestad 2040, och klargör vad som gäller vid exploatering och förvaltning. Riktlinjerna gäller tillsammans med "Generella riktlinjer för ny-, om- och tillbyggnad".

Konsekvensbedömning

Effekter och konsekvenser av kommunens ställningstaganden bedöms utifrån följande temaområden:

- Attraktivitet, hälsa och välbefinnande
- Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre)
- Resurshushållning
- Klimatpåverkan
- Ekosystem och biologisk mångfald
- Klimatsäkring

Konsekvenserna i det här avsnittet har bedömts mot ett det nollalternativ som finns beskrivet under "Konsekvenser: Miljökvalitetsnormer", det vill säga befintlig planläggning. I fallen med pågående användning har konsekvenserna bedömts med riktlinjerna som grund, det vill säga för att se vilka konsekvenser de nya riktlinjerna kan anses få i jämförelse med att det, som före översiktsplanens antagande, inte finns några riktlinjer. Under "Konsekvenser" i översiktsplanen finns också en samlad bedömning av översiktsplanens konsekvenser. De konsekvenser som berör barn och unga finns även samlade i en separat barnkonsekvensanalys.

Gemensamma riktlinjer

I Södra mellanbygden finns en högre andel egenföretagare än i Vombsjösånskan, vilket har påverkat arbetet med markanvändningen i orterna Vollsjö och Lövestad. Här erbjuds en flexibla markanvändning med möjlighet till bostad med tillhörande icke-störande verksamhet på lämpliga platser. Det ska finnas god tillgång till

olika tomtstorlekar, för att tillmötesgå medborgares olika behov och önskemål.

För de som vill bo och verka på samma adress, men inte avser bedriva en yrkande verksamhet, är bokal ett alternativ, i de centrala delarna av båda byarna. En bokal ligger ofta vid huvudgatan eller ett centralt stråk i byn, och har en lokal för en mindre verksamhet på bottenplan, gärna med skyltfönster utåt gatan, och en boendedel på övre plan och/eller bakom verksamhetslokalen.

Vidare ger översiktsplanen goda förutsättningar för att bättre förse båda orterna med ett brett utbud av boendetyper och boendeformer. Byns invånare, till exempel unga eller äldre, ska inte behöva flytta till centralorten endast för att det inte finns mindre lägenheter att hyra eller små bostadsrätter eller radhus att köpa i respektive ort. Med detta förslag till markanvändning vill kommunen underlätta för människor i alla åldrar att antingen kunna stanna kvar eller att flytta runt inom Sjöbo kommun, genom att tillhandahålla ett jämnt utbud av olika bostadstyper överallt.

I samband med detaljplanering av nya utbyggnadsområden och förtätningar i Lövestad och Vollsjö, är det viktigt att i ett tidigt skede undersöka VA-anslutningar och försörjningskapacitet till den nya bebyggelsen.

I all nyproduktion främjar Sjöbo kommun hållbart byggande, genom att uppmuntra till nya och innovativa lösningar inom byggandet. Kommunen eftersträvar miljösmart boende med väl genomtänkt utformning, god design, ny teknik och klimatsmarta byggmaterialval.

Byggnadsbeståndet i Vollsjö och Lövestad är äldre än byggnadsbeståndet i Sjöbo tätort och i Blentarp. De äldsta byggnaderna

i Vollsjö och Lövestad är också oftast i bättre bevarat originalskick än i Sjöbo tätort och i Blentarp. Därför har en kulturmiljöhistorisk inventering av båda dessa byar gjorts. Båda byarna är i sin helhet tillsammans med den gamla banvallen redan karterade i det regionala kulturmiljöprogrammet. I markanvändningskartorna till de båda byarna har inventeringarna lagts in och ett kulturhistoriskt värdefullt stråk har markerats ut i respektive by. Dessa stråk är dragna runt de centrala delarna av byn, längs huvudgatan och ut längs rekreativstråket "den gamla banvallen". Det är här; i hjärtat av byn, som flest människor rör sig och det är därför här som det bedömts som absolut viktigast att respektera den befintliga bebyggelsens kulturhistoriska karaktär vid framtida bygglovsgivning, ombyggnation och renovering av fasader och tak, fram tills att ett mer omfattande nytt bevarandeprogram är framtaget.

Teknisk försörjning

Dricksvatten och avloppsvatten

Översiktsplanen föreslår en förtätning av bostäder, i vissa fall kopplat till verksamheter, i tätorterna Vollsjö och Lövestad. I Sjöbo tätort och Blentarp fortsätter fördjupade översiktsplaner att gälla parallellt, vilket gör att översiktsplanen inte omfattar de orterna. Översiktsplanen föreslår också att vissa detaljplaner med bostadsrätter upphävs, vilket minskar den totala bostadsökningen i de båda orterna. Likväl blir det en utökning jämfört med dagens bostads- och verksamhetsbestånd. För att en sådan utökning ska vara möjlig krävs stora investeringar i VA-anläggningarna.

Arbetet med att komma till rätta med kapacitetsproblemet i VA-anläggningarna är komplext och tar ofta lång tid. Omfattande utredningsarbete och kostsamma och tidskrävande åtgärder kan ofta behövas för att öka kapaciteten. Därför är det viktigt att VA-

huvudmannen involveras tidigt i planarbetet. Att vidta åtgärder enligt gällande VA-plan är en förutsättning för att en bebyggelseutveckling ska kunna ske.

Dagvatten

Både Vollsjö-Fränninge och Lövestad har verksamhetsområde för dagvatten. Vid utökad bebyggelse i Vollsjö och Lövestad krävs hantering av den dagvattenproblematik som kommer med utökade hårdgjorda ytor; antingen i befintliga dagledningar om de räcker till, eller med nya ledningar. Om dagvattnet släpps i ett dikningsföretag måste antingen en överenskommelse om dagvattnet slutas eller dikningsföretaget omprövas.

Klimatanpassningsområden har säkrats i markanvändningen för båda orterna, på kommunal mark. Dessa vegetationsbeklädda ytor, ofta belägna i en sänka, fungerar i dag som naturliga dagvattenuppsamlings- och infiltrationsbäddar för regnvatten och avrinning.

Vollsjö

Generella riktlinjer

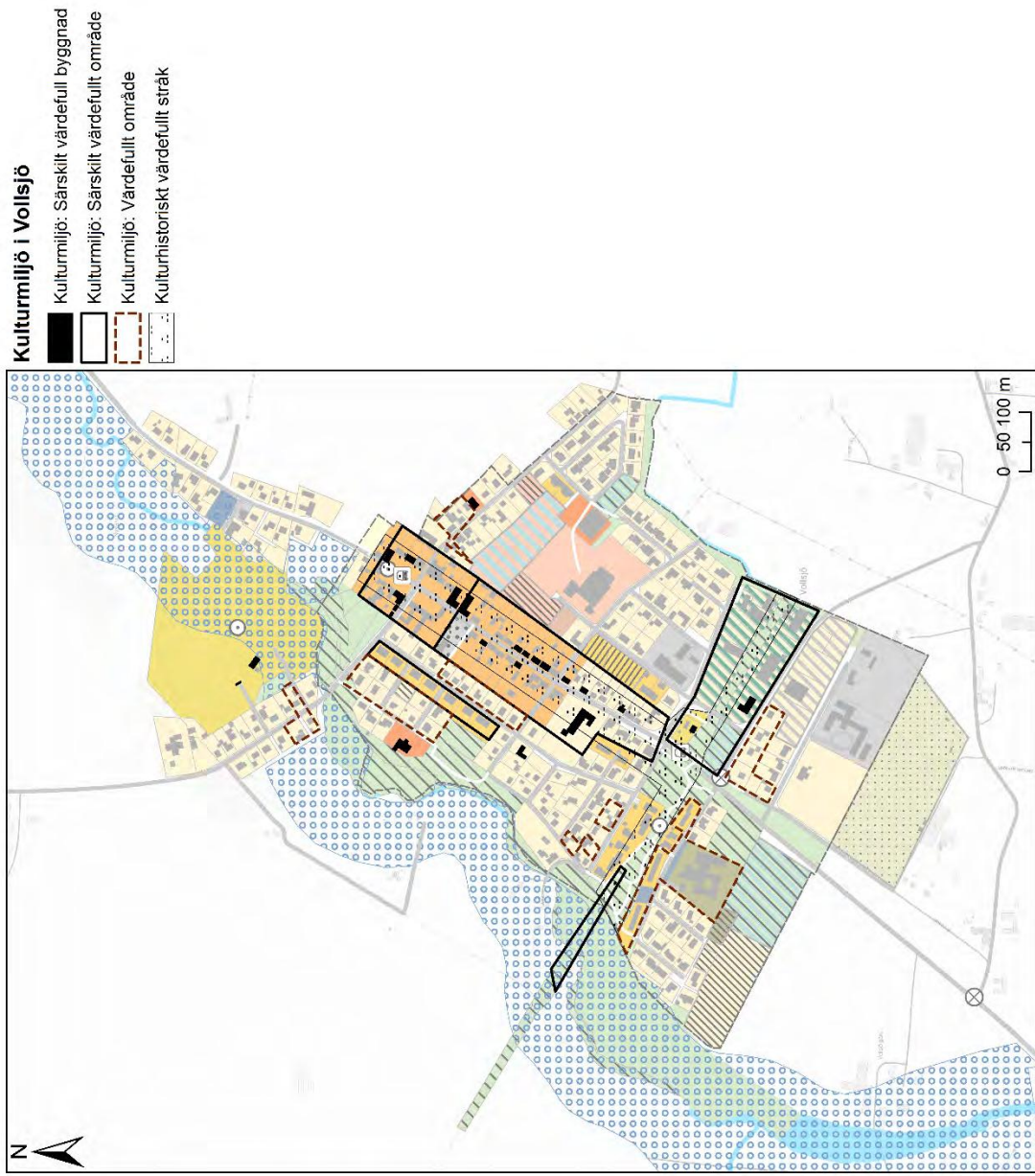
- Effektivisera användandet av redan exploaterad, central mark.
- Komplettera bostadsbebyggelsen med boendetyper som det inte finns mycket av i dag: små flerbostadshus och radhus. Planberedskapen för småhustomter anses vara god.
- Skydda och informera om kulturhistoriskt värdefulla miljöer och byggnader, i enlighet med den bebyggelseinventering som har gjorts. Upprätta en ny bevarandeplan för Vollsjö.
- Utveckla kommunikationerna till Sjöbo och mellan byarna genom att:

- Verka för att anlägga fler cykelvägar, med en första etapp från torget i Vollsjö, genom tätorten till Vollsjö by, och därefter mellan Vollsjö och Sjöbo tätort.
- Vissa sträckor av den gamla banvallen används i dag som ett gång- och rekreationsstråk. Detta stråk får gärna förstärkas genom orten och i dess ytterkanter.
- Verka för att förbättra kollektivtrafikförbindelserna med främst Sjöbo tätort.
- Busshållplatserna är viktiga kommunikationsnoder i byn, och hänsyn ska tas till dessa så att erforderliga ytor för kollektivtrafiken inte inskränks vid framtida planering.
- Genomför en översyn av ortens gång- och cykelvägnät, med fokus på ”säkra skolvägar”-analys och utvecklade gång- och cykelpassager för barn, unga och oskyddade trafikanter.
- Möjliggör ridleder och ridslingor i anslutning till Vollsjö med omnejd, förlagsvis på delar av gamla banvallen, i dialog med byalag, intresserade markägare och hästnäringen på orten.
- Utveckla nya gångvägar längs med Vollsjö-ån, samt mellan ”Gröningen” och banvallen i öst. Detta skulle skapa ett större sammanhängande promenadstråk och stärka kopplingen till naturen.
  - Tillgängliggör och länka samman blå- och grönstruktur genom att:
  - Förstärka naturupplevelsen kring Vollsjö-ån genom att tillgängliggöra ån i större utsträckning och länka samman de olika platserna genom ett rekreationsstråk.
  - Plantera nya träd vid en framtida upprustning av torget i Vollsjö.

- Öka användningen av träd och växtlighet i den offentliga miljön. Det stärker förutsättningarna för välgörande ekosystemtjänster. Plantering av ny grönstruktur bör bidra till att stärka de gröna sambanden i tätorten.
- I det fall industrimarken vid gamla spårområdet i framtiden utvecklas, finns goda möjligheter att integrera en grön koppling som binder samman de båda delarna av banvallen.
- Rusta upp och aktivera Vollsjö's viktiga mötesplatser genom att:
  - Försköna torget med punktinsatser och ge det ett bredare användningsområde med utökade vistelseytor.
  - Utveckla Gröningen ytterligare, och eventuellt göra platsen till en del av ett längre rekreations- och aktivitetsstråk.
  - Idrottsplatsen är en viktig plats för bygdens föreningsliv med en omfattande ungdomsverksamhet, varför denna plats också bör prioriteras när satsningar ska göras på orten.
- Genomföra nödvändiga investeringar i kommunalt vatten och avlopp genom:
  - Utredning av felkopplade fastigheter och sanering av dag- och dräneringsvatten från befintliga spillvattenledningar i hela Vollsjö-Fränninge.
  - En utredning av eventuella otäta befintliga kommunala spillvattenledningar, samt renovering av dem eller omläggning med större dimension.
  - Uppdimensionering av pumpstationer och eventuellt tryckavloppsledningar.
  - Nytt tillstånd till avloppsreningsverket i Sjöbo, som inte är dimensionerat för mycket mer utbyggnad.
  - Trolig uppdimensionering av dricksvattenledningarna från Sjöbo vattenverk till Vollsjö-Fränninge.
  - Utbyggnad av Sjöbo vattenverk för att kunna producera mer dricksvatten.

Kulturmiljö i Vollsjö

Figur 121. Mark- och vattenanvändningskarta för Vollsjö: Kulturmiljö.

■ Särskilt värdefull byggnad

- **Intresseyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Värdefull kulturmiljö.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Syfte:** Bibehållna kulturmiljövärden.
- **Riktlinjer:**
  - För dessa byggnader ska förvarnskningsförbudet gälla i enlighet med PBL 8 kap. 13 §: En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvarnskas. Observera att PBL 8 kap. 13 § också kan gälla för andra byggnader. Förbudet kan gälla även om ingenting har angetts i detaljplanen.
  - Kommunen är positiv till skydd, restaurering och nyanvändning av värdefulla kulturhistoriska byggnader så länge det sker på ett respektfullt sätt.
  - Vid detaljplaneläggning ska planbestämmelsen q övervägas.
- **Pågående/utvecklade/ändrade användning:** -
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Bebyggelseinventering i Vollsjö, 2021 (God Bostad Kulturmiljökonsult). Inventeringen innehåller information om bebyggelseområdet, inklusive värdefulla karaktärsdrag.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

□ Särskilt värdefullt bebyggelseområde

- **Intresseyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Värdefull kulturmiljö.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Syfte:** Bibehållna kulturmiljövärden.
- **Riktlinjer:**
  - Vid bygglovsprövning och detaljplanering behöver mycket stor hänsyn tas till områdets kulturhistoriska karaktär.
  - Kommunen är positiv till skydd, restaurering och nyanvändning av värdefulla kulturhistoriska byggnader så länge det sker på ett respektfullt sätt.
  - Vid detaljplaneläggning inom området ska planbestämmelsen q övervägas.
- **Pågående/utvecklade/ändrade användning:** -
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Bebyggelseinventering i Vollsjö, 2021 (God Bostad Kulturmiljökonsult). Inventeringen innehåller information om bebyggelseområdet, inklusive värdefulla karaktärsdrag.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Värdefullt bebyggelseområde

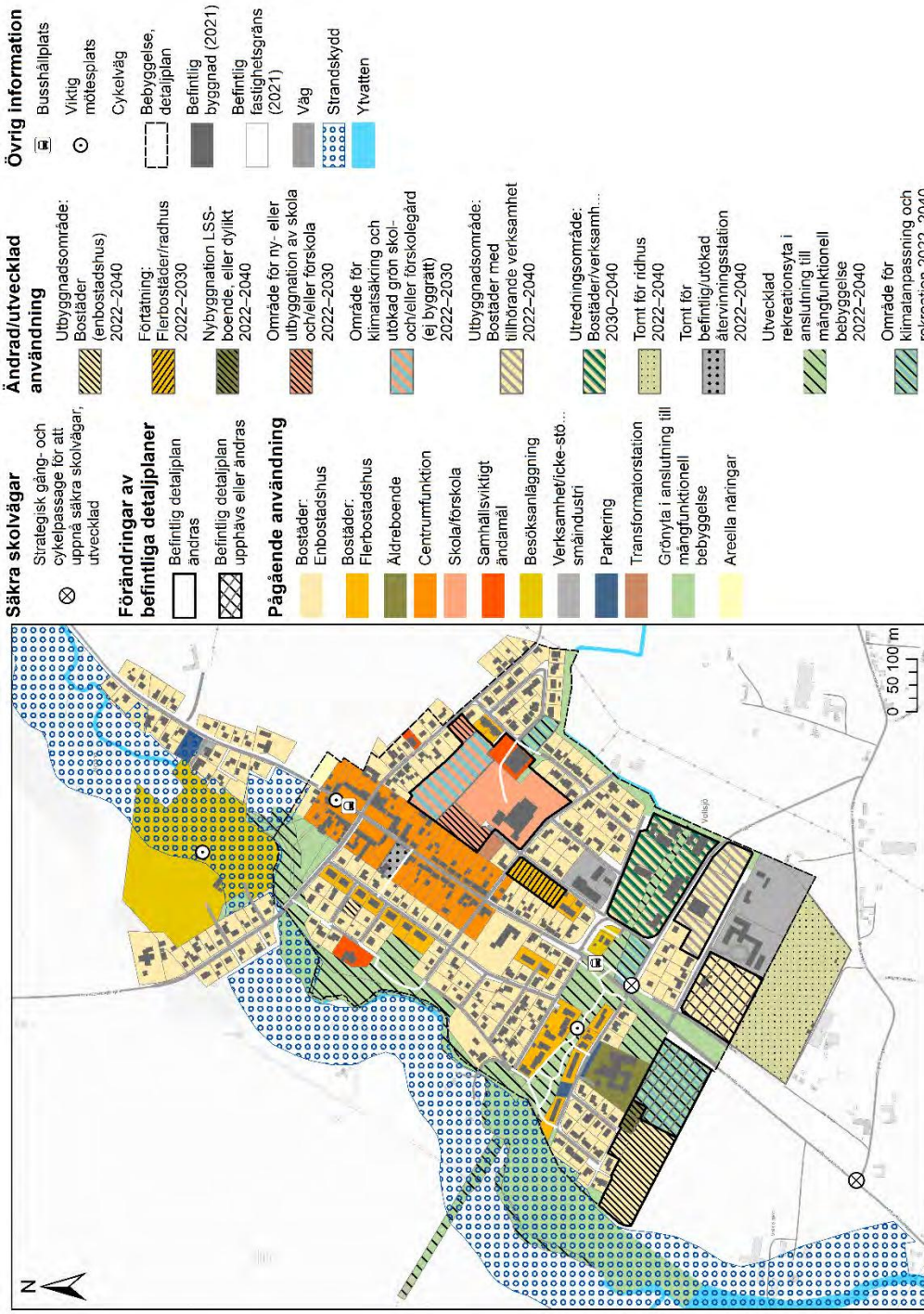
Kulturhistoriskt värdefullt stråk

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Värdefull kulturmiljö.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Syfte:** Bibehållna kulturmiljövärden.
- **Riktlinjer:**
  - Vid bygglovsprövning och detaljplanering behöver stor hänsyn tas till områdets kulturhistoriska karaktär.
  - Kommunen är positiv till skydd, restaurering och nyanvändning av värdefulla kulturhistoriska byggnader så länge det sker på ett respektfullt sätt.
  - Vid detaljplaneläggning inom området ska planbestämmelsen k övervägas.
- **Pågående/utvecklad/ändrad användning:** -
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Bebyggelseinventering i Vollsjö, 2021 (God Bostad Kulturmiljökonsult). Inventeringen innehåller information om bebyggelseområdet, inklusive värdefulla karaktärsdrag.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Värdefull kulturmiljö.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Syfte:** Bibehållna kulturmiljövärden.
- **Riktlinjer:**
  - Vid bygglovsprövning och detaljplanering behöver hänsyn tas till områdets kulturhistoriska karaktär.
  - Kommunen är positiv till skydd, restaurering och nyanvändning av värdefulla kulturhistoriska byggnader så länge det sker på ett respektfullt sätt.
  - Vid detaljplaneläggning inom det kulturhistoriskt värdefulla stråket ska planbestämmelsen k övervägas.
- **Pågående/utvecklad/ändrad användning:** -
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Bebyggelseinventering i Vollsjö, 2021 (God Bostad Kulturmiljökonsult) och ortsanalys för Vollsjö (Sjöbo kommun, 2018).
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Vollsjö: Mark- och vattenanvändningskarta

Figur 122. Mark- och vattenanvändningskarta för Vollsjö.

Ändrad/utvecklad användning i Vollsjö

✘ Strategisk gång- och cykelpassage att utveckla som en del av arbetet med att uppnå säkra skolvägar

- **Intressesyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlaget i anslutning.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Utvecklad.
- **Riktlinjer:**
  - På markerade platser finns behovet av att utreda och anordna säkra passager för oskyddade trafikanter över eller under respektive väg.
  - Passagera och korsningspunkterna är en del av viktiga ”säkra skolvägar-stråk”, där många barn och unga färdas till fots eller på cykel till och från skola. Dessa punkter bedöms vara av strategisk vikt för att öka andelen gång- och cykeltrafik i kommunen, för att öka trafiksäkerheten för bland annat barn och unga och för att arbeta för ett minskat bilberoende. Sjöbo kommun äger inte ensam frågan utan samverkan med Trafikverket behövs.

- **Kartläggning/ grund för intresseprioritering:** Information om busshållplatser och gång- och cykelvägar.
- **Tidshorisont:** 2022–2040.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning +] [Klimatpåverkan +] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring =]

Utbyggnadsområde: Bostäder (enbostadshus)

- **Intressesyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Bostäder.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Ändrad.
- **Riktlinjer:**
  - Område främst för småhusomster. 1,5-planhus lämpligt. Varierande tomtstorlekar kommer att erbjudas.
  - Hög exploatering ej lämpligt här med hänsyn till närheten till Vollsjöån. Vid detaljplanläggning ska hänsyn tas till områdets närhet till strandskyddet.
  - Undvik stora schaktningar vid exploatering.
  - Tomtstorlek enligt detaljplan ska följas. Inköp av två intilliggande fastigheter innebär rätten till två separata byggrätter, men inte rätten till en sammanslagning med en dubbel så stor huvudbyggnad.
  - Dagvattenomhändertagande inom egna fastigheten.
  - Vid behov och för att säkra minimal påverkan på intilliggande vattendrag kan avrinning från skyfall avledas österut till det angränsande klimatanpassningsområdet eller den befintliga naturliga dagvattenuppsamlingen.
  - Vid detaljplanering av och bygglovshandtering i utbyggnadsområdet, ska hänsyn tas till eventuella risker för ras, skred eller erosion, samt det angränsande strandskyddet, på grund av närheten till Vollsjöån.
- **Tidshorisont:** 2022–2040.

- **Pågående/utvecklade/ändrade användning:** Befintligt detaljplanlagt mark för bostäder (enbostadshus). Marken ej exploaterade i dag. Detaljplaneändring krävs, med omstrukturering av tomterna och ändrad trafikmatning. Det befintliga detaljplaneområdet för bostäder halveras, på grund av upphävande av den östra delen av det detaljplanlagda området, med hänsyn till lägpunkt, högt vattenstånd och anläggning av klimatanpassningsområde.
- **Konsekvenser:**
  - **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**
    - Det framtida utbyggnadsområdet har goda rekreativmöjligheter med dess geografiska läge nära Vollsjön, vilket bör ge goda konsekvenser för folkhälsan.
    - Utbyggnadsområdet ligger lugnt och tryggt placerat, med stora lektyr i närheten, i form av rekreativstråket längs med ån.
  - **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**
    - Gång- och cykelstråken till det nya området behöver förbättras för att öka möjligheterna för säkra skolvägar.
    - Gröningen med dess lekplats, samt busshållplatsen, ligger inom bra gång- och cykelavstånd för barn och unga.
  - **Resurshushållning:** =
  - **Klimatpåverkan:** =
  - **Ekosystem och biologisk mångfald** och **Klimatsäkring:**

- I björkdungen på kullen sparas så mycket som möjligt med funktionen trädridå, vindfångare, vattenreglerare, svalka och rekreation.
- Kommunalt VA är utbyggt i området så inga enskilda avlopp tillkommer som riskerar att ha negativ inverkan på miljökvalitetsnormerna och den tjockskaliga målarmusslan i Vollsjö å.
- Andelen hårdgjord yta i samband med exploatering minskar jämfört med befintlig planläggning, eftersom detaljplaneområdet halveras till storleken. Därmed minskar dagvattenavtinningen från området. Dagvatten ska tas omhand lokalt, vilket även det innebär mindre dagvatten från området jämfört med befintlig planläggning. En minskad dagvattenavtinning innebär mindre belastning på avloppssystem och/eller mottagande vattenförekomster med avseende på vattenvolymer och föroreningar. Det innebär även att grundvattenbildningen lokalt blir större.
- En ny detaljplaneläggning av området skulle få positiva konsekvenser för klimatsäkring, med möjlighet till reglering av de hårdgjorda ytorna, minskat antal tomter, samt säkring av det gränsande klimatanpassningsområdet.
- **Genomförande:**
  - Detaljplaneändring behövs. Marken är kommunägd vilket innebär en framtida kostnad för ny detaljplan för Sjöbo kommun.

- Vid utbyggnad av området behövs gator och gatubelysning, vilket innebär en kostnad för huvudmannen.

Förtätning: Flerbostäder/radhus

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Bostäder.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Ändrad.
- **Riktlinjer:**
  - Område lämpligt för förtätning med radhus alternativt små flerbostadshus. Max två våningar. Passande fasadmateriäl är tegel, puts eller trä.
  - Undvik stora schaktningar vid exploatering. Vid bygglovgivning ska byggnationen anpassas efter de rådande nivåskillnaderna och efter tomtens förutsättningar.
  - Omhändertagande av dagvatten inom egna fastigheten.
  - I det norra förtätningsområdet väster om skolan, ska möjligheten till samutnyttjande av den befintliga parkeringen utredas – för skola dagtid och för boende nattetid.

- **Tidshorisont:** 2022–2030.
- **Pågående/utvecklade/ändrad användning:** Marken är ej exploaterade, och båda ytorna är vid den här översiktsplanens upprättande gräsytor. Det norra förtätningsområdet vid skolan är planlagt som park eller plantering, så detaljplaneändring krävs för att möjliggöra bostäder. Det södra förtätningsområdet berörs i dagsläget av två olika detaljplaner. Två tredjedelar av

området är befintligt detaljplanlagt mark för bostäder, fristående eller koppade, max en våning. Den översta delen av området är planlagt för bostadsändamål, max två våningar, men har en stor andel prickmark som gör byggrätten snäv och svår att bebygga. För att kunna nyttja det södra förtätningsområdets fulla potential rekommenderas att en ny detaljplan upprättas.

- **Konsekvenser:**
  - **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**
    - Ökad trygghetskänsla om bebyggelsen i kvarteret fylls på. Det ger medborgarna ett större val av olika boendetyper och skapar en mer varierad demografi i området.
  - **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**
    - Förtätningsområdena ligger centralt placerade, med förskola och skola i omedelbar närhet, vilket gör att skolvägarna för barnen blir korta och säkra.
    - Båda områdena har lek- och vistelseytor i närheten, i form av skolan, klimatanpassningsområdet (parkmark), och grönområdet Gröningen med dess lekplats.
    - Busshållplats finns inom bra gång- och cykelavstånd.
  - **Resurshushållning:**
    - Resurshushållning av mark i och med förtätning.
  - **Klimatpåverkan:**

- Negativ klimatpåverkan i och med ökad biltrafik i området. Å andra sidan god närhet till busshållplats. Förtätningsområdenas placering med närheten till skola är positiv i och med att bil inte behövs vid hämtning och lämning.
- **Ekosystem och biologisk mångfald** och **Klimatsäkring:**
  - Andelen hårdjord yta i samband med exploatering ökar jämfört med befintlig planläggning, eftersom det norra utbyggnadsområdet ändras från grönområde till bostadsområde. Dagvatten ska tas omhand lokalt, vilket innebär mindre dagvattenbelastning från det södra bostadsområdet jämfört med befintlig planläggning.
  - Den naturliga lutningen på tomterna, och hur de ligger i landskapet, ska respekteras vid utformningen av de nya byggnaderna. På detta sätt minskas miljökonsekvenserna såsom stora schaktningar och stora synliga ingrepp i närlandskapet.
- **Genomförande:**
  - Detaljplaneändringar behövs. Det norra förtätningsområdet är kommunägd mark vilket innebär en framtida kostnad för ny detaljplan för Sjöbo kommun.
  - Vid utbyggnad av området behövs inga bilgator, utan den befintliga infrastrukturen kan

användas, vilket endast innebär små kostnader för huvudmannen.

- Det södra området är redan i dag planlagt för bostäder, men byggrätten är fragmenterad. Marken är privatägd.

■ Nybyggnation LSS-boende, eller dylikt

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Bostäder.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Ändrad.
- **Riktlinjer:**
  - Området är lämpligt för förtätning med ett gruppboende – ett så kallat LSS-boende (bostad med särskild service för vuxna enligt lagen [1993:387] om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS) – eller dylikt.
  - Undvik stora schaktningar vid exploatering. Vid bygglovsgivning ska byggnationen anpassas efter de rådande nivåskillnaderna, och anpassas efter tomtens förutsättningar.
  - Byggnadens karaktär ska knyta an till den befintliga byggnationen i närområdet.
  - Omhändertagande av dagvatten inom egna fastigheten.
  - Utbyggnadsområdet är placerat i anslutning till det befintliga äldreboendet. Möjlighet till samutnyttjande av den befintliga restaurangen kan därmed utredas.
- **Tidshorisont:** 2022–2040.

- **Pågående/utvecklad/ändrad användning:** Marken är ej exploaterad, är i dag en del gräsyta och en del beklädd med unga björkar. I nuläget detaljplanerad mark för bostäder, men detaljplaneändring rekommenderas för att tillskapa en bättre byggrätt.
- **Konsekvenser:**
  - **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**
    - Utbyggnadsområdet ligger nära äldreboendet och befintliga bostäder, vilket ger en trygghetskänsla för de boende i gruppboendet. Närheten till rekreation vid Vollsjö å gynnar folkhälsan.
    - Ökat antal jobbtillfällen inom Vollsjö tätort.
    - **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**
    - Ökade möjligheter för de boende att bo kvar i närheten av föräldrar och anhöriga. Å andra sidan är avståndet till service och utbud av fritidsaktiviteter långt, i jämförelse med en lokaliserad i Sjöbo tätort. Möjligheterna att ta sig dit är också sämre.
    - Byggnation av LSS-boende kan medföra att en del av den befintliga unga björkskogen, som i dagsläget ger en naturligt skuggad plats för lek, försvinner. Å andra sidan har miljön vid ån högre rekreations- och lekvärden än björkdungen, så den sammanlagda konsekvensen för barn och unga bedöms inte bli påtagligt negativ.
  - **Resurshushållning:**
    - Resurshushållning i och med möjlighet till delade faciliteter med befintligt äldreboende.
  - **Klimatpåverkan:**
    - Negativ klimatpåverkan i och med ökad biltrafik i området. Å andra sidan god närhet till busshållplats.
  - **Ekosystem och biologisk mångfald** och **Klimatsäkring:**
    - Andelen hårdjord yta förändras inte jämfört med befintlig planläggning, men dagvatten tas om hand lokalt, vilket innebär en minskad dagvattenbelastning och en större grundvattenbildning.
    - Den naturliga lutningen på tomten och dess läge på en höjd i landskapet, samt de befintliga träden, ska respekteras vid utformningen av den nya byggnaden. På detta sätt minskas miljökonsekvenserna såsom stora schaktningar, nedhuggning av träd och stora synliga ingrepp i landskapet.
  - **Genomförande:**
    - Detaljplaneändring rekommenderas för att genomföra en byggnation av LSS-boende. Marken är kommunägd, vilket innebär en framtida kostnad för ny detaljplan för Sjöbo kommun. Arbetet kan dock med fördel samköras med detaljplanearbete för ett intilliggande småhusområde.
    - Vid utbyggnad av tomten behövs inga bilgator, utan den befintliga infrastrukturen kan

användas, vilket endast innebär små kostnader för huvudmannen. Gång- och cykelkommunikationen i närområdet behöver dock ses över.

Område för ny- eller utbyggnation av skola och/eller förskola

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Skola.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Ändrad.
- **Riktlinjer:**
  - Område lämpligt för utbyggnad av befintlig skola samt ny förskoletomt. Ny förskola föreslås på kommunal mark norr om sporthallen och befintlig skola. Utbyggnad av befintlig skola föreslås ske främst på redan hårdgjord mark, om möjligt på asfalterad yta inom befintlig skoltomt. Vid behov kan området väster om befintlig skoltomt användas, främst den redan hårdgjorda ytan. Befintlig parkeringsyta kan eventuellt flyttas och samordnas på ytan för transformatorstationen söder om befintlig parkering.
  - Vid byggnation i den norra delen av det föreslagna utbyggnadsområdet för skolan ska stora schaktningar undvikas. Vid bygglovsgivning ska byggnationen anpassas efter de rådande nivåskilnaderna, och tomtens förutsättningar.
  - Omhändertagande av dagvatten inom den egna fastigheten, alternativt i det angränsande området för

grön skolgård eller förskolegård. Detta område ligger strategiskt placerat i en sänka mellan den nya förskolan i norr, och den befintliga skolan i söder, och kan med fördel delas in och nyttjas som utökad friyta och grön utemiljö för såväl förskolebarn som skolelever.

- **Tidshorisont:** 2022–2030.
- **Pågående/utvecklade/ändrad användning:** Marken är ej bebyggd. Består i dag till större delen av gräsyta, och viss del befintlig markparkering. Detaljplaneändring krävs för att tillskapa bra byggrätter för skol- eller förskole-ändamål.
- **Konsekvenser:**
  - **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**
    - Den gröna skolgården och utökade friytan för befintliga och framtida skolelever och förskolebarn ger positiva konsekvenser för barnens hälsa och välbefinnande.
    - Ökat antal jobbtillfällen inom Vollsjö tätort.
  - **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**
    - Byggnationen skulle medföra positiva konsekvenser för barn till följd av rymligare friyta och grönare skol- eller förskolegård.
    - Ökade möjligheter för barn och unga att tillbringa hela sin förskole- och skoltid, upp till högstadiet, på samma plats, vilket kan bidra till ökad stabilitet och trygghet.
  - **Resurshushållning:**
    - Ökad resurshushållning i och med möjlighet till delade faciliteter med befintlig skola.
  - **Klimatpåverkan:**

- Negativ klimatpåverkan i och med ökade trafikmängder i området. Å andra sidan god närhet till busshållplats. Områdets centrala placering bör också ge god tillgänglighet för cykel- och gångtrafikanter.
- **Ekosystem och biologisk mångfald** och **Klimatsäkring:**
  - Andelen hårdjord yta i samband med viss exploatering ökar jämfört med befintlig planläggning, eftersom det norra utbyggnadsområdet ändras från grönområde till bostadsområde. Dagvatten ska tas omhand lokalt, vilket innebär mindre dagvattenbelastning från det södra bostadsområdet jämfört med befintlig planläggning.
  - Byggnationen skulle medföra positiva konsekvenser för både ekosystem och klimatsäkring i och med att större delen av skolans utemiljö nu blir grön, vegetationsklädd och infiltrerbar, i motsats till dagens skolgård. De tillkommande hårdjorda ytorna som byggnationen medför i form av takytor och uppfarter medför negativa konsekvenser för klimatsäkringen. Det är oerhört viktigt att den nya delen av skolgården och den nya förskolegården förblir icke-hårdjord mark.
- **Genomförande:**
  - Detaljplaneändring krävs för att genomföra utbyggnaden av befintlig skola samt den nya förskolan. Den befintliga skolan ligger på mark

som ägs av Sjöbohem. Del av det föreslagna utbyggnadsområdet för skolan (parkeringen) ägs av Sjöbohem. Resten är kommunägd mark.

Område för klimatsäkring och utökad grön skol- och/eller förskolegård (ej bygggrätt)

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategorier:** Klimatsäkring, skola.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Ändrad.
- **Riktlinjer:**
  - Grönområde lämpligt för utökande av friytan för barnen i den befintliga skolan och för framtida förskolebarn norr om området. Marken är ej lämplig för exploatering eller hårdgörande av ytor, på grund av naturlig lågpunkt, så vattenansamling i den lägsta delen av sänkan kan ske vid mycket nederbörd. Att säkra detta område och dess infiltrationskapacitet fungerar i praktiken även som en back-up för omkringliggande fastigheters omhändertagande av dagvatten. Att samnyttja ytan till att även fungera som en grön och sval skolgård och förskolegård till barnen hade varit mycket värdefullt. När den intilliggande skolan byggs ut kommer behovet av ökad friyta och goda utemiljöer för barnen att bli ännu viktigare. Området har en naturlig sänka centralt i området, som löper i öst-västlig riktning. Denna sänka kan med fördel planteras med träd, som har en stor uppsugande förmåga, och/eller

tåliga växter, som passar för just den platsens förutsättningar. Grönska har även en förskönande effekt i närmiljön och trädplantering skulle bidra med naturlig skugga till framförallt barnen.

- **Tidshorisont:** 2022–2030.
- **Pågående/utvecklade/ändrade användning:** Marken är kommunägd och i nuläget planlagd för allmänplatsmark – park. Marken består av en gräsbevuxen yta.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** En klimatsäkringsanalys gjord efter manuell kartering utifrån förutsättningarna på den specifika platsen vid översiktliga inventeringar av orten, samt med hjälp av en kartläggning utförd av Sweco (kartlager med 100-årsregn, stationärt flöde), kartlager med lägpunkter och ytavrinning (Länsstyrelsen Skåne), och dikningsföretag (Länsstyrelsen Skåne och Lantmäteriet).
- **Konsekvenser:**
  - **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:** =
  - **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**
    - Den gröna skolgården och utökade friytan för nuvarande och framtida skolelever och förskolebarn ger positiva konsekvenser för barnens hälsa och välbefinnande. Utvecklingen ger även positiva konsekvenser för barn till följd av rymligare friyta och grönnare skolgård.
  - **Resurshushållning:**
    - Resurshushållning i och med samnyttjande med klimatanpassningsområde.
  - **Klimatpåverkan:** =

- **Ekosystem och biologisk mångfald och Klimatsäkring:**

- Områdena fungerar delvis som naturliga dagvattendammar, vilket betyder att de vid tillfällen med mycket nederbörd fungerar som reservtytor för omkringliggande fastigheters omhändertagande av dagvatten. Jämfört med den befintliga planläggningen förbättras möjligheterna till dagvattenfördröjning vid tillfällen med mycket nederbörd. Andelen hårdgjord yta minskar jämfört med befintlig planläggning i och med förändringen från bostadsområde till område för klimatanpassning.
  - En eventuell plantering av dessa områden skulle få positiva miljökonsekvenser för artrikedomen och växt- och djurlivet i området.
- **Genomförande:** -

 Utbyggnadsområde: Bostäder med tillhörande verksamhet

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Bostäder.
- **Annat betydande intresse:** Verksamhet.
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrade):** Ändrad.
- **Riktlinjer:**
  - Område lämpligt för förtätning med enbostadshus, max två våningar, i den norra delen, samt tillhörande verksamhet i den södra delen.

- Området fastighetsindelas med fördel med större avlånga tomter, där bostaden ligger i norr och har tillfart från Nygatan, medan verksamhetsdelen trafikeras från den mer småindustri-artade Södergatan. Området har en höjdskillnad som gör denna uppdelning av bebyggelsen lämplig. På detta sätt blandas inte persontrafiken till bostäderna med den lite tyngre trafiken till verksamheterna.
  - Omhändertagande av dagvatten inom egna fastigheten.
  - **Tidshorisont: 2022–2040.**
  - **Pågående/utvecklad/ändrad användning:** Delar av marken är hårdgjord och exploaterad, och andra delar är gräsbevuxna. Marken är i nuläget planlagd för industriändamål. Detaljplaneändring krävs för att möjliggöra även boende, och för att reglera de båda markanvändningarna inom området på ett bra sätt, med minimerad störningsrisk.
  - **Konsekvenser:**
    - **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**
      - Ökad valfrihet för byinvånare eller andra som vill ha bostad och icke störande verksamhet på samma tomt.
    - **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**
      - Utbyggnadsområdet ligger relativt nära förskola och skola vilket ökar förutsättningarna för säkra skolvägar.
      - Blandningen av verksamhet och boende på samma tomt kan innebära risker för barn och unga som bor här. En väl genomtänkt detaljplan med god utformning av bebyggelsen blir därför
- av yttersta vikt, och uppdelningen av de olika trafiklagen med tomternas föreslagna orientering, bedöms minska riskerna för negativa konsekvenser för barn och unga i området.
- **Resurshushållning:**
    - Resurshushållning av mark i och med förtätning.
  - **Klimatpåverkan:** -
    - Minskat trafikarbete när det blir möjligt att bo och arbeta på samma adress.
  - **Ekosystem och biologisk mångfald och Klimatsäkring:**
    - Sannolikt minskad föroreningsbelastning från området i samband med exploatering jämfört med befintlig planläggning. Lokalt omhändertagande av dagvatten innebär också en minskad belastning från dagvatten. Att leva och arbeta på samma ställe minskar trafikarbetet för boende i området.
    - Viss ökad andel hårdgjord yta i samband med exploatering av den södra verksamhetsdelen av området.
  - **Genomförande:**
    - Detaljplaneändring behövs för att möjliggöra även boende på platsen, då det i dag är planlagt för J – industriändamål. Ungefär två tredjedelar av området är kommunägd mark. Det kan därför innebära en framtida kostnad för ny detaljplan för Sjöbo kommun.

- Vid utbyggnad av området behövs inga nya gator, utan infrastrukturen finns redan på plats.

Utredningsområde: Bostäder, verksamhet eller park

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Annan användning.
- **Annat betydande intresse:** Rekreativstråk och "Kulturhistoriskt värdefullt stråk", se "Vollsjö: Kulturmiljö"
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Ändrad.
- **Riktlinjer:**
  - Utredningsområde. Ytterligare och mer ingående utredning behöver göras för att avgöra markens beskaffenhet och den bäst lämpade markanvändningen för området.
  - Markprover ska tas i samband med detaljplan. Sanering kan behövas. Andelen hårdgjord mark bör reduceras och hållas till ett minimum inom området.
  - Omhändertagande av dagvatten inom egna fastigheten.
  - Utförlig utredning gällande skyfall och klimatsäkringsåtgärder bör göras.
  - Den befintliga kulverterade bäcken bör övervägas att tas upp i dagen genom området.
  - Rakt igenom utredningsområdet går den gamla spårdragningen av järnvägen, som i översiktsplanen föreslås förstärkas som ett rekreativ- och gångstråk genom hela Vollsjö. Den gamla banvallen är inkluderad i det regionala kulturmiljöprogrammet (Länsstyrelsen

Skåne), och inkluderas även av ett kulturhistoriskt värdefullt stråk.

- Inom området finns kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, nämnd i den gjorda kulturhistoriska inventeringen över orten, (se Vollsjö: Kulturmiljö). Vid en eventuell detaljplanläggning av utredningsområdet ska hänsyn tas till den befintliga bebyggelsen på platsen och återbruk av byggnader och varsamhet vid renovering eller ombyggnation ska gälla.
- **Tidshorisont:** 2030–2040.
- **Pågående/utvecklade/ändrad användning:** Marken är exploaterad och till större delen hårdgjord. Utbyggnadsområdet är i nuläget detaljplanlagt för "Industri som ej är störande för omgivningen" och "Småindustri och hantverk som ej är störande för omgivningen". En detaljplaneändring behövs för att eventuellt möjliggöra annan markanvändning, inklusive säkra den gamla banvallen som allmän platsmark (rekreativ- och gångstråk).
- **Konsekvenser:**
  - **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**
    - Positiva konsekvenser för folkhälsan i form av ökade rekreativmöjligheter, om det gamla banvallsstråket genom utbyggnadsområdet förstärks.
  - **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**
    - Kultur, lek- och vistelsesytor finns i närheten i form av Piratenmuséet och vidare västerut grönområdet Gröningen. En förlängning och förstärkning av detta kultur- och grönstråk

genom området, hade medfört positiva konsekvenser för barn och unga. Ett tillgängliggörande av den gamla banvallen genom området, är en sådan åtgärd. (För att komma vidare till Gröningen måste dock en stor väg passeras. Denna övergång ses med fördel över i samband med framtida lokala satsningar eller punktsatsatset.)

- Busshållplats finns inom bra gång- och cykelavstånd.

○ **Resurshushållning:**

- Återbruk av befintliga byggnader av kulturhistoriskt värde ger positiva konsekvenser ur ett resurshushållningsperspektiv.

○ **Klimatpåverkan:**

- Klimatpåverkan är svår att avgöra i och med att området är ett utredningsområde. Eventuellt ökade trafikmängder i området i och med förtätning.

○ **Ekosystem och biologisk mångfald och Klimatsäkring:**

- Minskad andel hårdjord yta och lokalt omhändertagande av dagvatten, liksom möjlig sanering av förorenad mark. Förändringarna förbättrar förutsättningarna för minskad föroreningspridning och belastning på vattenförekomster jämfört med befintlig planläggning.
- En eventuell uppbyggnad av kulverten hade fått positiva miljökonsekvenser för bäcken och dess

närmiljö såsom vattenflora och -fauna. Biologisk mångfald gynnas i området.

○ **Genomförande:**

- En detaljplaneändring behövs för att genomföra en eventuell förändring av markanvändning.
- Inga nya bilgator behövs, oavsett framtida markanvändning, utan den befintliga infrastrukturen kan användas, vilket endast innebär små kostnader för huvudmannen för gata, det vill säga Sjöbo kommun.
- Förstärkningen av rekreations- och gångstråket längs med gamla banvallen, och att säkra denna som allmän platsmark, blir en kostnad för Sjöbo kommun.
- Marken är privatägd.

Tomt för ridhus

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Verksamhet.
- **Annat betydande intresse:** Verksamhet.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Ändrad.
- **Riktlinjer:** Område lämpligt för etablering av ridhus. Skyddsavstånd mellan hästverksamheten och närmaste boende eller verksamhetsområde ska beaktas. Omhändertagande av dagvatten inom egna fastigheten.
- **Tidshorisont:** 2022–2040.

- **Pågående/utvecklade/ändrade användning:** Marken är inte detaljplanlagt i dagsläget, men gränsar i norr till detaljplanlagt område för verksamheter. Området används redan i dag för ridverksamhet och lämpar sig väl för denna markanvändning. Läget och tillgängligheten till platsen är god. Marken är kommunägd men arrenderas ut till lokal ridförening.
  - **Konsekvenser:**
    - **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**
      - Byggnationen av ett ridhus vore ett efterfrågat tillskott i hästkommunen Sjöbo. Efterfrågan på en passande tomt har funnits ett tag. En nyetablering kan också komma att fungera stärkande för Vollsjöns identitet som by.
    - **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**
      - Många barn och unga i Sjöbo kommun har hästar och ridsport som sitt främsta intresse. Ett ridhus skulle ge positiva sociala konsekvenser för speciellt barn och unga, inte bara i Vollsjö utan i stora delar av kommunen. Även de positiva folkhälsoeffekterna av en sådan satsning och byggnation, skulle beröra många.
    - **Resurshushållning:**
      - Resurshushållning i och med möjligheter till samnyttjande av faciliteter med befintlig ridverksamhet.
    - **Klimatpåverkan:**
      - Negativ klimatpåverkan i och med ökade trafikmängder i området.
  - **Ekosystem och biologisk mångfald och Klimatsäkring:**
    - Ökad andel hårdgjord yta i samband med exploatering av själva ridhuset men dagvatten ska omhändertas inom den egna fastigheten, vilket inte leder till någon ökad dagvattenbelastning.
  - **Genomförande:**
    - Detaljplanläggning kan behövas för att möjliggöra ridhus på platsen. Marken är kommunägd vilket innebär en eventuell framtida kostnad för ny detaljplan för Sjöbo kommun.
    - Vid utbyggnad av området behövs inga nya gator, utan verksamheten trafikmatas från befintlig gatustruktur.
- ☛ **Återvinningsstation**
- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
  - **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
  - **Underkategori:** Annan användning.
  - **Annat betydande intresse:** "Kulturhistoriskt värdefullt stråk", se "Vollsjö: Kulturmiljö".
  - **Användning (pågående/utvecklade/ändrade):** Pågående och ändrad.
  - **Riktlinjer:**
    - Befintlig återvinningsstation som vid behov kan utökas till att omfatta hela den kommunala fastigheten Häggen

14. I det fall ytterligare framtida behov av utökning och utveckling skulle bli aktuellt, kan markbehovet eventuellt täckas av den intilliggande privatägda fastigheten Häggen 13.

- Vid utveckling av återvinningsstationen ska befintliga träd och vegetationsremсор sparas i största möjliga mån.
- Stor hänsyn behöver tas till omkringsliggande bostadsbebyggelse. Placering av vegetationsbeklädda trädplanterade remсор närmast bostadsfastighet kan bli aktuellt där det är lämpligt.

- **Tidshorisont: 2022–2040.**

- **Pågående/utvecklad/ändrad användning:** Området används i dag till återvinningsstation med tillhörande parkering och viss del grönyta. Fastigheten Häggen 14 är kommunägd. Befintlig detaljplanlagd mark är huvudsakligen för A = affärsändamål (i detaljplan nr 217 från 1948.) samt gårdsyta och ett brett stråk av ”område som inte får bebyggas” längs de södra delarna av de båda fastigheterna. Den västra fastigheten, Häggen 13 (privatägd mark), består till större delen av asfalterad yta och en befintlig äldre byggnad (verksamhetslokal, garage eller verkstad), vilken inte tycks inhysa någon verksamhet i nuläget.

- **Konsekvenser:**

- **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**
  - Att ha kvar den befintliga platsen för nuvarande återvinningsstation och välja att utveckla den på samma plats, innebär positiva konsekvenser för ortens människor i form av hög orienterbarhet och viss ökad trygghet.

- Eventuell ökad omgivningspåverkan från tunga fordon och persontrafik. Å andra sidan mer effektiva transportträckor, både för invånare och för tömningsfordon, i och med att återvinningsstationen redan finns på platsen.
- **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**
  - Att behålla den nuvarande platsen för ortens återvinningsstation medför positiva konsekvenser för barn, i det att de redan vet var den ligger i dag och att de hittar hit hemifrån. Det medför även ökad trygghet eftersom det finns en separat gång- och cykelstig som leder hit västerifrån. Det gör att boende i den västra delen av Vollsjö kan ta sig hit på ett säkert sätt, gående eller på cykel, även i framtiden.
- **Resurshushållning:**
  - Resurshushållning i form av mer effektiva transportträckor och minskat behov av ny infrastruktur i och med att befintlig återvinningsstation redan finns på platsen.
- **Klimatpåverkan:**
  - Negativ klimatpåverkan i och med ökade trafikmängder i området. Å andra sidan mer effektiva transportträckor, både för persontrafik och för tunga fordon, i och med att återvinningsstationen redan finns på platsen.
- **Ekosystem och biologisk mångfald och Klimatsäkring:**

- Ingen förändring jämfört med befintlig planläggning.
- **Genomförande:**
  - Strategiskt markinköp av Häggen 13 kan komma att bli aktuellt. Detta innebär en kostnad för kommunen. Vid eventuell framtida utökning av det befintliga området för återvinningsstation uppstår en kostnad för anläggande för kommunen, däribland plantering av en vegetationsremsa med träd-rad.

Utvecklad rekreationsyta i anslutning till mångfunktionell bebyggelse

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Annan användning.
- **Annat betydande intresse:** "Kulturhistoriskt värdefullt stråk", se "Vollsjö: Kulturmiljö".
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Utvecklad.
- **Riktlinjer:**
  - Området är viktigt som rekreationsyta i anslutning till omkringliggande bebyggelse och för byn i stort. Det är en del av ett sammanhängande viktigt grönstråk, både för människor och till viss del för flora och fauna. Miljön längs med ån önskas göras mer tillgänglig för de boende i byn, så att den kan användas som ett rekreationsstråk i ökad utsträckning. Banvallen avses även den stärkas som grönstråk, och till viss del gångstråk, genom byn.

- Den mest södra delen av rekreationsytan, "Gröningen" med dess lekplats, och i förlängningen den grönya som ligger i anslutning till äldreboendet, kan med fördel förstärkas med små punktinsatser. "Gröningen" och dess förbindelse med gångstråket i västlig riktning, är en viktig mötesplats i byn.
- **Tidshorisont:** 2022–2040.
- **Pågående/utvecklad/ändrad användning:** Marken är i nuläget planlagd för allmän platsmark – till större delen park eller natur. Den mest östra delen av gamla banvallen är i dagsläget planlagd som industri.
- **Konsekvenser:**
  - **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**
    - Positiva sociala konsekvenser uppkommer vid naturliga möten i rekreationsstråken. Det ger även en positiv effekt på folkhälsan.
  - **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**
    - Barn och unga behöver gott om ytor för lek och utevistelse, vilket får positiva konsekvenser för både de fysiska och de psykiska hälsotalen. Att stärka den gamla banvallen som ett rekreations- och gångstråk, uppmuntrar till fysisk aktivitet och den fungerar som säkra trafikseparerade kommunikationsstråk för barn och unga.
  - **Resurshushållning:** =
  - **Klimatpåverkan:** =
  - **Ekosystem och biologisk mångfald och Klimatsäkring:**

- Förändringen från industritomt till rekreationsyta förbättrar förutsättningarna för minskad föroreningsspridning och belastning på vattenförekomster jämfört med befintlig planläggning.
- Positiva konsekvenser av att säkra och utveckla rekreationsstråken i byn, och att bevara de gröna inslagen i miljön medför positiva konsekvenser för flora och fauna i området.
- **Genomförande:**
  - I det fall kommunen skulle utveckla delar av rekreationsstråken i området, till exempel göra stråket längs ån mer tillgängligt, eller göra punktsatser i rekreationsområdet Gröningen, uppkommer en engångskostnad för investeringen, och eventuellt en ökad skötselkostnad över tid. Marken är dock redan i dag till större delen kommunägd, så skötseln av ytorna ligger redan på huvudmannen.
- 🟢 **Område för klimatanpassning**
  - **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
  - **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
  - **Underkategori:** Klimatanpassning.
  - **Annat betydande intresse:** Rekreation.
  - **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Utvecklad och ändrad.
  - **Riktlinjer:**
    - Område olämpligt för exploatering på grund av naturligt lågpunkt, så vattenansamling sker vid mycket nederbörd. Att säkra dessa områden fungerar i praktiken även som en back-up för omkringliggande fastigheters omhändertagande av dagvatten, då vissa av klimatsäkringsområdena fungerar som naturliga dagvattendammar. Trädplantering skulle kunna bidra med naturlig skugga vid rekreation.
    - Det norra området har en naturlig sänka centralt i området, som löper i öst-västlig riktning. Denna sänka kan med fördel planteras med träd, som har en stor uppsugande förmåga, och/eller tåliga växter, som passar för just den platsens förutsättningar. Detsamma gäller i kanterna av vattenansamlingen i det södra området. Grönska har även en förskönande effekt i miljön. Det norra området, förutom just sänkan i mitten, kan även användas för rekreation, då det är en av få öppna gröna ytor som finns tillgängliga i centrala Vollsjö.
  - **Tidshorisont:** 2022–2040.
  - **Pågående/utvecklad/ändrad användning:** Marken är i nuläget planlagd för allmänplatsmark – park (det norra klimatanpassningsområdet) och bostäder – enbostadshus (det södra området). Upphävande av del av befintlig detaljplan behövs på det södra området.
  - **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Analys gjord efter manuell kartering utifrån förutsättningarna på den specifika platsen vid översiktliga inventeringar av orten, samt med hjälp av en kartläggning utförd av Sweco (kartlager med 100-årsregn, stationärt flöde), kartlager med lågpunkter och

ytavvinning (Länsstyrelsen Skåne), och dikningsföretag (Länsstyrelsen Skåne och Lantmäteriet).

- **Konsekvenser:**

- **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**

- En eventuell plantering av dessa områden skulle försköna närmiljön, och bidra till uppkomsten av naturliga rekreationsstråk i anslutning till klimatanpassningsområdena.

- **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**

- Vissa av dessa klimatanpassningsområden kan bli intressanta miljöer för barn och unga att vistas i och leka och umgås vid. Eventuella trädplanteringar i anslutning till områdena skulle förse byns invånare med välbehövlig skugga i generationer framåt, något som är särskilt viktigt för de yngsta och de äldsta invånarna i samhället.

- **Resurshushållning:** =

- **Klimatpåverkan:** =

- **Ekosystem och biologisk mångfald och Klimatsäkring:**

- Jämfört med befintlig planläggning förbättras möjligheterna till dagvattenfördröjning vid tillfällena med mycket nederbörd. Andelen hårdjord yta minskar jämfört med befintlig planläggning i och med förändringen från bostadsområde till område för klimatanpassning.

- En eventuell plantering av dessa områden skulle få positiva miljökonsekvenser för artrikedomen och växt- och djurlivet i området.

- **Genomförande:**

- Halva detaljplanen som möjliggör bostäder på det södra klimatanpassningsområdet behöver upphävas, vilket medför en kostnad för Sjöbo kommun då det är kommunägd mark. Planprocessen kan dock samköras med planändringen för det intilliggande utbyggnadsområdet för småhusomter, även det kommunägd mark.
- Det norra klimatsäkringsområdet ligger på parkmark, vilket är passande. Om kommunen väljer att plantera delar av dessa klimatanpassningsområden uppstår en kostnad för växter och själva utförandet. Det skulle även medföra en kontinuerlig måttlig skötselkostnad.

Pågående användning i Vollsjö

Bostäder: Enbostadshus

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Bostäder.
- **Annat betydande intresse:** "Kulturhistoriskt värdefullt stråk", se "Vollsjö: Kulturmiljö"
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående.
- **Riktlinjer:** Vid renovering och ombyggnation ska hänsyn tas till utformningen av den befintliga omkringliggande bebyggelsen.
- **Pågående användning:** I nuläget detaljplanlagd mark för enbostadshus.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Bostäder: Flerbostadshus

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Bostäder.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående.
- **Riktlinjer:** Vid renovering och ombyggnation ska hänsyn tas till utformningen av den befintliga omkringliggande bebyggelsen.

- **Pågående användning:** I nuläget detaljplanlagd mark för bostäder.

- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Äldreboende

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Bostäder.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Riktlinjer:** Vid renovering och ombyggnation ska hänsyn tas till utformningen av den befintliga omkringliggande bebyggelsen. Tegel-, trä-, eller putsfasad rekommenderas.
- **Pågående användning:** I nuläget detaljplanlagd mark för äldreboende (så kallat "område för allmänt ändamål").
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Centrumfunktion

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Centrum.
- **Annat betydande intresse:** "Kulturhistoriskt värdefullt stråk", se "Vollsjö: Kulturmiljö", samt viktig mötesplats.
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Pågående.
- **Riktlinjer:**
  - Vid nyttjande av byggnad för bokal-ändamål, föredras bostad på övre plan eller bakre del av byggnaden, och lokalen i bottenvåning med öppen front sida mot gatan. Vid renovering och ombyggnation ska hänsyn tas till utformningen av den befintliga omkringliggande bebyggelsen. Tegel-, trä-, eller putsfasad rekommenderas.
  - Torget är en viktig mötesplats i byn och hänsyn ska tas till detta vid framtida planering. Eventuella punktsatser i Vollsjö förläggs, i ett första skede, med fördel till torget.
- **Pågående användning:** Området används i dag till centrumändamål och bostäder. i nuläget detaljplanerad mark huvudsakligen för affärsändamål (från 1948). Detta motsvaras av planbestämmelserna BH efter 1949, vilket innebär Bostäder och Handel, med möjlighet till samlingslokal eller hantverkslokal. Dagens motsvarighet till denna markanvändning är Centrum och Bostäder, det vill säga en bred markanvändning såsom bostäder, bokaler, handel, samlingslokaler, hantverk och mindre verksamheter.

- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Skola och förskola

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Skola.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Pågående.
- **Riktlinjer:** Vid renovering och ombyggnation ska hänsyn tas till utformningen av den befintliga omkringliggande bebyggelsen. Tegel-, trä-, eller putsfasad rekommenderas.
- **Pågående användning:** I nuläget detaljplanerad mark för allmänt ändamål (motsvaras i dag av bland annat markanvändningen skola och förskola).
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Samhällsviktigt ändamål

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Annat samhällsviktigt ändamål.
- **Annat betydande intresse:** Ibland även av kulturhistoriskt värdefull betydelse.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående.
- **Riktlinjer:** Den gamla brandstationen är en kulturhistoriskt värdefull byggnad och omfattas av dokumentet ”Bevarandevärda kulturmiljöer inom Sjöbo kommun” från 1993. Varsam renovering med hänsyn tagen till tidstypisk utformning rekommenderas.
- **Pågående användning:** Den gamla brandstationen samt samlings- och evenemanglokalen Ågården är i nuläget detaljplanerad för allmänt ändamål. Området med sporthallen vid skolan är planlagt för idrott.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Besöksanläggning

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Besöksanläggning.
- **Annat betydande intresse:** Viktig mötesplats.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående

- **Riktlinjer:** Beakta att idrottsplatsen är en viktig samlingsplats och mötesplats i byn, med en mångfunktionell karaktär. Denna flexibilitet i användningen, inklusive den stora öppna ytan, måste respekteras i den framtida hanteringen av området.
- **Pågående användning:** Idrottsplatsen är inte detaljplanerad, men ligger på kommunägd mark.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Verksamhet/icke störande småindustri

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Verksamhet.
- **Annat betydande intresse:** Kontor och handel.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Pågående.
- **Riktlinjer:** Dagvattenhanteringen inom området bör ses över.
- **Pågående användning:** I nuläget detaljplanerad mark för industriändamål.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande =] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan +] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring +]

■ Parkering

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Parkering.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Pågående.
- **Riktlinjer:**
  - Välanvänd parkeringsyta i norr för besökare till naturområde eller idrottsplats. Viktig personal- och besöksparkering för skolan. Personal- och besöksparkering i anslutning till äldreboendet i söder. Hänsyn ska tas till dessa befintliga parkeringsytor så att erforderlig yta inte inskränks vid framtida planering i området.
  - Platserna bör kompletteras med fler och väderskyddade cykelparkeringar.
- **Pågående användning:** Befintliga hårdgjorda ytor, förutom den norra parkeringen som är grus. I nuläget detaljplanerad mark för bostäder (vid skolan), och som gatumark och parkmark vid äldreboendet. Parkeringen i norr är kommunägd mark och ligger utanför detaljplanlagt område.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande =] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Lövestad

Generella riktlinjer

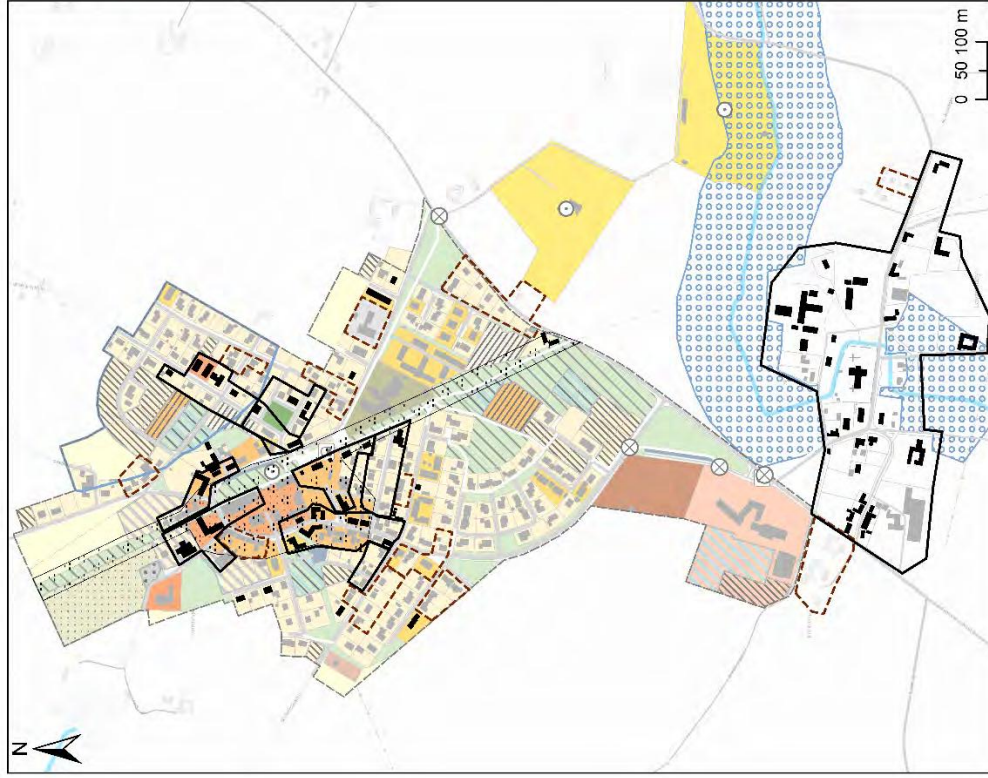
- Effektivisera användandet av redan exploaterad central mark.
- Komplettera bostadsbebyggelsen med boendetyper som det inte finns mycket av i dag: små flerbostadshus, små lägenheter och radhus. Planberedskapen för småhustomter anses vara god.
- Vid detaljplanering och bygglövshandling ska hänsyn tas till Sjöbo kommuns radonprogram som antogs 2006, vilket innehåller rutiner för hantering av radon vid till exempel nybyggnation.
- Skydda och informera om kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer, i enlighet med den bebyggelseinventering som har gjorts. Upprätta en ny bevarandeplan för Lövestad.
- Utveckla kommunikationer till Sjöbo och mellan byarna. Tonvikt bör ligga på kommunikationen mellan Lövestad och Sjöbo tätort genom att:
  - Verka för cykelväg Lövestad–Vanstad och vidare till Sjöbo tätort.
  - Vissa sträckor av den gamla banvallen används i dag som ett befintligt gång- och rekreationsstråk. Detta stråk får gärna förstärkas genom orten och i dess ytterkanter.
  - Verka för bättre kollektivtrafikförbindelser med Sjöbo tätort.
  - Busshållplatserna är viktiga kommunikationsnoder i byn, och hänsyn ska tas till dessa så att nödvändiga ytor för kollektivtrafiken inte inskränks vid framtida planering.

- Eventuella nya funktioner eller aktivitetsytor föreslås anläggas i anslutning till befintliga mötesplatser, eller som en del i ett aktivitetsstråk som kan binda samman dessa platser.
- Genomföra nödvändiga investeringar i kommunalt VA genom:
  - Utökning av vattentäkt, vattenverk och råvattenledningar.
  - Eventuell uppdimensionering av dricksvattennätet.
  - En utredning av eventuella otäta befintliga kommunala spillvattenledningar, samt renovering av dem eller omläggning med större dimension.
  - Utredning av felkopplade fastigheter och sanering av dag- och dräneringsvatten från befintliga spillvattenledningar i Lövestad, Heingetorp och Lövestad by. Ofta innebär det att påverka fastighetsägare att koppla om ledningar inne på tomtmark.
  - Eventuell uppdimensionering av spillvattenledningar och pumpstationer.
  - Ombyggnad eller utökning av reningsverket.
  - Utredning av felkopplade fastigheter och sanering av dag- och dräneringsvatten från befintliga spillvattenledningar i Lövestad, Heingetorp och Lövestad by.

- Genomför en översyn av ortens gång- och cykelväg nät, med fokus på ”säkra skolvägar”-analys och utvecklade gång- och cykelpassager för barn, unga och oskyddade trafikantet.
- Möjliggör ridleder och ridslingor i anslutning till Lövestad med omnejd, förslagsvis på delar av gamla banvallen, i dialog med byalag, intresserade markägare och hästnäringen på orten.
- Förstärk kopplingen till naturen genom portar ut i landskapet genom att:
  - Arbeta med punktsatser för att synliggöra de platser som fungerar som portar ut i naturen; till exempel genom att hålla utblickar fria från igenväxning, anlägga en hälsostig eller skylta upp och informera om närheten till Lövestad åsar och Heinge strövområde.
  - Anslutningen till den gamla banvallen i norra delen av Lövestad är i dag gömd bakom parkeringar och vegetation. Här bör kopplingen mellan tätort och landskap förstärkas, genom att platsen omgestaltas, och med fördel binds samman med det grönstråk som marknadsplatsen är den del av.
  - Öka användningen av träd och växtlighet i den offentliga miljön. Det stärker förutsättningarna för välgörande ekosystemtjänster. Plantering av ny grönstruktur bör bidra till att stärka de gröna sambanden i tätorten.
- Koncentrera nya funktioner till befintliga mötesplatser genom att:
  - De befintliga viktiga mötesplatserna i Lövestad – marknadsplatsen, Östra Färsbadet och idrottsplatsen – ska behålla sin värdefulla funktion genom kontinuerligt underhåll och utveckling.

Kulturmiljö i Lövestad

- Kulturmiljö i Lövestad**
- Kulturmiljö: Särskilt värdefull byggnad
  - Kulturmiljö: Särskilt värdefullt område
  - Kulturmiljö: Värdefullt område
  - Kulturhistoriskt värdefullt stråk

Figur 123. Mark- och vattenanvändningskarta för Lövestad: Kulturmiljö.

■ Särskilt värdefull byggnad

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Värdefull kulturmiljö.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Syfte:** Bibehållna kulturmiljövärden.
- **Riktlinjer:**
  - För dessa byggnader ska förvarnskningsförbudet gälla i enlighet med PBL 8 kap. 13 §: En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvarnskas. Observera att PBL 8 kap. 13 § också kan gälla för andra byggnader. Förbudet kan gälla även om ingenting har angetts i detaljplanen.
  - Kommunen är positiv till skydd, restaurering och nyanvändning av värdefulla kulturhistoriska byggnader så länge det sker på ett respektfullt sätt.
  - Vid detaljplaneläggning ska planbestämmelsen q övervägas.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Bebyggelseinventering i Lövestad (Schlyter, 2020). Inventeringen innehåller information om bebyggelseområdet, inklusive värdefulla karaktärsdrag.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

□ Särskilt värdefullt bebyggelseområde

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Samverkande
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Värdefull kulturmiljö.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Syfte:** Bibehållna kulturmiljövärden.
- **Riktlinjer:**
  - Vid bygglovsprövning och detaljplanering behöver mycket stor hänsyn tas till områdets kulturhistoriska karaktär.
  - Kommunen är positiv till skydd, restaurering och nyanvändning av värdefulla kulturhistoriska byggnader så länge det sker på ett respektfullt sätt.
  - Vid detaljplaneläggning inom området ska planbestämmelsen q övervägas.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Bebyggelseinventering i Lövestad (Schlyter, 2020). Inventeringen innehåller information om bebyggelseområdet, inklusive värdefulla karaktärsdrag.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

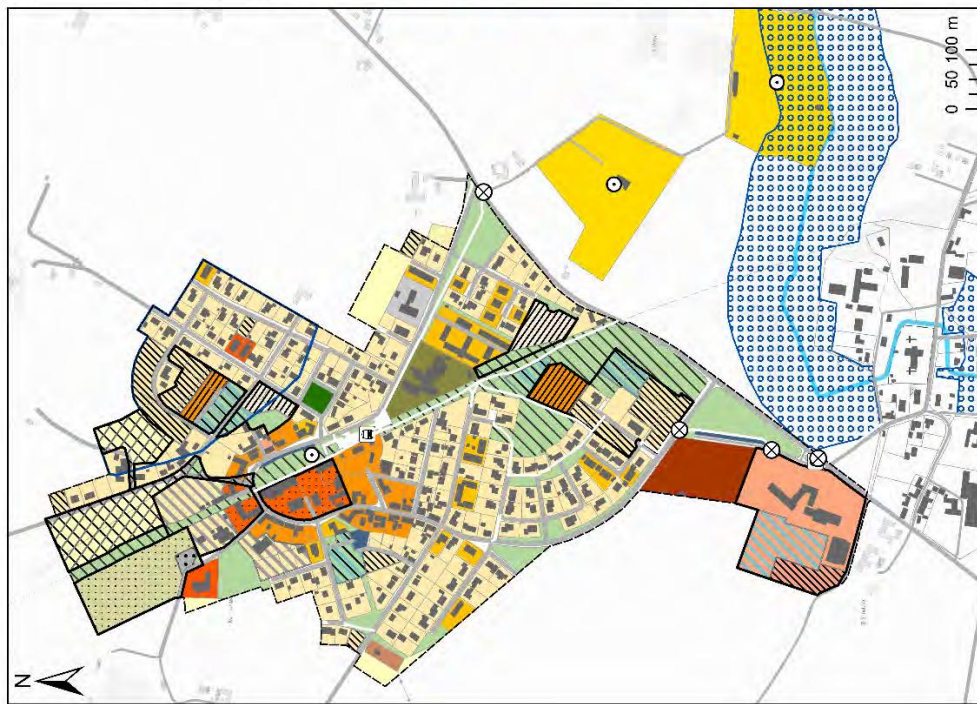
Värdefullt bebyggelseområde

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Värdefull kulturmiljö.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Syfte:** Bibehållna kulturmiljövärden.
- **Riktlinjer:**
  - Vid bygglovsprövning och detaljplanering behöver stor hänsyn tas till områdets kulturhistoriska karaktär.
  - Kommunen är positiv till skydd, restaurering och nyanvändning av värdefulla kulturhistoriska byggnader så länge det sker på ett respektfullt sätt.
  - Vid detaljplanläggning inom området ska planbestämmelsen k övervägas.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Bebyggelseinventering i Lövestad (Schlyter, 2020). Inventeringen innehåller information om bebyggelseområdet, inklusive värdefulla karaktärsdrag.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +]
[Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =]
[Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =]
[Klimatsäkring =]

Kulturhistoriskt värdefullt stråk

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Samverkande.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Värdefull kulturmiljö.
- **Annat betydande intresse:** Se kartlager i anslutning.
- **Syfte:** Bibehållna kulturmiljövärden.
- **Riktlinjer:**
  - Vid bygglovsprövning och detaljplanering behöver hänsyn tas till områdets kulturhistoriska karaktär.
  - Kommunen är positiv till skydd, restaurering och nyanvändning av värdefulla kulturhistoriska byggnader så länge det sker på ett respektfullt sätt.
  - Vid detaljplanläggning inom det kulturhistoriskt värdefulla stråket ska planbestämmelsen k övervägas.
- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Bebyggelseinventering i Lövestad (Schlyter, 2020) och ortsanalys för Lövestad (Sjöbo kommun, 2018).
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +]
[Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =]
[Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =]
[Klimatsäkring =]

Lövestad: Mark- och vattenanvändningskarta

Säkra skolvägar

- ⊗ Strategisk gång- och cykelpassage för att uppnå säkra skolvägar, utvecklad

Förändringar av befintliga detalplaner

- Befintlig detalplan ändras
- ▨ Befintlig detalplan upphävs eller ändras

Pågående användning

- Bostäder: Enbostadshus
- Bostäder: Flerbostadshus
- Äldreboende
- Centrumfunktion
- Skolar/förskola
- Samhällsviktigt ändamål
- Besöksanläggning
- Verksamhet/ricke-stö...
- småindustri
- Parkering
- Transformatorstation
- Begravningsplats
- Park i anslutning till mångfunktionell bebyggelse
- Grönryta i anslutning till mångfunktionell bebyggelse
- Areella näringar

Ändrad/utvecklad användning

- ▨ Utbyggnadsområde: Bostäder (enbostadshus) 2022–2040
- ▨ Förtätning: Flerbostäder/radhus 2022–2030
- ▨ Utbyggnadsområde: Flerbostäder/radhus 2030–2040
- ▨ Förtätning: centrum/bostäder 2022–2040
- ▨ Område för ny- eller utbyggnation av skola och/eller förskolegård 2022–2030
- ▨ Område för klimatsäkring och utökad grön skol- och/eller förskolegård (ej byggrätt) 2022–2030
- ▨ Utbyggnadsområde: Bostäder med tillhörande verksamhet 2022–2040
- ▨ Tomt för richus 2022–2040
- ▨ Tomt för befintlig/utökad återvinningsstation 2022–2040
- ▨ Utvecklad rekreationsyta i anslutning till mångfunktionell bebyggelse 2022–2040
- ▨ Område för klimatanpassning och rekreation 2022–2040

Övrig information

- Buss hållplats
- Viktig mötesplats
- Cykelväg
- ▭ Bebyggelse, detalplan
- ▭ Utredningsområde för vattenskydd
- ▭ Befintlig byggnad (2021)
- ▭ Befintlig fastighetsgräns (2021)
- ▭ Väg
- ▭ Strandskydd
- ▭ Ytvatten

Figur 124. Mark- och vattenanvändningskarta för Lövestad.

Ändrad/utvecklad användning i Lövestad

⊗ Strategisk gång- och cykelpassage att utveckla som en del av arbetet med att uppnå säkra skolvägar

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Utvecklad.
- **Riktlinjer:**
  - På markerade platser finns behovet av att uttreda och anordna säkra passager för oskyddade trafikanter över eller under respektive väg. Passagerna och korsningspunkterna är en del av viktiga ”säkra skolvägar-stråk”, där många barn och unga färdas till fots eller på cykel till och från skola. Dessa punkter bedöms vara av strategisk vikt för att öka andelen gång- och cykeltrafik i kommunen, för att öka trafiksäkerheten för bland annat barn och unga samt att arbeta för ett minskat bilberoende. Sjöbo kommun äger inte ensam frågan utan samverkan med Trafikverket behövs.

- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Information om busshållplatser och gång- och cykelvägar.
- **Tidshorisont:** 2022–2040.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +]
[Sociala perspektiv +] [Resurshushållning +]
[Klimatpåverkan +] [Ekosystem och biologisk mångfald +]
[Klimatsäkring =]

Utbyggnadsområde: Bostäder (enbostadshus)

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Bostäder.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Ändrad.
- **Riktlinjer:**
  - Område främst för småhusomter där 1,5-planshus är lämpliga. Varierande tomtstorlekar kommer att erbjudas.
  - Undvik stora schaktningar vid exploatering.
  - Tomtstorlek enligt detaljplan ska följas. Inköp av två intilliggande fastigheter innebär rätten till två separata byggrätter, men inte rätten till en sammanslagning med en dubbelt så stor huvudbyggnad.
  - Dagvattenomhändertagande inom egna fastigheten.
- **Tidshorisont:** 2022–2040.
- **Pågående/utvecklad/ändrad användning:** I nuläget detaljplanlagd mark för bostäder – främst enbostadshus. Marken är delvis exploaterad på områdena i dag. Detaljplaneändringar krävs för omstrukturering av vissa av de kvarvarande tomterna samt för att ta bort onödig gatumark i befintliga detaljplaner. I båda de befintliga detaljplaneområdena för bostäder försvinner vissa oexploaterade tomter med hänsyn till lågpunkt, högt vattenstånd eller anläggande av klimatanpassningsområde.
- **Konsekvenser:**
  - **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**
    - Det södra utbyggnadsområdet har goda rekreativsmöjligheter med dess geografiska läge nära en liten leksgård och rekreativ- och

- gångstråket längs gamla banvallen, vilket bör ge goda konsekvenser för folkhälsan.
- Det norra området ligger närmare centrala delarna i Lövestad och uppmuntrar därmed till mestadels gång- och cykeltrafik ner till centrum, vilket ger positiva folkhälsoeffekter.
- **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**
  - Utbyggnadsområdena ligger lugnt och tryggt placerade, med stora lektyor alldeles nära, i form av marknadsplatsen med dess lekplats i centrala Lövestad, samt lekskogen och grönyrtorna vid rekreationstråket längs med gamla banvallen.
  - Gång- och cykelstråken till och i de nya områdena behöver ses över för att öka utsikterna för säkra skolvägar.
  - Busshållplatsen i centrum ligger inom bra gång- och cykelavstånd.
  - Det södra utbyggnadsområdet ligger också nära skola och förskola, samt busshållplatsen vid skolan, men en större väg måste passeras. Denna övergång mellan skolområdet och resten av samhället, bör ses över trafiksäkerhetsmässigt.
  - Det norra förtättningsområdet ligger mycket nära en förskola, vilket är positivt.
- **Resurshushållning:** =
- **Klimatpåverkan:** =
- **Ekosystem och biologisk mångfald och Klimatsäkring:**
- Andelen hårdgjord yta i samband med exploatering minskar totalt jämfört med befintlig planläggning, eftersom delar av befintliga detaljplaneområden för bostäder görs om till klimatanpassningsområden. Dägvatten tas om hand lokalt i planförslaget, vilket innebär en minskad dagvattenbelastning jämfört med befintlig planläggning. Åtgärderna innebär att grundvattenbildningen ökar lokalt.
- **Genomförande:**
  - Detaljplaneändring behövs, i båda utbyggnadsområdena. Kommunägd mark innebär en framtida kostnad för ny detaljplan för Sjöbo kommun.
  - Vid utbyggnad av området behövs en mindre andel gata och gatubelysning, vilket innebär en kostnad för huvudmannen, men större delen av infrastrukturen är redan på plats.
  - En trafiksäkring av gång- och cykelövergången mellan skolan och resten av samhället, medför en kostnad för Sjöbo kommun.

Förtätning: Flerbostäder/radhus

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Bostäder.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Ändrad.
- **Riktlinjer:**
  - Område lämpligt för förtätning med främst radhus. Området i söder, öster om gamla banvallen, är även lämpligt för små flerbostadshus med maximalt två våningar.
  - Undvik stora schaktningar vid exploatering. Vid bygglövgivning ska byggnationen anpassas efter de rådande nivåskillnaderna, och tomtens förutsättningar.
  - Dagvattenomhändertagande inom den egna fastigheten.
- **Tidshorisont:** 2022–2030.
- **Pågående/utvecklad/ändrad användning:** Marken är ej exploaterad, alla ytorna är vid denna planens upprättande gräsytor. Förtätningsområdena är i nuläget detaljplanlagda för bostäder, främst enbostadshus, förutom en liten del i det södra området väster om gamla banvallen, som i dag är planlagd som natur (natur i anslutning till bostadsbebyggelse). Detaljplaneändring krävs för båda förtätningsområdena.
- **Konsekvenser:**
  - **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**
    - Ökad trygghetskänsla om bebyggelsen i kvarteren fylls på, vilket ger medborgarna ett

större val av olika boendetyper, samt skapar en mer varierad demografi i området.

- **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**
  - Förtätningsområdena ligger lugnt och tryggt placerade, med stora lektyor i närheten, i form av marknadsplatsen med dess lekplats i centrala Lövestad, samt lekstegen och grönyttorna vid rekreationstråket gamla banvallen.
  - Gång- och cykelstråken till och i de nya områdena behöver ses över för att öka utsikterna för säkra skolvägar.
  - Busshållplatsen i centrum ligger inom bra gång- och cykelavstånd.
  - Det södra utbyggnadsområdet ligger nära skola och förskola, samt busshållplatsen vid skolan. En större väg måste dock passeras. Denna övergång mellan skolområdet och resten av samhället bör ses över ur trafiksäkerhetssynpunkt.
  - Det norra förtätningsområdet ligger mycket nära en förskola, vilket är positivt.
- **Resurshushållning:**
  - Resurshushållning av mark i och med förtätning.
- **Klimatpåverkan:**
  - Negativ klimatpåverkan i och med ökad biltrafik i området. Å andra sidan god närhet till busshållplats. Två av områdenas placering, med närheten till skola, kan dock innebära minskade

behov av att använda bil vid hämtning och lämning.

- **Ekosystem och biologisk mångfald och Klimatsäkring:**

- Andelen hårdgjord yta ökar något i samband med exploatering i jämförelse med befintlig planläggning, på grund av det lilla område som i nuläget är planlagt som natur. Dagvatten tas om hand lokalt i planförslaget, vilket innebär en minskad dagvattenbelastning jämfört med befintlig planläggning. Lokalt omhändertagande av dagvatten kompenserar ut grundvattenbildningsperspektiv för att en större yta hårdgörs.
- Den naturliga lutningen på tomterna, och hur de ligger i landskapet, ska respekteras vid utformningen av de nya byggnaderna. På det sättet minskas miljökonsekvenser såsom stora schaktningar och stora synliga ingrepp i närlandskapet.

- **Genomförande:**

- Detaljplaneändringar behövs. Kan dock med fördel samköras med detaljplanarbeten för intilliggande småhusområden. Marken ägs till större delen av Sjöbo kommun.
- Vid utbyggnad av det norra området behövs inga bilgator, utan den befintliga infrastrukturen kan användas, vilket endast innebär små kostnader för huvudmannen. Området längst i söder behöver vid full exploatering en viss

komplettering i gatustrukturen, vilket innebär en kostnad för huvudmannen Sjöbo kommun.

- En trafiksäkring av gång- och cykelövergången mellan skolan och resten av samhället medför en kostnad för Sjöbo kommun.

Utbyggnadsområde: Flerbostäder/radhus

- **Intrestes typ (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Bostäder.
- **Annat betydande intresse:** Rekreationsstråk och "Kulturhistoriskt värdefullt stråk", se "Lövestad: Kulturmiljö".
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Ändrad.
- **Riktlinjer:**
  - Område lämpligt för förtätning med små flerbostadshus och radhus med maximalt två våningar.
  - Dagvattenomhändertagande inom egna fastigheter.
  - Längs med det södra utbyggnadsområdet går den gamla spårdragningen av järnvägen, som fungerar som ett rekreations- och gångstråk genom hela Lövestad. Den gamla banvallen är inkluderad i det regionala kulturmiljöprogrammet (Länsstyrelsen Skåne).
- **Tidshorisont:** 2030–2040.
- **Pågående/utvecklad/ändrad användning:** Marken är oexploaterad och gräsbevuxen. Utbyggnadsområdena är i nuläget detaljplanlagda för bostäder, främst enbostadshus. Detaljplaneändring krävs för att möjliggöra byggnation av radhus och flerbostäder.

- **Konsekvenser:**
  - **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**
    - Ökad trygghetskänsla om bebyggelsen i kvarteret fylls på. Det ger också medborgarna ett större val av olika boendetyper, och skapar en mer varierad demografi i området.
  - **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**
    - Utbyggnadsområdena ligger lugnt och tryggt placerade, med stora lektyr i närheten, i form av marknadsplatsen med dess lekplats i centrala Lövestad, samt leksgogen och grönyrtorna vid rekreationstråket gamla banvallen.
    - De nya områdenas påkoppling till de befintliga gång- och cykelstråken behöver ses över, för att öka utsikterna för säkra skolvägar.
    - Busshållplatsen i centrum ligger inom bra gång- och cykelavstånd.
    - Det södra utbyggnadsområdet ligger nära skola och förskola, samt busshållplatsen vid skolan. En större väg måste dock passeras. Denna övergång mellan skolområdet och resten av samhället bör ses över ur trafiksäkerhetssynpunkt.
    - Det norra förtätningsområdet ligger mycket nära en förskola, vilket är positivt.
  - **Resurshushållning:**
    - Resurshushållning av mark i och med förtätning.
  - **Klimatpåverkan:**
    - Negativ klimatpåverkan i och med ökade trafikmängder i området.
    - **Ekosystem och biologisk mångfald och Klimatsäkring:**
      - Andelen hårdgjord yta förändras inte jämfört med befintlig planläggning, men dagvatten tas om hand lokalt vilket innebär en minskad dagvattenbelastning och ökad grundvattenbildning.
      - Den naturliga lutningen på tomtorna, och hur de ligger i landskapet, ska respekteras vid utformningen av de nya byggnaderna.
    - **Genomförande:**
      - Detaljplaneändringar behövs för att genomföra förtätningen. Marken är kommunägd, vilket innebär att planarbeten medför en kostnad för Sjöbo kommun.
      - Vid utbyggnad av områdena behövs inga bilgator, utan den befintliga infrastrukturen kan användas, vilket endast innebär små kostnader för huvudmannen för gata.

■ Förtätning: Centrum/bostäder

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Centrum.
- **Annat betydande intresse:** Bostäder.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Ändrad.
- **Riktlinjer:**
  - Område lämpligt för förtätning med bokaler längs med huvudgatan, med maximalt två våningar. Gärna bostad på övre plan eller bakre del av byggnaden, och lokal i bottenvåning med öppen front sida mot gatan. Hela utbyggnadsområdet ges en bred användning med centrumfunktion, bostäder och möjlighet till korsande allmänt gångstråk genom området, för att binda samman och öppna upp detta centrala område i Lövestad.
  - Vid bygglovsgivning ska den nya byggnationen anpassas efter by-byggnationens karaktär.
  - Dagvattenomhändertagande inom egna fastigheten.
  - Markprover ska tas i samband med detaljplaneläggning. Sanering behövs vid eventuell exploatering av området.
- **Tidshorisont:** 2022–2040.
- **Pågående/utvecklad/ändrad användning:** Marken är redan exploaterad och hårdgjord. Bensinmack finns på den norra fastigheten. I nuläget detaljplanelagd mark för handel och bostadsändamål. Detaljplaneändring krävs för att möjliggöra centrumändamål, samt för att möjliggöra boende på den övre delen av området. Området norr om huvudgatan är planlagt för

småindustri, även här behövs en planändring till centrumändamål. Denna planändring kan dock ingå i detaljplanarbetet för utbyggnadsområdet ”bostäder med tillhörande verksamhet”.

- **Konsekvenser:**
  - **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**
    - Området utgör i dagsläget en visuell och fysisk barriär mitt i byn, och en integrering i bystrukturen skulle ge positiva sociala konsekvenser i form av ökad trygghetskänsla och genomströmning (eftersom det befintliga planket försvinner).
    - Ökad valfrihet för byinvånare eller andra som vill bygga nytt och ha bostad och liten affärsverksamhet eller hantverkslokal i samma byggnad.
  - **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**
    - Förtätningområdet ligger mycket centralt beläget mellan huvudgatan och gång- och cykelstråket längs med gamla banvallen, med service och busshållplats på bekvämt och säkert gångavstånd.
    - Förskola ligger också nära, men till skola måste en större väg passeras i södra delarna av Lövestad.
    - Det finns lek- och vistelseytor alldeles invid förtätningområdet, i form av marknadsplatsen med dess lekplats.
  - **Resurshushållning:**

- Resurshushållning av mark i och med förtätning.
- **Klimatpåverkan:**
  - Negativ klimatpåverkan i och med ökade trafikmängder i området. Å andra sidan positiva effekter tack vare ökade möjligheter att bo och arbeta på samma plats.
- **Ekosystem och biologisk mångfald och Klimatsäkring:**
  - Utbyggnadsförslaget innebär minskad andel hårdgjord yta, lokalt omhändertagande av dagvatten och sanering av förorenad mark. Förändringarna förbättrar förutsättningarna för minskad föroreningsspridning och belastning på vattenförekomster jämfört med befintlig planläggning.
- **Genomförande:**
  - Detaljplaneändring behövs för att möjliggöra utbyggnaden. Marken är i privat ägo, så eventuell detaljplanekostnad blir en kostnad för fastighetsägaren.
  - Vid utbyggnad av området behövs inga nya bilgator, eftersom koppling till infrastruktur redan finns.
  - En gångkoppling tvärs genom området skulle med fördel kunna planläggas som allmän platsmark, vilket skulle medföra en anläggnings- och framtida skötselkostnad för kommunen.

Område för ny- eller utbyggnation av skola och/eller förskola

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Skola.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Ändrad.
- **Riktlinjer:**
  - Område lämpligt för utbyggnad av befintlig skola och ny förskoletomt intill varandra. Utbyggnad av befintlig skola föreslås ske främst på redan hårdgjord mark, om möjligt på asfalterad yta inom befintlig skoltomt, vilket bedöms vara möjligt. Vid en eventuell byggnation i den västra delen av skoltomten och/eller vid byggnation av förskola väster om skolan, ska andelen hårdgjord yta hållas till ett minimum. Omhändertagande av dagvatten inom egna fastigheten, alternativt i det angränsande området för klimatsäkring och grön skol- eller förskolegård. Detta gräsbeklädda område ligger bra placerat i direkt anslutning till den befintliga skolan i öster, och kan med fördel nyttjas som utökad friyta och grön utemiljö för skoleleverna, och en avgränsad förskolegård för förskolebarnen.
  - Kopplingar för gång och cykel behöver stärkas inom området i syfte att skapa säkra passager för barn och unga.
- **Tidshorisont:** 2022–2030.
- **Pågående/utvecklad/ändrad användning:** Marken är ej bebyggd och den är kommunägd. Består i dag till större delen

av gräsyta, till stor del planlagd som natur. Detaljplaneändring krävs för att tillskapa bra byggrätter för skol- eller förskoleändamål.

- **Konsekvenser:**

- **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**
  - Den gröna skolgården och utökade friytan för befintliga och framtida skolelever och förskolebarn får positiva konsekvenser för barnens hälsa och välbefinnande.
  - Ökat antal jobbtillfällen inom Lövestad tätort.

- **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**

- Ökade möjligheter för barn och unga att tillbringa hela sin förskole- och skoltid, upp till högstadiet, på samma plats, vilket kan bidra till ökad stabilitet och trygghet.
- Positiva konsekvenser för barn till följd av rymligare friyta och grönare skolgård för barnen. Negativa konsekvenser för tillgängligheten till följd av förskolans placering (och skolan befintliga placering) söder om den huvudsakliga infartsgatan till Lövestad. Nuvarande förslag är positivt för bilburna föräldrar, men negativt för gång- eller cykelburna föräldrar och barn. Ur ett jämställdhets- och tillgänglighetsperspektiv hade en mer central placering av skola och förskola i orten varit att föredra.

- **Resurshushållning:**

- Resurshushållning i och med möjlighet till delade faciliteter med befintlig skola och förskola.

- **Klimatpåverkan:**

- Negativ klimatpåverkan i och med ökade trafikmängder i området. Å andra sidan god närhet till busshållplats.

- **Ekosystem och biologisk mångfald:**

- Utbyggnaden eller nybyggnationen av en skola eller förskolebyggnad bedöms inte påverka möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten.

- **Klimatsäkring:**

- Negativ klimatsäkring i och med ökad hårdgjord yta vid utbyggnad.
- Positiva konsekvenser i och med att större delen av skolans utemiljö nu blir grön, vegetationsklädd och infiltrerbar, i motsats till dagens skolgård. De tillkommande hårdgjorda ytorna som byggnation medför i form av taktor och uppfarter får negativa konsekvenser för klimatsäkringen. Det är oerhört viktigt att den nya delen av skolgården och den nya förskolegården förblir icke-hårdgjord mark.

- **Genomförande:**

- Detaljplaneändring krävs för att genomföra utbyggnaden av befintlig skola och den nya förskolan. Befintlig skola ligger på mark som ägs av Sjöbohem. Det föreslagna

utbyggnadsområdet för skolan och den nya förskoletomten är kommunägd mark.

och trädplantering skulle bidra med naturlig skugga till framförallt barnen.

- **Tidshorisont:** 2022–2030.
  - **Pågående/utvecklade/ändrade användning:** Marken är kommunägd och i nuläget planlagd för allmän platsmark – natur och våtmark ("naturligt anlagd våtmark för fördröjning av dagvattnet"). Marken består av en gräsbevuxen yta.
  - **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** En klimatsäkringsanalys gjord efter manuell kartering utifrån förutsättningarna på den specifika platsen vid översiktliga inventeringar av orten, samt med hjälp av en kartläggning utförd av Sweco (kartlager med 100-årsregn, stationärt flöde), kartlager med lågpunkter och ytavrinning (Länsstyrelsen Skåne), och dikningsföretag (Länsstyrelsen Skåne och Lantmäteriet).
  - **Konsekvenser:**
    - **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:** =
    - **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**
      - Den gröna skolgården och utökade friytan för nuvarande och framtida skolelever och förskolebarn ger positiva konsekvenser för barnens hälsa och välbefinnande. Utvecklingen ger även positiva konsekvenser för barn till följd av rymligare fria och gröna skolgård.
    - **Resurshushållning:**
      - Resurshushållning i och med samnyttjande med klimatanpassningsområde.
    - **Klimatpåverkan:** =
    - **Ekosystem och biologisk mångfald och Klimatsäkring:**
-
- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
  - **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
  - **Underkategorier:** Klimatsäkring, skola.
  - **Annat betydande intresse:** -
  - **Användning (pågående/utvecklade/ändrade):** Ändrad.
  - **Riktlinjer:**
    - Grönområde lämpligt för utökande av friytan för barnen i den befintliga skolan. Marken är ej lämplig för exploatering eller hårdgörande av ytor, på grund av naturlig lågpunkt, så det kan bli lite vått i den lägsta punkten vid mycket nederbörd. Att fortsatt säkra detta område och dess infiltrationskapacitet är av stor vikt, då det i praktiken fungerar som en fördröjningsyta för den närliggande skolans omhändertagande av dagvatten. Att samnyttja ytan till att även fungera som en grön och sval skolgård eller vistelseyta till barnen hade varit mycket värdefullt. När den intilliggande skolan byggs ut så kommer behovet av ökad fria och goda utemiljöer för barnen att bli ännu viktigare.
    - Området kan med fördel planteras med träd, som har en stor uppsugande förmåga, och/eller tåliga växter, som passar för just den platsens förutsättningar. Grönska har även en förskönande effekt i närmiljön

Område för klimatsäkring och utökad grön skol- och/eller förskolegård (ej byggrätt)

- Ett större område kring befintliga och planerade skolbyggnader används som grön skolgård.
- En eventuell planering av detta område, eller del av, skulle få positiva miljökonsekvenser för attrikedomen och växt- och djurlivet i området.
- Positiva konsekvenser av att klimatsäkra en naturlig lågpunkt, då framtida problem vid exploatering på olämplig sank mark undviks.
- **Genomförande:** -

Utbyggnadsområde: Bostäder med tillhörande verksamhet

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Bostäder.
- **Annat betydande intresse:** Verksamhet och "Kulturhistoriskt värdefullt stråk", se "Lövestad: Kulturmiljö".
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Ändrad.
- **Riktlinjer:**
  - Område lämpligt för förtätning med enbostadshus, med maximalt två våningar, samt tillhörande icke-störande verksamhet. Området har inga större nivåskillnader så det lämpar sig även för större tomter.
  - Dagvattenomhändertagande inom den egna fastigheten.
- **Tidshorisont:** 2022–2040.
- **Pågående/utvecklad/ändrad användning:** Marken är i nuläget planlagd för småindustriändamål, och det västra området är redan i dag planlagt för bostäder och icke störande småindustri. Detaljplanering krävs för att möjliggöra även boende (i de östra områdena), och för att reglera de båda

markanvändningarna inom området på ett bra sätt, med minimerad störningsrisk.

- **Konsekvenser:**
  - **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**
    - Ökad valfrihet för byinvånare eller andra som vill ha bostad och icke störande verksamhet på samma tomt.
  - **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**
    - Utbyggnadsområdet ligger relativt nära förskola och har direkt anslutning till rekreationsstråket och gång- och cykelstråket längs med gamla banvallen, vilket ökar förutsättningarna för säkra skolvägar.
    - Blandningen av verksamhet och boende på samma tomt kan innebära risker för barn och unga som bor här. En väl genomtänkt detaljplan med god utförning av bebyggelsen blir därför av yttersta vikt. Byggnadernas funktionsindelning i kombination med tomternas orientering och tydliga disponering bedöms minska riskerna för negativa konsekvenser för barn och unga i området.
  - **Resurshushållning:**
    - Resurshushållning av mark i och med förtätning.
  - **Klimatpåverkan:**
    - Minskad trafik när det blir möjligt att bo och arbeta på samma adress.

- **Ekosystem och biologisk mångfald och Klimatsäkring:**
    - Andelen hårdgjord yta förändras inte nämnvärt jämfört med befintlig planläggning, men dagvatten tas om hand lokalt, vilket innebär en minskad dagvattenbelastning och ökad grundvattenbildning.
  - **Genomförande:**
    - Detaljplaneändring behövs för att möjliggöra även boende på platsen, då den i dag till större delen är planlagd för småindustriändamål. Västra delarna är kommunägd mark, och de östra är i privat ägo. Den kommunägda delen är redan planlagd för bostad och verksamhet. Eventuella detaljplaneändringar av de östra områdena medför en kostnad för de enskilda fastighetsägarna.
      - Vid utbyggnad av området behövs inga nya gator, då infrastrukturen redan finns.
- **Tomt för ridhus**
- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
  - **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
  - **Underkategori:** Verksamhet.
  - **Annat betydande intresse:** Verksamhet.
  - **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Ändrad.
  - **Riktlinjer:**
    - Område lämpligt för etablering av ridhus. Skyddsavstånd mellan hästverksområde och närmaste boende- eller verksamhetsområde ska beaktas.
    - Närheten till kommungränsen ses som en positiv möjlighet till eventuellt samutnyttjande av samlingslokal och parkeringsyta.
    - Dagvattenomhändertagande inom egna fastigheterna.
  - **Tidshorisont:** 2022–2040.
  - **Pågående/utvecklade/ändrad användning:** Marken är till större delen befintligt planlagd för småindustriändamål och handel. Detaljplaneändring krävs för att möjliggöra ridhusverksamhet inom hela eller delar av det på kartan markerade området.
  - **Konsekvenser:**
    - **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**
      - Byggnationen av ett ridhus vore ett efterfräгатat tillskott i hästkommunen Sjöbo. Efterfrågan på en passande tomt har funnits under en tid. En nyetablering kan också komma att fungera stärkande för Lövestads identitet som by.
    - **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**
      - Många barn och unga i Sjöbo kommun har hästar och ridsport som sitt främsta intresse. Ett ridhus skulle ge många positiva sociala konsekvenser för speciellt barn och unga, inte bara i Lövestad utan i stora delar av kommunen. Även de positiva folkhälsoeffekterna av en sådan satsning och byggnation, skulle beröra många.

- **Resurshushållning:** =
- **Klimatpåverkan:** =
- **Ekosystem och biologisk mångfald och Klimatsäkring:**
  - Det finns en risk för diffust läckage av näringsämnen från ridhus och tillhörande anläggningar. Befintlig planläggning innebär å andra sidan föreningsbelastning och hårdgörande av större ytor från småindustri och handel. Lokalt omhändertagande av dagvatten minskar belastningen från dagvatten på ytvatten jämfört med befintlig planläggning.
- **Genomförande:**
  - Detaljplaneändring behövs för att möjliggöra ridhus på platsen. Marken är kommunägd vilket innebär en framtida kostnad för Sjöbo kommun i form av en ny detaljplan.
  - Vid utbyggnad av området behövs inga nya gator, utan verksamheten trafikmatas från befintlig gatustruktur.
- **Riktlinjer:**
  - Befintlig återvinningsstation som vid behov kan utökas och utvecklas. I det fall framtida behov av utökning blir aktuellt, kan markbehovet med fördel täckas av utökade markanspråk från den omfattande kommunala fastigheten Lövestad 12:15.
  - Vid utveckling av återvinningsstationen ska befintliga träd och vegetationsremсор sparas.
  - Stor hänsyn behöver tas till omkringliggande bostadsbebyggelse. Placering av vegetationsbeklädda trädplanterade remсор närmast bostadsfastighet kan bli aktuellt där det är lämpligt.
- **Tidshorisont:** 2022–2040.
- **Pågående/utvecklade/ändrad användning:** Området används i dag till återvinningsstation med tillhörande parkering och viss del grönyta samt två smala vegetationsremсор med träd i utkanten av området. Återvinningsstationen ligger i dag på den kommunägda fastigheten Lövestad 12:15. Befintlig detaljplan nr 365 gäller för området.

- **Konsekvenser:**

- **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**
  - Att ha kvar den befintliga platsen för nuvarande återvinningsstation och välja att utveckla den på samma plats, innebär positiva konsekvenser för ortens människor i form av hög orienterbarhet och viss ökad trygghet.
  - Eventuell ökad omgivningspåverkan från tunga fordon och persontrafik. Å andra sidan innebär det mer effektiva transportsträckor, både för

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Annan användning.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Pågående och ändrad.

☒ Återvinningsstation

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Annan användning.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Pågående och ändrad.

- invånare och tömningsfordon, i och med att återvinningsstationen redan finns på platsen.
- **Sociala perspektiv (jämlikheter, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**
  - Att behålla den nuvarande platsen för ortens återvinningsstation medför positiva konsekvenser för barn, i det att de redan vet var den ligger i dag och eftersom de hittar hit hemifrån.
- **Resurshushållning:**
  - Resurshushållning i form av mer effektiva transportsträckor och minskat behov av ny infrastruktur i och med att en återvinningsstation redan finns på platsen.
- **Klimatpåverkan:**
  - Negativ klimatpåverkan i och med ökade trafikmängder i området. Å andra sidan innebär det mer effektiva transportsträckor, både för persontrafik och tunga fordon, i och med att en återvinningsstation redan finns på platsen.
- **Ekosystem och biologisk mångfald och Klimatsäkring:**
  - Ingen förändring jämfört med befintlig planläggning eftersom vegetation sparas vid eventuell framtida utökning och dagvatten från hårdgjorda ytor ska omhändertas lokalt.
- **Genomförande:**
  - Eventuellt kan fastighetsbildning bli aktuellt, för att tillskapa en separat tomt för den befintliga återvinningsstationen. Om detta görs, bör

denna nya fastighet även inrymma mark nog för att den ska kunna växa och ges utvecklingsmöjligheter. Avstyckning kommer i så fall ske från den kommunala fastigheten Lövestad 12:15. Vid eventuell framtida utökning av det befintliga området för återvinningsstation uppstår en kostnad för anläggande för kommunen, däribland plantering av en vegetationsremsa med träd-rad.

Utvecklad rekreationsyta i anslutning till mångfunktionell bebyggelse

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Annan användning.
- **Annat betydande intresse:** "Kulturhistoriskt värdefullt stråk", se "Lövestad: Kulturmiljö".
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Utvecklad.
- **Riktlinjer:**
  - Området är viktigt som rekreationsyta i anslutning till omkringliggande bebyggelse såväl som för byn i stort. Del av ett sammanhängande viktigt grönstråk, både för människors rekreation och till viss del för flora och fauna. Banvallen avses även den stärkas som grönstråk och gångstråk genom byn.
  - Rekreationsytan längst söderut, som ligger i anslutning till utbyggnadsområdet för bostäder, kan med fördel förstärkas med en trädridå ut mot huvudvägen.

- **Tidshorisont:** 2022–2040.
- **Pågående/utvecklad/ändrad användning:** Marken är i nuläget planlagd för allmänplatsmark – till större delen park eller natur.
- **Konsekvenser:**
  - **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**
    - Positiva sociala konsekvenser uppkommer vid naturliga möten i rekreativstråken.
    - Positiv effekt på folkhälsan.
    - Lekplatsen och marknadsplassen fyller en viktig funktion för den sociala samvaron i centrala Lövestad.
  - **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**
    - Barn och unga behöver gott om ytor för lek och utevistelse, vilket ger positiva konsekvenser för både de fysiska såväl som de psykiska hälsotalen. Att stärka den gamla banvallen som ett rekreativ- och gångstråk, uppmuntrar till fysisk aktivitet och den fungerar som säkra trafikseparerade kommunikationsstråk för barn och unga.
    - Leksugen i södra delarna av Lövestad är en viktig utemiljö för främst barn, och den säkras i denna översiktsplan som rekreativsyta.
  - **Resurshushållning:** =
  - **Klimatpåverkan** =
  - **Ekosystem och biologisk mångfald och Klimatsäkring:**
- Markanvändningen i huvudsak densamma som vid befintlig planläggning. Inga konsekvenser av betydelse bedöms uppstå med avseende på miljökvalitetsnormerna.
- Positiva konsekvenser av att säkra rekreativstråken i byn, och att bevara de gröna inslagen i miljön får positiva konsekvenser för flora och fauna i området.
- **Genomförande:**
  - I det fall kommunen skulle vilja utveckla delar av rekreativstråken i området, till exempel plantera träd längs med vägen i naturområdet vid utbyggnadsområdet i söder, uppkommer en engångskostnad för insatsen, och en ökad skötselkostnad över tid. Marken är dock redan i dag till större delen kommunägd, så skötseln av ytorna ligger redan på huvudmannen.

Område för klimatanpassning

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Klimatanpassning.
- **Annat betydande intresse:** Rekreation.
- **Användning (pågående/utvecklad/ändrad):** Utvecklad och ändrad.
- **Riktlinjer:**
  - Område olämpligt för exploatering på grund av naturlig lågpunkt, så vattenansamling sker vid mycket nederbörd. Ett av de markerade områdena är i dagsläget

en befintlig dagvattendamm. Att säkra dessa områden fungerar i praktiken även som en back-up för omkringliggande fastigheters omhändertagande av dagvatten. Trädplantering skulle kunna bidra med naturlig skugga vid rekreation.

- Vissa av klimatanpassningsområdena, de mer centrala, kan med fördel planteras med träd som har en stor uppsugande förmåga, och/eller tåliga växter, som passar för just den platsens förutsättningar. Det skulle även ha en förskönande effekt i närmiljön. Plantering vid vissa av dessa vattenansamlingar skulle kunna medföra uppkomsten av spontana gångstråk och rekreationsytor.

- **Tidshorisont: 2022–2040.**

- **Pågående/utvecklad/ändrad användning:** Marken är till stor del planlagt för bostäder. Ytan är dock av förstärkta skäl inte exploaterad. Ändringar av befintliga detalplaner krävs, i samband med att närliggande utbyggnadsområden görs om för bostäder.

- **Kartläggning/grund för intresseprioritering:** Analys gjord efter manuell kartering utifrån förutsättningarna på den specifika platsen vid översiktliga inventeringar av orten, samt med hjälp av en kartläggning utförd av Sweco (kartlager med 100-årsregn, stationärt flöde), kartlager med lägpunkter och ytavrinning (Länsstyrelsen Skåne), och dikningsföretag (Länsstyrelsen Skåne och Lantmäteriet).

- **Konsekvenser:**

- **Attraktivitet, hälsa och välbefinnande:**
  - En eventuell plantering av dessa områden skulle försköna närmiljön, och öka möjligheten att

naturliga rekreationsstråk uppkommer i anslutning till klimatanpassningsområdena.

- **Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre):**

- Vissa av dessa klimatanpassningsområden kan bli intressanta miljöer för barn och unga att vistas i och leka och hänga vid. Eventuella trädplanteringar i anslutning till områdena skulle förse byns invånare med välbehövlig skugga i generationer framåt, något som är särskilt viktigt för de yngsta och de äldsta invånarna i samhället.

- **Resurshushållning:** -

- **Klimatpåverkan:** -

- **Ekosystem och biologisk mångfald och Klimatsäkring:**

- Områdena fungerar som naturliga dagvattendammar, vilket betyder att de vid tillfällen med mycket nederbörd fungerar som en reserv för omkringliggande fastigheters omhändertagande av dagvatten. Jämfört med befintlig planläggning förbättras möjligheterna till dagvattenfördröjning vid tillfällen med mycket nederbörd. Andelen hårdgjord yta minskar jämfört med befintlig planläggning i och med förändringen från bostadsområde till område för klimatanpassning.

- En eventuell plantering av dessa områden skulle få positiva miljökonsekvenser för attrikedomen och växt- och djurlivet i området.

- **Genomförande:**

- Planprocesserna för att ändra bostadsändamål till klimatsanpassningsområde kan samköras med planändringen för de intilliggande utbyggnadsområdena för bostäder. Dessa detaljplaner blir till största del en kostnad för huvudmannen Sjöbo kommun.
- Om kommunen väljer att plantera delar av dessa klimatanpassningsområden uppstår en kostnad för växter och plantering. Det medför även en kontinuerlig måttlig skötselkostnad.

Pågående användning i Lövestad

Bostäder: Enbostadshus

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Bostäder.
- **Annat betydande intresse:** "Kulturhistoriskt värdefullt stråk", se "Lövestad: Kulturmiljö".
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Pågående.
- **Riktlinjer:**
  - Vid renovering och ombyggnation ska hänsyn tas till utformningen av den befintliga omkringliggande bebyggelsen.
- **Pågående användning:** I nuläget detaljplanerad mark för enbostadshus.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Bostäder: Flerbostadshus

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
  - **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
  - **Underkategori:** Bostäder.
  - **Annat betydande intresse:** -
  - **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Pågående.
  - **Riktlinjer:**
    - Vid renovering och ombyggnation ska hänsyn tas till utformningen av den befintliga omkringliggande bebyggelsen.
  - **Pågående användning:** I nuläget detaljplanerad mark för bostäder.
  - **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]
- #### Äldreboende
- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
  - **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
  - **Underkategori:** Bostäder.
  - **Annat betydande intresse:** -
  - **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Pågående.
  - **Riktlinjer:**
    - Vid renovering och ombyggnation ska hänsyn tas till utformningen av den befintliga omkringliggande

bebyggelsen. Tegel-, trä-, eller putsfasad rekommenderas.

- **Pågående användning:** I nuläget detaljplanlagd mark för äldreboende (så kallat "område för allmänt ändamål").
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

■ Centrumfunktion

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Centrum.
- **Annat betydande intresse:** "Kulturhistoriskt värdefullt stråk", se "Lövestad: Kulturmiljö", och viktig mötesplats.
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Pågående.
- **Riktlinjer:**
  - Vid nyttjande av byggnad för bokal-ändamål, föredras bostad på övre plan eller bakre del av byggnaden, och lokalen i bottenvåning med öppen front sida mot gata. Vid renovering och ombyggnation ska hänsyn tas till utformningen av den befintliga omkringliggande bebyggelsen. Tegel-, trä-, eller putsfasad rekommenderas. Marknadsplatsen med dess lekplats och närmiljö är en viktig mötesplats i byn och hänsyn ska tas till detta vid framtida planering.
- **Pågående användning:** Området används i dag till centrumändamål och viss del bostäder. I nuläget detaljplanlagd mark huvudsakligen för bostäder, handel, centrum,

park/bostäder/ handel/kontor och icke störande hantverk, samt område för bostads- och småindustriändamål.

- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

■ Skola och förskola

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Skola.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Pågående.
- **Riktlinjer:**
  - Vid renovering och ombyggnation ska hänsyn tas till utformningen av den befintliga omkringliggande bebyggelsen. Tegel-, trä-, eller putsfasad rekommenderas.
  - Kopplingar för gång och cykel behöver stärkas inom området i syfte att skapa säkra passager för barn och unga.
- **Pågående användning:** I nuläget detaljplanlagd mark för allmänt ändamål och skola. "Allmänt ändamål" motsvarar i dag bland annat markanvändningen skola och förskola. Montessoriförskolan Tjädern ligger längs huvudgatan i byn och är planlagd för bostäder eller förskola.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan +] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

■ Samhällsviktigt ändamål

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Annat samhällsviktigt ändamål.
- **Annat betydande intresse:** Kulturmiljövård.
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Pågående
- **Riktlinjer:**
  - I det fall någon av dessa byggnader visar sig vara av kulturhistoriskt värdefull betydelse efter en sådan inventering, så ska renovering utföras varsamt med hänsyn tagen till tidstypisk utformning. Biografen OACY är med i Länsstyrelsen Skånes regionala kulturmiljöprogram.
- **Pågående användning:** Kulturbyggnaden och samlingslokalen Kommungården är befintligt detaljplanlagt för Bostad/Samlingslokal/Handel/Livsmedelshandtering. Brandstationen och 1930-talsbyggnaden bredvid, den gamla biografen OACY, är planlagt för bostadsändamål.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

■ Besöksanläggning

- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Besöksanläggning.

- **Annat betydande intresse:** Viktig mötesplats.
  - **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Pågående.
  - **Riktlinjer:**
    - Beakta att idrottsplatsen är en viktig samlingsplats och mötesplats för byn, med en mångfunktionell karaktär. Denna flexibilitet i användningen, inklusive den stora öppna ytan, måste respekteras i den framtida hanteringen av området. Likaså är Östra Färsbadet en populär och viktig mötesplats under sommartid.
  - **Pågående användning:** Idrottsplatsen och Östra Färsbadet är inte detaljplanlagda, men ligger på kommunägd mark.
  - **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]
- ## ■ Verksamhet/icke störande småindustri
- **Intressetyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
  - **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
  - **Underkategori:** Verksamhet.
  - **Annat betydande intresse:** Kontor och tillfällig vistelse.
  - **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Pågående.
  - **Riktlinjer:**
    - Se över dagvattenhanteringen i området.
    - Övriga befintliga verksamhetsområden i Lövestad, i nuläget planlagda för verksamhet eller icke störande småindustri, finns givetvis kvar i norra delen av byn. Områdena föreslås dock i denna översiktsplan att breddas i sin användning till boende med tillhörande

verksamhet, och de är därför innefattade i de skräfferade områdena på kartan, se längre ner i teckenförklaringen. Längst upp i de norra delarna av byn finns oexploaterad detaljplanerad mark för handel och småindustri, som avses upphävas, respektive delvis planläggas om till tomt för ridhus.

- **Pågående användning:** I nuläget detaljplanerad mark för bred verksamhet, innefattande ett flertal markanvändningar bland annat bostäder, tillfällig vistelse, äldreboende, vårdcentral och kontor.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande =] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan +] [Ekosystem och biologisk mångfald +] [Klimatsäkring +]

■ Parkering

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Parkering.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Pågående.
- **Riktlinjer:**
  - Viktig parkeringsyta för verksamhetsutövare, boende och besökare till verksamheterna och bostäderna längs med huvudgatan i byn.
  - Parkeringsytan bör kompletteras med fler och väderskyddade cykelparkeringar.

- **Pågående användning:** I nuläget detaljplanerad mark för bostäder. Parkeringsytan ingår i användningen bostadsändamål. Ytan används i dag till parkering.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande =] [Sociala perspektiv =] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

■ Begravningsplats

- **Intresstyp (överordnat/samverkande):** Överordnat.
- **Kategori:** Mångfunktionell bebyggelse.
- **Underkategori:** Begravningsplats.
- **Annat betydande intresse:** -
- **Användning (pågående/utvecklade/ändrad):** Pågående.
- **Riktlinjer:**
  - Viktigt kommunikationsstråk längs med den befintliga kyrkogården, förbinder skolan med bostadsområde och resten av samhället.
- **Pågående användning:** I nuläget detaljplanerad mark för begravningsändamål.
- **Konsekvenser:** [Attraktivitet, hälsa och välbefinnande +] [Sociala perspektiv +] [Resurshushållning =] [Klimatpåverkan =] [Ekosystem och biologisk mångfald =] [Klimatsäkring =]

Generella riktlinjer för landskapet

Avsnittet anger ställningstaganden för landskapet i kommunen som helhet, i form av både kommunövergripande insatser och önskvärd förvaltning av kommunens olika landskapskaraktersområden. Primära målgrupper för avsnittet är kommunala tjänstemän och politiker, grannkommuner, Region Skåne och länsstyrelsen. Specifika samarbetsområden för extern samverkan som är kopplade till hela kommunen och till varje landskapskaraktersområde finns listade under "Genomförande och uppföljning".

För hela kommunen

Areella näringar

Kommunen ska stödja utvecklingen av en diversifierad jord- och skogsbruksverksamhet, med till exempel vidareförädling och besöksnäring, samt nya miljöanpassade driftsformer.

Besöksnäringens utveckling

Kommunen ska arbeta aktivt med att skapa förbättrade förutsättningar för att främja besöksnäringens utveckling. Besöksnäringen består bland annat av diversifierade landsbygdsföretag med mat och övernattnig, samt företagande inom turism och rekreation med natur- och fritidsupplevelser, både kopplade till natur- och kulturmiljövärden, areella näringar och sjöar och vattendrag. Goda förutsättningar för utbyggd IT-infrastruktur är en mycket viktig del av näringslivsutvecklingen.

Hästkommunen Sjöbo

Kommunen ska arbeta med hästrelaterade utvecklingsfrågor, både för att stödja kommunens hästnäring, och för att främja kommunens invånares intresse för hästar som rekreation och en fritidsaktivitet.

Förbättrad vattenkvalitet

Kommunen ska verka för återföring av näringsämnen till jordbruksmark. Kommunen fortsätter att prioritera en effektiv tillsyn av förorenade områden, enskilda avlopp och miljöfarlig verksamhet inom områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status.

Miljörisiker

Genom att informera, bland annat inom ramen för miljötillsynen, ska kommunen öka kunskapen hos allmänheten om risker med kemikalier och miljögifter för att i förlängningen påverka beteenden.

Grön infrastruktur

Kommunen ställer sig positiv till de föreslagna åtgärderna i Länsstyrelsen Skånes handlingsplan om grön infrastruktur. Utifrån kommunens förutsättningar har ett urval av prioriterade åtgärder gjorts, se "Genomförande och uppföljning".

Skyddad natur

Andelen skyddad natur i kommunen ska öka i syfte att säkerställa den biologiska mångfalden och den långsiktiga tillgängligheten för allmänheten.

Vombsjösänkan

Vombsjösänkans stora, sammanhängande naturbetesmarker och slättermarker, bland annat vid Klingavälsån, måste fortsätta att hävdas

för att natur- och kulturmiljövärdena ska bibehållas och kunna utvecklas. Odlingslandskapets sandiga marker är viktiga att förvalta för att bevara områdets biologiska mångfald. De sandiga markerna innehåller även stora och värdefulla grundvattentillgångar.

Översilningsångarna vid Björka är unika och bör värnas. Förbättrade kommunikationer till och från Malmö–Lund-regionen skulle stimulera en ökad inflyttning samt förbättra tillgängligheten till området som en storstadnära rekreationsnod och ett stort sammanhängande friluftsområde. Ridslingor, vandringsleder, kanotstråk och dylikt genom landskapet kopplat till diversifierade landsbygdsföretag med mat och övernattning är exempel på sätt att tillgängliggöra landskapet och bibehålla dess karaktär.

Förstudie Biosfärområde Vombsjösjökan har resulterat i fyra fokusområden att arbeta vidare med för de deltagande kommunerna:

- Hållbar utveckling av samspelet mellan tätorter och landsbygder, bland annat genom satsningar på företagsutveckling.
- Hållbar utveckling av värdefullt vatten.
- Hållbar utveckling av odlingslandskapets ekosystemtjänster.
- Hållbar utveckling av natur- och kulturarv, bland annat genom bekämpning av invasiva främmande arter.

Södra mellanbygden

En hållbar utveckling med bibehållen landskapskaraktär i Södra mellanbygden förutsätter en fortsatt förvaltning och utveckling av betesmarkerna i området. Den småskaliga strukturen och det spridda bosättningsmönstret innebär att de flesta gårdar är relativt små, och för att få ekonomi i företagen är det här av extra stor vikt att en diversifierad jord- och skogsbruksverksamhet med till exempel

vidareförädling och besöksnäring stöds. Vandringsleder och dylikt genom landskapet, kopplat till diversifierade landsbygdsföretag med mat och övernattning är exempel på sätt att tillgängliggöra landskapet och bibehålla dess karaktär. Företagande inom turism och rekreation med naturupplevelser bör stödjas.

Tillgång till fiber, en utbyggd kollektivtrafik och cykelvägar till och från kommunens kommunikationsnoder underlättar för de flesta typer av företagande samt ökar attraktiviteten för boende. Satsningar i Vollsjö och Lövestad och en utveckling av Heinge strövområde förväntas också bidra till önskad utveckling.

Linderödsåsen

Linderödsåsens potential som ”ostörd” och ett stort friluftslivsområde bör utvecklas. För att motverka att gårdar och torp lämnas öde bör möjligheten att bedriva företag och arbeta hemifrån öka, bland annat genom ett utbyggt fibernät.

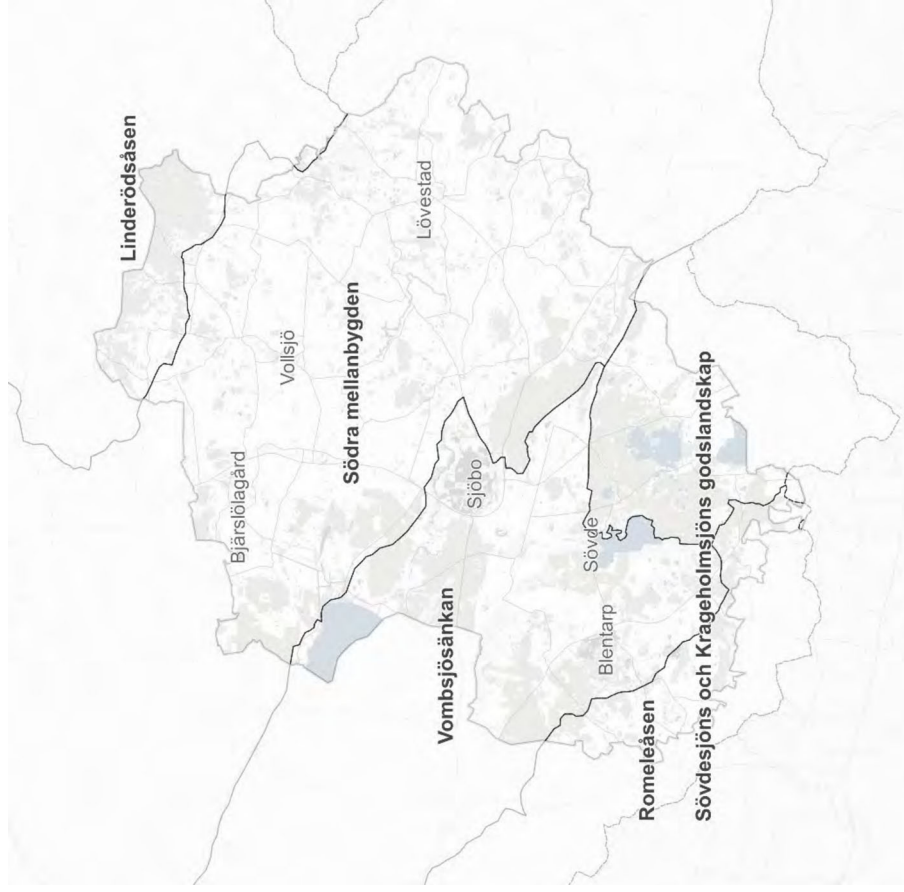
Sövdesjöns och Krageholmsjöns godslandskap

Områdets varierande landskapskaraktär med värdefulla trädmiljöer som bland annat hyser flera hotade djurarter bör bibehållas och dess potential som rekreationsområde bör utvecklas. Ridslingor, vandringsleder, kanotstråk och dylikt genom landskapet kopplat till diversifierade landsbygdsföretag med mat och övernattning är exempel på sätt att tillgängliggöra landskapet och bibehålla dess karaktär.

Romeleåsen

Romeleåsens naturbetesmarker, med fåladsmarkerna i fokus, är av stor betydelse för områdets natur- och kulturmiljövärden och för att bibehålla landskapskaraktären bör dessa marker fortsatt förvaltas väl. Mountainbike-slingor, ridslingor, vandringsleder och dylikt genom

landskapet, kopplat till diversifierade landsbygdsföretag med mat och övernattning är exempel på sätt att tillgängliggöra landskapet och bibehålla dess karaktär. Företagande inom turism och rekreation med naturupplevelser bör stödjas.

Figur 125. Landskapskaraktärsområden i kommunen. Data från Länsstyrelsen Skåne och Lantmäteriet.

Genomförande och uppföljning

Intern process för genomförande och uppföljning

Kommunstyrelsen ansvarar för att leda och samordna den översiktliga planeringen och användningen av mark och vatten. Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för att genomförandet av översiktsplanen följs upp.

Översiktsplanen ska, tillsammans med fördjupade översiktsplaner och riktlinjer för bostadsförsörjning, följas upp och rapporteras av samhällsbyggnadsnämnden i samband med årsredovisningen varje år. Uppföljningen tas upp för beslut i kommunstyrelsen. Det är viktigt att översiktsplanen och den årliga uppföljningen utgör ett underlag för kommunens budgetarbete.

Fortlöpande översiktsplanering

Planeringsstrategi

Översiktsplanen måste vara aktuell för att hela samhällsbyggnadsprocessen ska fungera effektivt och ändamålsenligt och för att planen ska fungera vägledande, vid såväl kommunens egna beslut om bland annat detaljplaner och bygglov, som andra myndigheters beslut om exempelvis tillstånd enligt miljöbalken eller planering av ny infrastruktur. Därför ska en planeringsstrategi antas senast 24 månader efter ordinarie val. Kommunfullmäktige ska anta

Sjöbo kommuns första planeringsstrategi senast den 11 september 2024.

Kommunens "Att göra"-lista

För att kunna uppfylla de planeringsprinciper, utvecklingsstrategier och generella riktlinjer för landskapet som översiktsplanen anger krävs åtaganden och insatser från kommunens sida.

De åtaganden som listas har delats upp i följande genomförandekategorier:

(1) Planer och program (2) Upprättande av områdesskydd (3) Anläggning och utbyggnad (4) Informationsinsatser, förhållningssätt och löpande arbete

Varje kategori anges för tidshorisonterna 2022–2025, 2022–2030, 2022–2040 och 2030–2040.

Efter varje åtagande står ansvarig nämnd angiven: kommunstyrelsen (KS), samhällsbyggnadsnämnden (SBN), tekniska nämnden (TN)

Planer och program

2022–2025

- **FÖP (KS):** En ny fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort tas fram. Se "Mark: och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Mångfunktionell bebyggelse)".
- **Områdesbestämmelser (KS):** Områdesbestämmelser tas fram för områden med ett sammanhängande kulturlandskap i och omkring Bjärsjölagård, Fränninge-Vollsjö, Tolånga, Vanstad och Övedskloster. En prioritering har gjorts baserat på

"Kulturmiljöprogram för Skåne" (2006) och en samlad bedömning av antalet byggnader inom området som inte omfattas av detaljplan, byggnadernas samlade kulturmiljövärde och förändringstrycket i området. Områden som är av högsta prioritet har ett högt kulturhistoriskt värde och många hus genomgår omfattande renoveringar. Se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar)".

- **Skolor och förskolor i Vollsjö och Lövestad (KS):** Ny detaljplan initieras för varje skola i orterna Vollsjö och Lövestad, med hänsyn till efterfrågad utbyggnad. Se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändning (Förjupning: Vollsjö och Lövestad)".

2022–2030

- **Näringslivsstrategi (KS):** En ny, kommunövergripande näringslivsstrategi tas fram, bland annat med fokus på möjligheter för hållbar tillväxt i hela kommunen, även utanför tätorter. Se "Mark- och vattenanvändning: Generella riktlinjer för landskapet".
- **Energiplan (KS):** En kommunövergripande energiplan tas fram i enlighet med "lagen om kommunal energiplanering" (1977:439).
- **Dagvattenstrategi (TN):** En kommunövergripande dagvattenstrategi tas fram.
- **Områdesbestämmelser (KS):** Områdesbestämmelser tas fram för områden med ett sammanhängande kulturlandskap i och omkring Björka, Brandstad, Humlarödshus-Everlövs-Kumlatofa-Ilstorp, Lövestad och Röddinge. En prioritering har gjorts baserat på "Kulturmiljöprogram för Skåne" (2006)

och en samlad bedömning av antalet byggnader inom området som inte omfattas av detaljplan, byggnadernas samlade kulturmiljövärde och förändringstrycket i området. Områden som är av högsta prioritet har ett högt kulturhistoriskt värde och många hus genomgår omfattande renoveringar. Se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar)".

- **Kulturmiljöprogram (SBN):** Ett kommunövergripande kulturmiljöprogram tas fram, som bland annat ska fungera som planeringsunderlag inför framtida översiktsplanering.
- **Bevarandeplaner (SBN):** Bevarandeplaner tas fram för Vollsjö och Lövestad. Se "Mark- och vattenanvändning: Fördjupning: Vollsjö och Lövestad".

2022–2040

- **Klimatanpassningsplan (KS):** En kommunövergripande klimatanpassningsplan tas fram, där skyddsbehov analyseras för befintlig bebyggelse och infrastruktur. I planen ska klimatsäkringsområden pekas ut i hela kommunen, företrädesvis på kommunal mark. Inom dessa områden ska kommunen vidta åtgärder för att minska effekterna av skyfall och översvämningar på befintlig bebyggelse. Klimatanpassningsplanen följs förslagsvis upp av områdesbestämmelser i vissa områden för att klimatsäkra befintlig bebyggelse och byggnadsverk. Gällande risken för ras, skred och erosion bör områden eller sträckor med större nivåskillnader studeras mer i detalj än vad som har gjorts inom ramen för översiktsplanen, i första hand genom en okulärbesiktning. De sträckor som bör kontrolleras är där släntlutningen är brant, där nivåskillnaden mellan krön

och vattendrag överstiger cirka 10 meter och/eller där bebyggelse eller anläggningar finns nära slänkrön. Vidare bör en studie av erosionsrisk utföras på platser där riskerna kan öka på grund av ökade vattenflöden och översvämningar.

- **Översyn av detaljplaner (KS):** I enlighet med översiktsplanen släcks hela eller delar av gällande men inaktuella detaljplaner i Vollsjö och Lövestad. Nya detaljplaner ska också tas fram för varje område i enlighet med markanvändningskartan. Se "Mark- och vattenanvändning: Fördjupning: Vollsjö och Lövestad".
- **Säkra skolvägar (SBN):** En översyn och analys av skolvägar i orterna Vollsjö och Lövestad. Se "Mark- och vattenanvändning: Fördjupning: Vollsjö och Lövestad".
- **Grönstruktur- och naturvårdsprogram (GNP) (SBN):** När kommunens grönstruktur- och naturvårdsprogram revideras nästa gång ska värdefulla rekreationsområden kartläggas på en mer detaljerad nivå än vad som har gjorts tidigare. Se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar)".
- **Skötselplan (TN):** I samband med en översyn av kommunens skötselplan inkluderas vård och skötsel av inventerade träd på kommunal mark. Planen utökas för att även innehålla riktlinjer för plantering och etablering av nya träd. Om en åtgärd på ett särskilt skyddsvärt träd riskerar att väsentligt ändra naturmiljön ska den som planerar att vidta åtgärden lämna in en ansökan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken till länsstyrelsen. Se "Mark- och vattenanvändning: Generella riktlinjer för landskapet".
- **Ny detaljplanlagd mark för verksamheter (KS):** En del av kommunens vision är att hela Sjöbo ska leva. Verksamhetsområden finns i dagsläget främst inom Sjöbo

- tätort. I takt med att Sjöbo kommun växer, teknikutveckling möjliggör nya lösningar och så vidare, finns det ett allt större behov av att identifiera nya områden för verksamheter utanför Sjöbo tätort.
- **Dagvattenhantering (SBN):** Förbättrad dagvattenhantering i tätorterna, inom ramen för detaljplaneringen.

Upprättande av områdesskydd

2022–2030

- **Vattenskyddsområde (TN):** Skyddsområdet och föreskrifterna för vattenskyddsområde Grimstofta omarbetas. Vattenskyddsområdet och föreskrifterna för vattenskyddsområde i Bjärsjölagård ska omarbetas ifall kommunen behåller vattentäkten, annars ska vattentäkten och vattenskyddsområdet med föreskrifter avvecklas. Vattenskyddsområden ska upprättas för de kommunala vattentäktena i Herreberga, Blentarp, Vanstad, Heinge, Klasaröd och Röddinge. Se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Teknisk försörjning)".

2022–2040

- **Skyddad natur (KS):** Andelen skyddad natur i kommunen ökar i syfte att säkerställa den biologiska mångfalden och den långsiktiga tillgängligheten för allmänheten, i enlighet med kommunens folkhälsoplan och Länsstyrelsen Skånes program "Närmare till naturen i Skåne". Se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar)".

- **Grön infrastruktur (KS):** Kommunen ställer sig positiv till föreslagna åtgärder i Länsstyrelsen Skånes handlingsplan om grön infrastruktur. Utifrån kommunens förutsätningar har ett urval av prioriterade åtgärder gjorts. Inom följande insatsområden ska kommunen satsa för att börja bedriva ett aktivt arbete:
  - (Nr 65) Bilda områdesskydd för särskilt värdefulla sjöar och vattendrag
  - (Nr 72) Bilda kommunalt områdesskydd på kommunal mark som har natur- och/eller friluftslivsvärden.

Anläggning och utbyggnad

2022–2030

- **Mobilitetsnoder och bytespunkter (KS):** Mobilitetsnoder utvecklas väster om Sjöbo tätort, Anklam och Sövedborgskorset. Kommunen har tidigare kommunicerat med Trafikverket om att utveckla en bytespunkt vid Anklam i samband med ombyggnationen av väg 11. Projektet är fortfarande i sin samrådsfas. En översyn av hållplatsläget väster om Sjöbo tätort pågår. Se "Utvecklingsstrategi" och "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Transportinfrastruktur)".
- **Ombyggnad – väg 11 (KS):** Trafikverket planerar att bygga om väg 11 för att öka trafiksäkerheten och framkomligheten mellan Anklam och Tomelilla. Den befintliga vägen möttesepareras genom att ett omkörningsfält, eller en så kallad 2+1-väg, byggs. Planerad byggstart är 2024. Se "Utvecklingsstrategi".

- **Ombyggnad – väg 13 (KS):** Trafikverket bygger om väg 13 förbi Assmåsa söder om Sjöbo, med byggstart våren 2021, för att förbättra trafiksäkerheten och framkomligheten på vägen. Vägen kommer delvis att få en ny sträckning för att minska risken för översvämning. Vägen kommer även att breddas och förstärkas. Se "Utvecklingsstrategi"
- **Trafikutredning längs med väg 11 (KS):** Kommunen önskar att tillsammans med Trafikverket och Skånetrafiken utreda hela trafiksituationen och ta ett helhetsgrepp om trafikområdet längs med väg 11 väster om Sjöbo tätort. Kommunen har begränsad rådighet över utvecklingen av riksvägarna, men översiktsplanen fungerar som ett underlag till dialogen med Trafikverket och Skånetrafiken. Se "Utvecklingsstrategi". I utredningen önskar kommunen att följande undersöks:
  - möjligheten att utveckla och eventuellt förlänga befintlig bussfil för att förbättra framkomligheten för kollektivtrafiken
  - möjligheten till en separat avfartsväg mellan väg 11, väster om cirkulationsplatsen, och väg 11/13 söder om cirkulationsplatsen
  - lokaliseringen av hållplatsläget vid Sjöbo sommarby/Sjöbo väst.
- **Högkvalitativ busstrafik – väg 11 (KS):** Trafikverket, Skånetrafiken och kommunen arbetar för utvecklingen av högkvalitativ busstrafik, det så kallade superbusskonceptet, längs med väg 11. Se "Utvecklingsstrategi".
- **Cykelvägar (KS):** En cykelväg anläggs mellan Sjöbo tätort och Tolånga (Marielundsvägen). Sträckan finns med i den regionala transportinfrastrukturplanen. Se "Utvecklingsstrategi" och

"Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Transportinfrastruktur)".

- **Rekreationsleder (TN):** Rekreationsleder tillskapas mellan Vombsjön och Sjöbo tätort samt mellan Lövestad och Lövestad åsar. Se "Utvecklingsstrategi" och "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar)".

2022–2040

- **Mångfunktionella ytor (TN):** När nya ytor för rekreation och fritid, cykelparkering, skateboardramper och liknande anläggs i anslutning till sammanhängande bebyggelse bör de vid behov kunna fylla en funktion som öppen dagvattenhantering. Ytorna utformas med fördel på ett sätt som kan få även andra positiva effekter, till exempel i form av förbättrade förutsättningar för biologisk mångfald. Se "Planeringsprinciper".
- **Mötesplatser (TN):** Kommunen förbättrar kvaliteten på, och tillgången till, platser för möten, fritid och kultur. Mötesplatserna i Vollsjö och Lövestad behöver rustas upp. Se "Planeringsprinciper" och "Mark- och vattenanvändning: Fördjupning: Vollsjö och Lövestad".
- **Klimatanpassningsområden (TN):** Inom utpekade klimatanpassningsområden i Vollsjö och Lövestad behövs trädplanteringar och viss kvalitetshöjning. Det senare är i syfte att möjliggöra användning av ytan i rekreativa syften. Se "Planeringsprinciper" och "Mark- och vattenanvändning: Fördjupning: Vollsjö och Lövestad".
- **Utemiljöer (TN och Sjöbohem):** Kommunen satsar på meningsfulla utemiljöer för barn och unga, både på skolgårdar och på allmän platsmark. Se "Planeringsprinciper".

- **Cykelvägar (KS):** Följande cykelvägar utvecklas: Hemmestorp–Blentarp, Tolånga–Lövestad, Sjöbo sommarby–Ilstorp, Ilstorp–Sövde, Sjöbo tätort–Vollsjö, Sjöbo tätort–Anklam. För Sjöbo kommun är sträckan Hemmestorp–Blentarp högst prioriterad av de sträckor som i dagsläget saknar finansiering. Se "Utvecklingsstrategi" och "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Transportinfrastruktur)".
- **Bymiljövägar (KS):** Följande bymiljövägar eller motsvarande cykelkoppling utvecklas: Tolånga–Anklam och Sövde–Sövdeborg. Se "Utvecklingsstrategi" och "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Transportinfrastruktur)".
- **Säkra skolvägar (KS och TN):** Strategiska gång- och cykelpassager utvecklas som en del av arbetet med att uppnå säkra skolvägar. Nya gång- och cykelvägar ska bidra till att skapa säkra och sammanhängande skolvägar utan otrygga avbrott. Se "Planeringsprinciper" och "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Transportinfrastruktur)".
- **Investeringar i kommunalt VA (TN):** Översiktsplanen föreslår en förtätning av bostäder, i vissa fall kopplat till verksamheter, i tätorterna Vollsjö och Lövestad. För att en sådan utökning ska vara möjlig krävs stora investeringar i kommunens VA-anläggningar, i enlighet med de riktlinjer som finns angivna i översiktsplanen. Se "Utvecklingsstrategi" och "Mark- och vattenanvändning: Fördjupning: Vollsjö och Lövestad".
- **Rekreationsnoder (TN):** Rekreationsnoder utvecklas i Heinge strövområde, Sjöbo Ora, Anklam och Salsbjer i Sövde. Se

"Utvecklingsstrategi" och "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar)".

- **Ökad tillgänglighet (TN):** Andelen rekreationsområden i kommunen som är helt eller delvis tillgängliga för alla invånare ökar. Se "Planeringsprinciper" och "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar)".
- **Skåneleden (TN):** Kommunen fortsätter höja standarden på Skåneleden och stärka förutsättningarna för näringslivet längs den. Se "Planeringsprinciper" och "Mark- och vattenanvändning: Generella riktlinjer för landskapet".
- **Ridleder i Vollsjö och Lövestad (TN):** Kommunen behöver vara med i dialogen med invånarna på orterna samt möjliggöra för dragningen av eventuella nya ridleder. Se "Mark- och vattenanvändning: Fördjupning: Vollsjö och Lövestad".

2030–2040

- **Rekreationsleder (TN):** Rekreationsleder tillskapas i Vollsjö tätort samt vid delar av Åsumsån och Tolångaån. Se "Mark- och vattenanvändning: Fördjupning: Vollsjö och Lövestad".

Informationsinsatser, förhållningsätt och löpande arbete

2022–2030

- **Mångfunktionella ytor (SBN):** Informationsinsatser genomförs för att höja kunskapen hos tjänstemän och politiker om hur klimatanpassning av befintlig och kommande bebyggd

miljö kan främjas med hjälp av så kallade mångfunktionella ytor. Se "Mark- och vattenanvändning: Generella riktlinjer för ny-, om- och tillbyggnad".

2022–2040

- **Jämställdhet och inflytande (KS/SBN):** Kommunen arbetar aktivt för att främja hälsa, trygghet, jämställdhet och inflytande i den fysiska planeringen, bostadsutvecklingen och utformningen av offentliga rum. Se "Planeringsprinciper".
- **Minimera miljörisker (SBN):** Genom att informera, bland annat inom ramen för miljötillsynen, ska kommunen öka kunskapen hos allmänheten om risker med kemikalier och miljögifter för att i förlängningen påverka beteenden.
- **Förbättrad vattenkvalitet (SBN):** Kommunen verkar för återföring av näringsämnen till jordbruksmark, bland annat genom
  - information om hur näringsens omfattning kan anpassas till grödans behov,
  - arbete med att lantbrukare med behov av näring kan få hjälp att ta emot gödsel från aktörer utan åkermark, till exempel hästägare,
  - uppströmsarbete för att minska utsläpp av föroreningar, som till exempel tungmetaller i avlopp, samt
  - att uppmuntra fastighetsägare att anlägga kretsloppsbaseerade anläggningar för enskilda avlopp, omvandling av matavfall till biogödsel, insamling av material från fosforfilter för spridning på åkermark, och dylikt.
- **Tillsyn av förorenade områden och miljöfarlig verksamhet (SBN):** Kommunen fortsätter att prioritera en effektiv tillsyn

av förorenade områden och miljöfarlig verksamhet inom områden med vattenföremster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status. SGU:s rapport (2021) om Vombsänkan ska användas som ett kunskapsunderlag i syfte att särskilt skydda de områden inom grundvattenföremosten som är viktiga för nybildning av grundvatten samt områden med så kallade begravnadalar. Se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Miljö- och klimatsäkring, uppmärksamhetsområden)" samt "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Teknisk försörjning)".

- **Tillsyn av enskilda avlopp (SBN):** Kommunen fortsätter att prioritera en effektiv tillsyn av enskilda avlopp inom områden med vattenföremster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status. I kommunen finns en antagen handlingsplan avseende enskilda avlopp, innehållande en prioriteringsordning med målet att alla avlopp i kommunen ska vara godkända. Det finns även antagna riktlinjer om att det ska råda hög miljöskyddsnivå vid prövning av ansökningar och anmälningar om inrättande av enskilda avloppsanläggningar.
- **Dagvattenhantering (SBN):** Förbättrad dagvattenhantering genom tillsyn i tätorterna.
- **Besöksnäringens utveckling (KS):** Kommunen arbetar aktivt med att skapa förbättrade förutsättningar för att främja besöksnäringens utveckling, till exempel i form av fortsatt och utvecklat arbete med bemannade turistserviceplatser, så kallade infopoints. Besöksnäringen består bland annat av diversifierade landsbygdsföretag med mat och övernattnings samt företagande

inom turism och rekreation med natur- och fritidsupplevelser, både kopplade till natur- och kulturmiljövärden, areella näringar och sjöar och vattendrag. Goda förutsättningar för utbyggd IT-infrastruktur är en mycket viktig del av näringslivsutvecklingen. Se "Mark- och vattenanvändning: Generella riktlinjer för landskapet".

- **Utvecklad kollektivtrafik (KS):** Genom kontinuerliga kontakter med Skånetrafiken verkar kommunen för en utvecklad kollektivtrafik med fler och tätare turer inom, till och från kommunen. Se "Planeringsprinciper".
- **Minimerad vattenpåverkan från avloppsreningsverk (TN):** Vid daglig drift och vid utveckling av kommunens avloppsreningsverk är alltid målet att minska eller minimera påverkan på recipienterna.
- **Elektronisk infrastruktur (KS):** Kommunen verkställer de åtaganden som satts upp i gällande en avsiktsförklaring med Teleservice angående fiber-utbyggnad. Se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Teknisk försörjning)".
- **Areella näringar (KS):** Kommunen stödjer utvecklingen av en diversifierad jord- och skogsbruksverksamhet, med till exempel vidareförädling och besöksnäring samt nya miljöanpassade driftsformer. Se "Mark- och vattenanvändning: Generella riktlinjer för landskapet".
- **Hästkommunen Sjöbo (KS):** Kommunen arbetar med hästrelaterade utvecklingsfrågor, både för att stödja kommunens hästnäring, och för att främja kommunens invånares intresse för hästar som rekreation och en fritidsaktivitet. Se "Mark- och vattenanvändning: Generella riktlinjer för landskapet".

- **Träd (SBN och TN):** Stora och friska träd på kommunal mark bevaras så långt det är möjligt. Se "Mark- och vattenanvändning: Generella riktlinjer för ny, om och tillbyggnad".
- **Grön infrastruktur (SBN och TN):** Kommunen ställer sig positiv till de föreslagna åtgärderna i Länsstyrelsen Skånes handlingsplan om grön infrastruktur. Utifrån kommunens förutsättningar har ett urval av prioriterade åtgärder gjorts.
  - **Inom följande insatsområden ska kommunen bedriva ett fortsatt aktivt arbete:**
  - **Nr 13:** Kartlägga förekomsten av invasiva arter
  - **Nr 31:** Blottlägga sand i tätortsnära och urbana miljöer
  - **Nr 34, 69:** Naturvårdsanpassad skötsel av vägrenar
  - **Nr 36:** Genomföra ett pilotprojekt i någon av värdeaktorna för sandmarker.
  - **Nr 51:** Skapa fler våtmarker.
  - **Nr 55:** Uppnä satta mål i skogs- och jordbruk gällande hänsyn till våtmarker.
  - **Nr 61:** Skapa fri passage för fisk m.fl. djur, genom att åtgärda vandringshinder.
  - **Nr 62:** Förstärka spridningskorridorer och skydds-zoner utmed sjöar och vattendrag.
  - **Nr 63:** Stärka bevarandestatusen för ett urval hotade vattenanknutna arter.
  - **Nr 64:** Bevara och återskapa strukturer i vattendrag.
  - **Nr 66:** Säkerställande av allemansrättslig mark särskilt för tätortsnära områden.
  - **Nr 70:** Bevara grönyolym i form av träd och buskar längs befintliga stråk.

- **Nr 71:** Anlägga strategiskt placerade våtmarker och bevaka befintligt strandskydd.
- **Nr 74:** Sprida goda exempel från exempelvis biosfärsområdet vad gäller tätortsnära grön infrastruktur och förhållningssätt till klimatförändringar.
- **Inom följande insatsområden ska kommunen satsa för att börja bedriva ett aktivt arbete:**
- **Nr 12:** Ta fram planeringsunderlag för skånska ansvarsmiljöer och naturvårdsarter, inklusive Natura 2000-arterna.
- **Nr 25:** Arbeta för att få till ett väl fungerande led mellan producent och konsument och öka tillgången på naturbeteskött.
- **Nr 52:** Restaurera våtmarker inom skyddade områden, som i dagsläget inte har gynnsamt tillstånd.
- **Nr 53:** Fortsätta arbetet med att genomföra åtgärdsprogrammet för rikkärr och långsiktigt skydda områdena som är utpekade i myrskyddsplanen.
- **Nr 54:** Arbeta för att stärka bevarandestatusen för ett urval av de hotade våtmarksanknutna arterna i och i anslutning till de skånska myrarna, mossarna och rikkärren.
- **Nr 67:** Utveckla metoder för hur biologisk mångfald och värdet av ekosystemtjänster kan användas som beslutsunderlag och integreras i beslut.
- **Nr 68:** Arbeta med balanseringsprincipen och skadelindringshierarkin samt utreda hur ekologisk kompensation ska kunna tillämpas på ett effektivt sätt.
- **Nr 73:** Kartlägga skötselbehov för olika tätortsnära och urbana områden för att identifiera vilka områden som

har höga skötselbehov ur ett biologiskt mångfalds- och ekosystemtjänstperspektiv.

Extern samverkan

För att kunna uppnå en önskvärd och hållbar utveckling är Sjöbo kommun beroende av väl fungerande samarbeten med omlandet. Följande utvecklingsområden bedöms vara extra viktiga att arbeta med tillsammans med regionen och omkringliggande kommuner. Mer specifika samarbetsområden finns också listade under respektive karaktärsområde nedan.

För hela kommunen

- **Besöksnäring (KS):** Arbeta för en utvecklade och hållbar besöksnäring i hela sydöstra Skåne, bland annat genom satsningar på det rörliga friluftslivet. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Generella riktlinjer för landskapet".
- **Mobilitet (KS):** Gemensamt arbete för att uppnå utveckling inom transportinfrastruktur och kollektivtrafik, till exempel vad gäller förbättringar av väg 11 i syfte att underlätta för de som arbetspendlar. Se "Planeringsprinciper".
- **LEVA-projektet (SBN):** Aktiv medverkan i LEVA-projektet i Tranåsäckens avrinningsområde. Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Generella riktlinjer för landskapet".
- **Vattendialoger (SBN):** Fortsatt vattendialog med markägare och andra berörda i Vanstadsäckens avrinningsområde (biflöde till Tranåsäckan) påbörjad 2019. Fokus på bevattning och åtgärder mot övergödning. Innehåll och konkreta åtgärder håller på att tas fram tillsammans med lantbrukarna. Arbeta

med att inleda vattendialoger inom ramen för Kävlingeåns vattenråd med markägare och andra berörda i avrinningsområden för ytvattenförekoster i Kävlingeån (Vombsjön–Tranåsbäcken) (Björkaån/Åsumsån/Tolångaån), Tranåsbäcken, Djurrödsbäcken och Kävlingeån: Djurrödsbäcken–källa (Vollsjoån). Se "Mark- och vattenanvändningskarta: Generella riktlinjer för landskapet".

- **Energidistribution (KS):** Sjöbo kommun är beroende av energidistribution via högspänningsledning mellan Sege och Tomelilla. Då ledningen passerar genom flera kommuner kan dessa kommuners hantering och planering längs med kabeln påverka Sjöbos framtida möjligheter till utvecklad energiförsörjning. Motsatt förhållande gäller för kabeln mellan Stjärneholm–Tomelilla som passerar genom kommunens södra spets. Se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Teknisk försörjning)".
- **Invasiva arter (TN):** Bekämpning av främmande invasiva arter. Se "Planeringsprinciper".
- **Ostörda områden (KS):** Samsyn kring bibehållna ostörda områden där en naturlig ljud- och ljusmiljö dominerar. Se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar)".
- **Förbättrad vattenkvalitet (SBN):** Fortsätta samverkan med berörda aktörer, och vid behov grannkommuner, för att reducera jordbrukets påverkan på vattenförekoster. Se "Mark- och vattenanvändning: Generella riktlinjer för landskapet".

- **Deltagande i vattenråden (SBN/TN):** Fortsatt deltagande i Kävlingeåns och Nybroåns, Kabusaåns och Tyge ås vattenråd samt det arbete som vattenråden bedriver, för att få till stånd ett samordnat åtgärdsarbete och vattendialoger med markägare och andra berörda. Vattendialogerna bidrar bland annat till ökad kunskap. Konkreta åtgärder kan till exempel vara att ta upp kulverterade sträckor i dragen, åtgärda vandringshinder, anpassa skyddszoner, restaurera rensade eller rätade vattendrag, minska fosforläckage vid spridning av stallgödsel, strukturkalka, anlägga kalkfilterdiken, anlägga tvåstegsdiken, anlägga våtmarker och anlägga bevattningsdammar.

Vombsjösänkan

- **Biosfärområde (KS):** Arbete mot ett utnämmande av Vombsjösänkan som biosfärområde och gemensamma satsningar i linje med fokusområdena som finns angivna. Se "Mark- och vattenanvändning: Generella riktlinjer för landskapet".
- **Fokus Vombsjön (SBN):** År 2018 startades Fokus Vombsjön av Kävlingeåns vattenråd tillsammans med Sydsvatten. De planerade åtgärderna inom Fokus Vombsjön syftar framför allt till att öka kunskap och samverkan om Vombsjön och dess tillrinningsområde.

Södra mellanbygden

- **Grönstrukturstråk (SBN):** I Regionplan 2022–2040 anges att stråket av värdekärnor från Simrishamn, genom Tomelilla mot Lövestad behöver stärkas. Mellan Sjöbo tätort och Tomelilla

längs Fyledalens utpost återfinns få värdetrakter, vilket innebär att det stråket också behöver stärkas för att få till en

konnektivitet mellan områdena. I Regionplan 2022–2040 tas även gröstrukturstråket vid Bjärsjölagård och Alestad upp, vilket är i behov av utveckling, bland annat för att minska den barriäreffekt som väg 13 utgör. Mellankommunal samverkan krävs för att utveckla och stärka dessa gröstrukturstråk. Se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar)".

- **Natur och kulturvärden i Fyledalen (SBN).** Se "Planeringsprinciper" och "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar)".

Linderödsåsen

- **Materialutvinning (SBN):** Samverkan och samsyn kring eventuell framtida materialutvinning på Linderödsåsen, till exempel i form av en gemensam kartläggning av nuvarande, samt eventuella framtida, täkters bidrag till den lokala och regionala materialförsörjningen. Se "Mark- och vattenanvändningskarta - Verksamheter".

Sövdesjöns och Krageholmsjöns godslandskap

- **Natur- och kulturmiljövärden i Fyledalen (SBN).** Se "Planeringsprinciper" och "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar)".

Romeleåsen

- **RÅSK (KS):** Deltagande, samverkan och aktivt arbete i RÅSK. Se "Planeringsprinciper" och "Mark- och vattenanvändning: Generella riktlinjer för landskapet".
- **Materialutvinning (SBN):** Samverkan och samsyn om eventuell framtida materialutvinning på Romeleåsen, till exempel i form av en gemensam kartläggning av nuvarande, samt eventuella framtida, täkters bidrag till den lokala och regionala materialförsörjningen. Se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Verksamheter)".
- **Kommunal service i Knickarp (TN):** Knickarp är en ort som ligger i både Sjöbo och Ystads kommun. Sjöbo kommun anser att ansvarsfördelningen för den kommunala servicen på orten och gränsdragningen för denna behöver utredas från fall till fall.

Konsekvenser

Samlad hållbarhetsbedömning

Inledning

I det här avsnittet bedöms översiktsplanens föreslagna strategier och riktlinjer utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Konsekvensbedömningen fungerar som ett beslutsunderlag inför antagandet av översiktsplanen, men hjälper också kommunen att hålla riktningen i framtida planeringsarbete. Avsnittet ger en fingervisning om vilka delar av planförslaget som blir mer eller mindre lätta att genomföra, och kan därför fungera som en hjälp för att prioritera föreslagna åtgärder. Eftersom översiktsplanen är ett strategiskt dokument är det svårt att bedöma planförslagets exakta konsekvenser. Konsekvensbedömningen syftar därför snarare till att sätta in översiktsplanen i ett större perspektiv, och försöka se hur exempelvis samhällsutveckling, folkhälsa, landskap och kulturmiljö påverkas av den markanvändning som kommunen föreslår.

Hållbarhetsbedömningen utgår ifrån följande kategorier, och beskriver nuläget och planförslagets konsekvenser under respektive kategori:

- Attraktivitet, hälsa och välbefinnande
- Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre)
- Resurshushållning
- Klimatpåverkan
- Ekosystem och biologisk mångfald

- Klimatsäkring

Alternativ

För att bedöma översiktsplanens konsekvenser jämförs planförslaget med ett nollalternativ och en alternativ strategi. Nollalternativet är ett framskrivet nuläge, vilket betyder att det utgår från gällande Översiktsplan 2009 men är anpassat efter nuvarande lagstiftning och kommunala beslut och dokument. Den alternativa strategin utgår från Region Skånes kartering av kollektivtrafknära lägen, och lyfter enbart ut dessa som utvecklingsnoder istället för planförslagets idé om att stärka samtliga serviceorter. Jämförelsen mellan nollalternativ, alternativ strategi och planförslag finns sammanfattad i början av hållbarhetsbedömningen.

Här beskrivs de olika alternativen kortfattat:

Planförslag

Planförslaget utgörs av Översiktsplan 2040 (ÖP2040) för Sjöbo kommun, med undantag för redan gällande fördjupade översiktsplaner. Planförslaget utgår från följande principer:

- **Växa fler kärnigt.** Ny samlad bebyggelse koncentreras fram till 2040 till kommunens centralort Sjöbo samt serviceorterna Blentarp, Vollsjö och Lövestad, vilket innebär en förändrad markanvändning i Vollsjö och Lövestad.
- **Hållbara transporter.** Planen främjar utveckling av kommunikations- och rekreationsnoder som underlättar resande med hållbara och klimatsmarta transportmedel, samt främjar kommuninvånarnas möjligheter till rekreation.

- **Förtätning av befintliga lägen.** Planförslaget anger att ny samlad bebyggelse ska lokaliseras i anslutning till befintlig samhällsservice och att ny spridd bebyggelse ska medges restriktivt.
- **Helhetsbild.** Sammantaget bidrar ÖP2040 till en helhetssyn, en ökad tydlighet och en effektivare planeringsprocess inom kommunen genom att förse samtliga områden med riktlinjer för framtida utveckling.

Nollalternativ

Nollalternativet utgår från gällande Översiktsplan 2009, men är anpassat efter ny lagstiftning och kommunala beslut och dokument, samt allmän utveckling och praxis som tillkommit och skett sedan 2009. De planer och program som utgör förutsättningar för nollalternativet är: huvuddokumentet för Översiktsplan 2009, fördjupad översiktsplan för Blentarp antagen 2008 och fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort antagen 2013. Nollalternativet utgår från följande principer:

- **Utspridning.** Spridd bebyggelse kan tillåtas med stöd av Översiktsplan 2009 och närhet till befintlig service är inget krav. Det tar inte heller tydligt ställning mot spridd bebyggelse på jordbruksmark.
- **Liten kommunal reglering.** Markanvändningen inom kommunen är sparsamt angiven, och kommunen ställer få krav på gemensamma lösningar genom riktlinjer, till exempel gällande lokalt omhändertagande av dagvatten.
- **Saknar helhetsbild.** Ytor som inte omfattas av fördjupade översiktsplaner eller detaljplaner kommer till viss del att sakna

riktlinjer. Strategier i specifika frågor saknas till viss del, vilket riskerar att ge en ineffektiv planeringsprocess.

Alternativ strategi

I huvudalternativet pekas Sjöbo tätort, Blentarp, Vollsjö och Lövestad ut som bebyggelsenoder. Ett alternativ till huvudalternativet hade kunnat vara att bebyggelsenoderna begränsats till de direkt kollektivtrafiknära lägen som karterats av Region Skåne. Detta innebär att Sjöbo tätort och Blentarp skulle fungera som bebyggelsenoder, medan Vollsjö och Lövestad inte pekas ut.

- **Centralisering.** Det som skiljer den alternativa strategin från huvudalternativet är endast de markanvisningskartor och riktlinjer som huvudförslaget föreslår för Vollsjö och Lövestad. Konsekvenserna blir därför en något mer centraliserad utveckling, där ny bebyggelse koncentreras till färre orter.
- **Saknar helhetsbild.** Den alternativa strategin bedöms inte leva upp till kommunens övergripande vision om att hela Sjöbo ska leva, vilket har resulterat i beslutet att arbeta vidare i enlighet med huvudalternativet.

Sammanfattning

Tabell med en sammanfattande jämförande konsekvensbedömning av planförslaget, nollalternativet och en alternativ strategi.

Tabell 6. En sammanfattande jämförande konsekvensbedömning av planförslaget, nollalternativet och en alternativ strategi.

Samlad bedömning			
Jämförelse av nollalternativ, alternativ strategi och planförslag			
	Nollalternativ (spridd bebyggelse)	Alternativ strategi (centraliserad bebyggelse)	Planförslag (samlad bebyggelse)
Attraktivitet, hälsa och välbefinnande	+ Anger att områdesbestämmelser för kulturmiljö ska tas fram för ett antal av kommunens delområden + Anger särskilda riktlinjer för bebyggelseutveckling inom de delområden i kommunen som anses ha bebyggelseintressen och/eller särskilda natur- och kulturvärden - Hög bilanvändning påverkar folkhälsa negativt	- Ojämn resursfördelning mellan Sjöbo tätort, Blentarps, Vollsjö och Lövestad. + Underlag för en bättre kollektivtrafik, vilket leder till en större arbetsmarknadsregion och ökad attraktivitet + Anger att områdesbestämmelser för kulturmiljö ska tas fram för ett antal av kommunens delområden + Tillgängliggörande av landskapet En tät bebyggelse kan ge större lokala risker i form av exempelvis buller, luftföroreningar och trafiksäkerhet	+ Bättre förutsättningar för vardagsmotion, när gång- och cykelstrukturen stärks + Underlag för en bättre kollektivtrafik, vilket leder till en större arbetsmarknadsregion och ökad attraktivitet + Anger att områdesbestämmelser för kulturmiljö ska tas fram för ett antal av kommunens delområden + Tillgängliggörande av landskapet En tät bebyggelse kan ge större lokala risker i form av exempelvis buller, luftföroreningar och trafiksäkerhet
Sociala perspektiv (jämlighet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre)	- Homogent bostadsutbud	- Sjöbo tätort och Blentarps utvecklas på bekostnad av andra, mer perifera, områden	- Befintliga strukturer och identitet påverkas vid förtätning + Hela Sjöbo får möjlighet att leva och utvecklas + Mer blandad bebyggelse

Resurshushållning	Mer hållbart och effektivt nyttjande av mark	Mer hållbart och effektivt nyttjande av mark	Mer hållbart och effektivt nyttjande av mark
- Ett heltäckande ställningstagande angående spridd bebyggelse saknas. En spridd bebyggelse ger större påverkan på landskap, miljökvallitetsnormer och jordbruksmark. - Spridd bebyggelse ger kommunalekonomiskt kostsamma strukturer	- Stora kostnader för vatten och avlopp vid förtätning i Vollsjö och Lövestad - Lanspråkstagande av grönyta/ jordbruksmark i förtätningsslagen + Satsning på cykelvägar - Förtätning innebär ökad risk för lokala luftföroreningar + Restriktiv syn på verksamheter som negativt påverkar utpekade ostörda områden. + Minskad miljöpåverkan på vatten + Väma värdefulla natur- och kulturlandskap - Påverkan på lokala biotoper vid förtätning och tillgängliggörande av landskapsområden. + Riktlinjer och kartläggningar för klimatsäkring + Anger att en kommunövergripande klimatanpassningsplan och dagvattenstrategi ska tas fram	+ Mer hållbart och effektivt nyttjande av mark + Mer jämlik tillgång till grön- och rekreationsytor + Mer hållbart och effektivt nyttjande av mark - Stora kostnader för vatten och avlopp vid förtätning i Vollsjö och Lövestad - Lanspråkstagande av grönyta/ jordbruksmark i förtätningsslagen + Satsning på cykelvägar - Förtätning innebär ökad risk för lokala luftföroreningar + Restriktiv syn på verksamheter som negativt påverkar utpekade ostörda områden. + Minskad miljöpåverkan på vatten + Väma värdefulla natur- och kulturlandskap - Påverkan på lokala biotoper vid förtätning och tillgängliggörande av landskapsområden. + Riktlinjer och kartläggningar för klimatsäkring + Anger att en kommunövergripande klimatanpassningsplan och dagvattenstrategi ska tas fram	+ Mindre rekreativ mark eller jordbruksmark tas i anspråk + Mer jämlik tillgång till grön- och rekreationsytor + Mer hållbart och effektivt nyttjande av mark - Stora kostnader för vatten och avlopp vid förtätning i Vollsjö och Lövestad - Lanspråkstagande av grönyta/ jordbruksmark i förtätningsslagen + Satsning på cykelvägar - Förtätning innebär ökad risk för lokala luftföroreningar + Restriktiv syn på verksamheter som negativt påverkar utpekade ostörda områden. + Minskad miljöpåverkan på vatten + Väma värdefulla natur- och kulturlandskap - Påverkan på lokala biotoper vid förtätning och tillgängliggörande av landskapsområden. + Riktlinjer och kartläggningar för klimatsäkring + Anger att en kommunövergripande klimatanpassningsplan och dagvattenstrategi ska tas fram
Klimatpåverkan	- Större transportbehov vid mer utspridd bebyggelsestruktur	+ Ny bebyggelse begränsad till kollektivtrafknära lägen	
Ekosystem och biologisk mångfald	+ Restriktiv syn på verksamheter som negativt påverkar utpekade stora opåverkade områden. + Anger särskilda riktlinjer för bebyggelseutveckling inom de delområden i kommunen som anses ha bebyggelseintressen och/eller särskilda natur- och kulturvärden		
Klimatsäkring	- Inga särskilda riktlinjer för klimatsäkring		

Attraktivitet, hälsa och välbefinnande

Nuläge

Sedan många år har Sjöbo kommun ett positivt flyttnetto, och ökade sin befolkning med i genomsnitt 0,8 procent per år 2002–2020. Behovet av service och bostäder förväntas därför öka under kommande år. Det finns god tillgång till gröns- och rekreationsytor med ett varierande landskap som går från fulläkersbygd till kuperade skogsområden. Närheten till natur och skog är en av kommunens viktigaste tillgångar, och den största anledningen till inflyttning till kommunen enligt en undersökning genomförd 2017. Dock finns de större rekreationsområdena övervägande i kommunens södra och sydvästra delar, omkring Sjöbo tätort och Blentarp, vilket skapar en ojämn tillgång till områdena och deras hälsofrämjande effekter. Äldre bebyggelse och historiska miljöer finns bevarade på landsbygden och i serviceorterna, vilket präglar kommunens identitet och utgör viktiga turistmål för besökare. Gällande Översiktsplan 2009 saknas dock tydliga riktlinjer för hur landskapet och den byggda miljöns identitet ska bevaras, vilket riskerar att likrikta istället för att särpräglade orternas respektive karaktär.

Sjöbo kommun har gott om allemansrättslig mark och rekreationsytor, vilket innebär att de flesta av kommuninvånarna har god tillgång till hälsofrämjande aktiviteter i form av natur och friluftsliv. Men i och med bristen på kollektivtrafik och gång- och cykelvägar finns det relativt dåliga förutsättningar för vardagsmotion. Cykelinfrastrukturen är främst lokaliserad kring centralorten, vilket gör det svårt att exempelvis arbetspendla med cykel från någon av serviceorterna in till Sjöbo tätort. Istället tar bilen stor plats i kommunen, och bilanvändningen är hög per person jämfört med både Sverige och

Skåne som helhet. Detta påverkar folkhälsan såväl som säkerheten för gång- och cykeltrafikanter.

Ett radonriskområde som sträcker sig från Tolånga och upp mot kommunens nordöstra delar har identifierats sedan tidigare. Gratis radonmätning erbjuds för alla invånare inom området. Vid planering och bygglovshandtering följs radonprogrammet som antogs 2006 för att säkerställa att invånarnas hälsa inte påverkas.

Planförslagets konsekvenser

+ Ökad attraktivitet. Genom att samlad bebyggelse koncentreras till serviceorterna och Sjöbo tätort ökar underlaget för service och kollektivtrafik. Detta medför en ökad tillgänglighet för dem som exempelvis vill bo och arbeta på olika orter, vilket sannolikt bidrar till att serviceorterna kan öka sin attraktivitet. Detta medför i sin tur att bebyggelsen i anslutning till serviceorterna blir mer ekonomiskt hållbar.

+ Förtätning ger rörelsefrihet. Genom att bygga i centrala lägen kan barriärverkan mellan olika områden mildras, vilket ökar genomströmningen av människor. Detta get också positiva sociala konsekvenser i form av ökad trygghetskänsla.

+ Satsning på gestaltning ökar förtroendet och stärker identiteten. Att rusta upp och försköna byggnader och utomhusmiljöer bidrar till ökad trivsel och identitetskapande, samt är sammankopplat med den upplevda tryggheten. Att hålla byggnader och offentliga miljöer i ett gott skick och lägga fokus på gestaltning ger också en indikation på hur kommunens resurser fördelas, vilket påverkar förtroendet för det kommunala arbetet.

+ **Stärkt lokal ekonomi.** Fler mindre lokaler i anslutning till bostäder i Vollsjö och Lövestad gynnar den lokala ekonomin och ger ett mer blandat serviceutbud.

+ **Nya rekreationsnoder ökar tillgängligheten och knyter samman kommunen och regionen.** Rekreationsnoder och -leder är ett bra sätt att röra sig både inom och mellan kommuner. Översiktsplanen anger att rekreationsnoder ska utvecklas i Heinge strövområde, Sjöbo Ora, Anklam och Salsbjerg i Sövde. Detta innebär att det enklare går att röra sig till och mellan olika rekreativa områden, vilket är särskilt gynnsamt för alla som inte har tillgång till bil. Dessutom väntas det bli mindre slitage på naturen då besökarna sprids ut på fler områden.

+ **Närhet till rekreation ger förutsättningar för bättre hälsa.** Framtida utbyggnadsområden i serviceorterna lokaliserar med närhet till rekreation, vilket tillsammans med utvecklade gång- och cykelvägar bör ge goda konsekvenser för folkhälsan. Närheten mellan bostad och rekreativområden är särskilt viktig för barn och äldre som annars kan ha svårt att nyttja grönområden.

+ **Ökad trafiksäkerhet.** Planförslaget föreslår åtgärder som bör genomföras för att minska trafikrelaterade olyckor.

+ **Bättre strålmiljö.** Andelen stora träd ska öka. Det ger ett bra skydd mot solljus, vilket i sin tur främjar folkhälsan. Vid nya forskolor ska naturlig skuggning planeras in.

- **Förtätning påverkar befintliga strukturer.** Mer och tätare exploatering i centrala lägen påverkar äldre bebyggelsemönster och

enskilda byggnadsverk, vilket i förlängningen påverkar orternas identitet och historia och vår känsla av igenkänning.

- **Funktionsblandning och förtätning kan ge större lokala risker.** En ökad blandning av verksamheter och boende på samma tomt (gäller främst Vollsjö och Lövestad) kan innebära risker i form av tung trafik för barn och unga som bor i närområdet. En väl genomtänkt detaljplan med god utformning av bebyggelsen och uppdelning av de olika trafikslagen blir därför av yttersta vikt. Förtätning innebär också att kommunen tillåter byggnation i områden med sämre luftkvalitet, mer buller och större risker för vägrelaterade olyckor.

- **Högre kommunalekonomiska kostnader på mindre tätorter.** Kommunvisionen är att hela Sjöbo ska leva, vilket är av stor betydelse för kommunens hållbarhet och attraktivitet. I de mindre serviceorterna kan det dock vara svårt att förtäta i en omfattning som motsvarar de kommunala investeringarna. De kommunala kostnaderna för att förtäta områden längre ut på landsbygden och i mindre tätorter blir höga i relation till kostnaderna för kommunala investeringar (till exempel infrastruktur och service), eftersom det kanske inte går att förtäta i tillräckligt hög utsträckning för att finansiera de kommunala kostnaderna. Förtätningar utanför centralorten kan därför få konsekvenser för hela kommunens kostnader.

Sociala perspektiv

(Jämlikhet, jämställdhet, tillgänglighet, barn och äldre)

Bedömningen i detta avsnitt bygger delvis på rapporten "Sociala konsekvensbedömning – Översiktsplan 2040, samrådsversion", som togs fram av Sigma Civil under hösten 2020.

Nuläge

För Sjöbo som en relativt glesbefolkad kommun, är samspellet med omlandet avgörande för vardagslivet såväl som den framtida samhällsutvecklingen. I nuläget är de kollektiva kommunikationerna från serviceorterna för att ta sig vidare till exempelvis Malmö, Lund eller Ystad begränsade, vilket också begränsar arbetsmarknaden. Arbetsmarknaden i Sjöbo är något snedfördelad, där kvinnor i kommunen generellt sett har högre utbildningsnivå men lägre sysselsättningsgrad och pendlingsbenägenhet jämfört med män. Sjöbo kommun tillhör de 15 kommuner med lägst andel förvärsarbetande som bor och arbetar i samma kommun.

Generellt sett är utbudet av bostäder i kommunen homogent, och det saknas mindre och billigare bostäder för exempelvis unga och äldre. Enligt dialogarbete med kommunens niondeklassare upplevs också en generell brist på mötesplatser och aktiviteter ute i serviceorterna, eftersom kollektivtrafiken till Sjöbo tätort är bristfällig under kvällar och helger.

Dominerande näringslivssektorer är jordbruk, bygg, verkstad och handel. Inom jordbrukssektorn har det skett en successiv förändring genom åren i samband med att en del jordbruksföretag blivit betydande besöksmål. Här finns därför en eventuell utvecklingspotential.

Planförslagets konsekvenser

+ **Blandade transportsätt ökar tillgängligheten, sammanhållningen och jämlikheten.** Genom att förbättra gång- och cykelmöjligheterna och tillgången till kollektivtrafik förbättras tillgängligheten för alla som inte är bilburna, och det möjliggör därmed ett enklare vardagsliv. Detta förväntas främst gynna kommunens

kvinnor, som i dag är underrepresenterade i arbetspendlingen trots högre utbildningsnivå jämfört med männen.

+ **Kollektivtrafiknära lägen ger säkrare skolvägar.** Föreslagen ny bebyggelse är främst koncentrerad till centrala, kollektivtrafiknära lägen. Det innebär att skola och förskola ofta redan finns i omedelbar närhet till bebyggelseområdena, vilket gör skolvägarna korta och säkra.

+ **En tät bebyggelse gynnar känslan av trygghet och sammanhang.** En större blandning av boendetyper bidrar till en mer varierad och tät byggelse, vilket är positivt ur trygghetssynpunkt då genomströmningen av människor ökar. Känslan av sammanhang är extra viktig för unga och äldre, som är mer bundna till sin närmiljö.

+ **Funktionsblandning gynnar valfrihet och jämlikhet.** Ett mer blandat utbud av boendetyper och service skapar en mer varierad demografi i området, där människor med olika behov och anspråk kan attraheras. Det medför till exempel att människor kan bo kvar i området genom livets olika skeden.

+ **Behov av noggrann gestaltning för trygghet.** Ytor som är mindre tätbebyggda kan upplevas som otrygga under dygnets mörkare timmar, särskilt för kvinnor, barn och äldre. Det gör gestaltning och belysning till viktiga verktyg för att säkra grön- och rekreationsytors användning.

+ **Större arbetsmarknadsregion.** Förbättrad kollektivtrafik förväntas leda till en större arbetsmarknad med fler potentiella arbetstillfällen. Minskad pendlingstid ökar sannolikheten för att kvinnor pendlar till arbete på annan ort, vilket medför förbättrade karriärmöjligheter och mindre könsbaserade skillnader i inkomst- och sysselsättningsnivå

+ **Bevarad kulturmiljö.** Genom förtätning i centrala lägen skyddas det välbevarade bondesamhället med sin speciella karaktär av ålderdomlig bystruktur och utskiftade gårdar, vilka återfinns på flera ställen i kommunen. Ett blandat transportsätt öppnar möjligheter för att fler kan bo och verka på landsbygden, vilket i sin tur ger bättre förutsättningar för att äldre gårdar blir bebodda under hela året och inte förfaller. Planförslaget tar upp att någon sakkunnig ska konsulteras vid eventuella förändringar kring värdefulla kulturmiljöer för att inte göra påverkan på helhetsbilden.

+ **Bättre ekonomisk balans mellan centralort och serviceorter.** Möjligheterna till pendling påverkar både val av och möjligheterna till arbete. Att bygga ut fibernätet på landsbygden är en annan viktig satsning som påverkar möjligheten att bo och arbeta i de mer perifera delarna av kommunen. Att kunna arbeta hemifrån påverkar förutsättningarna för att bibehålla karriärmöjligheter även för den som väljer att bo mindre centralt. Möjligheterna till distansarbete påverkar också den ekonomiska balansen mellan stad och landsbygd såväl som mellan män och kvinnor.

+ **Satsning på barn- och ungdomsaktiviteter stärker identiteten.** Fler aktiviteter för de unga i kommunen efterfrågas, särskilt utanför Sjöbo tätort. Översiktsplanen föreslår etablering av ridhus i både Vollsjö och Lövestad, vilket stärker byarnas identitet i Sjöbo som hästkommun och ger positiva folkhälsoeffekter. Dock utövas just ridsport ofta av mer socioekonomiskt starka grupper, vilket gör det viktigt att även satsa ekonomiskt på andra typer av aktiviteter.

+ **Nya rekreationsleder främjar en mer jämlik folkhälsa.** Översiktsplanen anger att rekreationsleder ska utvecklas mellan Vombsjön och Sjöbo tätort samt mellan Lövestad och Lövestad

åsar. Detta är särskilt viktigt kring Lövestad, eftersom rekreationsområden främst finns i kommunens södra och sydvästra delar. Genom att etablera rekreationsytor i andra delar av kommunen utjämnas den ojämna tillgången till gröna platser.

+ **Tillgängliggörande av landskapet.** Bättre kollektivtrafik och stärkta rekreationsnoder förbättrar landskapets tillgänglighet och gör det lättare att tillgodose människors behov av gröna och blå miljöer. Folkhälsomyndigheten poängterar att personer från socioekonomiskt utsatta områden, äldre och personer med funktionsvariation har störst vinst av att komma ut och vistas i naturen, vilket gör det extra viktigt att landskapet är tillgängligt även för dem utan tillgång till bil.

- **Förtätning kan missgynna perifera områden.** Genom att koncentrera bebyggelsen till befintliga lägen riskerar serviceorterna att växa på bekostnad av de mer perifera delarna av kommunen.

- **Ojämnt dialoginflytande.** Planförslagets dialogarbete har valt att främst fokusera på tre grupper. Dessa är barn och unga, boende på landsbygden och näringsidkare, vilket har syftat till att lyfta olika infallsvinklar i planeringsarbetet. I de två senare kategorierna har dock majoriteten varit äldre män, vilket gör att yngre och kvinnor till viss del har saknats i processen. Vid framtagande av fördjupande översiktsplaner och detaljplaner är det därför extra viktigt att dessa grupper lyfts fram.

Resurshushållning

Nuläge

Sjöbo kommun strävar efter att hushållning av mark ska ske på ett sätt som är hållbart och samtidigt möter behovet av exempelvis

kollektivtrafik, bostäder och service. I dagsläget har kommunen en relativt splittrad och gles bebyggelse, vilket innebär stora kommunalekonomiska kostnader för till exempel vatten och avlopp (VA) och infrastruktur samt sämre förutsättningar för en god kollektivtrafik. En splittrad bebyggelsestruktur skapar också svårdefinierade grönytor som ofta får låga kvaliteter. Denna typ av struktur, med en stor del gles småhusbebyggelse, innebär en ensidig bostadsförsörjning där inte alla får sitt bostadsbehov uppfyllt. I gällande Översiktsplan 2009 saknas tydliga ställningstaganden om spridd bebyggelse på jordbruksmark, vilket kan tolkas som att landskapet getts relativt låg prioritet i planeringssammanhang.

Planförslagets konsekvenser

+ **Mer hållbar hushållning av mark.** Planförslagets fokus på förtätning och utbyggnad i befintliga lägen ger en mindre spridd bebyggelse och ett mer effektivt nyttjande av mark inom kommunen. Då ny bebyggelse koncentreras till befintliga lägen, innebär det att spridd bebyggelse medges restriktivt och att landskapsbilden hålls intakt.

+ **Lägre kommunalekonomiska kostnader.** En mer samlad bebyggelse innebär ett mer effektivt nyttjande av exempelvis infrastruktur och VA, vilket innebär mindre kostsamma strukturer och mindre ingrepp på landskapet.

+ **Bevarad grönmiljöstruktur.** En tätare bebyggelsestruktur innebär bättre förutsättningar för bevarandet av större grönområden, vilket bland annat är en förutsättning för hållbar biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Däremot finns risk för att mindre rekreationsområden och ekosystemtjänster försvinner vid förtätning,

- Utvidgningar av kommunala verksamhetsområden för

VA. Översiktsplanen föreslår en förtätning av bostäder, i vissa fall kopplat till verksamheter, i tätorterna Vollsjö och Lövestad. Översiktsplanen föreslår också att vissa detalplaner med bostadsrätter släcks, vilket minskar den totala bostadsökningen i de båda orterna. Likväl blir det en ökning jämfört med dagens bostads- och verksamhetsbestånd. För att en sådan ökning ska vara möjlig krävs stora investeringar i VA-anläggningarna i enlighet med de riktlinjer som finns angivna under "Teknisk försörjning" i mark- och vattenanvändningskartan.

- **Grönya tas i anspråk i förtätningsslagen.** I anslutning till befintlig sammanhållen bebyggelse kan rekreationsytor tas i anspråk i förtätningssyfte. Det påverkar tillgången till den bostadsnära rekreationen vilket kan leda till negativa hälsoeffekter. Dock föreslår planförslaget att en naturvårdesutredning ska göras före exploatering i syfte att skydda ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Vid behov ska ekologisk kompensation tillämpas. Detta är av ytterst vikt för att inte förlora den bostadsnära rekreationen.

Klimatpåverkan

Nuläge

Sjöbo är en relativt glesbefolkad kommun jämfört med andra kommuner i Skåne, och tillgången till kollektivtrafik är begränsad. Sjöbos kommuninvånare kör generellt längre sträckor och har ett högre antal bilar per person jämfört med både Sverige och Skåne som helhet, vilket innebär att en stor del av utmaningarna för att minska utsläppen ligger i persontransporterna.

Planförslagens konsekvenser

+ **Förutsättningar för minskade utsläpp.** Planförslaget innebär fler bostäder i kollektivtrafknära lägen, vilket minskar transportbehovet jämfört med en utspridd bebyggelsestruktur.

+ **Mer lokal energiproduktion.** Utbyggnad av energiinfrastrukturen i kommunen möjliggör mer lokal energiproduktion och -distribution.

+ **Nya mobilitetsnoder.** Genom att etablera mobilitetsnoder går det lättare att knyta samman olika transportslag, vilket kan minska bilanvändningen på hela eller delar av sträckan. Översiktsplanen anger att mobilitetsnoder ska utvecklas i Sjöbo sommarby, Anklam och Sövedborgskorset.

+ **Minskat trafikarbete.** När det blir möjligt att bo i mer kollektivtrafknära lägen och/eller bo och ha sin verksamhet på samma tomt minskar behovet av arbetspendling med bil.

+ **Stärkt infrastruktur för cykel.** Etableringen av nya cykelleder mellan orter gör cykeln till ett rimligare alternativ vid exempelvis arbetspendling. Översiktsplanen anger att följande cykelvägar och bymiljövägar ska utvecklas:

- 2022–2030 (finns med i nuvarande regionala trafikförsörjningsplan):
  - Sjöbo–Tolånga (Marielundsvägen)
- 2030–2040:
  - Ilstorp–Sjöbo sommarby
  - Blentarp–Hemmestorp
  - Tolånga–Lövestad
  - Sjöbo–Vollsjö

- Ilstorp–Sövde
- Sjöbo tätort–Anklam
- Tolånga–Anklam
- Sövde–Sövedborgskorset

+ **Stärkt infrastruktur för busstrafik.** Översiktsplanen anger att kommunen ska verka för en utbyggd kollektivtrafik med fler och tätare turer, exempelvis genom att arbeta för en bussfil längs del av väg 11 (mot Lund, väster om Sjöbo tätort). Om fler låter bilen stå och kan resa kollektivt nås miljömålen och klimatmålen lättare.

+ **Ett mer hållbart samhälle.** All exploatering påverkar miljö och klimat i någon utsträckning. I planförslaget lyfts att åtgärder ska tas för ett säkert byggande och för att främja positiva synergieffekter. Dessa kan exempelvis öka möjligheten för biologisk mångfald och rekreation. Hela landskapet tas med i planeringen och verkar för en hållbar framtid för kommande generationer.

+ **Landskapet prioriteras högre.** Vid nybyggnation ställs krav på landskapsanpassning där det befintliga landskapet överordnas den tillförda bebyggelsen. På så sätt minskas miljökonsekvenser såsom schaktningar och stora synliga ingrepp i närlandskapet.

- **Risk för lokala luftföroreningar.** Förtätning innebär att avgaser från fordon kan öka i vissa områden, vilket kan innebära lokala problem. Samtidigt lyfts att befintliga träd och buskar ska sparas i så stor utsträckning som möjligt och att andelen stora träd ska öka, vilket hjälper till att reducera luftföroreningarna.

Ekosystem och biologisk mångfald

Nuläge

Landskapet i Sjöbo kommun är varierande med många olika naturtyper som alla ger oss olika typer av ekosystemtjänster – från ett skogsklätt åslandskap i norr, till de centrala delarnas odlade backlandskap och skogs- och dallandskap i söder. I Sjöbo har jordbruket historiskt sett till stor del bestått av boskapskötsel, vilket gör att kommunen än i dag har ett stort antal betesmarker med höga natur- och kulturmiljövärden. Kommunen har stor tillgång till allemansrättslig mark. Den är viktig för friluftslivet men rymmer även en variation av ekosystem och biologisk mångfald. I takt med att Sjöbo tätort förtäts ökar dock behovet av att utveckla befintliga parker och grönområden i tätortskärnan, samt skapa bra förbindelser med omgivande naturområden.

Andelen ekologiskt odlad åkermark i kommunen är 20 procent, vilket motverkar monokultur och främjar biologisk mångfald. Kommunen hyser många rödlistade arter, vilket indikerar att det finns speciella biotoper kvar i landskapet, men också att mer arbete kvarstår för att återskapa fler livsmiljöer så att populationerna ska kunna öka igen.

Planförslagens konsekvenser

+ **Mindre miljöpåverkan på vatten.** Planförslagens riktlinjer om dagvattenhantering, skydd av värdefulla vattenförekomster, restriktivt medgivande till spridd bebyggelse och fortsatt samarbete med de aktuella vattenråden är av stor vikt för att säkerställa en god och hållbar vattenförsörjning. Då nybyggnation medges restriktivt utanför redan tätbebyggda områden, tillkommer inga eller få enskilda avlopp. Det minskar föroreningarna i vattendrag, sjöar och hav. Planförslaget uppmanar till noggranna undersökningar innan exploatering sker vid skyddsvärda vatten. För mer information, se separat

miljökonsekvensbeskrivning om miljö kvalitetsnormerna för vatten (Sweco på uppdrag av Sjöbo kommun, 2021).

+ **Ökad artrikedom.** Genom att klimatsäkra naturliga lågpunkter i landskapet (gäller främst Vollsjö och Lövestad) undviks framtida problem vid exploatering på olämplig sank mark. Vidare åtgärder som ger mer grön- och blåvtor i tätorterna och förstärker den gröna infrastrukturen i landskapet, gynnar inte bara den biologiska mångfalden, utan ger även positiva effekter för de sociala och rekreativa värdena. För att inte påverka artrikedomen är det av största vikt att resurser läggs på bevarandet av befintliga gamla träd, ängs- och betesmarker och andra värdefulla biotoper, särskilt vid förtätning, för annars finns risk att livsmiljöer som en viss art är knuten till försvinner och en utdöendes kuld skapas.

+ **Bullerreducering.** Stärkt tätorts- och bostadsnära natur bidrar till minskade ljudnivåer, till exempel från trafik eller verksamheter.

+ **Livsmedelsförsörjning.** Restriktiv exploatering av jordbruksmark ger bättre förutsättningar för en långsiktigt hållbar livsmedelsförsörjning.

+ **Värna värdefulla natur- och kulturlandskap.** Att skydda fler natur- och kulturlandskap, säkerställa biologisk mångfald och tillgängliggöra fler rekreationsområden, ökar de sociala värden som får människor att må psykiskt och fysiskt bra.

- **Påverkan på lokala platser och biotoper.** Tätare byggnation kan leda till att befintliga ytor för lek, sport eller rekreation tas i anspråk, vilket riskerar att påverka befintliga ekosystemtjänster. Exploatering och förtätning hotar exempelvis rödlistade arter, som det finns ett stort

antal av i Sjöbo kommun. Då flest rödlistade arter befinner sig utanför förtätningslägena, kan planförslaget dock anses medföra mindre påverkan än nollalternativet. Risken finns att viktiga ekosystemtjänster försvinner när träd och vegetation tas bort. Dessa hjälper annars till med temperaturreglering, vattenreglering, koldioxidbindning, rekreation och så vidare.

Klimatsäkring

Nuläge

Klimatförändringarnas konsekvenser för kommunen kan innebära extremare väder i form av översvämningar, eventuella problem med vattenförsörjning och värmeböljor, vilket ställer högre krav på klimatanpassning vid framtida planering. En ökande kommunbefolkning tillsammans med ett förändrat klimat innebär också ett allt högre tryck på landskapets resurser, och i förlängningen på vår vatten- och livsmedelsförsörjning. En riskanalys över eventuella översvämningsområden längs med kommunens större vattendrag gjordes av Sweco 2015. En skyfallskartering för Sjöbo tätort togs fram under 2021.

Planförslagens konsekvenser

+ **Ökat behov av klimatsäkring.** I samband med exploatering och nybyggnation ökar andelen hårdgjorda ytor i form av exempelvis gator, uppfarter, takytor med mera. Detta ställer allt högre krav på klimatsäkring i form av exempelvis dagvattenhantering. I de fall där markanvändningen ändras från industri till bostäder och allmän platsmark minskar dock andelen hårdgjord yta, vilket också minskar sårbarheten mot extrema väderförhållanden. Planförslaget föreslår att en kommunövergripande klimatanpassningsplan och en

dagvattenstrategi ska tas fram, vilket kommer göra det lättare att skapa ett klimatanpassat, tryggt och mer miljömässigt hållbart samhälle.

+ **Klimatreglering.** En förstärkt tätorts- och bostadsnära natur bidrar bland annat till skuggning, vindskydd och reglering av temperatur, vilket är avgörande faktorer för att tätorterna ska bli behagliga platser att bo och vistas i. Det är till exempel extra viktigt på skolor, förskolor och äldreboenden och i parker eftersom många människor vistas där dagligen, vilket också anges i planförslaget. Mångfunktionella lösningar ska eftersträvas, vilket ger ett hållbarhetstänk genom hela planförslaget.

+ **Våtmarker och magasinering.** Planförslaget förespråkar att våtmarker och dammar anläggs för att fördröja vattnet i landskapet så länge som möjligt, med syftet att minska näringsläckage, gynna växter och djur och säkra tillgången till grundvatten under torra somrar.

+ **Geologiska förutsättningarna beaktas.** I översiktsplanen understryks vikten av att alltid undersöka markens lämplighet för byggnation. Vid nybyggnation tas markens förutsättningar med i beräkningen för att undvika risk för skred, ras och erosion. Infiltrationsförmågan undersöks liksom vattnets avrinningsvägar, avstånd till grundvatten och dylikt. Då planförslaget föreslår förtätning i befintliga tätorter minskar behovet av omfattande geologiska undersökningar på nya platser.

+ **Uppmärksamhetsområden för översvämning.** Översiktsplanen kartlägger uppmärksamhetsområden för översvämningstrisk där särskild hänsyn och utredning kan krävas inför bygglovsprövning och dylikt. Sådan utredning kan naturligtvis också krävas utanför de markerade områdena i kartan, vilket översiktsplanen understryker.

Riksintressen

Verksamheter

Riksintresse för mineral

Innefattas av följande områden: Eriksdal.

Planens riktlinjer

Inom och i anslutning till riksintresseområdet för mineral medges ingen ny bebyggelse såvida det inte är förenligt med riksintressets syfte.

Transportinfrastruktur

Riksintresse för kommunikationer

Innefattas av följande områden:

- väg 13 Höör–Ystad (riksintresse väg)
- väg 11 Simrishamn–Malmö (riksintresse väg)
- Simrishamnbanan (framtida riksintresse järnväg)

Under 2020–2022 pågick en översyn av befintliga och framtida riksintressen. I utredningens remissförslag föreslogs att riksintresset för riksvägar 11 och 13 samt framtida riksintressen för järnväg tas bort.

Planens riktlinjer

För att skapa en säker och trygg kommunikation för alla i kommunen ska fibernätet, kollektivtrafik och cykelvägar utvecklas, vilket går i linje med riksintresset för kommunikation. Det antas även gynna riksintresseområdena för friluftsliv då det skapar bättre förutsättningar för att ta sig till rekreationsplatserna i kommunen. Inom riksintresseområdet för framtida järnväg medges ingen ny bebyggelse såvida det inte är förenligt med riksintressets syfte.

Teknisk försörjning

Riksintresse för vattenförsörjning

Innefattas av följande områden: Vombsjön.

Planens riktlinjer

Nya byggnader och andra anläggningar ska medföra så låg risk som möjligt för förorening av kommunens vattendrag och vattentäkter, vilket går i linje med riksintresset för vattenförsörjning.

Natur, kulturmiljö och rekreation

Riksintresse för naturvård

Innefattas av följande områden:

- Kvarnberga-Härröd-Östra Sallerup-Gummarp-Sniberup
- Bjärsjölagård
- Borstbäcken-Skartofta ängar-Torpaklint-Helvetesgraven-Frualid
- Froenahedjan
- Lövestad åsar
- Sjöbo Ora-Fyledalen-Nybroån med biflöden
- Klingavälsån
- sandurområdet mellan Veberöd och Blentarp
- Snogeholms-Skårbyområdet
- backlandskapet söder om Romeleåsen.

Riksintresse för friluftsliv

Innefattas av följande områden:

rekreation med naturupplevelser ska stödjas, bland annat för att fler ska kunna livnära sig och verka på landsbygden. Kommunen ska även arbeta för en utvecklad och hållbar besöksnäring och för att bibehålla ostörda områden. Detta kan komma att påverka riksintresset för naturvård negativt då fler människor antas besöka dessa platser. Det blir ett hårdare tryck på naturen och områden riskerar att få ett större slitage. Riktlinjerna tar däremot hänsyn till de värden som finns, men kommunen bör se till att besöksstrycket sprids ut och inte centraliseras till enbart ett fåtal platser.

I Översiktsplan 2040 tas stor hänsyn till naturvården, bland annat

genom att bekämpa invasiva arter som kan komma att tränga ut den inhemska florán och faunan. Dessutom ska fortsatt hävd och skötsel på betesmarker ske, för att bibehålla och utveckla de natur- och kulturmiljövården som finns kopplade till dessa områden. Ett sådant ställningstagande är gynnsamt för riksintressena för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv.

Översiktsplan 2040 ger förslag på en ny gränsdragning för Sjöbo tätorts fördjupade översiktsplan, för att inkludera tätortsnära natur och möjligheter till rekreation. Den nya gränsen går in i riksintresseområde för friluftsliv och naturvård. Vid eventuell exploatering inom dessa områden anses riktlinjerna vara restriktiva och inte motverka riksintressena.

Riktlinjerna för nya byggnader eller andra anläggningar inom riksintresseområde för naturvård, kulturmiljö och friluftsliv är mycket restriktiva. Om det blir aktuellt med nya byggnader eller andra anläggningar ska de placeras så de är förenliga med de areella näringarna, tar hänsyn till natur- och kulturmiljövården och inte begränsar friluftslivet. Dessutom ska ny bostadsbebyggelse ha stöd i

- Fyledalen
- Vomb och Klingavälsån
- Snogeholm-Sövde
- Romeleåsen med Skrylleområdet.

Riksintresse för rörligt friluftsliv

Innefattas av följande områden: sjö- och åslandskapet vid Romeleåsen i Skåne.

Riksintresse för kulturmiljövård

Innefattas av följande områden:

- Övedskloster-Tullesbo,
- Södra Åsum
- Everlöv-Kumlatofta-Ilstorp
- Sövde-Sövdeborg
- Hallsberg.

Under 2022 pågick en översyn av riksintresseområdet vid Sövde-Sövdeborg.

Planens riktlinjer

På flera platser i kommunen återfinns riksintresset för naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård inom samma område. De specifika värden som riksintresset för naturvård och kulturmiljövård har innebär ofta att människor söker sig till dessa platser för rekreation.

I Översiktsplan 2040 är målet att värna, utveckla och tillgängliggöra rekreatiomsområden. Det ska satsas på det rörliga friluftslivet och på utveckling av rid- och vandringslingor. Företag inom turism och

landskapet och passa in i området. Kommunen är positiv till skydd, restaurering och ny användning av värdefulla kulturhistoriska byggnader. Inga nya byggnader eller andra anläggningar inom riksintressområdet för naturvård eller kulturmiljö medges utan att någon sakkunnig inom naturvårdsfrågor och kulturmiljöfrågor har konsulterats vid bygglovsförfrågningar. Detta gäller även nya byggnader eller andra anläggningar utanför området som kan komma att påverka riksintressenas värde negativt. Vid eventuell täktetablering önskar kommunen att hänsyn tas för att undvika skada på befintliga värden. Alla områden inom riksintresset för kulturmiljö är mycket känsliga för ändringar enligt den känslighetsanalys som genomfördes 2019, vilket är extra viktigt att ta hänsyn till. Om inte de satta riktlinjerna efterföljs vid exploatering kan riksintresset för både kulturmiljövård och naturvård påverkas negativt.

Vidare nämns i Översiktsplan 2040 att kommunikationen ska förbättras för att tillgängliggöra områden i anslutning till tätortsnära rekreationsnoder. Ett av målen är att utveckla vissa cykelstråk och bymiljövägar för att ta sig till rekreationsnoderna. Det ställningstagandet bedöms även gynna riksintresset för naturvård och friluftsliv, då förutsättningarna för friluftslivet förbättras samtidigt som utsläppen hålls nere. Däremot är det svårt att förutsäga hur befolkningen utanför kommunen kommer att ta sig till rekreationsnoderna. Det finns också en risk för att utsläppen ökar till följd av att fler områden tillgängliggörs och lockar fler bilburna besökare.

Samlad bedömning

Ny bebyggelse kan komma att påverka samtliga riksintressen, men riktlinjerna i Översiktsplan 2040 anses samverka med de aktuella

värdena för varje riksintresse och grundliga utredningar föreslås före exploatering. Den samlade bedömningen är att översiktsplanen inte motverkar riksintressenas värden, förutsatt att dess riktlinjer följs.

Miljö kvalitetsnormer

Luft

Planeringsföreskrifter

Luftkvaliteten regleras av miljö kvalitetsnormer. Luftkvaliteten är överlag bedömd som god i Sjöbo kommun. Viss olägenhet kan föreligga i sommarbyarna på grund av vedeldning med uppgifter baserade på klagomålsärenden. Vegetation fungerar som naturlig stofuppsamlare och luftrenare, och kan därmed användas för att motverka luftföroreningar och undvika negativ påverkan på miljö kvalitetsnormerna för luft.

Varje kommun är skyldig att kontrollera att miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft uppfylls. År 2013 kom nya regler som gäller för miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft. Samverkan är av stor betydelse för kommunens luftövervakning ur ett kompetensmässigt och ekonomiskt perspektiv.

Sjöbo kommun är medlem i Skånes luftvårdsförbund och ingår i samverkansområdet Skåne för samordnad kontroll av luftkvaliteten och miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft i Skåne. Sedan januari 2017 bedrivs samordnade luftkvalitetskontroller i samtliga medlemskommuner. Programmet innehåller en kontrollstrategi som beskriver utförning och omfattning av kontrollen för två kalenderår, 2019–2020 samt en översiktlig planering för 2021–2023. Varje år sammanställs en årsrapport för varje medlemskommun.

År 2010 gav Skånes luftvårdsförbund i samarbete med miljöförvaltningen i Malmö ut rapporten "Emissioner och luftkvalitet i Skånes kommuner 2009". De halter som uppmättes i Sjöbo kommun innebar ingen direkt skyldighet att utföra kontinuerliga mätningar enligt luftkvalitetsförordningen. Nya mätningar utfördes i Sjöbo hösten och vintern 2014/2015 och en rapport kom under 2017. Under 2019 utfördes mätningar i Sjöbo av kvävedioxid (NO₂) och kväveoxider (NO_x).

Sjöbo kommun har som medlem i "Skånes luftvårdsförbund" bland annat tillgång till en emissionsdatabas för Skåne, vilken innehåller geografiska och tidsatta data över utsläpp av luftföroreningar i regionen, samt meteorologiska data. Med hjälp av databasen kan spridningsberäkningar göras, och en uppfattning kan fås om vilka halter som finns i de områden där mätningar inte sker. Beräkningar utförs för varje kommun och kan även användas till att utföra spridningsberäkningar från industriell verksamhet och för infrastrukturplaner. Halterna av luftföroreningar i Sjöbo kommun är enligt beräkningarna generellt sett låga. Vad gäller geografisk fördelning återfinns de högsta halterna som väntat i större tätorter och i kommunens västra delar.

Att Sjöbo kommun överlag har relativt god luftkvalitet konstateras också i Länsstyrelsen Skånes rapport "Förslag på samverkansområde i Skåne för gemensam kontroll av luftkvalitet" (2013). Vad gäller luftföroreningen PM_{2,5} riskerar kommunen dock, tillsammans med samtliga av Skånes kommuner, att inte uppfylla det nationella miljömålet för frisk luft. I rapporten framgår att kommunens mest betydande utsläppskällor för de olika luftföroreningarna är: vägtrafik och jordbruk (NO_x), småskalig uppvärmning och jordbruk (PM₁₀), och småskalig uppvärmning (PM_{2,5}). Småskalig uppvärmning i form av

fastbränsleeldning orsakar olägenheter i bostadsområden i Sjöbo kommun. Kommunens miljöenhet har i klagomålsärenden konstaterat att det föreligger olägenhet för människors hälsa. År 2015 reviderades de lokala föreskrifterna för människors hälsa och miljön, och det utreddes om det skulle vara möjligt att inkludera bestämmelser gällande vedeldning för vissa områden. Det visade sig inte vara praktiskt genomförbart.

Förutom att påverkas av exempelvis vägtrafik, lantbruk och småskalig uppvärmning kan luftkvaliteten i ett område också påverkas av vissa särskilda verksamheter, till exempel industriutsläppsverksamheter, se "Planeringsföresättningar: Verksamheter".

Planförslagens riktlinjer

Planeringsprinciper med påverkan på miljökvalitetsnormerna för luft:

- Lokalisera ny sammanhängande bebyggelse i anslutning till befintlig samhällsservice.
- Utveckla viktiga kommunikationsstråk och noder för kollektivtrafik, cykel, ladd-infrastruktur, gång och vandring och ridning.
- Ta ställning till ny spridd bebyggelse på landsbygden i hela kommunen.
- Förbättra förutsättningarna för ekosystemen.
- Arbeta för en utbyggd kollektivtrafik med fler och tätare turer.
- Planera för säkra skolvägar efter barns och ungas behov av tillgänglighet och trafiksäkerhet.

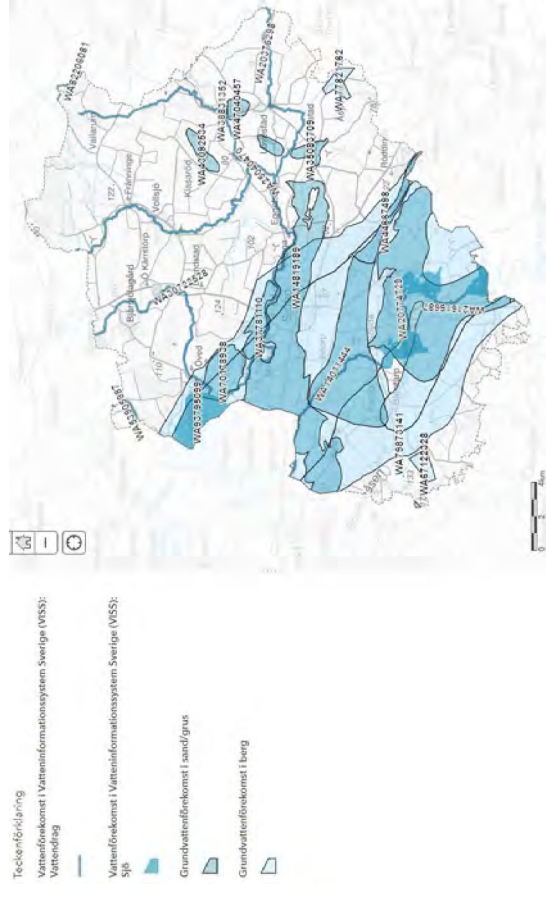
Utvecklingsstrategier med påverkan på miljökvalitetsnormerna för luft:

- Mobilitetsnoder ska utvecklas väster om Sjöbo tätort och vid Anklam och Sövedborgskorset, i syfte att främja ett intermodalt resande där kollektivtrafik används för den huvudsakliga delen av resan.
- Kommunen ska arbeta för en bussfil längs del av väg 11, väster om Sjöbo tätort, mot Lund.
- Översiktsplanens utvecklingsstrategi innehåller förslag på nya cykelvägar eller bymiljövägar.

Riktlinjer för mark- och vattenanvändning med påverkan på miljökvalitetsnormerna för luft:

- Stora och friska träd på kommunal mark ska bevaras så långt det är möjligt.
- Kommunen ska aktivt arbeta med att minska andelen hårdgjord yta och öka andelen stora träd inom detaljplanlagt område. Friska träd och större buskage ska bevaras så långt det är möjligt. Dessa fungerar bland annat som skydd mot sol och värme, samt som naturliga stoftuppsamlare och luftrenare. Sådana funktioner är hjälpsamma för att motverka luftföroreningar och undvika negativ påverkan på miljökvalitetsnormerna för luft. Planbestämmelse för att kräva marklov för trädfällning samt reglera andelen genomsläpplig mark kan med fördel användas. Vid planering och anläggning av allmän platsmark ska kommunen plantera träd där det är möjligt.
- Ny sammanhängande bebyggelse ska placeras hållplatsnära.
- Verksamhetsetablering och -utökning i Sjöbo kommun bör ske på ett sätt som främjar globala, nationella, regionala och lokala miljö- och hållbarhetsmål.

Vatten

Figur 126. Kommunens vattenförekomster. Data från Vatteninformationssystem Sverige (VSS).

Kommunens grundvatten

WA14819189 (Revingehed) (grundvatten i sand- och grus)

- **Status:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Miljökvalitetsnormer:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Dricksvattenförsörjning:** Sjöbo vattenverk, vars vattentäkter i Grimstofta och Gröndal förser 56 procent av kommunens invånare med vatten, tar sitt vatten från vattenförekomsten Revingehed. Vattenskyddsområden finns för vattentäkterna i Grimstofta och Gröndal. Revingehed har mycket goda uttagsmöjligheter och hela vattenförekomsten är särskilt

skyddsvärd. Förekomsten försörjer möjligen också någon eller några av de större gemensamhetsanläggningar för dricksvatten som finns i kommunen. Grundvattnets sårbarhet är till största del hög samt hög under tätande jordlager (SGU).

WA54918966 (Snogeholm) (grundvatten i sand- och grus)

- **Status:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Miljökvalitetsnormer:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Dricksvattenförsörjning:** En prioriterad dricksvattenresurs i den delregionala vattenförsörjningsplanen (2014). Möjligt område för framtida vattentäkt i kommunen, särskilt kring Sövde-Snogeholm och norr därom. Vattenförekomsten är särskilt skyddsvärd ur ett kommunalt vattenförsörjningsperspektiv. Grundvattnets sårbarhet är till största del hög under tätande jordlager (SGU).

WA68758318 (Ilstorp) (grundvatten i sand- och grus)

- **Status:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Miljökvalitetsnormer:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Dricksvattenförsörjning:** Möjligt område för framtida vattentäkt i kommunen, särskilt kring Sövde-Snogeholm och norr därom. Vattenförekomsten är därmed särskilt skyddsvärd ur ett kommunalt vattenförsörjningsperspektiv. Förekomsten försörjer möjligen någon eller några av de större gemensamhetsanläggningar för dricksvatten som finns i kommunen. Grundvattnets sårbarhet är till största del hög, samt hög under tätande jordlager (SGU).

WA44667498 (Fyledalen) (grundvatten i sand- och grus)

- **Status:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Miljökvalitetsnormer:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Kommunal dricksvattenförsörjning:** En regionalt betydelsefull dricksvattenförekomst (Länsstyrelsen Skåne, 2012), och en prioriterad dricksvattenresurs i den delregionala vattenförsörjningsplanen (2014). Delar av förekomsten har ovanligt goda uttagsmöjligheter och är särskilt skyddsvärd ur ett kommunalt vattenförsörjningsperspektiv då den används som kommunal vattentäkt både i Ystad kommun och i Tomelilla kommun. Grundvattnets sårbarhet är till största del hög under tätande jordlager (SGU).

WA35083709 (Vanstad) (grundvatten i sand- och grus)

- **Status:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Miljökvalitetsnormer:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Dricksvattenförsörjning:** Vattenförekomsten är viktig ur ett kommunalt vattenförsörjningsperspektiv då den ger vatten till omkringliggande kommunala vattenverk. Grundvattnets sårbarhet är till största del hög (SGU).

WA47040457 (grundvatten i sand- och grus)

- **Status:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Miljökvalitetsnormer:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Dricksvattenförsörjning:** Vattenförekomsten är viktig ur ett kommunalt vattenförsörjningsperspektiv då den ger vatten till

omkringliggande kommunala vattenverk. Grundvattnets sårbarhet är till största del hög (SGU).

WA43092534 (grundvatten i sand- och grus)

- **Status:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Dricksvattenförsörjning:** Vattenförekostmen är viktig ur ett kommunalt vattenförsörjningsperspektiv då den ger vatten till omkringliggande kommunala vattenverk. Grundvattnets sårbarhet är till största del hög, samt hög under tätande jordlager (SGU).

WA47879523 (grundvatten i sand- och grus)

- **Status:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Dricksvattenförsörjning:** Vattenförekostmen är viktig ur ett kommunalt vattenförsörjningsperspektiv som möjlig framtida vattentäkt ur ett kommunalt vattenförsörjningsperspektiv. Grundvattnets sårbarhet är till största del hög (SGU).

WA37781110 (grundvatten i sand- och grus)

- **Status:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god, kemisk – god.

WA70178938 (grundvatten i sand- och grus)

- **Status:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god, kemisk – god.

WA12744184 (Vombsänkan) (grundvatten i sedimentärt berg)

- **Status:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Dricksvattenförsörjning:** Blentarp vattenverk tar troligtvis sitt vatten från vattenförekostmen Vombsänkan. Vombsänkan är den största vattenförekostmen i kommunen. Det är en regionalt betydelsefull dricksvattenförekostmen (Länstyrelsen Skåne, 2012), och en prioriterad dricksvattenresurs i den delregionala vattenförsörjningsplanen (2014). Den sträcker sig genom ytterligare sex kommuner i Skåne och innehåller flera dricksvattentäkter med vattenskyddsområden. Vattenförekostmen har mycket goda uttagsmöjligheter och är särskilt skyddsvärd, både som befintlig vattentäkt och som en möjlig vattentäkt för Sjöbo i framtiden, särskilt kring Sövde-Snogeholm och norr därom. Vombsänkan är även viktig som vattentäkt för andra kommuner. Förekostmen försörjer möjligen också någon eller några av de större gemensamhetsanläggningar för dricksvatten som finns i kommunen.

WA79873141 (Romeleåsens östslutning) (grundvatten i sedimentärt berg)

- **Status:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Dricksvattenförsörjning:** Eftersom gränsdragningen mellan vattenförekostmen inte är helt säker, kan Blentarp vattenverk eventuellt ta sitt vatten från Romeleåsens östslutning.

Förekomsten försörjer möjligen också någon eller några av de större gemensamhetsanläggningar för dricksvatten som finns i kommunen.

WA97124112 (Eriksdal) (grundvatten i sedimentärt berg)

- **Status:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Dricksvattenförsörjning:** Röddinge vattenverk får troligen sitt vatten från vattenförekomsten Eriksdal, en långsamt förekomst längs Vombsänkans norra sida med måttliga uttagsmöjligheter.

WA67122328 (Herreberga) (grundvatten i urberg)

- **Status:** Ekologisk – god, Kemisk – god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god, Kemisk – god.
- **Dricksvattenförsörjning:** Herreberga vattenverk använder vattenförekomsten Herreberga som vattentäkt. Enligt SGU har förekomsten måttliga uttagsmöjligheter, men tillräckliga mängder vatten finns för behovet i området. Förekomsten försörjer möjligen också någon eller några av de större gemensamhetsanläggningar för dricksvatten som finns i kommunen.

WA77821762 (Äsperöd) (urberg)

- **Status:** Ekologisk – god, kemisk – god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god, kemisk – god.

- **Kommunal dricksvattenförsörjning:** Vattentäkten i Äsperöd är avvecklad då vattentäkten har gett allt mindre vatten och inte räcker till.

Kommunens ytvatten

WA43762631 (Ellestadsjön)

- **Status:** Ekologisk – dålig, kemisk – uppnår ej god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god 2027, kemisk – god.

WA21616687 (Klingavälsån: Snogeholmssjön-källa)

- **Status:** Ekologisk - måttlig, kemisk – uppnår ej god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god 2027, kemisk – god.

WA49189666 (Snogeholmssjön)

- **Status:** Ekologisk – dålig, kemisk – uppnår ej god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god 2027, kemisk – god.

WA20774729 (Klingavälsån: Sövdeshöj-Snogeholmssjön)

- **Status:** Ekologisk – dålig, kemisk – uppnår ej god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god 2027, kemisk – god.

WA13434476 (Sövdeshöj)

- **Status:** Ekologisk – dålig, kemisk – uppnår ej god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god 2027, kemisk – god.

WA78517976 (Kävlingeån: Vombsjön-Tranåsbäcken
(Björkaån/Åsumsån/Tolångaån))

- **Status:** Ekologisk – måttlig, kemisk – uppnår ej god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god 2027, kemisk – god.
- **Nationellt värdefullt:** Utpekat som nationellt särskilt värdefullt vatten (naturvärde, fisk- och fiskevärde och kulturvärde. Kulturvärde berör endast Åsumsån.

WA30722528 (Torpsbäcken)

- **Status:** Ekologisk – dålig, kemisk – uppnår ej god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god 2027, kemisk – god.

WA53905987 (Borstbäcken)

- **Status:** Ekologisk – måttlig, kemisk – uppnår ej god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god 2027, kemisk – god.

WA93795099 (Vombsjön)

- **Status:** Ekologisk – otillfredsställande, kemisk – uppnår ej god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god 2027, kemisk – god.
- **Kommunal dricksvattenförsörjning:** Ej dricksvattenförsörjande för Sjöbo kommun, men är en regionalt betydelsefull dricksvattenförekomst (Länsstyrelsen Skåne, 2012), och en prioriterad dricksvattenresurs i den delregionala vattenförsörjningsplanen (2014). Även ett riksintresse för dricksvattenförsörjning.

WA14011444 (Klingavälsån: Kävlingeån-Sövdesjön)

- **Status:** Ekologisk – måttlig, kemisk – uppnår ej god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god 2027, kemisk – god.
- **Nationellt värdefullt:** Utpekat som nationellt särskilt värdefullt vatten (naturvärd).

WA20376298 (Tranåsbäcken)

- **Status:** Ekologisk – måttlig, kemisk – uppnår ej god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god 2027, kemisk – god.

WA38831352 (Djurrödsbäcken)

- **Status:** Ekologisk – måttlig, kemisk – uppnår ej god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god, kemisk – god.

WA84285224 (Kävlingeån: Djurrödsbäcken-källa (Vollsjöån))

- **Status:** Ekologisk – måttlig, kemisk – uppnår ej god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god 2027, kemisk – god.

WA25040470 (Kävlingeån: Tranåsbäcken-Djurrödsbäcken)

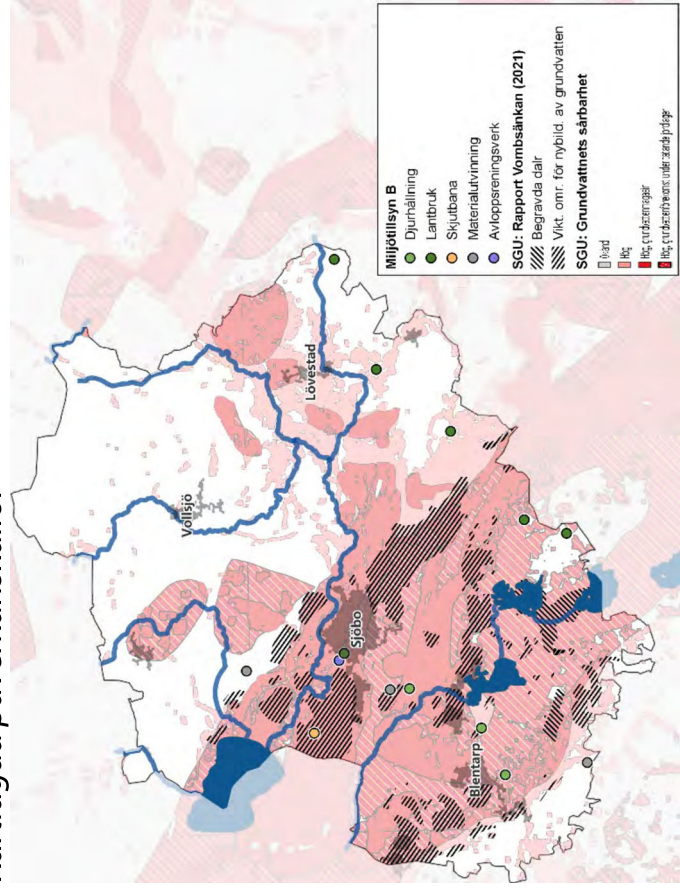
- **Status:** Ekologisk – måttlig, kemisk- uppnår ej god.
- **Miljö kvalitetsnormer:** Ekologisk – god 2027, kemisk – god.

- **Nationellt värdefullt:** Utpekat som nationellt särskild värdefullt vatten (fisk- och fiskevärde och kulturvärde) samt nationellt värdefullt vatten (naturvärde).

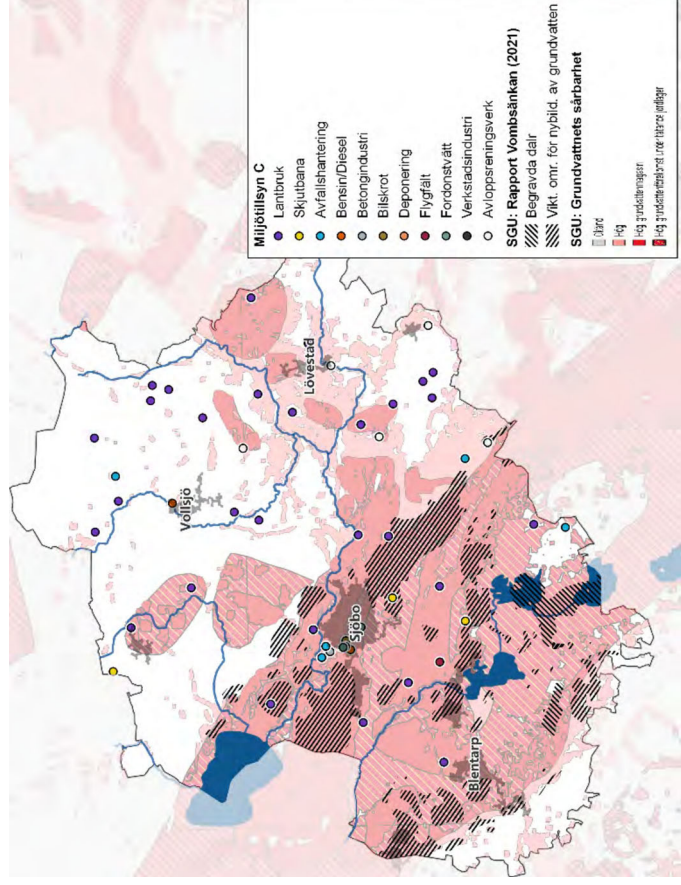
WA82206081 (Verkaån)

- **Status:** Ekologisk – måttlig, kemisk – uppnår ej god.
- **Miljökvalitetsnormer:** Ekologisk – god, kemisk – god.

Kartlagda påverkanskällor

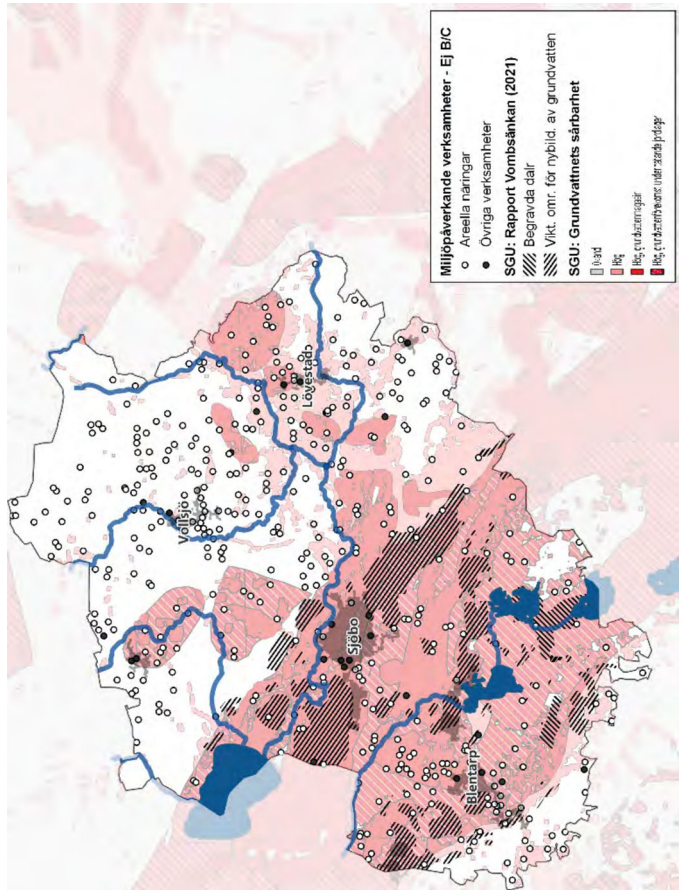

Figur 127. B-verksambeter i relation till vattenförekomster och grundvattnets sårbarhet. Data från Sjöbo kommun (2020), vattennyttigheterna och SGU.

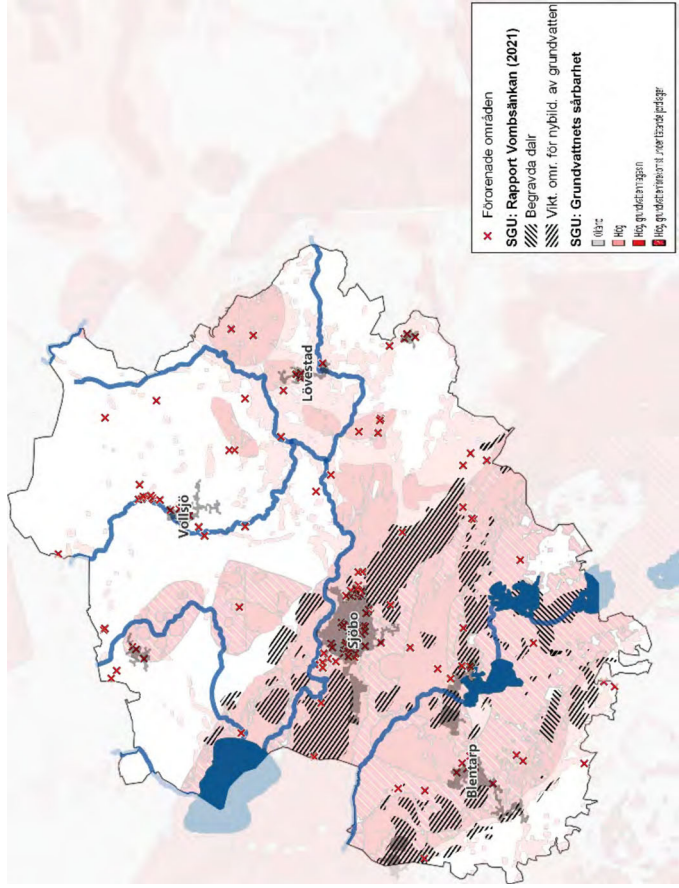

Figur 128. C-verksambeter i relation till vattenförekomster och grundvattnets sårbarhet. Data från Sjöbo kommun (2020), vattennyttigheterna och SGU.

Figur 129. Övriga miljöpåverkande verksamheter i relation till vattenförekomster och grundvattnets sårbarhet. Data från Sjöö kommun (2020), vattennyttigheterna och SGU.

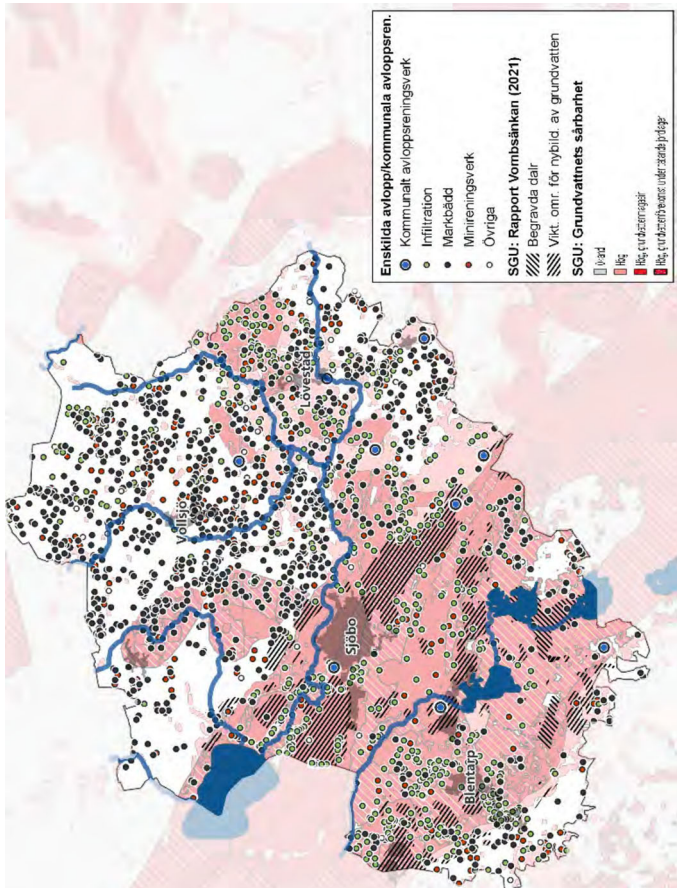

Figur 130. Registrerade förorenade områden i relation till vattenförekomster och grundvattnets sårbarhet. Data från Sjöö kommun (2020), vattennyttigheterna och SGU.

Tabell 7. Sammanställning av påverkansskäl för respektive grundvattenförekomst enligt vattennyttighetsbeterna. Tabell från övervakningsplanens miljökonsekvensbeskrivning.

Förekomst	Påverkansskäl klassade som betydande påverkan		Skyddsvärde erbjuden försäkring
	Källa	Ämne	
WA4308264 Sand- och grusförekomst	Jordbruk	Miljögifter, belämningsmedel	Skyddsvärde, kommunalt perspektiv
WA4704047 Sand- och grusförekomst	Jordbruk	Miljögifter, belämningsmedel (bentazon)	Skyddsvärde, kommunalt perspektiv
WA4787823 Sand- och grusförekomst	Jordbruk	Näringsämnen, nitrat	Skyddsvärde, kommunalt perspektiv
Värstad WA3083709 Sand- och grusförekomst	Oländ påverkan	Sulfat (kan vara bakgrundhalt)	Skyddsvärde, kommunalt perspektiv
WA4819190 Sand- och grusförekomst	Förädlade varuslag	Brandningsplats Sjöbo, PFAS 11 Grundvattennivå	Mycket skyddsvärde perspektiv
WA3778110 Sand- och grusförekomst	Jordbruk Transport och infrastruktur	Näringsämnen, nitrat Klorid (vägtrafikerad väg)	
WA7017808 Sand- och grusförekomst	Jordbruk	Näringsämnen, nitrat	
Ilstorp WA6875838 Sand- och grusförekomst	Jordbruk	Näringsämnen, nitrat	Mycket skyddsvärde, kommunalt perspektiv
Fjeddalen WA44867488 Sand- och grusförekomst	Jordbruk Oländ påverkan	Miljögifter, belämningsmedel Sulfat (kan vara bakgrundhalter)	Mycket skyddsvärde, kommunalt och regionalt perspektiv
Shogeholm WA5491898 Sand- och grusförekomst	Jordbruk	Näringsämnen, nitrat	Mycket skyddsvärde, kommunalt och regionalt perspektiv
Enfsdal WA9712412 Sedimentär bergförekomst	Jordbruk Transport och infrastruktur	Miljögifter, belämningsmedel, Näringsämnen, nitrat Klorid (ett antal hög- och måttigt trafikerade vägar)	Rödning vattenverk försörj- nings måttiga strålmängder
Vombsåkan WA12744184 Sedimentär bergförekomst	Förädlade varuslag Jordbruk Varuslag Jordbruk	Miljögifter, PFAS 11 från brandningsplats i Skövde Miljögifter, belämningsmedel Näringsämnen, nitrat och ammonium Förorening från grundvattenkällor, salvatteninlämning	Mycket skyddsvärde, kommunalt och regionalt perspektiv
Rönneåsens ostslutning WA18873141 Sedimentär bergförekomst	Jordbruk	Näringsämnen, nitrat	Förbörjer sammansatta äggvagnar och Blentarp vattenverk
Hornborga WA6712328 Urbergsförekomst	Jordbruk	Miljögifter, belämningsmedel	Förbörjer Hornborga vattenverk och möjlig sammansatta äggvagnar
Åsperfid WA77821782 Urbergsförekomst	Transport och infrastruktur Andra diffusa källor	Klorid och konduktivitet Sulfat (lokalt ursprung)	Kommunalt vattenverk Åsperfid, Blentarp vattenverk

Figur 131. Enskilda avlopp i relation till vattenförekomster och grundvattnets sårbarhet. Data från Sjöbo kommun (2020), vattennyttighetsbeterna och SGU.

Miljökonsekvensbeskrivning

Planförslagens riktlinjer

I detta avsnitt presenteras ett utdrag ur den miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram för översiktsplanen. Miljökonsekvensbeskrivningen uppdaterades inför granskningskedet. Inga betydande ändringar med påverkan på miljökvalitetsnormerna för vatten har gjorts i översiktsplanen mellan granskningen och antagandet. Miljökonsekvensbeskrivningen i sin helhet är utförd av Sweco och finns tillgänglig via kommunens hemsida.

Huvudalternativet i miljökonsekvensbeskrivningen utgörs av planförslaget Översiktsplan 2040 för Sjöbo kommun, med undantag för redan gällande fördjupade översiktsplaner. I Översiktsplan 2040 finns inga nya större utbyggnads-områden utpekade. Förtätning får dock ske i Vollsjö och Lövestad i syfte att möjlig-göra satsningar som gynnar den hållbara utvecklingen i dessa kommundelar.

I Översiktsplan 2040 beskrivs kommunens planeringsprinciper, utvecklingsstrategi och mark- och vattenanvändning. För mark- och vattenanvändningen föreslås dels generella riktlinjer för varje landskapskaraktersområde (Vombsjösånskan, Södra mellanbygden, Linderödsåsen, Sövdesjöns och Krageholms godslandskap och Romeleåsen), dels för all ny-, om- eller tillbyggnad.

Områdesspecifika riktlinjer finns därefter kopplade till kategorierna "Mångfunktionell bebyggelse", "Sammanhängande bostadsbebyggelse", "Verksamheter", "Transport-infrastruktur", "Teknisk försörjning", "Natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar" och "Miljö- och klimatsäkring (uppmärksamhetsområden)".

Översiktsplan 2040 redogör vidare för särskilt kommunens yt- och grundvattenförekomster och anger övergripande ställningstaganden och riktlinjer för hållbar utveckling för ett flertal av de olika vattenförekomsterna. För Vollsjö och Lövestad har gemensamma generella riktlinjer och generella riktlinjer för varje ort tagits fram.

Översiktsplan 2040 innehåller även riktlinjer som ska tillämpas vid lokalisering av större omgivnings-påverkande verksamheter och vindkraftverk samt gör ställningstaganden angående materialhushållning. Som ett led i att kunna följa de planeringsprinciper, utvecklingsstrategier och generella riktlinjer för landskapet som översiktsplanen anger finns ett antal åtaganden och insatser beskrivna i en kommunal ”att-göra-lista”. Det är främst i kategorierna "Sammanhängande bostadsbebyggelse", "Verksamheter" och "Teknisk försörjning" som specifika riktlinjer är kopplade till vatten som en avgränsad miljöaspekt i översiktsplanens miljökonsekvensbeskrivning.

För sammanhängande bostadsbebyggelse som ska planeras i framtida fördjupade översiktsplaner, i nya detaljplaner och vid enskilda bygglovsprövningar anges följande riktlinjer som särskilt inverkar på miljökvalitetsnormerna för vatten.

Utvecklingsstrategiet med påverkan på miljökvalitetsnormerna för vatten (sammanställning):

- Ny sammanhängande bebyggelse koncentreras fram till år 2040 till kommunens centralort Sjöbo samt serviceorterna Blentarp, Vollsjö och Lövestad, vilket innebär förändrad mark-användning i Vollsjö och Lövestad.
- Planförslaget anger att ny sammanhängande bebyggelse ska lokaliseras i anslutning till befintlig samhällsservice och att ny

- spridd bebyggelse ska medges restriktivt. Vidare ska jordbruksmark bevaras och enskild bebyggelse medges restriktivt även på sådan mark.
- Översiktsplan 2040 planerar för utvecklade kommunikationsvägar för hållbara transportmedel, och leder för det rörliga friluftslivet, mellan kommunens tätorter och naturområden. Planen främjar därför utveckling av naturområdena. Planen främjar även utveckling av kommunikationsnoder och rekreationsnoder som underlättar resande med hållbara och klimatsmarta transportmedel samt främjar kommuninvånarnas möjligheter till rekreation. Hållplatslagen väster om Sjöbo sjöbo tätort och vid Sövedborgskorset och Anklam ska utvecklas till punkter för byte av färdmedel. Cykelvägar ska utvecklas och byggas för att binda ihop tätorter inom kommunen. Kommunen ska även verka för en separat bussfil längs en del av väg 11.

Riktlinjer för mark- och vattenanvändning med påverkan på miljökvalitetsnormerna för vatten (sammanställning):

- Lokalisera ny sammanhängande bebyggelse i anslutning till befintlig samhällsservice och medge ny spridd bebyggelse restriktivt. Bidrar bland annat till att minska antalet enskilda avlopp.
- Dagvatten och dräneringsvatten från husgrunder ska om möjligt omhändertas lokalt på den fastighet som ska byggas. Undantag görs i fall marken på plats är svår att infiltrera och om behov av skydd av dricksvattentäkt förekommer.
- Möjligheten att ansluta ny bebyggelse till det kommunala vatten- och avlopps nätet ska utredas på ett tidigt stadium och ny bebyggelse ska i första hand kopplas till kommunalt vatten och avlopp.

- Samtida och framtida klimatrelaterade risker och utmaningar ska hanteras.
- Vid planering och anläggning av allmän platsmark ska kommunen, där det är möjligt, plantera träd och arbeta med fördröjningsytor för dagvatten.
- Ett områdes vattenförutsättningar ska kartläggas tidigt i planeringsprocessen. Tidig dialog bör föras med berörda vattenråd.
- Planering för ny bebyggelse ska inte försämma eller skapa översvämningsproblematik på annan plats. Det ska istället alltid eftersträvas att i samband med planering förbättra tätortens förmåga att fördröja vatten vid skyfall.
- Relevanta underlag för klimatrelaterade risker, såsom en skyfallskartering, ska tas fram vid upprättande av en ny fördjupad översiktsplan. Åtgärder bör föreslås för att minska befintlig bebyggelses sårbarhet mot skyfall och översvämnning, företrädesvis på kommunal mark.
- Förutsättningar, riktlinjer och eventuellt markanspråk för dagvattenhantering behöver inkluderas i planhandlingarna.
- Kommunen ska arbeta aktivt för att miljökvalitetsnormerna för vattenkvalitet ska uppnås.
- Ny bebyggelse, byggnadsverk och vägar ska alltid klara ett 100-årsregn med klimatkraft. Strategiskt viktiga tillfartsvägar inom planområdet ska klara ett 200-årsregn med klimatkraft. Om det finns en indikation på en översvämningsproblematik krävs relevanta utredningar.
- Kommunen ska aktivt arbeta med att minska andelen hårdgjord yta och öka andelen stora träd inom detaljplanlagt område. Friska träd och större buskage ska bevaras så långt det är möjligt. Dessa fungerar bland annat som skydd mot sol och värme, samt som naturliga stofvsamlare och luftrenare.

Sådana funktioner är hjälpsamma för att motverka luftföroreningar och undvika negativ påverkan på miljökvalitetsnormerna för luft. Planbestämmelse för att kräva marklov för trädfällning och reglera andelen genomsläpplig mark kan med fördel användas. Vid planering och anläggning av allmän platsmark ska kommunen plantera träd där det är möjligt.

- I klimatsäkringssyfte ska placering och utformning av ny bebyggelse ta hänsyn till dagvattnets befintliga avrinningsvägar.
- Samma principer för dagvattenhantering gäller vid ny eller ändrad detaljplan som för privata fastigheter, se "Mark- och vattenanvändning: Mark- och vattenanvändningskarta (Teknisk försörjning)".
- Verksamheter bör inte nyanläggas eller utökas på ett sådant sätt att de riskerar att skapa en konkurrenssituation med den kommunala dricksvattenförsörjningen. Verksamheter som kan utgöra risk för försämrad vattenkvalitet ska inte nyanläggas eller utökas inom ett vattenskyddsområde utan att tillräckliga skydd finns. Ärendet ska remitteras till kommunens VA-verksamhet.
- Verksamheter ska inte etableras eller utökas om det medför en ökad risk för att miljökvalitetsnormerna för vatten och luft inte kan nås. Verksamheten kan genom åtgärder minska sin påverkan, till exempel med hjälp av rening.
- Kommunen är mycket restriktiv med att godkänna ansökningar för energibrunnar eller yjordvärme där de kan ha negativ påverkan på grundvattenförekoster.
- Vid daglig drift och vid utveckling av kommunens avlopprensingsverk är målet alltid att minska eller minimera påverkan på recipient.
- Vattenfrågor är ofta knutna till teknisk försörjning. Under "Teknisk försörjning" i översiktsplanens mark- och

vattenanvändningskarta kopplar riktlinjer gällande vatten till följande:

- extra känsligt grundvatten inom den geologiska formationen Vombsänkan
- utredningsområde för vattenskydd
- vattenskyddsområde
- ytvattentäkt + riksintresse för vattenförsörjning
- kommunalt VA
- enskilt VA
- dagvattenhantering.
- Hänsyn ska även tas till kommunens skyddsvärda och särskilt skyddsvärda grundvatten, i enlighet med riktlinjerna under "Generella riktlinjer för ny-, om- och tillbyggnad".
- Riktlinjer finns även för miljö- och klimatsäkring samt intressen inom natur- och kulturlandskap, rekreation och areella näringar. Dessa riktlinjer kopplar till följande:
  - särskilt skyddsvärda ytvatten samt ytvatten
  - översvämningsriskområden av hög strategisk betydelse
  - översvämningsriskområden vid vattendrag
  - lågpunkter, svämplansanalys, avrinningsvägar och båtudsområden för dikningsföretag.

Översiktsplan 2040 anger ett antal kommunala åtaganden och insatser i en "Att göra"-lista. Vissa kopplar direkt till de olika vattenförekosterna och syftar till att uppnå beslutade miljökvalitetsnormer. Åtagandena och insatserna är knutna till olika tidsperioder.

Åtgärder i översiktsplanens kommunala "att göra"-lista med påverkan på miljökvalitetsnormerna för vatten (sammansättning):

- Vattenskyddsområde:

- Kommunen ska omarbeta vattenskyddsområde och föreskrifter för Vattenskyddsområde Bjärsjölagård om kommunen behåller vattentäkten, annars ska vattentäkt och vattenskyddsområde med föreskrifter avvecklas. Omfattad vattenförekomst är WA30722528 (Torpsbäcken). Vattentäkten ligger inte inom grundvattenförekomst med miljökvalitetsnormer.
- Kommunen ska upprätta vattenskyddsområde och föreskrifter för den kommunala vattentäkten i Heinge. Omfattad vattenförekomst är WA47040457 (Sand och grus). Vattentäkten ligger inom/delvis inom grundvattenförekomsten.
- Kommunen ska upprätta vattenskyddsområde och föreskrifter för de kommunala vattentäktena i Blentarp (osäkert vilken vattenförekomst som påverkas) och Herreberga. Omfattad vattenförekomst är WA14011444 (Klingavälsån: Kävlingeån-Sövedsjön). Vattentäkten ligger nära/i/delvis inom grundvattenförekomsterna WA12744184 (Vombsänkan) (Sedimentärt berg), WA79873141 (Romeleåsens östsluttning) (Sedimentärt berg), WA67122328 (Herreberga) (Urberg).
- Kommunen ska upprätta vattenskyddsområde och föreskrifter för den kommunala vattentäkten i Klasaröd. Omfattad vattenförekomst är WA84285224 (Kävlingeån: Djurrödsbäcken-Källa (Vollsjöån)). Vattentäkten ligger i/nära/delvis inom grundvattenförekomsten WA43092534 (Sand- och grus).
- Kommunen ska upprätta vattenskyddsområde för den kommunala vattentäkten i Röddinge. Omfattad vattenförekomst är WA97124112 (Eriksdal) (Sedimentärt berg).
  - Kommunen ska upprätta vattenskyddsområde och föreskrifter för den kommunala vattentäkten i Vanstad. Omarbeta vattenskyddsområden och föreskrifter för de kommunala vattentäktena i Grimstofta och Gröndal. Omfattad vattenförekomst är WA78517976 (Kävlingeån: Vombsjön-Tranåsbacken (Björkaån/Åsumsån/Tolångaån)). Vattentäkten ligger i/nära/delvis inom grundvattenförekomsten WA35083709 (Vanstad) (Sand och grus). Täckerna Grimstofta och Gröndal ligger i ett bälte med grundvattenförekomster WA14819189 (Revingehed) (Sand och grus), WA97124112 (Eriksdal) (Sedimentärt berg), WA12744184 (Vombsänkan) (Sedimentärt berg).
- Vattendialog:
  - Fortsatt vattendialog med markägare och andra berörda i Vanstadsbäckens avrinningsområde (biflöde till Tranåsbacken) påbörjad år 2019. Fokus på bevattning och åtgärder mot övergödning. Innehåll och konkreta åtgärder håller på att tas fram tillsammans med lantbrukarna. Planerat arbete med att inleda vattendialoger inom ramen för Kävlingeåns vattenråd med markägare och andra berörda i avrinningsområden för vattenförekomsterna. Omfattad vattenförekomst är WA84285224 Kävlingeån: Djurrödsbäcken-källa (Vollsjöån), WA78517976 Kävlingeån: Vombsjön-Tranåsbacken (Björkaån/Åsumsån/Tolångaån).
- Rekreationsleder:

- Rekreatiionsstråk ska tillskapas vid Björkaån och del av Åsumsån (Sjöbo-Vombsjön). Omfattad vattenförekomst är WA78517976 Kävlingeån: Vombsjön-Tranåsbacken (Björkaån/Åsumsån/Tolångaån).
- Dagvattenstrategi:
  - En kommunövergripande dagvattenstrategi ska tas fram. Omfattad vattenförekomst är alla kommunens förekomster.
- Dagvattenhantering:
  - Lokalt omhändertagande av dagvatten vid detaljplanering. Omfattad vattenförekomst är alla kommunens förekomster.
- Sammanhållen bebyggelse:
  - Lokalisera ny sammanhängande bebyggelse i anslutning till befintlig samhällsservice och medge ny spridd bebyggelse restriktivt. Bidrar bland annat till att minska antalet enskilda avlopp. Omfattad vattenförekomst är alla kommunens förekomster.
- Mångfunktionella ytor:
  - När nya ytor för rekreation och fritid, cykelparkering, skateboardramper och liknande anläggs i anslutning till sammanhängande bebyggelse bör de vid behov kunna fylla en funktion som klimatanpassningsområde. Ytorna utformas med fördel på ett sätt som kan få även andra positiva effekter, till exempel i form av förbättrade förutsättningar för biologisk mångfald.
- Deltagande i vattenråden:
  - Fortsatt deltagande i Kävlingeåns samt Nybroåns, Kabusaåns och Tyge ås vattenråd och det arbete som

- vattenråden bedriver. För att få till stånd ett samordnat åtgärdsarbete samt vattendialoger med markägare och andra berörda/intressenter. Vattendialogerna bidrar bland annat till ökad kunskap. Innehåll och konkreta åtgärder tas fram i samråd som en del av dialogen. Omfattad vattenförekomst är alla kommunens förekomster, förutom Verkeån som ligger i ett annat avrinningsområde.
- Tillsyn av enskilda avlopp:
  - Kommunen fortsätter att prioritera en effektiv tillsyn av enskilda avlopp som kan ha negativ inverkan på vattenmiljön inom områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status. I kommunen finns en antagen handlingsplan avseende enskilda avlopp, innehållande en prioriteringsordning med mål att alla avlopp ska vara godkända i kommunen. I kommunen finns även antagna riktlinjer om att det inom kommunen ska råda hög miljöskyddsnivå vid prövning av ansökningar och anmälningar om inrättande av enskilda avloppsanläggningar. Omfattad vattenförekomst är alla kommunens förekomster.
- Tillsyn av förorenade områden och miljöfarlig verksamhet:
  - Kommunen ska fortsätta att prioritera en effektiv tillsyn av förorenade områden och miljöfarlig verksamhet inom områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status. Underlag från Sveriges geologiska undersöknings (SGU) rapport (2021) om Vombsånkan ska användas som ett kunskapsunderlag i

syfte att särskilt skydda de områden inom grundvattenförekomsten som är viktiga för nybildning av grundvatten, samt områden med så kallade begravningsdalar. Omfattad vattenförekomst är alla kommunens förekomster.

- Avloppsreningsverk:
  - Vid daglig drift och vid utveckling av kommunens avloppsreningsverk är alltid målet att minska eller minimera påverkan på recipient. Omfattad vattenförekomst är alla kommunens förekomster.
- Minimera miljörisker:
  - Genom att informera, bland annat inom ramen för miljötillsynen, ska kommunen öka kunskapen hos allmänheten om risker med kemikalier och miljögifter för att i förlängningen påverka beteenden. Omfattad vattenförekomst är alla kommunens förekomster.
- Förbättrad vattenkvalitet:
  - Kommunen ska fortsätta samverka med berörda aktörer och, vid behov, grannkommuner för att reducera jordbrukets påverkan på vattenförekomster.
  - Kommunen ska verka för återföring av näringsämnen, bland annat genom arbete med:
    - information om skyddsavstånd till vattendrag vid spridning,
    - information om hur näringsens omfattning kan anpassas till grödans behov,
    - arbete för att lantbrukare med behov av näring kan få hjälp att ta emot gödsel från aktörer utan åkermark, till exempel hästägare,

- uppströmsarbete för att minska utsläpp av föroreningar, som till exempel tungmetaller i avlopp, samt
- att uppmuntra fastighetsägare att anlägga kretsloppsbaseerade anläggningar för enskilda avlopp, omvandling av matavfall till biogödsel, insamling av material från fosforfilter för spridning på åkermark, och dyl.ikt.
- Omfattad vattenförekomst är alla kommunens förekomster.
- Dagvattenhantering:
  - Förbättrad dagvattenhantering genom tillsyn och detaljplanering i kommunens tätorter. Omfattad vattenförekomst är WA30722528 Torpsbäcken, WA25040470 (Kävlingeån: Tranåsbacken – Djurrödsbäcken, WA14011444 (Klingavälsån: Kävlingeån-Sövdesjön), WA84285224 (Kävlingeån: Djurrödsbäcken-Källa (Vollsjöån)), WA78517976 (Kävlingeån: Vombsjön-Tranåsbacken (Björkaån/Åsumsån/Tolångaån))).
- Rekreationsleder:
  - Tillskapa rekreationsstråk i Vollsjö och Lövestad tätorter (Lövestad-Lövestad åsar). Omfattad vattenförekomst är WA84285224 (Kävlingeån: Djurrödsbäcken-Källa (Vollsjöån)) WA20376298 (Tranåsbacken).
- Rekreationsleder:
  - Tillskapa rekreationsstråk i del av Åsumsån och Tolångaån. Omfattad vattenförekomst är WA78517976

Kävlingeån: Vombsjön-Tranåsbacken
(Björkaån/Åsumsån/Tolångaån).

Planförslagets konsekvenser

Konsekvensbeskrivningen bygger på översiktsplanens miljökonsekvensbeskrivning. Miljökonsekvensbeskrivningen uppdaterades inför granskningsskedet. Inga betydande ändringar med påverkan på miljökvalitetsnormerna för vatten har gjorts i översiktsplanen mellan granskning och antagande.

Kommunövergripande konsekvenser

Planförslaget anger en tydligare inriktning mot att jord- och skogsbruk är ett överordnat intresse inom utpekade områden än vad som anges i den gällande planen eller vad en utveckling enligt nollalternativet kan antas medföra. Detta skulle kunna medföra nedsatt möjlighet att uppnå miljökvalitetsnormerna, framförallt för ekologisk status, då flera vattenföremål har problem med övergödning, och för kemisk status avseende näringsämnen och miljögifter i grundvattenföremålen. För flera av de utpekade områdena anges emellertid att det är önskvärt att ett naturvårdsinriktat jord- och skogsbruk ska bedrivas, vilket kan antas medföra en mindre näringsämnesbelastning från de nämnda områdena. I planförslaget för Översiktsplan 2040 finns samverkan med aktörer och grannkommuner för att reducera jordbrukets påverkan på vattenföremål.

De tydliga riktlinjerna i Översiktsplan 2040 säkerställer i högre grad krav på hantering av dagvatten vid detalplanering jämfört med nollalternativet. Detta bedöms öka möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormerna både för ekologisk status, främst hydromorfologiska kvalitetsfaktorer, och för kemisk status. Att lokalt omhändertagande av vatten lyfts fram i Översiktsplan 2040 innebär

också att grundvattenbildningen inte behöver minska även om ytor hårdgörs vid exploatering. Det är positivt både kvantitetsmässigt och kvalitetsmässigt (via reningen som det lokala omhändertagandet innebär).

Den föreslagna strategin för förtätning i befintliga tätorter innebär att befintliga vatten- och avloppssystem, som i dagsläget är tungt belastade och har kända fel, måste anpassas och ses över för att undvika ökade risker som är kopplade till överbelastade vatten- och avloppssystem. Riktlinjerna i Översiktsplan 2040 berör förbättrad dagvattenhantering i flera orter.

Den föreslagna strategin för förtätning i befintliga tätorter innebär också ett större behov av hantering av misstänkt förorenade områden. Kartläggning av misstänkt förorenade områden ökar kunskapen om vilka föroreningar som finns i kommunen och eventuell sanering bidrar positivt till en minskad spridning av förorenande ämnen via grundvatten till kommunens ytvatten. Stora delar av kommunens ytligaste jordlager utgörs av sand och grus, och potentialen för spridning av förorenande ämnen via grundvatten är därför stor. En av riktlinjerna i Översiktsplan 2040 är prioriterad tillsyn av förorenade områden som riskerar att påverka vattenkvalitet. Strategin möjliggör även en minskning av andelen enskilda avlopp i kommunen, vilket kan minska utsläppen av näringsämnen till kommunens grund- och ytvattenföremål. Därmed ökar möjligheterna att uppnå de beslutade miljökvalitetsnormerna med avseende på näringsämnen och därtill kopplade kvalitetsfaktorer. Effektiv tillsyn av enskilda avlopp är också en riktlinje i Översiktsplan 2040.

Ökad trafik innebär en ökad belastning för miljön i stort och för kommunens vattenföremål specifikt. Planförslaget Översiktsplan 2040 syftar till att underlätta för kommuninvånare att resa kollektivt,

vilket skulle kunna minska utsläppen av förorenande ämnen från biltrafiken. Detta är en del i att förbättra förutsättningarna för att uppnå MKN för ytvatten och grundvatten. Bredning av de större vägarna kan dock leda till att saltningens mängden ökar, men riskbedömning och eventuella yt- och grundvattenskyddsåtgärder kan motverka negativa konsekvenser av det. Vid ny-, om- och tillbyggnation av vägar är det enligt Översiktsplan 2040 önskvärt att täta diken och vidta andra relevanta åtgärder inom tillrinningsområden till kommunala vattentäktar.

I Översiktsplan 2040 är en strategi att skydda de sårbara och skyddsvärda grundvattenförekomsterna. Flera riktlinjer, åtaganden och insatser bidrar till det, såsom prioritering av effektiv tillsyn av miljöfarliga verksamheter, förorenade områden och enskilda avlopp samt en restriktiv hållning till ansökningar om energibrunnar och enskilda avlopp förutom riktlinjerna och åtaganden beskrivna ovan. Framtagande av vattenskyddsområden med tillhörande skyddsföreskrifter för de kommunala vattentäkterna är också ett sådant åtagande. I arbetet med översiktsplanen har en sammanvägd bedömning av intressen gjorts, vilket lett till att flera områden inte kunnat utpekas som lämpliga för materialutvinning. Detta kan bidra positivt till arbetet med att uppnå miljökvalitetsnormer och säkerställa enskild, kommunal och regional dricksvattenförsörjning.

Sammantaget bedöms det ökade fokuset på markanvändningen, och tydligare riktlinjer som är kopplade till den, gynna hantering av vattnet inom kommunen. Möjligheterna att ställa relevanta villkor och krav i exempelvis tillståndsgivningen för miljöfarlig verksamhet, bygglov eller detaljplanering ökar. Detta ökar i sin tur möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten.

Konsekvenser i Vollsjö

Vollsjöån rinner i anslutning till Vollsjö och är den ytvattenförekomst som primärt påverkas av lokala förändringar i markanvändning. Samtliga dagvattenledningar i Vollsjö mynnar i ån.

Det finns ingen grundvattenförekomst i närheten som påverkas av ändringarna i Vollsjö. Dock förekommer grundvatten i jordlagren och berggrunden, och god grundvattenkvalitet och -kvantitet behövs ändå eftersträvas. Att minska mängden hårdgjord yta, alternativt kompensera det med lokalt omhändertagande av dagvatten och dräneringsvatten, är positivt för grundvattenmängden och grundvattenkvaliteten även om det inte ligger någon avgränsad grundvattenförekomst här.

- Utbyggnadsområde: Bostäder (enbostadshus)
  - Beskrivning: Marken är i nollalternativet detaljplanlagd för bostäder och enbostadshus. Det befintliga detaljplaneområdet för bostäder halveras i Översiktsplan 2040, och ett klimatanpassningsområde anläggs (se förändrad markanvändning nummer 8).

Dagvatten ska tas omhand lokalt. Marken är inte exploaterad idag.
  - Miljökonsekvens: Andelen hårdgjord yta i samband med exploatering minskar jämfört med nollalternativet, eftersom detaljplaneområdet halveras till storleken. Därmed minskar dagvattenavrinningen från området. Dagvatten ska tas omhand lokalt, vilket även det innebär mindre dagvatten från området jämfört med nollalternativet. En minskad dagvattenavrinning innebär mindre belastning på avloppssystem och/eller mottagande vattenförekomster med avseende på

vattenvolymer och föroreningar. Det innebär även att grundvattenbildningen lokalt blir större.

- Förtätning: Flerbostäder/radhus
  - Beskrivning: Dagvatten ska tas om hand lokalt. Det norra utbyggnadsområdet är i nollalternativet planlagt som park eller plantering, och det södra för bostadsändamål. Marken är inte exploaterad idag.
  - Miljökonsekvens: Andelen hårdgjord yta i samband med exploatering ökar jämfört med nollalternativet, eftersom det norra utbyggnadsområdet ändras från grönområde till bostadsområde. Dagvatten ska tas omhand lokalt, vilket innebär mindre dagvattenbelastning från det södra bostadsområdet jämfört med nollalternativet.
- Nybyggnation LSS-boende eller dylikt
  - Beskrivning: Dagvatten ska tas om hand lokalt. Området är i nollalternativet planlagt för bostäder. Marken är inte exploaterad idag.
  - Miljökonsekvens: Andelen hårdgjord yta förändras inte jämfört med nollalternativet, men dagvatten tas om hand lokalt, vilket innebär en minskad dagvattenbelastning och en större grundvattenbildning.
- Område för ny- eller utbyggnation av skola och/eller förskola
  - Beskrivning: Dagvatten ska tas om hand lokalt. Det norra utbyggnadsområdet är i nollalternativet planlagt som park eller plantering, och det södra för bostadsändamål.
  - Miljökonsekvens: Andelen hårdgjord yta i samband med viss exploatering ökar jämfört med nollalternativet, eftersom det norra utbyggnadsområdet ändras från

grönområde till bostadsområde. Dagvatten ska tas omhand lokalt, vilket innebär mindre dagvattenbelastning från det södra bostadsområdet jämfört med nollalternativet.

- Område för klimatanpassning och utökad grön skolgård eller förskolegård
  - Beskrivning: Områdena har bedömts vara olämpliga för exploatering på grund att de är naturliga lågpunkter vilket gör att vatten ansamlas här vid mycket nederbörd. Utvecklingsområdena är i nollalternativet planlagda som allmän platsmark – park (det norra klimatanpassningsområdet) och bostäder – enbostadshus (det södra området).
  - Miljökonsekvens: Områdena fungerar delvis som naturliga dagvattendammar, vilket betyder att de vid tillfällen med mycket nederbörd fungerar som reservtytor för omkringliggande fastigheters omhändertagande av dagvatten. Jämfört med nollalternativet förbättras möjligheterna till dagvattenfördröjning vid tillfällen med mycket nederbörd. Andelen hårdgjord yta minskar jämfört med nollalternativet i och med förändringen från bostadsområde till område för klimatanpassning.
- Utbyggnadsområde: Bostäder med tillhörande verksamhet
  - Beskrivning: Dagvatten ska tas om hand lokalt. Utbyggnadsområdet är i nollalternativet planlagt för industriändamål. En del av marken är exploaterad och hårdgjord idag, och en del är ännu oexploaterad.
  - Miljökonsekvens: Sannolikt minskad föroreningsbelastning från området i samband med

exploatering jämfört med nollalternativet. Lokalt omhändertagande av dagvatten innebär också en minskad belastning från dagvatten. Att leva och arbeta på samma ställe minskar trafikarbetet för boende i området.

- Utredningsområde: Bostäder, verksamhet eller park
  - Beskrivning: Utbyggnadsområdet är i nollalternativet planlagt för ”industri som ej är störande för omgivningen” och ”småindustri och hantverk som ej är störande för omgivningen”. Marken är exploaterad idag och till större delen hårdgjord. Markprover måste tas i samband med framtagande av detaljplan och sanering kan behövas.
  - Miljökonsekvens: Minskad andel hårdgjord yta och lokalt omhändertagande av dagvatten, liksom möjlig sanering av förorenad mark. Förändringarna förbättrar förutsättningarna för minskad föroreningspridning och belastning på vattenförekomster jämfört med nollalternativet.
- Tomt för ridhus
  - Beskrivning: Området används redan idag för ridverksamhet och lämpar sig väl för denna markanvändning.
  - Miljökonsekvens: Ökad andel hårdgjord yta i samband med exploatering av själva ridhuset men dagvatten ska omhändertas inom den egna fastigheten, vilket inte leder till någon ökad dagvattenbelastning.
- Tomt för befintlig eller utökad återvinningsstation
  - Beskrivning: Dagvatten ska tas om hand lokalt. Området är i nollalternativet planlagt för bostäder eller

handel, med möjlighet till samlingslokal eller hantverkslokal. Marken är i nuläget hårdgjord. Vid eventuell framtida utökning av den nuvarande ytan för återvinningsstationen ska befintliga träd och vegetationsremsor sparas i största möjliga mån.

- Miljökonsekvens: Ingen förändring jämfört med nollalternativet.
- Utvecklad rekreationsyta i anslutning till mångfunktionell bebyggelse
  - Beskrivning: Området är i nollalternativet planlagt som allmän platsmark – park eller natur till större delen, och för industri till en mindre del.
  - Miljökonsekvens: Förändringen från industritomt till rekreationsyta förbättrar förutsättningarna för minskad föroreningspridning och belastning på vattenförekomster jämfört med nollalternativet.
- Område för klimatanpassning
  - Beskrivning: Områdena har bedömts vara olämpliga för exploatering på grund att de är naturliga lågpunkter vilket gör att vatten ansamlas här vid mycket nederbörd. Utvecklingsområdena är i nollalternativet planlagda som allmän platsmark – park (det norra klimatanpassningsområdet) och bostäder – enbostadshus (det södra området).
  - Miljökonsekvens: Jämfört med nollalternativet förbättras möjligheterna till dagvattenfördröjning vid tillfällen med mycket nederbörd. Andelen hårdgjord yta minskar jämfört med nollalternativet i och med förändringen från bostadsområde till område för klimatanpassning.

- Befintlig detaljplan upphävs.
  - Beskrivning: I nollalternativet är området planlagt för bostäder, friliggande småhus. Marken är inte exploaterad idag.
  - Miljökonsekvens: Upphävning av den befintliga detaljplanen innebär att elva småhustomter och en gata inte byggs. Förändringen innebär mindre hårdgjorda ytor och förorenande markanvändning och därmed en minskad belastning på vattenförekomsterna jämfört med nollalternativet.

Konsekvenser i Lövestad

Tranåsbäcken är den ytvattenförekomst som primärt påverkas av lokala förändringar i markanvändning i Lövestad. Dagvattenledningar är kopplade till ortens hus. Drygt tre fjärdedelar av ortens vatten avleds till Tranåsbäcken sydost om Lövestad, och resten leds till en mindre bäck norr om Lövestad, som når Tranåsbäcken nedströms Lövestad.

Grundvattenförekomsten WA47040457 ligger precis norr om Lövestad. Det är en sand- och grusförekomst i isälvmaterial och dess sårbarhet är därmed hög. Grundvattenförekomsten påverkas inte direkt av de lokala förändringarna, eftersom bebyggelsen inte ligger ovanpå förekomsten, men bebyggelsen är nära och den exakta avgränsningen för förekomsten är inte känd. Dessutom är avrinningen från norra delen av Lövestad riktad mot norr och nordväst.

Grundvattenförekomsten skulle kunna påverkas kvalitetsmässigt indirekt. De påverkanskällor som av Vatteninformationssystem Sverige (VISS) bedömts vara betydande för denna grundvattenförekomst är användning av miljögifter i jordbruket. Ändringarna som föreslås i Översiktsplan 2040 för Lövestad innebär ingen förändring på användandet av bekämpningsmedel. Genom att förtäta bebyggelse

snarare än att sprida ut den och att ställa krav på lokalt omhändertagande av dagvatten och dräneringsvatten bedöms konsekvenserna för grundvattenförekomsten bli positiva eller försumbara.

- Utbyggnadsområde: Bostäder (enbostadshus)
  - Beskrivning: Marken är i nollalternativet planlagt för bostäder, främst enbostadshus. De befintliga detaljplansområdena för bostäder minskar i Översiktsplan 2040 och klimatanpassningsområden anläggs (se förändrad markanvändning nummer 8). Dagvatten ska i möjligaste mån tas omhand lokalt. Idag är marken delvis exploaterad.
    - Miljökonsekvens: Andelen hårdgjord yta i samband med exploatering minskar totalt jämfört med nollalternativet, eftersom delar av befintliga detaljplansområden för bostäder görs om till klimatanpassningsområden. Dagvatten tas om hand lokalt i planförslaget, vilket innebär en minskad dagvattenbelastning jämfört med nollalternativet. Åtgärderna innebär att grundvattenbildningen ökar lokalt.
  - Förtätning: Flerbostäder/radhus
    - Beskrivning: Utbyggnadsområdena är till största del planlagda för bostäder, främst enbostadshus, i nollalternativet. Ett litet område är planlagt som natur i anslutning till bostadsbebyggelse. Dagvatten ska i möjligaste mån tas omhand lokalt. Idag är marken inte exploaterad.
      - Miljökonsekvens: Andelen hårdgjord yta ökar något i samband med exploatering i jämförelse med

nollalternativet, på grund av det lilla område som i nuläget är planlagt som natur. Dagvatten tas om hand lokalt i planförslaget, vilket innebär en minskad dagvattenbelastning jämfört med nollalternativet. Lokalt omhändertagande av dagvatten kompenserar ur grundvattenbildningsperspektiv för att en större yta hårdgörs.

- Utbyggnadsområde: Flerbostäder/ radhus
  - Beskrivning: Områdena är detaljplanlagda för bostäder, främst enbostadshus i nollalternativet. Dagvatten ska i möjligaste mån tas omhand lokalt. Idag är marken inte exploaterad.
  - Miljökonsekvens: Andelen hårdgjord yta förändras inte jämfört med nollalternativet, men dagvatten tas om hand lokalt vilket innebär en minskad dagvattenbelastning och ökad grundvattenbildning.
- Förtätning: Centrum/bostäder
  - Beskrivning: Området är detaljplanlagt för handel och bostadsändamål i nollalternativet. Dagvatten ska i möjligaste mån tas omhand lokalt. Marken är idag exploaterad och hårdgjord. På den norra fastigheten finns en bensinmack.
  - Miljökonsekvens: Utbyggnadsförslaget innebär minskad andel hårdgjord yta, lokalt omhändertagande av dagvatten och sanering av förorenad mark. Förändringarna förbättrar förutsättningarna för minskad föroreningsspridning och belastning på vattenförekomster jämfört med nollalternativet.
- Område för ny- eller utbyggnation av skola och/ eller förskola

- Beskrivning: Den hårdgjorda ytan ökar något inom skolområdet men dagvatten omhändertas lokalt.
- Miljökonsekvens: Utbyggnaden eller nybyggnationen av en skol- eller förskolebyggnad bedöms inte påverka möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten.
- Område för klimatsäkring och utökad grön skol- och/ eller förskolegård
  - Beskrivning: Ett större område kring befintliga och planerade skolbyggnader används som grön skolgård.
  - Miljökonsekvens: Inverkar inte på mängden hårdgjorda ytor och dagvatten utan markanvändningen är huvudsakligen densamma som utan planförslaget och det bedöms inte få konsekvenser för möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten.
- Utbyggnadsområde: Bostäder med tillhörande verksamhet
  - Beskrivning: Marken är i nuläget planlagt för småindustriändamål, och det västra området är redan idag planlagt för bostäder och icke störande småindustri. Dagvatten ska i möjligaste mån tas omhand lokalt. Marken är exploaterad idag. Området är gammal industrimark med asfalterade ytor och gamla industri- och verksamhetsbyggnader.
  - Miljökonsekvens: Andelen hårdgjord yta förändras inte nämnvärt jämfört med nollalternativet, men dagvatten tas om hand lokalt, vilket innebär en minskad dagvattenbelastning och ökad grundvattenbildning.
- Tomt för ridhus
  - Beskrivning: Marken är till större delen planlagt för småindustriändamål och handel. Dagvatten ska i

- möjligaste mån tas omhand lokalt. Marken är idag oexploaterad.
- Miljökonsekvens: Det finns en risk för diffust läckage av näringsämnen från ridhuset och de tillhörande anläggningarna. Nollalternativet innebär å andra sidan föroreningsbelastning och hårdgörande av större ytor från småindustri och handel. Översiktsplan 2040 innebär lokalt omhändertagande av dagvatten och därmed en minskad belastning från dagvatten på ytvatten jämfört med nollalternativet.
  - Tomt för befintlig eller ökad återvinningsstation
    - Beskrivning: Marken används idag för en återvinningsstation. Vid eventuell framtida ökning ska befintliga träd och vegetationsremsor sparas.
    - Miljökonsekvens: Ingen förändring jämfört med nollalternativet eftersom vegetation sparas vid eventuell framtida ökning och dagvatten från hårdgjorda ytor ska omhändertas lokalt.
  - Utvecklad rekreationsyta i anslutning till mångfunktionell bebyggelse
    - Beskrivning: Marken är till större delen planlagd för allmän platsmark – park eller natur i nollalternativet.
    - Miljökonsekvens: Markanvändningen i planförslaget och nollalternativet är i huvudsak densamma som i nollalternativet, så inga konsekvenser av betydelse bedöms uppstå med avseende på miljökvalitetsnormerna.
  - Område för klimatanpassning
    - Beskrivning: Områdena har bedömts vara olämpliga för exploatering på grund att de är naturliga lågpunkter
- vilket gör att vatten ansamlas här vid mycket nederbörd. Marken är till stor del planlagd för bostäder i nollalternativet, men ännu inte exploaterad.
- Miljökonsekvens: Områdena fungerar som naturliga dagvattendammar, vilket betyder att de vid tillfällen med mycket nederbörd fungerar som en reserv för omkringliggande fastigheters omhändertagande av dagvatten. Jämfört med nollalternativet förbättras möjligheterna till dagvattenfördröjning vid tillfällen med mycket nederbörd. Andelen hårdgjord yta minskar jämfört med nollalternativet i och med förändringen från bostadsområde till område för klimatanpassning.
  - Befintlig detaljplan upphävs.
    - Beskrivning: I nollalternativet är det västra området planlagt för småindustri och handel. Det är oexploaterat idag. Det östra området är i nollalternativet planlagt för bostäder - småhustomter. Det är också oexploaterat idag.
    - Miljökonsekvens: Upphävning av detaljplanen innebär att industri- och handelsverksamheter, liksom småhus och gator inte byggs. Planförslaget innebär färre hårdgjorda ytor och en minskad belastning på vattenförekomster jämfört med nollalternativet.

Barnkonsekvensanalys

Inledning

Enligt svensk lag ska en bedömning om barnets bästa göras i varje beslut som rör barn direkt eller indirekt. I planer eller projekt som rör barn direkt eller indirekt så ska dessutom en barnkonsekvensanalys upprättas, en så kallad BKA.

I denna översiktsplan förekommer de flesta förslag till förändrad markanvändning i form av utbyggnads- eller förtättningsområden i orterna Vollsjö och Lövestad. Även förslag till nya gång- och cykelvägar och utveckling av rekreationsnoder i kommunen är förändringar som medför konsekvenser för bland annat barn. En konsekvensbedömning förutsätter en förändring, och det är därför som konsekvenser endast har angivits där det föreslås ske en förändring i markanvändningen. Förändringen kan till exempel föreslås i form av en förtätning eller en utveckling av befintlig markanvändning.

För att bäst redovisa de konsekvenser som vi bedömt komma av förslagen till förändringar i markanvändningen, så har dessa konsekvenser lagts in under varje förslag till utbyggnadsområde i Vollsjö och Lövestad. Detsamma gäller för gång- och cykelvägar, gång- och cykelpassager, rekreationsnoder och andra utvecklingsförslag i övriga delar av kommunen. Vår förhoppning är att detta val av redovisning ger en tydlig bild av vilka konkreta konsekvenser som kan uppkomma för barn och unga, i relation till varje föreslagen fysisk åtgärd.

Bakgrund

Enligt svensk lag måste en bedömning om barnets bästa göras i varje beslut som rör barn direkt eller indirekt. I planer eller projekt som rör barn direkt eller indirekt, så ska dessutom en barnkonsekvensanalys upprättas. I denna översiktsplan förekommer de flesta förslag till förändrad markanvändning i form av utbyggnads- eller förtättningsområden i orterna Vollsjö och Lövestad, inklusive föreslagen utbyggnad av skola och förskola. Även förslag till nya gång- och cykelvägar, säkrare gång- och cykelövergångar och utveckling av rekreationsnoder i kommunen är förändringar som medför konsekvenser för bland annat barn.

Att åstadkomma en barnkonsekvensanalys som är heltäckande men samtidigt relevant för ett så stort projekt inom fysisk planering som en översiktsplan är inte en självklar uppgift. För att arbeta fram en anpassning till geografiska projekt och stadsplanering pågår därför ett arbete på Sjöbo kommuns stadsbyggnadsförvaltning med att se över rutiner, arbetsätt och dokumentmallar

i barnrättsarbetet. Tills detta interna arbete är klart, har denna översiktsplan använt sig av ”Lathund för Barnkonsekvensanalys – Utifrån Sjöbo kommuns övergripande barnrättspolicy”, antagen 16 december 2015 och reviderad 1 juni 2019. Mallen utgår ifrån Barnombudsmannens stödmaterial och genomförs i sju steg.

För att bäst redovisa de konsekvenser som vi bedömt komma av förslagen till förändringar i markanvändningen, så har dessa konsekvenser lagts in under varje förslag till utbyggnadsområde, under respektive ort. Detsamma gäller för gång- och cykelvägar, gång- och cykelpassager, rekreationsnoder och andra utvecklingsförslag i övriga delar av kommunen. Vår förhoppning är att detta val av redovisning

ger en tydlig bild av vilka konkreta konsekvenser som kan uppkomma för barn och unga, i relation till varje föreslagen fysisk åtgärd. Översiktsplanen var ute på granskning mellan december 2021 och februari 2021.

Lyssna till barnen och inhämta kunskap

Inför samrådet: Dialog med elever i årskurs 9

Inför samrådsförslaget utgjordes dialogfasen av samtal med Färsingaskolans, Emanuelskolans och Storkscolans niondeklassare; ett dialogarbete som genomfördes 2017.

En redogörelse för denna dialog finns i rapporten ”Ung i Sjöbo – samtal med 9: or om deras liv, framtidsplaner, förutsättningar och möjligheter i Sjöbo kommun”, som finns tillgänglig via Sjöbo kommuns hemsida. En sammanställning av de mest frekventa synpunkterna som kom upp i samtalen följer här:

- Småskalighet, trygghet och social sammanhållning uppskattas.
- Utbud av handel, service, nöjen och fritidsaktiviteter saknas.
- Regionen är de ungas spelplan, för utbud och gymnasieutbildning.
- Bättre kollektivtrafik till byarna efterfrågas.
- Fritiden spenderas hemma, de unga saknar platser som är deras.
- De unga möts av fördomar om att vara rasister och bondlurkar.

Under samrådet: Dialog med Lövestad skola – mellanstadiet och lågstadiet

Inför samrådet av översiktsplanen togs en kommunikationsplan fram, där en del av de planerade dialogerna bland annat skulle säkerställa att barn och unga involveras och får komma till tals.

Pandemin försvårade dock de planerade dialogsamarbetena och mycket av dialogen fick istället genomföras helt digitalt. Kommunens representanter träffade dock cirka åtta elever från Lövestad skola under samrådet, vilket gav givande samtal och diskussioner. Forsök gjordes att få till en liknande dialogträff med Vollsjö skola men på grund av olika omständigheter gick det tyvärr inte att genomföra.

Mellanstadielever 10–12 år

- **Fråga:** Allmän diskussion
- **Svar:**
  - Vill ha skateramp
  - Ingen cyklar till skolan, förutom vissa av deras vänner som bor i Lövestad. Vissa går.
  - Många kommer från Tolånga eller utanför Lövestad, så de åker skolbuss
  - Hans Hans (lilla affären) är viktig
- **Fråga:** Vad gör du på fritiden? Vilken plats i Lövestad tycker du om?
- **Svar:**
  - Lugn och ro
  - Cyklar runt och möter kompisar
  - Fotbollsplan, fotboll
  - Lekplatsen
  - Åsarna, gick dit med mamma o pappa när jag var mindre, nu går jag dit själv ibland
  - Katter, hemma
  - Åsarna
- **Fråga:** Vad skulle du vilja ha här i Lövestad?
- **Svar:**
  - Mountainbikeslinga

- Klättervägg
- Barnen känner sig trygga här, när de rör sig ute i samhället, cyklar eller går runt i byn
- Inte rädda för att cykla över eller längs stora vägen

Lågstadieelever 7–9 år

- **Fråga:** Allmän diskussion
- **Svar:**
  - Några cyklar eller går till skolan
- **Fråga:** Vad gör ni på fritiden?
- **Svar:**
  - Kollar på tv
  - Är på nya lekplatsen
  - Affären är bra, handla på Malmgrens
  - Klättra – Bra skog!
  - Leker i Lövestad åsar
  - Kojar i leksgogen
  - Fotboll, stort bland många barn
  - Rider på södergården (hos Maria), friidrott
  - Pokemon, finns ett stopp vid gamla brandstationen som brann ner
- **Fråga:** Vad skulle ni vilja ha här i Lövestad?
- **Svar:**
  - Linbana
  - Hinderbana
  - Skog med träd att klättra i

Låt barnkonventionen vägleda

Artiklar som har beaktats inför antagandet:

- **Artikel 2:** Handlar om alla barns lika värde och rättigheter. Ingen får diskrimineras. Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i ett land som har ratificerat den.
- **Artikel 3:** Anger att det i alla åtgärder som rör barn i första hand ska beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Begreppet ”barnets bästa” är konventionens grundpelare och har analyserats mer än något annat begrepp i barnkonventionen. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet.
- **Artikel 6:** Understryker varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Artikeln handlar inte bara om barnets fysiska hälsa utan också om den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.
- **Artikel 12:** Lyfter fram barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör honom eller henne. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.
- **Artikel 27:** Varje barns rätt till den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling.
- **Artikel 31:**
  - Barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder och rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.
  - Respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra

tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreations- och fritidsverksamhet.

Ta fram handlingsalternativ och analysera konsekvenserna

Konsekvensbedömningarna utgår ifrån de barn och unga som finns idag. Dock bedöms planförslaget som helhet medföra positiva konsekvenser vad gäller klimatpåverkan, se "Samlad hållbarhetsbedömning", vilket minskar de negativa effekter som klimatförändringarna medför för framtidens generationer.

Planeringsprinciper

Med bakgrund av den dialog med barn och unga som beskrivs ovan arbetades följande planeringsprinciper in i samlad- och granskningsförslagen till översiktsplanen:

- Växa flerkärntigt
  - En förutsättning för att hela Sjöbo ska leva är en jämn tillväxt i kommunens samtliga serviceorter. Ett första steg är att kommunens satsningar fördelas geografiskt. Fler satsningar på allmänna platser i serviceorterna Lövestad, Vollsjö och Blentarp kommer att öka dessa orters attraktivitet, som på sikt med stor sannolikhet kommer att generera en jämnare inflyttning, vilket i sin tur skapar ett bättre underlag för kollektivtrafik, service och kultur med mera.
  - Konsekvenser: Positiva konsekvenser för barn och unga i och omkring Lövestad, Vollsjö och Blentarp.

- Förbättra kvaliteten i och tillgången till platser för möten, fritid och kultur
  - Konsekvenser: Positiva konsekvenser för barn och unga, exempelvis vad gäller tillgång till sociala möten och kultur.
- Arbeta aktivt för att främja hälsa, trygghet, jämställdhet och inflytande i den fysiska planeringen, bostadsutvecklingen och utformningen av offentliga rum
  - Konsekvenser: Positiva konsekvenser för barn och unga, samt för barn och unga som av olika anledningar tillhör mer socioekonomiskt utsatta grupper.
- Satsa på meningsfulla utemiljöer för barn och unga, både på skolgårdar och allmän platsmark
  - Konsekvenser: Positiva konsekvenser för barn och unga, exempelvis gällande tillgång till hälsofrämjande miljöer och kultur.
- Arbeta för en utbyggd kollektivtrafik med fler och tätare turer
  - Konsekvenser: Förbättrad kollektivtrafik kan antas medföra positiva konsekvenser för kommunens unga, eftersom dessa ofta har begränsade möjligheter att förflytta sig med bil.
- Involvera barn och unga i strategiska beslut om kommunens mark och vattenanvändning
  - Konsekvenser: Ger ökat inflytande för barn och unga, till exempel inom ramen för kommunens planeringsprocesser.

Utvecklingsstrategi

- Kommunen arbetar för en förbättrad helhetslösning långsmed väg 11

- Kopplingen mellan Vombsjön och Sjöbo tätort förstärks genom ett vandringsstråk längs med Björkaån. Även kopplingen mellan Lövestad och naturreservatet Lövestad åsar förstärks med ett markerat vandringsstråk.
  - Konsekvenser: Positiva konsekvenser för barn och unga i form av ökade rekreativmöjligheter.
- Gröna stjärnor som har en streckad linje omkring sig markerar befintliga eller nya rekreativnoder att utveckla. Sjöbo Ora, Anklam, Salsbjerg i Sövde samt Heinge strövområde är utpekade.
  - Konsekvenser: Positiva konsekvenser för barn och unga i form av förbättrade rekreativmöjligheter.

Mark- och vattenanvändningskarta

- Strategisk gång- och cykelpassage att utveckla: Strategisk gång- och cykelpassage att utveckla som en del av arbetet med att uppnå säkra skolvägar. På markerade platser finns behovet av att utreda och anordna säkra passager för oskyddade trafikanter över/under respektive väg. Passagera/korsningspunkterna är en del av viktiga ”säkra skolvägar-stråk”, där många barn och unga färdas till fots eller på cykel till och från skola. Dessa punkter bedöms vara av strategisk vikt för att öka andelen gång-cykeltrafik i kommunen, öka trafiksäkerheten för bland annat barn och unga samt att arbeta för ett minskat bilberoende. Sjöbo kommun äger inte ensam frågan utan samverkan med Trafikverket behövs.
  - Konsekvenser: En utveckling av dessa gång- och cykelpassager hade fått stora positiva konsekvenser för barn och unga inte bara ur trafiksäkerhetssynpunkt utan

- Konsekvenser: Förbättrad kollektivtrafik kan antas medföra positiva konsekvenser för kommunens unga, eftersom dessa ofta har begränsade möjligheter att förflytta sig med bil.
  - Väster om Sjöbo tätort samt vid de befintliga busshållplatserna vid Sövdeborgskorset och Anklam utvecklas så kallade mobilitetsnoder för byte av färdmedel.
    - Konsekvenser: Förbättrade och mer attraktiva möjligheter att åka kollektivt kan antas medföra positiva konsekvenser för kommunens unga, eftersom dessa ofta har begränsade möjligheter att förflytta sig med bil.
- Kommunen arbetar för nya cykelvägar mellan Ilstorp och Sövde, Blentarp och Hemmestorp, Vollsjö och Sjöbo, Lövestad och Sjöbo, Sjöbo och Anklam, Tomelilla och Anklam samt Sövde och Sövdesborgskorset. Det är önskvärt att tidigt i planeringsprocessen undersöka möjligheten att anlägga riktled i anslutning till nya gång- och cykelvägar. Där det går ska cykelvägarna kopplas ihop med kommunens rekreativnoder.
  - Konsekvenser: Ökade cykelmöjligheter kan antas medföra positiva konsekvenser för kommunens unga, eftersom dessa ofta har begränsade möjligheter att förflytta sig med bil. Cykelvägens målpunkter innebär möjlighet till byte av färdmedel (cykel-kollektivtrafik) och tillgång till område för rekreation och fritidsaktiviteter. Cykelvägarnas anslutningspunkter innebär möjlighet till byte av färdmedel (cykel-kollektivtrafik), tillgång till område för rekreation och fritidsaktiviteter samt tillgång till besöksmål och näringslivsverksamhet, inklusive de arbetstillfällen för unga som det kan tänkas medföra

även för hälsa och välbefinnande – folkhälsa på kort och lång sikt.

Fördjupning: Vollsjö och Lövestad

I avsnittet om Vollsjö och Lövestad redovisas konsekvenserna av ändrad/utvecklad markanvändning under respektive kategori. Den förändrade markanvändningen har bedömts medföra följande konsekvenser för barn och unga:

Vollsjö

- Utbyggnadsområde: Bostäder (enbostadshus)
  - Konsekvenser: Gång- och cykelstråken till det nya området behöver förbättras för att öka möjligheterna för säkra skolvägar. Gröningen med dess lekplats, samt busshållplatsen, ligger inom bra gång- och cykelavstånd för barn och unga.
- Förtätning: Flerbostäder/radhus
  - Konsekvenser: Förtätningsområdena ligger centralt placerade, med förskola och skola i omedelbar närhet, vilket gör att skolvägarna för barnen blir korta och säkra. Båda områdena har lek- och vistelseytor i närheten, i form av skolan, klimatanpassningsområdet (parkmark), och grönområdet Gröningen med dess lekplats. Busshållplats finns inom bra gång- och cykelavstånd.
- Nybyggnation LSS-boende, eller dylikt
  - Konsekvenser: Ökade möjligheter för de boende att bo kvar i närheten av föräldrar och anhöriga. Å andra sidan är avståndet till service och utbud av fritidsaktiviteter långt, i jämförelse med en lokalisering i Sjöbo tätort. Möjligheterna att ta sig dit är också sämre. Byggnation

av LSS-boende kan medföra att en del av den befintliga unga björkskogen, som i dagsläget ger en naturligt skuggad plats för lek, försviner. Å andra sidan har miljön vid ån högre rekreations- och lekvärden än björkdungen, så den sammanlagda konsekvensen för barn och unga bedöms inte bli påtagligt negativ.

- Område för ny- eller utbyggnation av skola och/eller förskola
  - Konsekvenser: Byggnationen skulle medföra positiva konsekvenser för barn till följd av rymligare fria och grönnare skol- eller förskolegård. Ökade möjligheter för barn och unga att tillbringa hela sin förskole- och skoltid, upp till högstadiet, på samma plats, vilket kan bidra till ökad stabilitet och trygghet.
- Område för klimatsäkring och utökad grön skol- och/eller förskolegård
  - Konsekvenser: Den gröna skolgården och utökade friytan för nuvarande och framtida skolelever och förskolebarn ger positiva konsekvenser för barnens hälsa och välbefinnande. Utvecklingen ger även positiva konsekvenser för barn till följd av rymligare fria och grönnare skolgård.
- Utbyggnadsområde: Bostäder med tillhörande verksamhet
  - Konsekvenser: Utbyggnadsområdet ligger relativt nära förskola och skola vilket ökar förutsättningarna för säkra skolvägar. Blandningen av verksamhet och boende på samma tomt kan innebära risker för barn och unga som bor här. En väl genomtänkt detaljplan med god utformning av bebyggelsen blir därför av yttersta vikt, och uppdelningen av de olika trafiklagen med tomternas föreslagna orientering, bedöms minska

riskerna för negativa konsekvenser för barn och unga i området.

- Utredningsområde: Bostäder/verksamhet/park
  - Konsekvenser: Kultur, lek- och vistelsesytor finns i närheten i form av Piratenmuséet och vidare västerut grönområdet Gröningen. En förlängning och förstärkning av detta kultur- och gröonstråk genom området, hade medfört positiva konsekvenser för barn och unga. Ett tillgängliggörande av den gamla banvallen genom området, är en sådan åtgärd. För att komma vidare till Gröningen måste dock en stor väg passeras. Denna övergång ses med fördel över i samband med framtida lokala satsningar eller punktsatser.
- Busshållplats finns inom bra gång- och cykelavstånd.

Tomt för ridhus

- Konsekvenser: Många barn och unga i Sjöbo kommun har hästar och ridsport som sitt främsta intresse. Ett ridhus skulle ge positiva sociala konsekvenser för speciellt barn och unga, inte bara i Vollsjö utan i stora delar av kommunen. Även de positiva folkhälsoeffekterna av en sådan satsning och byggnation, skulle beröra många.

- Tomt för befintlig eller utökad återvinningsstation
  - Konsekvenser: Att behålla den nuvarande platsen för ortens återvinningsstation medför positiva konsekvenser för barn, i det att de redan vet var den ligger i dag och att de hittar hit hemifrån. Det medför även ökad trygghet eftersom det finns en separat gång- och cykelstig som leder hit västerifrån. Det gör att

boende i den västra delen av Vollsjö kan ta sig hit på ett säkert sätt, gående eller på cykel, även i framtiden.

- Utvecklade rekreationsyta i anslutning till mångfunktionell bebyggelse
  - Konsekvenser: Barn och unga behöver gott om ytor för lek och utövande, vilket får positiva konsekvenser för både de fysiska och de psykiska hälsotalen. Att stärka den gamla banvallen som ett rekreations- och gångstråk, uppmuntrar till fysisk aktivitet och den fungerar som säkra trafikseparerade kommunikationsstråk för barn och unga.
- Område för klimatanpassning
  - Konsekvenser: Vissa av dessa klimatanpassningsområden kan bli intressanta miljöer för barn och unga att vistas i och leka och umgås vid. Eventuella trädplanteringar i anslutning till områdena skulle förse byns invånare med välbehövlig skugga i generationer framåt, något som är särskilt viktigt för de yngsta och de äldsta invånarna i samhället.

Lövestad

- Utbyggnadsområde: Bostäder (enbostadshus)
  - Konsekvenser: Utbyggnadsområdena ligger lugnt och tryggt placerade, med stora lektyor alldeles nära, i form av marknadsplatsen med dess lekplats i centrala Lövestad, samt leksgogen och grönytorerna vid rekreationsträket längs med gamla banvallen. Gång- och cykelstråken till och i de nya områdena behöver ses över för att öka utsikterna för säkra skolvägar.
- Busshållplatsen i centrum ligger inom bra gång- och cykelavstånd. Det södra utbyggnadsområdet ligger

också nära skola och förskola, samt busshållplatsen vid skolan, men en större väg måste passeras. Denna övergång mellan skolområdet och resten av samhället, bör ses över trafiksäkerhetsmässigt. Det norra förtätningsområdet ligger mycket nära en förskola, vilket är positivt.

- Förtätning: Flerbostäder/radhus
  - Konsekvenser: Förtätningsområdena ligger lugnt och tryggt placerade, med stora lektytor i närheten, i form av marknadsplatsen med dess lekplats i centrala Lövestad, samt lekskogen och grönytorna vid rekreationstråket gamla banvallen. Gång- och cykelstråken till och i de nya områdena behöver ses över för att öka utsikterna för säkra skolvägar. Busshållplatsen i centrum ligger inom bra gång- och cykelavstånd. Det södra utbyggnadsområdet ligger nära skola och förskola, samt busshållplatsen vid skolan. En större väg måste dock passeras. Denna övergång mellan skolområdet och resten av samhället bör ses över ur trafiksäkerhetssynpunkt. Det norra förtätningsområdet ligger mycket nära en förskola, vilket är positivt.
- Utbyggnadsområde: Flerbostäder/radhus
  - Konsekvenser: Utbyggnadsområdena ligger lugnt och tryggt placerade, med stora lektytor i närheten, i form av marknadsplatsen med dess lekplats i centrala Lövestad, samt lekskogen och grönytorna vid rekreationstråket gamla banvallen. De nya områdenas påkoppling till de befintliga gång- och cykelstråken behöver ses över, för att öka utsikterna för säkra skolvägar. Busshållplatsen i centrum ligger inom bra gång- och cykelavstånd. Det

södra utbyggnadsområdet ligger nära skola och förskola, samt busshållplatsen vid skolan. En större väg måste dock passeras. Denna övergång mellan skolområdet och resten av samhället bör ses över ur trafiksäkerhetssynpunkt. Det norra förtätningsområdet ligger mycket nära en förskola, vilket är positivt.

- Förtätning: Centrum/bostäder
  - Konsekvenser: Förtätningsområdet ligger mycket centralt beläget mellan huvudgatan och gång- och cykelstråket längs med gamla banvallen, med service och busshållplats på bekvämt och säkert gångavstånd. Förskola ligger också nära, men till skola måste en större väg passeras i södra delarna av Lövestad. Det finns lek- och vistelseytor aldeles invid förtätningsområdet, i form av marknadsplatsen med dess lekplats.
- Område för ny- eller utbyggnation av skola och/eller förskola
  - Konsekvenser: Ökade möjligheter för barn och unga att tillbringa hela sin förskole- och skoltid, upp till högstadiet, på samma plats, vilket kan bidra till ökad stabilitet och trygghet. Positiva konsekvenser för barn till följd av rymligare friyta och grönare skolgård för barnen. Negativa konsekvenser för tillgängligheten till följd av förskolans placering (och skolan befintliga placering) söder om den huvudsakliga infartsgatan till Lövestad. Nuvarande förslag är positivt för bilburna föräldrar, men negativt för gång- eller cykelburna föräldrar och barn. Ur ett jämställdhets- och tillgänglighetsperspektiv hade en mer central placering av skola och förskola i orten varit att föredra.

- Område för klimatsäkring och utökad grön skol- och/eller förskolegård
  - Konsekvenser: Den gröna skolgården och utökade friytan för nuvarande och framtida skolelever och förskolebarn ger positiva konsekvenser för barnens hälsa och välbefinnande. Utvecklingen ger även positiva konsekvenser för barn till följd av rymligare friyta och grönnare skolgård.
- Utbyggnadsområde: Bostäder med tillhörande verksamhet
  - Konsekvenser: Utbyggnadsområdet ligger relativt nära förskola och har direkt anslutning till rekreativstråket och gång- och cykelstråket längs med gamla banvallen, vilket ökar förutsättningarna för säkra skolvägar. Blandningen av verksamhet och boende på samma tomt kan innebära risker för barn och unga som bor här. En väl genomtänkt detaljplan med god utformning av bebyggelsen blir därför av yttersta vikt. Byggnadernas funktionsindelning i kombination med tomternas orientering och tydliga disponering bedöms minska riskerna för negativa konsekvenser för barn och unga i området.
- Tomt för ridhus
  - Konsekvenser: Många barn och unga i Sjöbo kommun har hästar och ridsport som sitt främsta intresse. Ett ridhus skulle ge många positiva sociala konsekvenser för speciellt barn och unga, inte bara i Lövestad utan i stora delar av kommunen. Även de positiva folkhälsoeffekterna av en sådan satsning och byggnation, skulle beröra många.
- Tomt för befintlig eller utökad återvinningsstation
  - Konsekvenser: Att behålla den nuvarande platsen för ortens återvinningsstation medför positiva konsekvenser för barn, i det att de redan vet var den ligger i dag och eftersom de hittar hit hemifrån.
- Utvecklad rekreativsyta i anslutning till mångfunktionell bebyggelse
  - Konsekvenser: Barn och unga behöver gott om ytor för lek och utvistelse, vilket ger positiva konsekvenser för både de fysiska såväl som de psykiska hälsotalen. Att stärka den gamla banvallen som ett rekreativ- och gångstråk, uppmuntrar till fysisk aktivitet och den fungerar som säkra trafikseparerade kommunikationsstråk för barn och unga. Lekskogen i södra delarna av Lövestad är en viktig utemiljö för främst barn, och den säkras i denna översiktsplan som rekreativsyta.
- Område för klimatanpassning
  - Konsekvenser: Vissa av dessa klimatanpassningsområden kan bli intressanta miljöer för barn och unga att vistas i och leka och hänga vid. Eventuella trädplanteringar i anslutning till områdena skulle förse byns invånare med välbehövlig skugga i generationer framåt, något som är särskilt viktigt för de yngsta och de äldsta invånarna i samhället.

Bedöm barnets bästa och fatta beslut

Beslut har fattats om ovanstående med konsekvensbedömningarna som grund. I arbets- och beslutsprocessen har barnets bästa vägt tungt gentemot andra intressen, men det är alltid så att kommunen kan göra mer och föreslå fler satsningar. I arbetet med översiktsplanen har ett viktigt fokus varit att de utvecklingsstrategier som föreslås ska vara genomförbara under en tjugoårsperiod.

Återkoppla och utvärdera

- Har beslutet förankrats i verksamhet? Ja.
- Har beslut förankrats i ledningsgrupp? Ja.
  - Vilken verksamhet: Stadsbyggnadsförvaltningen samt övriga förvaltningar via två remissrundor.
- Har beslut förankrats i nämnd? Ja (kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden samt övriga nämnder via två remissrundor).
- Om det bedöms relevant ska berörda barn informeras. Har berörda barn informerats? Inte relevant.

Referenser

Textkällor

Arbetsmarknadsdepartementet, Regeringskansliet (2019). Vägledning vid tolkning och tillämpning av FN:s konvention om barnets rättigheter. Ds 2019:23. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-promemorior/2019/11/vagledning-vid-tolkning-och-tillampning-av-fns-konvention-om-barnets-rattigheter/> [2021-04-13].

Barnkonventionen (1989). FN:s konvention om barnets rättigheter. Tillgänglig: <https://www.barnombudsmannen.se/barnkonventionen/> [2021-04-13].

Boverket (2018). Bymiljövägen i Smedby. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/stadsutveckling/plane-rng-for-okad-och-saker-cykling/fysiska-atgarder-som-gynnar-cyklister/bymiljovagen-i-smedby/> [2021-06-12]

Boverket (2022). Detaljplan och kulturvården. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/kulturvarden/kulturvarden-i-plan---och-bygglagen/detaljplan-och-kulturvarden/> [2022-04-12].

Boverket (2021). Detaljplanering. PBL Kunskapsbanken: En handbok om plan- och bygglagen. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/> [2021-06-10].

Boverket (2019). Europeiska landskapskonventionen. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/kulturvarden/andra-Styrmedel-for-kulturvarden/landskapskonventionen/> [2019-09-03].

Boverket (2020). Framkomlighet för utrykningsfordon på tomter och till byggnader. Tillgänglig: [https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/kulturvarden/kulturvarden-i-plan---och-bygglagen/krav-pa-byggnadsverk-och-tomter/forvanskningsforbudet/](https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/regler-om-byggande/krav-pa-byggnadsverk-tomter-mm/krav-pa-tomter/brand/) [2022-04-14].

Boverket (2015). Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2015/gor-plats-for-barn-och-unga-bokversion.pdf> [2019-09-03].

Boverket (2021). Kulturmiljömålen. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/kulturvarden/andra-Styrmedel-for-kulturvarden/kulturmiljomalen/> [2021-04-13].

Boverket (2019). Områdesbestämmelser. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/omradesbestammelser/> [2021-06-30].

- Boverket (2021). Politik för gestaltad livsmiljö. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/arkitektur-och-gestaltad-livsmiljo/gestaltad-livsmiljo/politik/> [2021-04-13].
- Boverket (2018). Sammanhållen bebyggelse. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/lov--byggande/anmalningsplikt/bygglovbefriade-atgarder/sammanhallen-bebyggelse/> [2021-06-10].
- Boverket (2018). Transformatorstationer. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/lov--byggande/anmalningsplikt/bygglov-for-anlaggningar/transformatorstationer/> [2021-08-12].
- Boverket (2021). ÖP-modell 2.1. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktplan/oversiktplanen/op-modell/> [2021-05-19].
- Boverket (2020). Översiktplanering. PBL Kunskapsbanken: En handbok om plan- och bygglagen. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktplan/> [2021-06-10].
- Destination Häst Sydöstra Skåne (u.å.). Destination Häst. Tillgänglig: <https://www.destinationhast.se/> [2021-10-13].
- Ekologigruppen AB, Eklund, H. & Sernbo, K. (2015). Kommunens möjligheter att bevara och utveckla jordbruksmarkens värden. Tillgänglig: <https://jordbruksverket.se/jordbruket-miljon-och-klimatet/jordbruksmarkens-varden> [2019-09-05].
- Energimyndigheten & Naturvårdsverket (2021). Nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad. Tillgänglig: <http://www.energimyndigheten.se/fornymbart/vindkraft/gemensamt-initiativ-for-en-hallbar-vindkraftsutbyggnad/> [2021-05-26].
- Energimyndigheten (2020). Vindbrukskollen. Tillgänglig: <https://www.energimyndigheten.se/fornymbart/vindkraft/vindlov/vindbrukskollen/> [2021-11-03].
- E.on (2019). Högspänningsledningar och deras restriktionsområde. Mailkontakt 29 augusti. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Europeiska kommissionen (u.å). EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Tillgänglig: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_sv [2021-10-07].
- Folkhälsomyndigheten (2018). Folkhälsopolitikens åtta målområden. Tillgänglig: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/en-god-och-jamlik-halsa-pa-alla-nivaer/tema-folkhalsa/vad-styr-folkhalsopolitiken/nationella-mal-och-malomraden/> [2021-04-12].
- GOD BOSTAD Kulturmiljökonsult (2021). Bebyggelseinventering i Vollsjö tätort. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Göteborgs universitet (2019). Långvarig hetta drabbar barn på förskolor. Tillgänglig: <https://www.gu.se/nyheter/langvarig-hetta-drabbar-barn-pa-forskolor> [2019-09-03].
- Havs- och vattenmyndigheten (2020). Vombverket. Tillgänglig: <https://www.havochvatten.se/arter-och-livsmiljoer/atgarder-skydd-och-rapportering/skyddade-omraden/riksintressen/riksintresse-for-dricksvattenanlaggningar/riksintressen/vombverket.html> [2021-09-02].

Infrastrukturdepartementet, Regeringskansliet (u.å). Digitaliseringsstrategin. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/digitaliseringsstrategin/> [2021-04-13].

Innovationscenter för landsbygden (2020). Innovationscenter för landsbygden. Tillgänglig: <http://innovationscenter.se/> [2021-08-04].

Jämställdhetsmyndigheten (2021). Sveriges jämställdhetspolitik. Tillgänglig: <https://www.jamstalldhetmyndigheten.se/om-jamstalldhet/sveriges-jamstalldhetspolitik> [2021-04-13].

Luftfartsverket (2019). Influensområden: Flygplats. Mailkontakt 9 juli. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Lunds universitet (2015). Klimatsäkrat Skåne. Tillgänglig: https://www.cec.lu.se/sv/sites/cec.lu.se/files/klimatsakrat_skane_65mb.pdf [2019-09-06].

Länsstyrelsen i Jönköpings län (2015). Ostörda områden – Var finns de? En GIS-modell för identifiering av bullerfria områden. Tillgänglig: <https://www.lansstyrelsen.se/download/18.2e0f9f621636c84402719dc> [2019-09-03].

Länsstyrelsen i Jönköpings län (u.å). VISS Vatteninformationssystem Sverige. Tillgänglig: <https://viss.lansstyrelsen.se/> [2019-09-05].

Länsstyrelsen i Stockholms län & Länsstyrelsen i Västra Götalands län (2018). Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall – stöd i fysisk planering. Tillgänglig: <https://www.lansstyrelsen.se/download/18.6ae610001636c9c68e5474bf/1530519037587/Fakta%202015%20Rekommendationer%20f%C3>

%B6r%20hantering%20av%20%C3%B6versv%C3%A4mning%20till%20f%C3%B6ljd%20av%20skyfall.pdf [2021-06-14].

Länsstyrelsen Skåne (2021). Beslut: Bildande av kulturresevatet Kulturens Östarp i Sjöbo kommun. Tillgänglig: https://www.lansstyrelsen.se/download/18.44ec210117ce9a5e3c7db25/1636619492326/Beslut_%C3%96STARP_211111_mBIL.AGOR_211109_PM.pdf [2022-04-06].

Länsstyrelsen Skåne (2015). Beslut om utvidgade strandskyddsområden inom Sjöbo kommun. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Länsstyrelsen Skåne (2007). Det skånska landsbygdsprogrammet. Ett utvecklingsprogram med landskapsperspektiv. Tillgänglig: <https://www.lansstyrelsen.se/skane/tjanster/publikationer/det-skanska-landsbygdsprogrammet.html> [2019-09-03].

Länsstyrelsen Skåne (2007). Detaljavgränsning av riksintresse enligt miljöbalken (Eriksdal). Tillgänglig: https://resource.sgu.se/dokument/riksintressen/46_386_2007.pdf [2022-05-13].

Länsstyrelsen Skåne (2013). Förslag på samverkansområden i Skåne för gemensam kontroll av luftkvalitet. Tillgänglig: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:894131/FULLTEXT01.pdf> [2019-09-03].

Länsstyrelsen Skåne (2017). Genomförandeplan för skydd av tätortsnära natur i Skåne 2019–2020. Tillgänglig: <https://www.lansstyrelsen.se/download/18.2e0f9f621636c84402733af/1528957204611/T%C3%A4rtortsn%C3%A4ra%20natur%20-Genomf%C3%B6randeplan%202016-2020.pdf> [2019-11-07].

- <https://www.lansstyrelsen.se/download/18.2e0f9f621636c844027268fc/1528229744343/Regional%20vattenf%C3%B6rs%C3%B6rjningsplan%20f%C3%B6r%20Sk%C3%A5ne%20i%2019-2025.pdf> [2021-06-02].
- Länsstyrelsen Skåne (2022). Regionalt åtgärdsprogram för miljömålen 2022–2025. Tillgänglig: <https://catalog.lansstyrelsen.se/store/18/resource/392> [2022-04-05].
- Länsstyrelsen Skåne (2007). Riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen – bebyggelseplanering intill väg och järnväg med transport av farligt gods. Tillgänglig: <https://www.lansstyrelsen.se/download/18.2e0f9f621636c84402726856/1582109262703/Riktlinjer%20f%C3%B6r%20riskh%C3%A4nsyn%20i%20samh%C3%A4llsplaneringen.pdf> [2022-03-04].
- Länsstyrelsen Skåne (u.å). Skyddad natur. Tillgänglig: <https://www.lansstyrelsen.se/skane/privat/djur-och-natur/skyddad-natur.html> [2019-10-31].
- Länsstyrelsen Skåne (2016). Skånska åtgärder för miljömålen 2016–2020. Tillgänglig: <https://www.lansstyrelsen.se/skane/tjanster/publikationer/skanska-atgarder-for-miljomalen-2016-2020.html> [2019-09-03].
- Länsstyrelsen Skåne (2019). Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län. Tillgänglig: [https://www.lansstyrelsen.se/download/18.4dc15f2816a53b76de72a8c5/1560957990232/2019-Skanska_strategin_skydd_skog_20190506\(rapport\).pdf](https://www.lansstyrelsen.se/download/18.4dc15f2816a53b76de72a8c5/1560957990232/2019-Skanska_strategin_skydd_skog_20190506(rapport).pdf) [2019-12-11].
- Länsstyrelsen Skåne (u.å). Värdefulla vatten i Skåne. Tillgänglig: <https://www.lansstyrelsen.se/skane/miljo-och-vatten/vattenforvaltning/vardefulla-vatten.html> [2021-06-03].
- Markera Mark Göteborg AB (2021). PM Geoteknik. Sjöbo kommun. Översiktlig bedömning av risk för ras, skred och erosion. Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/download/18.35fa968f17c6a73236723e9b/1634100222476/PM-001.pdf> [2022-03-04].
- Miljödepartementet, Regeringskansliet (2020). Nationell strategi för cirkulär ekonomi. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/informationsmaterial/2020/07/cirkular-ekonomi---strategi-for-omstallningen-i-sverige/> [2021-10-07].
- Miljödepartementet, Regeringskansliet (2018). Nationell strategi för klimatanpassning. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/nationell-strategi-for-klimatanpassning/> [2021-10-07].
- Naturvårdsverket (u.å). Biotopskyddsområden. Tillgänglig: <https://www.naturvardsverket.se/Var-natur/Skyddad-natur/Biotopskyddsomraden/> [2021-05-25].
- Naturvårdsverket (u.å). Sveriges klimatlag och klimatpolitiska ramverk. Tillgänglig: <http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallat/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Klimat/Sveriges-klimatlag-och-klimatpolitiska-ramverk/> [2019-09-03].
- Naturvårdsverket (u.å). Sveriges miljömål. Tillgänglig: <https://www.sverigemiljomal.se/miljomalen/> [2021-04-13].

- Naturvårdsverket (2012). Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd. Mål och åtgärder 2012–2016. Tillgänglig: <https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-6496-9.pdf> [2021-06-24].
- Näringsdepartementet, Regeringskansliet (2019). För ett hållbart digitaliserat Sverige - en digitaliseringsstrategi. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/informationsmaterial/2017/05/for-ett-hallbart-digitaliserat-sverige---en-digitaliseringsstrategi/> [2021-04-13].
- Näringsdepartementet, Regeringskansliet (2019). Sverige helt uppkopplat 2025 - en bredbandsstrategi. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/informationsmaterial/2016/12/sverige-helt-uppkopplat-2025---en-bredbandsstrategi/> [2021-05-20].
- Näringsdepartementet, Regeringskansliet (2017). Vision och mål för livsmedelsstrategin fram till 2030. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/informationsmaterial/2017/01/mal-for-livsmedelsstrategin-fram-till-2030/> [2021-08-04].
- Persson, D. (2017). Ung i Sjöbo. Samtal med 9:or om deras liv, framtidsplaner, förutsättningar och möjligheter i Sjöbo kommun. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Regeringskansliet (u.å.). Mål för kultur. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/kultur/mal-for-kultur/> [2021-04-13]
- Region Skåne (2021). Breddbandsläget i Sjöbo kommun. Regionens utfall i 2020 års mobiltäcknings- och breddbandskartläggning från PTS. Presentation. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Region Skåne (2021). Regional kulturplan för Region Skåne 2021–2024. Tillgänglig: https://utveckling.skane.se/siteassets/publikationer_dokument/region-al-kulturplan-for-skane-2021-2024_final.pdf [2021-10-04].
- Region Skåne (2021). Regional transportinfrastrukturplan för Skåne 2022–2033 (remissversion). Tillgänglig: https://geodata.skane.se/regutv/rtriplan/2022/granskning/regional_transportinfrastrukturplan_skane_2022_2030_remissversion.pdf [2021-10-04].
- Region Skåne (2020). Regional utvecklingsstrategi – Det öppna Skåne 2030. Tillgänglig: <https://utveckling.skane.se/om-regional-utveckling/regional-utvecklingsstrategi--det-oppna-skane-2030/> [Senast verifierad 2021-08-16].
- Region Skåne (2021). Regionplan för Skåne 2022–2040, granskningshandling. Tillgänglig: <https://geodata.skane.se/regutv/regionplan/2022/samrad/dokument/regionplan-for-skane-2022-2040-samradshandling.pdf> [2021-04-13].
- Region Skåne (2021). Region Skånes strategi för gestaltad livsmiljö - arkitektur, form och design. Tillgänglig: <https://utveckling.skane.se/publikationer/strategiet-och-planer/region-skanes-strategi-for-gestaltad-livsmiljo---arkitektur-form-och-design/> [2021-08-16].
- Region Skåne (2020). Skånes befolkningsprognos 2020–2029. Tillgänglig: https://utveckling.skane.se/siteassets/publikationer_dokument/skanes-befolkningsprognos-2020-2029.pdf [2021-08-10].

- Region Skåne (2017). Skånes livsmedelsstrategi 2030. Tillgänglig: <https://utveckling.skane.se/publikationer/strategier-och-planer/skanes-livsmedelsstrategi-2030/> [2021-10-07].
- Region Skåne (2017). Strategi för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050. Tillgänglig: https://utveckling.skane.se/siteassets/publikationer_dokument/transp-ortstrategi2050_webbversion.pdf [2021-10-07].
- Region Skåne (2020). Strukturbild för Skåne. Tillgänglig: <https://utveckling.skane.se/utvecklingsomraden/samhallsplanering/regional-fysisk-planering/strukturbild-for-skane/> [2021-08-16].
- Region Skåne (2020). Trafikförörjningsprogram för Skåne 2020–2030. Tillgänglig: <https://www.skane.se/organisation-politik/Vart-uppdrag-inom-kollektivtrafik/Mal-for-kollektivtrafiken-i-Skane/?highlight=Trafikf%c3%b6rs%c3%b6rjningsprogram+f%c3%b6r+Sk%c3%a5ne> [2021-09-09].
- Post- och telestyrelsen, PTS (2021). PTS mobilräknings- och bredbandskartläggning 2020. En geografisk översikt av tillgången till bredband och mobiltelefoni i Sverige. Tillgänglig: <https://www.pts.se/globalassets/startpage/dokument/icke-legala-dokument/rapporter/2021/internet/mobiltacknings-och-bredbandskartlaggning/pts-mobiltacknings--och-bredbandskartlaggning-2020.pdf> [2021-05-20].
- Riksdagen (u.å). Miljöbalk (1998:808). Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/miljobalk-1998808_sfs-1998-808 [2022-04-14].
- Riksdagen (u.å). Plan- och bygglag (2010:900). Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900 [2022-04-14].
- Research Institutes of Sweden, RISE (2021). Ytterbyn 2030: en scenarionanalys av framtidens uppkopplade samhälle och konsekvenser av utebliven fiberutbyggnad. Tillgänglig: <https://www.ssnf.org/globalassets/press-opinion/pressmeddelanden/2021/ytterbyn-2030.pdf> [2021-05-26].
- Romeleås- och sjölandskapskommittén, RÅSK (2018). Strategi för utveckling av Romeleås- och sjölandskapet - Vision 2030. Tillgänglig: https://www.romeleasen.se/upload/documents/Strategi_for_utveckling_av_Romeleas_o_Sjolandskapet_2018.pdf [2019-09-03].
- Schlyter, O. (2020). Bebyggelseinventering i Lövestad tätort. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Schlyter, O. (2019). Riksintressen för kulturmiljövården i Sjöbo kommun. Känslighetsanalys. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sigma Civil AB (2021). Förslag till lokaler för tåktetableringar inom Sjöbo kommun. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sigma Civil AB (2020). Sjöbo skyfallskartering. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sigma Civil AB (2021). Social konsekvensbeskrivning Översiktsplan 2040, Sjöbo kommun. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

- Sigma Civil AB (2021). Översyn tematiskt tillägg - Vindkraftsområden. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sjöbo kommun (2012). Attitydsundersökning, analys av in- och utflyttning i Sjöbo kommun. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sjöbo kommun (1993). Bevarandevärda kulturmiljöer inom Sjöbo kommun. Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/download/18.48ef7cbb166100ed03bd85/1538575254048/Bevarandev%C3%A4rda%20kulturmilj%C3%B6er%201993.pdf> [2022-04-13].
- Sjöbo kommun (2021). Bygga i Sjöbo – vägledning för arkitektur och bevarande vid om-, till- och nybyggnation. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sjöbo kommun (2021). Dricksvatten. Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/bygga-bo-och-miljo/vatten-och-avlopp/enskilt-vatten-och-avlopp/dricksvatten.html> [2021-05-25].
- Sjöbo kommun (2021). Enskilt avlopp. Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/bygga-bo-och-miljo/vatten-och-avlopp/enskilt-vatten-och-avlopp/enskilt-avlopp.html> [2021-05-25].
- Sjöbo kommun (2021). Folkhälsoplan. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sjöbo kommun (2007). Förklaring av översiktsplanen för Blentarp, Sjöbo kommun. Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/bygga-bo-och-miljo/oversiktsplan-och-detaljplaner/oversiktsplanering.html> [2019-09-03].
- Sjöbo kommun (2013). Förklaring av översiktsplanen för Sjöbo tätort, Sjöbo kommun. Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/bygga-bo-och-miljo/oversiktsplan-och-detaljplaner/oversiktsplanering.html> [2019-09-03].
- Sjöbo kommun (2021). Föreskrifter för avfallshantering. Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/download/18.21188c0d1755d221030aef4/1605006655376/Avfalls%C3%B6reskrifter%20%20antagna%202020-10-21.pdf> [2021-05-10].
- Sjöbo kommun (2019). Framtidens kollektivtrafik på landsbygden – en förstudie. Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/trafik-och-infrastruktur/kollektivtrafik-och-resor/forstudie-framtidens-kollektivtrafik-pa-landsbygden.html> [2021-08-18].
- Sjöbo kommun (2016) Grönstruktur- och naturvårdsprogram. Tillgänglig: https://www.sjobo.se/download/18.4424c56b16693f576f6ca1/1540549902487/GNP_DELL1_HEMSIDA.pdf [2019-09-03].
- Sjöbo kommun (2021). Hållbart hästföretagande i sydöstra Skåne. Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/naringsliv-och-arbete/verksamheter-och-projekt/hallbart-hastforetagande.html> [2021-10-13].
- Sjöbo kommun (2022). Hållbart Sjöbo 2034. Lokala miljömål (arbete pågått). Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sjöbo kommun (2019). Kommunal risk- och sårbarhetsanalys. Sekretessklassad.
- Sjöbo kommun (2017). Lekplatsplan för Sjöbo kommuns lekplatser. Tillgänglig:

- <https://www.sjobo.se/download/18.75809f6f1699baf23978/1553149593575/Lekplatsplan.pdf> [2021-04-11].
- Sjöbo kommun (2019). Mall för Barnkonsekvensanalys, utgår från Barnombudsmannens stödmaterial. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sjöbo kommun (2022). Mobilitet på tvärs (framtidens sätt att resa). Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/trafik-och-infrastruktur/kollektivtrafik-och-resor/mobilitet-pa-tvarts-framtidens-satt-att-resa.html> [2021-08-16].
- Sjöbo kommun (2019). Näringslivsstrategi. Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/naringsliv-och-arbete/for-dig-som-arforetagare.html> [2019-09-03].
- Sjöbo kommun (2018) Ortsanalys för Lövestad. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sjöbo kommun (2018). Ortsanalys för Vollsjö. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sjöbo kommun (2019). Policy för att stärka barns rättigheter och möjligheter. Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/download/18.68f2042b172440d41f6184e9/1590586078807/Policy%20f%C3%B6r%20att%20st%C3%A4rka%20barns%20r%C3%A4ttigheter%20och%20m%C3%B6jligheter.pdf>. [2019-09-03]
- Sjöbo kommun (2006). Radonprogram för Sjöbo kommun. Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/bygga-bo-och-miljo/bostader/boendemiljo-och-halsa/radon.html> [2021-06-30].
- Sjöbo kommun (2022). Riktlinjer för bostadsförsörjning (samrådsförslag). Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/bygga-bo-och-miljo/bostader/bostadsforsorjning.html> [2022-04-27].
- Sjöbo kommun (2022). Riktlinjer för bostadsförsörjning. Underlag. Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/bygga-bo-och-miljo/bostader/bostadsforsorjning.html> [2022-04-27].
- Sjöbo kommun (2020). Samarbeten över kommungränserna. Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/kommun-och-politik/kommunen-organisation/samarbeten.html> [2019-09-03].
- Sjöbo kommun (2022). Sjöbo kulturplan 2022–2031. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sjöbo kommun (2015). Trafikplan för Sjöbo kommuns tätorter (TRAST). Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/download/18.494e8da916868cf398428c/1548772437214/TRAST%20Trafikplan%20f%C3%B6r%20orterna.pdf> [2022-05-02].
- Sjöbo kommun (2013). Trafikplan för Sjöbo tätort (TRAST). Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/download/18.494e8da916868cf398428b/1548772436891/TRAST%20Trafikplan%20f%C3%B6r%20Sj%C3%B6bo%20r%C3%A4ttort.pdf> [2022-05-02].
- Sjöbo kommun (2017). VA-plan. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sjöbo kommun (2009). Översiktsplan. Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/bygga-bo-och-miljo/oversiktsplan-och-detaljplaner/oversiktsplanering.html> [2019-09-03].

- Sjöbo, Lunds och Eslövs kommuner (2019). Biosfärområde Vombsjösjänkan, en förstudie. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Skogsstyrelsen (2021). Naturvårdsavtal. Tillgänglig: <https://www.skogsstyrelsen.se/aga-skog/skydda-skog/naturvardsavtal/> [2021-06-28].
- Skåntrafiken (u.å). Pilot plusresa. Tillgänglig: <https://www.skåntrafiken.se/plusresa/> [2021-08-16].
- Skånsk skogsstrategi (u.å). Skånsk skogsstrategi. Tillgänglig: <https://www.skånsskogsstrategi.se/> [2021-10-07].
- Socialdepartementet, Regeringskansliet (2017). Nationellt mål för funktionshinderpolitiken. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/tattsliga-dokument/proposition/2017/05/prop.-201617188/> [2021-10-07].
- Svenska kraftnät (2014). Vägledning för verksamhet vid markförlagd kabel i stamnätet. Vägledning till myndigheter, kommuner, allmänhet, ledningsägare och näringsidkare. Tillgänglig: <https://www.svk.se/siteassets/2.utveckling-av-kraftsystemet/transmissionsnatet/avslutade-utbyggnadsprojekt/sydvastlanken/dokument/vagledning-for-verksamhet-vid-stamnattets-markkabel-140903.pdf> [2021-06-10].
- Svenskt vatten (2019). Allmänna bestämmelser VA (ABVA). Tillgänglig: <https://www.svenskvatten.se/vattentjanster/juridik/oversikt-reglering/allmanna-bestammelser-abva/> [2021-09-20].
- Sveriges geologiska undersökning, SGU (2016). Vägledning för att borra brunn. Tillgänglig: <http://resource.sgu.se/produkter/broschyret/vagledning-normbrunn-16.pdf> [2021-05-07].
- Sveriges Kommuner och Regioner (2021). Elektronisk kommunikation som allmänt intresse och hur vi kan resonera kring lokalisering av mast. Tillgänglig: <https://skr.se/skr/samhallsplaneringinfrastruktur/planerabyggabo/lovbyggandetillsyn/utbyggnad5gnatet/elektroniskkommunikationlokaliseri-ngavmaster.50325.html> [2021-05-26].
- Sveriges Kommuner och Regioner (2021). Utbyggnad 5G-nätet och kommunal fysisk planering. Tillgänglig: <https://skr.se/skr/samhallsplaneringinfrastruktur/planerabyggabo/lovbyggandetillsyn/utbyggnad5gnatet.50323.html> [2021-05-26].
- Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU (2021). BUB - Barn, Unga och Byggd miljö. Tillgänglig: <https://www.slu.se/institutioner/institutionen-for-manniska-och-samhalle/miljopsykologi/barn-unga-och-byggd-miljo/> [2022-03-02].
- Sweco (2014). Delregional vattenförsörjningsplan för kommunerna Simrishamn, Ystad, Sjöbo och Tomelilla. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sweco (2021). Miljökonsekvensbeskrivning av Sjöbo kommuns översiktsplan 2040 med fokus på miljökvalitetsnormer för vatten. Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/download/18.35fa968f17c6a7323672b3e5/1634>

- 146026228/MKB%20F%C3%B6r%20%C3%96P%20Sj%C3%B6bo%20kommun%202021-10-13.pdf [2021-10-14].
- Sweco (2010). Tematiskt tillägg till översiktsplanen. Vindkraft i Sjöbo kommun. Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/bygga-bo-och-miljo/oversiktsplan-och-detaljplaner/oversiktsplanering.html> [2019-09-03].
- Sweco (2015). Översiktlig översvämningskartering av de större vattendragen i Sjöbo kommun. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sweco AB (2004). Vattenskyddsområden Sjöbo. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sydskaånes avfallsaktiebolag, SYSÄV (2021). Från avfall till resurs. Gemensam kretsloppsplan 2021–2030 för Kävlinge, Lomma, Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Svedala, Tomelilla, Trelleborg, Vellinge och Ystad. Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/download/18.21188c0d1755d221030aefa5/1614006887424/Kretsloppsplan%202021-2030%20inkl%20bilagor%20%20antagen%202020-10-21.pdf> [2021-04-13].
- Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund, SÖRF (2019). Handlingsprogram 2019–2022 enligt lag 2003:778 om skydd mot olyckor. Tillgänglig: <https://www.sjobo.se/download/18.68f2042b172440d41f6184ee/1590586438581/Handlingsprogram%20F%C3%B6r%20Syd%C3%B6stra%20Sk%C3%A5nes%20R%C3%A4ddningstj%C3%A4nster%202019-2022.pdf> [2021-04-13].
- The United Nations Development Programme, UNDP (2021). De globala målen. Tillgänglig: <http://www.globalamalen.se/> [2021-04-13].
- Tillväxtverket (2021). Livsmedelsstrategin i korthet. Tillgänglig: <https://tillvaxtverket.se/amnesomraden/livsmedelsstrategi/livsmedelsstrategin-i-korthet.html> [2021-05-13].
- Trafikverket (2018). Beslut om fastställda riksintressen. Tillgänglig: <https://www.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/Planera-och-utreda/samhallsplanering/Riksintressen/Beslut-om-faststallda-riksintressen/> [2021-05-25].
- Trafikverket (2015). Kommunal VGU-guide. Vägars och gators utformning i tätort. Tillgänglig: <https://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7585-369-7.pdf> [2019-09-03].
- Trafikverket (2018). Säkerhetsavstånd vid byggande intill väg. Tillgänglig: <https://www.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/Planera-och-utreda/samhallsplanering/Sakerhet-och-konflikter/Sakerhetsavstand-mellan-infrastruktur-ny-bebyggelse-samt-ovriga-anordningar/sakerhetsavstand-vid-byggande-intill-vag/> [2019-07-24].
- Trafikverket (2015). Trafik för en attraktiv stad (TRAST). Handbok. Tillgänglig: <https://skr.se/download/18.45167e4317e2b341b24e9f13/1643121330515/7585-274-4.pdf> [2019-09-03].
- Trafikverket (2020). Översyn av riksintressen för kommunikation. Statusuppdatering. Mailkontakt 22 april.

Ystads kommun (2021). Regional samverkan. Sydöstra Skånes samarbetskommitté. Tillgänglig: <https://www.ystad.se/regionalsamverkan> [2022-05-09].

Samtalskällor

Teleservice (2019). Status för pågående fiberutbyggnad i kommunen. Samtalskontakt 4 juli.

Geodata

Försvarsmakten (2019). Beslut om riksintressen för totalförsvarets militära del 2019. Mailkontakt 18 december. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Försvarsmakten (2019). Riksintressen och påverkansområden. Mailkontakt 31 januari. Tillgänglig via Sjöbo kommun

Havs- och vattenmyndigheten (2020). Värdefulla vatten. Geodata tillgänglig: <https://www.havochvatten.se/data-kartor-och-rapporter/kartor-och-gis/karttjanster/karttjanster-fran-oss/vardefulla-vatten.html> [2021-06-03].

Jordbruksverket (2019). Jordbruksblock. Geodata tillgänglig: http://www.jordbruksverket.se/omjordbruksverket/oppnadata.4.10e2eedd15919993ebd3f1ab.html#query/*%3A* [2019-09-04].

Jordbruksverket (2017). Åkermarkens klassning. Mailkontakt. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Jordbruksverket (2019). Ängs- och betesmarksinventeringen. Geodata tillgänglig:

http://www.jordbruksverket.se/omjordbruksverket/oppnadata.4.10e2eedd15919993ebd3f1ab.html#query/*%3A* [2019-09-04].

Lantmäteriet & Sveriges geologiska undersökning, SGU (2021).

Berggrund 1:50 00–1:250 000. Geodata tillgänglig:

<https://www.geodata.se/geodataportalen/srv/swe/catalog/search#/metadata/cc2ae076-2549-4074-aa81-a182ac404dd9> [2021-08-17].

Produktbeskrivning:

<https://resource.sgu.se/dokument/produkter/berggrund-50-250000-wms-beskrivning.pdf> [2021-09-14].

Lantmäteriet & Sveriges geologiska undersökning, SGU (2021).

Företsättningar för skred i finkornig jordart 1:100 000. Mailkontakt 10 juni, inom ramen för Geodatasamverkan, tillgänglig via Sjöbo kommun. Geodata tillgänglig:

<https://www.geodata.se/geodataportalen/srv/swe/catalog/search#/metadata/092925e2-12bd-4943-95c8-2476809987ff> [2021-06-04].

Produktbeskrivning:

<https://resource.sgu.se/dokument/produkter/forutsattningar-skred-finkornig-jordart-wms-beskrivning.pdf> [2021-09-14].

Lantmäteriet & Sveriges geologiska undersökning, SGU (2021).

Grundvattnets sårbarhet. Geodata tillgänglig:

<https://www.geodata.se/geodataportalen/srv/swe/catalog/search#/metadata/ef44c625-58d0-41d4-b214-63e4be513453> [2021-06-04].

Produktbeskrivning:

<https://resource.sgu.se/dokument/produkter/grundvattnets-sarbarhet-wms-beskrivning.pdf> [2021-09-14].

- Lantmäteriet & Sveriges geologiska undersökning, SGU (2021). Grus och krossberg. Geodata tillgänglig: <https://www.geodata.se/geodataportalen/srv/swe/catalog-search#/metadatas/2999b34a-dca5-4a83-87c8-bfbdd69e4f8d> [2021-08-17].
 Produktbeskrivning: <http://resource.sgu.se/dokument/produkter/ballast-wms-beskrivning.pdf> [2021-09-14].
- Lantmäteriet (2019). GSD Fastighetskartan, kommungränser.
- Lantmäteriet (2019). GSD Fastighetskartan, linjeskikt med hydrografi.
- Lantmäteriet (2019). GSD Fastighetskartan, markanvändning.
- Lantmäteriet (2021). GSD Fastighetskartan, våtmarker.
- Lantmäteriet & Sveriges geologiska undersökning, SGU (2021). Jordarter 1:1 miljon. Geodata tillgänglig: <https://www.geodata.se/geodataportalen/srv/swe/catalog-search#/metadatas/3e441ea4-1cd9-4249-8196-9b96853bbfba> [2021-06-04].
 Produktbeskrivning: <https://resource.sgu.se/dokument/produkter/jordarter-1miljon-wms-beskrivning.pdf> [2021-09-14].
- Lantmäteriet & Sveriges geologiska undersökning, SGU (2021). Jordskred och raviner. Mailkontakt 10 juni, inom ramen för Geodatasamverkan, tillgänglig via Sjöbo kommun. Geodata tillgänglig: <https://www.geodata.se/geodataportalen/srv/swe/catalog-search#/metadatas/4480828d-a912-46ba-89b3-814000434aa1>
 Produktbeskrivning: <http://resource.sgu.se/dokument/produkter/jordskred-raviner-beskrivning.pdf> [2021-06-28].
- Lantmäteriet & Sveriges geologiska undersökning, SGU (2021). Stränders jordart och eroderbarhet 1:100 000. Mailkontakt 10 juni, inom ramen för Geodatasamverkan, tillgänglig via Sjöbo kommun. Geodata tillgänglig: <https://www.geodata.se/geodataportalen/srv/swe/catalog-search#/metadatas/f4b69a53-b7a9-487b-a954-7ffe196356f6> [2021-06-04].
 Produktbeskrivning: <https://resource.sgu.se/dokument/produkter/strandens-jordarter-eroderbarhet-wms-beskrivning.pdf> [2021-09-14].
- Lantmäteriet & Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut, SMHI (2020). Huvudavrinningsområden, vattendelare (SVAR2016). Geodata tillgänglig: <https://www.geodata.se/geodataportalen/srv/swe/catalog-search#/metadatas/c78ffd90-b474-11ea-8f8b-197eadf2f6fe> [2021-06-04].
- Lantmäteriet & Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut, SMHI (2020). SE.HY Delavrinningsområden, vattendelare. Geodata tillgänglig: <https://www.geodata.se/geodataportalen/srv/swe/catalog-search#/metadatas/86bc2c8f-8efb-4c81-82ed-f4576aaa5a23> [2020-06-04].
- Länsstyrelserna (2018). LST Bullerutbredning - Ostörda områden 2016 - raster. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=07fe68c1-c472-4048-9698-d9e611907883> [2019-09-05].
- Länsstyrelserna (2017). Pilgrimsleder. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=430946db-498b-4aa0-9c7f-c9670adb72de> [2019-11-06].

- Länsstyrelserna (2020). LST Intresseområde till riksintresse vattenförsörjning MB3kap8. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=c2ad75a1-7fc9-44b6-acbd-89c634a1526f&showmetadataview> [2021-09-02].
- Länsstyrelserna (2017). Riksintresse för rörligt friluftsliv. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=072b6b36-2cf6-4717-a616-bbf3fdddea83d> [2019-11-06].
- Länsstyrelserna & Länsstyrelsen Skåne (2019). LstM Kulturmiljöprogram Särskilt värdefulla kulturmiljöer. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=8a2acd05-5d36-46de-9dcb-399e8b36c6b4> [2019-09-05].
- Länsstyrelserna & Länsstyrelsen Skåne (2019). LstM Bestämmelser Landskapsbildsskydd. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=6ae4c8cc-6e1a-46ec-a7f8-8b9cfa96dd3> [2019-11-06].
- Länsstyrelserna & Länsstyrelsen Skåne (2021). LstM Dikning LM båtnad. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=ef0751c8-11d9-4bd6-9cf7-87739b6ab7ea&showmetadataview> [2022-03-16].
- Länsstyrelserna & Länsstyrelsen Skåne (2021). LstM Dikning båtnad. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=97a8e31e-ea11-4ace-abff-f63f4a0e8c75> [2019-11-06].
- Länsstyrelserna & Länsstyrelsen Skåne (2021). LstM Landsbygd beräknade flödeslinjer (storlek på tillrinningsområde). Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=11bea65-6a29-42b3-a9f8-dc1a0ff25c53&showmetadataview> [2022-03-21].
- Länsstyrelserna & Länsstyrelsen Skåne (2018). LstM Landsbygd Ridleder. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=fe3ca239-a6ec-434f-bf0f-635d10789834> [2019-11-06].
- Länsstyrelserna & Länsstyrelsen Skåne (2017). LstM Lågpunktskartering, Lågpunkter. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=f24f70a8-3071-449c-8734-36fce6f58f76&showmetadataview> [2022-03-16].
- Länsstyrelserna & Länsstyrelsen Skåne (2017). LstM Lågpunktskartering, Ytavrinning. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=7aed1a2-81ef-43d2-bcb1-09aa62bfd1e&showmetadataview> [2022-03-16].
- Länsstyrelserna & Länsstyrelsen Skåne (2018). LstM Strandskydd Skåne. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=97a8e31e-ea11-4ace-abff-f63f4a0e8c75> [2019-11-06].

- Länsstyrelserna & Länsstyrelsen Skåne (2018). Skåneleden. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=8fb965bb-c517-458c-8e2f-48acdbdf71ef> [2019-11-06].
- Länsstyrelserna & Länsstyrelsen Skåne (2016). Svämplansanalys, Buffert 1,5 m i höjdd. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=3fc57e54-b6eb-41e6-af63-08ba5b833cdd> [2021-09-15]
- Länsstyrelserna & Länsstyrelsen Skåne (2016). Svämplansanalys, Buffert 2,5 m i höjdd. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=022bdb18-e245-4ec9-8237-c42ad242d1a2> [2021-09-15].
- Länsstyrelserna & Naturvårdsverket (2017). NV Biotopskyddsområden (Extern). Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=496cc3ac-ffb4-4e41-ad3e-949c240c790e> [2021-05-25].
- Länsstyrelserna & Naturvårdsverket (2017). NV Natura 2000 - Fågeldirektivet (Extern). Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=f09f7f72-b8eb-4b48-a8c2-6a3ebd2b99b5> [2019-11-06].
- Länsstyrelserna & Naturvårdsverket (2017). NV Natura 2000 - Habitatdirektivet (Extern). Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=5f5fa2f8-1d43-4f98-9e4f-d5be4fdf83a7> [2019-11-06].
- Länsstyrelserna & Naturvårdsverket (2017). NV Naturminnen (Extern). Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=5b4927e4-3ef1-42b5-bca5-cd7ea991a7db> [2019-11-06].
- Länsstyrelserna & Naturvårdsverket (u.å). NV Naturreservat (Extern). Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=ca739f1f-c8f4-4fff-a7f1-13aa35a76e47&showmetadaview> [2022-05-06].
- Länsstyrelserna & Naturvårdsverket (2017). NV RAMSAR (Extern). Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=b5cb53c7-ed41-4b8b-97bd-2b8c64743f8a> [2019-11-06].
- Länsstyrelserna & Naturvårdsverket (2018). NV Riksinresse Friluftsliv. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=4a7a5182-1332-4c24-976b-ab0aa5c3c1a4&showmetadaview> [2019-09-05].
- Länsstyrelserna & Naturvårdsverket (2016). NV Riksinresse Naturvård MB3kap6. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=e28f3fd6-f81c-4fc3-8a45-fc4dca9f2afa> [2019-11-06].
- Länsstyrelserna & Naturvårdsverket (2017). NV Vattenskyddsområde (Extern). Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=9245a69e-41dc-446e-9dbd-808a7af0fc0e> [2019-09-05].

- Länsstyrelserna & Riksantikvarieämbetet, RAÄ (2017). RAÄ Riksintresse Kulturmiljövärd MB3kap6. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=378391e2-f11e-495c-930d-2ddbcbfebb23> [2019-09-05].
- Länsstyrelserna & Skogsstyrelsen (2016). Ras och skred upprättad av Skogsstyrelsen. Geodata tillgänglig: <https://www.geodata.se/geodataportalen/srv/swe/catalog.search#/metadata/cd20b459-cd6e-4a0a-9b15-22dfac6eacbb> [2021-06-04].
- Länsstyrelserna & Skogsstyrelsen (2017). SKS Biotopskyddsområden beslutade av Skogsstyrelsen (Extern). Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=707c9216-a48d-468d-84bb-37991aa60de3#Resurskontakter> [2021-05-25].
- Länsstyrelserna & Skogsstyrelsen (u.å). SKS Naturvårdsavtal (Extern). Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=c74ec64a-a918-4c55-899f-64f786b1e8dc&showmetadataview> [2021-06-28].
- Länsstyrelserna & Sveriges geologiska undersökning, SGU (2016). SGU Riksintresse Värdefulla ämnen och material, ytor. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=80ebe8a5-acc7-4694-bb3a-267701ea1ef4> [2019-11-06].
- Länsstyrelserna & Vattenmyndigheterna (2019). VM VISS Statusklassningar (WMS-tjänst) 2016–2021. Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=a0b86ff3-3db1-4368-bc83-15c28e911ff0> [2021-06-04].
- Naturvårdsverket (2021). Markfuktighetsindex (del 9). Geodata tillgänglig: <https://metadatakatalogen.naturvardsverket.se/metadatakatalogen/GetMetaDataById?id=cae71f45-b463-447f-804f-2847869b19b0> [2021-09-14].
- Naturvårdsverket (2019). Nationella marktäckedata. Geodata tillgänglig: <https://metadatakatalogen.naturvardsverket.se/metadatakatalogen/GetMetaDataById?id=39d32fca-0e17-4f3d-a770-685b77c5dab8> [2021-09-14].
- Region Skåne (2011). Grönstruktur i Skåne – Strategier för utvecklad grön struktur. Regionalt viktiga områden för friluftslivet. Mailkontakt 17 mars. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sjöbo kommun (2006). Radonriskområde. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sjöbo kommun (2016) Grönstruktur- och naturvårdsprogram, områden. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sjöbo kommun (2019). Företrade områden. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sjöbo kommun (2019). Gamla deponier. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

- Sjöbo kommun (2019). Pågående räktverksamheter. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sjöbo kommun (2022). Geografisk analys av andel bostadshus inom 400 eller 800 meter från en busshållplats, fågelvägen. Analysen utgick ifrån byggnadsdata från Lantmäteriet och information från Skånetrafiken om busshållplatsers lokalisering. Resultaten från analysen finns angivet i översiktsplanen och har inte mynnat ut i en separat rapport.
- Skogsstyrelsen (2018). Översiktlig kartering över områden där skogsbruk och exploatering kan orsaka erosion, ras och slamströmmar. Geodata tillgänglig: <https://geodpags.skogsstyrelsen.se/geodataport/feeds/Rasochskred.xml> [2021-06-28].
- Skånes luftvårdsförbund (2021). Emissioner och luftkvalitet i Skånes kommuner. Geodata tillgänglig: <https://www.xn--skneluft-b0a.se/sknes-emissionsdatabas> [2021-08-09].
- Skånetrafiken (2019). Busslinjedragningar i Sjöbo kommun. Mailkontakt 13 maj. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Skånetrafiken (2019). Hållplatser i Sjöbo kommun. Mailkontakt 13 maj. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Statistiska centralbyrån, SCB (2015). Tätorter. Småorter. Geodata tillgänglig: <https://www.scb.se/hitta-statistik/regional-statistik-och-kartor/geodata/oppna-geodata/> [2019-09-05].
- Svenska kraftnät (2019). Föreslagen dragning för Hansa Powerbridge. Mailkontakt 24 oktober. Tillgänglig via Sjöbo kommun.
- Sveriges geologiska undersökning, SGU (2021). Genomsläpplighet. Geodata tillgänglig: <https://www.sgu.se/produkter/geologiska-data/vara-data-i-visningsstanter/> [2021-09-14]. Produktbeskrivning: <https://resource.sgu.se/dokument/produkter/genomslapplighet-wms-beskrivning.pdf> [2021-09-14].
- Sveriges geologiska undersökning, SGU (2021). Jordarter 1:25 00–1:100 000. Geodata tillgänglig: <https://www.sgu.se/produkter/geologiska-data/vara-data-i-visningsstanter/> [2021-09-14]. Produktbeskrivning: <https://resource.sgu.se/dokument/produkter/jordarter-25-100000-wms-beskrivning.pdf> [2021-09-14].
- Sweco (2010). Lämpliga och olämpliga områden för vindkraft. Tillgänglig via Sjöbo kommun
- Trafikverket (2019). Riksintresse för framtida järnväg. Geodata tillgänglig: https://www.trafikverket.se/tjanster/Oppna_data/hamta-var-oppna-data/lastkajen---sveriges-vag--och-jarnvagsdata/ [Senast verifierad 2019-09-05].
- Trafikverket (2019). Riksintresse för väg. Geodata tillgänglig: https://www.trafikverket.se/tjanster/Oppna_data/hamta-var-oppna-data/lastkajen---sveriges-vag--och-jarnvagsdata/ [Senast verifierad 2019-09-05].
- Trafikverket (2019). Transportled för farligt gods. Geodata tillgänglig: https://www.trafikverket.se/tjanster/Oppna_data/hamta-var-oppna-data/lastkajen---sveriges-vag--och-jarnvagsdata/ [Senast verifierad 2019-09-05].

Trafikverket (2019). Väghallare. Geodata tillgänglig: https://www.trafikverket.se/tjanster/Oppna_data/hamta-var-oppna-data/lastkajen---sveriges-vag--och-jarnvagsdata/ [Senast verifierad 2019-09-05].

Trafikverket & Sjöbo kommun. GCM-väg. Geodata tillgänglig via Sjöbo kommun.

Vattenmyndigheterna (2019). VM Vattenförekomster vattenförvaltningen 2016–2021 (WMS-tjänst). Geodata tillgänglig: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=a15ae7e7-4abd-4403-95eb-275c0744f6e2> [2021-06-04].

Statistik

KAAB (2021). Befolkningsprognos för Sjöbo kommun 2020–2031, hela kommunen samt per delområde. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Länsstyrelserna & Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet, RUS (2021). Körsträckedata. Tillgänglig: <https://www.rus.se/statistik-och-indikatorer/korstrackor/> [2021-05-07].

Region Skåne (2020). Kommunrapport Sjöbo. Tillgänglig: https://filer.skane.se/kommunrapporter/Kommunrapport_Sjbo.htm#3_Bost%C3%A4der [2021-09-28].

Regionfakta (2021). Folkmängd 31 december; ålder. Tillgänglig: <https://www.regionfakta.com/skane-lan/befolkning-och-hushall/befolkning/folkmangd-31-december-lder/> [2021-05-07].

Sjöbo kommun (2019). Besöksmål. Tillgänglig via Sjöbo kommun. Skånetrafiken & Tyréns (2017). Påstigandestatistik för hållplatser. Mailkontakt 5 december 2018. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Statistiska centralbyrån, SCB (2020). Antal lägenheter efter region, hustyp och bostadsarea. År 2013 - 2020. Tillgänglig: https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BO_BO0104_BO0104D/BO0104T5/table/tableViewLayout1/ [2021-09-28].

Statistiska centralbyrån, SCB (2020). Färdigställda lägenheter i nybyggda hus efter region, hustyp, upplåtelseform och år. Tillgänglig: https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BO_BO0101_BO0101A/LghReHypUfAr/table/tableViewLayout1/ [2021-09-28].

Statistiska centralbyrån, SCB (2008–2020). Skånedatabasen MONA (ej öppna data). Befolkning. [2021-05-07].

Statistiska centralbyrån, SCB (2012 och 2018). Skånedatabasen MONA (ej öppna data). Befolkning, åldersfördelning. [2021-05-07].

Statistiska centralbyrån, SCB (2016). Skånedatabasen MONA (ej öppna data). Byggnadsår. [2021-05-07].

Statistiska centralbyrån, SCB (2017 och 2018). Skånedatabasen MONA (ej öppna data). Flyttmönster. [2021-05-07].

Statistiska centralbyrån, SCB (2017). Skånedatabasen MONA (ej öppna data). Pendlingsgränser. [2021-05-07].

Statistiska centralbyrån, SCB (2016). Skånedatabasen MONA (ej öppna data). Relationstättort, nattbefolkning. [2021-05-07].

Statistiska centralbyrån, SCB (2012 och 2017). Skånedatabasen MONA (ej öppna data). SNI 2007. [2021-05-07].

Statistiska centralbyrån, SCB (2017 och 2018). Skånedatabasen MONA (ej öppna data). Sysselsättningsstatus. [2021-05-07].

Statistiska centralbyrån, SCB (2017). Skånedatabasen MONA (ej öppna data). Yrkesställning. [2021-05-07].

Statistiska centralbyrån, SCB (2020). Skånedatabasen MONA (ej öppna data). Ålder. [2021-05-07].

Statistiska centralbyrån, SCB (2010–2020). Statistikdatabasen. Befolkningsframskrivningar. Befolkningsstatistik. Hemsida: <http://www.statistikdatabase>

Länsstyrelsens granskningsyttrande

Yttrandet återges i sin helhet.

Redogörelse av ärendet

Sjöbo kommun har översänt Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040 (här hänvisad till som ÖP2040) till Länsstyrelsen för granskning enligt 3 kap. 7§ plan- och bygglagen (här hänvisad till som PBL).

Översiktsplanen innefattar hela kommunens geografiska yta förutom Sjöbo tätort och Blentarp där respektive fördjupning av översiktsplanen fortsatt ska gälla. För Sjöbo tätort föreslås en ny geografisk avgränsning för kommande fördjupning av översiktsplanen.

Kommunens utvecklingsstrategi anger att kommunen ska växa fler kärnt utifrån dess fyra serviceorter Sjöbo, Blentarp, Lövestad och Vollsjö och att ny samlad bebyggelse i övrigt ska undvikas.

Planförslaget redovisar endast ny bebyggelse i Lövestad och Vollsjö (eftersom Sjöbo och Blentarp inte ingår), i huvudsak inom mark som redan är planlagd idag men oexploaterad.

För kommunens mark i övrigt anges i huvudsak natur, rekreation och areella näringar som överordnade allmänna intressen. Planförslaget pekar också ut strategiskt viktiga stråk och noder avseende kommunikations-, grön- och blåstrukturer som kommunen vill bevara och utveckla.

Aktuella lagrum

Under granskningstiden ska länsstyrelsen enligt 3 kap. 16 § PBL avge ett granskningsyttrande över planförslaget. Av yttrandet ska det framgå om:

- Förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB) förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm (MKN) enligt 5. kap MB inte följs,
- redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB (strandskyddsområde),
- sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
- en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion

Detta granskningsyttrande ska i enlighet med bestämmelserna i PBL redovisas tillsammans med den antagna översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit översiktsplanen i en viss del, ska detta anmärkas i översiktsplanen.

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen är positiv till kommunens utvecklingsinriktning till år 2040 som fokuserar på utbyggnad i kommunen serviceorter. Länsstyrelsen är vidare positiv till att kommunen låtit landskapets befintliga värden vara utgångspunkten för ÖP2040. Av ÖP2040

framgår också väl kommunens ambitioner med att ge vägledning för hela kommunen, och inte enbart i de lägen där eventuell utbyggnad kan komma att ske. Länsstyrelsen menar att markanvändningskartan är svårsläst och att det är svårt att få en sammanhållen överblick över ny föreslagen markanvändning.

Länsstyrelsens synpunkter enligt 3 kap. 16 § PBL

Riksstyrelsen

Länsstyrelsen menar att ÖP2040 inte ger en helt tydlig bild av hur riksstyrelsena tillgodoses. Länsstyrelsen anser dock att planförslagets riktlinjer där fokus ligger på att säkerställa och vidareutveckla landskapets värden generellt sett skapar goda förutsättningar för att tillgodose de riksstyrelsen som berör Sjöbo kommun.

Riksstyrelse för kulturmiljövården (3 kap. 6 § MB)

Länsstyrelsen vill upplysa om att vi under 2022 kommer att föra en dialog med Sjöbo kommun kring riksstyrelsen Sövde – Sövdeborg [M:K 104]. Det är ett led i Länsstyrelsens pågående översyn av riksstyrelsen för kulturmiljövården - etapp Skogsbygd. Eventuell justering av anspråk kommer vara en process som tar tid och som även påverkas av Riksantikvarieämbetets prioriteringar. Tyvärr ser vi inte att det finns möjlighet att samordna översynen med kommunens tidplan för ÖP 2040.

Riksstyrelse anläggningar för kommunikationer (3 kap. 8 § MB)

Sjöbo kommun berörs av riksstyrelse för väg 11 och väg 13 samt framtida riksstyrelse Simrishamnbanan. Trafikverket arbetar med en översyn av sina anspråk på områden av riksstyrelse för trafiklagens anläggningar. Trafikverket förslag till justering av riksstyrelseobjekten har varit på remiss och beslut väntas fattas under våren/sommaren 2022. I remissen föreslogs att riksstyrelsena för väg 11 och väg 13, samt det framtida riksstyrelset för Simrishamnbanan ska utgå.

Eftersom något beslut ännu inte är taget kvarstår riksstyrelsena, men kommunen bör ha detta i beaktande då det kan påverka kommunens ställningstagande inför antagande av översiktsplanen.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Länsstyrelsen menar att vägledningen i ÖP 2040, med flera konkreta ställningstaganden, i stora drag ger bra förutsättningar i arbetet med att förbättra vattenkvaliteten kopplat till fysisk planering.

Vollsjö och Lövestad

Länsstyrelsen bekräftar kommunens vägledning för Vollsjö och Lövestad, att frågor om markföröreningar och vattenhantering (VA-kapacitet, dagvattenhantering och MKN vatten, eventuell påverkan gällande risk för ras, skred och erosion i närhet av Vollsjö å till följd av större nederbörds mängder) är frågor som behöver följas upp i efterföljande planering.

Remisshantering

Länsstyrelsen har i aktuellt ärende hört följande myndigheter.
Observera att detta granskningsyttrande endast tar upp frågor kopplade till Länsstyrelsens prövningsgrunder enligt 3 kap. 16 § PBL.

- Försvarsmakten - ingen erinran
- Trafikverket – information inkommit